

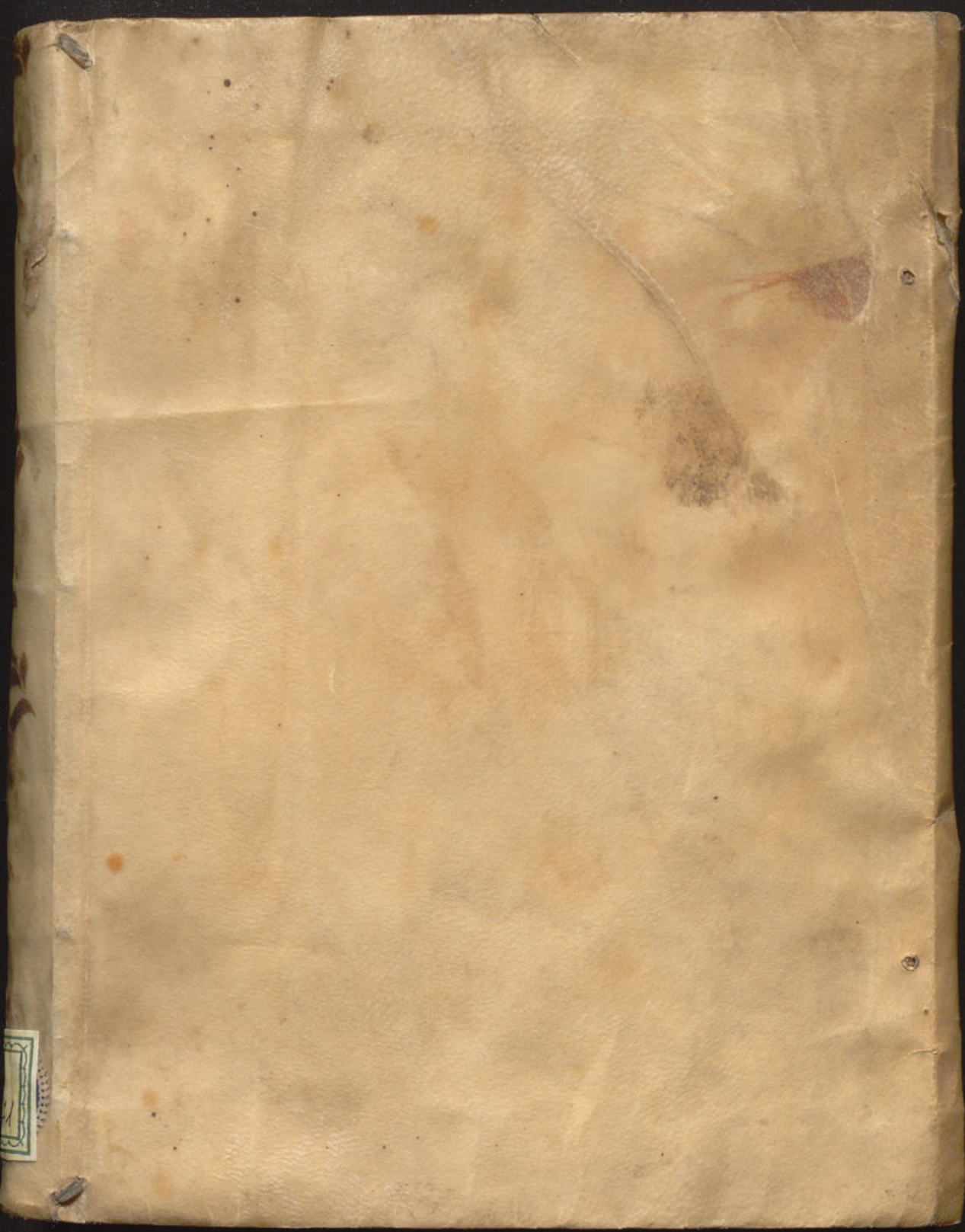
oppor. et exorib. et ab arc.

A

34-171

de quatuor scrib. patriarchalibz

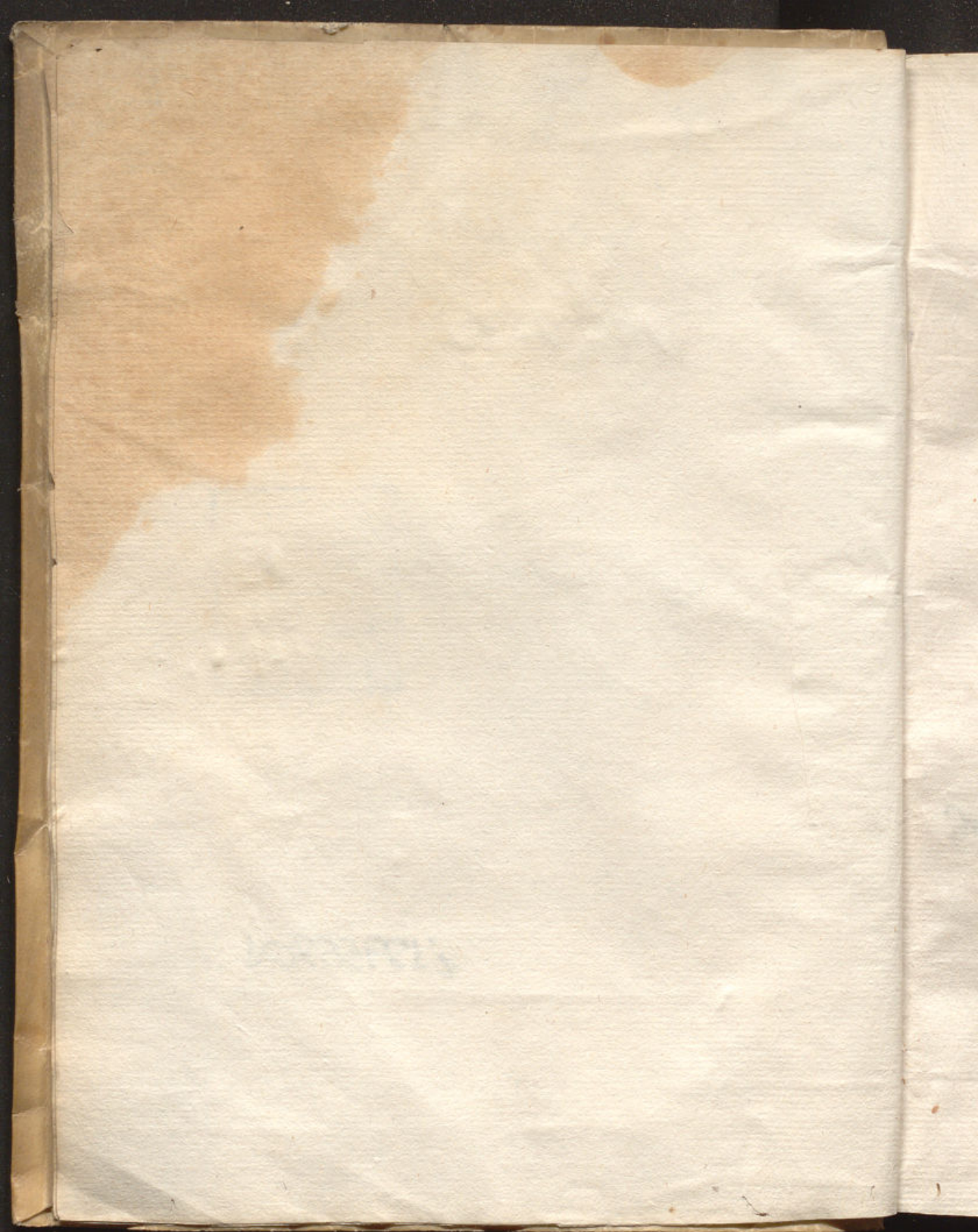

C-61-2-10-6 41-2

Handwritten text, possibly a title or address, written in a cursive script. The text is faint and difficult to decipher, but appears to be written in ink.

i18956701

D E
PATRIARCHALIVM

AC EARYNTHI PROCEL INTRA

CONSTITUTIO IN AM

ALIA IN AM

ANTIOCHIA IN AM

NISI IN AM

PRINCEPS IN AM

PRINCEPS IN AM

PRINCEPS IN AM

PRINCEPS IN AM

CLEMENTEM VII PONT

12

20

DE

R-11530 1

VERA QVATVOR
PATRIARCHALIVM
SEDIUM ERECTIONE,

AC EARVNDEM PROPRIE INTER SE

AEQVALITATE,

CONSTANTINOPOLITANAE,
ALEXANDRINAE,
ANTIOCHENAE, &
HIEROSOLYMITANAE.

DEQ. INSIGNI ILLARVM SIGNIFICATIONE,
ac mystico numero; pro dignitate, & amplitudine Sa-
crofanctæ Romanæ Sedis, & Summi Pontificis.

Traçtatus nunc primum in lucem editus.

DIONYSIO PAVLO LOPIS VALENTINO
Presbytero, & V. I. Doct. Bononien. Auctore:

AD SANCTISSIMVM D. N.

CLEMENTEM VIII. PONT. OPT. MAX.

De D. Balthasar

De Bona

ROMÆ, Apud Aloysium Zannettum: MDC.

SV ERIORVM PERMISSV.

S. D. N.
CLEMENTI VIII.
PONT. OPT. MAX.

DOST Flosculum de Clericorum,
& Sacerdotum excellētijs ab hinc
annis duodecim à me tunc Valen-
tiæ commorante in lucem editū,
nouum hoc opus, Beatissime Pa-
ter, de Vera Quatuor Patriarcha-
lium Sedium erectione, ac earun-
dem propriè inter se aequalitate, vt theologo cuidā con-
trariū concionanti, ex eoq. (sub auctoritate vnus grauissi-
mi moderni) priuatim, ac publicè iactitāti, & veluti qua-
tuor sacrorū animalium pennas (quas coniunctas alterius
ad alterum Ezechiel viderat) separanti, responderem;
fufcipere etiam coactus fui. Suscepi autem disputatio-
nem istam, non tam contradicendi studio, quam vtilif-
simæ veritatis demonstrandæ desiderio. Cum enim infi-
gnis harum Quatuor præcipuarum Orbis Patriarcha-
lium Sedium erectio, mysticus numerus, celebrisque, ac
perpetuo recolenda significatio, excellentiam, ac pri-
matum Sacrosanctæ Romanæ Sedis inter alia argu-
menta mirabiliter demonstret: iustum librum, ac tra-
ctatum. (hoc fateor digniorem) iam satis expectauit.

Cum verò argumenti nouitas firmum præsidium,
& materiae dignitas congruum patronum postularent,
concessit Deus, vt Romam peruenerim, vbi ex omni-
bus te vnum, Beatissime Pater, Iesu Christi Vicarium
prædictæ Ecclesiæ visibile caput omnium virtutum cu-
mulo ornatissimum, speciali ratione præsentis operis de-
fensorem, ac protectorem assumendum necessario esse;
planè didici, ac perspicuè intellexi. A quo enim firmitus
præsidium, & robur contra inuidos (si qui fuerint) expe-
ctandum, quam ab eo, qui suo CLEMENTIS nomine
hostes Ecclesiæ terret, fugat, deuincit? Quiq. sua pru-
dentia, clementia, ac magnitudine animi singulari vni-
uersum orbem regere, ac moderare admirabili suauita-
te non definit? Cui tractatum, de Quatuor Patriarcha-
libus Sedibus congruentius dicari posset, quam Patriar-
charum Principi, & Archipatriarchalem Lateranen.
Ecclesiam dignitate, ac præstantia omnium primam
iustè, ac meritò obtinenti? Non enim caret mysterio,
quod in Ecclesiastica hierarchia cum ijs solis Quatuor
præcipuis Patriarchis Romanus Pont. certum, ac deter-
minatum numerum legatur constituere. Quadruplex
namque ista Patriarchalis dignitas, quadratum Ratio-
nale Summi Sacerdotis præ se fert; Quatuor sacra ani-
malia prædicta, in circuitu supremi Throni assistentia
(prout Apostolus Ioannes viderat) repræsentat; Quatuor
Euangelistas, quibus præcipuè in controuersijs definien-
dis Romanus Pontifex vtitur, significat; Et denique (vt
alia prætermittam) insignis illius Quadrigæ, quam vsque
ad vltimum exitum saluandam Habacuc prædixerat,
vicem gerit. His accedit, quod dum opusculum istud
(licet

(licet immeritum) S. T. Pater Beatissime, dedico; et vigiliarum mearum, tum Valentia, tum Romae consumptarum rationem omnium patri familias, prout teneor, reddo: et muneri iniuncto, ne quis oblatione vacuus in Domini conspectu appareat, eo quo possum modo, satisfacio. Accipe igitur clementer CLEMENS Beatissime Pater, pro dignitate, & amplitudine Romanae Ecclesiae, & S. T. in eandem Primatu, tuum tot titulis nouum à me debitum tractatum, quem licet splendore tantae dignitatis non condignum sciam, spero tamen futurum non ingratum. Non minus enim (vt Arthaxerxes dicere solebat) officium Principis est, parua munera accipere, quam magna elargiri. Deus Opt. Max. te nobis diu incolumem, foelicemque seruet.

Sanctitatis Tuae

Humillimus Seruus

Dionysius Paulus Lopis.

BENEVOLO LECTORI

Dionysius Paulus Lopis V. I. D. S. D.

V M annis præteritis non vulgaris nominis concionator quidam in publicum sermonem de Patriarchalibus Sedibus incidisset, Constantinopolitana, & Hierosolymitana Patriarchatus dignitatem minuere voluit, eas improprie Patriarchales esse affirmavit; ab Alexandrina, & Antiochena seiunxit; & consequenter veram, propriam, ac præcipuam prædictarum Quatuor Patriarchalium Orbis Sedium (ultra Romanam) erectionem negavit. Quare ad me perlata, opinionem huiusmodi non subsistere iudicans, veritatem consulentibus non potui, non aperire. Quibus ad eundem concionatorem relatis, inde non occulta, sed satis nota in patria mea fuit exorta controuersia, cum ego meam, ille vero suam (grauissimum pro ea, ac doctissimum modernum auctorem allegando) opinionem enixe defendere, contendere mus. Hinc factum est, ut ad veram sententiam in re tam graui eruendam, eandemque auctoritatibus, & rationibus confirmandam, varia Pontificum decreta, diuersosq. iuris auctores diligenti studio, omnique animi conatu euoluere cœperim. Cumq. rerum congeries non parum excreuisset, animaduertissemque, de vera Quatuor Patriarchalium Sedium erectione, ac earundem inter se equalitate; deque insigni illarum in Ecclesia significatione, ac mystico numero, a nemine pro dignitate plenè fuisse hætenus pertractatum; perspexissem etiam eiusdem tractatus pro dignitate, & amplitudine S. Romana Ecclesia, & Summi Pontificis Primatu utilitatem, & necessitatem non modicam esse: omnes ingenij mei vires (licet exiguas) ad integrum volumen hæc de re conscribendum, typisque mandandum conuertere, existimaui. Quod autem aliquis ex maioribus de articulo tam præclaro propriam in hunc usque diem disputationem non suscepit, materia indignitati tribuendum esse, minime putes, falleretur enim aperte (ut infra aduerto) qui vanam de Patriarchalibus Sedibus disputationem asseuerasset. Sed accidit fortasse, quia nullus ex prædictis iurisconsultis existimavit, reperi in posterum ullum posse, qui contra tam aperta iuris communis decreta, doctorumque testimonia quicquam asserere auderet. Ego vero præmissa occasione (quæ in simili alios ad alia scribenda compulit) excitatus, argumentique præstantia non parum compulsus, per annos plures in hoc opere insudavi, potiores (ni fallor) dubitandi rationes (ab aduersa

uersa parte pro sua fundanda opinione omiffas) adduxi, multas, ac nouas pro illarum solutione, & Vera sententia confirmatione considerationes excogitauī, expertusque fui, rectam Iacobum Simancas protulisse sententiam, dum in libro de Republica, dixit, multa esse excogitantibus facilima, experientibus autem supra quam dici possit graua, & laboriosa. Quid autem à me tot laboribus, ac vigilijs præstitutum fuerit, tu charissime lector, facile perspicere poteris, si prius integrum opus, vel per Alphabeticum indicem perlegere uolueris. Iuris enim notam incurrit, qui aliter de quocunque opere iudicat, ut Celsus lib. 9. Digestorum admonuit, & Eleutherius, P.P. in unica sua epistola indicauit. Et quamuis, qui in sola multitudine diuitiarum gloriantur, quique magis aurum, quam annulum, & potentiam, quam mitram attendant (in quos Dauid, Hieron. & alij sapienter insurgunt) similes disputationes parui pendent. Veri tamē Christiana Philosophia amatores, qui post aurum non abeunt, sed Ecclesiasticam potius harmoniam, & hierarchiam venerantur, primatumque Christi Vicarij, Romani scilicet Pont. varijs glorificandum doctrinis (iuxta Isaiam) desiderant; nouam ad hoc speculationem protulerunt, atque defendunt. Quod si scripta mea similibus benignis lectoribus probari Deus omnipotens (ut spero) concesserit, non minimum ex percepto labore premium videbor consequutus. Huiusmodique presidio munitus, detractorum, & inuidorum (siqui fuerint) dolosas linguas, & sublimes oculos non curabo, quibus appositè obiectus est iam dudum ille versus.

Cum tua non edas, carpis nostra carmina Leli;

Ludere vel noli nostra, vel ede tua.

Et de quibus Carthaginense Concilium à Gratiano relatum notabiliter statuit, dicens, Clericus inuidens fratrum profectibus, donec in vitio est, non promoueatur. Opus autem non omnibus suis numeris absolutum, sed aliquos defectus patiens, cui forsan videatur, mirum non sit, homines enim sumus, & omnia rimari, in nulloque decipi, difficile admodum est. Sed ex hoc forsan alius præstantior I. C. ad maiora, & illustriora (quæ hic desiderantur) proferenda excitabitur: & Beati Patris Augustini sententiam ibam insignem adimplebit, dicentis; Laudabile, utile, ac necessarium esse plures libros à pluribus fieri diuerso stylo, etiam de eisdem questionibus; ut veritas ad omnes omnibusmodis peruenire possit. Tu interim, Christiane lector, hoc quali quali nouo opere utere, ac frui; mihi enim in re tam graui, ac illustri, ut panem otiosus non comederem, satis fuit laborasse.

P I O L E C T O R I
T E T R A S T I C H O N .

ANTONII BONFIOLI I.V.D. BONON. ET
ARCHIPRESBYTERI.

*En Quaterna tibi, Lector, Patriarchia, Sedes
Orbis præcipuas, quæis Pia Roma præest.
Texuit hoc celebris, miraquæ LIOPIVS arte
Rarum opus: hoc fruitor, dum meliora parat.*

DE commissione Reuerendiss. Patris Sacri Palatii Magistri ego
Franciscus de Ribera Mudarra, I. V. D. vidi, ac perlegi hunc li-
brum, cui nomen, & Titulus, DE VERA QVATVOR PATRIAR-
CHALIVM SEDIVM ERECTIONE, AC EARVNDEM PROPRIE INTER SE
AEQUALITATE, &c. à Dionysio Paulo Lopis Valentino Iuris Vtriusq.
Doctore compositū. Nihilq. in eo, quod a vera, & sincera religione,
fana, ac recta doctrina abhorreat, reperio: Immo eruditione refer-
tum, dignumque typis mandari, iudico. Dat. Romæ, die 10. Mensis
Augusti, Anni 1600.

D. Franciscus de Ribera Mudarra.

Imprimatur

P. Episcopus Iserniens. Vicegerens.

Imprimatur

Fr. Angelus Baronius Venetus Mag. & R. P. M. Sacri Palatii
Socius Ord. Præd.

Index

Index Alphabeticus auctorum,

Vt vno obtutu operis lectura pateat.

A

Bbas Antiquus.

Abbas panormi-
tanus.

Abrahamus Ortel-
lius.

Albericus de Rosate.

Alexander ab Alexandro.

Alexander Imolensis.

Alexander Stiatricus.

Alexandrinus Card.

Alfonsus à Castro.

Alfonsus à vera Cruce.

Alfonsus Guerrero.

Alfonsus Pisanus.

Alfonsus Vivaldus.

Aluarus Pelagius.

Amalaricus Fortunatus.

S. Ambrosius.

Ambrosius Calepinus.

Anastasius Germonius.

Andreas ab exea.

Andreas Alciatus.

Andreas Barbacia.

Andreas Fabricius.

Andreas Gammarus.

Andreas Tiraquellus.

Angelus Aretinus.

Angelus pientinus.

Annibal Rochus.

S. Antoninus.

Antonius Augustinus.

Antonius Bonifolus.

Antonius Burgos.

Antonius Butrius.

Antonius de pratis.

Antonius Gabriel.

Antonius Meneses.

Antonius Negusantius.

Arias Pinellus.

Archidiaconus.

Arnaldus Albertinus.

Attilius Serranus.

S. Augustinus.

Augustinus Berous.

Augustinus de Ancona.

Aulus Gellius.

Aymon Craueta.

B

Baldus.

Balthazar Altamiranus.

Baptista de S. Blasio.

Baptista Mantuanus.

Baptista Marchesanus.

Baptista Paulianus.

Baptista Zyletus.

Bartholomeus à Martyribus.

Bartholomeus Carranza.

Bartholomeus Cepolla.

Bartholomeus Cassaneus.

Bartholomeus Sybilla.

Bartholomeus Socinus.

Bartolus.

S. Ba-

I N D E X.

S. *Basilus*.
Beda Venerabilis.
Benedictus Canophilus.
Bernardinus bustus.
Bernardinus Miedes.
Bernardinus Lutzeburgus.
S. Bernardus.
Bernardus Comenensis.
Bernardus Diaz.
Blasius Nauarro Valentinus.
Boschus de Codecha.
S. Brigitta.
Brunorius à Sole.
Burchardus.
Burgos de Paz.

G

G *Alixetus Amadeus*.
Camillus Borellus.
Carolus Borrohomeus Card.
Carolus Sigonius.
Catechismus Romanus.
Cattelianus Cotta.
Celius Rodiginus.
Cerimoniale Romanum.
Illust. Caesar Baronius Card.
nalis.
Caesar Lambertinus.
Choueronius.
Christophorus portius.
Christophorus Robusterus.
Collegium doctorum Padua.
Conrradus Brunus.
Cynus.
S. Cyrillus.

D *Idacus Couarruicias*.
S. Dionysius Areopagita.

Dionysius Carthusianus.
Dionysius Gottbhosfredus.
Dominicus à Soto.
Dominicus Bannes.
Dominicus Iacobatius Card.

E

E *Gidius Bellamera*.
Egidius pirrinus.
Emanuel Rodriguez.
Eusebius.

F

F *Elinus*.
Ferdinandus Loages Valen-
tin.
D. Flaminius Parisius.
Franciscus Arias.
Franciscus à Ripa.
Franciscus Cantucius.
Franciscus Cotius.
Franciscus Curtius.
Franciscus Granutius.
Illustris. Franciscus Mantica
Card.
Franciscus Niconitius.
Franciscus padilla.
Franciscus Pavinus.
D. Franciscus Pegna Aud. Rot.
Franciscus Xuanex.
Franciscus Turrianus.
Franciscus Viuius.
Franciscus Zabarella Card.

G

G *Abriel Biel*.
Gabriel Paleottus Card.
Gale-

Galenus.
 Gaspar Caballinus.
 Gaspar Contarenus Card.
 Gaspar Valascus.
 Gilbertus Genebrardus.
 Gonçalus ponce de Leon.
 S. Gregorius.
 Gregorius Lopez.
 Gregorius Nunnus Coronel.
 Guido Pape.
 Gulielmus Benedictus.
 Gulielmus Bont.
 Gulielmus Durandus.
 Gulielmus Redoanus.

H

H Enrrichus Bottheus.
 Henrrichus Hostiensis
 Cardinalis.
 S. Hieronymus.
 Hieronymus Albanus Card.
 Hieronymus Cagnolus.
 Hieronymus Gigas.
 Hieronymus Paulus.
 Hieronymus Platus.
 Hieronymus Riminaldus.
 Hieronymus Verrutius.
 Hieronymus Vuiel.

I

Iacobus Beluiffo.
 Iacobus Cuiatius.
 Iacobus Graffis.
 Iacobus Menochius.
 Iacobus Niger.
 Iacobus Nouellus.
 Iacobus Puteus.
 Iacobus Simaneas.

Iacobus Zochus.
 Innocentius iij. & iij.
 Ioachimus Mynsingerus.
 Ioannes Andreas.
 Ioan. Baptista Agnesius Valen-
 tin.
 Ioan. Bapt. Caccialupus.
 Ioan. Bapt. Cardona Valen-
 tin.
 Ioan. Bapt. Ferretus.
 Ioannes Bertachinus.
 Ioan. Calderinus.
 Ioan. Costa.
 Ioan. Euratus.
 Ioan. Fischerus.
 Ioan. Hugo.
 Ioan. Imolensis.
 Ioan. Maria Corasius.
 Ioan. Medices.
 Ioan. Monachus Card.
 Ioan. Neuizannis.
 Ioan. Orofco.
 Ioan. Paulus Lancellotus.
 Ioan. Pedraza.
 Ioan. Quintinus.
 Ioan. Roias.
 Ioan. Segura Daualos.
 Ioan. Selua.
 Ioan. Taulerius.
 Ioan. Turrecremata Card.
 Ioan. Turpinus.
 Ioan. Vaseus.
 Ioan. Viguerius.
 Iosephus Acofca.
 Iosephus Ludonicus.
 Iosephus Mascardus.
 D. Iosephus Stephanus Valen-
 tin.
 S. Isidorus.
 Iulius Cappacius.

Julius Roscius.
Julius Clarus.
Iustinianus Antist. Valentin.
Iustinus Martyr.

L

Lactantius Firmianus.
Lancelotus Conrardus.
Lelius Zechus.
Ludouicus Gomes Valentin.
Ludouicus Granatensis.
Ludouicus Romanus.
Ludouicus Vivaldus.

M

Marcellus Francolinus.
Marcus Anton. Bardus.
Marcus Anton. Cuchus.
Marcus Anton. Marsilius.
Marcus Mantua.
Martialis Capella.
Martinus Nauarrus.
Matthaeus Afflictis.
Matthias Hugonius.
Mauritius Hilaretus.
Melchior Cano.
Metrophanes Metropolit.
Michael Aninyon.
Mihael Molino.

N

Nicasius.
Nicephorus Calixtus.
Nicolaus Angelius.
Nicolaus Antonius Granatius.
Nicolaus Aymericus.
Nicolaus Boerius.

Nicolaus Euerardus.
Nicolaus Lyrensis.
Nicolaus Moronus.
Nicolaus Sanderus.

Odofredus.
Onufrius Panvinus.
Octavianus Vestrinus.
Ordo Romanus.

Alatius Rubeus.
Paulus Borgasius.

Paulus Burgenfis.
Paulus Castrensis.

Paulus Gallisardus.
Paulus Granutius.

Paulus Gryfaldus.
Paulus Manutius.

Paulus Orianus.
Paulus Romanus.

Pardulphus prateius.
Petrus Antonius Beuter Valentin.

Petrus Bellaga Valentin.
Petrus Bungus.

Petrus Cenedo.
Petrus Cornelius Barderodius.

Petrus Fabrus.
Petrus Gillius.

Petrus Gregorius.
Petrus Lenauderius.

Petrus Monconus Valentin.
Petrus Rebuffus.

Petrus Paulus Parisius Card.
Petrus Ancharranus.

Petrus Calefatus.

Petrus

I N D E X.

Petrus Sutor.
 Philippus Bergomensis.
 Philippus Decius.
 Philippus Francus.
 Philippus Portius.
 Philippus Probus.
 Platina.
 Plato.
 Plinius.
 Plutarchus.
 Polidorus Virgilius.
 Pontificale Romanum.

Q Vintilianus Mandosius.

R Amundus Ruffus.
 Raphael Volaterranus.
 Raulisus testor.
 Reginaldus polus Card.
 Illustr. Robertus Bellarminus
 Card.
 Rochus de Curte.
 Rodericus Xuarez.
 Rodolphus Cuper.
 Rodolphus de Rizo.
 Rodericus Zamorensis.
 Rolandus à Valle.
 Rupertus Abbas.
 D. Rutilius Bensonius.

S Ebaſtianus Medices.
 Sebastianus ximenez.
 Seneca.
 Sextus Pompeius feſtus.
 Sixtus Senenſis.
 D. Silueſter Aldobrandinus.
 Sophronius.
 Sozomenus.
 Stephanus Durantius.
 Stephanus Forcatulus.
 Stephanus Gaeta.
 S. Sulpitius.

T Ertulianus.
 S. Thomas.
 Thomas Actius.
 Thomas Gananus.
 Thomas Ferretus.
 Thomas Stapletonus.
 Tiberius Decianus.
 Titus Liuius.

V Errius Flaccus.
 Vincentius Carroſus.
 S. Vincentius Ferrer Valenti.
 Vualfridus.
 Vuolfangus Laſius.

F I N I S

INDEX

Index Viginti Capitum, huius operis.

Caput Primum. pag. 1

E Varijs Ecclesiasticarū dignitatum gradibus sub Romano Pontifice, & de antiquitate, & significatione nominis Patriarchæ.

Caput Secundum. 10

De auctoritate Glossæ, & de communi Doctorum sententia, quod Quatuor sint veræ, ac præcipuæ in orbe Patriarchales sedes, Constantinopolitana, Alexandrina, Antiochena, & Hierosolymitana.

Caput Tertium. 17

De Ratione, & causa Patriarchalis sedis, & de duabus rationibus dubitandi contra verum Constantinopolitanæ, ac Hierosolymitanæ Patriarchatum: & de occasione præsentis operis.

Caput Quartum. 31

De solutione Argumentorum pro contraria parte adductorū, & de alijs auctoritatibus, maxi-

mè ex Catechismo Romano, quibus probatur, quatuor verè esse post Romanam, Patriarchales sedes præcipuas.

Caput Quintum. 44

De veritate Patriarchatus Constantinopolitani, & Hierosolymitani cum Antiocheno, & Alexandrino: Et qualiter fictio in iure procedat, & de auctoritate iuris Pontificij.

Caput Sextum. 59

Vera quatuor Patriarchaliū sedium erectio probatur, licet diuersis temporibus facta fuerit: Cuius occasione fit mentio illius Breuis Pij V. Archiepiscopo Valentin. directi, quo reseruantur Generali Concilio verba illa [Sancta Synodus] quæ antea Prouincialibus etiam Concilijs competeant; & quid auctor super eo scripserit sacre Cōgregationi Concilij, cum Respōso, & Epistola meritis illius præfecti Illustrissimi Domini Hieronymi Card. Matthæi.

Caput Septimum 68

De Patriarchatu Antiocheno aliqua

INVDIEX ACAPITVVM.

aliqua adducuntur specialia, & notabilia.

Caput Octauum. 71.

De Patriarchatu Alexandrino aliqua adducuntur specialia, & notabilia.

Caput Nonum. 73.

De Patriarchatu Hierosolymitano aliqua adducuntur specialia, ad eius verum Patriarchatum cognoscendum.

Caput decimum. 81.

De Patriarchatu Constantinopolitano aliqua adducuntur specialia, ad verum illius Patriarchatum cognoscendum. Item de vi Gratiitudinis, pacis conciliandae, & de efficacia Pontificiae voluntatis, in casibus iuris positiui.

Caput Vndecimum. fol. 99.

De vi quaternarij numeri variae, ac catholice expensa; maxime autem ex Cruento, & Incruento Christi Domini nostri Sacrificio: ad congruentiam quatuor insignium Patriarchalium sedium.

Caput Duodecimum. 113.

De alijs naturalibus, morali-

bus, & Ecclesiasticis quaternarijs considerationibus, & maxime circa publicam administrationem, & Ecclesiae Concilia: pro ornamento susceptae disputationis.

Caput Decimumtrigesimum. 128.

De alijs notabilibus Quaternarijs considerationibus ad similitudinem quadruplicis Patriarchalis dignitatis: maxime ex nomine Papae, ex Formata Epistola, ex Pallio Pontificali, & alijs Ecclesiasticis Ritibus.

Caput Decimumquartum. 139.

De alijs insignibus quaternarijs considerationibus, ad similitudinem quatuor insignium Patriarchalium sedium. Vbi maxime de Iubileo Centesimo, pro pro isto Anno Millesimo sexcentesimo agitur.

Caput Decimumquintum. 147.

De multis alijs Quaternarijs considerationibus, maxime ex Petro Principe Apostolorum sumptis; quibus decoratur quadruplex praecipua, ac vera Patriarchalis dignitas.

Caput Decimumsextum. 159.

De Pontificio Papae Primatu
ex

INDEX CAPITVM.

ex erectione quatuor Patriarchalium sedium cognoscendo: & quod Romæ quinque sint Patriarchales Ecclesiæ, pro quinque Orbis Patriarchis computando Romanum.

Caput Decimumseptimum. 173

De vniuersali in Ecclesia Papæ Primatu, & quod optimè deducatur ex eo, quod sit super quatuor præcipuos Patriarchas constitutus: Refutaturq; Carolus Molinæus, declarantur aliquot Concilia, expenditur stylus Curia, quo aliquando Oratores appellant se Papæ creaturas; & in primis probatur, quanta sit Patriarchalis dignitas.

Caput Decimumoctauum. 194

De eodem Papæ Primatu agitur, ex eo etiam deducendo tempore, quo quatuor Patriarchæ in Patriarchalibus illis sedibus inobedientes, ac Rebelles

fuerunt in Romanam Sedem: Neque, ac notabiliter ad hoc interpretantur notissima illæ litteræ quatuor Romanæ. S. P. Q. R.

Caput Decimumnonum. 209

De vero Quadruplicis Patriarchalis dignitatis honore, conseruando in Ecclesia sacrosancta, quamuis modò Patriarchales Prouinciæ ab infidelibus detineantur; & quod ideo dignè fuerit suscepta præses noua hæc disputatio, quæ iustum librum exigebat: agiturq; de Episcopis Titularibus.

Caput Vigessimum & finale. 220

De quadruplici, ac vera Patriarchali dignitate, nedum in Ecclesia conseruanda, verum etiam ad digniorem, & altiore locum euehenda; ad maiorem Romani Pontificis decorem, & gloriam.

DE VERA

DE VERA
QVATVOR
PATRIARCHALIVM
SEDIVM ERECTIONE,

Ac earundem propriè inter se

Aequalitate, &c.

DA MIHI DOMINE SEDIVM TVARVM
ASSISTRICEM SAPIENTIAM. Sap.c.9.

Caput Primum.

De varijs Ecclesiasticarum dignitatum gradibus sub Romano Pontifice, & de antiquitate, & significatione nominis Patriarchæ.

S V M M A R I V M.

- 1 Sanctus Dionysius Magnus scripsit libros de Cœlesti, & Ecclesiastica Hierarchia. & nu.2.
- 3 Deus cœlestia, & terrena moderatur.
- 4 Ecclesia inexpugnabilis facta, & qualiter?
- 5 Ecclesia circumdata est varietate.
- 6 Ecclesia militans ad exemplar est triumphantis.
- 7 In Ecclesia nihil debet esse inordinatum.
- 8 Ecclesia triumphans varios habet ordines cœlestium Spirituum.
- 9 Ecclesia militans varios habet ecclesiasticos ordines sub Romano Pontifice, & ad quid? cum num.seq.
- 11 Minores maioribus reuerentiam, maiores autem minoribus dilectionem debent.
- 12 Vniuersitas ex diuersitate ordinum, seu graduum est conseruata.

- 13 Episcopus quid erga subiectos, & illi erga Episcopum quid agere teneantur.
- 14 Ciuitas indiget hominib. diuersa cōditionis ad sui perfectionē.
- 15 Ciuitas sine Pauperibus imperfecta est.
- 16 Corporis membra infirmiora, necessariora sunt.
- 17 Respublica habet multa officia, sicut homo in corpore multa membra.
- 18 Laicorum Status graduum, & officiorum diuersitatem habet.
- 19 Ordinatione Spiritus sancti graduum & officiorum diuersitas in ecclesiā fuit constituta.
- 20 Episcoporum Ordo, ex S. Isidoro, Quadripartitus dicitur.
- 21 Episcopalis Ordo propriè vnus est.
- 22 Archiepiscopum, & Metropolitanū differre, sentiunt aliqui.
- 23 Metropolitanus non à numero ciuitatum, sed à Matrice ciuitate dicitur.
- 24 Episcopalis Ordo tripartitum gradum continet.
- 25 Metropolitanorum nomen additum fuit Archiepiscopis, ad differentiam Episcoporum.
Metropolitani, & Micropolitani differentia. ibidem.
- 26 Metropolitanus, & Archiepiscopus, idem est. & nu. 28.
- 27 Dicitio; Videlicet; quid importet.
- 29 Iacobus Cuiatius Iura Valentinis Gallis interpretatus est.
- 30 Archiepiscopum, & Patriarcham idē significare, docuit Cuiatius, & Gottifredus. Contrarium probatur, in num. seqq.
- 32 Metropolitani non possunt dici propriè Primates, sed Archiepiscopi.
- 33 Sacerdotij gradus Quatuor sunt, videlicet, Sacerdos, Episcopus, Archiepiscopus, Patriarcha.
- 34 Patriarcha est ex præcipuo ordine in Ecclesiastica Hierarchia.
- 35 Patriarchale nomen ab ortu Ecclesiæ vsitatum, & rectè. & n. seqq.
- 36 Hæretici falsò asserunt Patriarchale nomen esse nouum, ac portentosum.
- 37 Loquendum est scienti virtutem vocis.
- 38 Verborum significatio inquirenda necessario est. & num. seqq.
- 41 Patriarcha, Summus, vel Princeps patrum interpretatur. & nu. 43.
- 42 Iurisconsulti solent grammaticos etiam allegare.
- 44 Patriarcha quasi patrum mundi Archarius.
- 45 Thesaurus domus Domini Quatuor Leuitis creditus erat in lege antiqua.

- D**IONYSIVS ille Sanctissimus meritò ab omnibus magnus appellatus, quæ à magistro suo Paulo Apostolo, tum in Paradisum, tum in tertium cœlum raptò, 2. ad Corinthios c. 12. de cœlesti Hierarchia reuelata didicerat: etiam ad ecclesiasticam adaptauit, libris illis, ad instructionem fidei, vno de cœlesti, & altero de ecclesiastica Hierarchia, 2. mirabiliter editis. † Vt contra id negantes hæreticos, tum ex generalibus ecclesiæ sacrosanctæ Concilijs, tum ex vnanimi catholicorum obseruatione: inter alios elucidarunt, duo insignia huius nostri temporis lumina, Illustrissimus D. Cardinalis Cæsar Baronius in Martyrologio Romano ad diem nonā octobris, in princ. & in Annalibus ecclesiasticis, tom. 2. sub anno Christi 109. in vers. 51. incip. Iam verò, & vers. seq. & Illustrissimus D. Cardinalis Robertus Bellarminus, in tomo primo controuersiarum, controuer. 1. lib. 4. c. 7. versic. Dionysius, & vers. seqq. & Iterum, in controuersia 5. lib. 2. c. 5. in vers. Quarto probatur, cum vers. seq.
- 3 † Cum autem cœlestia pariter, & terrena moderetur, disponatque Deus, c. 1. in princ. de reliq. & venerat. Sanctorum, in 6. Ideò, sicut triumphantem illam supernarum varietate rerum decorauit: ita quoque hanc militantem, vt castrorum aciem ordinatam, ad ecclesiasticam inexpugnabilem militiam, ornatissimam esse.
- 4 voluit. † In qua fides murus esset, temperantia sensuum, Ianna; patientia, antemurale; fossatum, humilitas; Turris, spes; cussos, Prudentia; arma, opera; machina, orationes; victualia, verba sacra scriptura: & aqua; deuotio. vt ponderat Archidiaconus in c. extra 1. q. 1. & refert Michael Ananyon in tract. de vnitatem ouilis, & pastoris, in c. 25. num. 8. † Vt verè, pro vtraq; dici possit Dauidicum illud, Psalm. 40. *Astitit Regina à dextris tuis, in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Et habetur in c. si Paulus. 32.
- 6 q. 5. † Quia ecclesia militans, ad exemplar triumphantis est adificata. d. cap. 1. in princip. iuncto vers. sic alma mater, clem. Ad nostrum, de hæret. & in c. Ecclesia, de consecrat. dist. 4. Viderat enim Apostolus Ioannes, ciuitatem sanctam Hierusalem nouam, descendantem de cœlo, vt habetur Apocalypsis, cap. 21.
- 7 † Quo fit, vt cū in illa, omnia ordinata sint, vt patet ad Roman. c. 13. & in extrauag. vnā sanctam, in §. in hac, in vers. nam cum dicat, de maiorit. & obed. ita etiam in hac militante ecclesia, nihil debeat esse inordinatum iuxta textum, in cap. miramur. 61. distinct. & Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 1. in princ. Rodolphus

- 8 de Ritu, de Canonum obseruantia, propositione prima. † Vnde sicut ibidem, sub vno omnipotenti Deo, varij, ac diuersi sunt sanctorum spirituum ordines; Angelorum videlicet, Archangelorū, & similium: de quibus agit Bartholomæus Cassaneus in cathalogo gloriae Mundi par. 3. per tot. vt ita celi enarrent gloriam Dei, & opera manuum eius, annunciet firmamentum: iuxta Psal. 18.
- 9 † Sic etiā in hac ecclesiastica Hierarchia, ad congruos, laudabiles, necessarios que effectus; varios quoque ecclesiasticos ordines, diuersosque Antistitum gradus, sub vno visibili capite, Romano scilicet Pontifice, salubriter est consequuta, vt expendit Idem sanctissimus Dionysius, de ecclesiastica Hierarchia, in c. 1. in vers. illud tamen necessario dicendum, quod tetigit Hostien. in summ. tit. de ordinat. ab episcopo, nu. 1. Lud. Gomes in repet. c. 1. nu. 19. de const. in 6. est enim perfecta respublica, (vt ex Aristot. in polit. constat) ordo ciuitatis, cum aliorum magistratuum, tum eius maxime cui tradita est summa rerum omnium potestas, & arbitriū, vt refert Iac. Simancas, de Republica, lib. 2. c. 1. num. 3. & exornat Cassan. vbi supra, in par. 4. per totam.
- 10 † De hac siquidem congrua ecclesiasticorum munerum varietate dicebat Apostolus 1. ad Corinthios, c. 12. *Diuisiones ministeriorum sunt.* Et Paulopost. *Nunquid omnes Apostoli? nunquid omnes Prophete? nunquid omnes Doctores?* Habetur in c. cum ex iniuncto, in §. sicut enim, de heret. & facit illud Danielis, cap. 12. *Sta in gradu tuo.* Cum alijs, quæ ad hoc aduertit S. Antonin. in summa. p. 3. in prologo, in §. 3. 4. & 5.
- 11 † Ad hoc enim diuinæ dispensationis prouiso gradus constituit esse diuersos, atque distinctos: vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores, minoribus dilectionē impenderent; vna concordia fieret ex diuersitate contextio, & recte officiorum gereretur administratio singulorum; neque enim Vniuersitas alia poterat ratione subsistere, nisi huiusmodi magnam eam differentie ordo seruaret, vt expressis verbis Dionysius Papa, & Martyr sanctissimus, in Epistola 2. scripserat, ad Seuerium
- 12 Episcopum. † Licet hæc verba, ex Gregorij, & Bonifacij auctoritatibus, referat Gratian. in c. ad hoc. 89. distinct. videndi Catechismus Romanus, in p. 4. c. 9. num. 16. in vers. *Quam verò.* Cassaneus, vbi supra, p. 1. considerat. 77. & Michael Aninyon, de vnitate Omnis, & Pastoris, c. 22. num. 12. & seq.
- 13 † Sed, & ante eos hoc idem aperuit ipse Dionysius magnus, vbi supra, per hæc verba. *Vt scilicet, & ipse Pontifex, pro sua ratione*

ne substantia, & captus, atque ordinis, diuinis in rebus perficiatur, atq; in Deitatis consortium transeat, inferioribusque, atque subditis gradibus, cuiq; pro merito indultum sibi diuinitus tradat tanta excellentia munus, per quod ipse participatione euasit in Deum. Subiecti quoque, & inferiores: praestantiores sequantur, qui & ipsi, minores in anteriora promoueant, illique itidem perpetuo successu, ad altiora enitentes, etiam pro vebendis alijs, Duces pro viribus fiant, perque hanc diuinam profectò, ac dispositissimam congruentiam, singuli pro modo suo, eius, qui verè, & pulcher, & sapiens, & bonus est: euadant participes. Hæc Dionysius magnus, cuius verba, virtualiter allegauit Ioānes 22. in dextrauag. viam sanctam, in §. in hac, ibi, nam secundum Beatum Dionysium, lex diuinitatis est, infima, per media in suprema reduci.

- 14 † Cum autem in statu laico, tum hominum, tum, & officiorum varietas summè necessaria sit, atq; diuersa conditio: vt probat tex. in l. fin. ff. de nundinis, in illis verbis. *Indiget enim ciuitas*
- 15 *pluribus, vtique rusticis, & alijs.* † Adeò, quòd sine pauperibus, imperfectam esse ciuitatem obseruauerunt Franciscus à Ripa, in tract. legali de peste, in c. 4. de remed. præseruatiuis, num. 183. &
- 16 Rolan. à Vall. in conf. 80. num. 19. vol. 3. † Pro quibus optime facit Apostolus, 1. ad Corinthios, c. 12. in illis verbis. *Quæ videntur membra corporis infirmiora esse; necessariora sunt.* Et ideo Dominus per Euangelistam Matthæum in c. 27. dicebat, *Semper pauperes habebitis vobiscum:* Quasi inseparabiles perfectioni ciuitatis.
- 17 Sicut enim homo, in corpore multa habet membra; sic respublica habet multa officia, glos. in ver. membra in l. 2. de Appa-
- 18 ritoribus, proconsulis, & legati lib. 12. C. † Ex quo Ioannes Maignus in tract. de auct. magni Consil. nu. 37. dicebat, quòd diuersitas officiorum, statuum, & graduum requiritur in parte laicorum, quæ facit ad perfectionem administrationis alicuius Regni, quem omnino vide, & ibidem Nicolaum Boerium, in add.
- 19 in verb. *Et ideo diuersitas:* † euidenter colligitur, quod in statu ecclesiastico, ad perfectissimam illius administrationē, hæc graduum diuersitas, statuumq; & officiorum varietas, summè quoq; fuerit necessaria; & Spiritus sancti ordinatione, constituta, vt ex Cardinali Alexandrino, (quem allegat) tradit Boer. vbi proximè, num. 36. in fin. & seq. & in terminis obseruauerunt Ioannes Hugo in tract. de officio quatuor Prælat. in c. fin. Cassan. vbi supra. p. 1. considerat.

siderat. 9. Rodolphus Cupers in tract. de sacrosancta Rom. Ecclesia, (quem edidit per modum Commentarij, ad c. oportebat. 79. distinct.) in §. sequitur ibi, Ordinaretur, pag. 162. & in §. seq. incip. Ad quem sensum. Ludouicus Gomes Conualentinus, in repet. c. 1. num. 19. de constit. in 6. Frater Paulus Gryfaldus in decisionibus catholicae fidei, in verb. clericus, num. 2. & Dominus Cardinalis Gabriel Paleott. de sacri Consistorij consultationibus, in conclusione operis, in membro 5. in princip. in versic. ad cuius similitudinem, & in §. 2. in vers. at nos, qui videmus.

20 † Vnde (vt alia pratermittam) Beatus Isidorus in lib. 7. Ethimologiarum in c. 12. hac scripsit verba, videlicet, *Ordo Episcoporum, quadripartitus est, id est, in Patriarchis, Archiepiscopis, Metropolitanis, atq; Episcopis*: vt & refert Gratian. in c. clericos, in vers. ordo. 21 dist. vt, vel hac diuisione, insignem ecclesiasticam Hierarchiam ostenderet.

21 † Sed tamen, antequam ad vltiora transeam, cogor, hac Beati Isidori verba expendere; Nam in primis, dum dicit Episcopalem ordinem quadripartitum esse; intelligendus est, de gradu Episcopali, non autem de ordine: quia Episcopalis ordo vnus tantum est, vt constat ex Anacleto Papa, in Epistola 3. in c. 3. in vers. Episcoporum verò, & explicant Cardinalis Ioannes à Turre Cremata, in d. c. clericos, num. 14. Iacobus Simancas in paruo libello, de dignitate Episcoporum. c. 4. & tetigit Marcus Anton. Cuchus, in institutionibus maioribus, lib. 2. tit. 6. in princ. & in tit. 7.

22 etiam ante numerum primum. † Præterea, in quantum gradus quatuor constituit Episcopalis ordinis, quod primus sit in Patriarchis, secundus, in Archiepiscopis, tertius, in Metropolitanis, & quartus in Episcopis, fateor quod à multis ita allegetur, & sine controuersia sequatur, supponentes Archiepiscopum, à Metropolitano differre.

23 † Salua tamen tanti viri auctoritate, quemadmodum ab eo discessit Couarr. in practicis quaestion. c. 19. num. 2. & Forcatulus, in Necyomantia Iurisperiti, in Dialogo 61. num. 4. tenentes Metropolitanum, non à numero Ciuitatum, vt Isidorus dicebat, in d. c. Cleros; sed à Matrice Ciuitate appellari; quod, & sensit gloss.

24 ibidem in verb. à mensura: † Ita etiam, Ioannes Paulus Lancelottus, in instituta canonica, lib. 1. tit. de Episcopis, in princ. & in scholio in verb. tripartitus, omissa Isidori sententia, Episcopalem ordinem in tres tantum gradus diuisit: In Episcopos, videlicet, Archiepiscopos, & Patriarchas, apertè innuens Archiepiscopum, & Metropo-

- Metropolitanum eundem esse, quod prius aduertit Rabanus Maurus de institution. Clericor. lib. 1. c. 5. de ordine tripartito Episcoporum. † Refert etiam Ioan. Vaseus in Chronica Hispaniæ, in c. 21. in fin. quod cū antiquitus, tam Episcopi, quam Archiepiscopi promiscuo Episcoporum nomine vocarentur, ad maiorem eorum differentiam additum fuisse ipsis Archiepiscopis nomen Metropolitanorum. Vigilius autem Papa nedum Metropolitanorum, sed & Micropolitanorum fecit mentionem, ut maiores, & minores Episcopos significaret, habetur in fine fragmenti condemnationis Theodori, in tomo. 2. epistolar. Summ. Pont. p. 2. pag. 612. quod non memini alibi me legisse.
- 26 † Quod vero Metropolitanus, & Archiepiscopus pro eodem sumatur, satis innuit Ordo Romanus, tit. qualiter Episcopus in Romana Ecclesia ordinetur. bonus tex. in c. 1. dist. 99. & expressior, in c. referente. de præben. ibi, *Ad Metropolitanum, uidelicet Rhe-*
- 27 *mensensem Archiepiscopum.* † Natura siquidem illius dictionis, *Videlicet*, declaratoria est eiusdem rei, & personæ, per tex. in cap. transmissa. de eo, qui cognouit consanguineam uxoris suæ, ibi, *Vxorē suā defunctā, filiam eius, priuignam uidelicet propriam.* Et tex. in l. uidelicet, ff. de pact. & ibi not. marginalis additio, & Ias. in §. personale, legis antecedentis, d. l. uidelicet, in num. 2.
- 28 † Et in terminis, quod Metropolitanus, & Archiepiscopus idem sint, expressè obseruant, ac docent Bart. in l. vnica. num. 2. de Metropoli Beryto. num. 2. lib. 11. C. Gomes. in repet. c. 1. num. 20. de constit. in 6. Franciscus de Pauin. in tract. de off. & potest. cap. sede vacan. prælud. 6. num. 14. Rabanus Maurus, ubi supra. Petr. Rebuff. in cōcordat. Galliæ, in Rubr. de collat. in §. 1. in princ. in glos. verb. Metropolitana. Petr. Greg. Syntagmatum Iuris, p. 2. lib. 15. c. 11. n. 2. Et Ceremoniale Romanum, in lib. 1. lect. 10. c. 5. Nec obstat, quod Iustinianus contrarium sentiat, in auth. de priuileg. Archiep. Iustinianæ, in princip. ibi, *non solum Metropolitanus, sed etiam Archiepiscopus fiat*; præferenda est enim in hoc iuris canonici decisio, ex not. in c. 1. de noui oper. nunciat. † Vnde cauendus est Iacob. Cuiatius (licet Valentinus Gallis Iura interpretatus; Diuini oraculi Vates, atque Antistes appelletur à Petro Fabro, li. 2. Semestrium,
- 30 in cap. 12. in vers. hanc esse) † Dum in Paratitla 2. C. de sacros. Eccles. in nouella 11. tit. de prima Iustiniana, conatur probare Archiepiscopum, & Patriarcham eundem esse; quem sequitur Dionysius Gottifredus, in scholio ad l. decernimus, C. de sacros. Eccl.
- 31 † Hæ enim dignitates licet aliquando in eadem persona concurrant, ad diuersa tamen se extendunt. Vnde Henricus Henriques de societate Iesu, in summ. Theolog. p. 1. lib. 10. c. 29. de Patriarcha. in scholio

- scholio. 2. littera b. Quadruplicem in Romano Antistite dignitatem considerat, vnam, vti particularis Episcopi habentis Romam, & suam viciniam; Alteram, vti Archiepiscopi habentis in suffraganeos Hostien. Portuen. & alios, qui in Sacro eius Senatu Episcopi Cardinales appellatur; Aliã, vti Patriarchæ habentis in suffraganeos, Archiepiscopos Occidentis, & Septentrionis; Et denique, vti vniuersalis Ecclesiæ Præfulis habentis vniuersalem Orbis Episcopatû. Videndus D. Card. Bellarminus tomo 1. Controuer. 3. lib. 2. c. 12. versic. obseruandum est. Ex quibus constat Archiepiscopatum, à Patriarchatu differre. Hoc etiam sensit Iustinianus, in tit. epistolæ ad Ioan. PP. II. ibi, *Archiepiscopo, & Patriarchæ*, de qua sub. l. inter claras. C. de Sacros. Eccles. nam dictio, Et, inter diuersa ponitur,
- 32 ex notat. in Rub. de iur. & facti ignor. † Cuiatij præterea, & Gotthifredi obseruatio, repugnat Felicis PP. II. decreto, in. c. 12. ibi, *Qui Metropoles tenent Sedes, Archiepiscopi vocentur, & non Primates.* (refert Burchardus lib. 1. Decret. c. 163.) Et epistolæ 3. Anacleti. in vers. Episcoporum, item epistolæ II. Stephani PP. I. in vers. Nulli enim. Et can. 12. Nicæn. Concil. ex illis 24. quos ex epistola Iulij I. collegit Alphonfus Pisanus in Nicæn. Concil. lib. 3.
- 33 † Vnde, vt superiores omnes difficultates cautè euitarent grauissimi Patres, ex Concilio Tridentino delecti, in Catechismo Romano, p. 2. de Sacram. Ordinis, nu. 26. non dixerunt Episcopalem, Ordinem Quadripartitum esse; sed, quod gradus Sacerdotij, Quatuor sint, videlicet, simplex Sacerdos, Episcopus, Archiepiscopus, & Patriarcha. Vt sic etiam innuerent Metropolitanum, Archiepiscopum esse; & Archiepiscopum, alium esse à Patriarcha.
- 34 † Illud verò apud omnes sine controuersia est, Patriarchalem dignitatem (de qua agimus) de præcipuo, & maximo gradu esse
- 35 Ecclesiasticæ Hierarchiæ, vt infra late ostendo. † Fuit autem ab ipso ortu Ecclesiæ receptum, vsitatumq. Patriarchale nomen, vt aduertit, D. Card. Baron. in Annal. Eccles. tom. 2. Ann. Christi 112. in vers. 2. Incip. leguntur.
- 36 † Quod, & licuit sumere ex vmbra veteris testamēti, & ad ipsã imaginē rerū noui testamenti accommodare: vt cōtra Lutheranos (qui hoc nomen nonū, ac portentosum dicunt) probat Paul. Gryfaldus, in decisionibus catholicæ fidei, in verb. Patriarcha. in princip.
- 37 † Et quia Apostolus 1. ad Corinth. c. 14. dicebat: *si nesciero virtutem vocis, ero cui loquar barbarus, & qui loquitur mihi barbarus*, Bonus tex. in Clē. 1. de magistris, in §. 1. vers. sed nec; † Ideò, benè erit, vim, & efficaciam huius nominis Patriarchæ prius explicare, iux. not. in l. 1. ff. si cert. petat.

- 39 † Ignorare siquidem, quid propriè aliqua vox, cuius suscepta est disputatio significet; multa potest absurda producere, vt terti-
git scholium ad glos. in verb. sacramentum, in c. debitum, de bi-
40 gamis. † Et ideo, laudanda est, tam iuris canonici, quàm cæsarei sollicitudo; vt integros titulos proponat, de verborum significa-
tione; et insignium iurisperitorum, vt eos interpretetur, atque exponat, vt post Verrium Flaccum, & sextum Pompeium festum, inter alios obseruarunt Andreas Alciatus, Pardulphus Prateius, Hieronymus Verrutius, Petrus Rebuffus, & alij multi.
- 41 † Patriarcha igitur, ex propria, & genuina vocabuli significa-
tione, summus, vel Princeps patrum interpretatur, vel Ambrosio
Calepino Teste, in Dictionario, verb. Patriarcha, cui in hoc, tan-
42 quàm in arte perito standum est, & fides adhibenda. † adhuc enim illum, & similes allegare, & sequi solent iurisperiti, vt tra-
dit Felyn. in c. Rodolphus, de rescript. nu. 23. in vers. quod si quis-
43 piam. † Sed, & prædictum nomen, ita interpretatus est, etymolo-
giarum magister Beatus Isidorus, vt habetur, in d. c. clerici. 21. dist. & ibi obseruant cõmuniter Doctores, summistæ omnes, in verb. Patriarcha, Gryfaldus, vbi supra, & Ioannes Paulus Lancelot. in d. instituta canonica lib. 1. tit. de Episcopis, in §. appellantur.
- 44 † Posset etiam tentari, quod Patriarcha dicatur, quasi patriarum mundi Archarius, præfectusque moderator; ad Archam ecclesiæ, eiusque Thesauri custodiam post summum Rom. Pont. deputatus, arg. gloss. in Rubr. & in l. fin. de susceptoribus, aliàs desuper exacto-
ribus præpositis, & Archarijs lib. 10. C. & Brusonii, quem allegat Hieronymus Verrutius, in lexicon iuris, in verb. Archa Fiscalis,
45 in versic. inde Archarij. † Et facit, quod in lege veteri Thesaurus domus Domini, quatuor leuitis creditus erat, 1. Paralipo-
menon, capit. 9. quatuorque sint in ecclesiâ precipui Patriarchæ, quibus res maximæ demandatæ sunt, insignesque commissæ Prouinciæ, vt infra videbimus. Vltraquod in lege euange-
lica, quatuor Euangelistarum si-
gnificationem retinent, vt
etiam multorum au-
toritate infra
patebit.

Caput Secundum.

De auctoritate Glossæ, & de communi Doctorum sententia,
quod Quatuor sint veræ, ac præcipuæ in orbe Patriar-
chales sedes, Constantinopolitana, Alexandri-
na, Antiochena, & Hierosolymitana.

S V M M A R I V M.

- 1 Questio debet esse de casu dubitabili.
- 2 Glossa in multis locis docuit, præcipuos Patriarchas, quatuor esse.
Sequuta à multis DD. ibidem, nu. 8. & seq.
- 3 Glossa auctoritas maior qualibet alia Doctorea.
appellatur idolum scholarium, num. 4. & navis, in qua per pe-
lagus iuris nauigamus, & ad portum veritatis ducimur, nu. 5.
& nullus testis melior illa, num. 7.
- 6 Glossa opinio communem facit; sequuta à duobus Doctoribus.
- 8 Patriarchales sedes præcipuas, ac veras quatuor esse: qui docue-
runt & num. seq.
- 9 Henricus Hostiensis Cardinalis profundissimus Canonista, ac
lumen iuris vocatur.
- 10 Pallium à quatuor Patriarchis conceditur.
- 11 Gulielmus Durandus speculum iuris, anno 34. edidit.
eius sententia de quatuor Patriarchalibus. num. 12.
- 13 Io. Andreas Tuba, & Fons iuriscanonici.
- 14 Abbas antiquus, alius à Panormitano.
- 15 Patriarchæ quatuor in ecclesia, velut quatuor Præfetti prætore-
rio principales in Imperio.
- 16 Aluarus Pelagius grauissimus, & doctissimus.
eius sententia de quatuor Patriarchalibus. num. 17.
- 18 Patriarchæ quatuor representant quatuor Euangelistas.
Patriarcharum nomen propriè tantum est quatuor; Constanti-
nopolitani, Alexandrini, Antiocheni, & Hierosolimitani, ibi-
dem, & num. seq.
- 19 Archiepiscopi salernitani sententia de quatuor Patriarchalibus.
- 20 Ramundi Ruffi sententia de quatuor Patriarchalibus.
- 21 Andrea Gammari sententia de quatuor Patriarchalibus.
- 22 Antonij Augustini sententia de quatuor Patriarchalibus.
- 23 Doctor intelligendus est, secundum iura, quæ allegat.

24 Patriarchales sedes dicuntur quinque, computando Romanam.
& num. seq.

26 Petrus Gregorius computando Romanum, dixit quatuor tantum Patriarchas, allegans iura contra se.

27 Allegantur multi Doctores, pro quatuor veris Patriarchis.

28 Dubia res non dicitur, ubi de communi constat.

29 Iudicium plurimorum, integrum.

30 Geminatio actuum, animi deliberationem offendit.

31 Ioannes Montaignus lapsus est, dicens Grandensem Patriarcham unum esse, ex quatuor principalibus.

Albericus de Rosate fallitur circa Grandensem Patriarchatum, dicens, unum esse ex quatuor principalibus, ibidem.

32 Aquileiensis primatia occasione cuiusdam schismatis originem habuit.

33 Aquileiensis diuisa in Grandensem, utraq; desolata remansit.

34 Grandense Patriarchatu extincto, erectus est Patriarchatus Venetiarum.

35 Subrogatum sapit naturam eius, in cuius locum subrogatur.

Cardinalis Alexadrinus expresse dixit, verè esse quatuor Patriarchas in ecclesia, ibidem.

1

Imprimis autem aduertendum duxi, quòd adeo vulgaris, recepta, communisque est iurisconsultorum sententia, quòd quatuor sint in vniuerso orbe præcipuæ, veræque post Romanam Ecclesiam Patriarchales sedes, Constantinopolitana videlicet, Alexandrina, Antiochena, & Hieroso-

lymitana; vt quodammodo pudeat, hoc in controuersiam vocare, cum quæstio debeat esse de casu dubitabili, iuxta textum, in l.

2 quod labeo, & ibi notatur, ff. de Carboniano edicto. † Glossa siquidem iuris canonici, hoc expresse obseruauit, ac docuit pluribus quidem, ac geminatis vicibus, vt patet in casus positione, in c. antiqua, de priuilegijs, gl. verb. Patriarchis, in c. clerics. 21. dist. glos. verb. superiour, & in verb. christianis, & in verb. quantacunque, in clem. in plerisque; de electione, glos. in verb. de iure, in c. i. vt lite pendente, & alibi sæpè.

3 † Est autem in iure nostro, tanta glossæ auctoritas, vt maior dicatur, quacunque alia doctorea, vt expresse obseruauerunt Baptista de Sancto Blasio, in repetit. Rub. Decreti, nu. 24. Andreas ab exea in repet. c. i. num. 96. de constitutio. Iacobus Nouellus, in sua Re-

- gula 7. incip. Glossa opinio, & Franciscus Viuius, lib. 2. suarum
 4 communium, opinione 135. incip. glossa opinio. † Vnde idolum
 scholarium dicitur, vt post Cynum refert Nicolaus Euerardus,
 5 in locis legalibus, in loco à contrario sensu, num. 42. † appellatur
 etiam nauis, in qua, per vastum pelagus iuris nauigando, duci-
 mur in portum claræ veritatis, vt post Salycetum dixit Thomas
 Ferretus, in cautela 17. nu. 3. & Franciscus Ripa, in responsò 18.
 6 num. 18. in tit. de obligationibus. † Quinimo Iacobus Nouellus,
 & Franciscus Viuius, vbi supra obseruarunt, quod sola glossa opi-
 nio constituat communem opinionem, quod communis schola
 recepit, quando glossam sequuntur duo famosi iurisperiti, vt
 obseruat Iason in l. vt vim. num. 34. ff. de iustitia, & iure, Ripa
 in d. Responsò 18. num. 17. Ferretus, in d. cautela 17. nu. 2. Catte-
 lianus Cotta in memorabili incip. Opinio cõmunis in iudicãdo.
 dicens, ita in factò seruasse Senatū Mediolanensem, videndi pre-
 terea Maria Corrasius, in tract. de communi opinione p. 1. tit. Qui
 numerus, & auctoritas Doctorum faciat communem opinionem,
 nu. 1. & seq. Iosephus Mascardus, de probationibus, conclus. 842.
 num. 2. volu. 2. & con valentinus Petrus Belluga, in speculo Prin-
 cipum, Rubrica 11. in §. visum est, num. 1. vers. & in dubio, & Ca-
 millus Borellus ad eũ, in additione in littera B. in verb. opinione
 7 glossa. † Vt ira optimè, post Curtium dixerit Rolandus à Valle,
 in conf. 73. num. 14. volum. 3. Quod non potest haberi testis me-
 lior, quam glossa ordinaria in iure.
 8 † Modo autem supradictam glossa sententiam circa quatuor
 precipuas, ac veras Patriarchales sedes; plures, quam duo vi-
 ri grauissimi sequuntur, vt statim oculata fide constabit: vnde col-
 9 ligitur, quod illa sit communis opinio. † In primis enim, magnus
 ille Henrichus Hostiensis, (qui lumen iuris, & profundissimus
 canonista appellatur, vt referunt Euerardus, in loco ab auctorita-
 ritate, num. 18. vers. 2. & Cotta, in memorabili de iuris peritis, in
 10 vers. hos subsequuti) † in summa de Auctoritate, & vsu pallij,
 num. 4. quærens, à quo concedendum sit pallium? respondit in
 11, hunc modum: à quatuor Patriarchis principalibus.
 12 † Gulielmus præterea Mimatenfis Episcopus vir doctissimus,
 & omnium testimonio venerandus, in suo speculo iuris, (quod
 anno ætatis suæ trigesimoquarto edidit, vt ipse fatetur ibidem,
 lib. 2. p. 2. tit. de appellationibus, §. 7. num. 4.) † In lib. 1. p. 1. tit. de
 dispensationibus, in §. 8. incip. sunt quoque, nu. 1. & 2. hæc scri-
 psit verba videlicet. Propriè tamen, quatuor principales Patriar-
 chæ

„ chæ vocantur, scilicet, Constantinopolitanus, Alexandrinus,
 „ Antiochenus, Hierosolymitanus. quod, & repetit, in rationali
 diuinorum officiorum, lib. 2. c. 1. de ministris, & ordinibus eccle-
 siasticis, num. 18.

13 † Hunc sequutus est expressè Ioan. Andr. in c. non debet, nu. 9.
 de consanguinit. & affinitate, qui tuba, & fons iuris canonici ap-
 pellatur à Bald. quem refert Cott. in memorabili de iuris peritis,
 in vers. tempora verò sua.

14 † Abbas præterea ille, ad differentiam Panormitani dictus an-
 tiqus; vir in iure nostro celebris, in d. c. antiqua, de priuilegijs,
 (liceat mihi, modo hunc in loco proprio allegare) ita habet.

„ Habes hic, quæ sunt priuilegia quatuor Patriarcharum principalium.

15 † Odofredus quoq; Beneuentanus magnus in iure civili, & an-
 tiqus doctor, in Rubr. C. de Iustinianocod. confirmado, nu. 2. hoc
 idem proficitur, dicens, quod sicut olim Imperator habebat qua-
 tuor Praefectos prætorio principales: ita ecclesia Romana habet
 quatuor sedes principales, vt sunt quatuor Patriarchatus.

16 † Aluarus etiam Pelagius (quem virum grauissimum, ac doctum
 appellat Hieronymus Plato, in tract. de bono statu religiosi, lib. 2.

17 cap. 20. in vers. cum igitur.) † in tract. de planctu ecclesiæ, lib. 2.

„ art. 11. & art. 17. ita habet. Sunt autem in ecclesia Dei quatuor

„ principales Patriarchatus, post Romanum Patriarchatum, scilicet;

„ Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosoly-

„ mitanus.

18 † Gulielmus Redoanus Nebiensis Episcopus, in tract. de Simo-

„ nia mentali, p. 1. c. 16. nu. 2. ita habet. Quia in toto mundo qua-

„ tuor tantummodo sunt principales Patriarchæ, ad denotationem

„ quatuor Euangelistarum Christi. d. c. antiqua, de priuilegijs, quo-

„ rum primus est Constantinopolitanus; secundus, Alexandrinus;

„ tertius, Antiochenus; quartus est Hierosolymitanus.

19 † Marcus Antonius Marsilius Archiepiscopus Salernitanus, in

„ tract. de ecclesiasticis redditibus, p. 1. c. 11. nu. 16. de ijs præcipuis

„ Patriarchis agens, hæc scripsit verba. In quatuor sanè tantum,

„ orbis partibus constituti reperiuntur, à quibus nomen acceperò

„ Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosoly-

„ mitanus.

20 † Ramundus Ruffus, in libro in Molinæum pro Pontifice Ma-

„ ximo, sub num. 14. pag. 75. ita habet. Tamen Patriarcharum no-

„ men per antonomasiam, quatuor illorum est, qui omnium sunt

„ maximi: sunt autem ij, Constantinopolitanus, Alexandrinus, An-

tiochenus,

- tiochenus, & Hierosolymitanus. quod, & repetit sub num. 20. pag. 230. in vers. at docet, & sub nu. 25. pag. 276. in vers. Quo circa, & in pag. 283. in princip. & sub num. 8. pag. 19. in versic. sunt enim quatuor.
- 21 † Andreas Gammarus hoc idem testatur, in repet. extrauag. Iulij Secundi, de Simoniaca Papæ electione, num. 171. & in tract. de auctoritate legati de latere, lib. 2. tit. de varijs ordinariorum nominibus, num. 13. & seq.
- 22 † Antonius Augustinus Archiepiscopus Tarraconensis, in epitome veteris iuris Pontificij, p. 1. lib. 2. tit. 2. 3. 4. 5. & 6. licet
- 23 non dicat præcipuos Patriarchas, virtualiter tamen fatetur, † Vt Doctoris dictum intelligatur secundum iura, quæ allegat. iuxta Doctrinā Bart. in l. non solum, §. si liberationis, nu. 7. ff. de liberat. legat. Iasonis, in l. si quis in conscribendo, nu. 18. vers. tu aduerte, C. de pact. & Francisci Niconitij, in repet. capit. quoniam contra. p. 1. num. 331. de probat.
- 24 † Consonat etiam Didacus Couaruias, in lib. 4. resolut. c. 14. num. 13. cuius summariū, ita habet: De quatuor Patriarcharū, sedibus. Vbi computata Romana, quinque dicit esse in orbe Patriarchales sedes. † Vt, & Metrophanes, Metropolita Smyrnæ, in octaua generali Synodo, sub Adriano Secundo aduerterat etiā, per hæc notabilia verba. Dominus, & Deus noster, qui dixit, fiant luminaria in firmamento cœli, ad illuminationem terræ, (Vbi Paulopost, ita addit) & posuit ea in firmamento cœli, & tanquā quædam magna luminaria, videlicet, quinque Patriarchalia capita in illuminationem totius terræ. Hæc Metrophanes. quem allegat Antonius Augustinus, vbi supra, dicto tit. 2. in capit. 13. & sic etiam, quinque computant omnes, vt tetigit Lelius Zechus, de Romano Pontifice, tit. hæreses, hæresi 3. argum. 17. & 19. & in solutione ad illa, & Petrus Gregorius Syntagmatum iuris, par. 2. lib. 15. cap. 2. num. 11. & seq. † Licet (quod est mirandum) ipse idē Gregorius postea in institutionibus, seu in tract. de beneficijs, in c. 10. nu. 4. Scripserit, quatuor tantum esse Patriarchatus, computato Romano, omittens Hierosolymitanum; quod tamen est contra iura, quæ ipsemet allegat.
- 27 † Denique, quatuor supradictos Patriarchatus post Romanum, indistincte omnes consentitur. Io. Paul. Lancellott. in instituta canonica, lib. 1. tit. de Episcopis, in §. Patriarchæ, Cucus, in institutionibus maioribus, lib. 2. tit. 7. nu. 2. Ioannes Bertachinus, de Episcopis consummatissimis, in præludio, nu. 5. Marcus Mantua,

in tract. de Concilio, num. 76. Hieronymus Gigas, in tract. de res-
 dentia Episcoporum in cap. 18. seu final. num. 8. Ioann. Selua, in
 tract. de benefic. p. 1. q. 2. num. 40. Calixtus Amadaeus, ad Abb. in
 c. 1. in princ. verb. Patriarcha, de translatione Episcopi, Ioannes
 Monach. in c. fundamenta, num. 6. & ibi Archid. nu. 8. de elect. in 6.
 Cardinalis Zarabella in clem. in plerisque, de elect. q. 8. nu. 9. Au-
 gustinus Berous, in c. 1. num. 2. de Iudicijs, Sanctus Antoninus, in
 Summa, p. 3. tit. 20. cap. 4. in princ. Cassanaeus, in catalogo gloriæ
 mundi, p. 4. consider. 9. Ludouicus Gomes, in cap. cum in multis,
 nu. 92. de rescript. in 6. Paulus Orianus, in repet. l. 1. num. 23. ff. de
 officio eius, cui mandata est iurisdictio, Gaspar Valascus, in re-
 pet. l. Imperium, num. 100. ff. de iurisd. omn. iud. Petrus Rebuffus,
 in repet. c. cum super. in princ. notab. 1. de causa possess. & propriet.
 idem in concordatis Gallie, in Rubr. de collationibus, in §. si quis
 verò, in verb. Patriarchalis, Rodolphus Cupers, de sacrosanct. ec-
 clesia, ad c. oportebat. 79. distinct. in §. ad quem sensum, nu. 16. &
 in §. patet, num. 2. Lancellott. Corradus, in templo omnium iudi-
 cum, lib. 2. c. 2. §. 3. num. 2. & in c. 3. num. 4. Sebastianus Medices, in
 tract. de legibus, & statutis, p. 1. q. 12. nu. 1. Lelius Zechus, in tract.
 de sacram. ordinis, in cap. 1. vers. octaua præpositio, in fi. Dominus
 Flaminus Parisius, de beneficiorum resignatione, lib. 2. q. 1. nu. 41.
 Dominus Anastasius Germonius, in tract. de sacrorum immuni-
 tatibus, in lib. 3. c. 1. nu. 1. cuius hæc sunt verba. Patriarchæ apud
 nos, quatuor principales enumerantur; Constantinopolitanus sci-
 licet, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus.

Ex quibus omnibus euidenter apparet communẽ, receptamq;
 esse iuriconsultorum sententiã, quod post Romanam ecclesiam,
 quatuor illæ sint veræ, ac præcipuæ Patriarchales sedes; neque de
 28 hoc esse amplius dubitandum. † Quia, vt ex testimonio Iacobi Pu-
 tæi aduertit Dñs Cardinalis Paleottus, de sacri Cõsistorij consul-
 tationibus, p. 4. q. 4. in versic. & tandem; res amplius dubia dici
 29 non solet, vbi communis extat Doctorum opinio. † Integrum si
 quidem iudicium est, quod plurimorum sententijs comprobatur,
 l. fin. §. lex etenim, C. de fideicom. c. prudentiam, vers. illa quip-
 pe, de offic. deleg. facit Prouerbiorum, c. 1. 1. & in foris Valentinis,
 30 p. 1. in extrauag. tit. prouisio super fideiussione præstanda, in c. 3.
 30 † Maximè, cum glossa, & multi ex supra allegatis; repetitis, ac ge-
 minatis vicibus, ita obseruauerint, ac docuerint; ex eo enim ma-
 iorem animi deliberationem ostendunt, arg. l. fin. C. ad legem Fal-
 cidiam, cum alijs traditis à Felyn. in c. fin. num. 1. de offic. deleg. &

- in c. nonnulli, num. 14. vers. pro ista fallentia, de rescript. Brunorio a Sole, in consil. vnico criminali, num. 11. Domino Flaminio Parisio, vbi supra, lib. 11. in præfa. num. 16. Et tetigi, in Flosculo de clericorum excellentijs, p. 2. num. 146. in vers. neque enim.
- 31 † Vt sic manifestè appareat lapsos fuisse Ioannem Montaignū, in tract. de auct. magni Consilij, in nu. 50. & Albericum de Rosate, in Rubr. ff. de statu hominum, num. 11. in vers. in Ystria, asserentes Patriarcham Grandensem vnum esse, ex quatuor præcipuis orbis Patriarchis. Quos vltra. l. 12. tit. 5. partita prima, & ibi Gregorium Lopez, in gloss. verb. *Que se llaman Patriarchas*. expresse reprehendit Gulielmus Reodoanus, in tract. de simon. mentali, cap. 16. num. 5. & 6.
- 32 † Quinimo, cum Aquileiensis primatia (quæ occasione cuiusdā schismatis esse cœpit, vt aduertit Illustrissimus Cardinalis Baronius, in annalibus ecclesiasticis, tomo 7. sub anno Christi 570. in 33 versic. quod verò, pag. 533.) † Diuisa fuisset in Grandensem, hæc quoq; quasi quodam schismate periit, argum. l. nihil tam naturale, ff. de reg. iur. & cap. 1. extra eodem, sicq; ambæ desolatæ remanserunt, vt testatur Dominicus Iacobatius Cardinalis, in tract. de Concilio lib. 1. artic. 1. num. 259.
- 34 † Vnde Grādense illo Patriarchatu per Nicolaum Pontificem Quintum extincto, eius loco erectus est Patriarchatus Venetiarum: vt ex nostris refert Hieronymus Gigas, in tract. de residentia Episcoporum, in cap. 18. num. 12. † Cum verò nunc Venetiarum Antistes vtcunque ornatissimus, nec sit, nec dicatur vnus ex quatuor præcipuis Patriarchis; sequitur, quod nec ille Grandensis, tunc erat ex hoc quaternario numero: quia subrogatum, naturam sapit eius, in cuius locum subrogatur, s. fuerat, instituta, de actionibus, cum similibus, licet Lelius Zecchus, de Republica ecclesiastica tit. de statu Patriarcharum, num. 2. contrarium teneat.
- 36 † Veri namq; , ac præcipui vniuersi orbis Patriarchæ, post Rom. Pontificem, supradicti illi tantum sunt, Constantinopolitanus scilicet, Alexandrinus, Antiochenus, ac Hierosolymitanus, vt communis, ac recepta iuriconsultorum schola fatetur, vt dixi. Quibus adde Cardinalem Alexandrinum, vulgo præpositum Mediolanensem, in c. diffinimus, (quod est finale) 22. distinct. vbi expresse vocat illos præcipuos, ac veros Patriarchas in ecclesia Dei.

Caput Tertium.

De Ratione, & causa Patriarchalis sedis, & de duabus rationibus dubitandi, contra verum Constantinopolitanam, ac Hierosolymitanam Patriarchatum, & de occasione presentis operis.

S V M M A R I V M.

- 1 Occasio huius tractatus, & num. 2.
- 3 Disputatio suscipienda est, ut nescientibus fiat cognita, & scientibus; non onerosa.
- 4 Auctor libri tempus servare debet, ut aliqua prætermittat dicenda.
- 5 Patriarchæ tres tantum dicuntur secundum S. Isidorum.
- 6 Petri Apostoli sedes sunt Antiochena, Romana, Alexandrina.
- 7 Sanctorum dicta relata à Gratiano, allegantur ad decisionem causarum.
- 8 Nicolaus primus ad Bulgaros Responsum dedit, quod veraciter tres tantum essent Patriarchales sedes.
- 9 Causa finalis fons causarum est.
- 10 Causa cessante, cessat eius dispositio.
- 11 Patriarchæ in quibus locis ponendi? & num. seqq.
- 12 Patriarchalis sedes non requirit præsentiam Petri Apostoli, sed eius decretum, vel successoris in Pontificatu.
- Quod ex multorum Pontificum decretis probatur. ex num. 12.
- usque ad nu. 19. & num. 22. & 24.
- 20 Verba debent aliquid operari.
- 21 Patriarchalis sedis ratio etiam ex magnitudine, & nobilitate Urbium, sumpta.
- 25 Animata Bibliotheca. Adagium.
- 26 Quæ Ecclesiæ fuerunt dictæ Apostolicæ?
- 27 Ecclesiæ Apostolis contingentes ad prædicationem Evangelij; remissive.
- 28 Pauli Borgasij opinio rejicitur.
- Hierosolymitana pertinet ad Iacobum fratrem Domini. ibid.
- 29 Hierosolymitana appellata Apostolica. & num. 35.
- 30 Cathedra Beati Marci Alexandria veneranda, & cathedra Beati Iacobi Hierosolymis celebris.
- 31 Episcopi Throni dicuntur.
- 32 Throni Apostolici orientis dicuntur Antiochenus, Alexandri-

nus, & Hierosolymitanus.

33 Pratum spirituale quare dicatur Sophronij? cum fuerit Ioannis Moschi Euirati?

34 Pratum spirituale Sophronij allegatur à Nicena Synodo.

36 Compostellanam ecclesiam vocat Apostolicam Turpinus Rhemenfis Archiepiscopus, propter Beatum Iacobum Apostolum filium Zebedei.

37 Ephesina Ecclesia Apostolica dicta, ob Apostolum Ioannem.

38 Iacobus, & Ioannes Apostoli quomodo sint in terris dexteram, & sinistram consequuti à Domino.

39 Ioannis Turpini Archiepiscopi Rhemenfis insignis locus, de Ecclesia Romana, Ephesina, & Compostellana.

40 Compostellana Ecclesia nunquam fuit dicta Patriarchalis.

41 Ephesinus Antistes, licet ante Metropolitanos sederet, non est tamen dictus Patriarcha.

42 Ius idem seruandum, in quibus eadem ratio est.

43 S. Petrus non sedit Alexandria, personaliter.

44 Per se, vel per alium facere, realiter non est idem, sed fictione iuris.

45 Propter vnum quodque tale, & illud magis.

46 Alexandrina prelata Antiochenae in ordine Patriarchali, & quare?

47 Euodius insignis martyr fuit primus Antistes Antiochae, relictus, post Apostolum Petrum.

48 Accessorium naturam sequitur principalis.

49 S. Petrus quod sederit Alexandria, sensit Nicephorus Calixtus.

Contrarium communiter tenetur, num. 52. & seq.

50 Nicephorus Calixtus aliquando parum sibi constans.

51 Dictio (forte) non est affirmatiua, sed dubitativa.

53 Cathedra Alexandrina non est officium ecclesiasticum institutum, sicut fuit de Antiochena.

54 Papa in casibus iurispositiui extra, & contra ius potest statuere.

55 Papa potest quadratum, de rotundis facere.

56 Par, in parem non habet Imperium.

Papa non ligat successorem, ibidem.

¶ Sed tamen, quantumvis nulli parua videri debeant tatorum hominum testimonia, iuxta c. legimus, in §. quod quidem. 93. distinct. nihilominus theologo cuidam, his prateritis annis, in patrio solo concionanti, visum fuit (falcem mittendo in alie-

alienam messem) prædictas Quatuor veras, ac proprias ultra Romanam, Patriarchales Sedes diuidere, ac separare, tam publicè, quam priuatim contendens, tres tantum esse propriè Patriarchales Sedes, Romanam scilicet, Antiochenam, & Alexandrinam, addēs, fuisse hoc speciale Petri Apostoli priuilegium, quod solæ illæ tres Ecclesiæ, quæ ipsius specialiter esse, ab omnibus (vt statim aduerto) habentur, verè, ac propriè essent Patriarchales Sedes, & non aliæ. Cum vero per aliquot studiosos, quid in re magis Canonica, quam Theologica sentirem, interpellarer, laudaui in primis principalem hominis intentionem, addidi tamen, quod verè, & in effectū talis opinio non erat sacris canonibus conformis, sed ipsis posterioribus saltem (quæ sunt attendenda) Ecclesiæ decretis, contraria. † Prorruptit autem ille nedum in me, ac responsum meum acribus verbis, sed & oblitus antiqui Adagij, Ne futor ultra crepidam, ausus fuit, in hoc iuris articulo grauissimos à me allegatos Iurisconsultos (ne dicam Canonica decreta) despicere, ac reprehendere. Quo factum est, vt quāuis pro se allegauerit virum (vt omnibus constat) grauissimum, & tam doctrina, quam dignitate, Illustrissimum, videlicet D. Card. Bellarminum, de Controuersijs Christianæ fidei, tomo 1. controuersia 3. de Summo Pontif. lib. 1. c. 24. maxime, ibi, Vera igitur, & sola causa illius numeri Patriarchalium Sedium est dignitas Petri. & in lib. 2. c. 12. in 4. Respons. ad Caluinum. incip. Respondeo ordinem, & numerum Patriarchalium sedium: coactus nihilominus fuerim (Seruata tamen in omnibus prædicti D. Card. honorificentia, iuxta ea, quæ ex admonito S. August. habentur in cap. neque quorumlibet disputationes. 9. dist.) & me, & iurisconsultos nostros defendere, arg. notat. in l. diffamari. C. de ingenuis. ostēdereq. rationem formalem Patriarchalis Sedis non consistere in sola personali Petri prerogatiua, & sic aperte deducere, & Constantinopolitanam, & Hierosolymitanam vere, ac propriè in essentia Patriarchali Alexandrinæ, & Antiochenæ æquiparari, nec Petri dignitatem minuere, immo & ipsius, & Ecclesiæ Romanæ, Summiq. Pōtificis amplitudinem, & excellentiam multis, ac nouis (vt infra patebit) considerationibus demonstrare, & insignem illarum Quatuor in Ecclesiastica hierarchia perpetuo recolendam significationem commendare. † Ex quibus (Deo adiuuante) patebit, quod præsens hæc suscepta disputatio non omnino de casu indubitabili fuerit, sed talis, quod ita nescientibus fiat cognita, quod

- ta, quod scientibus non sit onerosa, vt in simili dicebat Magnus Gregorius. Et denique constabit, quod non sit occasione duntaxat opus improbitati, vt alias habet Adagium, sed pietati potius, ac religioni. Laudabilia siquidem multa per occasionem facta fuisse, notorie constat. Quod (vt alia prætermittam) circa redigenda, in scriptis sacrosancta Dei Euangelia obseruauit idem D. Cardin. Bellarminus, dict. to. 1. controuersia pri. lib. 4. Vers. Secundo probatur, cum vers. seqq. vbi hæc verba scripsit, videlicet, itaq. nisi Ebionis hæresis extitisset, Ioannis Euangelium fortasse non haberemus, quemadmodum nec alia tria, nisi prædictæ occasiones (quas ex Eusebio ibi retulit) oblata fuissent. † Verum quia scribentes ratione temporis aliqua prætermittere debent, ex Chassaneo, in Catalogo gloriæ mundi p. 5. confid. 17. vers. ex quibus: ideo multa consulte prætermittens, ad Baldi doctrinam accedens, in l. precibus. nu. 33. C. de impuber. quod ferro viam aperit, qui per contraria argumenta transit; duo tantum, quæ pro maiore ratione dubitandi contra nostram sententiam, & in fauorem aduersæ partis (licet ab ea pro se non adducta) maxime vrgentia proponam, iuridica argumenta, quibus dum fuerit satisfactum, reliqua sine dubio non obstabunt. † Primum ergo argumentum sit, ex S. Isidoro, de quo Gratian. in cap. clericos. 21. distint. vbi secundum correctiorem lecturam, vt ibidem aduertunt emendatores Decreti, ita habetur. *Patriarcha summus patrum interpretatur, quia primum, id est Apostolicum locum retinet, & ideo, quia summo honore fungitur, tali nomine censetur, sicut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus*. Ex quibus verbis, & exemplis à Beato Isidoro propositis, apertissime infertur, Constantinopolitanam Ecclesiam, & Hierosolymitanam non esse Patriarchales Sedes; quia illæ, nunquam sunt habitæ propriè sedes Petri, quod est (secundum eundem) necessarium requisitum, ad Patriarchalem sedem constituendam,
- 6 Receptum † siquidem apud omnes est, tantummodo Romanam, Antiochenam, & Alexandrinam appellatas, & habitas fuisse Apostoli Petri Sedes; ex Epistola 3. Anacleti, in c. sacrosancta, 22. dist. ex Epist. 37. Gregorij, ad Eulogium, in lib. 6. ex decreto Gelasij, in p. 1. quam exornat Couarr. in lib. 4. resolut. c. 14. nu. 13. in vers. secunda autem sedes, & tetigit Illustris. D. Card. Baronius, in Annal. Eccles. tom. 2. sub anno Christi 112. in vers. 3. incip. hæc eadem.
- 7 † Augetur autem vis argumenti, ex eo, quod dicta sanctorum allegata

legata à Gratiano in dicto Decreto, possint ad decissionem causarum, vti authentica allegari, vt in repetit. Rubricæ Decreti obseruant inter alios, Baptista de S. Blasio, num. 20. & Thomas Cananus, num. 621. & seq.

- 8 Alterum † verò, pro contraria opinione fundamentum, & argumentum fortissimum propono, ex Nicolao I. ad consulta Bulgarorum, Responso 92. cuius hæc sunt verba. *Desideratis nosse, quot sint veraciter Patriarchæ? veraciter illi habendi sunt Patriarchæ, qui Sedes Apostolicas, per successiones Pontificum, obtinent, idest, qui illis præsunt Ecclesiis, quas Apostoli instituisse probantur. Romanam videlicet, Alexandrinam, & Antiochenam. Romanam, quam sanctorum Princeps Apostolorum, Petrus, ac Paulus, & predicatione sua instituerunt, & pro Christi amore fusò proprio sanguine sacrauerunt. Alexandrinam, quæ Euangelista Marcus, discipulus, & de Baptismate Petri filius, à Petro missus instituit, & Domino Christo, cruore dicauit: Antiochenam, in qua conuentu magno sanctorum factò, primum fideles dicti sunt Christiani, & quam Beatus Petrus, priusquam Romam veniret, per annos aliquot gubernauit. Constantinopolitanam autem, & Hierosolymitanam Antistites, licet dicantur Patriarchæ, non tante tamen auctoritatis, quanta superiores existunt: nam Constantinopolitanam Ecclesiam, nec Apostolorum, quisquam instituit, nec Nicæna Synodus, quæ cunctis Synodis celebrior, & venerabilior est; eius mentionem aliquam fecit. Sed solum, quia Constantinopolis noua Roma dicta est, fauore Principum potius, quàm ratione; Patriarcha eius Pontifex appellatus est. Hierosolymitanus autem Præsul, licet ipse Patriarcha dicatur, & secundum antiquam consuetudinem, ac Nicenam Synodum honorandus sit; salua tamen Metropoli dignitate. Hæc Nicolaus Papa, aperte docens præcipuas sedes Patriarchales veraciter illas tres tantum esse, Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam, omiſſa Constantinopolitana, & Hierosolymitana; quod Concionator ille (sed alia vt dixi auctoritate) prædicauit.*

- 9 His † tamen non obstantibus, à superiori communi iurisperitorum sententia, & obseruatione non est recedendum, asserendumque est, nunc, post Romanam Ecclesiam, Quatuor esse præcipuas, & veras Patriarchales Sedes, Constantinopolitanam scilicet, Alexandrinam, Antiochenam, & Hierosolymitanam. Vt autem id
cui-

- euidenter appareat, ab ipsa ratione formali, & finali causa Patriarchalis Sedis exordiendum existimo: hæc enim fons omnium causarum appellatur ab Illustr. D. Card. Francisco Mantica, de coniect. ultimar. volun. lib. 6. tit. 14. num. 7. † Vnde, si ratio formalis, & finalis causa veræ, & præcipuæ Patriarchalis Sedis consistat ex sola presentia Petri in illa; apertissima illatio erit, quod, & eâ Patriarchalis Sedes non erit, in qua ipse non federit. Causa siquidem, & ratione vnica, & certa alicuius rei cessante, ipsius quoque dispositio necessario cessat, cap. cum cessante, de appellat. Petr. Rebuff. in tract. de nomination. q. 5. num. 22. & Tiraquellus, de cessante causa, num. 130. & seq.
- 11 Quod † autem Sanctissimi Romani Pontifices ante ipsum Nicolaum I. alias etiam assignauerint causas, & rationes ad erigendam Patriarchalem Sedem, quam ipsam Petri præsentiam: oculata fide constat. † Sanctissimus enim Clemens 1. in Epist. 1. ad Iacobum Fratrem Domini ita scripsit. *In illis verò ciuitatibus, in quibus olim apud Ethnicos primi Flamines eorum, atque primi legis doctores erant; Episcoporum Primates poni, vel Patriarchas Beatus Petrus præcepit.* Habentur in cap. in illis, 80. dist. Ex quibus verbis liquet apertè, rationem Patriarchalis Sedis vnicam, & formalem non esse illam, quia ibi Petrus Apostolus federit; sed potius illam videlicet, quia ipse, vt Summus Ecclesiæ Pontifex
- 13 ita decreuerit, atque voluerit. † Vnde patet, non fuisse illud personale Petri priuilegium, sed ad successores suos, in quibus etiam ipse nunc sedet, vt ex Eulogio refert Magnus Gregor. lib. 6. Regest. epist. 37. in cip. *Suauissima*) iure Pontificatus peruenisse.
- 14 se. † Anacletus etiam Epist. 2. ad Episcopos Italiæ, in versic. Porro. ad erigendam Patriarchalem Sedem nullam fecit de Petro mentionem, & refert Gratian. in cap. prouinciæ. 99. dist. † Idem etiam Anacletus, iterum hoc insinuat, in epistol. 3. vers. Episcoporum. † Anicetus quoque in epistola vnica, hoc ipsum docuit, per hæc verba, *Nulli Archiepiscopi Primates vocentur, nisi illi, qui primas tenent ciuitates quarum Episcopos Apostoli, & successores Apostolorum regulariter Patriarchas, & Primates esse constituerunt.* & habetur in cap. nulli. 99. dist. † Stephanus quoque I. per eadem fere verba, nullaq. facta mentione Petri, doctrinam hanc insinuat, in Epistol. 2. vers. eos quoque. † Cuius tamen verba Lucio Papæ tribuit Gratianus, in c. vrbes. 80. dist.
- Supe

- 18 Superioribus † quoque decretis Pontificijs, consonat canon duodecimus, Nicæni primi Concilij, ex illis vigintiquatuor canonibus, quos, ex Epistola Iulij Papæ primi, tradit Alphonfus Pisanus, in lib. 3. ad dictum Concilium, habeturque, in tomo primo Conciliorum, secundum meum codicem, pag. 542. per hæc verba. *Quod non alie Metropolitanæ Ecclesiæ, vel primates sint, nisi illæ, quæ prius primates erant, & post Christi aduentum, auctoritate Apostolica, & Synodali primatui habere meruerunt.* Quæ verba habentur etiam, in decreto. 12. Iulij Papæ primi, in eodem tom. 1. pag. 627. Ex quibus patet, ad erigendam Patriarchalem sedem, tantum exigi Synodi decretum, & Apostolicæ sedis auctoritatem; licet in ea Petrus Apostolus non federit.
- 19 Hoc † etiam, apertissime innuit summus Roman. Pontifex Leo, in Epist. 53. ad Pulcheriam Augustam. Ad quam, dum Anatolius Constantinopolitanus Antistes vellet, de facto primum inter præcipuos Patriarchas locum (absq; Romanæ sedis decreto) habere, ita scripsit. *Nam sexagesimus ferè annus, huius iactantia esse iactatur, quo se prædictus Episcopus æstimet adiuuare, frustra cupiens id sibi prodesse, quod, etiam si quisque ausus est velle; nullus tamen potuit obtinere.* Hæc Leo, qui, ad impediendum Primatum, seu Patriarchatum Constantinopolitani Antistitis, non obiecit, quod Petrus in sede illa non fuerit, vel alius suo nomine missus federit, sed, id duntaxat, quod, Anatolius non potuit obtinere; apertè innuens, veram rationem Patriarchalium sedium, numerique, & ordinis ipsarum, ad Roman. Pontificem, & Apostolicam sedem pertinere, non obstante, quòd ibidem non fuerit Apostolus Petrus. Aliter † namque illa verba Pontificis; *Nullus potuit obtinere.* Frustratoria essent, nihilque operarentur; quod, non est dicendum. iuxta text. in l. si quando, ff. de legat. primo, cuius regulam exornat Aymon Crauett. in consil. 135. num. 4. vol. 1.
- 20 Sed, † & in constituendis Patriarchalibus sedibus, expensam etiam fuisse rationem magnitudinis, & nobilitatis urbium; ipse etiam Diuus Leo docet, in Epistola 84. ad Anastasium, circa finem.
- 22 Ex † quibus patet apertè, in vera ratione Patriarchalis sedis, non esse omnino necessarium, quòd Princeps Apostolorum Petrus in ea personaliter fuerit, vt in Romana, & Antiochena, vel quod, ad eam suo nomine miserit, vt in Alexandrina: sed, quod ipse, vel quilibet in Pontificatu successor, ex varijs pro arbitrio suo causis,

causis, ita decreuerit, & Patriarchalem sedem esse voluerit. Quod innuit etiam Vuolfangus Ladius, de Republica Romanorum, lib. 2. cap. 2. post medium, & in terminis ita expressè obseruant, ac docent inter alios, Ioann. Hugo, in tract. de offic. quatuor Prelatorum, tit. quales officiales Imperator ante coronationem habuit, num. 2. Antonius de Prætis, in clypeo pastoralis, seu in tract. de iurisdictione Episcoporum in cap. 6. num. 19. Ramundus Ruffus, in Molinæum; pro Pontifice maximo, sub num. 19. pag. 162. in vers. quatuor ergo sedes Patriarcharum, Gulielmus Redoanus, in tract. de Simonia mentali, p. 1. c. 16. num. 8. Andreas Gammarus, in tract. legati de latere, lib. 2. tit. de varijs Ordinariis nominibus, nu. 5.

- 23 Et vt alios nostræ facultatis auctores prætermittā, idem etiam docuit Illustriss. Dominus Cardinalis Baronius, in Annalib. Ecclesiasticis, in tomo primo sub anno Christi, 39. in versic. 10. incip. Sicut enim; cuius hæc sunt notabilia verba. Maiores enim in institutendis sedibus Ecclesiarum, non aliam iniisse rationem, quam secundum prouinciarum diuisionem, & prærogatiuas à Romanis antea stabilitas. † Vbi paulopost, videlicet. in versic. 16. incip. Sed & illud, in terminis nostris apertè docuit idem, per hæc verba. Nam, si presentia Petri, quamlibet Ecclesiam primariam effecisset, tot essent numerandæ Ecclesiæ Patriarchales, quot à Petro fuerunt Ecclesiæ institutæ: Fuisse namque earum immensum planè numerū, nemo puto inficias erit, cum verò, ex aduerso sedes Alexandrina (in qua aliquando fuisse Petrum, certa aliqua assertione, nequaquam monstrari potest) post Romanam sedem, omnium maxima, ab eo fuerit instituta; planè perspicuum intelligi posse videtur, non præsentiam Petri, sed eius potissimum requisitam esse auctoritatem ad constituendam sedem aliquam Patriarchalem. Hæc Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius.
- 25 Ad † quem, in Ecclesiastica potissimum historia, velut ad animam tam Bibliothecam (vt est in veteri adagio) accedendum videtur.
- 26 Præterea, † quod non fuerit illa vnica, & formalis ratio Patriarchalis sedis videlicet, quia Apostolica fuerit, idest Apostoli cuiusdam, etiam Petri sedes; vltra superiora loca, patet ijs etiam considerationibus. Constat siquidem, vltra Romanam, Antiochenam, & Alexandrinam; etiam alias Apostolorum Ecclesias dictas, & appellatas fuisse Apostolicas. † Nam, vt omittam agere de reliquis, quæ in diuisione prouinciarum cæteris Apostolis Petri decreto contigerunt, de quibus agit Bartholomæus Cassanæus, in

- 28 Catalogo gloria mundi, par. 3. consideratione 29. † Hierosolymitana Ecclesia, quam primus omnium Iacobus Apostolus frater Domini nuncupatus, Petri ordinatione gubernauit, vt contra Paulum Borgasium, de irregularitate, par. 6. tit. de Simonia, num. 42. patet ex Anacleto Papa, in Epistola 2. ad Episcopos Italiae, habetur in c. porro. 66. distinct. † Fuit etiam Apostolica sedes nuncupata, vt patet, in sexta generali Synodo, tertia scilicet Constantinopolitana, actione 17. in fine, in subscriptionibus patrum, maxime in subscriptione 3. incip. Petrus, & subscriptione 5. incip. Georgius, in tomo 3. Conciliorum, pag. 351. Idem etiam tradit Eusebius, Ecclesiastica hystoria, lib. 7. cap. 26. in fin. versic. Hierosolymorum, vbi agens de Hermone, Hierosolymitano Antistite, hac scripsit verba, videlicet. *Hermon postremus eorum, qui ante persecutionem nostra memoria ibi concitatum, fuerunt Episcopi in sede illa Apostolica, hoc usque tempus reseruata,*
- 30 *collocatus fuit.* Hac Eusebius. † Vnde, sicut Alexandriae cathedra Beati Marci Euangelistae multo tempore venerabilis fuit: sic apud Hierosolymam cathedra lignea ipsius Iacobi Apostoli venerata fuit. Vt ex testimonio Eusebij, in d. lib. 7. capit. 14. obseruauit Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, ad Martyrologium Romanum, sub die, 18. Ianuarij, in scholio primo, in versiculo, cathedra, & versiculo, asseruatam haecenus, & versiculo, conseruatam nouimus, & in Annalibus Ecclesiasticis tomo primo, sub Anno Christi, 45. versic. 11. incip. Coeterum ipsa prima.
- 31 Sed † & cum Episcopi inter alia eorum nomina, & epitheta, (de quibus alibi egi) Throni dicantur, vt patet ex Epistola Felicis Papae secundi, ad Episcopos Aegypti, in cap. 17. in tom. 1. Conciliorum, pag. 690. & refert Burcardus, lib. 1. decretorum, capit. 169. & patet etiam, ex Epistola, Stephani primi Papae ad omnes Episcopos, in versic. scimus dilectissimi, in illis verbis.
- 32 *Throni enim Dei vocantur.* † Propter tamen excellentiam sedium Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus amplius aliquid consequuti sunt. Pari enim nomine appellabantur Throni Apostolici orientis, vt patet, ex Nicano Concil. 2. actione 4. in subscriptione Ioannis, Procuratoris dictorum trium Patriarcharum, in tomo 3. Conciliorum, pag. 529. colum. 2. versic. Ioannes, & iterum, in actione 7. pag. 590. colum. 1. in subscriptione 3. per hac verba. *Ioannes miseratione diuina assessor Patriarchicus, & Viceagens trium Apostolicorum Thronorum orientis, Alexandria,*

dria, Antiochia, & Hierosolymorum.

- 33 Vnde † insignis ille liber, qui pratum spirituale Sophronij dicitur (quia ad eum directus est à Ioanne Moscho cognomento Euirato, vt aduertit Aloysius Lippomanus, in præfatione, ad ipsum librum) in capit. 37. Hierosolymitanam Ecclesiam merito
- 34 Thronum Apostolicum appellauit. † Neque huius libri parui facienda est auctoritas, quam septima Synodus Nicæna, videlicet 2. in actione 4. in versiculo Eustatius, & versiculo sequenti, & in versiculo, Stephanus itaque, ad sua confirmanda decreta, allegauit.
- 35 Sed, † & in generali Florentino Concilio sicut Alexandrina, & Antiochena; ita quoque Hierosolymitana fuit sedes Apostolica nuncupata, vt legitur in patrum subscriptionibus. Post subscriptionem enim Alexandrini, & Antiocheni; pro Hierosolymitano subscriptio, ita habet. *Ego Dosithæus Metropolita Mopsuestia, & Ioachimi Sanctissimi Patriarchæ Hierosolymitani, ac eius Apostolicæ sedis Locumtenens, subscripsi.* Et habetur, in tom. 4. Conciliorum, pag. 893. col. 1.
- 36 Quid? † quod, nedum Hierosolymitana Ecclesia, quam minor ipse Iacobus, ex ordinatione Petri, vt dixi, primus fundauerat, dicta fuit Apostolica sedes: sed, & Compostellana, seu Galleciانا Ecclesia, ob alterum Iacobum Apostolum, Ioannis Apostoli fratrem, & insignem Hispaniæ patronum; Apostolica quoque nominata fuit, vt ex Ioanne Turpino Rhemensi Archiepiscopo (statim allegando) constabit. † Vt † sicut Ioannis Apostoli in Oriente Ephesina sedes, Apostolica dicta fuit à Fabiano Papa, in Epistola 2. ad Orientales Episcopos, in princ. vers. ista à sanctis: ita in Occidente Compostellana, seu Galleciانا Ecclesia venerabilis habeatur, dicaturque Apostolica.
- 38 Quinimò, † per has duas celebres sedes Ephesinam Ioannis, & Compostellanam Iacobi, hos duos fratres consequutos fuisse à Domino dexteram, & sinistram (licet non ea ratione, qua mediante matre petierant, vt habetur Matthæi, cap. 20.) sensit Toletanum Breuiarium, ex Institutione Beati Isidori, in Hymno quodam, in quo, sic habetur.

*Regens Ioannes dextra solus Asiam,
Et leua frater positus; Hispaniam.*

Et meminit Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, ad Marty-

39 Martyrologium Romanum, die 25. in scholio primo. † Omniaq;
 comprehensus est dictus Ioannes Turpinus Archiepiscopus Rhe-
 menfis, qui magni Caroli gesta literis prodidit, in historia, de
 vita Caroli, & Rolandi, in cap. 19. per hæc notabilia verba: Sicut
 „ per Beatum Ioannem Euangelistam Beati Iacobi fratrem, in
 „ Orientali parte apud Ephesum Christi fides, & Apostolica sedes
 „ instituitur: sic per Beatum Iacobum, in occidentali parte Regni
 „ Dei, apud Galleciam, fides eadem, & Apostolica sedes consti-
 „ tuitur. Hæ sunt proculdubio sedes, Ephesus scilicet, quæ est ad
 „ dextram in Regno terreno Christi, & Compostella, quæ est ad si-
 „ nistram, quæ videlicet sedes, ijs duobus fratribus filijs Zebedei
 „ in diuisione Prouinciarum contigerunt, quia ipsi petierant à Do-
 „ mino, vt vnus ad dexteram in Regno eius federet, & alius ad la-
 „ uam. Tres Apostolicas sedes principales, præ omnibus sedibus
 „ in orbe, merito Religio Christiana venerari præcipuè consuevit,
 „ Romanam scilicet, Gallecianam, & Ephesinam. Sicut enim,
 „ tres Apostolos Petrum scilicet, & Iacobum, & Ioannem præ
 „ omnibus Apostolis Dominus instituit, quibus sua secreta ple-
 „ nius cæteris (vt in Euangelijs patet) reuelauit; sic per eos,
 „ tres has sedes præ omnibus Cosini, idest Mundi sedibus, reue-
 „ rendas constituit. Et meritò hæ sedes dicuntur principales, quia
 „ sicut hi tres Apostoli, dignitatis grãtia, cæteros præcesserunt
 „ Apostolos; sic loca illa sacrosancta, in quibus prædicauerunt,
 „ & sepulti fuere, dignitatis excellentia, totius orbis sedes iure,
 „ præcedere debent. Iure Romæ sedes Apostolica prima præpo-
 „ nitur, quia eam Princeps Apostolorum Petrus prædicatione,
 „ sua, & proprio sanguine, & sepultura dedicauit. Compostella,
 „ quoque sedes, secunda meritò dicitur; quia Beatus Iacobus in-
 „ ter cæteros Apostolos præcipua dignitate, & honore, & hone-
 „ state maior, post Beatum Petrum, extitit primus martyrio lau-
 „ reatus, eam sua prædicatione olim munivit, sepultura sua sacra-
 „ tissima consecrauit, & miraculis adhuc perlustrat, indeficienti-
 „ bus quæ beneficijs indefinenter ditare, non cessat. Tertia sedes,
 „ ritè Ephesus dicitur, quia Beatus Ioannes Euangelista in ea
 „ Euangelium suum (scilicet in principio erat verbum) eructauit,
 „ coadunato Episcoporum Concilio, quos ipse per Vrbes dispo-
 „ suerat, quos etiam in Apocalypsi sua Angelos vocat, eamquæ do-
 „ ctrina sua, & miraculis, & Basilica, quam in ea ædificauit,
 „ insuper propria sepultura consecrauit. Hæc Rhemensis Archie-
 „ piscopus. Quem etiam ad litteram refert Frater Mauritius Hila-

retus Franciscani ordinis, in concionibus quadragesimalibus, in tomo primo, in ea, quæ est in feriam quartam, Dominicæ secundæ, in fine, vbi ad hoc etiam allegat Baptistam Mantuanum, in libro primo Parthenices Marianæ, in fine.

- 40 Ex † quibus verbis (vltra alia notabilia) apertissimè dictus Rhemenfis Archiepiscopus docuit, Composstellanam Ecclesiam, ob reuerentiam Iacobi Apostoli, & Ephesinam, ob similem Ioannis Apostoli causam, dictas fuisse Apostolicas. Cum verò, Galleciana Ecclesia nunquam fuerit dicta Patriarchalis (licet eius præcipuè dignitates mitra Episcopali vtantur, & largo modo Cardinales vocentur) infertur, rationem formalem, & vnicam Patriarchalis sedis, non consistere in eo, quòd fuerit Apostolica dicta. Quod † etiam, de Ephesina patet. Nam licet eius Antistes, ob reuerentiam prædicti Apostoli Ioannis, honorabiliorem locum, & sedem, quam alij Metropolitanani obtineret; nunquam tamen inter præcipuos Patriarchas annumeratus fuit, vt tetigit Michael Aninyon, in tract. de vnitæte Ouilis, & Pastoris, in capit. 21. num. 20. & sequentib. & expressè obseruauit Antonius Augustinus, in epithome veteris iuris Pontificij, par. 1. de personis, lib. 2. de Patriarchis, tit. 9. de varijs Primatibus, in cap. 1.
- 42 Præterea, † insistendo in arctioribus terminis, si vnica, & formalis ratio Patriarchalis sedis Alexandrinæ esset illa, quia ad eam missus fuit à Beato Petro Marcus Euangelista; cum in quibus eadem est ratio, sit idem ius, vulgata l. illud, ff. ad legem Aquiliam; eodem modo Hierosolymatana Ecclesia Patriarchalis dicenda erat, quia ad eam, ipse idem Petrus, Iacobum illum Apostolum ordinauit, vt supra contra Borgasium ostendi: sed cum multis temporibus elapsis, verum Patriarchatum consequuta fuerit, imò, neque modo consequutâ fuisse, concionator ille, asserere voluerit, sequitur apertè, quòd ratio sedis Patriarchalis formalis, & essentialis non consistit in eo, quod Petrus in ea sederit; vel ad eam gubernandam miserit.
- 43 Denique, † si illa fuisset vnica, & formalis ratio, & causa Patriarchalis sedis, quòd in ea sederit Princeps Apostolorum, vel ad eam suo nomine miserit; ex eadem ratione sequeretur, quòd cum Petrus Antiochiæ, per seipsum sederit, Alexandria autem, non sederit personaliter, sed per Marcum Euangelistam (quod
- 44 † realiter, non idem est, iuxta cap. qui facit, de reg. iur. in 6. & ibi glossam, in verb. perinde, & declarat Iason, in l. 2. §. quod si in

- in patris, num. 3. ff. solut. matrimon.) in honore Patriarchalis sedis semper præferenda esset Antiochena sedes, Alexandrinæ.
- 45 Quia, † propter vnum quodque tale, & illud magis, authentica multo magis, C. de sacrosanct. Eccl. quod, in simili ponderant Nicolaus Euerardus, in locis legalibus, in loco 140. à minori, num. 5. & Nauarrus Aspilcueta, in tract. de oratione, & horis canonicis, capit. 16. numero 21. Sed, cum manifestè appareat Alexandrinam, in qua Petrus sedet per Marcum, prælatam esse in ordine, & loco Patriarchali, ipsi Antiochenæ, in qua Petrus personaliter sedet, vt supra dictum fuit: Hinc etiam manifestè colligitur, quòd non illa vnica, & formalis ratio fuerit sedis Patriarchalis.
- 46 Neque † satisfacit considerare, quod ideo Alexandrina prælata sit Antiochenæ, quia Alexandriae federit Marcus Euangelista, Antiochiæ verò relictus fuerit à Beato Petro Euodius, qui, nec
- 47 Apostolus, neque Euangelista fuit. Nam, † sicut ab omnibus patribus nulla facta mentione Euodij (licet insignis martyris, & Antiochenæ Ecclesiæ primi à Petro designati, seu relictus Antistitis, vt refert S. Clemens Papa, lib. 7. Apostolicarum constitutionum, in capitulo 47. & Martyrologium Romanum, ad diem sextam Maij, cum scholio Illustrissimi Domini Cardinalis Baronij) per primam Petri præsentiam, & gubernationem Antiochena Ecclesia Patriarchalis sedes habita fuit: Ita, quoque, nullo habito respectu ad Euodium; in loco, & ordine.
- 48 Patriarchali erat Alexandrinæ præferenda. Vt † eadem esset accessorij, quæ rei principalis ratio. Accessorium namque, naturam sequitur sui principalis, c. accessorium, cum similibus, de reg. iur. in 6.
- 49 Sed, † neque vim huius considerationis euadere, quis poterit, quantumuis ad Nicephorum Calixtum accedat, Ecclesiasticæ historiæ, lib. 14. cap. 39. innuentem, Principem Apostolorum,
- 50 Petrum personaliter etiam sedisse Alexandriae. Tum, † quia, iste auctor, in aliquibus parum sibi constans fuit, vt ex Gennadio scholario Patriarcha Constantinopolitano obseruauit Marcellus Francolinus, in tract. de tempore horarum canonicarum,
- 51 par. 2. cap. 67. num. 2. & 3. Tum, † quia illud non affirmatiuè docuit, sed adiecta dictione illa fortè; quæ dubitativa potius, quàm affirmatiua est, vt obseruant Ludouicus Gomes, in repet. cap. 1. num. 4. de iudic. in 6. & Iacob. de Beluiso, in repet. cap.
- Roma-

- Romana, in §. contrahentes, num. 54. de for. competen. in 6.
- 52 Communiter † autem tenetur contrarium, vt aduertit Illustrissimus Baronius, supra hoc eodem capite; in num. 24. allegatus, & docuit S. Leo Papa, in Epistola 79. ad Dioscorum Alexandrinum, de qua, in cap. cum Beatissimus Petrus, 24. quæstio. 1. ibi, *Sanctus Discipulus eius Marcus, qui Alexandrinam primus Ecclesiam gubernauit.*
- 53 Quod, † & mihi fit manifestum hac consideratione. Quia si Apostolus Petrus Alexandria personaliter sedisset, ex paritate rationis, etiam de Alexandrina Cathedra, institutum esset Ecclesiasticum officium, sicut de Romana, & Antiochena: Sed, cū nullū legatur de Alexandrina Cathedra officium; pro cōstanti Ecclesia habuit, quod ibi, nunquā Petrus personaliter sedit. Ex quibus omnibus manifestè apparet, veram, & formalem rationem, & causam Patriarchalis sedis non consistere in eo, quod fuerit Apostolica sedes Petri; sed potius in eo, quod tam ex eo motiuo, quā ex alijs vrgentissimis causis, ita decreuerint summi Romani Pontifices, Christi Domini nostri Vicarij, & Petri successores.
- 54 Scitum † est enim, quod in ijs, quæ iuris positiui sunt, potest summus Romanus Pontifex extra ius, & contra ius (iure quidem) statuere, vt ex alijs refert Ias. in l. rescripta, num. 4. C. de precibus Imper. offeren. Et † quadrata de rotundis facere, iuxta notata, in cap. quod translationem, de officio ordinarij, capit. proposuit, de concess. præben. cap. mutationes, 7. quæstio. 1. cap. sunt quidam, 25. quæst. 1. Cardinalis Hostien. quem allegat Ias. vbi proximè, & declarat Martinus Nauarrus, de spolijs Clericorum, §. 2. num. 3. & num. 4. in versic. Quarto noto.
- 56 Neque in ijs potest Romanus Pontifex, successori legem imponere: quia par, in parem non habet Imperium, cap. nouit, §. quamvis, de electione. l. ille à quo, §. tempestiuum. ff. ad Trebellian. Iacobus Zocchus, in repet. cap. omnis vtriusque sexus, num. 4. de poenitentijs, & remission. & Paulus Gryfaldus, in decisionibus Catholicae fidei, in verb. Papa, num. 128. Cum verò, ex vrgentissimis causis summi Romani Pontifices, tam Constantinopolitanam Ecclesiam, quā Hierosolymitanam in Patriarchales sedes præcipuas erexerint, ac instituerint (quod, infra, probabo) deducitur manifestè, illas veraciter, sicuti Alexandrinam, & Antiochenam fuisse Patriarchales institutas: ita, vt omnes

nes illæ, integrum, perfectumquæ quaternarium numerum in-
gnium Patriarchalium sedium adimpleant, ad ampliorem Ec-
clesiæ Sacrosanctæ honorem, & ipsius Romani Pontificis aucto-
ritatem, ac Primatum.

Caput Quartum.

De solutione Argumentorum, pro contraria parte addu-
ctorum, & de alijs auctoritatibus, maximè ex Ca-
techismo Romano, quibus probatur, qua-
tuor verè esse post Romanam, Pa-
triarchales sedes præcipuas.

S V M M A R I V M.

- 1 Sancti auctoritas in Decreto Gratiani quando allegabilis, ad de-
cisionem causa.
- 2 Doctoris sententia probabilis tantum est.
- 3 Ius Canonicum continet dogmata fidei, & quæ, ad humana iu-
dicia pertinent.
- 4 Patriarchalis dignitas iuris positiui est.
- 5 Papa non respondet semper diffiniendo, sed aliquando, ut doctor
particularis.
- 6 Papa in diffinienda re, ad fidem pertinente, errare non potest.
- 7 Papa in reddenda rōne alicuius decreti, loquitur, ut particularis.
- 8 Bulgari non consuluerunt Nicolaum primum, de ratione sedium
Patriarchalium, sed tantum de numero.
- 9 Nicolaus in Responso ad Bulgaros partim, ut Papa; partim, ut
particularis loquutus est.
- 10 Papa in ijs, quæ ad humanum iudicium pertinent, decipi potest.
& num. seq.
- 12 Gregorij XIII. notabilia verba, ad excusandum Romanum
Pontificem.
- 13 Auctoris excusatio respondens cuidam magnæ obiectioni.
- 14 Diuinatiua solutio ad iurium concordia aliquando admittitur.
- 15 Coniecturis non est locus, in claris.
- 16 Multi Pontifices diuersam rationem Patriarchalis sedis esse tra-
diderunt, ab ea, quam docuit Nicolaus primus.
- 17 Nicolai primi duo loca expensa, & num. 18. & seq.
- 20 S. Petrus Petra etiam vocatus.

- 21 S. Petrus Apostolus non indiget nostris commendationibus.
- 22 Miracula noua probanda, per Episcopum.
- 23 Sancti viri non querunt verbis prosperari, sed moribus.
- 24 Sanctus non est laudandus, cum detractioe alterius sancti.
- 25 Papæ potestas impedienda non est.
- 26 Absurdum euitandum est.
- 27 Constantinopolitana, & Hierosolymitana addita numero Patriarchalium sedium: accidentalem quandam gloriam Petro cumularunt.
- 28 Antistites Ecclesiæ docent quatuor esse Patriarchas.
- 29 Discipulus Magistri sententiam defendere tenetur.
- 30 Gregorius Papa quatuor præcipuos Patriarchas testatur, & magnam eorum dignitatem ostendit, & num. seq.
- 32 Innocentius III. Patriarchales sedes quatuor esse, ostendit, & num. 33. & 35.
- 33 Graue est, idoneos relinquere, & indignos admittere.
Suspensionis sententia incurritur, eligendo indignum, digno prætermisso, & quis ab ea absolueret possit. ibidem.
- 34 Suspensio Ecclesiastica multis modis incurritur.
Patriarcha, vel Papa absoluit à suspensione, ob electionem indigni, omisso digno. ibidem.
- 36 Benedictus XI. quatuor esse Patriarchales sedes ostendit.
Instituere in Ecclesia, est ius Canonicum in beneficio conferre, & veram collationem inducit. ibidem.
- 37 Eugenius IIII. quatuor præcipuos esse Patriarchas ostendit, ultra Romanum.
- 38 Subscriptio, quid operatur.
- 39 Adrianus secundus quatuor Patriarchas præcipuos ultra Romanum ostendit.
- 40 Mendacium querit, qui post veritatem repertam, aliquid ulterius discutit.
- 41 Vitalianus Papa Paulinum Cretensem Archiepiscopum reprehendit.
- 42 Ecclesiæ deliberationi mature non obstant præcoces Doctorum imaginationes.
- 43 Catechismus Romanus quatuor præcipuos Patriarchas, ultra Romanum ostendit.
- 44 Catechismi Romani auctoritas magna, & num. seq.
- 45 Auctor in patrio Gymnasio, ex Catechismo Romano publicum argumentum sumpsit.

- 46 Andreas Franciscus Leodius illustre de Catechismo Romano testimonium perhibuit. & num. 47.
 48 Argumentum à Rubrica validum est.
 49 Dictio, Ex, causam proximam, & immediatam significat.
 50 Causa cause, est causa causati.
 51 Innocentius III. Cōmentarijs suis ius Canonicum illustravit. Priuatam tamen illis tribuit auctoritatem, nu. 52.
 53 Catechismus iussu Papæ, vt Breuiarium, & Missale editus.
 54 Catechismus appellatur sacer liber, à Pio V.
 55 Ceremoniale Romanū quatuor Patriarchas post Sum. Pōt. ostēdit
 56 Polidorus Virgilius de origine quatuor Patriarcharum agit.
 Nicolaus de Lyra agit de quatuor Patriarchis. ibid.

1 **S**ed, † quid erit, ad illa duo superiora Beati Isidori, & Nicolai primi Papæ contraria argumenta respondendum? dum asserunt, rationem sedis Patriarchalis consistere in eo, quod fuerit Apostolica sedes Petri; & in consequentiam sentiunt Constantinopolitanam, & Hierosolymitanam non esse Patriarchales sedes? Certè multa elaborata, breuitati consulendo, præmittens, & præcipuè, An dabilis esset in iure nostro repugnantia; Quo ad primum dico, quòd quamuis alicuius Sancti auctoritas, in Decreto Gratiani allegata, potens sit ad decissionem causæ allegari, velut authentica, vt supra tetigi; hoc tamen extendendū non est, ad casum, in quo contraria Pontificia dispositio apparet, arg. c. 1. & ibi notatorum, de oper. nou. nunc. † At, cum contra Beati Isidori dictum, aperta sint Clementis, Anacleti, Aniceti, & Stephani summorum Pontificum dicta, quæ aliam docent rationem Patriarchalis Sedis, quam Petri præsentiam; Remanet ergo illa Beati Isidori, vti particularis doctoris sententia, & opinio, neq; authentica, neque necessaria: iuxta doctrinam glossæ, in verb. iusque, in l. 1. C. de legib. & sic cōtra receptam illam iuris consultorum sententiam nihil concludere potest.

3 Ad † secundū verò sumptum, ex Respōso Nicolai primi argumentum, vt plenius satisfaciam, aliqua erunt necessario præmittenda. In primis, quod ea, quæ in iure Canonico, seu Pōtificio continentur, aliqua ad dogmata fidei pertinent, alia verò ad mores, & humana tantum iudicia, vt notoriè patet, in rubr. de summa Trinitate, rubr. de rescriptis, de præbendis, & similibus, & in Concilio Tridentino, vbi prius traduntur fidei canones, postea decreta de reformatione, & obseruant Dominus Franciscus Pegna

in signis Rotæ Auditor, in Directorio Inquisitorū p. 2. ad q. 17. cō-
mento. 42. littera I. vers. Postremo, & Paulus Gryfaldus (regulas
ad hoc adducens) in decisionibus Catholicæ fidei, in verb. fides,
num. 16. & 17.

- 4 Suppono † etiam, quæstionē istam Patriarchalium sedium, &
veri numeri illarum, non pertinere ad dogmata fidei: Nam hæc
Patriarchatus dignitas iuris positiui est. vt obseruant in termi-
nis Ioan. de Selua, in tract. de benef. p. 1. q. 2. nume. 27. & Guliel-
mus Redoanus, in tract. de Simonia mentali, p. 1. c. 16. nu. 15. seu
finali, discedendo ab ijs, quæ paulo ante, in nume. 9. tradiderat.
- 5 Præmitto † etiam, Romanos Pontifices non semper respondere
diffiniendo, sed aliquando tanquam priuatos, & particulares Do-
ctores, vt Dominus Pegna aduertit, vbi proximè, in vers. Rursus,
& Gryfaldus, vbi supra, verb. Baptismus, nu. 44. vers. dico tertio.
- 6 Aduerto † etiam, quod in Pontificijs decretis, duo sunt perpe-
tuo consideranda, primum, tanquam intentio, conclusioq; decre-
ti, alterum, tanquam ratio, & causa à Pontifice reddita, eius rei,
quam constituit. In conclusione verò decisæ rei, errare non po-
test Summus Pontifex, si fidei quæstionem, ex Apostolico Tribu-
nali decernat, vt omnium habet catholicorum conclusio, in c. si
Papa, 40. distin. Couarruuias, lib. 1. variarum resolutionum, c. 10.
nu. 12. & Petrus Cenedo, in Collectaneis, ad ius Canonicum, p. 1.
- 7 Collectanea 44. ad d. c. si Papa, nu. 1. † Sed si in illa conclusione
Rom. Pontifex rationes expresserit non necessarias, idoneas, vel
minus probabiles: nihil est in illis immorandum; quia in illis,
non vt Papa, sed vt particularis Doctor loquutus est, vt tradunt
Paulus Gryfaldus, vbi supra, verb. Decreta, nu. 1. Melchior Cano,
de locis Theologicis, lib. 6. c. 8. vers. Et quidem, & Alphonsus à
vera cruce, in Speculo coniugiorum, par. 1. art. 22. ad tertium, in
vers. Respondendum tamen. & p. 2. art. 15. vers. Sed maior diffi-
cultas, & art. 21. maximè, in vers. Est notandum.
- 8 Denique † præsuppono, Bulgaros tantum consuluissè Nico-
laum Pontificem, de numero veracium Patriarchalium Sedium;
non autem de ratione illarum, vt patet in dicto Responso 92.
- 9 Quibus † sic præsuppositis, dico, prædictum Nicolai primi Re-
sponsum non ob stare, prædictæ veræ iuriscōsultorum, receptaq;
doctrinæ, circa quatuor præcipuas, verasq; Patriarchales sedes
post Romanam. Quia in qua parte Nicolaus docuit, veraciter
Patriarchalis sedes tres tñ esse, Romanā scilicet, Antiochenam,
& Alexādrinā; loquutus fuit vt Pontifex, secundū tñ priora tem-
pora,

pora, in quibus, Ecclesia sacrosancta, & Romani Pontifices adhuc verè non assenserant erectioni, & constitutioni Ecclesiarum Constantinopolitanæ, & Hierosolymitanæ in veras Sedes Patriarchales: quod est receptum, nec nobis contrarium. In qua verò parte rationem Patriarchalis Sedis (à Bulgaris etiam non petitam) assignare voluit eam, quia scilicet, aliquando fuerit Apostoli Sedes, inferens, quòd ideo Constantinopolitana, & Hierosolymitana non sunt veraciter Patriarchales; loquutus fuit vt particularis Doctor, secundum prædicta. Vnde (salua auctoritate 10 tanti Pontificis) decipi potuit in illa ratione. † Sicuti in rebus etiam ipsis, quæ ad humanum iudicium pertinent, falli Summus Pontifex potest. iux. c. à nobis. lo. 2. §. nos igitur. de sent. excomm. & ibi glos. in verb. opinionem, & Doctores communiter observant. Melchior Cano, vbi supra, lib. 5. c. 5. vers. Nam, & Apostolis, in fin. & vers. Illud item. & vers. Nunc illud. & D. Franciscus Pegna, in d. commento 42. litera I. vers. Respondet, quòd non est. & vers. In illis verò. Bonus tex. in Clem. sapè. in vers. Nos autem, de verb. significat. & ibi glos. in verb. possibile. & Cardinalis Zabarella, in lectura nu. 2. & Gregorius Nata, in repet. nu. 62.

11 Hinc † Paulus Gryfaldus, in decisionibus Catholicæ fidei, in verb. Papa, nu. 111. dicebat, quòd, qui affirmat Papam, tanquam priuatam personam, vel vt Papam, dum humana dijudicat, non posse errare; euertit potius, quàm confirmat Apostolicæ Sedis auctoritatem. quod, & prædixerat, in verb. Ecclesia, nume. 14.

12 † Pro quo facit notabiliter, quod insignis ille Gregorius Papa XIII. in quadam Bulla, ad moderationem alterius Pij V. emanata, dicebat (vt refert Martinus Nauarrus Aspilcueta, in fine Manualis, ante Commentarium, de oratione, & horis canonicis) in hunc modum. *In tanta negotiorum mole, qua Rom. Pontifex assidue præmitur, vix vitari potest, ne aliqua interdum exiliani, quibus postea recognitis, necesse est, moderationis remedium adhibere: hæc Gregorius XIII. à Nauarro relatus.*

13 Quo † fit, vt nullus poterit me, vel de temeritate, vel audacia notare, quòd tale responsum dederim prædicto à Nicolao Primo ad Bulgaros dato Responso, circa rationem Patriarchalis Sedis, quod asseram, prædictum Pontificem in ea assignanda ratione, loquutum fuisse tanquam priuatam personam, & particularem 14 doctorem. Neque enim aliqua diuinatiua solutione, † quæ aliquando ad iurium concordiam sustinendam admitti potest, iuxta notabilem doctrinam Bar. in l. ita stipulatus, nu. 28. ff. de verb.

- oblig. quam sequuntur alij, quos allegant Franciscus Coscius, in repet. c. Cognoscentes. nu. 7. de constit. & Ludouicus Gomes, in repet. c. 1. nu. 17. & seq. de rescript. in 6.) clarum eius responsum potuit occultari, vel interpretatione defendi, † quia in claris nō est locus coniecturis. l. ille, aut ille. §. cum in verbis. ff. de legat. 3.
- 16 Cum † igitur, vt superiori capite aduerti, ex num. 11. multo ante ipsum Nicolaum tempore, alij Summi Romani Pontifices, in eadem Pontificia dignitate pares, numero verò plures, & martyrio insigniores tradiderint rationem Patriarchalis Sedis formalem, & essentialem non esse illam, quia Petrus eam fundauerit, & in ea federit, vel ad eam gubernandam suo nomine miserit; sed quia, tam ipse Beatissimus Apostolus, quam alius in Pontificatu successor iuste Patriarchalem esse decreuerit, atq; statuerit: omissa ratione, à Nicolao tradita, superior est tenenda, quamq; sequuti sunt etiam post prædictum Nicolaum, Innocentius Tertius, Benedictus Vndecimus, & alij Romani Pontifices inferius allegandi, qui Constantinopolitanam, & Hierosolymitanam, vnā cum Alexandrina, & Antiochena, inter præcipuas, ac veras quatuor orbis Patriarchales Sedes enumerant, atq; constituunt.
- 17 Quid † quod, & ipse idem Nicolaus Papa, hanc vltimā, à priori recedens, amplecti videtur aperte rationem Sedis Patriarchalis; dum ad eosdem Bulgaros in Responso 93. ita scripsit, dicens. *Porro, quis Patriarcharum secundus sit à Romano, consultitis? Sed iuxta quod Sancta Romana tenet Ecclesia, & Nicani Canones innuunt, & sancti Prasules Romanorum defendunt, & ipsa ratio docet; Alexandrinus Patriarcharum à Romano Papa secundus.* Hæc Nicolaus Primus. Vbi nulla facta Petri Apostoli mentione asserit, in materia Patriarchali attendenda esse Romanorum Pontificum decreta. Et facit, quod supra tetigi de ratione præcedentiæ Alexandrinæ, ad Antiochenam.
- 18 Clare † etiam hoc ipsum docuit idem Nicolaus, in Epistola ad Rodolphum Archiepiscopum, in illis verbis; *Primates enim, vel Patriarchas nihil priuilegij habere præ ceteris Episcopis, nisi quantum sacri Canones concedunt, & prisca consuetudo illis antiquitus contulit, diffinimus.* Habentur, inter varia rescripta Nicolai Primi, in tit. de Patriarchis, in capit. 3. in tom. 3. Conciliorum, & refert Gratianus, in c. conquassus, 9. quæst. 3. Ex quibus aperte constat, ad priuilegium Patriarchalis Sedis non fuisse omnimodo necessariam Petri præsentiam; sed sacrorum

Canonum determinationem.

- 19 Vt t sic, etiam inferendum necessario sit, quod si prædictus Nicolaus Primus in Pontificatu sedisset post Innocentium III. & Benedictum XI. aliaq; Ecclesiæ sacrosanctæ edita decreta, inferius alleganda, quibus expresse approbata, & confirmata fuit verè erectio Patriarchalium Sedium Constantinopolitanæ, & Hierosolymitanæ; sine dubio Responsum illud, 92. Bulgaris non dedisset, saltem rationem illam Patriarchalis Sedis, sumptam ex præsentia Petri, vel mutasset, vel certè omisisset, quam, vt particularis doctor (vt dixi) exprimere voluit. Respondissetq; iuxta superiorem iurisperitorum communem, ac receptam sententiam, quatuor esse veraciter post Romanam Ecclesiam Patriarchales Sedes, Constantinopolitanam scilicet, Alexandrinam, Antiochenam, & Hierosolymitanam. Quod, ad Ecclesiæ sacrosanctæ honorem congruissè, & Romani Pontificis Primatum etiã innuissè, ex infra dicendis constabit.
- 20 Illud t verò est necessario aduertendum, quod quàmuis plures viri grauissimi plures Apostolorum Principis cumulauerint prærogatiuas, velut petreæ, supra quam Dominus fundauit Ecclesiã suam, vt patet Matthæi c. 16. c. ita Dominus, 19. distin. cap. rogatus, 24. q. 1. & in princ. 21. distin. in fine, & in hymno ad laudes Dominicæ, ibi, *hoc ipsa Petra Ecclesiæ*, & tangunt Aluarus Pelagius, de planctu Ecclesiæ, lib. 1. c. 55. in prin. Io. Baptista Ferretus, in repet. c. 1. nu. 8. de constitut. & Illustrissimus D. Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 1. sub anno Christi 31. pag. 104. vers. ex prædictis: t Hac tamen superiori non indiget Petrus commendatione, quòd solæ illæ dicantur veræ Patriarchales Sedes, in quibus Petrus ipse federit, vel ad eam gubernandam miserit, vt in alio proposito acrioribus verbis dicebat Paulus Gryfaldus, in decisionibus Catholicæ fidei, verb. Ecclesiæ, nume. 14.
- 22 Vnde t sicut miracula, quæ nō sunt vera, non pertinent ad aliquius Sancti honorem, ideoq; illa non esse admittenda, Episcopis commendat Trident. Conc. sess. 25. in princ. de inuocatione Sanctorum, in vers. hæc vt fidelius: ita etiam, prædicta illa assertio non est ad Petri honorem consideranda.
- 23 Sancti t enim non quærunt verbis prosperari, & honorari, c. 24. ecce, 99. distinct. t Maxime cum præiudicio, & detractioe aliorum. vt notabiliter aduertit Nauarrus Asplicueta, de oratione, & horis canonicis in c. 18. nu. 26. & Conualentinus frater Vincentius

- centius Iustinianus Antist. in disputatione pro Diuæ Catherinæ Senensis imaginibus, in §. 2. & facit bene tex. in dicto c. ecce, ibi, *Nec honorem esse deuto: in quo fratres meos honorem suum per*
- 25 *dere cognosco.* † Quo fit, vt cum prædicta admissa Petri prærogatiua, maxima sequatur aliorum Summorum Pontificum Pontificiæ auctoritatis diminutio; quod in mero articulo iuris positiui, non possent, præter tres illas, alias Sedes in veras Patriarchales erigere: non est, cur prærogatiuam illam Petro assignemus, iuxta rationem tex. in c. dudum, §. nos igitur, de præbendis, in 6. in illis verbis. *Quia foret absurdum, si tam lata nostra*
- 26 *impediretur potestas.* iuncta gloss. verbo absurdum. † Cum alijs, quæ de absurdo euitando, cumularunt Nicolaus Euerardus, in locis legalibus, in loco 23. ab absurdo, & Illustrissimus D. Cardinalis Franciscus Mantica, de coniect. vlt. volunt. lib. 7. titu. 7.
- 27 Quinimo † ex ijs, quæ inferius dicam, aperte constabit, veram, Constantinopolitanæ, & Hierosolymitanæ Ecclesiæ erectionem, dum vnâ cum Alexandrina, & Antiochena integrum quaternarium numerum Patriarchalium Sedium constituunt post Romanam; ad accidentalem quandam etiam ipsius Petri gloriam pertinuisse.
- 28 Sed † neque fas est credere, supra allegatos nostros insignes, & Catholicos Iurisconsultos specialem illam Apostolorum Principis Petri prærogatiuam à Beato Isidoro, & Nicolao Primo Pontifice expensam, & à Concionatore illo (licet non ijs ducto auctoritatibus, vt ipse confessus fuit) publicatam, de facto voluisse infringere, & eidem ausu temerario contraire: maximè cum, multi ex illis, de Ecclesiastica fuerint Hierarchia, Episcopali scilicet, Archiepiscopali, Patriarchali, & Cardinalitia dignitate fulgentes.
- 29 Quare † opere pretium erit, concludentes eorum auctoritates adducere, fortissimaq; fundamenta aduertere, supra quæ, firmam, & stabilem superiorem doctrinam, insignium, ac veracium quatuor Patriarchalium Sedium post Romanam, scriptis suis construxerunt; tum ad effectus illos celebres eliciendos, quos supra tetigi, & infra expendam: tum ad illorū præceptorū opinionem defendendam, cum id more grati discipuli faciendum esse, Iulianus senserit, in libro 4. Digestorum, vt habetur in l. dicere, ff. de recept. arbitr. in illis verbis, *Cassius vero, sententiam magistri sui bene excusat.* Quod ibidem expresse adnotauit Bart. nu. 1. & tradunt Ias. in l. generaliter, nu. 9. & seq. ff. de in ius vocand.

Franciscus Niconitius, in repet. c. quoniam contra, par. 1. nu. 31. de probat. Et Quintilianus Mandos. in tract. de ingratitudine, in capit. 95.

- 30 Sciendum igitur est, prædictas quatuor post Romanam Ecclesiã veras, & præcipuas Patriarchales sedes, & summorum Pontificũ decretis, & sacrorum Conciliorum sanctionibus erectas, atque institutas fuisse; ac vt verè tales, ab eisdem honoratas, & maximis fuisse priuilegijs decoratas. Vtrumque enim innuere voluit Gregorius Papa, vt patet in lib. 2. Registri, in Epistola 37. incip. *quasi oblita*. vbi Natali Episcopo Salonitano, in fine, hæc scripsit verba. *Postquam enim ad beatitudinem vestram, & decessoris mei, & mea in causa, honorati Archidiaconi scripta directa sunt; tunc contempta vtriusque sententia, præfatus honoratus proprio gradu priuatus est. Quod, si quilibet ex quatuor Patriarchis fecisset, sine grauiissimo scandalo, tanta contumacia transire nullo modo potuisset.* Hæc Gregorius Papa, quæ habentur, in tomo 2. Epistolarum summorum Pont. pag. 76. vbi, & numerus, & digni-
- 31 tas præcipuorum Patriarcharum designatur. † Ad aggrauandum enim illius Episcopi contemptum, considerauit Pontifex, illum, neque in quatuor Patriarchis esse tollerandum; vt sic, summum diceret, arg. c. veniam, 35. q. 9. ibi: *Contra caput, etiam si faciendum sit, non libenter admitto.* & glos. verb. excellentioris, in c.
- 32 per tuas, lo. 1. de Simonia. † Hoc etiam Innocentius Tertius Papa sæpe edocuit, ac tradidit tum in Lateranen. Concilio, sub eo celebrato, tum in diuersis Epistolis decretalibus. In Lateranen- se namque Concilio ita ad literam habetur. *Antiqua Patriarchalium sedium priuilegia renouantes, sancta vniuersali Synodo approbante sancimus, vt post Romanam Ecclesiam (quæ dispo- nente Domino super omnes alias, ordinaria potestatis obtinet prin- cipatum, utpote Matre vniuersorum Christi fidelium, & magi- fra) Constantinopolitana primum, Alexandrina secundum, An- tiocbena tertium, Hierosolymitana quartum locum obtineant.* Quæ habentur, in c. antiqua, de priuilegijs, vbi omnes doctores ita obseruant.
- 33 Idem † etiam Innocentius, in eodem Concilio, vt saluberri- mam illam, ad bene Ecclesiastica beneficia dispensanda ederet constitutionem; quatuor hos præcipuos, & retulit, & honorauit Patriarchas, per hæc verba. *Graue nimis est, & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos, ad Ecce- siastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos; quibus*

- quibus, nec morum honestas, nec litterarum scientia suffragatur, carnalitates sequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde, quanta Ecclesijs damna proueniunt, nemo sana mentis ignorat: Volentes igitur, huic morbo mederi, precipimus, ut prætermittis indignis, idoneos assumant, qui Deo, & Ecclesijs velint, & valeant gratum impendere famulatum. Fiatq; de hoc, in prouinciali Concilio diligens inquisitio annuatim: ita, ut qui post primam, & secundam correctionem fuerit repertus culpabilis, à beneficijs conferendis, per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona prouida, & honesta, quæ suspensi suppleat defectum, in beneficijs conferendis. Et hoc ipsum, circa capitula, quæ in his deliquerint; obseruetur. Metropolitanus verò delictum superioris iudicio relinquatur, ex parte Concilij nuncian-
 dum. Vt autem hæc salubris prouiso plenior effectum, huiusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ minimè relaxetur, ut in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur. Hæc Innocentius, in dicto Lateranense Concilio. Quæ, etiam habentur
 34 in cap. graue, de præbendis. † Quæ sunt bene notanda, tum pro hac speciali (& vtinam non frequenti) suspensione, quam omisit, qui multas cumulauit Alphonsus Viualdus, in candelabro aureo, p. 2. de suspensione, ex num. 18. vsque ad 130. tum maximè, quia illius relaxatio, vel Papæ, vel vni ex quatuor Patriarchis reserua-
 35 tur. † Ipse idem etiam Innocentius, in quatuor Epistolis decretalibus, quarum idem initium est, videlicet, inter quatuor; eadem veras, ac præcipuas post Romanam Ecclesiam, quatuor Patriarchales sedes enumerat, & insignem earum significationem, celebrat. Quod consulto inferius reseruo dicendum, cum ex proposito de mystica quaternarij numeri significatione, ad huius suscepti articuli ornatum, pertractabo.
 36 Clarum † etiam, ac apertissimum (quod nulla tergiversatione celari potest) adduco ad hoc, Apostolicæ sedis decretum, in extrauagan. Sancta Romana, de electione, in extrauagan. communibus, vbi Benedicti Papæ XI. constitutio, ad litteram legitur per hæc verba. Sancta Romana Ecclesia, quæ disponente domino, super omnes alias, ordinaria potestatis obtinet principatum, à Deo, utpote matre vniuersorum Christi fidelium, & magistra: quatuor Patriarchales sedes instituit, inter quas, post ipsam Romanam Ecclesiam, Constantinopolitanam primum, Alexandrinam secundum, Antiochenam tertium, & Hierosolymitanam quar-
 tum

eam locum voluit obtinere: ipsasque multis prerogatiuis, & honoribus, ac priuilegijs decorauit. Hæc Benedictus Papa. Institueret siquidem, est ius canonicum in beneficio Ecclesiastico conferre: veramque collationem inducere, dixit Egidius Bellamera, in decis. 94. num. 2. de officio Vicarij, & decis. 620. num. 1. de institutionibus.

- 37 Consonat † etiam superioribus, alia euident in generali Florentino Concilio Eugenij IIII. Papæ constitutio, in sess. vltima, in litera sanctæ vnionis, incip. Latentur cœli, circa finem, vbi ita habetur. *Renouantes insuper ordinem traditum in canonibus cæterorum venerabilium Patriarcharum, vt Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post summum Romanum Pontificem, tertius verò Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus.* Sed, † & hos quatuor esse veros, ac præcipuos Patriarchas; idem Eugenius senserat, in principio dicti Concilij Florentini, in illis verbis. *Vna cum pijsimo fratre nostro Iosepho Patriarcha Constantinopolitano, nec non cæterorum Patriarcharum legatis, idest Alexandrini, Antiocheni, & Hierosolymitani.* Vt in subscriptionibus apparet. Vnde idem est, ac si in principio Concilij eos quatuor expresisset, argumento notatorum, in l. si ita scripsero, ff. de condit. & demon. & quæ tradit Philippus Portius, in lib. 1. regularum iuris, in conclus. 20.
- 39 Denique † octaua generalis Synodus, sub Adriano secundo Papa celebrata, in canone 21. articulum istum quatuor Patriarchalium sedium post Romanam, diffinire voluit, per hæc verba. *Nemo igitur prorsus mundi Potentum, quemquæ eorum, qui Patriarchalibus præsunt sedibus in honorare, aut tentare præsumat, præcipue Sanctissimæ Papam Senioris Romæ, deinceps Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandria, ac Antiochiæ, & Hierosolymorum.* Et refert Gratianus, in c. diffinimus, 22. dist.
- Hæc sunt (vt alia prætermittam) Ecclesiæ sacrosanctæ, summorumque Pontificum decreta, in quibus supra allegati insignes iurisconsulti firmam, & veram fundarunt sententia suam, docendo, quatuor esse post Romanam Ecclesiam veras, ac præcipuas Patriarchales sedes; Constantinopolitanam scilicet, Alexandrinā,
- 40 Antiochenam, & Hierosolymitanam. † Vt sic etiam appareat, nō esse amplius de illa dubitandum, quia vt in simili Imperatores Valentinianus, ac Marcianus dicebant, *Quisquis post veritatem repertam aliquid vterius discutit: mendacium querit.* Vt habetur in suis legibus, seu edicto incip. Imperatores Cæsares, &

- refert Calchedonenſe Concilium in actione 3. tomo 2. Cōcil. pag. 258. colum. 2. † Et concionatori prædicto verum Patriarchatum Constantinopolitani, & Hieroſolymitani neganti; obijcienda poſſe illa verba Vitaliani Pōtificis, quæ Paulino Cretēſi Archiepiſcopo ſcripſerat, videlicet, *Qua ergo ſancti ſanxerunt patres, indecentia ſunt? an placentia tibi, decentia ſunt?* Quæ habentur;
- 42 in tomo 3. Conciliorum, pag. 198. colum. 1. † Periculofum eſt enim, per imaginationes noſtras velle mutare, quod ſanctiſſima ſedes matura deliberatione cōſtituit, vt in ſimili dicebat Nauarrus Aſpilcueta, in commentario, de uſuris, ad c. ſi ſaneraueris, 14. quaſt. 3. num. 8. verſ. Tum quia Papa, & num. 9. & ſeq.
- 43 Vnde, † vt hæc circa quatuor præcipuos poſt Romanum Pontificem Patriarchas, & Patriarchales ſedes magis euident ſiceret, manifeſtiorq; doctrina, ſuperioribus decretis inhærens Catechiſmus Romanus, ex decreto ſacroſancti Concilij Tridentini iuſſu Pij V. Pontificis maximi editus; eandē omnibus lucidiſſimē euulgauit: in p. 2. c. 7. de ordinis ſacramento, num. 27. tit. de ſedibus antiquis Patriarcharum.
- 44 Quanta † verò ſit huius libri auctoritas, quantique habenda; omnes viri ſapientes nouerunt. Nauarrus Aſpilcueta ex eo argumenta ſumpſit, in conſ. 4. incip. magnificus, tit. de emprione;
- 45 & venditio in princ. verſ. præterea videtur. † Idem fecit Alphoſus Viualdus, in candelabro aureo, tit. de ſacramentis in genere, num. 3. dicens. Ponam ſententiam libri, qui ſecundo loco ſancto ſuccedit Concilio, Catechiſmi ſcilicet, concilij Tridentini. Et in tit. de confirmatione, num. 21. vbi ita habet. Secundo propter inſignem Catechiſmi Romani auctoritatem, eſt enim à ſede Apoſtolica, poſt Concilium Tridentinum confirmatus. Hæc Viual-
- 46 dus. † Quos ego aliquando imitatus, dum in patrio Gymnaſio arguerem, quòd Baptiſmus poſt delictum ſuſceptus, non tolleretur pœnam debitam in foro exteriori: inter alia, Catechiſmi ſententiam allegauit, in p. 2. c. 2. de Baptiſmi ſacramento, num. 46. Cuius vim vt reſpondens euaderet, tanti libri auctoritatem minue-
- 47 re voluit. Contra quem faciunt ſupradicti auctores. † Facit etiã Andreas Fabricius Leodius, in Epistoſola ad Cardinalem Prænesti-num miſſa, poſita in princ. Catechiſmi Antuerpiæ excuſſi, in officina Chriſtophori Plantini, anno 1583. qui Illuſtre de Catechiſmo Romano teſtimonium protulit, per hæc verba. Si magni beneficii loco haberi ſolet opus, quod ſingulari alicuius hominis iudicio, ad Illuſtrationem Catholica fidei, in vulgus ſpargitur;
- quanto

„ quanto nobis erit illud munus, quod interueniente ætumenici
 „ Concilij sententia incaptum, quod virorum toto Christianismo
 „ celeberrimorum diligentia perfectum, quod sedis Apostolicæ au-
 „ thoritate corroboratum, quod denique Pij V. quod eius Pontifi-
 „ cis iussu, est editum? Et paulo inferius, ita prosequitur dicens.
 „ An igitur Reuerendissimi Patres, vllū post sacras scripturas opus
 „ fuerit, quod maiori diligentia pastorum manibus hodie erit vol-
 „ uendum, Catechismo Romano? an solidiori doctrina mentes
 „ hominum nostro sæculo excolantur, quàm, quæ ex Apostolica
 „ schola? ex communi omnium Ecclesiarum Matre? ex immobili
 „ veritatis petra emanat? Hæc Fabricius, domini Albertis Ducis
 „ Bauariæ Consiliarius.

48 Sed † non sunt priuatorum hominum necessaria testimonia, ad
 prædicti Catechismi Romani auctoritatem commendandam, quā
 ipse fide publica nactus fuit, vt constat, ex prædicta superiori Ru-
 brica, ex titulo videlicet Catechismi, iuxta ea, quæ tradunt gl.
 Bart. & alij, in l. 1. ff. si cert. petat. gloss. verb. Certo, in c. tibi, qui,
 de rescript. in 6. Euerardus, in Topicis legalibus, in loco, 92. d.
 Rubro, & Iosephus Mascard, de probat. vol. 3. concl. 1285. incip.

49 Rubricam. † Dictio namque illa, Ex, causam proximā, & imme-
 diatam significat, vt obseruant Ias. in l. non dubium, num. 23. C. de
 legibus. Quintilianus Mandosius, in repet. rubr. de const. nu. 30.
 Boschus de Codecha, in repet. cap. 1. de iudic. nu. 4. vbi Rip. nu. 4.
 & Illustrissimus D. Cardinalis Mantica, de coniect. vltim. volunt.
 lib. 1. tit. 12. num. 17. ex qua apparet, prædictum Catechismum
 factum quendam esse, seu effectum Concilij Tridentini, vel Rom.

50 Pontificis. † Vt quod est causa causæ, iuxta c. significasti, §. aiunt
 in Concilijs, cum ibi notat. de electione; sit causa causati, vt do-
 cent Baldus, in l. cum in antiquioribus, nu. 4. C. de iur. deliberan-
 di, & Tiraq. de cessante causa, in princ. nu. 15.

51 Sed † neque Catechismus Romanus sic dicitur Pij Quinti,
 quemadmodum Innocentij Quarti dicuntur sua super decretales,
 commentaria: quia licet Innocentius per illa mirabiliter ius ca-
 nonicum illuminauerit, teste Iacobo de Beluifo, in repet. c. Ro-
 mana, in §. contrahentes, num. 1. de foro compet. in 6. & Catelia-

52 no Cotta, in memorabili, de iurisperitis; † Illis tamen priuatam
 tantum, non Pontificiam tribuit auctoritatem, vt obseruant con-
 ualentinus Petrus Belluga, in Speculo Principum, Rubr. 41. de
 materia censualium, num. 11. versic. item hoc, Melchior Cano, de
 locis Theologicis, lib. 6. cap. 8. versic. præterea priuilegium, in.

53. sine. † At Catechismo Romano publica est fides, & auctoritas attributa. Unde, non simpliciter dicitur Catechismus Pij V. sed Pij Quinti Pontificis Maximi insu editus, ad exemplar Romani Breuiarii, & Missalis. † Quo fit, vt ipse idem Pius V. in quadam Bulla, data Romæ, pridie idus Iulij. 1570. incip. Quod primum, statim in principio, prædictum Catechismum Romanum sacrum librum appellat.
55. Ex † quibus apparet, vel ex hac sola Catechismi Romani doctrina, bene fundatam esse prædictorum iurisperitorum sententiam, circa quatuor præcipuas, ac veras Patriarchales sedes post Romanam, quatuorque Patriarchas post summum Pontificem.
56. † Quam etiam Ceremoniale Romanum sapè aduerterat, vt patet, in lib. 1. sectione 14. c. 2. & 3. & lib. 3. sectione, 2. c. 1. Nec omiserunt Polidorus Virgilius Romæ expurgatus, de inuentoribus rerum, lib. 4. c. 12. in princ. & Nicolaus de Lyra, super, c. 4. Apocalypsis, eandem admonere; vt nullus literarum professor, posset doctrinam illam ignorare.

Caput Quintum.

De veritate Patriarchatus Constantinopolitani, & Hierosolymitani cum Antiocheno, & Alexandrino. Et qualiter fictio in iure procedat, & de auctoritate iuris Pontificij.

S V M M A R I V M.

1. Expressum est etiam, quod insertur ex expresso.
2. Ius vanas fisiones abhorret.
Fingens Ecclesie dedicationem; degradatur, ibidem.
3. Princeps legibus est solutus, sed digne profitetur se legibus obligatum.
4. Prohibitum, quia malum; obligat Papam.
5. Papa est canon animatus.
6. Ius civile ad personas, res, & actiones respicit.
7. Martinus Lutherus canonum codicem ausus est comburere.
Petrus Ferrariensis blasphemavit in ius canonicum, dicens sine ratione, & causa conditum esse, ibidem.
8. Canones à Deo procedunt.
9. Canones in ratione naturali fundantur.

- 10 Canones ius diuinum dicuntur aliquando.
- 11 Canones suggerente Spiritu sancto conscripti.
- 12 Deus veritas est.
- 13 Papa Vicarius Christi, & Petri successor est, licet aliquando etiam dicatur improprie Vicarius Petri, & num. 14.
- 15 Pontificum decreta veritatem respiciunt, & num. seq.
- 17 Nomina attendenda, in quantum sunt consona rebus.
- 18 Clem. si summus Pontifex, & similiter, de senten. excomm. expenditur, & num. seq.
- 20 Papae dispositio qualitercumque constet, sufficienter probat. & num. sequent.
- 23 Papam solo verbo facere Sacerdotes, multi dixerunt. Sed hoc soli Deo reservatum, tradunt alij, num. 24.
- 25 Civitas an censeatur facta, si Princeps aliquod oppidum Civitatem vocat.
- 26 Ius non fictile, sed vere disponit, & num. 34.
- 27 Verba importantia fictionem, quando sint expressiva veritatis.
- 28 Fictio iuris reperitur iuxta decem predicamenta Aristotelis.
- 29 Poeta fingunt inaniter mentientes.
- 30 Fictio iuris tendit ad producendum effectum notabilem, equitati naturali non repugnantem.
- 31 Fictio in casu ficto, idem quod veritas in casu vero.
- 32 Patriarcham, vel Episcopum fingere; magnum ecclesiae dedecus.
- 33 Consuetudo, seu potius corruptela reprobatur, quae laicum hominem Episcopalibus insignijs ornat.
- 35 Illatio non fit ex separatis.
Argumentum ab adunatis, validum, ibidem.
- 36 Privilegiorum communicatio, quid importet.
- 37 Connexorum idem est iudicium.
- 38 Determinatio respiciens plura determinabilia, pariformiter determinat.
- 39 Collecta SS. Ioannis, & Pauli expensa; Item Responsorium S. Ceciliae.
Cognatio spiritualis plura operatur, ibidem.
- 40 Catalogo verorum Patriarcharum adscripti, veri sunt Patriarchae.
Quae sint in iure Diptycha, ibidem.
- 41 Iuuenis castus, martyr absque sanguinis effusione dicitur.
- 42 Inuicta patientia quinque summorum Pontificum.
- 43 Martini Papae in Cherconeso relegati Epistola, in qua erum-

nas suas deplorat, siccis oculis legi non potest.

- 44 Spiritum sanctum Deū esse, quo argumento doceat Catechismus.
- 45 Dictio, Et, precedentium qualitatem repetit, & inter aequē principalia ponitur.
- 46 Sanctissimæ Trinitatis una diuinitas, & æqualis gloria.
- 47 Flavius Abbas Antiochenus decantauit primo clausulam illam, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.
- 48 Clausula illa Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto terret demones, & fugat.
- Probat æqualitatem in personis diuinis, nu. 49.
- Vsu recepta, reiectis alijs duabus clausulis, num. 50.
- 51 Dictio, &, est de substantia sacramenti Baptismi.
- 52 Extrauag. Sancta Romana, de electione, expensa, circa æqualitatem essentia quatuor Patriarcharum.
- 53 Epistola Eugenij IIII. in si. Florētini Concilij, quomodo paritatem essentia quadruplicis Patriarchalis ostendat, & nu. 61.
- 54 Anathema sit, antiqua in Ecclesia clausula, quid significet.
- 55 Sum, es, est, formam, & essentiam rei declarat, & nu. 60.
- 56 Deus in rerum creatione vsus est verbo illo, fiat, & Papa in confessionibus faciendis, etiam illo vititur.
- 57 Gratia per verbum fiat, habet essentiam gratia, licet non habeat formam probatoriam.
- 58 Fiat, verbum est præsentis temporis.
- 59 Baldus nihil in iure ignorauit, secundum Iasonem.
- 60 Baldus quomodo probet veram vnius Papæ electionem.
- 62 Nominis paritas, vel diuersitas; paritatem, vel diuersitatem entis significat, & num. 63. & 65.
- 64 Effectus à quo remouetur, remouetur etiam nomen.
- 66 Specialia duo non concurrunt.
- 67 Constantinopolitanus, & Hierosolymitanus Patriarcha, per omnia idem poterant, quod Antiochenus, & Alexandrinus.
- 68 Operatio, quorum una est; eorum una est essentia, ac natura.
- 69 Imperator verus modo apud Germanos est, non apud Grecos, vel alios.
- 70 Episcopi, qui auctoritate Papæ assumuntur; legitimi, ac veri Episcopi sunt.
- 71 Quadriennio possidens rem à Principe; non potest in ea amplius inquietari.
- 72 Penna quatuor animalium apud Ezechielem, coniuncta erant alterius ad alterum, & quo mysterio, quoad Patriarchas.

Verum,

Verum quia in supra allegatis summorum Pontificum decretis, & sacrorum Conciliorum sanctionibus, non legitur verbis expressis, quod Constantinopolitanus, & Hierosolymitanus (de quibus ortum est dubium) sint veraciter Patriarchæ: Ideo, ut omnis solvatur difficultas, inuestigandum erit, qualiter ex prædictis de vero illorum Patriarchatu præcipuo verè constet, atque expressè: ut ita una cum Alexandrino, & Antiocheno (de quibus nullus dubitavit) integrum, perfectum, verumq; quaternarium Patriarcharum numerum, post summum Rom. Pontificem (ad illius, & Ecclesiæ sacrosanctæ honorem, ut infra aduertito) constituent.

- 1 Cum t̄ vero expressum etiam dicatur, quod ex expresso inferatur, l. prætor ait, §. 1. & ibi gloss. in verb. expressum, & Bart. ff. de nou. oper. nunciat. Decius, cons. 68. num. 3. vol. 1. Rebuff. in praxi benef. p. 1. tit. forma Vicariatus, nu. 57. & 59. & tetigi in flosculo, de clericorum excellen. p. 2. num. 102. manifeste deducitur, de istis præcipuis, verisque quatuor (post Romanum) Patriarchatibus, expresse constare: postquam de illorum institutione, in prædictis Conciliorum, & Pontificum decisionibus apertissimè constat. Absurdum namque esset intolerabile, sentire prædictas super hoc consultè factas decisiones, superficialiè tantum, ac fictitiè esse, intelligendas; & non verè.
- 2 Cū t̄ enim iura simulationes dolosas, vanasq; fictiones nedum abhorreant, sed, & pœnis afficiant, iuxta Rubricas, de falsis, de mutatione nominis, de Collusione detegenda, & similes; cap. fucare, de consecr. dist. 5. c. nullus præbyter, lo. 2. de consecr. dist. 1. & ibi gloss. in verb. fingat; dum degradatur clericus, fingens dedicationem Ecclesiæ, & refert Burchardus, lib. 3. decretorum, c. 17.
- 3 Hinc t̄ apparet; Canonum conditorem Romanum Pontificem, magnum illum Eleazarum imitando; qui 2. Machabeorum, cap. 6. dicebat: *Non enim atati nostra dignum est fingere*. Ijs inutilibus, vanisque fictionibus nullò modo intendere; quinimo ad eas fugiendas, ut alium quempiam obligatum esse; nedum ex Rubrica illa, quod quisque iuris in alium statuerit, ipse eodem iure, utatur; cum digna vox sit Maiestatis regnantis, se Principem legibus alligatum profiteri, l. digna vox, C. de legib. Ludouicus Gomes, in regul. Cancellariæ, de infirm. resignantibus, q. 1. vers. pro parte verò, & Couarr. in c. alma mater. p. 1. §. 1. nu. 5. de sent. excomm. in 6.) t̄ Sed etiam ex eo, quod cum fictiones illæ, non sint malæ; quia prohibita; sed prohibita, quia malæ: ligant etiam absque

- absque dubio summum Pontificem, ad eas evitandas ut in simili
 obseruant, Ripa, in l. haeredes, num. 60. cum seq. ff. de vulgari. Cun-
 disal. Villadiego, in tract. de Cardinalibus, quaest. 12. & Martinus
 Nauarrus, in Commentario de datis, ac promissis pro iustitia,
 vel gratia obtinendis, notab. 4. num. 11. vers. secundo, quod omnia
 5 prohibita. † Maxime cum Romani Pontifices animati canones
 dicantur, ut ex c. ipsi sunt canones, 9. quaest. 3. sentit ibi glos. & de-
 ducit Nauarr. ubi proxime, notab. 3. 2. num. 46. *h. nullum audire debet*
 6 Præterea † si ius ipsum civile non ad nuda verba, sed verè ad per-
 sonas, res, & actiones respicit, §. fin. inst. de iure naturali, l. 2. §. &
 nemo, C. communia de legatis, l. vnica, C. de dedititia libertate,
 tollenda: nunquid canonicum ius, seu Pontificium circa inania,
 simulata, ac fictitia versabitur, & non potius circa ipsam rerum
 veritatem?
 7 Quicquid † enim Petrus Ferrariensis, Martinus Lutherus, &
 alij deperditi homines iuris canonici auctoritatem, & dignitatē
 labefactare tentauerint, ut patet ex ijs, quæ referunt Nicolaus
 Boerius, in decis. 19. incip. percutiens, nu. 3. & Adrianus Papa VI.
 in Breue ad Fridericum Saxoniae Ducem, aduersus lutherū, incip.
 satis, ac plusquam satis, in vers. sacrosanctis, in tom. 5. Concilio-
 rum, pag. 201 idum hic, Sanctissimorum patrum decreta, & Eccle-
 siasticos canones igne publicè concremare, non dubitauit, Ille ve-
 rò, Ferrariensis videlicet, in sua Practica civili, (criminaliter ta-
 men) scribere ausus fuit, quod iura canonica ad placitum sint, &
 8 sine ratione condita; † nihilominus tamen, ipsius canonici iuris
 origo, cum nedum à Papa, sed, & à Christo Domino procedat, ut
 post alios aduertit Franciscus Cotius, in repet. rubr. de constitut.
 9 num. 93. † In tantum iuri diuino inhaeret, & in ratione naturali
 fundatur, ex Hyppolito Riminaldo, in repet. c. 1. nu. 46. de constit.
 10 † Quod plerumque ius diuinum appellatur, ut aduertit Ludoni-
 cus Gomes, in repet. cap. ut animarum, num. 19. de constit. in 6. &
 Melchior Cano (ex iuriconsultis id explicans) de locis Theolo-
 11 gicis, lib. 5. cap. 5. vers. tertio verò. † Fuerunt enim sacri canones
 suggerente Spiritu sancto conscripti, c. igitur, c. violatores, c. ideo,
 25. q. 2. Thomas Ferrarius, in cautela 19. num. 2. in fin. & Franci-
 scus Arias, in repet. c. porro, num. 63. de senten. excomm. Quo fit,
 absurdum esse, sentire superiores Pontificias, & canonicas consti-
 tutiones quatuor illos Patriarchas instituentes, non esse verè, &
 expresse intelligendas, de vera illorum institutione.
 12 Cū † enim Deus veritas sit; ut habetur Ioann. c. 14. omniaque
 eius

- 13 eius mandata veritas, Psalm. 118. † Summus autem Rom. Ponti-
fex licet aliquando improprie Petri Vicarius dicatur, c. ego Lu-
douicus, 63. distinct. c. quoties cordis, 1. q. 1. vbi Archidiaconus,
num. 1. & Aluarus Pelagius, de planctu Ecclesie, lib. 2. c. 10. col. 2.
- 14 & alij sic intelligendi; † Proprie tamen, ac verè Petri tantum suc-
cessor, Dei autem Vicarius sit, c. inter corporalia, c. quanto, vbi
glos. verb. vicem, de translatio. Episc. extrauag. vnam sanctam, §.
vna, de maioritate, & obedientia, Concil. Florentin. sub Euge-
nio VIII. in littera sancte vnionis, incip. latentur, in vers. Item dif-
finimus, & in Bulla Pij VIII. circa formam Iuramenti professio-
nis fidei; † bene sequitur, quòd Pontificij actus, constitutiones,
atque decreta non nisi circa veritatem versentur, vt in alio pro-
posito tetigit Iosephus Ludouicus, & sequitur Iosephus Mascar-
dus, de probat. vol. 3. conclusione 1143. num. 3.
- 16 Pontificio † namque tribunali illa tantum sunt rata; quæ pia,
quæ iusta, quæ vera sunt, vt aduertit Fœlix Papa III. in Decretali
Epistola, c. 1. quam refert Burchardus, lib. 4. Decretorum, c. 99. in
vers. in primis, bonus tex. in extrauag. sedes, de concession. præb.
Ioannis 22. in illis verbis. *Sedes Apostolica in suis actibus veri-*
tatem prosequens. † Nam cum negotijs providere intendat, cap.
fin. de offic. deleg. in tantum de nominibus, & verbis agit, in quan-
tum sunt verè consona rebus, c. cum secundum, de præben. ibi,
vt ipsa nominis ratio persuaadet. cap. commissæ, §. porro, vbi glos.
verb. faciendum, de elect. in 6. & glos. in verb. debeant, in c. si Papa,
§. si autem, de priuileg. in 6.
- 18 Neque † ijs obstat celebris ille tex. in clem. si summus Põtifex,
in §. similiter, de sentent. excomm. dum habet, quòd si Papa aliquè
sub titulo cuiuslibet dignitatis ex certa etiam scientia, verbo,
constitutione, vel litteris nominet, honoret, seu quouis alio mo-
do tractet: per hoc, indignitate illa ipsum approbare non intelli-
gitur, aut quicquàm ei tribuere noui iuris. Quem textum adhuc
celebrant multi, quos allegat Mascard. de probat. volum. 1. concl.
260. nu. 16. & 17. † Quia textus ille procedit, quando verba Pon-
tificis non principaliter, sed enuntiativè prolata fuerunt; Tunc
enim non disponunt verè, vt euitentur illicitæ, & damnosæ intru-
siones, vt sentit Ioan. Andr. in c. non licet, num. 2. & 5. de reg. iur.
in 6. Cardin. Zabarella, in d. clem. si summus Pontifex, nu. 2. Vin-
centius Carrolius, in repet. c. cum quid prohibetur, q. 3. num. 5. &
seq. de reg. iur. in 6. & Fœlyn. in c. cum vigesimum, nu. 5. & seq. de
offic. deleg.

- 20 Quando ꝑ enim verba dispositiuè à Romano Pontifice proferruntur, ius verè constituunt, veramque dignitatem conferunt, iux.tex.in c. si Papa, §. si autem, de priuileg. in 6. & ita accipiendus
- 21 est Boscius de Codecha, in repet. rubr. de constit. nu. 72. ꝑ Quali-
litercunque enim constet de expressa Papæ dispositione, nihil amplius est de illa quærendum, vt aduertit Archidiaconus, in cap. si
22 eo tempore, num. 1. de elect. ꝑ Nam tunc Papæ verba plenè probant, & plenè disponunt, vt ex Calderino obseruat Mascardus, de
probat. vol. 3. concl. 1228. nu. 50. & seq.
- 23 Si ꝑ enim non defuerunt viri grauissimi, qui obseruarunt, Papā solo verbo posse verè facere Sacerdotes; vt referunt Hyppolitus Riminaldus, in repet. rubr. de constit. num. 125. & ibi Quintilianus Mandosius, num. 42. Ferdinandus Loazes quondam Archiepiscopus Valentin. in consilio pro Marchione de los Velez, dubitat. 2. in princip. num. 3. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 5. num. 38. Marcus Anton. Cucchus, in institutio. maioribus, lib. 4. tit. 1. num. 70. & copiosa additio ad Abbatem, in cap. firmiter, §. vna verò, in verb. sis præsbyter, de summ. Trinit. & tetigi, in flosculo, de clericorum excellen. p. 1. num. 17. ꝑ (licet hoc, ob excellentiam potestatis soli Deo reseruatū esse, sentiant Abb. in d. §. vna verò, num. 1. Anton. Pretus, de præstantia clericorum, c. 1. num. 6. doctus Theologus Blasius Nauarro conualentinus, de sacro Ecclesiæ principatū, lib. 2. cap. 12. in fin. & Dominus Rutilius Bensonius Episcopus Lauretanus, de anno Sancti Iubilæi, lib. 2. cap. 27. in fine) quanto magis dicendum erit, quod quando summus Pontifex prædictas quatuor Patriarchales sedes instituit; Ve-
24 raciter illas tales esse voluit; ac efficit? ꝑ Nam, & quando secularis princeps aliquem locum consultè ciuitatem nominat; verè locus illæ factus est ciuitas, vt docuit magister Barthol. in l. vnica. num. 3. de Metropoli Beryto; lib. 1. c. & ibi, ad eum additio.
- 26 In ꝑ ijs enim, quæ iuris positiui sunt, lex non fictè, sed verè, ac mero iure agit, ac disponit, vt aduertit Quintilianus Mandosius, in regula Cancellariæ 32. de impetrant: benef. per obitum famil.
- 27 Card. q. 6. num. 6. & 7. ꝑ Adeo, quòd quotiescunque verba importantia fictionem, apponuntur iuxta id, quod potest esse verum; semper sunt expressiua veritatis, vt docuit Bart. in l. si is qui pro emptore, num. 36. ff. de vsucapionibus, communiter receptus, vt restatur Constantius Coptius, in repet. c. licet (quod est finale) num. 44. de foro compet.
- 28 Quinimo, ꝑ & ipsa fictio iuris, quæ in casu certo contrario procedit,

- cedit glos. verb. praesumatur, in l. vnica, §. accedit, C. de rei vxor. actione; Ias. in l. si is, qui pro emptore, num. 169. ff. de vsucap. Nicolaus Euerardus, in locis legalibus, in loco, à vi fictionis, nu. 5. vbi, in num. 6. probat reperiri fictionem, iuxta decem prædica-
- 29 menta Aristotelis: † Non fingit tamen fictitiè, & inaniter men-
tiendo; prout est poetarum natura, ex glos. verb. patris, in capit.
quanto, de iureiuran. & alijs allegatis, à Ioanne Neuizano, in syl-
- 30 ua nuptial. lib. 4. num. 101. † Sed fingit ex magna causa, ad aliquè
notabilem iuris effectum producendum, æquitati naturali non re-
pugnantem, vt aduertit Ias. in d. l. si is qui pro emptore, nu. 168.
Zabarella, in clement. quod circa, num. 10. & seq. de elect. & Petr.
- 31 Gregorius, de iuris arte, cap. 33. num. 7. & seq. † Vt sic meritò
idem operetur fictio, in casu ficto; quod veritas in casu vero, vt
aduertunt prædicti, & Dominus Flaminii Parisius, de resignat.
benefic. lib. 12. cap. 9. num. 9.
- 32 Aliter† namq; fictiones maximè ius detestatur, vt supra tetigi.
Quod in terminis Patriarcharum notum fecit octaua generalis
Synodus, quarta videlicet Constantinopolitana, in c. 16. per hæc
verba. *Colligere licet, solemne fuisse in aulis Principum, statis*
quibusdam diebus, componere aliquem laicum insignibus Episco-
pilibus, qui, & tonsura, & cæteris ornamentis personatum Epi-
scopum ageret: & creasse etiam ridiculum Patriarcham, quo se
oblectarent: quæ omnia, vt in dedecus Ecclesiæ accersita, probi-
bentur sub grauib. censuris. Hæc Constantinopolitana Syno-
dus, quæ sunt notanda (vt id obiter etiam, sed vtiliter dicam.)
- 33 Tùm † contra illos, qui Salmantica (vt solitum erat, quando
ibidem iuribus operam dabam) quolibet anno fingunt sibi aliquè
scholarem diuitem in Episcopum; Tùm etiam contra consuetu-
dinem, seu potius corruptelam cuiusdam ciuitatis, dùm certo an-
ni tempore, ex Hospitali generali pauperum, quidam fatuus, ac
demens ducitur per illam cum Mitra, & Baculo Episcopali ami-
ctus; sub prætextu petendi eleemosynas pro Hospitali. Hunc
enim turpem esse, & detestandum abusum aduerterat etiam Ba-
siliense Concilium, sess. 21. de spectaculis in Ecclesia non facien-
dis, tom. 5. Conciliorum, pag. 475. quod erat Synodalibus, & pro-
uincialibus decretis fulciendum; cum prædictus abusus introdu-
ctus fuerit in prælatorum dedecus, & ignominiam Ecclesiæ: quæ
veris tantum, non autem fictitijs Episcopis, ac Patriarchis indi-
get, ac decoratur, iuxta dictæ Constantinopolitanæ Synodi de-
cretum.

- 34 Ex † quibus manifeste deducitur, quod supradicta sacrorum Conciliorum sanctiones, & summorum Pontificum decreta, dum referunt Constantinopolitanum, & Hierosolymitanum Patriarchas, cum Antiocheno, & Alexandrino; verè senserunt illos quatuor, veros esse Ecclesiæ Patriarchas, etiam sine alia expressione. Quod etiam alijs medijs, ac cōsiderationibus facio manifestum.
- 35 Sicut † enim ex diuersis, ac separatis non fit illatio, nec de vno ad aliud infertur, nec licet arguere; l. Papinianus, ff. de minor. Euerard. in loco legali, 18. à separatis: ita à cōtrario, ab adunatis, & cōequatis validum erit de vno, ad alterum argumentum, l. 1. cum similibus, ff. de ijs, qui sunt sui, vel alien. iuris. † Ea namque est natura communicationis, & exæquationis priuilegiarum, vt priuilegia vni competentia, alteri sint cōmunia, adeo quòd vnus non habeat plusquàm alter. l. 1. vbi omnes, ff. de leg. 1. & maximè, Alexan. num. 10. dicens, quod vbi A, adæquatùr B, intelligitur, quòd omnes fautores attributi B, sint attributi A. Et facit tex. in l. 1. ibi: *Vnam naturam imponere*. C. communia de legatis. Franciscus Niconitius, in c. quoniam contra, de probat. p. 2. num. 248. & Franciscus Cantucci, in decisione Rotæ nouissima, 55. nu. 2.
- 37 volum. 2. † Connexorum siquidem idem est iudicium, c. translatio, de constitut. ibi: *Sub eadem sponfione vtraque data sunt; quod de vno dicitur, necesse est, vt de altero intelligatur*. Cum similibus adductis, à Cattelliano Cotta, in memorabili, incip. connexorum. † Nam vnà determinatio respiciens plura determinabilia, omnia pariformiter determinat. c. maiores, §. cæterum, vbi gloss. verb. auctoritas, de Baptismo. l. Iam hoc iure, vers. sed si alter, ff. de vulg. Bald. in c. licet causam, nu. 19. vers. sed quaro, de prob. Iason, in l. in testamento, la prima, num. 5. ff. de testamen. milit. Neuizan. in Sylua nuptial. lib. 1. num. 186. & seq. & Niconitius, in d. c. quoniam contra, p. 2. num. 151. dicens, quòd quæ sunt paria in dispositione, sunt paria in effectu, facit tex. in c. quo circa, de priuilegiis, leg. l. eum, qui ædes, ff. de vsucap. † Facit collecta illa, seu oratio sanctorum Ioannis, & Pauli ad diem 26. Iunij, in illis verbis, *Quos eadem fides, & passio: verè fecit esse Germanos*. Et Responsorium septimum, in officio S. Cæcilie, ad diem 22. Nouembr. ibi: *Sicut amor Dei mihi tuum fratrem coniugem fecit: ita te mihi cognatum fecit, esse contemptorem Idolorum*. Quæ exornari possunt, ex vi, & efficacia cognitionis spiritualis, de qua plura cumulauit Tiraq. in l. si vnquam verb. suscepit liberos, num. 27. & seq. C. de reuoc. donat.

- 40 Cū m^t ergo Conſtātinopolitanus, & Hieroſolymitanus in catalogum, & numerum Patriarcharum cum Antiocheno, & Alexandrino adſcripti ſunt, & tanquā in ſacris Tabulis, ſeu Diptychis (iuxta ea, quæ admonitu Epistolæ D. Cardinalis Paleotti, ad gl. verb. dicticis, in cap. ſanè profertur. 24. q. 2. de Diptychis ſcripſit Conualentinus Ioannes Baptiſta Cardona Dertufenſis Episcopopus, in fine libelli, de expungendis hæreticorum nominibus) conſcripti; patet apertè, illos duos veraciter eſſe Patriarchas; ſicut, & iſtos, l. 1. ff. de Albo ſcribendo, l. ex eo, ff. de militari teſtam. & tangit Quintilianus Mandofius, in regula Cancellariæ 16. de concurrentibus ſuper beneficio, q. 19. num. 15.
- 41 Si † enim Eccleſia ſancta Sanctiſſimos illos quinque ſummos Pontifices Martinum, Ioannem, Siluerium, Pontianum, & Marcel- lum in ſanctorum Martyrum Catalogum retulit, mota quidem, iuſtiſſimè, non ex lato illo dicto Ioannis Neuizani, in ſylua nupt. lib. 1. num. 124. quod iuuenis caſtus, eſt martyr abſque ſanguinis effuſione, quod, & tetigit Sebaſtianus Medices, in ſumma omniū virtutum, tit. de fortitudine, q. 6. vbi, in tertio genere martyrij col- locat caſtitem in iuuentute; † ſed propter inſignem, excellen- tē, inuictamq; conſtantiā, & pro catholicæ fidei confeſſione tuen- da, in arctiſſimis carceribus, alijs que pœnalibus exilijs, & angu- ſtijs admirandam patientiam: iuxta ea, quæ ex Caietano in ter- minis refert Martinus Nauarrus, in c. importuna, nu. 8. de pœnit.
- 43 diſt. 1. † Et ſatis indicant duæ illæ Epistolæ Sancti Martini Papæ, in Cherconeſo relegati deplorantis ærumnas ſuas; cū ſiccis oculis legi non poſſunt, vt piè, & optimè dixit Illuſtriſſimus Domi- nus Cardinalis Bāronius, ad Martirologium Romanum, ad diem 12. Nouembris, in ſcholio primo: ita ut, nullus catholicus vir aſſerere audeat, prædictos quinq; pontifices non eſſe veros Chri- ſti Martyres, quantumvis in Eccleſiaſtico eorum officio, pro vl- timo Reſponſorio, omiſſo illo; *Hic eſt verè Martyr*. Dicatur il- lud aliud; *Domine præueniſti*; Vt patet in Breuiario Romano: ſimiliter ergo neceſſario dicendum eſt, Conſtantinopolitanum, Antiſitem, & Hieroſolymitanum, veraciter Patriarchas eſſe; cū numero, catalogo, alboq; verorum Patriarcharum Alexandrini ſcilicet, & Antiocheni additi fuerint, atque conſcripti à ſummo Pontifice, & Apoſtolica Romana ſede. Maximè cum id factum, fuerit, abſque aliqua inter ipſos quatuor Patriarchas ſubſtantia- lis dignitatis diſtinctione; aut diuerſitatis ſigno.
- 44 Hoc † etiam ſimili argumento uſus fuit inſignis ille liber Ca- techiſmus

reclisimus Romanus, in explicatione Symboli, ibi, *Credo in Spiritum sanctum*, vt æqualitatem Spiritus sancti cum Patre, & Filio ostenderet, dicens. *Nam si Pater Deus est, & Filius Deus: omnino fateri cogimur, etiam Spiritum sanctum, qui cum eis, pari honoris gradu coniungitur: Deum esse.*

- 45 Probat *†* etiam veritas, & æqualitas Patriarchatus Cōstantinopolitani, & Hierosolymitani, cum Alexandrino, & Antiocheno; ponderando copulatiuam illam dictionem, Et, qua eos numerando, vsus est Rom. Pontifex, in dicta extrauag. sancta Romana, de electione, ibi, *Et Hierosolymitanam, quartum locum voluit obtinere.* Hæc enim copulatiua dictio illam habet vim, & potestatem; vt præcedētium qualitatem repetat, & inter æquæ principalia ponatur, vt probat tex. in l. Reos, in §. cum in tabulis, ff. de duobus reis, l. seia, §. caio, ff. de fund. instructo, Guidopape, decis. 527. num. 1. & in singulari, 309 num. 1. 2. & 4. Ias. in l. 1. nu. 3. & seq. ff. de iust. & iure, Rocchus de Curte, in repet. rubr. de iurepatron. in verb. ipse, vel is, num. 48. & seq. Marcus Antonius Bardus, de tempore vtili, & continuo, c. 19. num. 16. Christophorus Robutterius, in decis. Rotæ nouissima 115. num. 8. par. 1.
- 46 Vnde *†* cum trium diuinarum personarum vna sit diuinitas, & æqualis gloria; vt patet in Symbolo S. Athanasij, in præfatione missæ de sanctissima Trinitate, & in c. 1. de summa Trinit. & fide Cathol. ideo necessario copulatiua illa dictio habetur in gloria.
- 47 *†* illa clausula, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. *†* Quam, primus omnium decantauit Flavius Antiochenus Abbas, vt testatur Nicephorus Calistus, in lib. 9. Ecclesiasticæ historiæ, in c. 24. & habetur, in tomo primo Conciliorum, post Sardicense Concilium, pag. 667. *†* Quia hac clausula singulari (qua summè terrentur, quamq; celerrimè fugiūt Demones; vt notabili exemplo
- 49 videbis apud Sophronium, in prato spirituali, c. 119.) *†* Aequalitas trium diuinarum personarum apparet, vt ex Toletano Concilio, & Vasense obseruat Paulus Gryfaldus, in decisionibus catho-
- 50 licæ fidei, in verb. Gloria. *†* Et ideo omissa illa altera clausula, Gloria Patri, per Filium, in Spiritu sancto; & illa altera, Gloria Patri, & Filio, in Spiritu sancto; meritò retenta est hæc in Ecclesia Dei, quæ duabus illis copulatiuis dictionibus vtitur, vt ponderant Gulielmus Durandus, in rationali diuinorum officiorum, lib. 5. c. 2. num. 17 & Marcellus Francolinus, in tract. de tempore horarum canonicarum, par. 1. cap. 2. num. 38. 40. & seq. quia per eam vt dixi, æqualitas diuinarum personarum apparet, adiectis copulatiuis

- §1 copulatiuis illis dictionibus. † Quibus etiam vsus est Dominus, vt patet, Matthæi, c. fin. ibi, *Baptizantes eos, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Et habetur, in c. 1. de Baptismo, gloss. in verb. necessarium, in c. 1. de consecrat. dist. 4. Et ideo expressionem illius dictionis, Et, nedum de necessitate præcepti, sed etiam de substantia Sacramenti requiri; tradit Alphòsus Viualdus, in candelabro aureo, p. 1. tit. de Baptismo, num. 33. & Lelius Zecchus, tract. de sacramentis, tit. de sacram. Baptismi, in c. 3. in princ. videndus Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronijs, in annalib. Ecclesiasticis, tom. 3. sub anno Christi, 325. in vers. 173. incip. sed quod rursus, & versic. seq. & Vigilius Papa, in Epistola, ad Eucherium, seu Eleutherium scripta: in c. 2. quæ habetur, in tomo 2.
- §2 Conciliorum, pag. 562. † Sic ergo in simili dico, quod cum Romanus Pontifex, in dicta extrauag. sancta Romana, quatuor illas Patriarchales Ecclesias recedendo, vsus fuerit dictione illa copulatiua, Et; apertissime significauit; omnes illas æqualiter, ac verè Patriarchales sedes esse.
- §3 Probatur † etiam, & hoc, per dictam Epistolam Eugenij III. incip. latetur cœli, circa finem, positam, in sess. fin. Florentini Concilij, in illis verbis. *Vt Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit, post sanctissimum Romanum Pontificem*: Ponderando vim illius verbi, sit. † Sicut enim, vt quis verè, ac realiter à fidelium, & sacramentorum participatione alienus existat; nullis aptioribus verbis expressit Ecclesia, quàm illis, Anathema sit; quibus, & Gangrense Concilium vsus fuit, vt patet, in cap. 1. & seq. 30. distinct. & alia deinde vtuntur Concilia, maxime Tridentinum; & quæ, explicant gloss. in verb. Anathema sit, in c. si quis ex clericis, de vita, & honest. clericorum, Tiraq. in l. si vnquam, verb. reuertatur, num. 180. vsque ad 184. & iterum, num. 211. C. de reuocandis donat. Nauarr. in commentario, de datis, ac promissis pro iustitia, & gratia obtinendis, notabili 4. num. 10. Viualdus, in candelabro aureo, p. 2. tit. de excommun. nu. 15. & seq. & Paulus Gryfaldus, in decisionibus catholica fidei, verb. Anathema: ita etiam, vt veram Patriarchalem dignitatem Constantinopolitanæ Ecclesiæ, & aliarum Eugenius quartus ostenderet: oportune prædictis illis verbis vsus est.
- §5 Verbum † namq; sum, es, est, formam, substantiam, & essentiã rei demonstrat, iuxta illud Exodi, capit. 3. *Ego sum, qui sum*, & obseruant gloss. in verb. Mangones, in fine, in l. mercis appellatione, ff. de verb. significat. vbi Petrus Rebuff. in vers. ex ista glossa, Ias.

Ias. in l. possideri, in §. genera, num. 2. ff. de acquir. possess. & Ioannes Neuizan. in sylua nuptiali, lib. 3. num. 10. versic. & inter maritum.

- 56 Hinc + est, quod sicut omnipotens Deus in vera rerum creatione dignatus fuit, ut verbo illo, fiat; Genesis, cap. 1. sic verus eius Vicarius in concessionibus, gratijsque faciendis, consultè eodem verbo utitur: ut veram, ac realem concessa rei essentiam ostendat, ut speculati sunt conualétinus Ludouicus Gomes, in regula cancell. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, q. 16. in vers. est in primis. Petrus Rebuff. in prax. beneficiorum, p. 1. verb. concessum ut petitur, num. 14. & Quintilianus Mandos. in regula cancellaria 33. de signatura per fiat; statim in principio. + Vnde eo ipso, quo Papa dicit, fiat; Gratia habet formam, & essentiam gratia, licet non habeat formam probatoriam sine expeditione litterarum. c. institutionis, 25. q. 2. vbi glos. in verb. presentia. Et hanc esse magis communem, ac receptam sententiam, dixit Iosephus Mascard. de probat. volum. 2. conclus. 845. num. 14. & 20. quamvis multi contrarium sentiant, ut patet, ex Domino Flaminio Parisio, de resignat. benef. lib. 8. q. 2. num. 8. & seq. & lib. 10. q. 1. nu. 7. & seq.
- 58 Et facit, quia + hoc verbum, fiat, presentis temporis est, ut contra gloss. in verb. fiat in c. quisquis, de electione; observant Felynus, in c. Rodolphus, num. 26. de rescript. Ludouic. Gomes, in d. vers. est in primis; Rebuff. in d. verb. concessum, num. 15. & 16. &
- 59 Mandosius, in d. regula 33. in quaest. 2. nu. 4. + Quo fit, ut vir ille gravissimus Baldus, qui nihil ignoravit in iure, teste Iasone, in l. 60 in suis, nu. fin. ff. de liber & posth. + ut ostenderet, quod per mortem Gregorij Vndecimi, verè electus fuisset Urbanus Papa; acutè ponderabat, dictum fuisse ab Illustrissimis Cardinalibus eum eligere; ut sit Papa. Quod refert, in Consilio, seu quaestione schismatis, posita sub rubrica, C. si quis aliquem testari prohibuerit, in §. sed in contrarium, num. 6. & num. 13. in vers. Item respondetur, addens hæc, quæ sequuntur verba. Quia verbum sit, est verbum substantivum, effectivum, & productivum, ff. de hered. instituendis, l. his verbis, substantiam rei perfectissimè includens; nec est aliud verbum, ita substantificum in mundo, sicut Verbum, Sum, es, est: Hæc Baldus. + Sic ergo in simili dicendum est, quod
- 61 cum Eugenius III. vbi supra, verbo illo, sit, fuerit usus, numerando quatuor illos Patriarchas, post summum Pontificem; apertissimè indicavit, illos omnes verè, ac realiter esse præcipuos orbis Patriarchas.

- 63 Quid? quod ex quo Ecclesia sacrosancta statuit Constantino-
politano Antistiti, & Hierosolymitano præcipuum Patriarchale
nomen conferre, sicut Alexandrino, & Antiocheno: absq; dubio
veraciter sunt effecti præcipui Patriarchæ, vt in simili aduertit ad-
ditio marginalis, ad glos. in verb. Vicem, in c. quanto, de transla-
63 tione Episcopi. Quemadmodum enim ex diuersitate nominum,
diuersitas entium apparet; l. si idem essent, C. de codicillis, quam
latè exornat Franciscus Niconitius, in repet. c. quoniam contra,
64 p. 1. num. 259. & seq. de probat. Et ideo, à quo remouetur effe-
ctus, remouetur & nomen. l. à nullo, vbi bona additio margina-
lis, C. de ferijs, Aymon Crauet. conf. 73. num. 25. vol. 1. & Mascar-
dus, de probat. volum. 2. conclus. 944. incip. Inimicum, num. 29.
65 Sic etiam à contrario dicendum est, quod ex paritate nominis
Patriarchalis assignati Constantinopolitano, & Hierosolymitano
vera, ac realis eorum Patriarchalis dignitas, & æqualitas cõstat:
vt secundũ nomen eorum, sic, & laus sit, in fines terræ. Psalmo, 47.
bonus textus in simili, in c. scire debet, §. instar, 76. distinct. in illis
verbis. *Æqualis ergo eorum necessarium, vt esset festiuitas, quo-
rum æqualis esset, & sanctitas.*
66 Aliter etiam namque duò sequerentur absurda; primum, male fecis-
se Apostolicam sedem, si Constantinopolitanus, & Hierosolymi-
tanus non essent veraciter Patriarchæ, & quando illos Alexandri-
no, & Antiocheno veris apud omnes Patriarchis; secundum, quod
Constantinopolitanus non existens verè Patriarcha, nedum veris
illis æquaretur; sed etiam primum, & honorabiliorem locum in-
ter eos haberet: Cum duo specialia non concurrant. l. 1. C. de do-
tis promiss. vbi gloss. verb. dotem, in fine, Decius, conf. 428. nu. 3.
Petrus paulus Parisius, in repet. c. placuit, num. 2. de appell. & Roc-
chus de Curte, in repet. rubr. de iure patr. in verb. honorificum, &
num. 95. At vel cogitare ista, absurda sunt, & impia; ergo, & illud,
ex quo sequitur, iuxta ea, quæ tradit Euerardus, in locis legali-
bus, in loco 23. ab absurdo.
67 Sed et neque Constantinopolitanus Antistes, & Hierosolymita-
nus solum consequuti sunt verum Patriarchale nomen, quod Ale-
xandrino, & Antiocheno competebar; sed etiam verã, & æquale
cum eis, Patriarchalem dignitatem, ac potestatem: Nihil enim
amplius possunt, vel poterant Alexandrinus, & Antiochenus in
suis Patriarchatibus; quam poterant Constantinopolitanus, &
Hierosolymitanus in suis exercere, d. c. antiqua, de privileg. d. c.
grauē, de præben. renouantes, c. diffinitus, 22. distinct. & Clein.

- in plerisque, de electione, & extrauag. sancta Romana, eo. tit. Et tradunt Doctores, quos supra latè allegaui, & tetigit Prateyus, in Lexicon iuris, in verb. Patriarchæ, in fin.
- 68 Cum igitur quorum operatio vna est, eorum quoque vna est essentia; & in ijs differentiam naturæ considerare, est impossibile: vt ex testimonio sanctorum Basilij, & Cyrilli (in re licet grauiori) ponderauit S. Martinus Papa primus, in Lateranense Concilio, consultatione prima, tom. 3. Cōciliorū, pag. 90. col. 2. necessariò deducitur, Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano æqualē, veramq; præcipuam Patriarchalem dignitatem competere; cum in ea parem operationem, ac potestatem acceperint ab Apostolica Romana sede, quæ veros istos titulos, & similes potest conferre. † Quemadmodum, & verus Imperator modo apud Germanos est, non autem apud Græcos, vel Francos; postquam ita expedire decreuit Romanus Pontifex, & sedes Apostolica, vt patet, in c. venerabilem, de electione, vbi DD. norant, Arnald. Alb. in rep. rubr. de hæret. q. 2. nu. 16. & 17. & Illustris, Card. Bellarminus cōtra Matthiā Flacchiū Illiricū, in tract. de translat. Imperij, posito in fine septimæ controuersie, in tom. 1. Sic etiam dicendum est, Constantinopolitanum Antislitem, & Hierosolymitanum veraciter præcipuum Patriarchatum obtinere, vna cum Alexandrino, & Antiocheno; quia illud ab Apostolica sede, Romanoque Pontifice habuerunt, per prædicta.
- 70 Quo † fit, periculosissimum esse, istud modò quouis colore negare, cum in simili sacrum Tridentinum Concilium, in sess. 23. de sacram. ordinis, in canone 8. disposuerit per hæc verba. *Si quis dixerit Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, ac veros Episcopos, sed figmentum humanum: Anathema sit.* † Cum enim rem à Principe per quadriennium possidens, amplius in ea inquietari, non possit; 1. bene à Zenone, C. de quadrienni præscriptione; quam exornat Antonius Gabriel, lib. 5. conclus. tit. de acquir. possess. concl. 2. quomodo ergo ferendum erit, Constantinopolitanum, & Hierosolymitanum in vera Patriarchali dignitate inquietari: quam, per plura quaternaria sæcula, à summo Principe terra, Romano scilicet Pontifice habere meruerunt?
- 72 Separari igitur hi quatuor Antislites, in vera Patriarchali dignitate non poterunt; quia, vt habetur Ezechielis, c. 1. pennæ illorum quatuor sacrorum animalium coniunctæ erant alterius; ad alterum. Et posset expendi, quod de iniuriosa, & seditiosa propositione

positione aduertūt inter alios, Alphonsus à Castro, de iusta hæreticorum punitione, lib. 1. c. 3. in fine, versic. propositio schismatica, & vers. propositio iniuriosa, & Iacobus Simancas, de Catholicis institutionibus, c. 52. num. 9. & 10.

Caput Sextum.

Vera quatuor Patriarchalium sedium erectio probatur, licet diuersis temporibus facta fuerit: Cuius occasione fit mentio illius Breuīs Pij V. Archiepiscopo Valentin. directi, quo referuantur Generali Concilio verba illa *Sancta Synodus* quæ antea Prouincialibus etiam Concilijs competeabant; & quid auctor super eo scripserit sacre Congregationi Concilij, cum Responso, & Epistola meritissimi illius præfectorum Illustrissimi Domini Hieronymi Cardinalis Matthei.

S V M M A R I V M.

- 1 *Inclaris non est locus Coniecturis.*
- 2 *Patriarchatus institutos, ac diuisos fuisse in primo Constantinopolitano Concilio; referunt Socrates, & Nicephorus Calixtus.*
- 3 *Petrus Monconus canonicus Valentinus chronographiam Pauli Galliarda auctam edidit.*
- 4 *Constantinopolitanū Patriarchatum institutum in primo Constantinopolitano Concilio, qui tenuerunt.*
- 5 *Constantinopolitanum primum Concilium non instituit Patriarchatus, sed catholicos Antistites, ab hæreticis discernere curauit.*
- 6 *Constantinopolitani Concilij primi canon tertius, alias quintus clanculum editus, & absque sedis Apostolica approbatione, & num. seq.*
- 8 *Decreti Gratiani emendatores alij sunt, ab ijs, qui scholia ad volumina Conciliorum fecerunt.*
- 9 *Canon 28. Concilij Chalcedonenfis, in sess. 16. editus fuit absque Romana sedis approbatione.*
Canon 36. sextæ Synodi editus fuit absque Romana sedis approbatione. ibidem.
- 10 *Sexta Synodus approbata.*

- 11 Impedimentum non præstat, quod de iure non sortitur effectum.
- 12 Fictio translatiua de tempore ad tempus.
- 13 Qualitas adiecta verbo, intelligitur secundum tempus verbi.
Promittens dare scacchum mañum cum pedona; an liberetur,
dando cum illa, facta Domina, ibidem.
- 14 Constantinopolis edificata Anno quinto post Nicænum Conci-
lium, & vigesimoquinto Imperij Constantini.
Non entis non sunt qualitates, ibidem.
- 15 Hierosolymitanus tempore Nicæni Concilij parebat Metropoli-
tano, & sic, non erat verè Patriarcha, & nu. 16.
- 17 Constantinopolitana, & Hierosolymitana inter insignes Eccle-
sias numerate sunt, ex Constantini tempore.
- 18 Constantinus non erexit Patriarchales Sedes, vt falso dicunt
heretici.
- 19 Nicæni Concilij tempore tantum erant verè Patriarchales Ro-
mana, Antiochena, & Alexandrina.
- 20 Patriarchalium sedium diuersum institutionis tempus, nihil ob-
stat, vera dignitati illarum, & nu. 34.
- 21 Deus per incrementa temporum auxit scientiam spiritualium
patrum.
- 22 Sacrorum librorum numerus maior est nunc, quàm antea erat.
- 23 Concilium Prouinciale per mille, & amplius annos fuit sancta
Synodus appellatum.
- 24 Concilium Valentinum primum anno Domini 469. celebratum,
decreta sua vocauit sancta Synodica.
- 25 Pius V. de Consilio Illustrissimorum Cardinalium Congrega-
tionis Concilij, reseruauit Concilio generali, epithetum san-
ctæ Synodi.
- 26 Pius V. non intendit epithetum sanctæ Synodi à solo Valentino
Concilio tollere; sed etiam ab alijs Prouincialibus: vt acume-
nico reseruaret.
- 27 Valentina Ecclesia solita laudabilia decreta edere.
Episcopus in infirmitate, vel morte Episcopi vicini, quid agere
debeat, statuit Valentinum Concilium. ibidem.
- 28 Euangelium vt in missa post Epistolam, & ante munerum illa-
tionem legeretur; statuit Valentinum Concilium.
- 29 Concilium Toletanum de anno 1582. non seruauit Breue Pij V.
circa verba illa, sancta Synodus.
- 30 Mediolanense Concilium non seruauit Breue Pij V. circa ver-
ba illa sancta Synodus.

- 31 *Auctor ad sacram Congregationem Concilij Tridentini misit suam iuris allegationem, circa illa verba, sancta Synodus.*
- 32 *Illustrissimus Dominus Cardinalis Hieronymus Matthaeus sacrae Tridentini Concilij Congregationis meritiſſimus Praefectus, quid auctori respondeat, de verbis, sancta Synodus?*
- 33 *Auctor copiam suae allegationis, & Responsi sibi dati, interpellatus dedit Metropolitano suo, ac capitulo Valentino.*
- 35 *Canonicus iunior, & modernè admissus, in voce capitulari equiparatur seniori, & antiquiori.*
- 36 *Prior tempore, non semper est potior iure.*

1 **A** Pertet igitur ex superioribus de praecipuo, ac vero quadruplici (post Romanum) Patriarchatu constat, Constantinopolitano scilicet, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano, ut nullus in re tam clara relictus sit locus, coniecturis. I. ille, aut ille; S. cum in verbis, ff. deleg. 3. Nunc autem agendum erit, de causis, rationibus, ac motibus; quare illi fuerint constituti, tam ut singuli, quam ut vniuersi. Quae omnia nedum verum eorum Patriarchatum confirmabunt, sed etiam effectus illos notabiles decoris Ecclesiae, & Primatus Rom. Pontificis producent.

2 In primis autem aduertendum est, quod diuersa illarum sedium erectionis tempora, non tollunt veram, & aequalem earundem Patriarchalem dignitatem. Socrates namque in historia Ecclesiastica lib. 5. c. 8. in fine, & Nicephorus Callistus, in eadem, lib. 12. c. 13. affirmarunt institutos, diuisosque fuisse Patriarchatus, in primo Constantinopolitano Concilio. De actis enim dicti Concilij agens Nicephorus, vbi supra, habet in modum sequentem, dicens. Et Prouincijs diuisis, Patriarchas constituerunt. Quae verba habentur, in tomo primo Conciliorum, in principio, dicti Concilij Constantinopolitani primi, pag. 728. in vers. postea

3 Episcopi. Hanc sententiam sequutus est Frater Paulus Galliardus, in sua Chronographia, sub Damaso, quam Valentiae excudendam, augendamque curauit vir utique doctus Petrus Monconus canonicus Valentinus. Hoc etiam sentire videntur, qui de Constantinopolitano Patriarchatu agentes, asseruerunt illum, institutum fuisse, in primo Constantinopolitano Concilio, ut sunt Ramundus Ruffus, in Molinaum, pro Pontifice maximo, sub nu. 8. pag. 62. in vers. praeterea cur, & sub, num. 19. pag. 161. in vers. cum quatuor, Michael Aninyon, de vnitae Ouilis, & Pastoris, cap. 18. num. 9. & Lelius Zecchus, in tomo de Sacramentis, de Sacramento

mento ordinis, in c. i. vers. octaua propositio, in fine.

- 5 Cōtrariū† verò docuit vir insignis, & omnimodæ lectionis Illustrissimus Cardinalis Baronius, in Annalib. Ecclesiasticis, tom. 4. sub Anno Christi, 381. pag. 447. in vers. sed hic aduerte, vbi, in vers. sed Felicius, ex Sozomeno. explicat mentem Constantinopolitani Concilij fuisse, discernere catholicos Antistites ab hæreticis; non verò Patriarchatus diuidere, ac instituere.

- 6 Et† quamvis pro superiori opinione facere videretur canō tertius (alias quintus) dicti Constantinopolitani Concilij primi, in illis verbis, *Constantinopolitana Ciuitatis Episcopū habere oportet primatus honorem, post Romanum Episcopū; propterea, quòd sit noua Roma*; Quæ verba refert Gratianus, in c. Constantinopolitana, 22. distinct. & quæ nedum institutionem dictæ sedis Patriarchalis, sed etiam primum inter Patriarchales locū innuunt, ac declarant: Verè tamen, nec superiorem opinionem fouent,

- 7 nec sententiæ Domini Cardinalis contradicunt.† Nam probatissimorum auctorum testimonio, ac fide obseruatum fuit, supradictum allegatum Canonem (quo primatus Patriarchæ Constantinopolitani, ad reliquos Patriarchas probatur) suppositum fuisse, adulterinum, ac falsum: & tunc clanculum editum, absq; Romanæ sedis, seu legatorum eius approbatione; ideoque nullius esse momenti, fidei, & auctoritatis, vt satis patet, ex Epistolis Leonis primi Papæ, 51. 52. & 53. quas allegat scholium, ad supradictum canonem, in primo tomo Conciliorum, pag. 733. repetuntq; doctissimi Decreti Gratiani emendatores, in scholio, ad d. c. Constantinopolitana, 22. distinct.†

- 8 Quos constat alios fuisse; ab ijs, qui scholia, in tomos Conciliorum fecerunt, vt probat scholium, ad c. augurijs, 26. q. 5.

- 9 Quod† autem prædictus canon suppositus fuerit; innuunt etiā, qui aduertunt, eodem vitio laborare canonem, 28. sess. 16. Chalcedonensis Concilij, & canonem, 36. sextæ Synodi; quibus idem, quod in dicto Constantinopolitano dispositum videtur. Quamvis Cucchus, in institutionibus maioribus, lib. 2. tit. 3. de Concilio, num. 54. aliter acceperit Chalcedonensis Concilij mentem. Hos enim canones priuatis quorundā Antistitum, aliorumq; insolentium hominum præsumptionibus, absque tamen assensu Romanæ sedis editos fuisse, testatur Franciscus Torrensis, in tract. de potest. Papæ, lib. 3. pag. 109. in vers. sequitur iam, & in tract. de actis veris sextæ Synodi, fol. 64. in vers. sequitur 36. canon. Albertus Pighius, quem allegat Melchior Cano, de locis Theologicis, lib. 5. c. fin.

- in versum nunc sextum argumentum, & lib. 6. c. 8. in responsione ad vndecimū, vers. huic loco, & Illustrissimus Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 6. pag. 157. in vers. considera le-
- 10 stor, & versat certē, cum vers. seq. † Quæ etiam sunt obseruanda, ad ea, quæ de approbatione sextæ Synodi per Leonem secundum facta, habet Damasus, in pontificali, tom. 3. Conciliorū, pag. 370. & Gratianus, in c. sextam Synodum, & in c. habeo librum, & in c. sexta Synodus, 16. distinct. & Romanum Breuiarium, ad diem 28. Iulij, in lectione 4.
- 11 Nullum † ergo Constantinopolitani Concilij decretum illud tertium, vel quintum præstat impedimentum: cum de iure non, fortietur effectum, vt habet regula iuris, in cap. non præstat, in 6. Tunc enim de facto, & Imperatorum potentia epithetum illud sibi usurpauit Constantinopolis, vt patet, in d. scholio, c. Constanti-
- 12 nopolitanæ, 22. distinct. non vero de iure. † Nisi Philosophari volumus, quod, cum postea procedente tempore (ex iustis causis inferius deducendis) verè fuerit Constantinopolitana Ecclesia Patriarchalis facta, & in ordine illarum quatuor, prima; vñ fictionis translatiua, ad not. in l. si is qui pro emptore, ff. de vsucap. censeretur hoc modo facta in ipso primo Constantinopolitano Concilio; sed neque hoc locum habet, quia Ecclesia sancta non, ratum habuit, quod tunc de facto factum fuit, sed illud ius postea
- 13 ex iustis causis concessit. † Et ita hæc qualitas verè intelligenda est secundum tempus verbi l. Rutilia Polla, ff. de contrah. empt. cuius regulam exornant Bart. in l. ex facto, num. 1. ff. de vulg. Iacob. Nouell. in reg. 166. incip. Qualitas adiecta, Flaminius Parisius, de resignatione beneficiorum, lib. 1. q. 11. num. 10. & faciunt, quæ tradit Thomas Acius, de ludo scacchorum, q. 12. num. 102. & seq. disputans, an, qui promisit, dare scacchum, maclum cum pedona, liberetur, si dederit ea facta domina.
- 14 Tēpore † verò Nicæni Concilij, cum non esset adhuc condita Constantinopolitana ciuitas, sed lapsis postea quinque annis; anno scilicet 25. Imperij Constantini, vt Beatus Hieronymus aduertit, in chronico; euidenter patet, quod tunc nullus erat Patriarcha Constantinopolitanus, quia non entis, non sunt qualitates. l. eius, qui in Prouincia, ff. de rebus creditis, & vbi non est subiectū, corrumpit correlatiuum, vt ex Baldo obseruat Ludouicus Gomes, in simili, in c. 1. num. 7. de constitut. in 6.
- 15 Hierosolymitanus † autem Antistes tunc verè Patriarcha non erat, cum esset subditus Metropolitano, vt patet, ex canone, septimo

- mo eiusdem Concilij, in illis verbis. *Quoniam mos antiquus obtinuit, & vetusta traditio, ut Elia (idest Hierosolyma) Episcopo honor deferatur; habeat consequenter honorem suum, manente tamen Metropolitana ciuitatis propria dignitate.* Et re-
- 16 fert Gratianus, in c. mos, 65. dist. † Quod expreſsius habetur, in canone 10. eiusdem Concilij, ex illis octuaginta canonibus, ex Arabico Codice habitis, diligentia doctissimi Francisci Turriani, in illis verbis. *Quia est consuetudo honorandi Episcopum Elia, nomine Patriarcha: cum est dignus honore propter sanctitatem loci, & probitatem eius; praesit ei Prouincia, & locis ei vicinis, reddatque Archiepiscopo eius loci debitum honorem.* Hæc Concilium. Contra substantiam siquidem Patriarchalis dignitatis est, subijci Metropolitano, cap. antiqua, cum similibus, de priuilegiis.
- 17 Fateor † equidem, Constantinopolitanam Ecclesiam, & Hierosolymitanam Constantini Imperatoris tempore, inter insignes, & precipuas Ecclesias numeratas fuisse; ut patet, ex edicto Constantini, vers. & sicut nostrâ, in tom. primo Conciliorum, pag. 475. c. Constantinus, lo 2. in vers. atq; decernentes, 96. distincti. & sensit Gregorius Papa, in Epistola ad Secundinum Episcopum, in c. 2. in versic. hinc est; non tamen eo tempore sunt habitæ verè Patriarchales. † Callidè enim, ac dolosè hæretici dicunt, Constantinum Imperatorem erexisse Patriarchales Ecclesias, quos optimè refutat Illustrissimus Cardinalis Baronius, infra allegandus.
- 19 Ex † eodem autem Nicæno primo Concilio, in can. 8. ex Arabico Codice, ut habetur, in tomo primo Conciliorum, pag. 578. constat Patriarchales sedes iam tunc fuisse Romanam, Antiochenam & Alexandrinam. Vnde patet euidenter, quatuor post Romanam Patriarchalium sedium erectionis tempora: diuersa fuisse, ut infra etiam clarius patebit.
- 20 Illud † verò perpetuo obseruandum est, quod quamvis harum quatuor insignium Patriarchalium sedium institutio, non fuerit simul, & semel ab Ecclesia facta; in substantia tamen, & essentia, veræ Patriarchalis dignitatis, priores, & posteriores pares sunt, & omnino æquales: neque ijs est ratione temporis aliquid diminutum, quod non tam cito verum Patriarchatum consequentur, quam illæ. † Nam, & Deus omnipotens, qui tempora, ac momenta posuit in sua potestate, Actorum, cap. 1. per incrementa temporum dignatus fuit, scientiam spiritualium etiam patrum, augere. Plus namque Moyses, quam Abraham: plus Propheta, quam Moyses; plus Apostoli, quam Propheta in omnipotentis
- Dei

Dei scientia eruditi sunt, vt ijsdem verbis docuit egregius Ecclesiæ Doctor, & Sanctissimus Pontifex Gregorius Magnus, lib. 2. in Ezechielē, Homilia, 16. post medium, in vers. qua in re hoc quoq. Facit illud Psal. 118. *Super omnes docentes me intellexi.* Et Exodi, c. 6. ibi, *Ego Dominus, qui apparui Abraham, Isaac, & Iacob in Deo omnipotente; & nomen meum Adonay, non indicauit eis.*

- 22 Hinc, † multa sunt, vltimis Ecclesiæ sacrosanctæ Concilijs, ac summorum Pontificum Decretis aliter, quàm antiquitus statuta; quod est, vel mediocri studio plusquàm notorium. Et circa numerorum sacrorum librorum obseruauit Couarruias, lib. 4. resolut. c. 14. nu. 3. & seq.
- 23 Hinc † etiam factum est, quòd quamuis Prouinciale Conciliū, inter alia insignia eius epitheta (quæ, in loco statim allegando, cumulaui) per mille, & amplius annos liberè fuerit, Sancta Synodus appellatum (quod occasionem dedit Martino de Ayala Valentino Archiepiscopo, vt cum anno 1566. Valentinum Prouinciale Concilium ad obseruantiam sacri, & æcumenici Tridentini
- 24 celebrasset, sæpius illud, Sanctam Synodum appellarit. † Maximè, cum primum illud, in eadem ciuitate anno Domini 469. die 4. Decembris habitum, teste Petro Antonio Beuter, in Chronica Hispaniæ, lib. 1. cap. 27. Decreta sua, Sancta Synodica dixerit,
- 25 vt patet ibidem, in can. 3. in tom. 2. Conciliorum, pag. 538.) † Nilominus tamen re diligentius, ac maturius considerata, fœli memor. Papa Pius V. prædictum epithetum Sanctæ Synodi, & illi Concilio Ayalæ, & alijs Valentini habendis sustulit; solisque generalibus Ecclesiæ Concilijs reservauit, de quo fuit Breue Apostolicum expeditum, de consilio Illustrissimorum Cardinalium, Congregationis Concilij, Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 4. Nouembris, 1567. incip. *Prouinciale Concilium Valentinum.* Fuitque, per obitum Ayalæ, Ferdinando Lloazes (qui illi successit in Archiepiscopatu) directum.
- 26 Cùm † verò, non fuisset intentio sanctissimi Pij V. & eius sacre Congregationis Concilij, per illud Breue, à solo Valentino Concilio epithetū S. Synodi euocare, sed, & à reliquis omnibus; vt sic
- 27 solo generali Concilio competeret, vt patet, in dicto Breue: † Maximè cum Valentini Ecclesiæ constitutiones nedum à Toletanis Concilijs fuerint sequentiæ, vt patet in Concilio Toletano, 7. in c. 3. de cura habenda à vicino Episcopo, in infirmitate, & morte vicini, vt de reuelatione confacerdotis gaudeat, aut de ordinatione domus suæ fratrem admoneat, voluntatem eius in effectum dedu-

- cat, & post oblatum in eius commendatione sacrificiū Deo, mox diligentissimè sepulturæ tradat: prout statuerat Valentinum Concilium primum, in cap. 4. in tom. 2. Conciliorum: † Verū etiam, ab vniuersali Ecclesia fuerint receptæ, & exequutioni mandatæ, vt patet ex dicto Concilio Valentino primo, in c. 1. dum statuit, quod Euangelium in Missa post Epistolam, & ante munus illationem legeretur; vt dixi, in Flosculo de clericorum excellentijs, p. 2. §. 14. num. 94. & tetigit Franciscus Gratianus, in compendio iuris canonici, p. 1. dist. 3. num. 62. † Scirem autem, prædictum Breue Pij V. non fuisse obseruatum, in Concilio Toletano postea celebrato, anno scilicet 1582. † Neque in Mediolanensibus Concilijs, etiam post dictum Breue habitis, & tomo quinto Conciliorum insertis: vt patet, in Concilio primo in princip. tit. de professione fidei, vers. sacri igitur, in illis verbis. *Nos, & Coepiscopi nostri, initio huius Sanctæ Synodi.* Et p. 3. tit. de pœn. in vers. vt nemini, & in Concilio 4. in subscriptione Procuratoris Reuerendissimi Episcopi Dertonæ, cum duabus sequentibus, & alibi:
- 31 † Ideo, vt epithetum, quo ante ipsum Breue Valentino Concilio, sicut ceteris vti licebat, omnibus etiam vbiq̃ celebrandis prouincialibus Concilijs, interdicitum censeretur, vt ex ratione dicti Breuis colligitur, Decreui die 27. Ianuarij 1594. (licet vt particularis illius Ecclesiæ, ac indignus præbyter, & inter V. I. Doctores minimus) allegationem quandam iuris, ad sacram æumenici Tridentini Concili Congregationem humiliter mittere.
- 32 Quam † verò benignè receperit prædicta Illustrissima, & sacra Congregatio, à me ibi deducta, satis aperte indicauit Illustrissimus D. Cardinalis Hieronymus Matthæius, vir vtiq̃ apud omnes tam nobilitate generis, quam integritate animi, quamq̃ iuris scientia, quam denique maximo rerum vsu laudatissimus, & meritisissimus illius sacre Congregationis Præfectus, in Epistola, quam mihi sola benignitate, ac nobilitate sua scribere, dignatus fuit; in modum sequentem. Admodum Reuerende Domine.
- „ Cum Prouincialis illa Archiepiscopi Valentini Synodus, de qua
 „ nuper ad me scripsisti, ad sacram hanc Congregationem Tridentini Concilij interpretem inspicienda, ac recognoscenda missa
 „ fuit: summa quidem cum diligentia, ac maturitate omnia in ipsa
 „ Synodo contenta, expensa, atque examinata fuerunt, ab ijs patribus, qui eo tempore, prædictæ Congregationi præerant. Itaque,
 „ quod nunc à me requiris, vt tibi ratio diuersitatis aperiatur, cur
 „ iidem patres tunc de dicta Synodo Prouinciali dum ea Sancta Synodus

nodus appellatur, verbū, Sancta, tollendum censuerint, cum ta-
 men idē verbum in pluribus Prouincialibus Concilijs non semel
 legatur; Gratum mihi certē fuit quāsitum tuum, sicut gratissimū
 extitit studium, & eruditio, quam prae te fers, in pluribus locis
 animaduerrendis, ac colligendis. Verum cum certō sciam, gra-
 ues illos patres, tunc non nisi summa cum ratione, dictionem il-
 lam de huiusmodi Synodo sustulisse, minime nunc meae partes ef-
 se videntur (nulla necessitate cogente) hoc in controuersiam vo-
 care; cum potius meae partes sint, illorum Patrum auctoritati, ac
 prudentiae omnino acquiescere, & eorundē sententiae planē adha-
 rere. Quod reliquum est, meam tibi beneuolentiam, ac volunta-
 tem promptam, ac paratam scias, idque, vt re ipsa intelligas, si
 vsus venerit, curabo. Interim salutem, & incolumitatem tibi a
 Domino exopto. Romae, die 14. Nouembris, M D XCIII.
 Tuus in Domino Hieronymus Cardinalis Matthaeus.

33 Ex hac enim Epistola prudentissima simul, ac humanissima
 (quam inter praecipua mea seruo, tantum enim copiam illius, &
 praedictae meae allegationis interpellatus dedi Domino Ioanni a
 Ribera Archiepiscopo Valentino, & eius Capitulo) & ex superio-
 ri Pij V. Breui apertissime constat, praedictum Sanctae Synodi epi-
 thetum, quod antiquitus Prouincialibus Concilijs commune
 erat, tractu temporis per dictum Breue cōsultē fuisse generalibus
 tantum Concilijs reservatum, quando videlicet, dignatus est Do-
 34 minus hoc Ecclesiae suae aperire. † Sic etiam dico in simili, quod
 quāuis primis illis Ecclesiae temporibus Romana, Antiochena,
 & Alexandrina tantum fuerint veraciter habitae Patriarchales se-
 des; tractu tamen temporis (quando scilicet ita expedire, intel-
 lexit Ecclesia) Constantinopolitana, & Hierosolymitana ve-
 raciter quoque Patriarchales effectae, atque declaratae sunt: Vt
 sic ipsi usmet Ecclesiae honor, & Rom. Pontificis primatus magis
 appareret, ex illo praecipuo, ac vero quadruplici Patriarchalium
 sedium numero. Hae enim oēs in substantia Patriarchalis dignita-
 tis pares sunt, & omnino aequales: licet aliae, alias tēpore praeces-
 35 serint. † Quemadmodum, & Iunior Canonicus modernē admis-
 sus, in voce Capitulari seniori, & antiquiori aequiparatur, vt post
 alios obseruat Ioannes Baptista Ferretus, in repet. c. cum omnes,
 num. 13. de constitut.

36 Sed, † & cum regula illa, c. qui prior est tempore, potior est iu-
 re, de regul. iur. in 6. multas à iure ipso patiatur exceptiones, vt
 ibi notatur & tetigit Antonius Negusantius, in tract. de pignor.

p. y. membr. 2. Hinc sicut Antiochena Ecclesia, licet à Petro prius fundata quàm Romana (vt infra aduerto) Romanæ tamen celsit; sic, & Constantinopolitana; quæ ultimo loco (vt multis placet) ad verum Patriarchatum est, assumpta; primum tamē locum post Romanam adepta fuit, locoque, & ordine præcedit Alexandrinā, & Antiochenam, & Hierosolymitanam, vt patet, in iuribus supra adductis: Quia facies Aquilæ erat desuper aliorum trium sacrorum animalium, vt patet Ezechielis, c. 1. & dixi alibi.

Caput Septimum.

De Patriarchatu Antiocheno aliqua adducuntur specialia, & notabilia.

S V M M A R I V M.

- 1 Antiochena Ecclesia prius quàm Romana erecta.
- 2 Nisi V rbs dicta Antiochia.
- 3 Antiochia nomen pluribus ciuitatibus iniunctum.
- 4 Antiochia Epidaphne dicta, ob Apollinis simulacrum; sed à Turcis, Seleucia dicitur.
- 5 Antiochia, à quo condita.
- 6 Antiochia quare facta Patriarchalis.
- 7 Antiochena Ecclesia Germana Romana.
- 8 Antiochenus Antistes Catholicus appellatus, & Theopoleos, & num. II.
- 9 Euangelij Ioannis, c. 21. verba illa, ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquagintatribus; adimpleta fuerunt, in simili numero suffraganeorum Antiocheni Patriarchæ.
- 10 Antiochenus Patriarcha centum quinquagintatres suffraganeos habuit, in quibus erant quatuordecim Metropolitani.
- 11 Pardulphus Pnateius de omissione notatus, circa Antiochenum Patriarchatum.
- 12 Regem Catholicum appellari, magnum est, ex Beata Gregoria Papa.
- 13 Rex Hispaniæ per excellentiam Catholicus appellatur, ex concessione Apostolica.

- 1 **I**nter prædictas autem Patriarchales quatuor Ecclesias, erecta primo; atque fundata fuit Antiochena. Fuit enim à Beato Petro antequàm Romana constituta, ut aduertit Illustrissimus Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis in tomo primo, sub Anno Christi 39. in versicu. denique, ex quo, Onuphrij
- 2 Panuini lapsus contrarium dicentis, apparet. † Quæ verò hic dicentur, non intelliguntur de Nisibi Vrbe, in finibus Persarum posita; licet Antiochia etiam dicta fuerit, de qua agit Couarruias,
- 3 lib. 4. resolut. c. 7. † Neque de alijs multis ciuitatibus, quæ simile nomen habuerunt, de quibus agit Abrahamus Ortellius, in The-
- 4 sauro Geographico, in verb. Antiochia. † Sed de illa, quæ antiquitus Epidaphne appellata fuit, ex illo simulacro Apollinis, de quo meminit idem Illustrissimus Cardinal. Baronius, ad Martyrologium Romanum, sub die 24. Ianuarij, in verb. Babylæ, Quæquæ modo à Turcis, Seleucia appellatur, ut refert Ortellius, vbi supra.
- 5 Hæc † enim Syria Vrbs est clarissima, totiusque regionis illius caput à Seleuco Nicanore condita, & nomine Antiochi patris sui,
- 6 Antiochia dicta, ut patet ex Strabone. † Cuius nobilitas, & amplitudo effecit, ut Patriarchatu decoraretur, iuxta ea, quæ Diuus Leo Papa primus docet, in Epistola 84. ad Anastasium, circa finem, & Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in dicto tomo 1. Annalium, sub Anno Christi, 39. & 45. & alia, quæ supra tradidi.
- 7 Antiochena † namque Ecclesia Germana Romanæ meruit appellari ab Innocentio primo, in Epistola, 14. ad Bonifacium præbyterum, ut habetur, in tomo primo Conciliorum, pag. 781. ex quo, vtriusque cathedræ officium Ecclesiasticum ordinatum fuit, ut in
- 8 Breuiario Romano patet. † Et hinc (forsan) illius Ecclesiæ Antistes dicebatur sacrosanctæ Antiochenæ Ecclesiæ Catholicus, de quo meminit insignis Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris, lib. 15. in c. 7. num. 5.
- 9 In † Antiochena etiã Ecclesia nedum celebris Antiphonarum vsus cepit, ut ex Tripartita historia referunt Vualfridus, de Exordijs, & incrementis rerum Ecclesiasticarum, cap. 25. vers. dicendum. Amalarius Fortunatus, de Ecclesiast. offic. lib. 4. cap. 7. vers. ut Tripartita, & Rodolphus Riuo, de Canonũ obseruatia, propos. 12. Verum etiam adimpleta sunt sensu, & mysterio verba illa, Euangelij, quæ habentur, Ioannis, cap. 21. videlicet. *Ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus.* In illis enim innuit Dominus numerum

merum suffraganeorum Antiocheni Patriarchatus: vt habetur, ex libro Cancellariæ Apostolicæ, in Prouinciali omnium Ecclesiarum, post medium, in vers. in Patriarchatu Antiocheno. Quod transcripsit Franciscus Gratianus, in Compendio iuris canonici, p. 3. dist. 11. num. 9. & Albericus de Rosate, in rubr. ff. de statu hominum, sub num. 11. vers. in Antiocheno.

10 Habuisse tamen Antiochenum Patriarcham, prædictos centum quinquaginta tres suffraganeos (ex quibus, quatuordecim erant Archiepiscopi) referunt etiam Frater Philippus Bergomensis, in supplemento chronicarum, lib. 6. in fine: vers. Antiocha, Guilielmus Redoanus, de simonia mentali, p. 1. c. 16. nu. 10. & Petrus Gregorius (licet Archiepiscopos suffraganeos duodecim tantum asserat) in d. lib. 15. Syntagmatum iuris, c. 7. num. 4.

11 Ex tamen quibus de tempore, & nobilitate tanti Patriarchatus breuiter constat. Mirandumque est, Pardulphum Prateyrum, in lexicon iuris, in verb. Patriarchæ, de isto insigni Patriarchatu non meminisse, numerasseque quatuor præcipuos Patriarchas tantum, cõputato Romano; sed illi, & supradicta obstant; & quæ infra dicentur. Romanus siquidem Princeps Patriarcharum est, cui quatuor supradicti obediunt, Cõstantinopolitanus scilicet, Alexãdrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus; Vt cumque Antiochenus noster, Catholicus diceretur, vt vidimus; & Theopoleos, in Authentico, de sanctissimis Episcopis, §. iubemus igitur, & ibi gl. in verb. Theopoleos.

12 Non tamen est autem infimum prædicti Patriarchatus encomium, quod eius Antistes, & Patriarcha; appelletur Catholicus, iuxta ea, quæ in simili Gregorius Papa Childeberto Regi Francorum in Epistola 6. dicebat, videlicet, *Esse autem Regem, quia sunt, & alij, non mirum est; sed esse catholicum, quod alij non merentur; hoc satis est.* Et referunt Aluarus Pelagius, de planctu Ecclesiæ, lib. 1. c. 37. in primo, col. 4. & Petrus Rebuffus, in concordatis Galliciæ, rubr. 1. de Approbatione conuentorum, verb. benemeritis, vers. item legimus.

13 Qui tamen Catholicus Regis titulus, proprius Regum Hispaniæ Apostolica concessione factus fuit, in Ferdinando, & Elisabetha; vt notoriè constat. Quinimo ex Gotthorum tempore, Reges Hispaniæ illo honorifico titulo acclamati fuerunt, vt ex tertio Toletano Concilio constat, circa Recaredum Regem, & Baddam eius consortem. Quod etiam aduertit Dominus Cardinalis Gaspar Contarenus, in summa Cõciliorum magis Illustrum, dum

dum de prædicto Toletano Concilio agit. Videndus Conrradus, in Templo omnium iudicum, lib. 1. c. 2. §. 3. ex nu. 14. vbi aliqua adducit, ad excellentiam Regum Hispaniæ pertinentia, cui tamē copiosæ fieri possent additiones, quæ apud alios fidelissimos auctores habentur.

Caput Octauum.

De Patriarchatu Alexandrino aliqua adducuntur specialia, & notabilia.

S V M M A R I V M.

- 1 *Alexandria Orbis Theatrum dicta, & quando fuit facta Patriarchalis.*
- 2 *Alexandria Leontopolis dicta, à Turcis autem Scanderia; à quo, & quando condita.*
- 3 *Alexandrina diuitia, Adagium.*
- 4 *Alexandria nobilis ciuitas, clarissima, & alijs fuit epithetis decorata.*
- 5 *Alexandrinos fallaces, & seditionibus delectari; refert Tiraquellus.*
- 6 *Alexandrini respectu aliarum ciuitatum, Primarij, seu Primates vocabantur.*
- 7 *Popularis unius maxime ciuitatis, an adaquetur, vel præferatur ceteri, alterius minoris ciuitatis.*
- 8 *Alexandrina quare facta Patriarchalis sedes.*
- 9 *Alexandrina Præfectura longè præstabat Syriæ Præfecturæ, ideo prælata Alexandrina Antiochenæ, in ordine Patriarchali.*
- 10 *Alexandrinus Patriarcha inter alios suffraganeos habebat decem Metropolitanos.*

- 1 **A**lexandrinus † verò Patriarchatus, postea fuit constitutus, Anno si quidem Domini, quadragesimo quinto. Scripto enim à Beato Marco Euangelio, venit in mentē Petri, vt ex Roma amantissimum discipulum mitteret Alexandria, vt ibi fundaret Ecclesiam, Euangeliumque prædicaret; vbi, velut in quodam Orbis Theatro, ex Asia, Africa, & Europa innumeræ ferè gentes essent simul collectæ. Vt patet ex Illustrissimo Baronio, in Annalib. Ecclesiasticis, tomo 1. sub anno Christi, 45. in vers. Marcus igitur & vers.

& vers. prædictis, & in eodem tomo, sub anno Christi, 64. in vers. Verum etsi daremus, pag. 601.

- 2 Hæc enim Alexandria (ad differentiam aliarum eiusdem nominis) Aegypti ciuitas à famoso illo Alexandro Macedone, Anno ante Aduentum Christi, 320. ædificata fuit. Hæc Leontopolis appellabatur, vt refert Pierius Valerianus, in Hieroglyphicis, lib. 1. verb. vigilantia, vers. hinc Alexander; modoq; à Turcis Scandaria dicitur, vt refert Abrahamus Ortellius, in Thesauro Geographico, verb. Alexandria; meritoque ob eius etiam amplitudinem, isto insigni patriarchatu fuit decorata. † Tam copiosis autem opibus, mercibusque affluit, vt adagio illi, locum dederit, videlicet, Alexandrinæ diuitiæ; quod Paulus Manutius obseruauit. Pro quo facit illud, Naum, c. 3. ibi, *Cuius diuitiæ mare*.
- 3 † Vnde, Imperator ciuitatem istam nobilem vocat, in S. vetus, vers. quia vero, in Authent. de Iudicibus, collat. 6. & Clarissimam, in l. vnica, C. de offic. Iudic. Alexandria; alijsq; Epithetis decorauit, de quib. meminit Petrus Cornelius Barderodius, in Thesauro dictionum Iuris, tomo 1. verbo, Alexandria.
- 5 Deniq; † licet Andreas Tiraquellus, in scholijs ad Alexandrum ab Alexandro, Genialium dierum, lib. 4. c. 13. in verb. Alexandrini, retulerit Alexandrinam gentem fallacem esse, & seditio-
- 6 nibus delectari: † Nihilominus tamen, tanta fuit Alexandrinorum ciuium dignitas, quod meruerint respectu aliorum primarij, seu primates vocari, vt probat tex. in l. vnic. de Alexandria primatibus. lib. 11. C. iuncta ibidem gloss. in verb. Corporatos, vbi tituli, & legis verba declarans, ita habet. De omnibus ciuib. dicit, qui omnes sunt Primates, respectu aliarum ciuitatum.
- 7 Ex † quo Bartholus, ibidem nu. 2. docuit, popularem mediocrem vnus nobilis, & maximæ ciuitatis, videlicet Alexandrinæ: debere plus honorari, præferendumque esse, ciui alterius minoris ciuitatis, de quo vide ibi additiones, Cassaneum, in Catalogo gloriæ mundi, par. 11. considerat. 14. & Tiraquellum, de Nobilitate, c. 12. num. 1. † Vnde prædictæ Alexandrinæ Ciuitatis nobilitas, & amplitudo insignis causa, & ratio fuit, vt ibidem sedes principalis poneretur, vt expressè aduertit Petrus Gregorius, Syntagmatum Iuris, lib. 15. c. 6. num. 3. sensitque Illustrissimus D. Cardinalis Baronius, vbi supra. † Sicut & eadem consideratio causa fuit, vt Alexandrina, licet posterior instituta, Antiochenæ præferetur, eo quod præfectura Alexandrina, Augustalis

Augustalis dicta, iuxta Rubr. C. de officio præfectis Augusta-
lis ab Augusto eo nomine insignita, magnificentissimeque præ-
cæteris ab eodem nobilitata: longe præstabat Syriæ præfecturæ,
vt expresse obseruauit idem Illustrissimus Baronius, in dicto to-
mo primo, sub Anno Christi, 39. in vers. Qualis esset. † Consul-
tissime igitur factum est, vt Ciuitas, cuius ciues Primarij, seu
Primates dicebantur: eius quoque Antistes, & Præsul: insignis
esset, ac præcipuus Patriarcha. Habuit autem inter alios suf-
fraganeos prædictus Patriarcha, decem Archiepiscopos, vt pa-
tet, ex Epistola Imperatorum Theodosij, & Valentiniani ad Dio-
seorum Alexandrinum scripta, in illis verbis: *Igitur, & tua*
sanctitas, sumptis secum, decem Reuerendissimis Metropolitanis
Episcopis, qui sub tua degunt Diœcesi. Et habetur in Chalcedo-
nense Concilio, in Actione prima, tomo 2. Conciliorum pag. 135.
& sequenti.

Caput Nonum.

De Patriarchatu Hierosolymitano aliqua adducuntur specia-
lia, ad eius verum Patriarchatum cognoscendum.

S V M M A R I V M.

- 1 Hierusalem quadruplex, ex Innocentio III.
- 2 Hierusalem clarissima Vrbs Orientis.
- 3 Hierusalem varijs nominibus antiquitus appellata, & nu. 5.
- 4 Hierosolyma electa à Domino nostro Iesu Christo, ad opus re-
demptionis humani generis faciendum.
- 6 Hierosolymitana Ecclesia aliarum Ecclesiarum mater aliquan-
do dicta fuit, & nu. 7.
- 8 Hierosolymitana Ecclesia Mater Christiani nominis.
- 9 Hierosolymitana Ecclesia Mater Religionis.
- 10 Hierosolymitanæ Ecclesiæ primatum in Romanam, aliqui illius
Antistites temerè præsumpserunt.
- 11 Hierosolyma consulti non est locus summi Sacerdotis.
- 12 Prædicatio Euangelij ab Hierosolymis inchoanda fuit.
- 13 Singularia doctorum dicta, cum grano salis accipienda.
- 14 Hierosolymitano Antistiti tres Palæstina adiudicata sunt in
Concilio Chalcedonense, & quæ illæ sint.
Antiochenus Patriarcha duas Phenicas, & Arabiam possidebat
K tempore

- tempore Chalcedonensis Concilij. ibidem.
- 15 Hierosolymitana Ecclesia partim ex Antiochena, partim ex Alexandrina aucta; ad verum Patriarchatum pervenit.
 - 16 Hierosolymitanus Patriarcha inter vigintiquinque suffraganeos, quatuor Archiepiscopos habebat.
 - 17 Illustrissimi Domini Card. Baronij de vero Patriarchatu Hierosolymitano insignis locus, ex Gulielmo Tyro.
Vitaliani Papæ, & Iustiniani Imperatoris tempore constituta vere patriarchalis Hierosolymitana Ecclesia fuit in Concilio Constantinopolitano. ibidem. & nu. 35.
 - 18 Iustinianus Imperator quando sumpserit Imperium, ostenditurque lapsus glossæ, & Baptista Caccialuppi.
 - 19 Hierosolymitana absque præsentia Petri vere facta Patriarchalis sedes fuit.
 - 20 Pratum spirituale Sophronij sæpe Hierosolymitanum Antistitem, Patriarcham vocat.
 - 21 Decretales quatuor Hierosolymitano Patriarchæ directæ, in volumine Decretalium.
 - 22 Intra quatuor esse; Adagium, idest in tuto, & intra propriam domum esse.
 - 23 Domus propria tutum cuique refugium, ac receptaculum.
 - 24 Hierosolymitana Ecclesia vere Patriarchalis est.
 - 25 Episcopi a Romano Pontifice assumpti; veri, ac legitimi sunt Episcopi.
 - 26 Pardulphus Prateyus notatur, circa Ecclesiã Hierosolymitanã.
 - 27 Dicis causa, significat aliquid non verè, sed ad pompam, & fictitiè factum.
 - 28 Discipuli Dei admonitu, Ecclesiam è Hierosolyma ad Pellam mutarunt ad tempus. & nu. seq.
 - 30 Divortium verum est, quod animo constituendi perpetuam divisionem fit.
 - 31 Abesse non dicitur, qui statim rediturus est; sicut nec venisse dicitur, qui statim abiit.
 - 32 Philippus ab Abphtonio vituperatus, quod ex Pella ortũ haberet.
 - 33 Gilbertus Genebrardus appellat Hierosolymitanam Ecclesiam Patriarchalem, ex tempore Iacobi Apostoli.
Amitti non potest, quod non habetur. ibidem.
 - 34 Gratianum emendare multi voluerunt.
 - 35 Constantinopolitanum Concilium tempore Iustiniani non sub Iulio, sed sub Vitaliano Papa celebratum fuit.

- 1 **A**D † Hierosolymitanum Patriarchatum accedendo, sciendum est, Innocentium III. in Sermone vnico, in Dominicam latere, in vers. sex dies, quadruplicem Hierusalem considerasse; Superiorem videlicet, quæ est in patria; inferiorem, quæ est in via, interiorem, quæ est in anima, & exteriorem, quæ est in Palesthina. † Hæc, quæ clarissima Vrbs est orientis, vt ex Plinio refert Nicephorus Calistus, Ecclesiasticæ historiæ, lib. 10. cap. 33. in fine, † Varijs pro tempore nominibus appellata fuit, Salem videlicet, Salomonia, Aelia, & similibus; vt refert Eusebius, Ecclesiasticæ historiæ, lib. 4. c. 6. Ioannes Ludouicus Viualdus, in opere Regali, in tract. de Magnificentia Salomonis, notabili sexto, §. vt ex dictis Iosephi, Abrahamus Ortellius, in Thesauro Geographico, verb. Hierosolyma, & tetigit gloss. prima, in c. quoniam mos, 65. distin. & ibi Cardinalis à Turrecremata.
- 4 † Postquam autem clementissimus Dominus noster dignatus fuit, ciuitatem illam ad opus nostræ salutis, & redemptionis faciendum eligere, vt sacra testatur Euangelica historia, & tetigit videndus Arnaldus Albertinus, in repet. rubr. de hæreticis, q. 11. in errore 3. Iudæorum, nu. 4. † Illustrioribus nominibus est insignita, dictaque fuit ciuitas magni Regis, Matthæi c. 5. Diuina, ac sanctæ Resurrectionis; vt iuxta Iustiniani nouellas, 40. & 123. obseruauit Prateyus, in Lexicon iuris, in verb. Patriarchæ. Quinimo, & ab ipsis Turcis proprio Idiomate, Lecoust, appellatur; hoc est; Vrbs sacra; vt aduertit Ortellius, vbi supra, qui etiam refert, dictam fuisse quadriurbem.
- 6 Denique † tanta fuit Hierosolymitanæ Ecclesiæ dignitas, quod à maioribus nostris, aliarum Ecclesiarum Mater fuerit appellata, vt, qui illam regeret; omnes mundi Ecclesias regere videretur. Quod non obscure sensit S. Clemens Papa, in Epistola, ad Iacobum fratrem Domini, in inscriptione, in illis verbis: *Episcopo Episcoporum, regenti habreorum sanctam Ecclesiam Hierosolymis, sed, & omnes Ecclesias, quæ ubique Dei prouidentia fundate sunt.* Hæc S. Clemens Papa. † Et expresse habetur, in Epistola Constantinopolitani Concilij ad Damasum Papam, & Romanum Concilium, in vers. in ea vero Ecclesia; vbi Hierosolyma Mater Ecclesiarum appellatur, quæ habetur, in tomo primo Conciliorum, pag. 731. col. 2. & refert Dominus Gregorius Nünus Coronel Augustiniani ordinis Religiosissimus, de optimo Reipublicæ statu, p. 1. lib. 3. c. 4. † Quibus concordat Iustinianus Imperator, in Epistola ad Hormisdam Papam, incip.

- quod fuimus, circa finem, in illis verbis: *Et Hierosolymitanam præcipue, cui tantum omnes fauorem impendunt; quasi Matri Christiani nominis, ut nemo audeat ab ea sese discernere*; Et
- 9 habetur, in tomo 2. Conciliorum, pag. 516. † Et Tertullianus temporibus Apostolorum vicinus, in lib. 4. aduersus Marcionem, Hierosolymitanam Ecclesiam, Matrem Religionis appellat; ut refert Couarruias, in Pract. quæst. c. 19. nu. 2.
- 10 Et † quauis ex ijs primatus Hierosolymitanæ Ecclesiæ, in Romanam non probetur (licet, & hoc aliquando temerè, & de facto aliquis illius Ecclesiæ Antistes præsumpserit attentare: ut ex Polidoro Virgilio, de Inuentoribus rerum lib. 4. c. 7. refert Cassaneus, in Catalogo gloriæ Mundi, p. 12. considerat. 62. in vers. primo est caput, patetque ex accusatione, & ex purgatione Polycronij, in cap. 6. lo 2. Incip. Erat quidam sacerdos, tomo 2. Concil, pag. 7.) † Cum omiſſis alijs considerationibus, specialiter congruebat, quod sicut mutabatur lex, & sacerdotium, locus etiam summi Sacerdotis mutaretur; & sic Hierosolymis non esset, iuxta c. translato, de constit. ut in hoc etiam verificarentur verba illa, Apocalypsis, c. 21. *Ecce noua facio omnia*; ut tetigit Cassaneus, ubi proxime, & Lelius Zecchus, in tom. 1. de Romano Pontifice, tit. hæreses, hæresi prima, in Responsione ad
- 12 nonum argumentum. † Nihilominus tamen, quanta fuerit Hierosolymitanæ Ecclesiæ dignitas, non solum ex superioribus gloriosis eius Epithetis apertissime constat; cum Mater Religionis, & Ecclesiarum meruerit appellari, verum etiã ex eo, quod ultra superiora à Domino nostro in illa operata beneficia, Euangelij prædicatio in remissionem peccatorum in omnes gentes, incipienda erat ab illa: ut Dominus dixit, & habetur, Luca c. 24. in fin.
- 13 † Cum quo grano salis superiora intelligo; sequendo conualentinum Petrum Bellugam, in speculo principum, Rubr. 11. de propositione grauaminum, in §. compendiosè; num. 12. dicentem, singularia dicta esse cum grano salis accipienda.
- 14 Ex † ijs igitur pijs, iustisque considerationibus creuit in dies, ipsius Hierosolymitanæ Ecclesiæ auctoritas, & amplitudo: ut tēpore Chalcedonensis Concilij, orta inter Hierosolymitanum Antistitem, & Antiochemum Patriarcham, maxima Diœcesum contentione, sic fuerit facta concordia: Quod sicut Antiochenus habebat duas Phenicas, & Arabiam: ita Hierosolymitanus tres Palesthinas (de quibus vide Vuolfangum Lasium, de Republica Romanorum, lib. 2. c. 2. tit Diœceses prætorio orientis subiectæ) habet.

haberet, ac possideret. Quod auctoritate eiusdem Sacri Concilij confirmatum fuit, vt patet ibidem, in actione 7. in princip. tom. 2. Conciliorum, pag. 288.

- 15 Crescente † Denique in ipsam Hierosolymitanam Ecclesiam, Christi fidelium deuotione factum fuit, vt Vigilij Papæ, & Imperatoris Iustiniani tempore, de Antiocheno Patriarchatu, itemque de Alexandrino; tantum fuerit Hierosolymitanæ Ecclesiæ concessum, atque largitum; totque eidem decreti, atque assignati suffraganei Antistites: Vt verum Patriarchalis sedis titulum, honorem, ac potestatem consequi mereretur, vt ex libro Cancellariæ Apostolicæ habetur, in Prouinciali omnium Ecclesiarum, in vers. iuxta traditiones, & refert Hieronymus Paulus Barchinonensis, in fine suæ Practicæ Cancellariæ, & Albericus de Rosate, in Rubr. ff. de statu hominum, post nu. 11. in §. iuxta traditionem veterum.
- 16 Inter † alios autem suffraganeos Episcopos, quatuor ex tunc fuerunt ei subiecti Archiepiscopi, Tyronensis videlicet, Casariensis, Nazareth, & Petracensis: vt refert Gulielmus Redoanus Episcopus, in tract. de Simonia mentali, p. 1. c. 16. nu. 10. quorum duo antea suffraganei erant Antiocheni, alij vero duo: Alexandrini. Quod, ex testimonio Gulielmi Tyri Metropolitæ, obseruauit Ramundus Ruffus, in duplicatione in patronum Molinæ, pro Pontifice Max. fol. 31. col. 2. & explicans locum ipsius Tyri, de Bello sacro, lib. 14. c. 12. obseruauit etiam Illustrissimus D. Cardinalis Baronius in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 7. sub Anno Christi 553. Vigilij Papæ, anno 14. & Iustiniani Imperat. anno 27. in pag. 441. in vers. acta illa. Cuius notabilia, & aurea verba habent in hunc modum. † Tempore prædicti Principis, Iustiniani, videlicet, congregata est Synodus generalis apud Constantino-
polim, tempore D. Vigilij Papæ, Eutychij Constantinopolitani, Apollinaris Alexandrini, Pauli Domni Antiocheni, & Eustochij Hierosolymitani Patriarcharum: super tribus capitulis, &c. In qua Synodo post alias Populo Dei necessarias institutiones, quas pro tempore promulgandas decreuerat sanctorum Patrum, qui ad eam conuenerant auctoritas; prædictam Deo amabilem Hierosolymitanam, honorare Ecclesiam, & eius Episcopo locum inter Patriarchas dare, communi sanxit voluntate; reuerentiam exhibens sanctæ Resurrectioni. Et quoniam prædicta Dei cultrix ciuitas, quasi in limite Alexandrini, & Antiocheni Patriarcharum erat, nec haberet, vnde illi Vrbi ordinaret suffraganeos, nisi vtrique Patriarchæ

7, chæ aliquid detraheret: Visū est expedire, ab utroque aliquid detrāhere, ut eidē iuxta formā aliorum Patriarcharū ordinaret subiectos. Subtraxerunt ergo Antiocheno Cæsariensem, & Scythopolim, tanū Metropolitanos: Alexādrino vero Rubensē, & Berythensem, itē Metropolitanos, & quā iterū, eundē Patriarchā oportebat habere, re præter supradictos Metropolitanos, familiares suffraganeos, quos Græci Syncellos vocāt: subtraxerūt prædictis Metropolitanis, quosdā Episcopos; & quosdā de nouo crexerūt, vsq; ad vigesimum quintum. Hæc ex dicto Gulielmo Tyro Illustriss. D. Card. Baronius, addens, hæc eadem reperisse scripta, in Bibliotheca Vaticana, in Codice notissimo, cui est titulus, liber censuum, quæ etiam paucis quibusdam (manente tamen eodem sensu) mutatis habentur, ex libro prædictæ Cancellariæ, in Prouinciali omnium Ecclesiarum, in d. vers. Iuxta traditiones.

18 Ex † quo insigni, & illustri loco cunctis in hoc proposito anteponendo, duo colligo notabilia, primum, lapsum fuisse Ioannem Baptistam Caccialupum, in tract. de modo studendi, post documenta, in tit. Compilatio iuris ciuilis, dicentem, Iustinianum Imperatorem suscepisse Imperium, die prima Aprilis, Anno Domini 646. contra quem etiam est Antonius Contius, in Chronologia annorum Imperij Iustiniani, dicens suscepisse Imperium, Anno Domini 527. Quæ etiam adde ad Accursium nostrum, in gloss. verb. prima in dictione, in Auth. ut præponatur nomē Imperatoris, turpius in hoc errantē. † Alterum verò, quod ex superiori loco deducitur, est id, quod principaliter tractamus, quod Hierosolymitana Ecclesia, nulla facta Apostoli Petri mentione, ex alijs iustis causis verè fuerit erecta in Patriarchalem sedem; & vera Patriarchalia priuilegia consequuta. videndus Cassaneus in Catalogo gloriæ mundi, p. 4. considerat. 9. in princip. & Michael Aninyon, in tract. de Vnitate Ouilis, & Pastoris, capite 21. num. 20.

20 Vnde, † liber ille Sophronij (vel ad Sophronium) Pratum, spirituale nuncupatus, & paulopost hoc tempus editus, merito Hierosolymitanum Antistitem Patriarcham appellat, ut patet 21 in c. 127. 145. & 149. † Et in volumine Decretalium, quatuor reperio directas Hierosolymitano Antistiti Decretales Epistolas, expresso nomine, ac titulo Patriarchali, ut patet, in inscriptionibus, c. tuæ, de Clericis peregrinis, c. volentes, de offic. deleg. c. accendens, ut lite non contestata, & c. nouit, de ijs, quæ fiunt à Prælato, sine consensu Capituli.

Quare,

- 22 Quare † asserere Hierosolymitanam Ecclesiam nomine tantum non re, honore non potestate erectam fuisse in Patriarchalem sedem: quo iure defendi modò possit, non video. Constat enim ex superioribus, mirabiliter in ea verificatum fuisse adagium illud, quod habet, intra quatuor esse: pro eo, quod
- 23 est, in tuto, & intra propriam domum esse. † Vt ita, sicut domus cuilibet tutum est refugium, ac receptaculum, ne ab alijs offendi possit: l. pleriq; cum ibi notatis, ff. de in ius vocando; ita etiam Hierosolymitanus Antistes, intra quaternarium Patriarchalium sedium numerum collocatus, à nullo debeat viro Catho-
- 24 lico super eo amplius molestari. † Sed cum Illustriss. D. Card. Baronio sentiendum, qui in dicto tomo 7. Anni Christi, 553. in pag. 441. in vers. meminisse debes: notabilia verba illa scripsit, videlicet: Nunc ergò primum Hierosolymorum Ecclesia Patriarchatu vere aucta cognoscitur; licet eodem nomine sæpe eius, Episcopum ante hæc tempora vsum esse, inueniatur. Hæc Dominus Cardinalis. † Nam ex Concilio Tridentino sess. 23. de Sacramento ordinis, in Canone 8. hæc habentur verba: *Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum: Anathema sit.* Quo fit, vt Hierosolymitanus Antistes verè sit Patriarcha; cum à Romano Pontifice in dicto generali Concilio constitutus fuerit.
- 26 Vnde † apparet apertissimus lapsus Pardulphi Prateij, vel alterius, cuius sit, in suo Lexicon iuris, versiculus ille, qui incipit Patriarchæ; dum dicit, quod cum Romanus Occidentem, Alexandrinus Africam, & Constantinopolitanus partem Europæ, & Asiam propè vniuersam obtineret: quædam Ecclesiæ, Hierosolymitanæ relicte fuerunt; Dicis causa. Et ideo sicut supranotaui, eiusdem versiculi omissionem, quam fecit de Antiocheno Patriarchatu; ita modo, non potest sine reprehensione transire, quod de Hierosolymitano dicat, assignatas illi fuisse Ecclesias illas; Dicis causa.
- 27 Cum † enim hæc verba, vt in eodem Lexicon habetur, in verb. Dicis causa, significant, aliquid non verè, sed ad pompam, lusoriè, ac fictitiè fieri; quod & obseruant Stephanus Forcatulus, in Necyomantia iuris periti, siue de occulta iuris prudentia, Dialogo 7. nu. 3. Couarruias, lib. 4. resol. c. 8. & D. Cardinal. Gabriel Paleottus de sacri Consistorij consultationibus, p. 2. q. 7. in vers. certè aliquib. colligitur et sensisse, Hierosolymitanum Antistitem

Antistitem non verè, sed fictè esse Patriarcham, quod iuxta prædicta, erroneum est, ne dicam hæreticum.

- 28 Neque † vero Hierosolymitano Patriarchatui obstat, quod voce Domini admoniti Discipuli fuerint, transferre Ecclesiam, Hierosolymitanam, in ciuitatem quandam, cui nomen erat Pella; quod ex testimonio Eusebij, & Epiphaniij factum fuisse, refert Melchior Cano, de Locis theologicis, lib. 6. c. 8. in solutione ad decimum, vers. quod si sententia, & Illustriss. D. Card. Baronius, in Annalib. Ecclesiasticis, tomo 1. sub Anno Christi, 74.
- 29 in versic. quod igitur: † Primo, quia mutatio illa, seu translatio non in perpetuum, sed ad breue tantum tempus facta fuit; quoadusque videlicet, ablatis ex Vrbe sanctis, & iustis viris; vindictæ cœlesti fieret locus, vt Eusebius aduertit, Ecclesiasticæ historiæ, lib. 3. c. 5. Quo fit, vt cum statim Hierosolymam redierit;
- 30 ab ea diuertisse ultra illum effectum: non videatur. † Diuortium namque non est verum, nisi quod animo perpetuam constituendi diuisionem fit. l. 3. ff. de Diuort. c. Diuortium, de Pœnit. distin. 1. gloss. verb. quasi nunquam, in c. nam & ego, de verb. signific. Concil. Trid. sess. 23. de reformat. c. 1. vers. quoniam autem.
- 31 † Sicut enim venisse non videtur, qui statim abiit: ita, nec abesse, qui statim rediturus est, vt ad plures iuris effectus considerant Petrus Rebuffus, in Praxi beneficior. p. 3. tit. de permutatione, num. 12. & in Concordatis Gallix, Rubr. de collationib. §. 1. gloss. in verb. Etsi residentiam deseruerit, & Andreas Tiraquellus, in l. si vnquam, in verb. susceperit liberos, nu. 176. C. de reuocan. donat. Vnde Antistites illi, nunquam Pellani dicti sunt à ciuitate Pella; sed Hierosolymitanum nomen conseruauerunt.
- 32 † Maximè cum legamus, viruperatum fuisse Philippum quendam, ab Abphtonio declamatore, quod ex omnium Barbarorum vilissima gente ortum haberet; nempe ex Pella, vt obseruauit Tiraquellus, in tract. de Nobilit. c. 12. nu. 7.
- 33 Secundo † autem, prædictæ Hierosolymitanæ Ecclesiæ in Pel- lam translatio, ac mutatio; vero illius Ecclesiæ Patriarchatui non obstat, maxime cum illo tempore non esset adhuc verè Patriarchalis constituta, vt supra ostendi, quantumuis grauissimus Gilbertus Genebrardus, in Chronologia, in lib. 3. agens de Anno Christi, 44. dicat Ecclesiam illam ex tempore Iacobi Apostoli Patriarchalem fuisse. Vnde patet, quod per dictam translationem (dato, quod ad hoc aliàs potens esset) amittere Patriarchatum non poterat; quem adhuc verè non erat conse-
quuta.

quata. iuxta reg. tex. in c. ad dissoluendum, de Desponsatione
impuberum, cum similibus. Et hæc satis modo esse videntur. Qui-
bus adde Petrum Gregorium, Syntagmatum iuris, lib. 15. c. 8.
34 Dum † non omittas aduertere, quod inter alios Gratiani la-
pſus in Decreto, de quibus Felynus, in cap. ex parte, lo primo,
num. 43. vers. opinionem, de rescript. Capolla, de Cognitione li-
brorum iuris canonici, nu. 18. & seq. Tiraq. de Nobilitate, cap. 31.
35 num. 538. & Roias, de Hæreticis, p. 1. nu. 58. † Hic vnus addi po-
test, quod prædictum Constantinopolitanum Concilium tempo-
re Iustiniani habitum, dicebat celebratum fuisse sub Iulio Papa;
prout legebatur, in c. sexta Synodus, vers. quinta, & in c. prima, §.
quinta, 16. distinct. quod inter alios notauerat Egidius Pirrinus,
in vita Iustiniani, in fine, & in emendatione Decreti, fuit correctū;
animaduersumq; non sub Iulio, sed sub Vigilio (vt supra tactum
fuit) habitam fuisse Synodum illam, in qua Hierosolymitana Ec-
clesia, verè fuit facta, & erecta Patriarchalis sedes.

Caput Decimum.

De Patriarchatu Constantinopolitano aliqua adducuntur
specialia, ad verum illius Patriarchatum cognoscen-
dum: Item, de vi Gratitude, pacis concilian-
dæ, & de efficacia Pontificiæ volunta-
tis, in casibus iuris positiui.

S V M M A R I V M.

- 1 Constantinopolis, Dei admonitu ædificata fuit.
- 2 Bizantinis Episcopum dedit Beatus Petrus.
- 3 Constantinopolis, Bizantium prius dicta, ex Constantino Ma-
gno nomen mutauit.
- 4 Constantinopolis inter alia eius nomina, æterna ciuitas dicta, &
Mater Christianorum Orthodoxæ Religionis.
- 5 Constantinopolis ad verum Patriarchatum peruenit, decreto Vi-
gilij Papæ.
- 6 Constantinopolitana Ecclesia, an priusquàm Hierosolymitana
fuerit facta verè Patriarchalis; controuersum.
- 7 Romani Pontifices ex tempore Vigilij Papæ vocarunt Ecclesiam
Constantinopolitanam; Sedem Patriarchalem.

- 8 Adrianus secundus assensum praeiuit consecrationi Thanasij Patriarchae Constantinopolitani.
- 9 Constantinopolitana, ut fieret verè Patriarchalis, duae adducuntur praecipue causae notabiles.
- 10 Constantinus Imperator insignem fecit Beato Siluestro Papae, & Ecclesiae donationem.
- 11 Donationis Constantini tenorem retulit Albericus I. C.
- 12 Donationis Constantini tenor, in Lateranensi Basilica conseruatur, & in Constantinopolitana Bibliotheca erat scripta.
- 13 Aquila Romani Imperij quando, & quare coepit duo capita habere.
- 14 Constantinopolis facta Patriarchalis, ob gratitudinem donationis Constantini.
- 15 Tenemur benefacienti, benefacere.
- 16 Leones duo acceptum beneficium naturali gratitudine compensarunt.
- 17 Ingratitudo, ex omni lege peccatum.
- 18 Ingrati grauissimè plecebantur apud Athenienses, Macedones, & Persas.
- 19 Actiones contra ingratos non in omnibus casibus fuerunt à iure constitutae; ne alias illae sola omnia foras, ac Tribunalia occuparent.
- 20 Ingrati turpes, ac viles persona dicuntur, moraliter non viuunt, omnia habent vitia, nec terra creat peius ingrato homine.
- 21 Reipublicae nihil magis est necessarium, quam in referenda gratia.
- 22 Principibus conuenit maximè remunerare facta sibi seruitia.
- 23 Constantius Imperator S. Hilarium ab exilio reuocauit, quia ei librum detulit, & num. 23.
- 24 Librum componere, sudoris, ac vigiliarum negocium est.
- 25 Auctori codex proprius manuscriptus furatus; actio datur, tanquam pro magno furto.
- 26 Ecclesia Antidotali obligatione tenetur remunerare benemeritos, & quare.
- 27 Episcopus tenetur circumspicere benemerita, in Ecclesiam suam exhibita.
- 28 Episcopi multa specialia possunt, ut remunerent facta Ecclesiae seruitia.
- 29 Pensio est beneficij seruitus.
- 30 Pensio potest ab Episcopo imponi, ut remuneret seruitium notabile.

bile Ecclesie sua factum.

- 31 Labor illius, qui beneficium Reipublicae affert, remunerandus est.
- 32 Romani Pontifices beneficos, ac remuneratores iuste se exhibent, potissime secularibus Principibus.
- 33 Carolus Magnus laudabilia exhibuit Ecclesiae seruitia.
- 34 Adrianus Papa secundus Carolo Magno potestatem dedit eligendi Pontificem.
- 35 Bulla, qua Carolus Magnus poterat summum Pontificem eligere; inter praecipuos Regni Franciae Thesuros aliquando aservata fuit.
- 36 Leo Papa Octavius Otthoni primo Regi Theutonicorum facultatem concessit eligendi Pontificem.
- 37 Ludovicus Caroli Magni filius, & Ottho Rex Teutonicorum, renunciauerunt concessioni eligendi Pontificem.
- 38 Romani Pontifices reuocarunt concessiones factas secularibus Principibus eligendi Pontificem; quia eis abutebantur.
- 39 Facultas eligendi Pontificem concessa secularibus; an fuerit reuocata, vel potius per ipsos renunciata.
- 40 Imperatores nunquam fuisse usos concessione illa eligendi Pontificem; referunt Ramundus Ruffus, ac Nauarrus Aspilcueta.
- 41 Lotharius Imperator lege lata declarauit ius eligendi Pontificem ad se non pertinere.
- 42 Constantini Magni donatio ab aliquibus restitutio dicta.
- 43 Donatio Constantini facta Ecclesiae remuneratoria fuit.
- 44 Frater Melchior Cano de Lepa Constantini dubitauit.
- 45 Gratia gratiam parit, Adagium.
- 46 Charitatis tres sorores qualiter ab antiquis depictae, & qua significatione.
- 47 Donatio Constantini non fuit facta ea conditione, ut Constantinopolitana Ecclesia fieret Patriarchalis.
- 48 Remuneratio ex parte remunerantis, personalis est.
- 49 Dignitatis nomine factum, transit in successorem dignitatis.
- 50 Apostolica sedes nunquam moritur.
- 51 Res transeunt cum suo onere.
- Horti gratiarum, immortales; Adagium. ibidem.
- 52 Remuneratoria dispositio fauorabilis est, & interpretatione iuuanda.
- 53 Successor an teneatur remunerare seruitia, praedecessori suo facta.

- 54 Nobilitas nisi in beneficijs elargiendis crescat, existimat se nihil prastitisse.
- 55 Pacis, & concordia fructus multi, ac laudabiles.
- 56 Scandala multa fuerunt in Orbe, ob prætensionem Patriarchatus Constantinopolitani.
- 57 Inimicitia inter litigantes oritur, ex ipsa natura litis.
- 58 Forus causarum à Plutarcho appellatur Regio Impiorum.
- 59 Litigare, simile est Demonum actibus.
- 60 Laudandus est, qui lites execratur: quia in iudicio amarissimus animarum rancor innascitur.
- 61 Litis incommoda multa, & magna: ex S. Ruone Aduocato.
- 62 Seditiones, ac partialitates de sua natura peccatum continent.
- 63 Catholicorum discordia auxit infidelium statum.
- 64 Confratritia laudabiles instituta, ad pacem inter discordes conciliandam.
- 65 Episcopus debet esse fons concordiae.
- 66 S. Martinus in fine vite, clericos Cödatensis Ecclesia cöcordauit.
- 67 Summus Pontifex pacis Pelagus, & Mare Magnum concordia appellandus.
- Summus Pontifex in sola Ecclesiarum, ac fidelium pace delectatur, ibidem.
- 68 S. D. N. Clemens Octauus potentissimos Reges Hispaniae, & Galliae conciliauit.
- 69 Christus in terram descendens, pacem per Angelos nunciauit, & in cælos rediens; Discipulis in Testamento reliquit.
- 70 Lateranensis Ecclesia in tertio Agnus Dei in Missa non dicebat dona nobis pacem; quasi instar cælestis Hierusalem, summa frui pace letaretur.
- 71 Summi Pontifices semper curarunt Orientales, & Occidentales concordare.
- 72 Graeci ab unitate Latinae Ecclesiae diuersis captis occasionibus se subtraxerunt, & quare potissime.
- 73 Summi Pontifices ob conciliandam pacem, verum Patriarchatum Constantinopolitanum erexerunt; & primum inter alios Patriarchatus collocarunt.
- 74 Constantinopolitanus Patriarcha inter alios suffraganeos, habebat vigintisex Metropolitanos.
- 75 Voluntate, ac potestate omnes humani actus perficiuntur.
- 76 Tria omnes actus canonizant, & integritatem omnium actuum produciunt, & num. seq.

- 78 *Papæ dispositioni semper inest modi congruitas.*
 79 *Romanus Pontifex omnes Ecclesiasticarum dignitatum The-
 sauros reconditos habet.*
 80 *Papæ solus potest Prælatos mutare, ac intronizare.*
 81 *Principi quod placet; legis habet vigorem.*
 82 *Valentina Ecclesia in Metropolitana erecta, ab Innocentio VIII.*
 83 *Sacrilegium est, de potestate Papæ disputare.*
 84 *Rodulphi Cupers locus emendandus.*
 85 *Ex antiquitate temporis præsumitur aliquid fuisse institutum,
 & sic à maioribus ad nos peruenisse.*
 86 *In antiquis omnia præsumuntur rectè, ac solemniter acta.*
 87 *Constitutiones iuris Orientalis interpretata ab Enimundo Bo-
 nefidio, probant quatuor præcipuos ultra Romanum Patriarchas.*
 88 *Leges Hispania Partitarum ostendunt etiam, quatuor esse ultra
 Romanum præcipuos, ac veros in Orbe Patriarchas.*

1 **C**onstantinopolitanam† civitatem à prima eius origine, Dei
 admonitu ædificatam fuisse: tradit Sozomenus, Ecclesiasti-
 cæ historiæ, lib. 1. c. 2. † Hæc cum Bizantium prius diceretur (cu-
 2 ius Bizantinis ciuibus Beatus Petrus Apostolus Episcopum misit,
 vt refert Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annali-
 bus Ecclesiasticis tomo 1. sub Anno Christi 44. pag. 304. in verf.
 3 idem scribit) nobilitatem tamen, amplitudinemque à Magno
 Constantino Imperatore postea mirificè consequutā, ab illo quoq;
 nomen sæliciter mutavit: cœpitque Constantinopolis dici, vt ad-
 uertunt Nicephorus Calistus, Ecclesiasticæ historiæ, lib. 7. c. 48. &
 seq. Petrus Gregorius, Syntagmatū iuris, lib. 15. c. 5. nu. 7. & Petrus
 Gillius, in lib. de Constantinopolitana ciuitate, quæ cum alijs alle-
 gat Abrahamus Ortelius, in Thesauro Geographico, in verb. Cō-
 4 stantinopolis. † Ultra alia verò, quæ de illa notantur, ad Rubricā,
 de priuilegijs Vrbis Constantinopolitanæ, lib. 11. C. & in alijs iu-
 ribus, accuratè à Petro Cornelio Barderodio cumulatis, in The-
 sauro dictionum, ac sententiarū iuris, tomo 1. verb. Cōstantinopo-
 lis; non minimū locū obtinent, quod æterna ciuitas dicta fuerit,
 vt patet, in l. si qui, de diuersis prædijs vrbanis, lib. 11. C. et Mater
 Christianorum Orthodoxæ Religionis, in l. decernimus, C. de sa-
 cro sanctis Ecclesijs. Quod tamen seruato debito honore Romanæ
 Ecclesiæ intelligendū esse; optimè aduertit gloss. ibidem, in verb.
 Matrem, & sic etiam intellige, l. Constantinopolitana Ecclesia. C.
 eo. tit. in illis verbis, *omnium aliarum est caput.*

Denique

- 5 Denique suo congruo tempore, ex iustis, notabilibusq; causis inferius expendendis, Constantinopolitana Ecclesia ad verum Patriarchalis sedis titulum, & honorem Vigilij Papæ decreto assumpta fuit, vt obseruat Franciscus Torrensis, de Actis veris sextæ Synodi, sub canone, 36. in vers. postea Vigilij. † Contigit autem id, post Alexandrinam, Antiochenam, & Hierosolymitanam; vt docet Catechismus Romanus, p. 2. c. 7. de Ordinibus Sacramento, nu. 27. & sensit integra illa, c. inter quatuor, de maioritatem, & obedientiam, inferius inferenda, arguendo ab ordine literæ: quamuis Hierosolymitanam vltimo tempore fuisse admissam; sentiat locus ille Tyri Metropolitæ, quem supra cum Domino Cardinale Baronio allegauimus, sed hæc, veræ
- 7 erectioni vtriusque Patriarchalis non obstant. † Vnde ex prædicti Vigilij Papæ tempore, Constantinopolitanus Antistes verè, ac liberè cœpit appellari Patriarcha, etiam ab ipsis Rom. Pontificibus: quorum loca cumulauit Antonius Augustinus, in Epitome veteris iuris Pontificij, p. 1. de personis, lib. 2. de Patriarchis, tit. 6. de Patriarcha Constantinopolitano. † Vbi, in titulo 25. in c. 5. de Tharasio agens, allegat Nicolaum Papam, in Epistola ad Photium, apud octauam Synodum, in Actione 4. dicentem, quod Adrianus Secundus assensum præbuit consecrationi Tharasis Patriarchæ Constantinopolitani; illum in ordine Patriarchatus suscipiendo.
- 9 Ad † erectionem autem Constantinopolitanæ Ecclesiæ in veram Patriarchalem, duabus potissimum causis, ac considerationibus motam fuisse Apostolicam Romanam Sedem, considero: quibus insitam suam Ecclesiarum, & Christi fidelium maternam sollicitudinem indicauit. Harum prima est, vls gratitudinis in prædictum Constantinum Imperatorem, à quo insignia beneficia acceperat: Secunda, publicum bonum pacis, iam dudum ex ea prætensione inter Græcam, ac Latinam Ecclesiam cum magno Orbis scandalo turbatæ, ac deperditæ; conciliandæ.
- 10 Ad † primam igitur deueniendo, suppono illud notissimum, lippisq; vt aiunt, ac tonforibus manifestum, quod celebris ille Imperator Constantinus Zelo Catholicæ fidei motus, desiderans Apostolicam Romanam Sedem temporali quoq; adiutorio, ac maiestate splendescere: insignem illam, ac munificentissimam, Beato Papæ Siluestro Primo, Domini Nostri Iesu Christi Vicario, Ecclesiæq; visibili capiti, & suis successoribus donationem fecit. Cum qua, annuentibus omnibus satrapis, consentienteq; toto Senatu,

natu; inter alia Imperialia iura, Romanam Urbem illi concessit; libereq; dimisit, vt in tomo i. Conciliorum habetur, post Neocesariense Concilium in tit. de Primitiua Ecclesia; & munificentia Constantini, pag. 742. c. Constantinus, lo. 2. distin. 96. c. futuram, vers. denique, 12. q. 2. c. fundamenta, §. ne autem, de electione, in 6. Quicquid Hieronymus Paulus, in Pract. Cancellaria Apostolica, ante medium, vers. quod donatio Constantini, de illa dubitare videatur.

- 11 Huius † vero donationis tenorem de verbo ad verbum refert Albericus de Rosate, in l. 1. §. in Initio, nu. 6. ff. de offic. Praefecti Urbis, explicans glossam ibidem, in verb. pertinere, & meminit Arnaldus Albertinus, in repet. Rubr. de Hæreticis, q. 2.
- 12 num. 27. † Quæ in Lateranensi Ecclesia conseruatur, & in Constantinopolitana Bibliotheca erat scripta, vt refert videndus frater Paulus Gryfaldus, in decisionibus Catholicae fidei, verb. Imperator, nu. 2. Cum alijs, quos alligauit, in fosculo, de Clericorum excellent. p. 1. §. 2. nu. 58. 62. & 72.
- 13 Ex † quo, cum Constantinus relicta Roma, Sedem suam Bizantium (id est Constantinopolim) transtulisset, coepit Aquila (quæ insigne est, Romani Imperij) biceps fieri, vt hæc duo capita Orientis, & Occidentis significaret, quod inter alios ponderant Lancellottus Corradus, in Templo omnium iudicium, lib. 1. c. 1. §. 1. verb. Imperator est mundi dominus, q. 1. nu. 5, & Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris, p. 2. lib. 15. cap. 5, numer. 8.
- 14 Quo † sic stante, iustissimum quidem, ac congruentissimum fuit, vt tam illustre Constantini Magni seruitium, tam larga manus, tam beneficus in Romanam Ecclesiam Imperator, qui Romanum Imperium veneranda Christianorum fide munius, diuis; C. de naturalibus liberis, et, qui post ædificatas, dotatasq; nobiliores Urbis Ecclesias, assiduis quoque laboribus, ac expensis in vtraq; toga Christianam Rempublicam augere, tueri, & conseruare non destitit; hæc afficeretur saltem gratitudine, quod sedes Episcopi sui, post Romanam Sedem, primum Ecclesiasticarum prerogatiuarum, & Patriarchalium sedium locum assequeretur. Quod, in terminis tetigit Vuolfangus Ladius, de Republica Romanorum, lib. 2. c. 2. vers. atq; hæc de Orientis prætorio, & latius Matthias Hugonius, de Patriarchali præstantia, col. 2. in vers. recte instas.
- 15 Clamant † siquidem omnia iura, vt beneficienti, beneficia-

mus,

- mus, l. sed et si lege, in §. Consuluit, ff. de petit. hered. c. cum in officijs, de testam. cum similibus ibidem per glossas, & doctores res adductis. † Adeo, vt ad hanc gratitudinem bruta, ac magis ferocia animalia naturæ instinctu moueantur, vt de quodam Leone refert Aulus Gellius, lib. 5. Noctium Atticarum, c. 14. & de alio, Pratum spirituale Sophronij, in c. 107.
- 17 Ex † quo Nauarrus Aspilcueta, de Ecclesiasticis redditibus q. 1. §. trigesimo sexto moneo, nu. 1. & in Conf. 4. de renunciatione, nu. 7. vol. 1. obseruauit, ingratitude ex omni lege peccatum esse. Quod satis suo modo senserunt Macedones, Persæ, & Athenienses; apud quos seuerissimè plecebantur ingrati, vt testantur Catelianus Cotta, in Memorabili, incip. Ingratitudo filij, in vers. Xenophon, Tyraq. in l. 9. connubiali, nu. 27. & Couarruias, in d. c. cum in officijs, nu. 10.
- 19 Sed, † & licet iure ciuili, in certis tantū ingratitude casibus, iudicialis actio sit constituta; ne si in omnibus cōpeteret, solæ istæ causæ (cum hominum deprauata natura, soleant esse frequentissimæ) omnia fora, ac tribunalia occuparent; Vt Magnus ille Hispanus Seneca speculatus est, lib. 3. de beneficijs, in c. 7. in vers. adijce nunc, & eum sequutus Couarruias, in d. c. cum in officijs, nu. 10. vers. adeo vt nulla actio: † Hinc, ne præteriti illi casus sine pœna transirent; factum est, vt loco iudicialis actionis, à maioribus nostris sœdis, at turpibus epithetis afficerentur, de quibus meminere Bald. in l. fratres, nu. 4. C. de Inoff. Testam. vbi indistinctè ingratos appellat turpes, ac viles personas. Et idem facit Florianus, quem Neuizanus allegat, in sylua nuptiali, lib. 4. nu. 102. dicens, illos moraliter non viuere. Eisque omnia inesse vitia, ex Cicerone obseruauit Cælius Rodighinius, lib. 4. Lætionum antiquarum, c. 28. Et denique terram nihil peius ingrato homine creare, ab Ausonio didiscit Menander, & ex vtroque refert Tiraquellus, in d. l. 9. nu. 27. cum alijs, quæ Quintilianus Mandosius, in tract. de Ingratitu. cumulauit.
- 21 Quare † colligitur, nihil magis necessarium esse in optima constituta Republica; quam in referenda gratia, vt ex Cicero commendat D. Cardinalis Paleottus, de Sacri Consistorij consultationibus, p. 3. q. 1. vers. præterea cum. † Idq; principibus maxime conuenire, aduertit Rex noster Alphonsus III. vt habetur, in volumine Priuilegiorum Valentia, in priuilegio 11. in principio, fol. 183. Afueri exemplo, qui accepta beneficia monumentis demandabat, vt opportuno tempore ea remuneraret.

vt circa Mardocheum patet, Esther. capite. 6.

- 23 Adeo, quod Arrianorum fautor, & Christianorum persecutor Constantius Imperator, cum sanctissimum Pictaviensem Episcopum Hilarium misisset in exilium, ipsum tamen ab exilio reuocauit, non ex eo tantum, quod accuratum librum scripsisset;
- 24 † (Licet hoc sudoris, ac vigiliarum negotium sit, vt experti sciunt, & ex Luca de pena commendat Rebuffus, de Nominationibus, q. 21. nu. 49. & tetigi, in flosculo de Clericorum excellentijs, in premio, nu. 11. † Ex quo comprobari potest illa, Angeli doctrina, quod cum Auctori proprius codex manuscriptus furatur, actio illi competat, tanquam pro magno furto, vt refert, & sequitur Menochius, de Arbitrarijs iudicium causis, lib. 2. cas. 295. nu. 10. & seq.) sed ob eam precipue causam, quod ipse Imperatori librum illum derulisset, vt Breuiarium Romanum testatur, ad diem 14. Ianuarij, in lect. 5.
- 26 Hæc † igitur animi gratitudo, & accepti beneficij remuneratio, quæ in laicis per prædicta laudabilis est, laudabilior quidem in Ecclesia, & Ecclesiasticis viris erit, cum præcipue hac antidotali obligatione teneantur. c. liberti, lo. 2. vers. Pro remuneratione, c. quicumque, c. Ecclesiasticis, vbi glos. voluntarijs. 12. q. 2. & commendant Aspilcueta, d. q. 1. §. trigesimo sexto monacho, Iacobus Sirmioneta, de Resignat. q. 3. num. 5. vbi Paulus Granutius, in verb. Ecclesiasticis, nu. 13. & Gulielmus Redoanus, in tract. de Rebus Ecclesiæ non alienand. Rubr. 21. de Causa incommoditatis, nu. 23. & seq. dicens, vtile esse Ecclesiam remunerare benemeritos: ne de ingratitude possit argui; & vt inuitentur homines, ad benefaciendum Ecclesijs.
- 27 Vnde, † cum in particularem etiam Ecclesiam exhibita merita, circumspicienda omnino sint, ac competenter remuneranda; vt optime aduertit Martinus Nauarrus, de Oratione, & horis
- 28 canonicis, c. 22. nu. 72. † Ob hanc causam multa Diocesanus Episcopus potest, quibus aliàs interdictus esset, ex Iasone, in l. ex hoc iure, nu. 60. ff. de iustit. & iur. Benedicto Canophilo, in repet. Extrauag. Ambitosæ, nu. 52. de Rebus Ecclesiæ non alienand. & Tiraquello, in l. si vnquam, verb. donatione largitus, nu. 27. C. de Reuocan. donat.
- 29 Hinc † est, quod cum pensio Ecclesiastica quædam sit beneficij seruitus, ex Flaminio Parisio, de Resignat. beneficior. lib. 6. in q. 2. nu. 5. & seq. † Ideoque non possit nisi à solo Romano Pontifice imponi: poterit tamen Episcopus eam imponere, etiam

- non consulto Domino Papa, in casu prædictæ remunerationis faciendæ, vt aduertit Hieronymus Gigas, in tract. de Pensionibus,
- 31 q. 6. nu. 2. † Labor enim, ac sudor cuiuscunq; virtuose operantis, & in Republica auxilium afferentis, remunerandus est, c. fin. 7. q. 1. vbi glos. in verb. laborem, c. charitatem, vers. Iustum, c. si quos de seruis, vbi glos. verb. benemeritos, 12. q. 1. Ioannes Lupus, in repet. Rubr. de Donation. inter virum & vxorem, §. 50. nu. 25. & 28. Ferdinandus Loazes olim Archiepiscopus Valentinus, in Cons. pro Marchione delos Velez, in oppido de Mulla, in 3. fundamento pro eo, in fine, in §. prædictis satis, nu. 2. 7. & 8. & Petrus Lenaud. de Priuilegijs Doctorum, p. 3. q. 12. nu. 26.
- Ex quibus patet aperte, dignissima fuisse prædicti Constantini Magni, in Romanam Ecclesiam erogata beneficia, vt suæ Imperialis Ciuitatis Cōstantinopolitanæ Antistes, supradictū verum Patriarchatum, ab ipsa Apostolica Romana sede consequeretur. † Expedit siquidem, summos Romanos Pontifices beneficos, & remuneratores se exhibere, secularibus potissimè principibus, vt optimè aduertit Aspilcueta, in Commentario Rubr. de Iudicijs nu. 70.
- 33 Hinc † Adrianus Papa Primus, ob accepta à Carolo Magno laudanda quidem, & Principe Christiano digna in Ecclesiam facta seruitia, de quibus agit Illustrissimus D. Cardinalis Bellarminus, in tract. de translatione Imperij, lib. 1. cap. 4. & sequenti;
- 34 † Tam beneficus remunerator existit, vt coacta Synodo, potestatem eligendi Pontificem, ordinandique Apostolicam Sedem, eadem Carolo dederit, vt habetur, in c. Adrianus, lo. 2. distinct.
- 35 63. † Cuius concessionis bullam Parisijs, inter præcipuos Regni Thesauros asseruatam fuisse, tradit glos. in Pragmatica sanctione, tit. de Annatis, in verb. Regalia, & Gulielmus Benedictus, in repet. c. Raynuntius, in Verb. & Vxorem, nu. 367. in antiqua Impressione, de Testam. † Eandemq; concessionem à Leone Papa Octauo, Ottho Primus Theutonicorum Rex obtinuit, vt patet, in c. in Synodo, 63. distinct.
- 37 Et † quamuis vel, quia Imperatores prædictis Apostolicis concessionibus renunciauerint, vt de Ludouico ipsius Caroli filio referunt Volateranus, in Geographica, lib. 3. c. de Pipini, & Carolorum gestis, circa medium, S. Antoninus, in Historiali, p. 2. tit. 16. c. 1. §. 2. & habetur, in c. ego Ludouicus, 63. distinct. Et in c. constitutio, in cap. tibi Domino, & in c. sacrorum, §. ex constitutionibus, ead. dist. vbi de Renunciatione ipsius Otthonis con-

- 38 constat, † Vel, quia dum eis abuterentur, iuste fuerint per sum-
 mos Pontifices reuocatæ; vt sensit Petrus Gregorius, syntagma-
 39 tum iuris, lib. 15. c. 3. nu. 20. † Vel quia vtraque scilicet, renun-
 ciatio, & reuocatio concurrerent; ex Quintiliano Mandosio, in
 40 regula Cancellariæ, 13. q. 8. num. 13. † (Licet non desunt, qui
 asserant, Imperatores nunquam vsos fuisse illis concessionibus,
 vt tradit Ramudus Ruffus, in Molinaum pro Pontifice Maximo,
 sub. nu. 39. & 40. pag. 479. quem allegat, & commendat Na-
 41 uarr. in d. Rubr. de iudic. nu. 69.) † Prædictum ius eligendi
 Pontificem, ordinandique Apostolicam sedem ad Imperatores
 nullo modo pertineat; vt, & confessus est Lotharius Imperator,
 in l. 3. Incip. Volumus, tit. 11. de Pontificibus, in Legibus Lon-
 gobardorum, cum alijs traditis ab Illustrissimo Cardinale Bel-
 larmino, vbi supra, de Translatione Imperij: Constat tamen
 ex prædictis, iuste Romanos Pontifices ob vim gratitudinis, ac re-
 muneracionis cām, illa maximè Imperatoribus aliquando cōces-
 sisse. Vt in simili appareat, laudabiliter etiam Constantinopo-
 litanam Ecclesiam fuisse ab eis in veram Patriarchalem sedem
 erectam: attentis maximis illis meritis Constantini Imperato-
 ris; qui in illa ciuitate Imperialem sedem transfudit, vt Ro-
 mam pro Apostolica Sede summis Pontificibus dereliqueret.
- 42 Neque Superiori considerationi obstat, si aliquis de meritis
 male meritis (vt in simili dixit Tiraquellus, in d. l. si vnquam,
 verb. donatione largitus, num. 16.) voluerit dicere, quod nihil eo
 tempore Constantino debebatur, cum donatio illa sua (vtcum-
 que munificentissima) non fuerit simplex, & mera donatio; sed
 vel restitutio quædam (vt aliqui senserunt, teste Gryfaldo, in de-
 cisionibus Catholicæ fidei, verb. Imperator, num. 2. vers. Immo
 multi iurisperitorum) Vel saltem donatio remuneratoria, ob
 acceptum sacrum baptismum, & consequutam lepræ sanitatem.
- 43 Nam † quamuis hoc vltimum receptissimum sit, fuisse vide-
 licet, prædictam donationem remuneratoriam, vt ex ipsius
 Constantini confessione, & edicto constat, in tomo 1. Conci-
 liorum, pag. 474. vers. Ipse enim Dominus noster, & Conci-
 lio Romano, sub Siluestro, in c. 1. & Romano Breuiario, ad
 diem 9. Nouembris, Dedicationis Basilicæ Saluatoris, in lect. 5.
 & ad diem vltimam Decembris Sancti Siluestri, in Lectione 4.
 & obseruat Barto. in princip. ff. ante proemium, num. 14.
 Michael Molino, in repertorio Fororum Aragonensium, verb.
 donatio, vers. tertio, in fine, videndus Attilius Serranus, de fe-

- ptem Urbis Ecclesijs, tit. de Ecclesia Sancti Petri, in Vaticano, in
 vers. verum, pag. 9. Illustrissimus Baronius, in Annalibus Eccle-
 siasticis, tom. 3. sub Anno Christi, 324. vers. habent acta, &
 44 vers. seq. † Vt mirandum sit, fratrem Melchiorem Cano, de locis
 Theologicis, lib. 11. c. 5. in fin. in vers. quod deinde, de lepra
 45 Constantini dubitasse. † Nihilominus tamen meruit prædicta illa
 remuneratoria à Constantino facta donatio, nouam hanc aliam
 ab Ecclesia remunerationem; quia gratia gratiam parit, vt ha-
 bet antiquum Adagium.
- 46 Antiqui † enim sapiētes tres illas charitatis sorores Aglen vi-
 delicet, Euphrosynin, & Thaliā in Chorū cōsertas merito de pin-
 gebant, vt in orbem, & in se redire beneficia significarent: Pri-
 mam nimium: quæ beneficium porrigebat; secundam, quæ ac-
 cipiebat, tertiam vero, quæ reddebat, vt vno verbo tetigit Pe-
 trus Fabrus, lib. 1. Semestrium, in c. 16. circa finem, & latius ex
 Seneca, & alijs obseruauit Petrus Gregorius, in Syntaxi artis
 mirabilis, lib. 39. c. 25. de Charitate in genere, circa finem.
- 47 Fateor † autem munificentissimam illam donationem, ne-
 que à Constantino Imperatore factam, neq; à Beato Siluestro
 Papa acceptam fuisse, sub conditione, aut pacto; quod Ecclesia
 Constantinopolitana inter antiquas, & primas Patriarchales sedes
 numeraretur; vt optimè contra hæreticorum dolos aduertit D.
 Card. Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 3. sub Anno
 Christi, 324. pag. 244. in vers. non enim eo, & vers. sed nec istud, &
 vers. at quonammodo; Negari tamen non potest, quod in illa post
 multos annos erigenda, laudabiliter habita fuerit præcedentium
 Constantini meritorum, memoria.
- 48 Nam † licet remuneratio ex parte remunerantis personalis sit,
 vt ponderant Bartol. in l. ambitiosa, nu. 4. ff. de decret. ab ordi-
 ne facien. Afflict. Decis. 307. nu. 7. & seq. & Ias. in l. ex hoc iure,
 49 nu. 72. ff. de Iustit. & Iure: † Cum tamen merita illa facta, & ac-
 cepta fuerint nominibus dignitatum Pontificatus, ac Imperij,
 vt visum est supra: Colligitur, quod tam meritum ipsum,
 quam meriti remuneratio respectiue quoque in quoslibet Pon-
 tificatus, & Imperij successores transierit. Iuxta notata, in
 cap. quoniam Abbas, de officio Deleg. Euerard. in locis le-
 galibus, in loco, à nomine dignitatis, & Couarruu. in cap. re-
 30 quisisti, nu. 1. de Testam. † Vnde cum Apostolica Sedes semper
 sit eadem (nunquam enim moritur Ecclesia, c. si gratiose, de
 rescript. in 6. c. liberti, lo. 2. in princ. 12. q. 2. Burcardus, lib. 3.

- Decretor. cap. 185. & facit, l. cum proponebatur, ff. de iudicijs) dicendum est, quemlibet in ea sedentem Pontificem, ad eandem
- 21 gratitudinis vim teneri, ac obligatum esse: † quia res cū suo onere transeunt, c. ex literis, vbi glos. verb. suo onere, de pignoribus; & sic sint iuxta Adagium, immortales gratiarum horti.
- 32 Quinimò, † vt remuneratorem hanc dispositionem fauorabili interpretatione iuuemus, vt regulariter faciendum est, iuxta ea, quæ aduertit Illustrissimus D. Cardinalis Franciscus Mantica, de
- 33 coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 1. num. 21. † Non esset ponere os in cœlum, dicere, quod quamuis donatio illa, & Constantini feruitia solam Siluestri Papæ personam respicerent, adhuc tamen, successores illius tenebantur ea remunerare; sic enim indistinctè in Pôntificibus obseruauit Dominus Cardinalis Iacobus Simonetta, de reseruat. beneficiorum, q. 3. num. 5. Pro quo optimè facit, quod cum viri Iabes Galaad Saulem Regem sepelissent, misit ad eos Dauid nuncios, dicens: *Et nunc retribuet vobis quidem Dominus misericordiam, & veritatem; sed, & ego reddam gratiam, eo quòd fecistis verbum istud*: Vt habetur, 2. Regum, c. 2. in princ.
- 34 Vt † sic pateat, quòd Constantinopolitana Ecclesia in veram, Patriarchalem sedem erectio, quæ tempore Constantini Imperatoris à Siluestro Consultè facta non fuit; consultissimè postea, etiam ad primum Patriarchalium sedium locum ascenderit, ex prædicta gratitudinis causa, & ratione. Per illam enim ipsius Apostolicæ sedis excellentia apparet, ac nobilitas; quæ nisi in beneficijs elargiendis crescat; existimat se nihil præstitisse, c. 1. de donationibus, c. Sedes Apostolica, de Rescript.
- 35 Ad † secundā autem rationem, & causam erigendi Constantinopolitanam Ecclesiam, in veram Patriarchalem sedem accedendo; dico, eam in bono pacis versari. Sunt autem pacis multi, ac laudabiles fructus congesti per Nicolaum Moronum, in tract. de Treuga, & Pace, & remissiue per Rebuffum, in concordatis Gal-
- 36 liae, Rubr. de approbatione conuentorum, in verb. Pacis. † Vnde cum ex illa prætensione (non sine Orbis scandalo) inter Latinam, & Græcam Ecclesiam maximæ essent ortæ dissensiones, vt colligitur ex S. Leone Papa primo, in Epistola, 51. 52. & sequenti: merito Apostolica Romana sedes, ijs malis obuiadum esse per dictam Patriarchatus Constantinopolitani erectionem, existimauit.
- 37 Considerauit † enim, quod lites etiam, & causæ, quæ auctore, prætorè, & mediante iure tractantur, maximam (inter alia incommoda) animæ salutis perturbationem generant; cum inter litigantes

rigantes ex ipsa natura litis inimicitia oriatur, vt ponderat Ab-
 bas, in c. 1. num. 2. de iudicijs, Fel. in c. cum super, num. 3. de offic.
 deleg. & Iosephus Mascardus, de probat. vol. 2. concl. 898. incip.
 58 Inimicum, nu. 9. 10. & 26. † Adeo quod Plutarchus forum causa-
 rum regionem impiorum appellarit, vt refert Tiraquell. de Nobi-
 59 litate, c. 29. num. 7. † Et Beatus Augustinus dicebat, nihil tam si-
 mile esse demonum actibus, quam litigare: quem referunt Ludo-
 uicus Gomes, in Regula de Annali possessore, q. 2. in principio.
 Et Quintilianus Madosius, in Regula 29. de subrogandis colliti-
 60 gantibus, in princ. † Vt laudandus omnino sit, qui eas execra-
 tur, vt Ludouicus Gomes tradit, in repet. c. dispendia, num. 9. de
 rescript. & longe prius aduerterat Alexander Papa primus, in
 Epistola ad omnes Orthodoxos, in c. 3. cuius hæc sunt notabilia
 verba, *Boni, ac verè Christiani hominis est, rem ipsam omni-
 bus amicitia, ac pacis legibus prius tentare, quam in iudicio, ubi
 frequenter amarissimus animarum rancor innascitur, suum ius
 pertinaciter experiri.* Habetur, in tom. 1. Conciliorum, pag. 318.
 61 Cuique † bene consonant, quæ aduocatorum optimus Beatus
 Iuo dicebat. Cuius notabilia verba referunt, ac commendant
 Rebuffus, in tomo 1. ad leges Gallicas, in proemio, gl. 5. nu. 154.
 Gaspar Caballinus, in scholijs Egidianæ constitutionis, lib. 2. gl.
 vnica. c. 21. num. 7. Neuizan. in Sylua nuptiali, lib. 6. nu. 8. & Ioan-
 nes Segura Daualos, in Directorio iudicum Ecclesiastici fori, p. 2.
 , cap. 9. num. 7. Quæ ita habent. In Controuersijs causarum cor-
 , porales inimicitia oriuntur, fit amissio expensarum, labor animi
 , exercetur, corpus quotidie fatigatur, multa, & inhonesta crimi-
 , na inde consequuntur, bona, & vtilia opera postponuntur, & qui
 , sæpè credunt obtinere; frequenter succumbunt: etsi obtinent, com-
 , putatis laboribus, & expensis nihil acquirunt. Hæc sunt Iuonis
 sanctissimi Aduocati verba. Quæ licet marmoreis literis, in quo-
 dam Mediolanense Palatio scripta legantur, vt proximè allegati
 Doctores referunt: vtilius tamen in cordibus litigantium descri-
 bentur; prout misericors Deus dignatus fuit scribere in illorum
 cordibus, qui vt liti (inter canonicos, & clericos eiusdem Eccle-
 siæ) iam dudum ventilatæ finis imponeretur, tandem concordia
 beneficium elegerunt. Dignum siquidem Hispano Seneca Prouer-
 bium est, quod nihil Turpius sit, quam cum eo Bellum gerere, cum
 quo familiariter vixeris. Maxime cum ex sententia S. August. ob-
 seruet Manutius, in Adagio, Pax redimenda, quod magnum inter-
 dum lucrum est, iactura rei molestiam, & inquietudinem exclu-
 sisse.

fisse. Quibus adde ea, quæ ad diuturnam litem extinguendam, habentur, in c. placuit. 90. distinct. & commendant Abbas in cap. cum inter R. num. 9. de electione, Nauarrus, de Oratio. & horis cano. capit. 19. num. 92. & conualentinus Petrus Belluga, in speculo principum, Rubrica, 27. num. 48.

- 62 Cum † igitur hæc à quolibet honesto viro fugienda sint, quanto magis ab omnibus Christi fidelibus curandum erit, communes seditiones fugere, & scandalosas partialitates euitare? Hæ enim de sua natura peccatum continent, & ex diametro dilectioni, & charitati se opponunt: vt aduertit Ludouicus Viualdus, in opere Regali, in octaua psecutione Ecclesiæ, vers. quia discordia, Neuizan. vbi supra, lib. 4. num. 122. & seq. de Guelphis, & Gibelinis agens, & late Conradus Brunus, in tract. de Seditiosis.
- 63 Hæ † enim Christianorum dissensiones, ac partialitates (quod non est sine lachrimis dicendum) infidelium statum accrescunt; vt expendit Iulius Ferrettus, in tract. de Gabellis, num. 4. & fidelium statum minuunt, ac dilacerant, vt dolenter aduertit Lactantius Firmianus, in libro, de Ira Dei; in c. fin. dicendo: Auferatur, impietas discordiæ, dissensionesque turbulentæ, ac pestifera sopiantur, quibus humanæ Societates, & publici fœderis diuina, coniunctio dirumpitur, dirimitur, dissipatur. Et refert Viualdus, vbi supra, in tract. de cognitione electorum à reprobis, in §. Firmianus, in princ.
- 64 Vnde † laudandæ sunt confratriæ illæ, quarum peculiare officium est, discordiæ flammam restinguere, dissidiam amouere, concordiam inire, pacemque inter omnes reconciliare: Vt habetur, in Concilio Mediolanense 4. in tit. penul. Forma denunciandi, in vers. vt odij dissidijs, tom. 5. Concil. pag. 696. col. 2.
- 65 Cum † verò quilibet particularis Episcopus, qui in partem sollicitudinis vocatus est, c. ad honorem, de auctoritate, & vsu Pallij, ex iniuncto sibi pastoralis officio fons concordie dicatur; vt ad Ioannem Antiochenum Antislitem scripserat Theodosius Imperator, in Epistola, incip. animi nostri, quæ habetur, in actis Ephesini Concilij, tom. 5. in cap. 4. in tom. 1. Conciliorum, pag. 1126.
- 66 (Quod † singulariter in Sancto Martino Turonense Episcopo, clericos Condatis Ecclesiæ in fine vitæ, pro bona virtutū suarum consummatione concordante, optimè commendauit S. Sulpitius Bituricensis Archiepiscopus, in Epistola 3. ad Basulam socrū suam, quæ habetur, in Bibliotheca Sanctorum patrum) † Euidētissimum est, quod summus Romanus Pontifex, qui assumptus est

- est in plenitudinem potestatis; Pacis Pelagus, & Mare Magnum, Concordiæ debeat appellari; cum in sola Ecclesiarum, ac fidelium tranquillitate, ac pace delectetur, iuxta Epistolam 2. Felicis Pa-
- 68 pæ primi, & extrauag. 1. & 2. de Treuga, & Pace. † Quod Anno 1598. adimpletum laudabiliter vidimus in Sanctissimo Domino nostro Clemente Octauo, pacem inter potentissimos Reges Hispaniæ, & Franciæ paterno affectu conciliante.
- 69 Quod † verò particulare summi Romani Pontificis munus sit, discordantes fideles populos ad pacem reducere, ex eo etiam sit manifestum, quia præcipuus, ac verus Vicarius est Christi, qui in terram descendens, pacem per Angelos suos nunciauit hominibus, dicens; *Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis*: Lucæ c. 2. habetur, in c. nocte sancta, de consecrat. distinct. 1. & de terra in cælum rediens, eandem pacem Discipulis in Testamento reliquit, dicens. *Pacem relinquo vobis*. Ioannis, c. 14. & habetur, in c. nisi Bella. 23. q. 1. quique Patrem rogauit, dicens, *Pater sancte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum sicut, & nos*. Ioannis c. 17. & habetur in c. cum Marthæ, §. verum, de celebratione Missarum.
- 70 Præsides † etiam præcipue Romanus Pōtifex (vt alibi ostendo) primæ illi Lateranensi Ecclesiæ, quæ olim ad Missam in tertio Agnus Dei non addebat, dona nobis pacem; quasi instar cœlestis Hierusalem, summa frui pace lætaretur, vt in quodam antiquissimo eiusdem Ecclesiæ libro manuscripto continetur: ibique legisse testatur Marcus Attilius Serranus, de septem Vrbs Ecclesijs, tit. de sacrosancta Diui Ioann. Lateranensi Basilica, pag. 62. in vers. hæc primogenita aliarum Ecclesiarum.
- 71 Hinc † summi Romani Pontifices ante oculos semper habuerunt Orientales, & Occidentales modo coactis Concilijs, modo Pragmaticis sanctionibus ad concordiam, & vnitatem reducere, vt expendit Anastasius Germonius, de sacrorum immunitatibus, lib. 2. c. 4. num. 20.
- 72 Cum † verò ab hac vnitatem, & pace Græci se subtraxerint, diuersis captis occasionibus, iuxta illud Actuum Apostolorum c. 6. *Factum est murmur Græcorum, aduersus Hæbreos*. Et de tempore Sardicensis Concilij tetigit Germonius, vbi proxime; Tamen, quia principale schismatis Græcorum motiuum fuit, quod ad Ecclesiasticos honores non assumebantur; vt testatur S. Antoninus, in summa, p. 3. tit. 21. de statu Cardinalium, in cap. 2. §. 2. in
- 73 vers. propter: Consultissimè Romani Pontifices modis omnibus Græcos,

Græcos, ad Ecclesiæ unitatem reducere volentes, & propter Constantinopolitanum Patriarchatum, primum inter Patriarchas locum habendum, orta scandala reserantes, decreuerunt tandem, vt turbatam Orbis pacem conciliarent; hoc Constantinopolitanis concedere, vt in terminis aduertunt Doctissimi Decreti Gratiani Emendatores, in scholio, ad tex. in c. Constantinopolitanæ. 22. distinct. Germonius vbi supra, lib. 3. cap. 5. num. 54.

74 Ad ꝑ eam autem amplitudinē Constantinopolitanus Patriarchatus peruenit, vt vigintifex Metropolitanis Episcopis præfideret, vt ex Prouinciali Ecclesiarum obseruat Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris, p. 2. lib. 15. c. 5. num. 12.

75 Cui ꝑ verò supradictæ duæ rationes, & causæ sufficere non videntur, ad iustam, ac veram Constantinopolitani Patriarchatus erectionem; is omnino cōuincendus erit, ex tertia illa, ac peremptoria, expressa scilicet, ac libera potestate, ac voluntate Rom. Pontificis: quia ijs duobus, omnes humani actus perficiuntur, vt aduertunt Cæsar Lambertinus, de iure patronatus, lib. 2. p. 1. q. 7. art. 27. num. 5. Roland. à Valle, consil. 39. num. 20. & seq. vol. 1. & Marcus Antonius Bardus, de tempore vtili, & continuo. cap. 13. num. 2. vers. sed quia.

Pro quibus facit Psal. 61. in illis verbis, *Duo hæc audiui, quia potestas Dei est; & tibi domine misericordia.* Et illud Euangelij, Matthæi, cap. 8. *Domine si vis; potes me mundare.* & ibi, *volo mundare.*

76 Nec obstat ꝑ quod ex Aristotele, ac Baldo obseruāt Matthæus de Afflict. in decis. 305. num. 7. & Crauetta; de antiq. tempor. par. 1. §. ampliatur, num. 52. quod ad integritatem omnium actuum, tria

77 requirantur; potestas scilicet, voluntas, ac scientia. ꝑ Quod, & sentire videntur Philippus Probus, ad Pragmaticam sanctionem, tit. de Collationibus, §. & primo cum, in verb. voluerit, & Dominus Card. Paleottus, de sacri Consistorij consultationibus, in conclusionem operis, in membr. 4. in vers. horum igitur, dicentes, quod tria sunt, quæ omnes actus canonizant, bona videlicet voluntas, concessa potestas, ac modi congruitas. ꝑ Dicendum est enim, qd tertium istud requisitum, in Romani Pontificis dispositione semper insitum, ac coniunctum videtur: vt tetigit D. Flaminius Parisius, de Resign. beneficiorum, lib. 5. q. 1. num. 9. & seq. Bartholomæus Socinus, in consil. 164. incip. Visa Bulla, num. 5. vol. 2. & eum allegans insignis iuriconsultus, Idemq; felix Pater Sanctiss. D. N. Clemētis Octauī, D. Siluester Aldobrandinus in cōs. 1. nu. 14. vol. 1.

- 79 Quo ꝑ fit, vt cum in Romano Pontifice omnes Theſauri digni-
tati potiffimè Eccleſiaſticarū recōditi ſint; vt ex Baldo, & Barba-
cia obſeruat Quintilianus Mandofius, in reg. Cancellaria, 6. de.
80 reſeruat. q. 3. num. 2. ꝑ (Solus namq̃ ipſe Pontifex poteſt Præ-
latoſ mutare, & intronizare; vt verbis vtar Antheri Papæ, in Epi-
ſtola, ad Epifcopoſ Berhica, & Toletanæ Prouinciæ, de qua, in c.
mutationeſ 7. q. 1. cum alijs, quæ allegat Petrus Cenedo, in Colle-
ctaneis, ad ius canonicum. p. 2. Collectanea 87. ad c. ſicut vnire,
num. 1. de exceſſibus Prælatorum) ſequitur manifeſtè, quòd de
vera Patriarchaliſ Cōſtantinopolitana ſedis erectione nullo mo-
do dubitari poterit; cum de expreſſa Summi Pontificiſ voluntate
81 appareat. Quod ꝑ enim Principi placet; legiſ habet vigorē. ſ. ſed,
& quod Principi. Inſtitut. de iure naturali. gl. verb. à Romano Pon-
tifice, in capit. ſi gratioſè de reſcript. in 6. Mandof. vbi proximè,
& Baptiſta Marchefanus, de cōmiſ. vtriuſq; ſignat. p. 2. c. 4. nu. 42.
82 Ideo ꝑ in ſimilibuſ dignitatum erectionibuſ, vltimo loco addi
ſolet, ſic placuiſſe Pontifici, vt apparet, in erectione Valentina Ec-
cleſia, in Metropolitanam, ab Innocentio Octauo, in Bulla, Dat.
Romæ, ſeptimo iduſ Iulij, 1492. in fine, in clauſula, Nulli ergo ho-
minum liceat. Quæ habetur, in volumine priuilegiorū dictæ ci-
83 uitatiſ, in extranag. cap. 21. ibi: *Voluntatiſ*. ꝑ Nam quotieſcumq;
in ijs, de voluntate Pontificiſ conſtat, ſi illi non acquieſcimus, vi-
demur, de Pontificiſ poteſtate dubitare, quod eſt ſacrilegum, c. ſi
quis ſuadente, ſ. committunt. 7. q. 4. gloſ. verb. iudicare, in cap.
patet, 9. q. 3. Iaſ. in l. Barbariſ, num. 35. ff. de offic. prætoris, pul-
chre Crauett. in conſ. 296. nu. 3. verſ. Venio nunc, vol. 2. & Ioannes
Roiaſ, in epithome ſucceſſionum ab inteſtato, capit. 23. num. 67.
& ſequent.
84 Vnde ꝑ (reſumendo prædicta) non obſtat, quòd Apoſtolorum
Princeps Petruſ nō ſederit Cōſtantinopoli, poſtquā ab aliquo
eiuſ ſucceſſore Rom. Pontifice (vt vidimus ſupra) fuit etiam ad
primum Patriarchaliū ſedium locum Eccleſia illa erec̃ta. Vt ſic
etiam fugiendus omniuſ ſit in hoc. Rodolphuſ Cuperuſ, in tract.
de ſacroſancta Eccleſia, ad c. oportebat. 79. diſt. in ſ. patet Epifco-
porum ordinem, nu. 5. pag. 299. dum habet, quòd Cōſtantinopo-
litana Eccleſia tertium locum habet in Patriarchaliſ; idque
imperita quadam conſuetudine geſtum fuiſſe.
85 Nam ꝑ dato, quod de certa illiuſ erectione non conſtaſſet, ex
lapſu tamen tanti temporis præſumendum eſt, verè fuiſſe Patriar-
chalem ſedem inſtitutam; & ſic à maioribuſ noſtriſ, ad noſ perue-
niſſe,

- nisse, iuxta doctrinam gloss. in verb. cogendi, in fine, in c. ex parte, de censibus, quam allegat Dominus Germonius, de sacrorum immunitatibus, lib. 3. c. 12. num. 38. † Quia, in antiquis omnia presumuntur recte, ac solemniter acta. l. sciendum. ff. de verb. oblig. quam exornant Loazes, in consilio, in oppido, de Mula, dubitatione prima, in Responsione ad quartum, num. 19. & 45. & dubit. 3. num. 1. Antonius Gabriel, lib. 5. conclusionum iuris, tit. de præscript. concl. 1. & Aymon Crauett. de antiq. temp. in p. 3. in princ.
- 87 Ex † quibus omnibus apertissimè constat, de vera, iustaq; Constantinopolitanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ, & Hierosolymitanæ Ecclesiarum in Patriarchalium sedium erectione, consequenterq; apparet, post Romanam Ecclesiam quatuor in toto orbe esse præcipuas, ac veras Patriarchales sedes, contra supradictum illum Concionatorem, Constantinopolitanam, & Hierosolymitanam, ab hoc præcipuo, ac vero numero detrahentem. Quod etiam patet, in Constitutionibus iuris Orientalis, quas interpretatus est Enimundus Bonefidius in illa, quæ est Michaelis Paleologi. tit. de Primatu, & appellatione, & commemoratione Papæ Romæ, in illis verbis. *Vt in sacrorum voluminum hymnodys, Papæ, cum quatuor alijs Patriarchis mentio fieret.* Et habentur, in fine corporis iuris civilis, à Dionysio Gothofredo recogniti. † Et etiam legitur vera hæc quadruplex Patriarchalium sedium institutio, in legibus partitarum, in l. 12. tit. 3. p. 1. & ibi Gregorius Lopez, in gloss. 1. cõcordat dispositionem illius legis, cum tex. in c. antiqua, de priuileg. & refert Sebastianus Ximenes, in cõcordantijs vtriusque iuris, cum legibus partitarum, in lib. 5. Decretalium, tit. 33.

Caput Vndecimum.

De vi quaternarij numeri variè, ac catholicè expensa; maximè autem ex Cruento, & Incruento Christi Domini nostri Sacrificio: ad congruentiam quatuor insignium Patriarchalium sedium.

S V M M A R I V M.

- 1 Quaternarius numerus catholicè expensus pro quatuor sedibus Patriarchalibus, ad honorem Ecclesiæ, & Primatus Papæ. & num. seq.
- 2 Deus omnia fecit in pondere, numero, & mensura.

- 3 Liberius Papa numerum 318. patrum Nicani Concilij expendit.
- 4 Omnia ex numeris constant.
Doctores, qui numerorum vim expendunt, tam in divinis,
quàm in naturalibus, ibidem.
- 5 Quaternarium numerum qui celebrant.
- 6 Quaternaria multa simul numerata.
- 7 Aliorum dicta transcribere, vitium est; inutilem librorum multitudinem producens.
- 8 Auctor, qui sibi tribuit aliorum dicta; ingratitude, fur-
tumque committit.
- 9 Auctores aliqui soliti aliorum dicta sibi tribuere.
- 10 Fatendum est, per quos proficimus.
- 11 Nullus potest pro dignitate laudare quaternarij naturam.
- 12 Thraces homines usque ad quatuor tantum numerabant.
- 13 Pithagoreorū numeri non sunt inanibus allegorijs interpretandi.
- 14 Nati in quarta Luna putabantur laboriosi; quia Hercules tunc
natus esset.
- 15 Mercurio quartus numerus dicatus; quia quarta die mensis na-
tus fuit.
- 16 Fortuna saepe rotundum lapidem picta, pro eius inconstantia.
- 17 Pecunia fortune, ac mutabilitati subiecta.
- 18 Ianus quadrifrons depictus, & quare.
- 19 Eum Ausculta, cui quatuor sunt aures. Adagium.
- 20 Pithagoricum iuramentum hoc erat, iuro tibi per eum, qui dat
anime nostrae quaternarium numerum.
- 21 Numerandi rationes, quatuor.
- 22 Generationes omnium rerum, quatuor.
- 23 Decas plena, quatuor numeris gradatim plicitis integratur.
- 24 Quaternarius numerus idea quaedam omnium, quae creata sunt.
- 25 Entium omnium quatuor genera.
- 26 Homo nobilissima creaturarum.
- 27 Euangelium homini praedicatum, omni creaturae praedicatum
dicitur.
- 28 Adam Dativus homo, non autem natiuus: creatus ex terra sum-
pta ex quatuor mundi cardinibus, in quatuor literis sui nomi-
nis designatis:
- 29 Dei nomen quatuor literis exprimitur apud omnes fere gentes.
- 30 Attributa Dei quatuor, Potentia scilicet, Sapientia, Iustitia, &
Bonitas; quae concurrunt in omni effectu divino.
- 31 Substantialia in Deo quatuor sunt, Bonitas scilicet, Incorruptio,
morta-

Immortalitas, & Incommutabilitas.

- 32 Actio bona quadruplicem requirit bonitatem.
- 33 Consecratio Corporis Christi, quatuor substantialibus verbis fit.
- 34 Dictio, Enim, est de praecepto Ecclesiae, non autem de substantia Sacramenti Eucharistiae.
- 35 Eucharistia Sacramenti quatuor substantialia, ex Nicolao de Ploue, & Vivaldo.
- 36 Missa, quatuor partes continet.
- 37 Ecclesia statum quatuor verbis commendamus Deo, in Missa.
- 38 Dei beneficia hominibus collata; innumerabilia sunt.
- 39 Bona quadruplicia sunt, Fortune, Naturae, Gratiae, & Gloria: per quadruplicem Evangelij mensuram significata.
- 40 Dei beneficia ad quatuor reducuntur, Creationis scilicet, Redemptionis, Iustificationis, & Glorificationis.
- 41 Nomina illa quatuor in praefatione Missae, Dignum, Iustum, Aequum, & Salutare: qualiter interpretentur.
- 42 Praefationes Missae, Decem sunt.
- 43 Consecratio Corporis Christi super quatuor linteamina (comprehenso corporali) facienda est.
- 44 Lintamina Altaris quadrangula debent esse.
- 45 Ara apud antiquos quadrata erat.
- 46 Lapis sacer super quem consecrandum est, debet esse quadratus.
- 47 Vendicare licet ab Aegyptiorum sapientia, quod Religioni Christianae videtur expedire.
- 48 Lapis Primarius in aedificanda Ecclesia ponendus, debet esse quadratus.
- 49 Pontificale Romanum allegatur ad Decisiones causarum.
- 50 Misericordia Dei dicitur quadrata.
- 51 Paschata quatuor fluxerunt à Baptismo Christi, usque ad eius Passionem.
- 52 Christus suscitando Lazarum quatrduanum, fleuit ob quatuor causas, & ex eo die creuit in eum, Iudeorum invidia.
- 53 Christus coram quatuor sceleratissimis iudicibus fuit oblatus, Anna, Caypha, Pilato, & Herode.
- 54 Christus flagellatus à quatuor sceleratis ministris; & quatuor instrumentorum generibus, & num. 55.
- 56 Christi vestes in quatuor partes, & in quatuor milites diuise.
- 57 Psalterium Basilicae S. Petri ad Psalmum David, 95. habet illa verba notabilia, Dominus regnavit à ligno.
- Iudaei abstulerunt à Psalm. 95. dictionem, à ligno. ibidem.

- 58 Christus mori in cruce voluit, propter quatuor potissimū causas.
 59 Agnus Paschalis torrebatur ad ignem, in figuram Crucis similem conformatus.
 60 Crux Christi quadrata, & quatuor habet literas, ut mors, & vita.
 61 Crux, Hieroglyphicum vitæ fuit.
 62 Carthusiana Religio in perpetuo silentio consistit, cuius professores omni suspitione carent.
 63 Deus quatuor modis vocat homines ad cœlestem patriam.
 64 Anima creata à Deo, propter quatuor, videlicet, ut summum bonum intelligeret, intelligendo amaret, amando possideret, & possidendo frueretur.
 65 Iudicium humanum quatuor modis peruertitur.
 66 Demonum genera quatuor.
 67 Crucis Domini titulus, quatuor dictiones habet: & quatuor mysteria continet.
 68 Crux Christi ex quatuor generibus lignorum constructa.
 69 Christus Dominus quatuor clavis affixus fuit cruci, secundum grauiissimos; & Beata Brigita reuelationem.
 70 Pedes Christi separatim singulis clavis infixi fuerunt tabula; in stipite Crucis posita.
 71 Passio Christi maior omnibus doloribus; propter quatuor causas.

- 1 **A**ctum † est supra, de rationibus, motiuis, ac causis, quare Constantinopolitana, Alexandrina, Antiochena, & Hierosolymitana verè fuerint præcipuæ Patriarchales sedes constitutæ; separatim illas, ac diuim considerando: Successiuè nunc agendum erit, de magnis alijs causis, insignibusque mysterijs, quare scilicet, in toto Orbe terrarum, post Romanam Ecclesiam, ad hunc quaternarium tantum numerum fuerint reductæ; numerum illarum, non supersticiosè; sed Catholicè potius, ad Ecclesiæ Sacrosanctæ honorem, & Romani Pontificis primatū; expendēdo.
- 2 Deus † enim, qui omnia nedum in pondere, & mensura, sed, & in numero fecit; ut habetur Sapientiæ, c. i. i. quodammodo etiam
- 3 nobis permisit, vim numerorum indagare. † Ut iam dudum fecerat Liberius Papa, in Epistola ad Orientales, vbi trecentos decem, & octo viros, in Nicæno Concilio congregatos, ad tot alios applicauit, quibus Abraham quatuor Reges, cum multis hostium millibus debellauit. Genesis, c. i. 4. & refert Couarr. lib. 4. resolut. cap. 15. vers. trecentorum.

- 4 Vnde † recte ex Boetio, & alijs obseruauit Petrus Gregorius, in Syntaxi artis mirabilis, lib. 15. c. 10. quod omnia ex numeris constant, traditq; plures graues, ac catholicos, qui ad varios, ac diuersos effectus vim numerorum, tam in diuinis, quam in naturalibus expenderunt. videndus Rabanus Maurus, de Institut. Clericorum lib. 3. c. 22. vers. Vnde ratio. Baptista Paulianus, in tract. de Iubileo, super c. cum ex eo, de poenit. & remiss. lib. 1. c. 3. & latius Petrus Bungus, de mystica numerorum significatione, vbi de omnibus fere numeris, ex abditis disciplinarum fontibus haustas vires, ac significationes patefecit.
- 5 In † terminis autē nostris, de quaternario numero multi, multa dixerunt: exemplo Democriti, qui librum integrum de illo numero composuit. Videndus S. Thomas, in opusculo 71. S. Bernardus, in sermone de Quadruplici debitore, & in sermone de Quatuor modis orandi, & in sententijs. Nicolaus de Lyra, in prologo in Epistolas Canonicas, & in praefatione, in librum Numeri, in principio. Coelius Rodighinius lib. 12. lectionum antiquarum, c. 9. & Petrus Bungus, vbi proxime, titulo de numero quarto. In iure nostro praedictus numerus celebratur, vt patet, in praemio instituta, in §. igitur, & ibi gloss. verb. prima elementa, c. non debet, de Consanguinitate, & affinit. c. cum in multis. de Rescript. in 6. & vbique gloss. & Doctores. Cassaneus, in Catalogo gloriae mundi, p. 12. considerat. 37. in princ. in vers. de laude vero quaternarij, Dominus Antonius Bonfolius I. V. D. Bononiensis, & Archipresbyter S. Petri, in luculenta oratione, ad dignissimum Cardinalem Gabrielem Paleottum habita, de Vera sacerdotis perfectione. Thomas Actius, in tractatu de Ludo Scacchorum, q. 6. num. 103. & seq. maxime num. 107. & 108. Ioann. Andreas, in d. c. non debet, nu. 9. & Ludouicus Gomes, in repet. d. c. cum in multis, nu. 74. cum seq. maxime, nu. 95. vbi Crinitum, Cenforinum, Codrum, & Zacchariam Abbatem late de hoc numero agentes: allegat.
- 6 Ex † quibus praecipue deducuntur, quod quatuor sunt flumina Paradisi, quatuor caeli partes, quatuor anguli, & partes terrae; & quatuor principales venti. Elementa quatuor; complexiones hominum quatuor; Anni tempora quatuor; tempora magna ab Adam vsque ad finem seculi, quatuor; liberi arbitrij status quatuor; charitatis gradus quatuor; Cardinales Virtutes quatuor; musicae artis voces, & rationes quatuor; Conuiuij partes, quatuor; Astrologiae partes, quatuor; Affinitatis, & consanguinitatis

tatis gradus quatuor; Animus constat ex quatuor; Cognoscitur Deus per naturas modis quatuor; idem operatur modis quatuor; & apud omnes fere gentes, eius nomen scribitur literis quatuor. Denique quatuor sunt præcipuæ regulæ mendicantes, quatuor Sacrosancti Domini nostri Euangelistæ, quatuor primi Ecclesiæ Doctores, quatuor memorabiles in sacra Scriptura quadrigæ, quatuor Rotæ, quatuor Cherubim, & quatuor admiranda animalia oculis plena, quæ signanter prædictos quatuor Patriarchas representant.

- 7 Superiorum † ergo auctorum exemplū sequutus, aliqua erunt (sed diuersa à prædictis) de eodem quadruplici numero excogitanda. Aliorum siquidem auctorum (vel, eis allegatis, vel tacitis) dicta transcribere, vitium est, solam inutilem librorum multitudinem producens, vt dicebat Rodericus Soarez, in allegatione iuris, 23. nu. 4.
- 8 Hinc † etiam placuit eorum loca, & dicta præcipua allegasse, quia, qui aliorum dicta sibi tribuit, ingratitude, vitiumque, committit; furto comparandum, vt aduertunt Bald. in præmio foedorum, nu. 2. Felinus, in cap. si quando. nu. 8. in fin. de rescript. Ias. in §. fin. nu. 31. Inst. de actionib. & Henricus Botthæus, de Synodo Episcopi, p. 1. num. 68. † Quo vitio, aliquos ex nostris laborasse, retulit Mandosius, in regula Cancellariæ 29. de subrogandis collitigantibus, q. 12. num. 2. & de Cassaneo passim conqueritur Tiraquellus, vt patet, in eius indice, ad leges Connubiales, litera C. vers. Cassenei furta. †. Laudabile quidem est, fateari, per quos, quisque profecerit, vt dixit Plinius, in præmio naturalis historiæ, vers. argumentum. Et sentiunt Petrus Gregorius, in Epistola, quam Deo omnipotenti dicauit, in princ. Syntagmatum iuris vniuersi, in vers. ego Mecenas Adorande, & Mandosius, in tract. de ingrati. c. 104. de ingrati. Scriptorum in eos, quorum scripta surripiunt.
- 10 Maxime † vero supradicti auctores erant allegandi, quia licet multa de quaternario numero dixerint: plura tamen ob eius magnitudinem, posteris reliquerunt cogitanda. Vnde optime dixit Petrus Bungus, vbi supra, quod quaternarij naturam; nullus satis pro dignitate laudare poterit. † Eius siquidem insignia, & occulta mysteria, vel ex eo quodammodo elucescunt, quod dignatus fuerit Deus gentem quandam creare; quæ solum materialiter vsque ad quatuor numerare sciret, vt de Thracibus hominibus obseruauit Alexander ab Alexandr. Genialium dic-
rum,

rum; lib. 2. c. 25. vbi Tiraquell. in verb. Thraces, Aristotelem allegat.

- 13 Illud + vero in primis aduertendum cenſeo, aliquando in obſervatione huius numeri, ſicut, & in multis alijs rebus, deceptam fuiſſe antiquitatem. Quare, non ſunt veterum ſuperſtitiones ſequendæ; ſicut neque omnes Homericæ Fabulæ, & Platoniorum, & Pithagoreorum numeri inanibus allegorijs interpretandi, vt aduertit Manutius, in Adagio, Aut quinque bibe, aut tria, aut
- 14 ne quatuor. + Per hanc ſiquidem obſervationem, periculum, ac damnum in quaternario conſiderabat, ſicuti inſœlices, & laborioſos ſignificabat quarta luna natos: ex eo, quod laborioſiſſimus Hærcules: ea luna natus eſſet, in ſœlicitatemq; ex equo Troiano expendit; vt reſert Iulius Cæſar Cappacius, lib. 2. de l'impreſe, c. 12. fol. 29. quia teſte Virgilo, ſecundo Æncidos.

— quater ipſo in limine portæ

Subſtitit.

- 15 Quinimo + eadem ipſa antiquitas, prædictum quaternariū numerum pro honore, commodo, ac ſœlicitate uſurpauit. Cilenio enim (id eſt Mercurio) numerum illum dedicauit, quia quarta die menſis natus fuit, vt reſert Petrus Bungus, vbi ſup. tit. de numero quarto. + Fortunam quoque, vt mutabilē innueret, ſuper rotundum lapidem depingebat, vt aduertit Pierius Valerianus, in
- 17 Hieroglyphicis, lib. 39. tit. de quadrato, in verb. ſapientia. + Ex quo (forſan) communiter pecunia rotundam formam habet, quia fortunæ, ac mutabilitati ſubiecta eſt, ex traditis, à Tiraq. de Nobilitate, c. 4. num. 3. in fine. At verò ſapientiam, tanquam perpetuam, ac firmam: ſuper quadratum lapidem collocabat, vt dixit Pierius, vbi ſupra. Cui ſimile eſt, quod de ſapiente homine, ac ſtupido aduertit Manutius, in Adagio, Quadratus homo.
- 18 Præterea + Ægyptij Ianum, cui principia, & fines, introitusq; & exitus dedicabant: quadrifrontem depingebant, vt ex eodem Valeriano patet, vbi ſupra, lib. 32. tit. Quadrifrons, in principio,
- 19 & verb. quatuor anni qualitates. + Lacædemonij quoque, ſimulacrum Apollinis quatuor auribus, & quatuor manibus pingebāt, vt eius certiora reſponſa ſignificarent. Vnde etiam ortū fuit Ad-
- 20 gium; Eum auſculta, cui quatuor ſunt aures. + Deniq; Pithagorici illa iurandi forma utebantur, videlicet, Iuro tibi per eum, qui dat animæ noſtræ quaternariū numerum, vt reſert Alexander ab Alexandro, Genialium dierū, lib. 5. c. 10. verſ. Pithagorici, & ibi, in additione Tiraquellus. Ex quibus patet, ab ipſa etiam colligi gentilitate,

litate, frequēius quaternarium numerum honoris, ac felicitatis fuisse Symbolum.

- 21 Sed † & ipsa gentilitate omiſſa, ex ipſis rerum exprimentis apparet, magnam eſſe illius numeri vim, ac efficaciam, vt nedum multa comprehendat, ſed, & plura notabilia producat. Rationes enim numerandi quatuor eſſe, obſeruat Petrus Gregorius, in
- 22 Syntaxi artis mirabilis, lib. 15. c. 10. † Quatuor eſſe generationes omnium numerorum, dixit gloſſ. in verb. perfectus, verſ. vnde dic.
- 23 in §. quem librum, in prœmio ſexti. † Nam, & plena Decas quatuor numeris gradatim plicitis, integratur, vt Martialis Cappella lib. 7. de Arithmetica, in cap. de tretade, obſeruat, & Episcopuſ Bernardinuſ Miedes, de Conſtantia, ſiue de vero hominis ſtatu, lib. 3. in princ.
- 24 Quinimo † Andreas Tiraquellus, de Præſcript. §. 1. gloſ. 4. num. 3. ſcripſit, quaternarium numerum, ſeu quaternitudinem ideam,
- 25 quandam eſſe omnium, quæ creata ſunt. † Omnium ſiquidem entium quatuor ſunt genera. Primum earum rerum, quæ habent eſſe tantum; Secundum earum, quæ habent eſſe, & viuere; Tertium earum, quæ habent eſſe viuere, & ſentire; Quartum earum, quæ habent eſſe, viuere, ſentire, & intelligere, vt poſt alios aduertit
- 26 Caſſaneuſ, in catalogo gloriæ mūdi, p. 2. conſid. 1. † Hinc eſt, quod homo, quia nobiliſſima eſt creaturarum, gloſ. verb. dignitatem, in l. Iuſtiſſime, ff. de Edilitio edicto, quod exornant Cæliuſ, lib. 1. lectionum antiq. c. 2. & c. 39. Caſſaneuſ, vbi proxime, in verſ. vnde, ergo, & Petruſ Gregoriuſ, in Syntaxi artis mirabilis, lib. 9. cap. 1.
- 27 † Ideo, iſs omnium entium generibus participat, habetq; cōmuni ne eſſe cum lapidibus, vigerē cum arboribus, ſentire cum animalibus, & intelligere cum Angelis. Cumq; illi Euangelium prædicatur, omni creaturæ dicitur prædicari; vt expendit Gregoriuſ Papa, & refert Breuiarium Romanum, ad diem Aſcenſionis Domini, in lectione 9. & tetigit Petruſ Gregoriuſ, Syntagmati iuris vniuerſi, lib. 7. c. 1. num. 3.
- 28 Hinc † primuſ ille non natiuſ, ſed datiuſ homo Adam, quem ſic appellat Bart. in l. Iuriſgentium, §. & ideo num. 2. ff. de pact. creatuſ fuit ex terra, ſumpta ex quatuor mundi cardinibus, comprehenſiſ in illiſ quatuor ſui nominis literiſ, vt poſt Beatuſ Auguſtinuſ, Cyprianuſ, & Bedam aduertit Sixtuſ Senenſiſ, in Bibliotheca Sancta, lib. 3. tit. de Primæ elementariæ expoſitioniſ modo, in verſ. Auguſtinuſ, & Pauluſ Gryſalduſ, in deciſionibuſ Catholice fidei, in verb. Adam.

- 29 Quid? † quod, & ipse Deus Opt. Max. dignatus fuit, in se ipso quaternarium hunc numerum consecrare; serè enim apud omnes gentes nomen suum sanctissimum quatuor exprimitur literis; vt pòderauit Ludouicus Gomes, in d.c. cum in multis, num. 87. de Rescript. in 6. quas refert omnino videndus Petrus Bungus, de mystica numerorum significatione, tit. de Numero quarto, in vers. Quatuor tandem, & Cælius Rhodig. lib. 12. c. 9. vers. quid porro.
- 30 Quatuor † semper Dei concurrunt attributa in omni effectu diuino, Potentia videlicet, Sapientia, Iustitia, ac Bonitas; vt post D. Thomam obseruat Nauarr. Aspilcueta, in c. libenter, num. 12. de
- 31 Pœnit. distin. 1. † In Deoq; quatuor sunt substantialia; bonitas, incorruptio, immortalitas, & incommutabilitas, teste Beato Isidoro, lib. 1. de Summo bono, c. 1.
- 32 Præterea † cum omnis bona actio quadruplicem bonitatem requirat, generis scilicet, speciei, circumstantiarum, & finis: vt ex S. Thoma refert Dominus Cardinalis Paleottus, de sacri Consistorij Consultationibus, in conclus. operis, in membro 1. in vers. Quod modum: Hinc, nedum in incruento Missæ sacrificio, sed & in sacratissima, cruentaq; sua passione, plura apparent huius quaternarij numeri notabilia mysteria.
- 33 Si † quidem, vt corpus suum sanctissimum consecraret, sicque nobiscum esset, vsq; ad consummationem sæculi; Matthæi, cap. fin. Clemen. si Dominum, §. 1. de Reliquijs, & veneratione Sanctorum; quatuor illis substantialibus verbis vsus fuit, dicens. *Hoc est Corpus meum*, vt habetur Matthæi, c. 26. relatiuè, in cap.
- 34 cum Marthæ, §. fanè multa, de Celebr. Missarum. † Dictio namque illa, Enim, quam illius ministri sacerdotes proferimus in Missæ sacrificio, quamuis de Ecclesiæ præcepto sit; non est tamen de substantia Sacramenti, vt est communis Catholicorum resolutio, & docet Catechismus Romanus, ex decreto Concilij, par. 2. de
- 35 Eucharistiæ Sacramento, in c. 4. num. 19. & 20. † Alia præterea quatuor de substantia huius Sacramenti, videbis apud Nicolaum de Ploue, in tract. Sacerdotali, in tit. de Sacram. Eucharistiæ, & in tit. de credendis circa hoc Sacramētum, in vers. octauo credendum, & Alphonsum Viualdum, in candelabro aureo, p. 1. de Sacramentis in genere, num. 20.
- 36 Sacrosanctum † etiam Missæ Sacrificium quatuor partes continet, obsecrationes videlicet, orationes, postulationes, & gratiarum actiones; iuxta Apostolum, 1. ad Timotheum, c. 2. Nam à principio, vsque ad offertorium, obsecrationes fiunt; inde, vsque ad fi-

- nem Dominicæ orationis, dicuntur orationes; ab eo loco, vsq; ad communionem, postulationes; et denique à Communionem, vsque ad finem Missæ, gratiarum actiones; vt expendit Stephanus de Gaeta, in repet. c. ad limina, 30. q. 1. in §. 6. de Sacramento Euch. nu. 84.
- 37 Hæc tamen quadruplex Stephani Gaetæ distinctio Missæ, non sic stricte accipienda est, vt illa, quam de oratione (puta) agere dicit, nihil de postulatione, vel obsecratione, vel gratiarum actione agat. Ipsa siquidem secunda Missæ pars, quæ quadruplicem appellationem habet, secretum scilicet, actionem, sacrificium, & canonem, vt obseruat Gabriel Biel, in expositione sacri canonis, in lectione 15. & in epithome parua, in verb. Te igitur, &, quæ pro integro Sanctæ Ecclesiæ statu, per quatuor verba Dominum deprecatur, quod eam dignetur pacificare, custodire, adunare, & regere; non minimam de gratiarum actione mentionem facit, alta voce dicens, *Gratias agamus Domino Deo nostro*.
- 38 Vnde tunc animæ dictum sit, *noli obliuisci omnes retributiones eius*, in psal. 102. quæ innumerabiles sunt, vt tangunt S. Antoninus, in summ. p. 2. tit. 3. c. 9. §. 8. & seq. & Michael Aninyon, de Vnitate
- 39 Oculis, & Pastoris, c. 1. per totum; t Signanter autem quatuor sint; bona scilicet fortunæ, naturæ, gratiæ, & gloriæ; per quadruplicem illam mēsuram, bonam, confortam, coagitatam, & superfluentem, significata, vt habetur Lucæ, c. 7. & ibi expendit Beatus Dionysius
- 40 Carthusianus. t Vel, secundum Ioannem de selua, in tract. de Beneficio, p. 1. q. 2. num. 21. quatuor illa sint præcipua Dei beneficia, Creationis videlicet, Redemptionis, Iustificationis, & Glorificationis.
- 41 Hinc t quotidie, quadruplices in hac secunda parte Missæ, gratias Deo reddimus, dicendo, dignum esse, iustum, æquum, & salutare. Dignum scilicet, quia nos sua mera voluntate creauit: Iustum, quia nos pura sua misericordia redemit: Æquum, quia nos gratuito iustificat: Salutare, quia nos perpetuo glorificat. vt optime expendit Lelias Zecchus, in tomo de Sacramento, in tract. de Missa, in cap. 16. in §. de Præfatione, in vers. Incipit verò præfatio.
- 42 t Quo factum est, vt licet in diuersis anni solemnitatibus, decem vtamur in Missa diuersis præfationibus, c. inuenimus, iuncta gloss. in verb. nouem, de Consecrat. distin. 1. Hæc tamen quatuor notabilia nomina, in omni præfatione collocantur; vt in perpetua tantorum beneficiorum gratiarum actione, semper maneamus.
- 43 Denique t sacrosanctum Missæ sacrificium, ad Corpus Domini nostri consecrandum, quatuor linteamina requirit: corporali (quod

- (quod etiam linteamen dicitur, vt habet Ordo Romanus, tit. Bene dictio corporalis, in secunda oratione) comprehenso; quidquid Iacobus de Graphijs, in decissionibus casuum conscientiarum, lib. 2. c. 46. §. 6. duas pallas, & vnum corporale assignet, quem sequutus est Emanuel Rodriguez, in summa casuum conscientiarum, tomo 1. c. 249. conclusione 17. allegans tex. in c. altaris palla, de Consecratione, dist. 1. quo tamen, id non probatur. Et contra eos facit expresse (vt alia omittam) Pij Primi Papae decretum, à Missali Romano innouatum, quo negligentia sacerdotis celebrantis punitur, cum de sanguine Domini ex calice, vel, vsque ad quartum linteamen aliquid stillauerit, vt habetur, in c. si per negligentiam, de Consecrat. distin. 2. Et eius verba referunt Bernardus Diaz, in pract. canonica, c. 37, in verbo, ac ob negligentiam, & Nauarrus, in Manuali, c. 25. num. 89. Ne igitur superfluum, vel diminutum, tanti Pontificis decretum dicatur, asserendum est necessario, Sacrosancta incruenti sacrificij mysteria, super quatuor (comprehenso corporali) pallas: esse celebranda, & ita obseruant, qui has res diuinas diligentius tractant, vt expresse adnotauit Franciscus Suarez, in 3. p. S. Thom. q. 83. artic. 3. disputat. 81. sectione 6. in prin-
- 44 cip. † Sed et linteamina illa quadrangula esse debere, expresse aduertit gloss. in d. c. Altaris palla, de Consecrat. distin. 1.
- 45 Vltimo † autem, sicut apud antiquos Ara, super quam immolabant; & thus adolere solebant, quadrata erat, vt refert Alexander ab Alexandro, lib. 4. Genialium dierum, in c. 17. in vers. hæ enim;
- 46 † Ita (& multo quidem congruentius) sacer lapis, super quem, modo æterno Deo viuo, ac vero ministramus, & sacrosanctum filij sui Domini Nostri Iesu Christi Corpus consecramus; tantæ longitudinis, quantæ latitudinis esse debet; id est quadratus, vt omnibus patet, ad tex. in c. Altaria, de Consecrat. dist. 1. & tetigit Lelius Zecchus, in d. tract. de Missa, c. 11. de Altaribus, in princ. & Cucchus, in institutionibus maioribus, lib. 5. tit. 6. de Missa, num. 45.
- 47 Licet † enim, ab Egyptiorum sapientia, quod Christianæ Religionis expedit, vindicare; exemplo Moysis, vt habetur, actuum Apostolorum, c. 7. Nam cum Christus vera Dei sit sapientia, 1. ad Corinthios, c. 1. merito super quadratum lapidem erat collocandus, vt supra de Hieroglyphico Sapientie tetigi. Manet enim in æternum, vt habetur, Ioann. c. 8. & c. 12.
- 48 Ex † quibus etiam intelliges, quare primus ille lapis, in Ecclesia ædificanda ponendus, præcipitur quod sit quadratus; vt patet

- patet, ex Pontificali Romano, p. 2. tit. 1. de Benedictione, & impositione primarij lapidis, in princ. † Huius autē libri auctoritas, ad decisionē causarū allegabilis est, gloss. verb. Pontificali. in Clement. in §. dudum, de Iureiurand. Henricus Botthaus, de Synodo Episcopi, p. 3. num. 6. & Baptista de S. Blasio, in repet. rubricæ, Decreti, num. 39.
50. Optime † igitur quadratus erit sacer ille lapis (quem etiam Aram dicimus) super quem recolimus ineffabilem Dei misericordiam, quam quadratam esse, expēdit Bernardinus Bustus, p. 2. sermone 20. lit. S. incip. ex prædictis, vt sic in celebratione tanti mysterij, & à forma quadrata, & à quaternario numero non discedamus, propter mysteria etiam, quæ in passione Domini cruenta circa istum numerum fuerunt celebrata.
51. Ab † ipso siquidem baptismo Christi, vsq; ad eius Sacratissimam passionem, quatuor sunt Paschata reuoluta, vt probat Illustrissimus D. Cardinalis Baronius, in Annal. Ecclesiast. tom. 1. sub Anno Christi, 34. in vers. 146. incip. sunt plerique, cum vers. seq.
52. Arsit † præterea iudeorum furor, & inuidia, vt Iesum morti traderet, ab eo die, quo ipse Dominus Lazarum quatrīduanum suscitauit, vt habetur, Ioan. c. 11. in quo actu etiam fleuit propter quatuor causas, quas ponderat Aluarus Pelagius, de planctu Ecclesiæ, lib. 2. c. 5. post med. in vers. quatuor autem.
53. In † horto etiam (vbi erat orans) captus ab iniqua cohorte, ad quatuor scelestissimos ductus fuit, Annā videlicet, Caypham, Pilatum, & Herodem, vt habetur, Ioann. c. 18.
54. Iussu † deinde Pilati flagellatus fuit, vt habetur Marci, cap. 15. quod quatuor crudelissimi ministri fuerunt executi, vt aduertit Ioannes Taulerius, de vita, & passione Christi, in c. 24. vers. &
55. hi forsitan. † In quo acerbissimo flagellorum actu, quatuor instrumentorum generibus utebantur, funibus scilicet crassioribus, ferreis scorpionibus, catenis, & virgis spineis, vt ex traditione eorum, qui incolunt terram sanctam haberi, testatur Franciscus Suarez, tom. 2. p. 3. D. Thomæ, q. 46. artic. 8. disput. 35. sectione 2. vers. Dico tertio.
56. De † vestibis etiam Domini in sua passione, quatuor partes factæ sunt, vt habetur, Ioan. c. 19. diuisæque fuerunt, inter quatuor milites, vt ex Sanctis Augustino, & Cyrillo idem Suarez obseruat, in d. q. 46. art. 12. disp. 37. sect. 1. in vers. sed circa; q. nota, ad c. sicut Domini vestimentū, 16. q. 7. & ibi explicat Archidiaconus, nu. 1. & Aluarus Pelagius, de planctu Eccl. lib. 1. c. 61. vers. de ista tunica.

- 37 Præterea, vt verba illa Dauid implerentur: *quia Dominus regnauit à ligno*; Quæ dixerat, in Psal. 95. vt habet sacer ille Hymnus, Vexilla Regis, & Psalterium, quo Ecclesia S. Petri in Vaticano Romæ vtitur, quæ ego legi in ipso Psalterio, & refert etiam Doctissimus Genebrardus, in explanatione dicti Psalmi (Hebræi namque verba illa *à ligno* sustulerunt, vt post Iustinum Martyrem obseruat Couarru. lib. 4. resolut. c. 5. num. 5. & tetigit Gryfaldus in decisionibus Catholicæ fidei, verb. Biblia, num. 5. vers. il-
- 58 lud etiam) † Diuina ordinatione Crucis mortem elegit Dominus, etiā propter quatuor præcipuas causas, quas refert gl. in verb. Crucis, in Clem. 1. de summ. Trinit. quam ibi sequuntur Doctores,
- 59 maxime Zabarella, num. 14. & seq. † Nam, & Agnus Paschalis, qui illius Symbolum erat, in figuram Crucis similem conformatus; ad ignem torrebatur; teste Iustino Martyre, in Dialogo, cum Triphone Iudæo, editionis vltimæ Francofordianæ, sub Marginali, num. 58. pag. 200. hæc addens verba. Nam veru vnum ab infimis partibus ad caput vsque ad actum perfigitur, & aliud rursum secundum Scapulas, ad quod suspendebantur manus Agni. Hæc S. Iustinus, licet eius verba paulo aliter referat Iosephus Acoſta, de Christo reuelato, lib. 8. cap. 31. num. 15.
- 60 Ipsa † quoque Crux Domini quadrata fuit, vt speculatur Guilielmus Durandus, in Rationali diuinorum officiorum, lib. 5. c. 2. num. 16. quatuorque habet literas, sicut, & mors (quæ quadruplex est, secundum conualentinum Beatum Vincentium Ferrer, in tomo, de Sanctis, Sermone 14.) quatuor literas habet; vtpotè, quæ erat per illam vincenda, & vita (cuius etiam quatuor literæ sunt) reparanda, vt habet præfatio de Cruce.
- 61 Crux † namque vitæ Hieroglyphicum fuit, vt ex alijs tradit Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 1. sub Anno Christi, 34. vers. 92. incip. sed ijs omnibus. † Nā, & quatuor modis solet Deus homines vocare ad celestem patriam, vt expendit Petrus Sutor, de vita Carthusiana, lib. 1. tract. 2. c. 1. in vers. omnes quidem sufficienter vocat. Agens enim de origine insignis Cathusianæ Religionis (quæ in perpetuo silentio consistit, vt refert Nauarrus Aspilcueta, in conf. 10. de Regularibus, num. 2. volum. 1. & cuius professores omni carent suspitione, ex Francisco Niconitio, in repet. c. quoniam contra, p. 1.
- 63 num. 220. de probat.) † Speculatur, solitum esse Dominum, vocare homines vocibus, signis, nuncijs, ac literis. Pro quo possent expendi, verba illa, Canticorum, cap. 6. *Reuertere, reuertere Sion-*

- mitis; reuertere, reuertere; vt intueamur te. De quibus agit S. Bernardus, in Sermonē 3. de Annunciatione, in fine, vt sic homo, qui per tres status transiit, instituti videlicet, lapsi, & redempti, facile posset ad quartū, glorificandi videlicet, peruenire.
- 64 Congruebat ꝑ enim, quod cum Deus propter quadruplicem finem creauerit rationalem animam, videlicet, vt summum bonum intelligeret, intelligendo amaret, amando possideret, & possidendo frueretur: Vt sic fieret protestatio primæ veritatis, summæ bonitatis, immensæ Maiestatis, & æternæ felicitatis: vt ex S. Augustino, & Magistro sententiarum refert S. Antoninus, in summa, p. 1. tit. 1. c. 4. §. secundo: sic nos, ad illum quadruplicem finem perduceret, per quadratam Crucem.
- 65 Et ꝑ cum quattuor modis soleat peruertere humanum iudiciū, timore scilicet, cupiditate, odio, & amore: cap. quattuor modis 1. q. 3. quod non ex Gregorio, sed ex Isidoro refert Burchardus, lib. 16. Decretorum, c. 28. in fin. quem sequuntur Decreti emendatores, quodque Alexander ab Alexandro, ab alio accepit, Genialium dierum, lib. 5. cap. 14. ꝑ Quattuorq; sint genera peccatorum, ex Beato Hieronymo, relato, in cap. super tribus, de pœnit. dist. 1. Et quadruplex sit radix inordinatæ vitæ; vt aduertit Frater Bartholomæus Sibilla Monopolitanus, in Speculo peregrinarum quæstionum, Decade prima, cap. 9. quæstione 2. in vers. quinto respondet; quattuorque genera malignorum spirituum, ex eodem Sybilla, Decade, 3. c. 1. q. 2. in additione: sic, omnia ista quadrupedia vinceret, laceraretq; sacra illa, & quadrata Crux Christi.
- 67 Cuius ꝑ etiā Dominicæ Crucis titulus, quattuor illas celebres dictiones continet, quæ sunt, Iesus Nazarenus Rex Iudæorum: quorumque quattuor mysteria speculatur Taulerius, de Passione Christi, c. 38. & quattuor ipsius Crucis mensuras obseruat Rupertus Abbas, in Euangelium Ioann. cap. 19.
- 68 Fuit ꝑ etiam Crux Christi, ex quattuor generibus lignorum constructa, iuxta notabilem illum versum.
- Ligna Crucis Palma, Cedrus, Cupressus, Oliua.*
- Quem refert gloss. in verb. Cruci, in Clem. 1. de summ. Trinit. & Innocentius Tertius, in Sermonē 1. de vno Martyre, paulo post medium, vbi significationes eorum lignorum explicat.
- 69 Denique ꝑ quattuor clauis affixum fuisse Cruci Dominum nostrum, multi grauissimi viri testantur, vt post Gregorium Turensem, & alios refert Dominus Cardinalis Franciscus Toletus, in Ioannem, cap. 21. annot. 14. vers. 7. Franciscus Suarez, d. 9. 46. art. 8.

art. 8. disput. 36. sect. 3. in fin. allegans quandam Beatae Brigitae re-
70 uelationem. † In stipite enim Crucis Dominicae tabula erat, in
qua pedes Christi singulis clauis infixi fuerunt, reperiunturque
plures antiquae imagines, in quibus cernitur ita Christus Cruci
affixus, ut refert Suarez, ubi supra, & Romae in Sacristia S. Petri
in Vaticano, oculata fide similis crucifixio patet. Vnde libenter su-
periore quatuor clauorum Christi amplector doctrinam, ma-
xime, cum eam teneant Innocentius III. & Toletus ubi proximè, &
D. Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiae. tomo 1. sub Anno
Christi 34. in vers. 118. incip. sic expoliatum.

71 Ex† quibus manifeste deducitur, quod neq; vitiose, neq; inuti-
liter fuerit expensus ad susceptum nostrum institutum praedictus
quaternarius numerus, cum ipse etiam omnipotens Deus in pro-
prijs suis actibus, illum voluerit (ut vidimus) decorare. Maxi-
me vero in passione sua, quae maior omnibus doloribus fuit, pro-
pter quatuor causas expensas, à S. Thoma, p. 3. q. 46. artic. 6. vers.
respondeo dicendum, & refert Nauarrus, in Commentario de In-
bileo, notabili, 32. num. 8. in verb. acerbissimam.

Caput Duodecimum.

De alijs naturalibus, moralibus, & Ecclesiasticis quater-
narijs considerationibus, & maximè circa publicam
administrationem, & Ecclesiae Concilia: pro
ornamento susceptae disputationis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Mundos quatuor esse dixerunt aliqui, & alij: plures.*
- 2 *Mundus vnus est tantum.*
- 3 *Mundi quatuor partes.*
- 4 *Lintheum ostensum Beato Petro, cuius quatuor erant initia, Or-
bem significabat.*
- 5 *Monarchia mundi praecipue quatuor, in Statua Nabuchodono-
soris figurata.*
- 6 *Diuinandi quatuor genera.*
- 7 *Mundi pulchritudo ex quatuor causis.*
- 8 *Homo ad huius mundi lucem quatuor modis peruenit, & num.
9. & 10.*
- 11 *Personarum quatuor species, ex Innocentio III.*

- 12 Hominum maxime dignitatis in lege veteri, quatuor genera.
- 13 Dignitatum gradus quatuor esse multis probatis Viris placet.
- 14 Reipublica bona administratio; quatuor requirit.
- 15 Initium, potissima cuiusque rei pars.
- 16 Iustitia vera Principis, in quatuor consistit.
- 17 Regum officium, remissius.
- 18 Dominus Philippus Secundus Rex noster in vita, & in morte
laudatus: quatuor charissimo filio D. Philippo III. feliciter
nunc regnanti commendavit præcipue. & nu. 19. & 20.
- 21 Magistratibus Reipublicæ quatuor necessariae qualitates.
- 22 Iudicium quatuor personas requirit.
- 23 Termini Iudicij substantiales quatuor in Rota.
- 24 Iudex circa quatuor signanter pericula versatur.
- 25 Iudex cuncta rimatur; si quatuor observat.
- 26 Conuincitur quis quatuor modis.
- 27 Iurisconsultorum quatuor munera.
- 28 Perfectio vitæ spiritualis, quatuor requirit.
- 29 Ratio communis vitæ, ex quatuor locis petenda.
- 30 Virtutes Cardinales, quatuor.
- 31 Prudentia mater virtutum, quatuor habet conditiones.
- 32 Sancti pro utilitate publica, ob quatuor causas liberè loquebantur.
- 33 Alphonsus à Borgia Valentinus (qui fuit Papa Calixtus III.)
commendatus in dicendis sententijs in Consistorio, quando
erat Cardinalis.
- 34 Publica utilitas quatuor modis consideratur.
- 35 Honesti mores in Republica sunt conseruandi.
- 36 Vitæ honestas in quatuor loca diuiditur.
- 37 Libri ad publicam utilitatem, & vitam benè, beatèq; dicendam
componendi sunt.
- 38 Librorum quatuor cause.
- 39 In libris quatuor genera hominum versantur.
- 40 Argumentum quatuor species continet.
- 41 Aegyptiorum sapientia quaternione continebatur.
- 42 Gratianus Decretum in quatuor libros diuisit, ex Petro Gregorio.
- 43 S. Vincentius Ferrer Valentinus Angelus Dei fuit, qui à Ioāne
Apostolo in Apocalypsi visus, dicebat, timete Deum, & da-
te illi honorem, &c.
- 44 Biblia sacra, liber vitæ.
- 45 Vetus, & nouum Testamentum in quatuor partes diuisum, in
libros videlicet legales, historiales sapientiales, & prophetales.

- 46 Sacra Scriptura sensus, seu intellectus quatuor; historicus, allegoricus, tropologicus, & anagogicus.
- 47 Quatuor scripturae sensus, quid doceant.
- 48 Euangelium Christi in quatuor libros diuisum.
- 49 Semen Euangelicum in quatuor partes cecidit.
Symbola fidei catholicae, quatuor. ibidem.
- 50 Vita Catholica ratio quatuor capitibus à maioribus comprehensa.
- 51 Apostoli Domini, quatuor Concilia celebrarunt.
- 52 Concilia prima Ecclesiae quatuor, speciali quodam signo elucescunt, in quibus, tanquam in quadrato lapide, sanctae fidei structura consurgit.
- 53 Nicæna Ciuitas in quadro posita, lapidem in medio Gymnasii habebat ad quatuor rectos angulos quatuor portarum, & quo mystico sensu.
- 54 Roma in quadro fundata, quadrata dicta, & quo mystico sensu.
- 55 Roma aeterna dicta, ob Pontificiam supremam sedem.
- 56 Sedes Apostolica an iure possit à Roma mutari.
- 57 Fons Iacob in medio Ecclesiae quadrifidus positus.
- 58 Romana Ecclesia in arca modum constructa, quatuor est mundi adstricta lateribus.
- 59 Ecclesia quatuor habet praecipua epitheta; Vna, Sancta, Catholica, & Apostolica.
- 60 Canon, regula dicitur, & quatuor continet species.
- 61 Canon proprie determinatio est Concilij generalis.
- 62 Euangelij liber in sella quadam Regia solitus collocari, in medio confessus Concilij generalis.
- 63 Episcopi in Concilio generali in quatuor nationes diuiduntur, & per quatuor deputationes discussas res approbant.
- 64 Concilium generale quatuor conditiones requirit.
- 65 Episcopi vocati ad Concilium, quatuor potissima habere debent requisita.
- 66 Canon, etiam improprie dicitur Concilij non generalis.
- 67 Conciliorum quatuor genera; Synodale, Prouinciale, Nationale, seu Patriarchale; & Generale.
- 68 Dominicus Bannes triplicem tantum Conciliorum diuisionem refert.
- 69 Antiocheni Concilij Canon. 20. explicatur, circa Synodalia Episcoporum Concilia.
- 70 Graeca, & Latina Ecclesiae multae differentiae.
- 71 Episcopi cum suis praesbyteris Synodale Concilium celebrant.

- 72 Ius tripartitum dixit Vlpianus; sunt tamen, qui optime quadri-
partitum considerant, & num. 73.
- 74 Iuris ciuilibus appellatione Pontificium non continetur.
- 75 Lex constringens hominum vitas, in quatuor species diuisa
à Platone.
- 76 Legis virtus quadruplex; Imperare, vetare, permittere, &
punire.
- 77 Lege ciuili quatuor modis acquirimus titulo vniuersali.
- 78 Contractus innominati, quatuor.
- 79 Obligatio iuris, quadruplex.
- 80 Obligatio ex Contractu quatuor modis contrahitur.
- 81 Lex generalis quatuor signis cognoscitur.
- 82 Legis mens quatuor modis probatur.
- 83 Communis vsus loquendi maxime attendendus est.
- 84 Quadrare communiter dicitur, quicquid aptum est, & congruit,
ex quo prouerbum, in quadrum redigere.

Sunt præterea multa alia naturalia, moralia, secularia, & Ec-
clesiastica quaternarij numeri exempla, quibus optime vni-
uersus Reipublicæ status decoratur; quibusque prædictarum qua-
tuor totius Orbis erectarum insignium Patriarchalium sedium,
congruentia colligitur; ad maiorem Ecclesiæ sanctæ honorem, ac

- 1 Romani Pontificis primatum cognoscendum. Reiecta † autem in
primis eorum opinione, qui mundos innumerabiles esse tenuerūt,
vt habetur, in c. fin. in fin. 24. q. 3. & etiam eorum, qui tantum qua-
tuor esse docebant, vt refert Cælius Rodighinus, lectionum anti-
- 2 quarum, lib. 1. cap. 39. † Quia catholica fides vnicum tantū fuisse,
ac esse mundū profiteretur, vt tetigit Petrus Gregorius, in Syntaxi
artis mirabilis, lib. 9. c. 2. & de iuris arte, cap. 3. num. 1. & Paulus
Gryfaldus, in decisionibus catholicæ fidei, verb. mandus, num. 6.
- 3 Vnicus † tamen iste mundus, quaternitudine decoratur, non
solum, quia, vt supra tetigi, quatuor sunt ad eius conseruationem
præcipua elementa, & quatuor eius partes; de quibus etiam Cas-
- 4 saneus, in Catalogo gloriæ mundi, p. 2. considerat. 13. † (Linteum
enim Beato Petro ostensum, quatuor initia habebat, vt patet Acto-
rum, cap. 10. & seq. & totum terrarum Orbem significabat, vt ad-
uertit Baptista Ferretus, in repe. c. 1. nu. 13. vers. octauio, de const.
& Petrus Bungus, vbi supra, in dicto tit. de num. 4. vers. quemad-
- 5 modum) † Sed etiam, quia quatuor tantū habuit præcipuas Mo-
narchias, Chaldaeorum scilicet, Persarum, Græcorum, & Roma-
norum:

norum: quæ fuerunt per quadruplicem illam Nabuchodonosoris statuae materiam figurata, vt patet Danielis, cap. 2. vbi sacri Doctores aduertunt. Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesiae, lib. 2. cap. 43. in princip. Cassan. vbi supra, p. 12. consider. 56. vers. sed secundum, Thomas Stapletonus, de magnitudine Romanae Ecclesiae, lib. 1. c. 1. & alij, quos conijcit Gryfaldus, vbi supra, verb. Historia, num. 3.

- 6 Quid? † quod somni illius, statuaeque visionis interpretatione, quam Nabuchodonosor à quatuor petierat, ab Ariolis videlicet, à Magis, à Maleficis, & à Mathematicis: tanquam à quatuor diuinandi generibus, de quibus, in c. primo 26. q. 4. in princ. cū ab ipsis habere non posset, habuit à Daniele, communicato prius negotio, præmissaque cum alijs tribus Anania, Azaria, & Misael ad Dominum deprecatione, vt patet, in d. c. 2. Danielis.
- 7 Mundi † præterea pulchritudinem à quatuor prouenire causis, aduertit Rodighinus, vbi supra, lib. 1. cap. 5. & Cassanæus, in d. p. 12. consid. 10.
- 8 Ad † hanc præterea mundi lucem, communemque, & politicā vitam: quatuor tantum modis peruentum est. Primo sine Masculo, & sine Fœmina, vt Adam; Secundo, de Masculo sine Fœmina, vt Eua; Tertio, de Masculo, & Fœmina, vt Abel, & ceteri communiter; Quarto, ex Fœmina, sine Masculo, vt Redemptor noster Christus Dominus ex intacta Virgine Maria, vt expendit auctor Sermonum ad Fratres in æremo, apud Diuum Augustinum Sermonem 20. & 28. in tomo 10. † Facit etiam quadruplex ille generandi modus, dum per bonos nascuntur boni, & per malos mali, per bonos mali, & per malos boni; vt ex S. Augustino habetur, in c. recurat, s. inuenimus, 32. q. 4. Hostien. in summ. de pœnitent. 10 num. 59. vers. 2. in fine. † Vt ita quatuor sint genera hominum, aut valde boni, aut valde mali, aut mediocriter boni, aut mediocriter mali, gloss. verb. vel pro valde, in c. tempus, 13. q. 2. Vel, quod alij sint nomine, & re; alij, nec nomine, nec re; alij nomine tantum; alij re tantum, ex gloss. verb. de Ecclesia, in c. Ecclesia Christi, de pœnit. dist. 1.
- 11 Quatuor † præcipuas personarum species speculatus est Innocentius Tertius, in Sermone primo, de consecrat. Pontificis, in princ. † Et in lege veteri quatuor fuisse genera hominum maximæ dignitatis, summos videlicet Pontifices, Principes, Prophetas, & Patriarchas: aduertit Ioannes Montaignus, de auct. magn. Consilij, num. 36. vers. Nam in veteri.

13 Gradus † præterea, & ordines dignitatum quatuor esse, plures grauiſſimi teſtantur, licet ſint, qui plures, & pauciores aſſignent. gloſſ. verb. magniſcentiſſimis, in Authentico, vt ab Illuſtribus, & qui ſuper eam dignitatem, glo. verb. Illuſtribus, in ſ. cumque hoc, in Proæmio inſtituta, glo. verb. tribuuntur, in l. i. vbi Doctores, ff. de offic. eius, cui mandata eſt iuriſd. & Caſſan. vbi ſupra, p. 6. conſiderat. i. verſ. ex qua lege.

14 Ad † veram præterea adminiſtrandæ Reipublicæ rationem, quatuor requiruntur, vt ex Ariſtotele 3. Politicorum, c. 1. & Egidio, de Regimine Principum obſeruat D. Cardinalis Gabriel Paleottus, de ſacri Conſiſtorij conſultationibus, p. 1. q. 3. artic. 6. in princ. Princeps videlicet, Conſilium, Iudicium, & Populus. Petrus tamen Gregorius, de iuriſ arte, c. 28. num. 5. & ſeq. illa quatuor, ita enumerat, bonos videlicet Princeps, probas leges, probos magiſtratus, & obſequentem populum.

15 Cum † autē potiſſima cuiusque rei pars principium ſit, l. i. vbi gloſ. verb. principium, ff. de origine iuriſ. † Ideo Princeps, qui primus in ijs quatuor eſt, quatuor omnino (vltra illa, quæ Cicero, de optimo eligēdo Imperatore aduertit, virtutem, ſcientiam rei militariſ, auctoritatem, & ſœlicitatem, quæ reſert Frater Ludouic. Granatēſis, in Concione de offic. Paſtorali, par. 2. in princ.) ſeruare tenetur, quæ Plutarchus Diſcipulo ſuo Traiano Imperatori vtiliſſima commendauit; Dei videlicet reuerentiam, ſui cultum, officialium diſciplinam, & ſubditorum affectum, & protectionem. In quibus quatuor veram iuſtitiam conſiſtere, obſeruauit Gulielmus Benedictus, in repetit. cap. Raynuntius, in verb. Raynuntius, num. 7. de teſtam.

17 Quæ † cum viuens laudabiliter ſeruafſet inſignis Rex noſter D. Philippus ſecundus, vt ſic, quæ ad Regium munus pertinent (iuxta tradita, in Pariſienſi Concilio, lib. 2. cap. 1. & ſeq. Aquisgranenſe, poſt caput, 16. in c. 1. & ſeq. tom. 3. Concil. & in Maguntiacenſi Synodo, in c. 2. & 3. tom. 4. Concil. & c. Regum officium, 23. q. 5. cum ſimilibus traditis, à Lancelloto, in templo omnium iudicium, lib. 1. c. 2. ſ. 2. & à S. Auguſt. lib. 5. de ciuitat. Dei, c. 24.) adim-

18 pleret, † inſtante morte, chariſſimo filio ſuo D. Philippo Tertio Regi noſtro Catholico, ſimilia quatuor ſermone admirabili, velut præcipua, ac ſummè neceſſaria commendauit; Primo, Religioſiſ Christianæ deſenſionem, obedientiamque ſummo Rom. Pontifici, & Apoſtolice ſedi habendam; Secundo, vt ſtrenuè perſequeretur Hæreticos; Tertio, quod optimos haberet iuſtitiaſ miniſtros;

- stros; & Quarto, quòd diligenter inquireret homines literis, ac pietate præstantes, qui Episcopatibus Regni præficerentur. Quæ ex Hispania accepta fuerunt, & Typis hic Romæ mandata.
- 19 Vnde † cum prædicti Philippi secundi adhuc viuētis laudes celebrauerint, insignis Martinus Nauarrus, de redditibus Ecclesiasticis, q. 1. adminito 38. num. 2. & seq. & verè dignissimus Cardinalis Carolus Borromæus, in oratione habita ad primum suum Mediolanense Concilium, in fine, dicens, quòd in eius Regia dignitate Sacerdotalem animum licebat agnoscere: † Congruentissimè post illius mortem, summus, & omnium maximus Sanctissimus D. N. Clemens Octauus prædictas Regias vitutes, ac laudes ore proprio commendandas suscepit, publico ad hoc Ferrariæ (vbi tunc aderat) sacro habito Consistorio, in die Patroni mei Sanctissimi Dionysij, nono Octobris 1598. vt tanti quadrati Regis laudes, ac virtutes: à tanto Pontifice notiores vniuerso Orbis fierent, perpetuoque durarent.
- 21 Alia † præterea quatuor notabilia, ad gubernationem Israelitici Populi consuluit Moyse cognatus suus Ietro, vt patet Exodi, c. 18. dicens illi, quòd prouideret de omni plebe Tribunos, Centuriones, Quinquagenarios, & Decanos: quatuor illas necessarias qualitates habentes, quod essent potentes, timerent Deum, in quibus esset veritas, & odirent auaritiam. Et refert Iacobus Simancas, de Republica, lib. 7. c. 2. nu. 2. Vt hinc etiam constet, consultissimè in duobus illis Regijs Cancellarijs Vallisolitana, & Granatensi sexdecim selectos iudices (quos Auditores vocamus) in qualibet earum fuisse diuissos in quatuor Classès, seu Aulas: vt testatur idem Simancas, in d. lib. 7. c. 9. num. 2. & ibi in c. 17. vbi agit, de quatuor viris, qui in Regis curia, & in vtroque conuentu iuridico de causis capitalibus iudicant.
- 22 Iudicium † etiam quatuor personas requirit, iudicem scilicet, accusatorem, vel petitem, defenforem, & testem, iuxta text. in c. forus, §. iurgium, vers. in omni, de verb. signific. quod, & dixerat Fabianus Papa, Epistola secunda, circa finem; licet hoc sub auctoritate Alexandri Papæ referat Burchardus, lib. 16. Decretorum,
- 23 cap. 15. † In quo iudicio quatuor termini, seu substantiales dilationes sunt in Rota, ad ponendum videlicet, ad articulandum, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta, vt aduertit Octauianus Vestrius, in Practica Rom. Cur. lib. 5. c. 1. num. 1. & seq. & Nicolaus Antonius Grauius, in additione.
- 24 Sed † cum magistratus minus quam priuatus peccare debeat,

- ob quatuor causas, adductas à Iacobo Simancas, de Republica, lib. 6. c. 16. num. 1. hinc, vt iudex, illa quatuor signanter maxima iudicandi pericula euitet, de quibus agit Rodericus Episcopus Zamorensis, in Speculo vitæ humanæ, lib. 1. c. 14. quem omnino videndum commendat Alexander Stiaticus, in Practica iudiciaria,
- 25 in cap. 8. num. 25. † Et, vt adimpleat illud, quod scriptum est, videlicet, quod iudicantem oporteat cuncta rimari; c. iudicantem 30. q. 1. quatuor etiam obseruare tenetur. Primum, quod facile nō credat; Secundum, quod exquisitè discutiatur; Tertium, quod neq; gratia, pretio, odio, & inimicitia iudicet: Quartum, vt cum deliberatione pronunciet, vt aduertit Petrus Rebuffus, in l. pronunciatum, vers. in summa, ff. de verb. signific. † Et facit, quia quatuor modis quis conuincitur, vt notat gloss. in cap. nos in quemquam 2. quæst. 1.
- 27 Iurisconsultorum † etiam quatuor munera esse, aduertit Tiberius Decianus, in Appologia pro iuris prudentibus, in c. 1. nu. 1.
- 28 Et † nedum ad perfectionē vitæ spiritualis, quatuor requiruntur, quæ explicat Sanctus Vincentius Ferrer, Patronus noster, in Sermone 3. de sancta Trinitate; vt sic Regularis, quatuor teneatur obseruare, de quibus idem, in Sermone feriæ sextæ, post Dominicam, Reminiscere: † Verum etiam communis vitæ ratio ex quatuor est petenda, ex lege videlicet naturali, ex diuini Spiritus admonitu, ex iure scripto seu posituo: & ex sanctissimorum hominum exemplis, vt aduertit Pierius Valerianus, in Epistola illa notabili, pro Sacerdotum Barbis, in vers. in primis autem.
- 30 Vnde † optime Cardinales virtutes quatuor sunt, Iustitia, Temperantia, Fortitudo, Prudentia, gloss. verb. sanctorum, in Clem. 1. in §. verum quia, de Summ. Trinit. Seneca, in lib. de quatuor virtutibus, Iacobus Zocchus, in repet. c. omnis vtriusque, num. 172.
- 31 de pœnit. † Et prudentia, quæ mater virtutum dicitur, cap. 1. de offic. custodis: merito quatuor habet annexas conditiones, vt post Aristotelem, & S. Thomam aduertit Nauarrus Aspilcueta, in cap. fin. nu. 3. de pœnit. dist. 5.
- 32 Hinc † viri sancti, ac iusti pro rerum, ac temporū oportunitate, propter quatuor causas in Reipublicæ commodum, ac utilitatem tum audacia loquuti sunt. Prima propter eorum accensum desiderium, Secunda propter euidens verum, Tertia propter iniunctum eis officium; & Quarta propter expectatum præmium, vt explicans verba illa, *Propter Sion non tacebo*; Isaïæ, c. 62. tradit S. Thomas, & cum allegans D. Card. Paleottus, de sacri Consistorij

33. rij consultationibus, par. 4. q. 1. r. vers. ad hoc autem. † Qui, in p. 5. q. 1. vers. & ne quis forte, multum circa hoc commendauit Valentinum Alphonsum Borgiam (qui postea fuit Calixtus Papa Tertius) dicens, quod cum Cardinalis esset, eam in dicendis sententijs libertatem, cum grauitate coniunctam semper retinuit; vt sine vlla assentatione, seu timiditate, sed magna modestia, & libertate, quod conducere putabat; loqueretur.
34. Facit † etiam ad supradicta, quod publicā vtilitatem quatuor modis considerarunt Doctores, vt aduertit Bart. in l. 1. num. 25. ff. solut. matr. & Petrus Rebuff. in l. pupillus, §. munus publicū, vers. notandum est, ff. de verb. signific.
35. Et † cum honesti mores in optima Republica maxime sint conseruandi, l. 1. de Maiuma, lib. 11. C. ibi: *vt seruetur honestas, & verecundia castis moribus perseueret.* (Honestum enim propter se est eligibile, vt ex primo Rethoricorū obseruat Rodolphus, de Riio, de canonum obseruantia, proposit. 1. in princ. & facit notabile verbum Pij secundi, de quo memini, in Flosculo de excellen. clericorum. p. 1. num. 97. vers. quod autem, & exornat Couarr. in cap. quamuis pactum, p. 2. in initio, num. 1. & seq. de pact. in 6.
36. & tetigi in d. Flosculo, p. 2. num. 104. † Vitæque honestas in quatuor loca diuisa sit, ex Ludouico Gomes, in oratione de iuris laude, num. 2.)
37. Hinc † mirabiliter factum est, quod cum libri, ad publicam, & communem vtilitatem edantur, ad mores videlicet hominū componendos, & vitam benè, beatèque ducendam; vt aduertit Calderinus, in proæmio Decretalium, num. 9. & num. 17. † Nedum in illis, quatuor solent causæ concurrere, duæ videlicet essendi, vt materia, & forma, & duæ fiendi, vt efficiens, & finis ex Ioanne Andr. in Data sexti, num. 19. vers. Item cum auctor, & Ioann. Monacho, in proæmio sexti, num. 1. vbi Prob. in addit. num. 42. versic.
39. causæ autem: † Verumetiā quatuor hominum genera in illis versantur, auctor videlicet, qui sua propria dicta scribit; scriptor, qui aliena scribit nihil addendo, vel mutando; compilator, qui aliorum dicta ordinat, nihil addendo de suo; & commentator, expositor, seu glossator, qui alicuius dicta per sua declarat, vt expendit Calderinus, in d. proæmio Decretalium, num. 19.
40. Denique † libri nedum quadratam figuram habent, vt ad oculum patet, sed, & frequenter in quatuor partes diuidi solent; vt peritis constat. Quod ex eo forsan fit, quod argumentum in quacumque disputatione susceptum, quatuor sub se species continet;

- Sylogifinum videlicet, enthymemma, inductionem, & exemplum, vt aduertit Euerardus, in locis legalibus, in proamio, num. 2. &
- 41 10. † Vnde Vniuerſa Ægyptiorum ſapientia quaternione continebatur, vt ex Iamblico, Diodoro, & alijs obſeruat Petrus Bunnigus, de Myſtica numerorum ſignificatione, tit. de Numero Quarto, in verſ. Ægyptiorum.
- 42 Sed † prætermiſſa nunc (iam aliàs elaborata) multorum Doctorum inductione, qui libros ſuos, & opera in quatuor partes diuiſerunt; & maxime Gratiani noſtri in Decreto, cuius primus titulus ita habebat; Concordia diſcordantium canonum libri quatuor, vt refert vir non contempnendus Petrus Gregorius, de Iuris arte in c. 8. num. 12. verſ. omnium; alijs etiam grauioribus exemplis hoc eſt maniſeſtum.
- 43 Sacra † enim Biblia, quæ à S. patrono noſtro Vincentio Ferrer (per Angelum illum dicentem, *Timete Deum, & date illi honorem, quia venit hora iudicii eius*. Apocalypſis c. 14. deſignato; vt ipſe in quadam concione Salmantica habita, ſequuto miraculo confirmauit, quodq; ex alijs refert Conualentinus etiam Frater Vincentius Iuſtinianus Antiſt, in vita eiufdem Sancti, p. 1. c. 19. verſ. en el monaſterio) † In Sermone, de commemoratione Sancti Pauli, in verſ. 2. merito liber vitæ appellatur; hanc
- 45 etiam quaternitudinem voluit decorare. † Nam vltra, quod tam vetus, quàm nouum teſtamentum quatuor partibus, ſeu libris diuidatur: Legalibus ſcilicet, Hiſtorialibus, Sapientialibus, & Prophetalibus; vt, vel in tabula illa Bibliæ Illuſtriſſimo D. Cardinali Antonio Fachineto, tit. SS. Quatuor Coronatorum (de tam ſancto, & optimo Pontifice Innocetio Nono nepoti benemerito) dicata;
- 46 licet videre: † Quatuor etiam ſunt ipſius ſacræ Scripturæ ſenſus, ſeu intellectus; Hiſtoricus ſcilicet, Allegoricus, Tropologicus, & Anagogicus; vt inter alios aduertunt Ioannes Viguerius, in Inſtitutionibus ad Chriſtianam Theologiam, §. 136. verſ. 10. & Leilius Zecchus, tract. de Theologia, c. 6. in §. an ſacra ſcriptura habeat plures ſenſus, verſ. ſecunda propoſitio. † Vt ſic Hiſtoria doceat factum, Tropologia faciendum, Allegoria credendum, & Anagogia appetendum: ex Caſſaneo, in Catalogo gloriæ mundi, p. 3. conſider. 36. in fine.
- 48 Aeternum † quoque illud, ac bonum nuntium Ieſu Chriſti Domini noſtri Euāgelium, in quatuor libros, à quatuor ſacris Euāgeliftis Mattheo, Marco, Luca, & Ioanne mira Dei prouidentia fuit diſtributum, vt ex Ireneo tetigit Petrus Gregorius, de iuris arte,

49 arte c. 4. nu. 6. † Et Euangelicū semen, quod est verbū Dei, in quatuor partes cecidisse, legimus apud Lucam, in c. 8. de quibus agit S. Vincentius Ferrer, in Sermone 2. Dominicæ sexagesimæ. Quatuor quoque sunt Symbola fidei, Apostolorum, S. Athanasij, Nicæni Concilij; & magni Lateranensis, refert gl. in rubr. de summ. Trinit. in fine.

50 Grauiissimi † etiam Patres, ac maiores nostri omnem salutaris, & catholicæ vitæ rationem; in quatuor præcipua capita diuiserunt, in Decalogum scilicet, Sacramenta, Orationem Dominicā, ac Apostolorum Symbolum: existimantes, quod ijs quatuor explanatis, quasi communibus sacre scripturæ locis, nihil ferè ad eorum intelligentiam, quæ Christiano homini discenda sunt; poterit desiderari, vt aduertit, ac docet Catechismus Romanus, in præfatione, num. 12. in vers. sed quoniam; sicut in opposito, vt quis propriè hæreticus sit, quatuor debent concurrere: de quibus, Bernardus Commenis, in lucerna Inquisitorū, verbo, hæresis. nu. 21.

51 Et † cum Apostolorum quatuor genera referat. S. Isidorus, de Ecclesiasticis officijs, lib. 2. c. 5. vers. quatuor autem; Insignes illi Apostoli Domini quatuor tantum Concilia celebrarunt, Primum de electione S. Matthiæ, Actorum, c. 1. Alterum, de electione septē Diaconorum, Actorum, cap. 6. Tertium, de circuncisione gentibus non imponenda, Actorum, cap. 15. & Quartum, de permissione legalium ad tēpus, donec Synagoga cum honore sepelliretur, Actorum, cap. 21. vt ex gloss. ordinaria, habetur in tomo 1. Concilio- rum, fol. 1. tit. de Quadruplici Synodo Apostolorum.

52 Et † quāuis Ecclesia sacrosancta multa generalia Cōcilia celebrauerit, & pro tēpore (rebus exigentibus) celebrabit; quatuor tamen priora, semper habita sunt speciali quodam signo, celebrari: In quibus, velut in quadrato lapide sanctæ fidei structura, consurgit, cap. 1. vers. inter cætera, c. sicut. dist. 15. c. post translationem, de renunc. & in Auth. de Ecclesiasticis titulis, in princip. Præ- tum spirituale Sophronij, in cap. 178. & Couarru lib. 4. resol. c. 15.

53 Cum † autem inter hæc quatuor prius fuerit celebratum Nicænum, vt ex dictis iuribus constat; notabile est, quod Nicæa illa ciuitas in quadro posita fuerit, quatuorq; tantum portas habuerit ad tot rectos angulos; Qui omnes cernebantur ex vno lapide, qui in mendio Gymnasijs positus erat, vt ex Strabone refert Alphonsus Pisanus, in præfatione ad Nicænum Concilium, tomo 1. Conc. p. 492. quasi ex hoc etiā innueret, doctrinā illius Cōcilij vniuersalē esse: omnesq; quatuor mundi partes respicere, & obligare.

- 54 Quat etiam insigni significatione merito inclyta Roma nō ca-
ruit, cum in quadro fundata fuerit, & quadrata dicta: quod ad-
uertunt Pompeius Festus, de verb. signific. verb. quadrata Roma,
& eius scholium, & Alexander ab Alexandro, Genialium dierum,
lib. 6. cap. 11. & ad eum Tiraquell. in verb. Romamq; quadratam,
vt innueret Apostolicam sedem ibidem postea constitutam, super
firmam petram constructā, & in medio Gymnasij Ecclesiæ positā;
veram Cathedram esse, electam à Deo, ad omnia dubia catholicè
decidenda; iuxta c. per venerabilem, s. rationibus, qui filij sint le-
55 gitimi. † Et in simili ponderat Dominus Cardinalis Hieronymus
Albanus, in tract. de potestate Papæ, & Concilij, p. 1. num. 72. di-
cens, nutu diuino ab antiquis Imperatoribus Romam fuisse appel-
latam æternam Vrbein, propter Pontificiam sedem, ibidem per-
56 petuo remansuram. † Vt pluribus placeat, non posse illam à Ro-
ma mutari, inter quos insignis fuit Archidiaconus, in cap. funda-
menta, num. 12. de electio. in 6. sequunturq; alij, allegati à Car-
dinali Jacobatio, in tract. de Concil. lib. 8. art. 6. nu. 25. Rodulpho
Cupers, de sacros. Eccles. ad cap. oportebat, 79. distinct. in s. Pa-
pa Romæ, Michaelis Aninyon, de vnir. Ouil. & Past. c. 18. & Petr.
Cenedo, in collectaneis ad ius canonicum, p. 1. collectanea 11. ad
cap. Rogamus. 24. q. 2. num. 4.
- 57 Vnde † sicut insignis ille Puteus, fonsq; Iacob præsentia Domi-
ni, eiusque sessione illustratus, in modum Crucis in medio Eccle-
siæ quadratæ positus fuit; vt obseruat Venerabilis Beda, de locis
sanctis, & eum allegans Illustrissimus Dominus Cardinalis Ba-
ronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tomo 1. sub anno Domini, 31.
- 58 vers. 53. incip. Quod autem: † Sic Roma meritò quadrata fuit,
in qua, sancta Romana Ecclesia in Arce modum constructa, qua-
tuor est mundi adstricta lateribus, vt docebat Felix Papa, in Epi-
59 stola 1. ad Paternum Episcopū, in princip. † Et cui, quatuor sunt
præcipua assignata epitheta; videlicet, Vna, Sancta, Catholica, &
Apostolica, vt tetigit Catechismus Rom. p. 1. cap. 10. de nono ar-
ticulo Symboli, num. 14. 15. 16. & 17. & Illustrissimus Dominus
Cardinalis Bellarminus, tomo 1. controuersia 4. lib. 4. de notis
Ecclesiæ, cap. 3. in vers. fin. dicens, id à recentioribus communi-
ter obseruari.
- 60 Præterea † facit, quod Canon, iuxta quem omnes viuere tene-
mur, cap. 1. de constitut. cum regula quadam sit, cap. 1. distinct. 3.
- 61 quatuor etiam continet species, vt ibidem obseruat gl. † Et, cum
Canon propriè determinatio sit Concilij Generalis, vt notatur in
initio

- 62 initio dist. 3. quaternaria etiam in eo oportunè apparent. † Tùm, quia receptus mos fuit in Ecclesia Dei, vt Euāgelicus codex quatuor Euangelistarum, Matthæi, Marci, Lucæ, & Ioannis, in medio confessus Generalis Concilij celebrandi, in Regia quadam sede collocabatur: vt patet, ex Chalcedonense Cōcilio, Actione prima, & obseruat Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 3. sub Anno Christi 325. pag. 273. versic. Quod duplici ratione, & in tom. 6. sub Anno Christi, 451.
- 63 pag. 141. vers. confessus autem, & vers. sed, & si quæ sunt. † Tùm, quia in eo, quatuor concurrunt genera hominum, ex insigni Cardinale Reginaldo Polo, de Cōcilio, in quæst. 34. & Prælati in quatuor nationes diuiduntur; & res in eo statuendæ, per quatuor deputaciones discussæ; approbantur, iuxta Ceremoniale Romanum,
- 64 lib. 1. sectione, 14. cap. 5. in princ. & in §. generalis. † Tùm etiam, quia ad illud celebrandum, quatuor conditiones requiruntur, quas expendit Illustrissimus D. Card. Bellarminius, in tom. 1. cōtrouersia 4. lib. 1. c. 17. vers. Respondeo, & vers. seq. vbi de prædictis quatuor præcipuis Patriarchis meminit. † Tùm denique, quia Prælati ad illud vocandi, quatuor requisita habere debent, sapientiam, vitæ Sanctitatem, experientiam, & zelum: vt tetigit Gryfaldus, in decisionibus catholicæ fidei verb. Concilium, num. 48.
- 66 Verum † quia Canon largo modo sumptus, cōtinet etiam alias Ecclesiasticas constitutiones, quàm Concilij Generalis: vt tradūt Doctores in c. 1. de constitut. maxime Antonius Burgos, in repet. num. 1. & seq. Hyppolitus Riminald. num. 14. & seq. & Ferretus,
- 67 num. 1. † Quatuor etiam sunt Conciliorum genera. Primum, est Synodale, qd̄ Episcopus cum suis præbyteris celebrat; Alterū Prouinciale, quod Archiepiscopus habet cum suis Episcopis suffraganeis; Tertium Nationale, seu Patriarchale, quod Patriarcha cum suis Archiepiscopis agit; & Quartum Generale est, seu Œcumenicum, quod summus Pontifex adunata Ecclesia celebrat, vt explicat idem Illustrissimus Bellarminius, in d. lib. 1. c. 4. in princ.
- 68 Quamuis † Frater Dominicus Bannes, 2. 2. Diui Thomæ, q. 1. art. 10. dubit. 3. in prima parte Commentarii, eiusdem articuli, in vers. Nota secundo; testetur triplicem tantum esse Conciliorum diuisionem.
- 69 Neque † obstat prædictis, quod Antiochenum Concilium, in canone 20. innuere videatur, nulla esse Synodalia Episcoporum Concilia; in illis verbis. *Nullis verò liceat apud se celebrare Concilia; præter eos, quibus Metropolitana videtur esse iura concessa,*

- vt habet prima editio dicti Concilij, cui reliquæ in sensu concordant, in tomo 1. Concil. pag. 648. quibusque adstipulatur S. Martinus natione Græcus, & in Hispania Bracarensis Episcopus, in collectione Græcarum Synodorum, dum in capit. 18. ita habet. *Nulli autem Episcopo liceat propria apud semetipsum Concilia facere, præter eos, quibus Metropoles sunt credita.* In tom. 2.
- 70 Concil. pag. 834. † Tum, quia hæc poterit esse vna inter Latinos, & Græcos differentia, ex multis, quæ notantur, in c. aliter. 31. dist. cap. licet Græcos, de Baptismo, c. 1. de summ. Trinit. in 6. & referunt Hostiens. in summa, tit. de voto, num. 18. Cassanæus, in Catalogo gloriæ mundi, p. 12. consider. 21. vers. quinta natio. & Nicolaus Aymericus, in directorio Inquisitorum, p. 2. q. 18. & ibi ad eū
- 71 Dominus meus Pegña, commento 43. vers. cæterum. † Tum, quia supradicta verba exponenda sunt, quod Episcopus cum alijs etiā Episcopis non possit (absq; Metropolitano) Prouinciæ Conciliū celebrare: Poterit tamen cum præbyteris suis Diocesanum facere, iuxta Toletanum Concilium, 4. in canon. 20. de quo, in cap. quando præbyteri, ibi: *Vel ad Concilium venerint.* 38. distinct. & ita exponit gloss. verb. Concilia, in cap. propter Ecclesiasticas, 1. & 2. dist. 18. & ita apud Græcos (vt ab ipsis accepi) seruatur, remanetque integra, ac vera quadruplex superior facta Conciliorum diuisio.
- 72 Facit † etiam ad superiora, quod quāuis Vlpianus tripartitum ius cognouerit, in l. 1. §. huius studij, ff. de iust. & iure, Quadrupartitum tamen alij considerarunt. Et non tantum ille, qui diuisioni Vlpiani ius Prætorium addidit (quem tamen reprehendit Odofredus, in d. §. huius studij, verb. tripartitum est) † Verum etiam Polidorus Virgilius, de inuentoribus rerum, lib. 2. cap. 1. in fin. vers. cæterum extra tripartitam: dicendo, ius aliud esse naturale, aliud gentium; tertium ciuile, & quartum canonicum.
- 74 Pro † quo facit, quia appellatione iurisciuiilis, non continetur Pontificium, vt patet, in summa, distinct. 3. & tradit Cagnolus, in repet. rubr. ff. de orig. iuris, num. 15. quod adde, ad tex. in cap. ius autem, dist. 1.
- 75 Legislatoriæ † quoq; facultati quatuor sunt coniuncta, charitas scilicet erga proximos, iustitia, amor virtutum, & vitiorum odiū, vt ex Philone refert Iacobus Sinancas, de Republica, lib. 4. cap. 5. num. 15. † Lex etiam, quæ constringit hominū vitas, l. leges sacratissimæ, C. de legib. in quatuor species diuisa fuit à Platone, vt ex nostris refert Thomas Cananus, in repet. rubr. Decreti, num. 411. & seq.

- & seq. & Petrus Gregorius, de iuris arte, cap. 3. num. 2. Huius, quatuor sunt effectus, & virtutes. Imperare, vetare, permittere, ac punire, l. legis virtus, ff. de legibus. Quod, & Dominicus à Soto
- 77 aduertit, de iustitia, & iure, lib. 1. q. 2. artic. 2. in princip. † Ex illa, quatuor formæ interpretandi colliguntur, vt ex alijs obseruat Conradus, in templo omnium iud. lib. 1. c. 1. §. 3. in vers. dubitationes iudiciorum interpretari, num. 2. videlicet, declaratiua, arctatiua, extensiua, & correctiua, seu abregatiua.
- 78 Præterea † ex iure ciuili, quatuor modis titulo vniuersali nobis res acquiruntur, §. fin. vers. videamus. Instituta per quas personas nobis acquiruntur, vbi Christophorus Portius, num. 18. & Iacobus Richius, in tract. de vnione prolium, capit. 3. num. 5. omnis etiam ob rem datam tractatus materia, quatuor innominatorum contractuum speciebus absoluitur, l. naturalis, ff. de præscript. verbis.
- 79 Et † obligationem actionis matrem, iuxta, l. licet, §. ea. ff. de procurat. quadruplicè lex consideratit, ex contractu videlicet, quasi contractu, ex maleficio, & ex quasi maleficio, §. sequens diuisio.
- 80 institut. de obligationibus. † Sed, & obligationem ex contractu, veluti in societate humana frequentiore, quatuor modis contrahi, ostendit; re scilicet, verbis, literis, consensu, §. fin. Instit. de oblig. & in princ. instit. de oblig. quæ ex delicto nascuntur, vbi gl.
- 81 in verb. diuiduntur. † Et quatuor modis, ac signis lex cognoscitur, quòd sit generalis, vt ponderat Nicæsius, §. sed, & quod Principi, num. 3. Instit. de iure naturali.
- 82 Legis † etiam dominatrix mens, quatuor modis probatur; Primo, per rationem in ea expressam; Secundo, cum non potest nisi vnica assignari; Tertio, quando aliter oriretur absurdum; Quarto ex communi vsu loquendi, vt aduertit oninino videndus Paulus de Castro, in l. non dubium, num. 5. C. de legibus.
- 83 Cum † verò hic quartus modus ex communi vsu loquendi maximè sit attendendus, l. cum de lanionis, §. asinam, ff. de fundo instructo, cum alijs traditis, à Nicolao Euerardo, in loco legali, 12.
- 84 ab opinione vulgi, nu. 1. & seq. † Apud omnes verò gentes quicquid congruat, ac aptum sit, quadrare dicatur, iuxta receptum, adagium, de quo Manutius, verb. in quadrum redigere: Hinc apparet etiam, notabilis hæc congruentia in Ecclesia sancta Dei, quatuor scilicet, insignium Patriarchalium sedium erectio, per quam, & ipsius Ecclesiæ honor ampliatur, & Primatus Romani Pontificis (inter alia) notabiliter cognoscitur.

Caput Decimumtertium.

De alijs notabilibus Quaternarijs considerationibus ad similitudinem quadruplicis Patriarchalis dignitatis:
 maximè ex nomine Papæ, ex Formata Epistola ex Pallio Pontificali, & alijs
 Ecclesiasticis Ritibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia varietate circumdata.
- 2 Ecclesia sponsa Christi pudica, & incorrupta.
- 3 Sponsa priuilegijs sponsi decoratur.
- 4 Sponsaliorum genera quatuor.
- 5 Fœmina cum quatuor facibus ducebantur ad domum mariti.
- 6 Anulus sponse quarto digito inseritur.
- 7 Matrimonium ob quatuor causas institutum.
- 8 Illegitimi quatuor habent contra se iuris præsumptiones regulariter; multi tamen fallunt Regulam.
- 9 Maria Virgo ob quatuor causas fuit desponsata Ioseph.
- 10 Romanus Pontifex plura nomina habet, sed frequentius appellatur Papa.
- 11 Nominis Papæ, plures etymologia.
- 12 Papa, idest admirabilis.
- 13 Christus nominandus admirabilis, iuxta Isaiam Prophetam.
- 14 Papæ nomen antiquitus commune fuit pluribus.
- 15 Papæ nomen solo Romano Pontifici reseruatum, & num. 16.
- 17 Heretici, Catholicos Papistas à Papa vocant.
- 18 Papæ nomen an sit scribendum cum duplici, pp. in medio nominis, & num. 19.
- 20 Stella in natiuitate Domini apparuit.
- 21 Romana potestas quatuor literis indicata.
- 22 Machabai ex quatuor literis nomen sumpserunt.
- 23 Titulus Dominice Crucis, quatuor literis indicatur.
- 24 Papæ nomen abbreviatum, duplici pp. scribitur.
- 25 Patriarcha dicitur Princeps, & Pater patrum.
- 26 Galleri quatuor, qui deferuntur ante summum Pontificem dum solenniter equitat; quid significant, nouiter ponderatum.
- 27 Pallij Pontificalis usus frequens, & antiquus.

28 Pallium

- 28 Pallium Pontificale significat pellem Ovis illius, quam Dominus aberrantem quaesuit.
- 29 Pallium Pontificale, an verò palleum sit dicendum.
- 30 Pallium Pontificale ex corpore Beati Petri sumitur.
- 31 Pallium Pontificale quatuor Cruces insertas habet.
- 32 Bonifacij Quarti Arma, seu Insignia.
- 33 Episcopi in partem sollicitudinis vocati.
- 34 Episcopi quatuor habere debent requisita.
- 35 Illustriissimi quatuor Cardinales subscribunt informationes promouendorum ad Pontificias dignitates.
- 36 Curatis beneficijs praeficiendi, à quatuor examinantur.
- 37 Rector Parochialis vnus est, ex quatuor, quibus omnis anima subijcitur.
- 38 Parrochus dicitur aliquando Prelatus.
- 39 Patria propria cuique regulariter dulcis.
- 40 Infames soliti sunt fugere loca suae nationis.
- 41 Patria, aliquando sine culpa relinquitur.
- 42 Quaevis terra patria, Adagium.
- 43 Clericus sine commendatitijs sui Episcopi literis, non est admit- tendus.
- 44 Formata Epistola vsus laudabilis, ex Niceno Concilio, & nu. 46.
- 45 Formata Epistola continet quatuor praecipuas literas.
- 47 Sanctorum memoria celebranda.
- 48 Commune officium sanctorum, in quatuor praecipua capita di- stributum.
- 49 Miracula, quatuor requisitis probantur.
- 50 Christus ineffabilem suum amorem, per quatuor signanter effe- ctus ostendit.
- 51 Natiuitas Domini, quatuor Dominicis Aduentus praenunciatur.
- 52 Alleluia ab Aggeo Propheta inuenta interra, & decantata.
- 53 Alleluia tempore Paschali in fine Psalmorum, quatuor vicibus repetitur.
- 54 Gaudium verum, quatuor conditiones habet.
- 55 Maria Virgo omni laude dignissima, varijs decoratur epithetis.
- 56 Maria Virgini, ex quatuor praecipuis causis laus debetur.
- 57 Maria Virgo, quatuor praecipuis per totum annum Antiphonis salutatur.
- 58 Colores quatuor praecipui, ad celebranda Diuina officia, & nu. 61.
- 59 Pictores, quatuor praecipuis coloribus vtuntur.
- 60 Violaceus color an Adnigrum, an ad purpureum pertineat.

- 1 **S**Tat + etiam sacra Regina Ecclesia, in vestitu deaurato, iuxta Psalmum 44. & c. si Paulus, 32. q. 5. quaternaria signanter circundata varietate. + Cum enim Christi Domini nostri sponsa sit pudica, & incorrupta, c. loquitur, in fi. c. omnibus, 24. q. 1. c. debitum, de bigamis: Ipse vero Christus (vt vidimus supra) dignatus fuerit quaternarium hunc numerum in se ipso decorare: Hinc congruenter in sacrosancta Ecclesia quaternarium ornatum apparere decebat; + Vt sponsi sui privilegijs, ac dignitatibus elucesceret. l. Princeps, vers. Augusta, ff. de legibus, l. fœminæ, ff. de senatoribus.
- 4 In + sponsalitijs siquidem, ac matrimonijs non minima habita fuit huius quaternarij numeri consideratio. Quatuor enim reperiuntur sponsaliorum genera. Vnum, inter virum, & legitimam, fœminam; Alterum, inter Christum, & sanctam Ecclesiam; Tertiū inter Deum, & animam iustam; & Quartum, inter verbum, & humanam naturam, vt adductis sacre Scripturæ testimonijs, aduertit Innocentius Tertius, in sermone 3. in princip. de consecratione Pontificis maximi. + Antiquitus etiam vxor ad domum mariti cum quatuor facibus ducebatur, vt tetigit Prateius, in lexicon. iuris, verb. Matrimonium, in vers. testificandi. + In actu quoque desponsationis, annulus sponsæ datur; eique in quarto digito ponitur; vel ob venam cordis, vt speculatus est text. in c. fœminæ. §. Item quod in primis, 30. q. 5. Abb. in c. illud, nu. 4. de presumpt. & Couarru. de sponsalib. p. 2. c. 4. num. 3. vel ob alias considerationes, quas tetigit D. Anastasius Germonius, lib. 2. Animaduersionum, cap. 8.
- 7 Matrimonium + denique ob quatuor causas fuit institutum. Prima, propter societatem mutui auxilij; Altera, propter infirmitatem incontinentiæ; Tertia, propter suscipiendam legitimam prolem; Quarta vt esset signū, & figura coniunctionis Christi cū sancta Ecclesia, vt ex Concilio Colonienſe, & Catechismo Romano obseruat Alphōsus Viualdus, in Cadelabro Aureo, tit. de sacrament. matrimon. num. 11. + Sic enim per matrimonium suscepta legitima proles, quatuor illa incommoda, & sinistras presumptiones efugiet, quas in illegitima cōsiderabat Beat. Bonifacius Martyr, dicens: *Quod nec in bello seculari est fortis, nec in fide stabilis, nec honorabilis hominibus, nec Deo amabilis.* Vt habetur, in c. si gens Anglorum, 56. dist. & meminit Ioannes Roias (post Dominum Cardinal. Paleott.) in epitome successionum, cap. 15. num. 16. quamuis hoc in multis fallat, vt ibi aduertit Roias, & (causam suam defendens) Bernardus Diaz, in Pract. Canonica, c. 14. verb. illegi-

- illegitimi. Denique, vt supra tactum fuit, consanguinitatis, & af-
finitatis gradus per matrimonium; ad quatuor extenduntur.
- 9 Sed, † & sacratissima Virgo Maria ob quatuor causas fuit san-
ctissimo Ioseph desponsata. Prima, vt per generationem Ioseph,
origo Mariæ monstraretur; Secunda, ne lapidaretur à Iudæis, vt
adultera, cum filium haberet; Tertia, vt in Ægyptum fugiens,
haberet solatium; Quarta, vt sic partus celaretur Diabolo, dum
putasset non de Virgine, sed de vxore generatum; vt habetur, in
Breniario Romano, in Vigilia Natiuitatis, in lectione prima, Ho-
miliz Sancti Hieronymi, ad illud Matthæi, c. 1. *Cum esset despon-
sata Mater Iesu Maria Ioseph.* Quarum vltimam causam Hie-
ronymus tribuit S. Ignatio, quam etiam speculatus est Origenes,
vt habetur, in cap. inuenta, in versic. dico coniugem, 27. q. 2.
- 10 Sponsa † igitur Christi sancta Mater Ecclesia, meritò suū spon-
sum sequuta, quaternaria varietate decoratur. Habet enim in-
primis visibile caput, Romanum scilicet Pontificem, qui licet plu-
ribus nominibus, ac epithetis decoretur, maximè à Beato Bernar-
do ad Eugenium dicente, quòd heres Apostolorum appellatur;
„ Primatu, Abel; Gubernatu, Noe; Patriarchatu, Abraham; Ordina-
„ ne, Melchisedech; dignitate, Aaron; auctoritate, Moyses; iudica-
„ tu, Samuel; potestate, Petrus; vnctione Christus; Quòd inter alios
refert Lancellotus Conrardus, in Templo omnium iudicum, lib. 2.
cap. 1. vers. pallium, num. 8. vbi, & in num. 2. alia multa Romani
Pontificis nomina cumulauit, & Ludouic. Gomes. in repet. c. 1.
num. 1. & sequentibus, de constitut. lib. 6. communi tamen Chri-
stiani populi, atque Orbis consensu Papa appellatur; in quo no-
mine quatuor literæ sunt, vt ad oculum patet. Et tetigit Conua-
lentinus Ludouicus Gomes Episcopus, in d. capit. cum in mul-
tis, num. 87. de rescript. in 6.
- 11 Et † quamuis huius nominis plures ethimologias adferat idem
Gomes, in repet. d. c. 1. num. 39. & seq. de constitut. in 6. † omnes
- 12 tamen sub illa compræhendi videntur, quòd ab interiectione ad-
miranti dicatur, de qua meminere gl. in verb. Papa, in præmio
Clementinarum, in §. hæc sanè. Nauarr. Aspilcueta, de spolijs cle-
ricorum, §. 2. num. 1. cum alijs, à me traditis, in Flosculo, de Cleri-
- 13 corum excellent. par. 2. num. 77. † Vt ex tanta dignitate cunctis
admirabilis esset; vti verus Vicarius illius, de quo prophetauit
Isaias, in cap. 9. dicens: *Et vocabitur nomen eius, admirabilis.*
- 14 Hinc † consultissimè factum fuit, quòd licet antiquitus nedum
Episcopis, sed etiam alijs ex venerando clero viris, Papæ nomen

- competeret, tribuique soleret: vt aduertunt Ramundus Ruffus, in Patronum Molinæi, fol. 88. col. 2. vers. nec video inquit, Franciscus Amessana, in libro Difficilia Hieronymi, verb. Papa, Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris, p. 2. lib. 15. c. 2. num. 13. Nauarrus, vbi proximè, emendatores Decreti, in scholio ad c. propter Ecclesiasticas, lo 2. distinct. 18. & Illustrissimus Dominus Cardinalis Bellarminus, tomo 1. controuersia 3. lib. 2. cap. 3 1. in versic.
- 15 primum ergo: † Ob nominis tamen excellentiam fuit decretum, vt soli Romano Pontifici Papæ nomen competeret: & vnicum, tantum esset in Orbe Christiano, vt patet, in Synodo Romæ habita, à Gregorio Septimo, Anno Christi 1073. & legitur in Registro Epistolarum illius, asseruato, in Bibliotheca Vaticana, vt attestatur Illustriss. D. Cardinalis Baronius, eius dignissimus Bibliothecarius, in Martyrologio Romano, ad diē 10. Ianuarij, in Agathone, sub verb. Papæ. Non enim id vulgo receptum est, vt sensit Annibal Rocchus, in tract. visitationum, ad Breue Gregorij 13. in princip. verb. Papa, in vers. & quare: sed edito salubri Ecclesiæ Decreto constitutum. † Quod etiam in Nicæna Synodo fuisse statutum, ex Eusebio, & alijs refert Ludouicus Gomes. in d. cap. 1. de constit. in 6. num. 42.
- 17 Et † hinc miseri recentiores Hæretici putantes catholicis viris Romanam fidem tenentibus, iniuriam inferre: solent eos à Papa Papistas appellare. Sed sint nobis viuentibus hæc semper præconia laudum, & post mortem tituli sepulchrales, vt Romani sic semper dicamur: atq; Papistæ, vt dicebat omni maior commendatione idem Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, ad Martyrologium, die 16. Octobris, in verb. à Romano Pontifice.
- 18 Et † quamuis Ramundus Ruffus, & Petrus Gregorius, vbi supra contendant, quod hoc nomen Papa, quinq; literis sit scribendum, duplici videlicet pp. in medio nominis adiecta: † Inualuit tamen, vt cū quatuor literis scribatur, & in medio dictionis vnica sit tantum litera. P. vt patet, in toto corpore iuris canonici, alijsque Pontificijs literis, & in ipsis quoque exemplis, ab eodem Ruffo pro se adductis, maximè in canone 4. Vasionensis, seu Vassensis Concilij, quo præcipitur, vt Papæ nomen recitetur in Missa, de quo memini, in Flosculo, de Clericorum excellen. p. 2. num. 174.
- 20 Nam, † & absque illa litera. P. quam in medio nominis Ramundus Ruffus, & Petrus Gregorius addere voluerunt; non erit minus admirabile Papæ nomen: dum non ab illo Papa dicatur admirabilis, sed ex mirabili sua potestate, prædicto nomini admirationem

tionem adferat. vt in simili. de Stella in Natiuitate Domini appa-
rente, iuxta Euangelium Matthæi, cap. 2. contra Priscillianistas
considerabat S. Gregorius Papa, dicens: *Non Stella fatum pue-
ri, sed fatum Stella is, qui apparuit puer, fuit.* Et habetur in
Romano Breuiario, die prima infra octauâ Epiphaniæ, in lect. 7.

21 Ex † illis enim quatuor literis, ab omnibus vniuersalis Ec-
clesiæ Præses, & Christi Vicarius veneratur Summus Roma-
nus Pontifex, sicuti iam dudum inclyta Romana potestas, qua-
tuor illis literis S. P. Q. R. (quas infra aliter expendo) vniuerso

22 Orbi cognita fuit. † Et fortissimi illi veteris testamenti viri, ab il-
lis quatuor literis M. C. B. I. insigne Machabæorum nomen sum-
pserunt, vt tetigit ex quodam Rabino Gilbertus Genebrardus, in
Chronographia, lib. 1. de scripturis, & scriptoribus diuinis, lectio-

23 ne 2. titul. Machabæorum liber. † Et insignior titulus Crucis
Dominicæ, quatuor alijs videlicet, I. N. R. I. literis per omnes
fideles decoratur, ac colitur.

24 Facit † etiam contra Petrum Gregorium, & Ramundum Ruf-
sum duplicem. pp. in medio nominis Papæ requirentes; quod qñ
illud abbreviatè esset scribendum: triplex litera P. necessaria es-
set, At nunquàm sic scriptum legitur, sed duabus tantum, viden-
cet, PP. vt aduertit, & explicat D. Anastasius Germanius, de In-
dultis Apostolicis, in §. Episcopus, num. 17. & seq. & in lib. 2. Ani-
maduersionum, cap. 1. in fin. & videmus passim, maxime in pen-
dentibus Bullarum plumbis: sequitur igitur, quod nomen Papæ
quatuor literas, non vero quinque habeat.

25 In † quo sequens, et secretum latere existimo, quod sicut, qui
primum post Pontificem locum obtinebāt, Patriarchæ dicti sunt,
quasi Principes, & Patres patrum; vt ex Beato Isidoro, in c. cle-
ros, 21. dist. & ex alijs superius tetigi: Ita meritò summus Ponti-
fex, hoc quatuor literarum nomine vteretur, videlicet Papa, quo
inter alia ostenderet se Principem, ac patrem esse Patriarcharum

26 qui quatuor tantum propriè sunt, vt supra fuit probatum. † In
cuius potestatis signum, ac tanti triumphi (vt existimo) Hierogly-
phicum, dum solenniter equitat summus Rom. Pontifex, quatuor
ante se solet deferre Galleros, è villuto purpureo auro circunda-
tos, super quatuor Baculos, per quatuor ex secretis Cubicularijs,
vt est in Curia habitantibus hoc factum notorium, & ex Fratre
Ioanne Bru aduertit Gonçalus Ponçe de León, in libro qui in-
scribitur, sanctissimi nominis Dei sodalitas, post c. 17. in fine, in
c. Ordo quo Sanctissimus D. Papa ad Ecclesiam Beatæ Mariæ su-
pra

- pra Mineruam in Vrbe æquitat, in *S.* procedit turma, vers. Tulum Cubicularij secreti. Ex quibus apparet, quòd Ecclesia sancta, etiam in suo visibili capite, quaternaria hac varietate decoratur.
- 27 Est et etiam in Ecclesia frequens, ac insignis Pontificalis pallij vsus & auctoritas, iuxta rubr. de auctoritate; & vsu pallij. et significat enim pellem illius Ovis, quam Dominus aberrantem quæsiuit. Et ideo super humerum Antistitis ponitur, vt illius magni Pastoris imitorem se ostendat, qui Gregis infirmitates sibi ferendas proposuit, vt ex Isidoro Pelusiota obseruat Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annalib. Ecclesiasticis, tom. 2.
- 29 sub Anno Christi 216. incip. sed nec illud, pag. 327. et An verò pallium, seu palleum sit dicendum? contendunt Abbas, in rubr. 1. de auctoritate, & vsu pallij, num. 3. & ibidem in rubr. 2. num. 1. vers. & scribitur per E. & Stephanus Durantus, in tractatu de Ritibus Ecclesiæ, lib. 2. cap. 9. num. 41. & seq. cum alijs, quæ de eodem pallio aduertit idem Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in tomo 3. sub Anno Christi, 336. vers. 63. incip. quod verò ad pallium, pag. 458. & seq. et Sumitur autem ex corpore Beati Petri, c. significasti, vbi glos. verb. corpore assumuntur, de electione, Pontificale Romanum, p. 1. tit. de Pallio, vers. & quia, & Ceremoniale Romanum, lib. 1. sectione 10. cap. 5. de Pallio.
- 31 Et et quantum ad propositum facit, quatuor tantum habet insertas Cruces, vt aduertunt Abb. & Stephanus Durantus, vbi supra, ille, num. 4. & 5. hic verò, num. 44. licet discrepent in colore, quasi innuant quatuor præcipuas Patriarchales Cruces, ad ornatum pallij Apostolicæ, Romanæque sedis institutas fuisse; iuxta illud, Exod. 22. ibi: *Funiculos in simbrijs facies, per quatuor*
- 32 *angulos pallij tui, quo operiris.* et Quod etiam deprehendi poterit ex insignijs, & armis Beati Bonifacij Papæ quarti, qui vnâ magnam Crucem faciebat, quatuor alias intus se minores continentem, vt refert Frater Arnoldus Vuion, in libro cui titulus est, *lignum vitæ arboris Monastici Benedictini*, & insignis Frater Alphonsus Iacon, de vitis, & gestis Pontificum, in vita dicti Bonifacij Quarti.
- 33 Præterea et non solum in Rom. Pontifice, qui in plenitudinem potestatis est assumptus, sed, & in Reuerendissimis Episcopis, & alijs, qui in partem sollicitudinis sunt vocati, c. ad honorem, de auctoritate, & vsu pallij, quaternaria etiam varietate decoratur
- 34 Ecclesia. et Cum enim in ipsis, quatuor illa notabilia à fortiori requirantur; scientia videlicet, ætas, mores, & ordo; de quibus meminit

- meminit gl.verb. alijs, in c. si pro clericis, de præben. in 6. & Ludovicus Gomes, in tractatu Expectatiuarum, num. 80. vers. & est notandum, arg. c. vbi periculum, de electio. in 6. & c. cum in cunctis, extra eod. Et alia quatuor, quæ post Archidiaconum & Card. Alex. refert Lancellotus Conrardus, in Templo omnium iud. lib. 2. cap. 5. in §. 3. num. 72. † Hinc factum fuisse existimo, quod qualitates, & informationes præficiendorum in Episcopos, & Cardinales, tunc integram dicantur habere perfectionem, quando quatuor Illustrissimorum Cardinalium subscriptionibus fuerint roboratæ; Vna, videlicet Illustrissimi Cardinalis Relatoris, Secunda, Illustrissimi primi Cardinalis Episcopi, Tertia, Illustrissimi primi Cardinalis Præbyteri, & Quarta, Illustrissimi primi Cardinalis Diaconi; iuxta Tridentinum Concilium, sess. 24. de reformat. in c. 1. vers. omnes verò, ita ex cōsuetudine, ac stylo Sacri Collegij obseruatum, vt refert Dominus Flaminius Parisius Episcopus, de resignat. beneficiorum, lib. 8. q. 5. num. 10. & 14.
- 36 Sed, † & ad similitudinem quandam, præficiendi Curatis beneficijs quia, & ipsis pro modulo suo ars artium (regimen scilicet animarum) committitur, c. cum sit ars, de ætat. & a qualitate, & quatuor saltem veniunt etiam examinandi; ab Episcopo scilicet, vel eius Vicario, cum alijs tribus Doctoribus, vel licentiatibus in Theologia, vel iure canonico, vt decreuit idem Tridentinū Concilium, sess. 24. cap. 18. in vers. transacto. † Nam, & ipse præbyter curatus vnus est ex quatuor personis, quibus omnem animam subditam esse, considerauit Ioannes Hugo, in quadriuiuo Ecclesiæ, siue in tractatu, de offic. quatuor Prælatorum; Papæ scilicet, Imperatoris, Episcopi, & Curati. † Idemq; prælatus dicitur, & prælaturā habere, c. cum ab Ecclesiarum prælatis, de offic. ordinarij, c. de rectoribus, c. tua nos, de clerico ægrotante, vel debilitato, tangit Petrus Gregorius, in tractatu, de beneficijs, cap. 10. nu. 20. & expresse post Iacobum de Sancto Georgio, Geminianum, & Philippum Francum; tradit Cæsar Lambertinus, de iure patron. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 20. num. 2.
- 39 Præterea † quamuis patria propria, cuiuslibet dulcis dicatur, I. qui habebat, ff. de legat. 3. vbi gl. & DD. Qu. intilianus Mandosius in regula Cancellariæ 5. de reseruat. q. 4. num. 5. & Dominus Flaminius Parisius, de resignat. beneficior. lib. 5. quæst. 3. num. 147.
- 40 Tamen † cum aliquando illa dimittenda sit, tam ob culpam; vt puta, cum infames loca suæ nationis fugere consueverunt; gloss. verb. nationis, in c. cum deputati, de iudicijs: † Aliquando etiam
- fine

- sine culpa, imò laudabiliter propria possit patria relinqui, & ad aliam proficisci, exēplo Abrahæ, cui Dominus dixit; *Egredere de terra tua.* Genes. c. 12. & dilectæ filiæ, cui etiam dixit; *Obliviscere populum tuum, & domum Patris tui.* Psalm. 44. & multis
- 42 alijs iustis causis: † Maximè, quando patria honesto etiam viro, pro exilio sit habenda, dum ibi non possit commodè viuere: vt in Adagio, *Quævis terra patria: obseruauit Manutius.* Nō enim promissis dictum fuit illud alterum Adagium, *Domi manere oportet bellè fortunatum.*
- 43 Hinc † cum Peregrinorum quatuor sint genera, vt ex Platone lib. 13. de legibus aduertit Iacobus Simancas, de Republica, lib. 8. cap. 28. num. 3. ne cum Ecclesiastici muneris, aut catholicæ communicationis damno liceret cuique propria relictæ Patria, alterā petere: sanctissimè constitutum fuit in Ecclesia Dei, vt nedum Peregrinus Clericus sine cōmendatitijs, ac dimissorialibus Episcopi sui litteris, in aliena Diœcesi ad Ecclesiastica muneramitteretur: tot. tit. de Clericis Peregrinis, cap. duæ vbi gloss. verb. propter criminosos. 19. q. 2. cum similibus, & tangit Rebuffus, in Praxi beneficiorum, p. 1. tit. forma litterarum dimissorialium, num. fin. & in
- 44 l. dimissoria, ff. de verb. signific. † Verumetiam, in Nicano primo Concilio (ab illis 318. Patribus celebrato) memoratus ille Formata Epistolæ vsus fuit introductus, vt ex Attico Constantinopolitano Antistite, habemus, in fine Chalcedonensis Cōcilij, & in Decreto Gratiani, in c. sanctissimo. 73. distinct. memineruntque de Formata, Ordo Romanus, in c. qualiter Episcopus in Romana Ecclesia ordinetur, in §. Formata Episcopo danda, textus, in c. Ecclesijs, §. 1. vbi gloss. verb. Formatas, 68. distinct. cap. fin. 71. distinct. c. placuit. lo 2. de consecrat. dist. 3. & plura alia iura.
- 45 Fuit † autem Formata Epistolæ vsus introductus à patribus, sub certo Quaternario Græcarum litterarum numero, vt qui fidem Catholicam his elemētis significatam scriberet, vel deferret: censeretur esse Catholicus; sicque inter catholicos mereretur catholica communicatione recipi, vt accuratè obseruauit Illustriss. D. Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tomo 2. sub Anno Christi. 142. pag. 96. vers. eiusmodi commercio, & vers. seq. & in tom. 3. sub Anno Christi. 325. pag. 304. vers. exarabantur, qui est videndus, ex pag. 302. Exarabantur enim in Formata, quatuor litteræ Græcæ, primæ videlicet nominum Patris, Filij, Spiritus sancti; & Principis Apostolorum Petri. Deinde quatuor aliæ litteræ nominum illius scilicet, qui scribebat, prima; eius, cui scribebat, secunda:

- Secunda: accipientis, tertia: & ciuitatis de qua scribebatur; quarta. Et denique in fine adiecta erat dictio illa quatuor literarum, videlicet, Amen, vt ex prædicto D. Cardinali apparet, & ex d.c. Sanctissimo. 73. distinct. & in summa prædictæ distinctionis.
- 46 Vnde † quamuis prædictæ Formate Epistolæ vsus in desuetudine abierit; ideoque in scholis illa, 73. distinctio (quæ illum refert) nõ legatur, vt ibi obseruat glossa; est tamen perpetua recordatione dignissimus; tum, quia à tam celebri Concilio introductus fuit; tum etiam, quia ex illo Rom. Pontificis Primatus in Ecclesia catholica colligitur; dum tribus illis trium diuinarum personarum literis, quarta etiam adiecta fuit Apostolorum Principis Petri, cui à Domino vniuersalis Vicariatus in Ecclesia relictus fuit; cuiusque verus successor est, Romanus ipse Pontifex, vt alibi dico.
- 47 Sunt † præterea in Ecclesia sacrosancta, multa alia sub hoc quaternario numero salubriter constituta. Cum enim gloriosa Sanctorum facta recolenda sint, & debita veneratione celebranda; vt in memoria aterna sint iusti, Psalm. 111. cap. 1. de reliq. & vener. sanct. 1. quoniam venerabilis, vbi notatur, C. de Episc. & cleric. & Concil. Trid. sess. 25. in Decreto, de inuocatione Sanctorum, & exor-
- 48 nat Cassan. in Catalogo, p. 3. Confid. 29. & seq. † Hinc optimè, in Romano Breuiario Commune Sanctorum, in quatuor præcipua capita videtur distributum. Primum, Apostolorum, sub quorum officio, & Euangelistarum (paucis mutatis) celebramus; secundum, Martyrum, vnius vel plurimorum; tertium, Confessorum, Pontificum, vel non Pontificum; quartum, Sanctarum foeminarum, Virginum, & non Virginum. † Horum etiam Sanctorum miracula quatuor requisitis probantur, vt aduertit Iosephus Mascardus, de probat. vol. 2. conclus. 1042. incip. Miraculum, num. 5. in fin. & seq. ex quo ornabis locum Trident. Concilij, vbi proximè, dum de admittendis nouis miraculis agit.
- 50 Hinc † etiam à fortiori cõgruit, vt sancti Sanctorum Iesu Christi Domini nostri (qui ineffabilem in nos amorem per quatuor illa ostendit, per verba videlicet, per collata beneficia, per obsequia personalia, & aduersorum tollerantiã, vt inter alios expendit Frater Bernardinus Bustus, in par. 2. Rosarij, Sermone 29. in
- 51 vndecimo signo diuini amoris, vers. & ad confirmationem.) † Ingressum in hunc mundum, & admirandam eius Natiuitatem, quatuor in officio Aduentus Dominicis præuenimus, & tetigit (licet in alio proposito) Gryfaldus, in decisionibus catholice fidei,
- 52 verb. Aduentus, nu. 4. vers. consuevit. † Et gloriosam, lætantiemq;

- illius resurrectionem non sine speciali quadruplicis lætitiæ significatione celebramus. Nam cum vox illa Alleluia, ab Aggeo Propheta inuenta, & decantata; & ex Apostolica traditione in Ecclesia introducta, vt obseruauit Gryfaldus, vbi proxime verb. Alleluia. † In Dominicis per annum, in fine Psalmorum tribus tantum vicibus recitetur; tempore tamen Paschali (non sine mysterio) quarta additur illis trib. vt habetur in Rubricella Breuiarij, posita post Antiphonam feriæ secūdæ ad Vesperas primæ Dominicæ post Pascha. † Vt ijs quatuor Alleluia pronūciatis, quatuor illas veri gaudij conditiones adimplere videamur, de quibus ex Apostolo ad Philippenſes, cap. 4. ibidem explicat S. Thomas, & cum allegās Frater Ludouicus Viualdus, in opere Regali, in tract. de cognit. electorum, à reprobis, in §. sunt alij Doctores, versic. secundo illi, & Rebuff. in concordat. Galliæ, rubr. 1. de approbatione conuentorum, in princip. in verb. Gaudentes.
- 55 Similiter † etiam sacratissima Virgo Maria, quæ verè est omni laude dignissima, vt canit Ecclesia, & tetigit videndus B. Dionysius Cartusianus, opere edito, de laudibus Mariæ, & Dominus Iosephus Stephanus Conualentinus, & Oriolen. Episcopus, in libro inscripto, Sacri Rosarij Virginis Mariæ defensio, vbi in fine ex varijs Doctorum locis, gloriosa eius epitheta per singulos hebdomadæ dies distributa cumulauit, quæque in deuotorum Virginis gratiam, his præteritis annis curauit, vt Valentia Typis mandarentur: † Signanter tamen ex quatuor causis laus illi debetur, vt considerauit S. Antoninus, in summa, p. 4. tit. 15. cap. 28. §. 3. vers. secundo ex eo. Pro quo etiam facit, quia præcipua mater est illarum insignium quatuor prærogatiuarum, dilectionis videlicet, timoris, agnitionis, seu magnitudinis & sanctæ spei; vt ex loco illo Ecclesiastici, cap. 24. canit Ecclesia. † Vnde consultissimè per totum annum in fine Ecclesiastici officij eam laudamus, & inuocamus cum quatuor illis Antiphonis, per quatuor anni tempora distributis; à prima videlicet Dominica Aduentus, vsque ad Purificationem, cum ea, quæ incipit, Alma Redemptoris Mater; à Purificatione, vsque in Feriam quintam cœnæ Domini, cum ea, quæ inceperit, Ave Regina cœlorum; toto Paschali tempore, cum ea, quæ incipit, Regina cœli latere; & ab octaua Pentecostes, vsque ad Aduentum, cum ea, quæ incipit, Salve Regina. Quod est omnibus Ecclesiasticis viris per quam notum; fietque multis ex hac obseruatione magis notandum.
- 58 Deniq; † ad Ecclesiasticas solemnitates celebrandas, quatuor præcipuis,

præcipuis, & frequentioribus coloribus utitur Ecclesia. Albo videlicet, Rubeo, Viridi, ac Nigro; secundum Gulielmum Durandū, in Rationali diuinorum officiorum, lib. 3. cap. 18. cui titulus est, de quatuor coloribus. vbi in nu. 8. dicit, ad hos colores omnes alios 59 referri. † Sicut, & pictores quatuor præcipuos colores habent, vt aduertit Petrus Gregorius, in Syntaxi artis mirabilis, lib. 3. in 60 cap. 7. in princip. † Colorem enim violaceum ad nigrum refert Durandus, vbi supra; licet Cassianus ad rubeum, seu purpureum pertinere dicat, in Catalogo gloriæ mundi, p. 12. cōsider. 93. vers. 61 sub isto colore. iuncto vers. antecedente. † Prædictos etiam quatuor colores cum Durando refert Innocentius tertius, lib. 1. Mysteriorum Missæ, cap. 32. Et licet modo in Missali Romano, in Rubrica Rituum, tit. de Coloribus, quinque colores numerentur; instituto quoq; nostro consonare videtur, in quinque præcipuis Orbis Patriarchis; computando Romanum.

Caput Decimumquartum.

De alijs insignibus quaternarijs considerationibus, ad similitudinem quatuor insignium Patriarchalium sedium: Vbi maxime, de Iubileo centesimo, pro isto Anno Millesimo sexcentesimo agitur.

S V M M A R I V M.

- 1 Annus 1600. celeberrimus ob sanctum Iubileum Centesimum à S. D. N. Clemente octauo in dictum.
- 2 Indulgentiarum Thesaurus vnde Ecclesiæ acquisitus, & adunatus?
- 3 Indulgentia quatuor requirit.
- 4 De Iubileo, qui scripserunt?
- 5 Papa non archatur tempore, ad Iubileum concedendum.
- 6 Iubileus quatuor potissimum temporibus solitus fuit concedi.
- 7 Hodiernis temporibus hominum corpora, & merita defecerunt.
- 8 Portæ quatuor Sanctæ aperiuntur, in anno Iubilæi.
- 9 Ecclesiæ quatuor visitandæ, in anno Iubilæi.
- 10 Iubileus huius anni 1600. à Iubilæo Bonifacij Octauo, & à Natiuitate Domini quaternarius est.

- 11 *Saeculum magnum ab Adam, usque ad finem mundi; in quatuor tempora diuisum.*
- 12 *Iubilaeus centesimus ob honorem Basilicarum Sanctorum Petri, & Pauli dicitur indictus.*
- 13 *Iubilaeus centesimus ad tollendam saecularium ludorum memoriam introductus.*
- 14 *Polidori Virgilij lapsus, in origine Iubilaei centesimi.*
- 15 *Bonifacius Octauus in scriptis redegit celebrationem Iubilaei centesimi.*
- 16 *Bulgarus quare derisus à suis scholaribus?*
- 17 *Iubilaeus centesimus ante Bonifacium introductus.*
- 18 *Catalanus quidam quadringentis annis ante Pontificatum Bonifacij Octauus venit Romam, ad Iubilaeum centesimum.*
- 19 *Iubilaeus centesimus ab Ecclesia primordijs originem trahit.*
- 20 *Officium Ecclesiasticum tempore interdicti, quatuor conditionibus celebrandum.*
- 21 *Interdictum suspenditur à iure, in quatuor anni solennitatibus.*
- 22 *Sacrarum rerum species, quatuor.*
- 23 *Bona Ecclesiae sunt necessaria; ut anima corpori.*
- 24 *Bona Ecclesiastica vota fidelium sunt, pretia peccatorum, & patrimonium pauperum.*
- 25 *Bona Ecclesia in quos usus expendenda?*
- 26 *Portis quatuor intratur ad omnia Ecclesiastica beneficia.*
- 27 *Ecclesia habuit bona à suo exordio.*
- 28 *Constantinus Imperator die quarto sui Baptismi fecit donationem Ecclesiae, & quibus Consulibus?*
- 29 *Sol qualiter dicitur quarto die creatus?*
- 30 *Bonorum Ecclesiae quatuor partes faciendae.*
- 31 *Thesaurus domus Domini quatuor leuitis creditus erat.*
- 32 *Papatus dicitur largo modo beneficium Ecclesiasticum.*
- 33 *Beneficium Ecclesiasticum in quatuor consistit.*
- 34 *Beneficium vnum, ut diuidi possit, quatuor requirit.*
- 35 *Commissiones causarum in partibus, quibus faciendae?*
- 36 *Collegia ab Episcopo, cum quatuor virorum Consilio gubernanda sunt.*
- 37 *Prouinciali quatuor diffinitores assignantur.*
Generali ordinis quatuor assistentes assignantur. ibidem.
- 38 *Professorum Religionis Iesu commendatio.*

- 1 **E**T † quia ad Annum Domini Millesimum sexcentefimum, (Diuina Clementia) sub foelici Pontificatu, S. D. N. Clementis Octauo peruenti sumus, in quo, in hac alma Vrbe celeberrimus ille remissionis, ac Iubilæi Annus celebratur: Idemque habet cum quaternaria obseruatione, multa communia; vt vltra Petrum Bugum, de mystica numerorum sign. p. 2. in fi. statim aperiam; indignū videretur hoc loco, illum silentio præterire. † Quare sciendum est, Indulgentiarum Thesaurum, ex Christi Domini nostri meritis Ecclesiæ sacrosanctæ fuisse acquisitum: & ex Virgine sacratissima, alijsq; Sanctis coadunatum. iuxta extrauag. Vnigenitus, de pœnit. & remis. & Bullam Pij Quarti in ordine suarū 82. incip. Decet. Quæ habetur, in Bullario Rom. Pontificū, vol. 2. pag. 770. & obseruant Viualdus, in Candelabro aureo, p. 1. tit. de Indulgentijs, num. 3. & 4. & Gryfaldus, in decisioibus catholice fidei, verb. Indulgentia, num. 2.
- 3 Vt † autē Thesaurus iste ex omni parte fructuosus sit, quatuor præcipua exigit; auctoritatem videlicet in concedente, gratiam in accipiente, causam iustam concedendi, & implementum operis, pro quo imponitur. glos. verb. confitebuntur, in princip. in extrauag. Antiquorum, de pœnitentijs, & remis. Alphonsus Guerrerero, in Speculo summorum Pont. cap. 28. de Indulgentijs, circa finem, & communiter esse receptum, testatur Viualdus, vbi proximè, num. 9.
- 4 Inter † prædictas autem Indulgentias, Iubilæus potissimus est, vt probant, qui de illo exproffesso scripserunt. Ioannes Baptista Paulianus, ad d.c. cum ex eo, de pœnit. & remission. Ioannes de Anania, ad rubr. de sortilegijs, Frater Angelus Pientinus, Martinus Nauarrus, & Dominus Rutilius Bensonius Lauretanus Episcopus, & ante illos Iacobus Cardinalis S. Georgij, & nepos Bonifatij Octauo Papæ, vt habetur, in appendice Bibliothecæ SS. Patrum, cum scholijs Iulij Roscij.
- 5 Et † quamuis ad concessionem Iubilæi certis, ac determinatis temporibus non adstringatur Summi Pontifices, sed pro arbitrio Pontificio concedere illum soleant, vt notoriæ patet, & supradicti auctores aduertunt: † Nihilominus tamen quatuor reperio obseruata tēpora, in quibus celeberrimi Iubilæi indictio fuit solemniiter celebrata. Primum, quolibet Anno centesimo; Secundum, quolibet quinquagesimo; Tertium, quolibet Anno trigesimo tertio; Quartum verò, quolibet Anno vigesimo quinto, vt patet, ex Extrauag. Antiquorū, Extrauag. Vnigenitus, & Extrauag.
- Quemad-

Quemadmodum, de poenit. & remissio. & ex Bulla 7. Alexandri Sexti, incip. Inter curas, in tom. 2. Bullarum, pag. 141. vbi indicationem Iubilæi ad quemlibet Annum trigessimumtercium, tribuit Gregorio vndecimo, licet Episcopus Bensonius, in tract. de Iubilæo, lib. 3. cap. 6. Urbano Sexto tribuat.

- 7 Quo fit, vt his temporibus (quibus non solum merita, sed, & ipsa hominum corpora defecerunt, teste Pelagio Papa, in c. fraternitatis. 34. distinct. & libro statutorum Carthusiani ordinis, p. 2. cap. 10. num. 1.) fidelis populus quolibet centesimo Anno quatuor
- 8 vicibus inuitetur, ad lucrādum istum sanctum Iubilæum. † In quo quatuor portæ (quæ ob excellentiam sanctæ vocantur) solemni ritū aperiuntur, vt tradit insignis Natiarr. de Iubil. not. 34. num. 8. &
- 9 Dominus Episcopus Bensonius, vbi supra, lib. 4. cap. 13. † Et quatuor sunt assignatæ Ecclesiæ Patriarchales deuotè visitandæ, videlicet S. Petri, S. Pauli, S. Ioannis Lateran. & S. Mariæ Maioris, vt patet in dicta extrauag. Quemadmodum; & in indicatione Iubilæi à S. D. N. Clemente Octauo facta pro isto Anno Millesimo sexcentesimo. † Est autem hic præsens annus, à centenariio Iubilæo Bonifacij Octauo, & ab ipsa Natiuitate Domini (qui veram generi humano attulit remissionem, insignis quoque quatercentesimus quaternarius; & per quaternaria sæcula (sæculum pro centum,
- 11 annis sumendo) computando; etiam quaternarius est. † Vt ita, sicut magnum sæculum ab Adam scilicet, vsque ad finem mundi, in quatuor tempora diuisum considerauit S. Antoninus, quem allegat, & sequitur Ludouic. Gomes, in repet. capit. cum in multis, num. 80. de rescript. in 6. ita quoque sacratissimus Iubilæus, qui à primordijs centenarius fuit, nunc Apostolicæ sedis benignitate, in quolibet anno centesimo quaternarius celebratur.
- 12 Causam † verò concessionis centesimi Iubilæi fuisse honorem Basilicarum SS. Petri, & Pauli refert Nauarr. in d. Commentario,
- 13 de Iubilæo, notab. 32. num. 31. † Sed Polidorus Virgilius, de inuentoribus rerum, lib. 8. cap. 1. fatetur, fuisse introductum in Ecclesiam, ad tollendam in populo Romano sæcularium ludorum, memoriam, qui in honorem Apollinis, quolibet centesimo anno, seu sæculo (ex quo sæculares ludi dicebantur) fiebant: acclamante Præcone, & dicente; Venite ad ludos, quos nemo mortalium vidit, nec visurus est. Quod videtur satis verisimile.
- 14 In † eo tamen Polidorus Virgilius, vbi supra displicet, quod originē ceteresimi Iubilæi tribuat Bonifacio Octauo. † Ipse namq;
- 15 solu in scriptis redegit, quod iam erat antea in Ecclesia introductum.

- atum. vt satis indicant verba illa prima ipsius Pontificis, in d. extrauag. Antiquorum habet fida relatio, de pœnit. & remissio. Rē igitur nouam non fuit aggressus, qui asseruit, antiquorum relatione vsitatam, arg. extrauag. rem non nouam, de dol. & contum, & l. rem non nouam, neque in solitam aggredimur, C. de iud.
- 16 Vbi † gloss. 1. obseruauit derisum fuisse Bulgarum à scholaribus suis, quod legem illam interpretari cœperit, pridie, quo viduam quandam duxerat in vxorem. Quodque non siluit Tiraquell. in.
- 17 legibus connubial. in l. 6. in princip. num. 5. † Et in terminis, quod ante Bonifacium introductus esset in Ecclesiam Iubilæus centesimus, testatus est Cardinalis ille Sancti Georgij, ipsius Bonifacij nepos in dicto lib. de Iubilæo, in cap. 2. & 7. referens ad Iubilæum Anni 1300. ab Auunculo suo indictum, venisse Romam aliquos, qui superiori centenario pro simili lucrâdo Iubilæo iterum accesserant. † Quod ita ex Nauarr. & alijs obseruat Dominus Episcopus Bensonius, in dicto lib. 3. c. 5. de illo quoq; mentionem faciens, cuius occasione in Cathalonia fundata fuit Ecclesia S. Mariæ de Monserrato. Qui quadringentis tantum Annis ante Bonifacium potuit pro Iubilæo centesimo Romam venisse, Anno scilicet Domini Nongentesimo, vt ex auctoribus, qui illius vitam scripserunt, & ex libro miraculorum Beata Mariæ de Monserrato, & ex Annis Comitum Cathalonix, qui inseruntur in principio constitutionum Cathalonix, licet colligere. † Quinimò Cardinalis Ioannes Monachus testatur se ab ore ipsius Bonifacij Octauī accepisse, Iubilæum istum Anni centesimi à primis Ecclesiæ temporibus fuisse concessum, vt patet, in gloss. in verb. confitebuntur, in vers. à Natiuitate, in d. extrauag. Antiquorum, & tetigit Viualdus, in candelabro aureo, tit. de Indulgen. num. 20. vt ita appareat, præsentem hunc centenarium Iubilæum, notabili superiori à me expensa quaternitudine decorari; & ad ornatum huius nostri tractatus pertinere.
- 20 In † Ecclesiastico præterea locali interdicto, habita est etiā quaternarij cōsideratio. Celebranda namque tūc sunt diuina officia, quatuor seruatis conditionibus; submissa scilicet voce, ianuis clausis, interdictis exclusis, & campanis non pulsatis, vt patet,
- 21 in c. alma mater, §. adiicimus, de senten. t. excomm. in 6. † Quo etiam tempore, in quatuor præcipuis Anni festiuitatibus, videlicet in Natali Domini, in Paschate, Pentecostes, & Assumptione Virginis Mariæ poterunt officia celebrari, non seruatis illis conditionibus, vt patet in d. c. Alma Mater, §. in Festiuitatibus, vbi

Couarr. p. 2. num. 1. & sequ. licet, & hoc ad alias Festiuitates per
privilegia Apostolica extendatur, vt per Couarru. in d. loco.

- 22 Optime etiam superioribus consonat, Quatuor esse sacrarum
rerum species, Sacramenta scilicet, Vasa sacra, Ornamenta sacra,
& Bona ad prædicta sustentanda; deputata, vt ex S. Thoma obser-
uat Nauarrus, de redditibus Ecclesiasticis q. 1. Monito. 18. nu. 1.
- 23 Hæc t̄ verò quarta species bonorum videlicet, honori ipsius
Ecclesiæ tam necessaria fuit; vt anima corpori. cap. si quis obje-
cerit. 1. q. 3. & Aurelianense Concilium, 4. in canon. 33. tradunt
Cardinal. à Turrecremata, in cap. expedit. 12. q. 1. Septimacensis,
de Catholicis institutionibus, cap. 44. num. 27. & seq. Soto, de iust.
& iur. lib. 10. q. 4. art. 5. Couarr. lib. 4. resol. cap. 16. num. 8. Rebuff.
in Praxi beneficiorum, p. 1. tit. forma Vicariatus Archiepiscopo-
rum, num. 22. cum alijs à me cumulatis, in Flosculo de clericorū
24 excellentijs, p. 1. §. 2. num. 58. & seq. t̄ Dummodò eorum origi-
ne, ac naturā considerata, quod vota fidelium sint, pretia pecca-
torum, patrimonialia pauperum, & stipendia Ecclesiasticorum iux-
ta Cabilonense Concilium secundum, in cap. 6. Decretum Urbani
Papæ, in tom. 1. Concil. pag. 347. (de quo, & Aquisgranense Conc.
in cap. 116. ad hoc meminit vir doctus Achilles Statius Lusitanus,
in Epistola ad Martinum Nauarrum scripta, num. 13. posita in fi-
25 ne tractatus Nauarri, de redditibus Ecclesiasticis.) t̄ In pios, ac de-
bitos vsus expendantur, iuxta, c. res Ecclesiæ. 12. q. 1. cum alijs,
quæ Nauarrus cumulauit, in dicto tractatu. Cuius verba, in q. 1.
Monito 22. num. 2. cum vtilissima sint: placuit hic referre, habent
,, enim in hunc modum: Non est verisimile, quòd illi antiqui fide-
,, les, tam religiosi, tam humiles, modesti, & temperantes: qui sua
,, bona ob amorem Dei, & animarum salutem dederunt Ecclesijs,
,, ea mēte illa dedisse, vt clerici sumptuosè comedamus, & bibamus,
,, colendo gulam, quam illi oderunt; Neque vt nos, & nostras do-
,, mos, familias, parietes, lecticas, & mulas splendide vestiamus;
,, humanum honorem adorantes, cum ambitione, & superbia; quas
,, illi pro humilitate, & modestia contempserunt: Neque etiam vt
,, grandes maioratus instituamus, aut cognatos nostros magnifice-
,, mus; cū illi noluisse illa donare suis; vt Deo donarent: Neq; vt
,, Thesaurizemus in terris, id quod imitando eos, Thesaurizare de-
,, bemus in Cœlis, sed, vt Ecclesiæ ministri primum; deinde paupe-
res alantur. Hæc pijsimus, & doctissimus Nauarrus.
- 26 Hæc t̄ autem omnia illi laudabiliter seruant, qui per quartam
illam portam Dei Ecclesiam ingrediūtur, de qua meminit Petrus

Rebuff. in Concordatis Gallia, in rubr. de electionis derogatione, in glos. in verb. sanguinis, sequentes adducens Versus.

Quatuor Ecclesias portis intratur ad omnes,

Casaris, ac Giezi, Sanguinis, atque Dei.

Prima patet Magnis, & numis altera, charis

Tertia, sed paucis quarta patere solet.

Pro cuius dicto utcumque rigorofo, optimè facit textus S. Hieronymi, in cap. Moyses. 8. q. 1. omnino videndus, cuius verba sunt. *At nunc cernimus, plures hanc rem beneficium facere, ut non quarant eos in Ecclesia erigere columnas, quos plus cognoscant Ecclesia prodesse: sed quos, vel ipsi amant, vel quorum sunt obsequijs deliniti, vel pro quibus maiorum quispiam rogauerit, & (ut deteriora taceam) qui ut clerici fierent, muneribus impetrarunt.* Et refert Alvarus Pelagius, de planctu Ecclesiae lib. 2. cap. 15. vers. Item Hieronymus, & in cap. 16. vers. Item beneficia, & ante ipsum Pelagium refert S. Isidorus, de Ecclesiasticis officijs, lib. 2. c. 5. vers. quomodo enim.

27. Hæc igitur Ecclesiastica bona licet ab ipso Ecclesiae primordio, aliqua fuerint in Ecclesia Dei; ut tetigit Ioannes Quintinus, in repet. c. nouit, num. 109. de Iudicijs: præcipue tamen illius ornamento, ac decori esse ceperunt, ab insigni illa (de qua supra
28. memini) Constantini Magni donatione. † Quæ die quarta sui Baptismatis, Constantino Augusto Quarto, ac Licinio etiã Quarto Consulibus facta fuit, ut post acta Siluestri Primi habetur, in tomo 1. Conciliorum, refertque Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tomo 3. sub Anno Christi,
29. sti, 324. pag. 229. vers. Ijs autem. † Quemadmodum, & solis substantia, in primo die creata, quarto tamen die tales qualitates, ac proprietates accepit: ut quarto die Sol factus dicatur, & lumen informe, formatum. Genesis cap. 1. & ex Magno Dionysio, de Diuinis nominibus, cap. 4. refert S. Thomas, p. 1. q. 70. art. 1. ad secundum, & ex Beato Ambrosio recitat Ecclesia, in Hymno ad Vesperas Feriæ quartæ per annum, incip. Cœli Deus Sanctissime, ibi.

Quarto die, qui flammeam

Solis rotam constituens.

30. Horum igitur etiam Ecclesiasticorum bonorum à summis Pontificibus quatuor partes, ac portiones constitutæ fuerunt. Vna pro Episcopo, Altera pro Clericis, Tertia, pro Pauperibus, & Quarta, pro Fabrica: iuxta text. in c. quatuor, c. de redditibus, c. cognouimus, 12. q. 2. & ibi notata. Tradunt Dominicus à Soto, de iust. &

T iur.

- iur. lib. 10 q. 4. art. 3. versic. quare videntes Pontifices, & Antonius Augustinus, in epitome veteris iuris Pontificij, p. 2. de Reb. lib. 13.
- 31 tit. 21. † Et hoc forsan significabat, quod in veteri testamento Thesaurus domus Domini quatuor leuitis creditus erat, vt habetur 1. Paralipomenon, cap. 9. vt in prædictas quatuor causas diuidendus postea esset in Ecclesia; extendendo argumentum de personis, ad res, de quo argumento agit tex. in l. si quis inquilinos, in §. si ita legatum, de Legat. 1. & Euerardus, in locis legalibus, in loco 84.
- 32 Beneficium † præterea Ecclesiasticum (sub cuius latissima significacione etiam Papatus continetur, c. 1. de maledicis, & tradunt Ioannes de Selua, in tract. de Beneficio, par. 1. q. 2. num. 6. Petrus Gregorius in eod. tract. capit. 10. num. 2. & Dominus Flaminus Parisius, de resignat. beneficiorum, lib. 2. q. 1. num. 5. & lib. 3. q. 1. num. 15.) † In quatuor consistit, videlicet, in habilitate personæ; quæ prouidet; personæ, cui prouidetur; in qualitate beneficij; & in modo prouisionis, vt explicat Philippus Probus, ad Io. Monac. in cap. fin. num. 2. & seq. de tempor. ordination. in 6. Selua, d. par. 1. q. 1. num. 2. & seq. & Annibal. Rocchus, in tract. visitationum, ad
- 34 Breue Gregorij 13. in gl. verb. beneficia Ecclesiastica. † Et vt beneficium diuidi possit, quatuor etiam requiruntur: vt tetigit Lambertinus, de iure patr. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 17. num. 4.
- 35 Auditores † etiam causarum quadrupliciter à Pontifice constituuntur, Camera videlicet Apostolica, Contradictarum, Sacri Palatii, & specialis causæ. Zabarella, in Clement. Auditor. de rescript. Lancellotus Conradus, in Templo omnium indic. lib. 2. c. 1. §. 3. num. 2. versic. Auditores. Commissionesque causarum in partibus faciendæ, iuxta tex. cum materia, in cap. statutum, de rescript. in 6. vt idoneis cõmitantur iudicibus; præceptum fuit, quod in Prouinciali, & Synodali Concilio quatuor ad minus viri nominentur; quibus prædictæ causæ possint delegari, vt patet, in Concil. Trid.
- 36 sess. 25. de reformat. cap. 10. † Collegia quoque, seu Seminaria veniunt ab Episcopo, cum consilio quatuor virorum, duorum scilicet de Capitulo, & duorum de Clero ciuitatis gubernanda, ex d. Concil. Trid. sess. 23. cap. 18. vers. & quia, & vers. rationes autem.
- 37 Sed, † & in sacris Religionibus quatuor solent in qualibet Prouincia diffinitores in adiutorium Prouincialis assignari, sicut, & Generali ordinis quatuor assistentes, ex quatuor nationibus sunt eligendi. Quod maxime patet, in sacra Iesuitarum Religione, in prima Congregatione, tit. 1. Decreto 8. & in canone 89. triu Congregationum

gregationū generalium. Et in secūda Congregatione Decreto 25.
 38 & in canone 121. trium Congregationum generalium. † Cuius
 Religionis professores, eruditissimos, venerabiles, ac Apostolicos
 viros appellat, vir utiq; laudatissimus Illustriss. D. Card. Baronius,
 in Martyrologio Romano, ad diem 28. Iulij, in scholio Felicis Se-
 cundi, & ad diem 27. Decēbris, in scholio S. Ioannis Apostoli, in fi.
 Ex quibus omnibus, ac singulis inferri facile à simili poterit, con-
 sultissime in toto Orbe erectas fuisse prædictas quatuor veras, ac
 præcipuas Patriarchales sedes Constantinopolitanam, Alexandri-
 nam, Antiochenam, & Hierosolymitanam; ut illarum sedium Pa-
 triarchæ pro parte commissæ sollicitudinis in hoc vniuersali Ec-
 clesiæ sanctæ Seminario, summo Rom. Pontifici, Christi Vicario,
 & Generali Ecclesiæ Antistiti famulantes: eidem adiutorio simul
 essent, ac ornamento. Quod etiam alijs considerationibus cui-
 dentius infra constabit.

Caput Decimumquintum.

De multis alijs Quaternarijs considerationibus maximè ex
 Principe Apostolorum sumptis; quibus decoratur
 quadruplex præcipua, ac vera Pa-
 triarchalis dignitas.

S V M M A R I V M.

- 1 Vera quadruplex Patriarchalium sedium erectio, etiam cessit in
 honorem Apostoli Petri. & num. seq.
- 2 Christus in Monte Caluario passus.
- 3 Vaticanus Mons vocatus ab antiquis infamis.
- 4 S. Petrus quatuor Quaternionibus custodiendus traditus fuit.
- 5 Agri medijs funibus mensurantur.
- 6 Accidentalior gloria accrescit S. Petro, ex quaternaria Patriarcha-
 li dignitate instituta.
- 7 Rasuram in capite desert Clerus, in memoriam Petri Apostoli.
- 8 Sancto Petro quatuor per annum solennitates institutæ sunt.
- 9 In Vaticana Basilica quatuor celebrata Concilia fuerunt.
- 10 In atrio Vaticana Basilica sepulti fuerunt quatuor Principes
 seculares.

Cuius rei notabilis consideratio adducitur, num. 11. & 12.

T 2 11 Quod

- 11 Quod in Aulis Principum sunt Ianitores; hoc sunt in Sepulchro Petri Imperatores.
- 12 Christi primatum ex quatuor colligit Apostolus.
- 14 Dei voluntas fuit, ut successoribus Petri externi honores tribuerentur, qui sibi debebantur.
- 15 Deus duo magna posuit luminaria in firmamento; Solem, & Lunam.
- 16 Papa, & Imperator culmina sunt, & fontes dignitatum.
- 17 Papa quatuor Patriarchas habet; sicut Imperator quatuor habuit Praefectos Praetorio.
- 18 Papa comparatur Soli, Imperator verò Lunae.
Sol quatuor equos habere dicitur. ibidem.
- 19 Abacuch cap. 3. ibi, Ascendes super equos tuos, & quadrigae tuae saluatio: optime etiam ad Papam, & quatuor Patriarchas applicatur.
- 20 Numa Pompilius uni Pontifici Maximo quatuor Pontifices alios subiecit.
- 21 Homo quatuor praecipua membra habet.
- 22 Eliseo Propheta cenaculum factum fuit, in quo quatuor fuerunt apposita.
Anchorae quatuor in naui Apostoli; Deambulatoria quatuor in domo saltus libani, Atrilia quatuor ambita per circuitum parietis domus Domini. ibidem.
- 23 Artifex excellens multa habet in iure specialia.
- 24 Patera vitrea inuentio, quae frangi non poterat, quale habuerit premium?
- 25 Azo insignis I.C. Bononiae decapitatus.
- 26 Anazenoras citharedus tributa quatuor ciuitatum capiebat.
- 27 Christum Dominum magnum musicum fuisse, ponderant aliqui.
- 28 Ionathae Sacerdotium super quatuor ciuitates constitutum.
Boetij, & Hieronymi querella, quod virtus premio careat. ibid.
- 29 Laus magna ex quatuor causis debetur.
- 30 Magnum quatuor modis dicitur.
- 31 Nobilitas quadruplex est.
- 32 Maior est aliquis quatuor modis.
- 33 Maioritas in Ecclesia, quatuor modis cognoscitur.
- 34 Papa maioritas multis argumentis cognoscitur.
- 35 Tetragrammaton nomen Dei est quatuor literarum.
- 36 Ecclesiarum instantia, & sollicitudo: in multis vigilijs consistit.
- 37 Papa praecipue pro fidelibus vigilat. & num. 38.

- 39 Colluctatio nobis est aduersus reſtores tenebrarum harum.
- 40 Noctis quatuor partes, seu Vigilia.
- 41 Dies, in quatuor partes diuiſus ab Hebreis.
- 42 Roma quatuor precipuas claſſes habebat conſtitutas, ad omnem belli materiam.
- 43 Legio, quadrata diſta.
- 44 Senatus Romanus ante ſuſcipiendum bellum, quatrduo orabat.
- 45 Magiſtri militum quatuor ſub Magno Admirallo.
- 46 Mala quatuor aduersus animam.
- 47 Eccleſiaſticos viros quatuor potiffimum reprehendere poſſunt.
- 48 Delictorum quatuor genera. & num. 55.
- 49 Lepre genera quatuor.
- 50 Hoſtes Eccleſie precipui quatuor.
- 51 Laberynthi mundi quatuor.
- 52 Leproſi quatuor, multa bona de Syriorum caſtris reportarunt domui Iſrael.
- 53 David quarto fratri conceſſa victoria, contra Goliath.
- 54 Zaccheus quando audierit à Domino, ſalus huic domui facta eſt.
- 56 Ficulnea illa Euangelij, tribus annis fructum non fecerat.
- 57 Quartum mortuum nō legimus ſuſcitatum à Domino. & quare?
- 58 In conſpectu Dei quatuor poſtulant vindictam.
- 59 Angeli quatuor parati ad nocendum.
- 60 Paralyticus ille Euangelij, à quatuor fuit Chriſto preſentatus.
- 61 Hieremias Prophetæ typus fuit Papa.
- 62 Ornan quatuor filios habuit.
- 63 Aaron habuit quatuor filios.
- 64 Angeli quatuor mouebantur ad nutum Angeli; habentis ſignum Dei viui.
- 65 Fabri quatuor inſignes.
- 66 Rota mouebantur ad motum quatuor animalium.
- 67 Seniores illi vigintiquatuor in Apocalypſi adorabant ſedentem in Throno, poſt ſignum datum à quatuor animalibus ſacris.
- 68 Paulus Apoſtolus Purificatus intrauit in Templum; cum quatuor viris, votum habentibus ſuper ſe.

Illud ꝑ autem ſignanter aduertendum cenſeo, hanc videlicet quadruplicem Patriarchalium ſedium erectionem, ita in honorem Romanorum Pōtificum ceſſiſſe, quod Apoſtolorum Principis Petri prerogatiuis etiā congruiſſe dicamus: quicquid Concionator ille ſupradictus, & huius noſtri ſuſcepti laboris occaſio

contra-

- contrarium omnino dixerit, vt Constantinopolitanam Ecclesiā, ac Hierosolymitanam ab hoc insigni, ac vero Patriarchalium sedium numero tolleret. † Cum enim Iesus Christus Dominus noster Beatum Apostolum Petrum suum præcipuum Vicarium in Ecclesia reliquisset, in multis etiam illum sibi similem esse voluit: Nam sicut ipse salutis, ac redēptionis nostræ auctor nobilissimā omnium Vrbium, quæ in Oriente erant, Hierosolymam scilicet, & in ea Caluaria montem ignominie plenum ad Passionem suā
- 3 sacratissimam (vt Euangelistæ testantur) elegit: † Ita etiam ordinauit, quod Beatissimus Petrus ad sedem Apostolicam perpetuo collocandam, in occidente plaga Romam Principem omnium, terrarum Ciuitatem accederet, patereturque ibidem in Cruce, in Vaticano monte; quem infamem appellabat antiquitas, vt ex Cornelio Tacito acutè simul, ac piè considerauit Marcus Attilius Serranus, de septem Vrbis Ecclesijs, in cap. de Ecclesia S. Petri in Vaticano, statim in princ.
- 4 Hinc † etiam factum est, quod sicut in sacratissima Christi Passione multa circa quaternitudinem fuerūt obseruata, vt vidimus supra; sic etiam voluit Dominus, quod aliqua similia in Martyrio sui Vicarij præcipui, non deessent: sed inter duos milites victus cathenis duabus, quatuor quaternionibus custodiendus traderetur, vt patet, actuum Apostolorum, cap. 12. † Quo factum est, vt sicut medijs funibus ampla agrorum acquiruntur, & assignantur patrimonialia; ff. si mensor falsum modum dixerit, ff. & C. finium regundorum, & in Foris Valentia, lib. 9. tit. fin. *De corda de zogueiar la terra*. Facit illud Psalm. 15. *Funes ceciderunt mihi in præclaris*. † Sic etiam ex illis funibus, ac colligationibus, quatuorque illis Quaternionibus, qui Petrum in carcere detinebant: accidentaliter illi quædam gloria accederet, dum successoribus suis Roman. Pontificibus, non iam pro pœna, & angustia carceris, sed pro honore, ac excellentia Pontificiæ dignitatis, quatuor isti decreti, & assignati fuerint præcipui Patriarchæ, vt verè etiam ex hoc dicere posset, illud Psalmi 93. *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo; consolationes tue letificauerunt animam meam*. † Sicut etiam rasuram illam in capite S. Petri à Iudæis contumeliosè factam: hodie tamè vniuersus clerus honoris causa ob illius reuerentiam desert, vt post Bedam, in historia Anglorum refert Gulielmus Durandus, in rationali diuinorum officiorum, lib. 2. cap. 1. num. 31. Polidorus Virgilius, de inuentoribus rerum, lib. 4. cap. 8. & tetigi, in Flosculo de Clericorum

- rum excellent. parte prima, num. 133.
- 8 Ex ꝑ eodem etiam fonte descendit, quatuor fuisse per annum Beato Petro dedicatas solennitates, quarum prima est in Mense Ianuario, ob Romanam Cathedram; Secunda Mense Februario, ob Antiochenam; Tertia Mense Iunio, ob eius Martyrũ, & Quarta Mense Augusto; ob prædicta eius memoranda vincula. ꝑ Præterea in eius Vaticana Basilica quatuor tantum fuerunt celebrata Concilia, Duo, sub Symmacho Papa; Tertium, sub Gregorio Primo; & Quartum, sub Gregorio Secundo, vt tomò 2. & 3. Conciliorum patet.
- 10 Deinde ꝑ Romæ, in Atrio Principis Apostolorũ, seu Vaticanæ Ecclesiæ quatuor sæculares Principes sepelli voluerũt, vt obseruat Marcus Attilius Serranus, in d. lib. de septem Vrbis Ecclesijs (hic Romæ superiori Iubilæi anno excusso) in c. de Ecclesia S. Petri in Vaticano, pag. 2. i. videlicet, Ottho II. Imperator, Honorius, Placidius, & Valerianus Augusti. ꝑ Vt sic, nedũ generica illa, (in signis quidem) S. Ioann. Chrysostomi procedat cõsideratio, quod id, quod Imperatoribus in aulis sunt Ianitores: Hoc in sepulchro Piscatoris sunt Imperatores; Quod ex eo dixit, quia Constantinopoli Constantinus ille Magnus Imperator, non intra Basilicam Apostoli sed, ob maiorem illius reuerentiam in atrio fuerit sepultus: vt ex eodẽ S. Chrysostomo refert Serranus, vbi supra, & commendat Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, in tomo 3. sub anno Christi 337. p. 438. in vers.
- 12 cæterum: ꝑ Verum etiam specialis hæc ex prædicto Quaternario numero expendi possit (quã Dominus concessit) consideratio, vt quemadmodum Petrus in carcere quatuor fuit traditus custodiendus quaternionibus, vt dixi: Ita nunc vice uersa, in Atrio illius sepulchri, quatuor quoque essent conditi Imperatores; veluti quatuor illi præcipui Ostiarij, seu Ianitores, de quibus ex libro Paralipomenon meminit Amalarius Fortunatus, de Ecclesiasticis officijs, lib. 2. cap. 7. Ex quo apparet, in sumptuosa, dignissima, & quadrata Basilica Vaticanæ fabrica; memoriam tantæ rei non esse obliuioni tradendam.
- 13 Denique ꝑ eodem Hieroglyphico constituti videntur quatuor prædicti insignes in toto Orbe Patriarchæ; vt tam in ipso Petro, quã in suis successoribus Romanis Põtificibus primatus in Ecclesia, ex hac subdita quadruplici dignitate colligi possit, sicut de Christo Domino nostro dicebat Apostolus, quod super alia quatuor cõstitutus fuit, ad Hebræos, in c. 1. dicens: *Super omnẽ Principatum,*

cipatum, & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem. Ad-
densque ad Collollenses, in cap. 1. verba illa notabilia, videlicet.

- 14 *Vt ex hoc sit ipse in omnibus Primatum tenens.* † Dei siquidem
voluntas fuit, vt Petri successoribus hi honores externi triueren-
tur: qui sibi in terris debebantur, vt ex insigni Cardinale Reginal-
do Polo, in tract. de Concil. q. 66. in fine, tradit Franciscus Gratia-
nus de Garzatoribus, in Compendio iuris canonici, par. 1. dist. 6.
num. 246.
- 15 Congruerat † etiam (ijs alijs sequentibus considerationibus)
vt ad honorem Pontificis Romani, & illius etiam primatum inter
alia argumenta cognoscendum, quod illi in toto Orbe quatuor
præcipui Patriarchæ constituerentur. Sicut enim in firmamento
cæli Dominus posuit duo luminaria magna præcipua; quæ in Or-
bem influerent, solem videlicet, & Lunam: Genesis, cap. 1. † Ita
quoque voluit, in terra esse summum Pontificem, & Imperatorem;
qui omnium huius mundi dignitatum culmina, ac fontes essent, &
in eas influerent. c. solite, cum ibi notat de maiestate, & obed-
tradit Alexander in l. 1. nu. 17. ff. de offic. eius, cui mandata est iu-
risdictio, & sequuntur ibidem Iac. num. 4. & Ioannes Oroscio, nu. 2.
- 17 Vnde † sicut Imperator quatuor signanter præfectos prætorio
principales habuit; ita etiam congruebat, quod Roman. Pontifex
quatuor præcipuos Patriarchas haberet; vt Odofredus, in rubr.
C. de Iustiniano Codice confirmando, num. 2. tetiget. † Maxi-
mè cum Imperator Lunæ, Romanus verò Pontifex Soli compare-
tur, in d. c. solite, Bald. in c. bonæ, lo. 2. de postulat. prælat. quem al-
legat Gomesius, in repet. c. 1. num. 46. de constitut. in 6. Solis autè
quatuor esse equos, mysticè considerauit Raphael Volaterranus,
quem (ad aliud propositum) allegat Ludouicus Gomes, in repet.
c. cum in multis, num. 95. de rescript. in 6.
- 19 Vt † ex ijs appareat, cælesti motione Roman. Pontificem ad so-
larem quadrigam suam Pontificiæ dignitatis, quatuor hos præcipuos
Orbis Patriarchas applicasse; extendens illud, Abacuch, c. 3. ibi,
Ascendes super equos tuos: & quadrigæ tuæ saluatio. Licet enim
hæc verba de Christo Domino, & quatuor Euangelistis exponan-
tur ibidem, à glossa Interlineali; optime etiam ad Christi Vica-
rium applicari poterunt, & quatuor Patriarchas, cum ipse vicem
Christi, illi verò, quatuor Euangelistarum gerant, vt infra ex gra-
uissimis auctoribus ostendo.
- 20 Vnde † quod Numa Pompilius fictitio illi Pontifici Maximo
quatuor alios Pontifices decreuit subijcere; vt referunt Alexāder

- ab Alexandro Genialium dierum, lib. 2. cap. 8. & Carolus Sigonius, de antiquo iure ciuium Romanorum, lib. 1. cap. 19. de Sacerdotijs, in vers. ex ijs autem; congruentius in vero Christi Vicario, & totius vniuersi summo Pontifice circa predictos quatuor Patriarchas elucescet. † Vt sicut in homine (quem paruum mundi appellamus) quatuor consideramus insigniora membra, vt docuit Galenus, in arte parua, capit. 9. & Cassaneus, in catalogo gloria mundi, p. 2. consider. 2. vers. aduertendum est, & in p. 12. consider. 46. in princip. Ita etiam in totius mundi proposito, predictas quatuor precipuas Patriarchales dignitates sibi subditas veneremur.
- 22 Apposita † siquidem in hoc Ecclesie cenaculo ad vsum Romani Pontificis recte illae videntur, velut quatuor illae, quae in Propheta Elisei cenaculo appositae fuerant; lectulus scilicet, mensa, sella, & candelabrum vt habetur, 4. Reg. c. 4. & quatuor Anchorae nauis Apostoli, de quibus Actuum Apostolorum, cap. 27. & quatuor deambulatoria in domo saltus Libani, a Salomone edificata, vt habetur, 3. Regum, cap. 7. & quatuor Atrilia per circuitum parietis ambita domus illius, in qua ministri Domini coquebant victimas Populi, vt habetur, Ezechielis, cap. 46. in fine. Vt sic appareat, quatuor istarum Patriarchalium sedium erectionem, decorem, & vtilitatem summae Pontificae dignitatis continere.
- 23 Constat † etiam, quod ob singularem alicuius artificis excellentiam multa specialia a iure concessa sunt, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, Iad bestias damnatos. ff. de poenis, cum alijs, quae in eius ornatum obseruauerunt Ias. in l. iubemus. num. 10. & seq. C. de iudicijs. Marfilis, in l. 1. §. ad quaestionem. nu. 7. & seq. ff. de quaest. Tiraquell. de poenis temperadis, causa 50. & Couarr. lib. 2. variar. resol. cap. 9. num. 6. † Nam quamuis ille, qui tam insignem pateram vitream fecerat, quod frangi non posset, pro praemio morte a Tiberio Caesare acceperit, vt meminit Tiraq. in d. causa 50. nu. 3. vt vere ac misere exclamare posset, in illa verba Boetij, videlicet, virtus non solum praemijs caret, verumetiam sceleratorum pedibus subiecta calcatur, & in loco facinorum, supplicia luit. Quae ex eo, & Beato Hieronymo in alio proposito dolenter refert Lucas de Pena, in l. vnica, num. 3. vers. sed quid inutiliter. de Athletis, lib. 1. c.
- 25 Et † magnus ille iurisconsultus Azo licet pro se d. l. ad bestias. allegasset; Bononiae tamen decapitatus fuerit, vt Alciatus tradit, in lib. 9. Parergon. cap. fin. multi tamen alij dictis priuilegijs gaudent
- 26 ob artis suae excellentiam. † Inter quos (vt alios omittam) Xenoras fuit. Cum enim insignis Citharedus esset, eo vsque peruen-

- nit, quod ob ministerij illius excellentiam motus Marcus Antonius Imperator illi concesserit tributa quatuor ciuitatum, vt meminit Rauisius textor, in officina, p. 2. tit. Citharedi. & Cassaneus, in Catalogo gloria mundi, p. 10. consider. 51, in vers. Anaxenori.
- 37 Vnde & congruè prædicti quatuor Patriarchatus præcipuè Romano Pontifici constituti fuerunt, tanquam supremo, excellenti quæ super vniuersalem Ecclesiâ Catholicâ cappellam præcipuo magistro constituto, veroque Vicario Christi, quem summum fuisse, musicum considerabat Frater Ludouicus Vivaldus, in opere Regali, in decima persecutione Ecclesiæ, in vers. quinto magistrandus, & vers. vel Christus, & Cassaneus vbi proximè, in vers. sed vt
- 38 semel. & Neque enim hæc præcipua qualitas debuerat abesse à Romano Pontifice, cum in veteri testamento Sacerdotium Ionathæ constitutum fuerit super quatuor ciuitates, vt patet 1. Machabæorum, cap. 11, in vers. & accepit Triphon.
- 29 Quo & fit, vt cū magna laus ex quatuor causis proteniat, videlicet, qū aliquid fit à magno, magno modo, de magnis psonis, & de magnis factis; vt expedit Cassaneus, in d. catalogo p. 1. consid. 46.
- 30 Et & magnū quatuor modis dicatur ex Bernardino Busto, in p. 2. v
- 31 Rosarij, Sermone 20. Litera S. incip. ex prædictis. & Et quadruplicem nobilitatē consideret ex Platone, & Aristotele Cassaneus, vbi supra, par. 8. consid. 4. vers. Plato, & vers. seq. & Petrus Lenanderius, in tract. de priuilegijs Doctorum, p. 3. q. 2. num. 9. & Et quatuor modis probemus aliquem esse maiorem, generis videlicet nobilitate, potentia, honore, ac diuitijs; vt tradidit Iosephus Mascardus, de probat. Concl. 998. num. 3. & seq. volum. 2. & Et in Ecclesia maioritas quatuor modis cognoscatur, videlicet, ex prærogatina temporis, ordinis, ordinantis, & dignitatis, seu officij, vt post Archidiaconum, & alios aduertit Philippus Probus, in cap. statutum. nu. 19. & seq. de rescript. in 6. cum alijs, quæ adducit Felyn. in rubric.
- 34 de maior. & obed. num. 1. & Hinc etiam colligi potest, quod licet maioritas Domini Papæ in multis argumentis cognoscatur, vt latè congerunt, qui integros, ac laudabiles de potestate Papæ tractatus scripserunt, quorum aliquos refert Baptista Ziletus, in Indice librorum legalium: nihilominus tamen suprema illius potestas, & amplitudo ex hoc principa liter appareat, quod super quatuor prædictos Patriarchatus, & quatuor Patriarchas sit constituta.
- 35 Quemadmodum licet per plura nomina Dei, illius bonitatem, ac potentiam consideramus, tamen præcipuè hoc procedit per nomen illud Tetragramaton, quatuor scilicet literarum,

quo ineffabilem ipsius Dei virtutem, ad infinitam essentiam absq; aliquo respectu ad creaturam, vel aliquem exteriorem effectum inuestigamus; vt aduertit Innocentius Tertius, lib. 1. Mysteriorum Missæ, cap. 30. Petrus Bungus, in d. tit. de numero quarto, & Paulus Episcopus Burgenfis, in Scrutinio scripturarum, dist. 10. in capit. 6.

- 36 Præterea † pondero, quod secundum Apostolum Secunda ad Corinthios, cap. 11. in fi. instantia quotidiana, & sollicitudo omnium Ecclesiarum in vigilijs multis consistat, & sensit etiam Petrus Apostolus, Epist. 2. cap. 3. ibi: *Ex quo enim Patres dormierunt, &c.* Et Euangelium Luca, cap. 2. ibi: *Et pastores erant in regione eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis, super gregem suum.* Vbi sacri Theologi aduertunt, & Concil. Trident. sess. 6. de reformat. cap. 1. & ideo, quos græcè Episcopos dicimus, latinè speculatores interpretamur. c. 1. §. Episcopus autè, 21. dist.
- 37 Hæc † autem vigilia (quæ in dictis Pastoribus quatuor leges significabat, Naturale scilicet, Mosaycæ, Prophetarum, & noui testamenti, vt Ordo Romanus aduertit, agens de vigilia Natalis Domini, in vers. Vigiliæ vero) cū signanter ad Romanum Pontificem pertineat, qui in plenitudinem potestatis est constitutus, cap. ad honorem. de auctoritate, & vsu pallij: & Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 1. in fine.
- 38 Hinc † ipse vigilatissimus Pastor, qui pro cõmissis sibi in Beato Petro Ovilibus, iuxta c. solitæ. §. nobis autè. de maior. & obed. noctes transit infomes, vt habetur, in proæmio sexri, in vers. amplectimur. glos. verb. labores, in cap. 1. de restitut. spoliat. in 6. pro insigni catholici Ovilis custodia meritò quatuor (inter alios, qui in partem dictæ sollicitudinis vocati sunt, d. c. ad honorem) signanter vigilantes custodēs, hos videlicet quatuor Patriarchas designauit, iuxta quatuor illa sacra Animalia Ezechielis, inc. 1. quæ plena
- 39 oculis erant; vt patet Apocalypsis, cap. 4. † Vt tam in nocturna aduersus mundi rectores tenebrarum harum colluctatione, de
- 40 qua Apostolus, ad Ephesios cap. 6. † Integras quatuor nocturnæ vigiliæ partes (de quibus gl. verb. noctis, in c. superueniente. 1. q. 1. & latè Marcellus Francolinus, de Tempore horarum canonicarum, p. 1. c. 1. num. 1. & seq.) cum ipso Romano Pontifice custodi-
- 41 rent; † Quam etiam, in multis alijs quaternarijs necessitatibus, in ipso die (quem etiam in quatuor partes diuiserunt Hebræi, vt Post Cornelium Ianzenium refert Illustrissimus Cardinalis Baroni-
us, in Annalibus Ecclesiasticis, tomo 1. in Anno Christi 34

- vers. 162. incip. his igitur. & vers. seq.) fideli populo subuenirent.
- 42 Essentque † velut quatuor illæ classes, quas antiquitus Romana Respublica ad omnē belli materiam habebat constitutas. vt meminit Vuolfangus Lazijs, de Republica Romanorum, lib. 6. c. 5. in princip. vers. merito igitur.
- 43 Cum † enim ius militiae nihil aliud sit, quàm ius legionis, vt meminit Carolus Sigonius, de antiquo iure citium Romanorū, lib. 1. c. 15. in princ. non caret mysterio, quòd legio, quæ aliquando plures, aliquando pauciores, quàm quatuor mille homines habuerit; non tamen ternaria, quinary, vel senaria dicta fuit; sed tantum quadrata, vt ibi aduertit Sigonius. † Vnde, & ante suscipiendum bellum Senatus Romanus per quatrimum supplicationes faciebat, vt auctor est Titus Liuius, lib. 5. Ab Vrbe condita, paulo ante medium: quasi illo præmissio Quaternario; certam victoriam speraret.
- 45 Oportune † igitur in Ecclesiastica militia sub maximo Ecclesiæ Admirallo, Romano scilicet Pontifice quatuor fuerunt præcipui Capitanei constituti, prædicti videlicet quatuor Patriarchæ: tanquam quatuor illi magistri militum, in seculari exercitu sub Admirallo constituti; de quibus post Lucam de Pena meminit
- 46 Cassaneus, in catalogo gloriæ mundi, par. 9. considerat. 17. † Vt eorum ministerium, ac industria opponatur quatuor illis potentissimum malis, quæ militāt aduersus animam, Superbiam scilicet, Auaritiam, Inuidiam, & Luxuriam: de quibus agit Patronus noster Sanctus Vincentius Ferrer Valentinus, in Sermonē 4. Dominicæ secundæ, post octauam Paschatis. † Et alijs quatuor, quæ maxime Ecclesiasticos reprehendunt, quæ sunt, negligentia videlicet circa diuinum officium; præciosior cultus in victu, & vestitu; publica incontinentia; & nimia beneficiorum pluralitas: de quibus meminit Balthazar Altamiranus, in tract. de visitatio. ad Cōc.
- 48 Trident. sess. 24. de reform. c. 3. in verb. bonos mores, num. 13. † Et quatuor illis generibus delictorum, quæ sunt dicta, facta, scripta, & consilia. 1. aut facta, in princip. ff. de pœnis, & c. aut facta, de pœnit. dist. 1. Vel iuxta aliam diuisionem S. Hieronymi, iuncta
- 49 gloss. in c. super tribus. de pœnit. dist. 1. † Et quatuor Lepre generibus, de quibus, in c. voluissent, in S. Moyse, vbi gl. in verb. Lepa,
- 50 de pœnit. dist. 1. † Et quatuor insignibus hostibus Ecclesiæ, qui sunt, Superiores scilicet, idest malignantes Damones; Inferiores, idest aduersantes homines; Interiores, idest carnales cōcupiscentiæ; & Exteriores, idest illecebræ seculares vt meminit Gulielmus

mus Durandus, in rationali diuinorum officiorum, lib. 5. cap. 3. num. 4. & seq.

- 31 Vt ¶ ita facilius quatuor mundi Laberynthos, (de quibus Plinius, naturalis historia, lib. 36. cap. 13. & Cassaneus, in Catalogo gloria mundi, p. 12. confid. 74. in vers. de Laberynthis) creditis
 32 sibi Prouincijs aduertant, dirimant, facilesque reddant. ¶ Sicque, de inimicorum Crucis castris multa bona Ecclesie sanctae reportent; exemplo quatuor illorum fortissimorum Leproforum, qui de Syriorum castris domui Israel plura bona reportarunt. vt habetur, 4. Reg. cap. 7. ¶ Neque enim caret consideratione, quod non tribus illis fratribus sed quarto, Dauid videlicet, concessa fuit contra Goliath victoria. vt habetur, 1. Reg. cap. 17. ¶ Et Zachaeus apud quem Dominus manere dignatus fuit, postquam de quadruplo reddito (ad materiam, §. quadrupli. in lib. de action.) mentionem fecit; felicem illam a Christo vocem audierit: *Hodie salus huius domui facta est.* Vt patet, Lucae, cap. 9. relatiue, in c. si seculi leges.
 35 12. q. 2. ¶ Vt ita sperandum sit, quod per mediam horum quatuor Patriarcharum vigilantem deprecationem, Christiano populo nedum super tribus sceleribus, sed etiam super quatuor misereatur
 36 Dominus, iuxta tex. in gloss. in d. c. super tribus. ¶ Sicque quartus annus expectetur in hac Euangelica ficulnea, quae in tribus prioribus veteris Testamenti fructum non fecerat, Lucae, c. 13. ¶ Quartumque hoc modo suscitet Christus, qui antea suscitari non meruit, eo quod deficerent, qui digne pro eo deprecarentur. Si Gratiano credimus, in cap. voluissent iniqui. §. caecus quoque. in vers. tres quoque mortuos. de poenit. dist. 1.
 38 Et ¶ denique sicut quatuor sunt, quae in conspectu Dei clamant, postulantque vindictam: de quibus agit Bernardinus Bussus, in Rosario, p. 1. Sermone 22. par. 3. litera P. incip. Tertio ponuntur:
 39 Quatuorque ¶ erant Angeli parati ad nocendum per quatuor illa tempora, Horam scilicet, Diem, Mensem, & Annum: vt patet, Apocalypsis, c. 9. Sic etiam e contrario quatuor essent signanter in Ecclesia praecipui Patriarchae, qui ab omnipotenti Deo continuè
 40 veniam pro fidei populo postularent: ¶ Illumque in fide catholica stabiliendum, & in moribus curandum summo Rom. Pontifici, Christi Vicario digne offerrent: ad illorum quatuor similitudinem, qui Paralyticum illum, Iesu Christo Domino nostro obtulerunt. vt patet, in Euangelio, Matthaei, cap. 2.
 41 Cum ¶ enim Rom. Pontifex, vt alter Hieremias Propheta super gentes, & regna sit a Domino constitutus, vt tetigit Pelagius, de Planctu

- Planctu Ecclesiæ, lib. 1. cap. 13. in princip. Hinc in d. c. solitæ. in 6. potuisses, de maiortate, & obedientia: illa quatuor tantum sibi iniuncta retulit, videlicet, vt euellat, dissipet, ædificet, & plantet.
- 62 Pro ꝑ quorum congrua exequutione optime videntur quatuor ij præcipui Patriarchæ constituti, vel tanquàm quatuor illi filij
- 63 Ornan, de quibus, Paralipomenon, cap. 21. ꝑ Vel quatuor alij filij summi Sacerdotis Aaron, de quibus, Exodi, cap. 28. ꝑ Vel po-
- 64 tius, tanquàm quatuor illi Angeli, qui stabant super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos, qui mouebantur ad nutum alterius Angeli habentis signum, vel sigillum Dei viui, vt habetur, in Apocalypsi, cap. 7. Vt sic manifestè appareat, prædictos in Orbe quatuor Patriarchas ad ostendendum Romani Pontificis Primatum fuisse salubriter in Ecclesia cõstitutos; cum ipsi moueri teneantur, ad nutum Angeli habentis signum Dei viui, hoc est ad nutum Papæ signum Dei habentis, Christi scilicet Domini nostri Vicariatum, vt patet in iuribus supra allegatis.
- 65 Et ꝑ quia contra hunc in Ecclesia Romani Pontificis Primatũ, non verentur hæretici, atque schismatici leuare cornu suũ: cõsultè quatuor ij præcipui Patriarchæ in Ecclesia sunt electi, ac cõstituti: ad similitudinem quatuor illorum insignium fabrorũ, qui venerunt deterrere, & deijcere cornua gentium, quæ leuauerunt cornu suum, super terram Iudæ, vt habetur, Zacchariæ, c. 1.
- 66 Præterea ꝑ legitur Ezechielis, c. 1. quod ad motum quatuor illorũ mirabiliũ animalium mouebantur Rotæ. ꝑ Et Apo-
- 67 calypsis, c. 4. habetur, quod illa eadem quatuor animalia, cum requiem non haberent die, ac nocte dicendo; Sanctus, Sanctus, Sanctus, & darent gloriam, & honorem, & benedictionem sedenti super Thronum viuenti in sæcula sæculorum; tunc proeidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in Throno, & adorabant viuentem in sæcula sæculorum, mittentes coronas suas ante Thro-
- 68 num. ꝑ Cum autè prædicta quatuor mirabilia illa animalia Symbolum, & Hieroglyphicum fuerint horum quatuor insignium Orbis Patriarcharum, vt statim videbimus: infertur necessario, tot, ac tales semper tanto Illustrissimo titulo decorari, quod imitantes quatuor illos viros votum habentes super se; cum quibus Paulus purificatus intrauit in templum: vt habetur actuum Apostolorum cap. 21. ex insigni eorum religione, eminentique doctrina (si opus esset) reliquos Ecclesiæ Prelatos mouere possent, ad vnum Deum ardentem adorare in cœlo, & vnicum eius Vicarium, Romanum scilicet Pontificem plenius honorare in terra.

Caput Decimum sextum.

De Pontificio Papæ Primatu ex erectione quatuor Patriarchalium sedium cognoscendo: & quod Romæ quinque sint Patriarchales Ecclesiæ, pro quinque Orbis Patriarchis computando Romanum.

S V M M A R I V M.

- 1 Patria potestas quatuor modis constituitur.
- 2 Patriarchales sedes pro honore Pontificio fuerunt constituta.
- 3 Animalia illa quatuor Ezechielis quatuor Euangelistas representant.
- 4 Decretales quatuor Epistolæ Innocenti III. extendunt ad quatuor Patriarchas, quatuor illa sacra animalia Ezechielis.
- 5 Non omnes integras Decretalium collegit Antonius Augustinus Tarraconen. Archiepiscopus.
- 6 Integra litera c. inter quatuor, de maiestate, & obedientia adducitur, quæ præcipuos quatuor Patriarchas ultra Romanum probat.
- 7 Omnia in figura contingebant.
- 8 Intellectus decretalis ex integra sumitur.
- 9 Dictio, infra, quid importet.
- 10 Enunciatiua verba quando disponant?
- 11 Aquila pro Armis Imperij depingitur.
- 12 Presumptio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.
- 13 Sancti dictum quando allegetur ad decisionem causæ.
- 14 Papa in decisione causarum maior est omnibus sanctis.
- 15 Romani Pontifices exactè sacras literas interpretantur.
- 16 Animalia sacra quatuor apud Ezechielem, ad virum iustum applicant doctores.
- 17 Animalia sacra quatuor Ezechielis, ad Patriarchas quatuor applicata sunt ab Innocentio III.
- Integra litera adducitur c. scriptum est. de elect. ibidem.
- 18 Doctores quatuor Ecclesiæ, qualiter Euangelistis applicentur.
- 19 Patriarchæ quatuor, representant quatuor Euangelistas.
- 20 Euangelista, Christi magnalia scripserunt.

- 21 Romæ quinque sunt Ecclesia Patriarchales.
- 22 Orbis maior est Vrbe.
- 23 Roma in medio mundi posita.
- 24 Romulus post mortem apparuit Proculo, & quid illi dixerit.
- 25 Caput humanum inuentum ab ijs, qui iacebant fundamenta Capitoli.
- 26 Roma caput mundi, & communis patria.
- 27 Romæ sunt omnes ferè nationes de mundo.
- 28 Romana ditio fuit appellata Orbis.
- 29 Petrus Faber Gallicanæ ditionem, Orbem quoq; dixit.
- 30 Valentia Auctoris Patria dicta antiquitus Roma fuit, à suo conditore Romulo Rege Hispania.
- 31 Quinque Ecclesia Romæ appellantur Patriarchales. & nu. 40.
- 32 Lateranensis Ecclesia an sit Cathedralis Papæ? & nu. seq.
- 33 S. D. N. Clemens Octauus mirifice decorat, ac illustrat Lateranensem Ecclesiam, & qua potissima consideratione.
- 34 Lateranensis Ecclesia in ædibus Pauli Laterani edificata.
- 35 Sanctus Franciscus apparuit Innocentio III.
- 36 Lateranensis Ecclesia Primatum habet super omnes Vrbes, & Orbis Ecclesias.
- 37 In maiori Altari Ecclesiæ Lateranensis Episcopi Cardinales celebrabant, in alijs Patriarchalibus, præbyteri Cardinales.
- 38 Capita Apostolorum Petri, & Pauli in Ecclesia Lateranensi venerantur.
- 39 Lateranensi Ecclesiæ aliquando Præfectus Decanus.
- 40 Patriarchales Ecclesiæ Romæ assignatæ sunt, ut præcipui Patriarcha Romæ quoque sedes haberent. & num. 41.
- 42 Pollex Dux est, & dominator aliorum quatuor digitorum.
- 43 David in Pera Pastoralis quinque misit limpidissimos lapides.
- 44 Roma ultra Aquilam habebat quatuor alia signa militaria.
- 45 Sub solo vexillo Aquila pugnabant Romani.
- 46 Papa quintum Patriarcharum numerum constituit.
- 47 Beneficia trium Ecclesiarum Patriarchalium Romæ sunt reseruatæ Pontifici.
- 48 Marcelli Francolini lapsus in numero Ecclesiarum Patriarchalium Romæ.
- 49 Papa in tribus Ecclesijs Patriarchalibus solet Romæ coronari.

Praterea † cū quatuor modis cōstituatur patria potestas, per Matrimonium videlicet, per Adoptionem, per dationem curiæ,

- ria, & legitimationem factam à Principe; vt obseruat gloss. r. in l. item in prestat. ff. de ijs, qui sunt sui, vel alieni iuris: congruum, quoque erat, tanti Patris, Romani scilicet Antistitis potestatem ex eo etiam notabiliter colligere; quod quatuor sub se habeat in
- 2 toto Orbe præcipuos Patriarchas. † Vnde veluti superius nedum ex communi Doctorum sententia; verum ex clara iuris decisione probatum fuit, quatuor illos esse in Orbe post Rom. Pontificem Patriarchas: Sic etiam nunc nedum ex proxime adductis considerationibus, & coniecturis: sed ex aperto Pontificio decreto ostendendum erit, prædictas illas quatuor in Orbe Patriarchales sedes, pro insigni summi Pontificis Primatu cognoscendo, fuisse constitutas. † Sciendum igitur est, quod sicut quatuor illa sacra, & mirabilia animalia, quæ in circuitu Throni erant, de quibus habetur Ezechiel. cap. 1. & Apocalypsis c. 4. ad sacrosanctos quatuor Euangelistas Domini adaptauit Magnus ille Gregorius Papa; vt & aduerterat ordo Romanus, tit. denūciatio scrutinij ad electos. vers. aperturi vobis, pag. 36. & seq. & patet in Breuiario Romano, in communi officio Euangelistarum, in lectionibus primi, ac secundum nocturni, & ex alijs etiam doctoribus infra allegandis:
- 4 Sic † etiam doctissimus Innocentius III. Papa eadem illa animalia sacra, ad quatuor hos præcipuos in Ecclesia Patriarchas celesti consilio extendit; quatuor super hoc Decretales Epistolas faciundo. Illis autem quatuor volumini Decretalium Gregorij nonni, seu iuris Pontificij insertis, notabiliter quadruplex quoque, & idem initium concessum fuit, videlicet, c. inter quatuor. de clericis peregrinis. c. inter quatuor. de maioritate, & obedientia, c. inter quatuor. de clericis non residentibus, & c. inter quatuor. de Religios. domibus.
- 5 Et † quamvis in prædicto Decretalium volumine litera, quæ hoc expressè probat, non inseratur (continetur namque in integra litera dictarum Decretalium, quæ solita est in similibus Decretalibus appellari Infra) eamque etiam omisit extendere, diligens alias Tarraconen. Archiepiscopus Antonius Augustinus, in antiquis collectionibus Decretalium; extensa tamen modo legitur, in libro illo, cui titulus est, Corpus iuris canonici emendatū, ac notis illustratum, cum scholijs Lancelloti, sub vno tantum ex dictis quatuor capitibus, videlicet, sub d. c. inter quatuor. de maioritate, & obedientia; in hunc, qui sequitur modum. † *Inter quatuor animalia, quæ in medio sedis, & in circuitu eius describuntur ab Ezechiele, facies Aquila, super ipsarum quatuor memo-*
- X *ratur;*

ratur; Quia inter quatuor Patriarchales Ecclesias, Antiochenā, Alexandrinam, Hierosolymitanam, Constantinopolitanam, quae per animalia praedicta significantur, quas Apostolica sedes in medio habens, quasi filias amplectitur spirituales, cui eadem quasi in circuitu famulae exequentes: &c. Hæc Innocentius Papa. † Ex quibus verbis euidēter apparet, dictas quatuor Patriarchales sedes, in illis quatuor sacris, ac mirabilibus animalibus praevisas fuisse, ac figuratas: easque optimē in Ecclesia constitutas, ut Apostolicæ Romanæ sedis famulatum exequerentur. Verē enim scriptum est, per Apostolum. 1. ad Corinthios cap. 10. in illis verbis, omnia in figura contingebant.

8 Nec † obstat, quod praedicta Innocentij verba non sint extensa, in d. c. inter quatuor. de maior. & obed. sed tantum habeantur, in Infra, seu integra supra relata: Pertinent enim nihilominus, ad plenum praedictæ Pontificæ dispositionis intellectum, ut in simili observat glos. verb. & infra, in c. literas tuas. de restit. spoliat. glos. in positione casus, in c. cum super. de offic. deleg. in illis verbis, Casus ita colligitur ex integra, & aduertit inter alios Dominus Franciscus Pegna in Directorio inquisitorum, par. 2. comment. 2. in princip. & vers. ex integra. † Habet namque dictio illa, Infra, eā vim, ac potestatem; ut includat sua extrema, ut observant Marcus Antonius Bardus de Tempore utili, & continuo, q. 19. nu. 19. & Flaminius Parisius, de resignatione beneficiorum, lib. 12. q. 8. num. 25.

10 Sed, etsi verba illa dictæ integræ, (seu Infra) enūciatiua videantur, cum tamen super illa fundet Pontifex principalem suam decisionem: probant, quod dixi. iuxta tex. & ibi notata, in Clement. literis, de probat. Crauett. consil. 104. num. 6. Afflictis decis. 305. num. 14. & seq. Ripa, Responso 1. de Rescript. nu. 3. Philippus Portius lib. 1. Regularum. Concl. 27. & Anton. Gabriel. lib. 1. concl. 11 tit. de probat. conclus. 2. maximē num. 21. † Neque enim aliter principalis intentio Innocentij III. procederet, dum primum locum inter Patriarchas Constantinopolitano assignat, applicando illi vnum ex praedictis sacris animalibus, Aquilā scilicet, tāquam Antistiti Imperialis ciuitatis (cum Aquila, pro Armis Imperatoris depingatur, ut aduertit Cassianus, in Catalogo gloriæ mūdi, p. 1. sub consider. 38. Concl. 17. Ut in proprijs terminis Nicolaus de Lyra, Sixtus Senensis, & Petrus Gregorius statim allegādi, aduertunt) nisi reliqua tria sacra animalia, tribus etiā alijs Patriarchis, seu Patriarchalibus sedibus applicasset; Hierosolymitanā scilicet,

- scilicet, Leonem; Antiochenæ, Bouem; & Alexandrinæ Hominē;
 12 vt supradicti considerant. † Quare iam ista erit iuris, & de iure
 præsumptio, contra quam probatio in contrarium non admitti-
 tur. iuxta glo. verb. credendum, in l. antiqua. C. ad Velleian. rece-
 ptam communiter, vt aduertunt Couarr. de sponsal. p. 1. c. 4. §. 1.
 num. 2. & 3. & Iosephus Mascard. de probat. conclus. 1232. num. 2.
 & conclus. seq. num. 3. vol. 3.
 13 Nam † si sancti alicuius sententia fundata in auctoritate, noui
 vel veteris Testamenti efficax, ac potens est ad decisionem causa-
 rum; glo. verb. illorum, in c. de libellis. 20. distinct. DD. in cap. ne
 innitaris. de Constitutionibus: Quid dicendum erit in sententia
 D. Papæ, cœlesti illi visioni inharenti, & allegorico sensu pro ho-
 nore, ac decore Apostolicæ Romanæ sedis, ad quatuor præcipuos
 14 Orbis Patriarchas applicanti? † In decisionibus enim causarum
 maior est summus Pontifex (excepto Petro) omnibus sanctis, qui
 summi Pontifices non fuerunt, vt aduertunt Abbas, in c. qualiter,
 & quando. lo. 2. num. 2. de accusatio. Ludouicus Gomes, in repet.
 c. 1. num. 37. de constit. in 6. Iosephus Mascard. de probat. Concl.
 191. incip. Bibliæ auctoritas. num. 11. vol. 1. & Paulus Gryfaldus,
 in decisionibus catholicæ fidei, verb. Papa num. 30.
 15 Quid? † quod etsi procederent loca illa, quæ sub testimonio
 Caietani refert Melchior Cano, de locis Theologicis, lib. 6. c. 1.
 vers. decimo Romani Pontifices; & alia similia prima facie in-
 nuentia, non semper exactè sacras literas exposuisse Pontifices,
 circa humana iudicia (quibus tamen locis satisfacit, ac respon-
 det ipse Melchior Cano, in d. lib. 6. cap. 8. Vers. Decimo autem) ni-
 hilominus tam apta, ac genuina fuit dictorum sacrorum quatuor
 animalium, ad quatuor prædictas Patriarchales sedes ab Inno-
 centio III. facta applicatio: quòd nullus reperiatur, qui contra-
 16 rium scripserit, vel senserit. † Cum enim prædicta animalia sacra,
 ad virū iustum applicarit post alios Alphōsus à Castro, in Psal. 50.
 Homilia 16. in princip. aliq; ad alia extenderint; vt refert Petrus
 Bungus, de mystica numerorum significatione, titul. de numero
 Quarto, in fine: Quis vitio dabit doctissimum virum, ac Roma-
 num Pontificem Innocentium III. quòd illa eadem quatuor, ad
 prædictos quatuor Patriarchas applicauerit?
 17 Apertius † etiam, & magis ex proposito hoc idem insinuauit,
 ac docuit prædictus Innocentius III. in Decretali Epistola Magi-
 stro Martino Notario Apostolico scripta, per hæc notabilia ver-
 ba, quæ sequuntur. *Scriptum est in Apocalypsi Ioannis, quod in*

medio sedis, & in circuitu sedis erant quatuor animalia plena oculis ante, & retro. Primum animal simile Leoni, Secundum animal simile Vitulo, Tertium animal habens faciem quasi Hominis; & Quartum animal simile Aquila volanti; & quatuor animalia singula eorum: alas senas habebant. Sedes ista Romana Ecclesia intelligitur, quæ usitato vocabulo sedes Apostolica nuncupatur, vtiq; sedes agni, sedes viuentis in sæcula seculorū. In medio cuius quasi Filia in gremio resident, & in circuitu astant quasi famule in obsequio quatuor Patriarchales Ecclesia: Alexandrina, Antiochena, Hierosolymitana, & Constantinopolitana, quæ per illa quatuor animalia designantur. Marcus enim Alexandrinam fundauit, & rexit Ecclesiam, qui secundū insinuationem Ezechielis accipitur per Leonem, eo quod Euangelium incaperit à rugitu dicendo, Vox clamantis in deserto, & quia quemadmodum Leo catulum suum post diem tertium suo asseritur excitare rugitu, sic Deus Pater Filium suum, qui Leo de Tribu Iuda esse describitur, de cuius resurrectione principaliter tractat Marcus, diuinitatis suæ potentia post triduum à mortuis suscitauit. Vnde in die resurrectionis Dominicæ, ipsius Euangelium antonomasiacè in Ecclesia recitatur. Lucas autem fuit natione Antiochenus, qui propterea in Vituli figura describitur, in quo Sacerdotalis hostia designatur, quoniā à Sacerdotio inchoās Euangelium, de immolatione tractauit præcipuè summi Sacerdotis, & veri, qui est hostia salutaris, vitulus videlicet saginatus, quem Pater iussit occidi, pro Filio Prodigio redimito. Vnde bene per ipsum Antiochena Ecclesia designatur; in qua primum Apostolorum Princeps in summi Sacerdotij cathedram à fidelibus extitit sublimatus. Matthæus quidē fuit natione Iudæus, & Euangelium primum descripsit etiam Hebraicè in Iudæa, & ob hoc per hominis speciem designatur, quod ab incarnatione Christi suum inchoans Euāgelium, principaliter humanam eius Natiuitatem ostendit, quod ipse Christus de Iudæis, & in Iudæa pro nobis assumens, Hierosolymitanam Ecclesiam Metropolim Iudæorum sua humana presentia consecrauit, de qua dictum fuerat per Prophetam, Homo factus est in ea. Ioannes vero Asianam fundauit Ecclesiam, & Apocalypsim septem Ecclesijs, quæ sunt in Asia ipse descripsit, quibus, & cæteris Græcorum Ecclesijs Constantinopolitana tandem præferri meruit; Et propterea per Aquilam merito designata, quia sicut Aquila volatu omnes aues excellit, & oculorum eius intuitum Solis radiis

dius non offendit, sic Ioannes tribus alijs animalibus in terra relictis, supra calos caelorum ascendens, veram lucem oculis inreuerberatis aspexit, & à diuina verbi Natiuitate suum Euangelium inchoauit, qui licet inter vniuersos Euangelistas fuerit vltimus tempore, Præcipuus tamen exstitit dignitate, quoniam in cena supra pectus verbi recumbens, fluente doctrina de ipso sacri Dominici pectoris fonte potauit: Sic Constantinopolitana Ecclesia licet posterior tempore, postmodum propter honorificentiam pmissimam Constantinensi prælata est alijs dignitate, sicque facti sunt primi nouissimi, & nouissimi primi, ut merito ipsi dicatur, multa filia congregauerunt diuitias, sed tu sola super gressa es vniuersas.

Hæc Innocentius III. Quæ ex Vaticana Bibliotheca accepi, præcedente licentia Illustrissimi Domini Cardin. Baronij, qui dignissimus est tantæ Bibliothecæ Bibliothecarius. Et quæ adde ad c. scriptum est. de electione, sunt enim verba illius integræ, quæ alibi non reperitur; addeque ad ea, quæ supra tetigi, in c. 10. num. 14. & 47. dum egi de Constantino Imperatore, & de causa erectionis Constantinopolitani Patriarchatus. Vnde Innocentium etiam in dicta expositione in offenso pedē sequuntur oēs, signāter Nicolaus de Lyra, super c. 4. Apocalypsis; Sixtus Senensis, in Bibliotheca sancta, lib. 2. §. Sigillorum, in vers. Quatuor animalia: Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris lib. 15. c. 5. num. 3. Lelius Zecchus, in lib. de Republica Ecclesiastica tit. de statu Patriarcharum, num. 2.

- 18 Optimè ꝑ igitur, sicut pro quatuor summis Euangelicæ legis Prothocancellarijs (quatuor inquam sacrosanctis Euangelistis) quatuor reperiuntur scribæ principales producti, seu quatuor doctores; Gregorius scilicet, Matthæo; Ambrosius, Lucæ; Hieronymus, Marco; & Augustinus, Ioanni; vt considerauit Frater Bernardinus Bustus, in p. 2. Rosarij, Sermone 35. litera T. incip. elegit
- 19 quatuor: ꝑ Sic etiam congruentissimum fuit, hos quatuor insigniores Patriarchas cōstituere; qui prædictos quatuor Dei Euangelistas representarent. Quod satis apertè sensit Innocent. III. vbi proximè, & expresse obseruant, ac docent Abb. in d. c. scriptum. num. 1. notab. 1. de elect. Gulielmus Durandus, in Rationali diuinorum officiorum, lib. 7. cap. 44. num. 4. Gregorius Lopez. in l. 12. tit. 5. partita 1. in gl. in verbo, quarto: allegans tex. d. c. scriptum. de electio. Ludouicus Romanus quondam Rotæ Auditor, in Sermone incip. vos estis lux mundi, nu. 20. posito in fine suorum Consiliorum, Ioan. Thyerius, ad Cardinalem Zabarellam, in cap. antiqua, sub nu. 6. in verb. Crucem, de priuilegijs. Petrus Rebuff.

in Concordatis Gallie, in Rubr. de collationibus, in §. si quis vero. verb. Patriarchalis. Paulus Orianus, in repet. l. 1. num. 23. ff. de officio eius, cui mandata est iurisdicção. Ioannes de Selua, in tract. de beneficio, p. 1. q. 2. num. 40. Bartholomæus Cassaneus, In Catalogo gloriæ mundi, p. 4. cõsid. 9. & Gulielmus Redoanus Nibbien-
 sis Episcopus, in tract. de Simon. mentali, par. 1. cap. 16. num. 2.
 20 Quo fit, vt quemadmodum per illos quatuor Euangelistas, præcipua magnalia Dei, Christi quæ filij eius, ac Domini nostri mysteria apparent: Sic etiam illius Vicarij, Romani scilicet Pontificis in vniuersali Ecclesia potestas, ac primatus signanter per hos quatuor præcipuos Orbis Patriarchas elucescant. Vnde non est mirum, quod summi Romani Pontifices suam ex hoc etiam auctoritatē agnoscunt, insignemquæ in Ecclesia quatuor Patriarcharum significationem considerantes; plura, ac singularia illis priuilegia contulerint, eosquæ semper honorificè tractarint, vt statim videbimus.

21 Hinc fit etiam factum est, vt nedum vltra Romanam sedem, quatuor illas per Orbem, Constantinopolitanam scilicet, Alexandrinam, Antiochenam, & Hierosolymitanam præcipuas, ac veras Patriarchales sedes constituerunt: Verumetiam Romæ, vltra Lateranensem Ecclesiam (proprium summi Pontificis Patriarchiū, iuxta c. in nomine Domini, in princip. iuncta gl. verb. Patriarchij. 23. dist. & latius infra dicam) quatuor alias Patriarchales Ecclesias, scilicet, Sancti Petri in Vaticano, S. Pauli extra muros, Sanctæ Mariæ Maioris, & Sancti Laurentij extra muros designarunt. iuxta sequentem versum.

Paulus, Virgo, Petrus, Laurentius, atque Ioannes:

Ij Patriarchatus nomen in Vrbe tenent.

De quibus quinque Patriarchalibus (computata Lateranensi) Vrbis Ecclesijs, meminere Cardinalis Ioannes Monachus, in c. fundamenta. num. 6. de electione; in 6. vbi Probus, in additione, sub num. 8. vers. quatuor sedes. Archidiaconus, in d. c. in nomine Domini. num. 2. & in d. c. fundamenta. num. 8. Cardin. Turrecremata, in d. c. in nomine domini. num. 22. vbi Ioannes de Grassis, in repet. num. 4. Albericus de Rosate, in rubr. ff. de stat. homin. num. 6. Aluarius Pelagius, de Planctu Ecclesiæ, lib. 2. c. 11. in princip. Rodolphus Cuperus, in tract. de sacros. Eccles. ad c. oportebat. 79. dist. in §. patet. num. 4. Andreas Gammarus, de auctor. legati de latere, lib. 2. tit. de varijs ordinariis nominibus, num. 15. & 246. Matthias Hugonius, de Patriarchali præstantia, vers. in nomine Domini,

- mini. Prouinciale omnium Ecclesiarū ex libro Cancellariæ Apostolicæ excerptum, in princip. Et ex Epistolis Innocentij III. refert Marcus Attilius Serranus, in libello de septē Urbis Ecclesijs, in initio. Cuius verba, ad propositum nostrū notabilia, Romæque superiori Anno Iubilæi scripta: statim referam. † Quamuis enim reuera Orbis maior sit Vrbe: tamen, quia nō altera Romanæ Urbis Ecclesia, & altera totius Orbis existimanda est, cap. legimus. 93. dist. congruebat, quod sicut in Orbe quinque erant (computata Romana) Patriarchales sedes; vt latē supra ostendi: Ita quoque Romæ (ad Orbis similitudinem) quinque essent (Lactanensi computata) prædictæ Ecclesiæ Patriarchales.
- 23 Roma † siquidem nedum in medio mundi posita est, vt ex Vi-
truuio obseruat Quintilianus Mandosius, in Regula Cancellaria. 16. q. 4. l. nu. 6. † Verumetiam caput mundi meruit appellari. Id autem vel ex eo factum est, quod Romulus iam vita functus, Procuro apparuerit, dicens: Abi, nuncia Romanis, Cælestes ita velle, vt mea Roma, caput sit Orbis terrarum; vt ijsdem verbis de Romulo agens, refert Titus Liuius, lib. 1. Ab Vrbe cōdita: † vel ex eo, quod humanum caput repertum fuerit à iacentibus fundamenta Capitolij: vt obseruauit Ioachimus Mynsingerus, in §. quā formam, in nu. 1. Institut. de satisfactionibus: † vtcumque tamen sit, in dubia res est, quod Roma iuris vtriusque auctoritate, caput mundi appelletur, vt patet, in c. fin. de foro competenti. & l. Roma. ff. ad Municipal. & tradunt Alciatus, lib. 2. disputationum, cap. 21. Et Quintilianus Mandos. omnino videndus, in regula Cancellaria, 20. q. 10. num. 2. † In ea siquidem tanquā in comuni omnium patria, sunt ferē omnes nationes de mundo, vt dixit Burgos de Paz. in repet. c. cognoscentes. num. 210. de constitutionibus, & Ioannes Quintinus (licet cum aliqua nota Curie) in repet. c. de multa. num. 110. de præben.
- 28 Quinimo † Romana ditio fuit Orbis appellata. l. 1. C. de caducis tollendis. ibi, *Ab Orbe Romano.* vt emendatiores codices habent, teste Alciato, in d. cap. 21. vers. Paulus quibus adde l. 1. C. de eunuchis. & l. fin. C. de testament. in illis verbis. *Orbis Romani.* Et tex. l. in Orbe Romano, ff. de stat. homin. & ea; quæ ex actis Beati Siluestri obseruat Illustriss. Card. Baronius; in Annalibus Ecclesiasticis tom. 3. sub anno Christi. 324. pag. 229. versic. ijs autem.
- 29 Vt † sic appareat, quod sola patriæ affectione motus Petrus Faber I. C. in lib. 2. semestium, in capit. fin. in fine Gallicanam ditionem Orbem appellarit. Tam illustre siquidem epithetum tantum

tantum inclytæ Romæ competit: vt nedum cuilibet communis patria sit, sed etiam quilibet possit appellari Romanus.

- 30 In hoc autem (parcant alij) excedimus Valentinus, qui à prima origine proprium Romanorum nomen fuimus consequuti. Romulus siquidem Hispaniæ Rex, & Thesta filius trecentis fere annis antequam alter Romulus conderet Urbem, Valentiam patriam meam condidit, eamque Romam appellauit. Quod obseruant Ioannes Baptista Agnesius coualentinus, in Appologia pro equitibus, & ciuibus Valentinis optimis, in Germanam malorum ciuium factionem, p. 1. in scholio, incip. extremo. Ioannes Vaseus, in Chronico Hispaniæ, tomo 1. c. 10. vers. Thesta vita de functo; & Abrahamus Ortellius, in Thesauro Geographico, in verb. Valentia.

Congruè igitur, vt ad superiora redeam, quinque Ecclesiæ Patriarchales fuerunt Romæ constitutæ; ad similitudinem Orbis, in quo tot sunt etiam (computando Romanam) præcipuæ Patriarchales sedes, vt supra late ostendi.

- 31 Fuerunt autem prædictæ quinque Ecclesiæ, Patriarchales appellatæ: non quidem ex eo, quod summus Patriarcharum Romanus Pontifex, sacerdotale munus in illis frequentius exercere soleat; vt existimant Rodolphus Cupers, in tract. de sacrosan. Ecclesia, ad c. oportebat. 79. distinct. in §. patet. num. 4. Lancello- tus Conradus, in templo omnium iudicum, lib. 2. cap. 3. num. 5. & Marcus Antonius Cucchus, in institutionibus maioribus lib. 2. tit. 7. de Patriarchis, num. 23. Nam si ex eo, quod in maioribus dictarum Ecclesiarum altaribus, nullus absque speciali summi Pontificis licentia celebrare potest, nomē aliquod habere meruerunt; profectò nō Patriarchales, sed Pontificiæ erant dicende; Vocatæ ergo Patriarchales sunt, propter prædictos quinque Patriarchas, computato Romano; cui merito Lateranensis Ecclesia, specialiter est assignata, & Archipatriarchalis dicta.

- 32 Quamuis enim Marcus Antonius Cucchus, vbi supra tit. 2. de Episcopis. num. 1. in eos inuehat, qui putant Rom. Pontificem dici Lateranensis Ecclesiæ Episcopum; fretus auctoritate glossatoris antiqui regularum Cancellariæ: tamen sic appellari posse, ex prima Gregorij XI. Constitutione apparet. Data Auinione. 10. Kalend. Februar. in illis verbis. *Auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, decernimus, ac etiam diffinimus sacrosanctam Lateranensem Ecclesiam, præcipuam sedem nostram: &c.* Hæc Gregorius.

Vnde

- 33 Vnde † insignis ille iuriconsultissimus Dominus Siluester Al-
dobrādinus, inter alia eius opera, quibus mirificè ipsum ius com-
mune illustrauit; in scholijs ad Philippum Decium, in c. licet de
vitanda. de electione, sub num. 52. alias 31. in verb. Altera opinio.
resoluens, quod si sede vacante omnes Cardinales mortui essent,
quò electio pertineret ad Canonicos Lateranēsis Ecclesiæ (licet
Bal. in l. vbi absunt, ff. de tutoribus, & curat. & Lancellotus Con-
radus in Templo omnium iudicum, lib. 2. c. 1. §. 2. in princ. num. 6.
dicant, tunc temporis electionem pertinere ad Patriarchas) ad-
dit hæc formalia, & notabilia verba. Eadem enim est cathedralis
Ecclesia. Quæ verba peculiari attentione considerans, S. D. N.
Clemens Octauus, vtpotè à Patre suo sapientissimo prolata; iure
quidem conatur, prædictam Lateranēsem Ecclesiam mirificè de-
corare, ac illustrare; vt ad oculum patet.
- 34 Cum † enim magnus ille Constantinus Imperator, in ædibus
Pauli Laterani fisco, addictis, conseruato Laterano nomine, illam
cōstruxisset primam Ecclesiam: vt tradit Illustrissimus Dominus
Cardinalis Baronius, in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 3. sub An-
no Christi 312. vers. 83. incip. sed cur sic dicta ædes? & in vers. seq.
& Petrus Gregorius lib. 17. Syntagmatis iuris vniuersi. c. 9. nu. 10.
- 35 cum sequ. par. 2. † Cæpit hæc Ecclesia Lateranensis, propria ha-
beri, ac esse summi Rom. Pontificis sedes. Quod satis innuit, indul-
gētia solita ibi lucrari in anniuersario die electionis summi Pon-
tificis, & visio illa Innocentio III. in somnis oblata, vt regulam
confirmaret S. Francisci, qui suis humeris sustinere videbatur col-
labentem Lateranensem Ecclesiam, vt habet Romanum Breuiar-
ium, in lectione 5. Sancti Francisci, vt sic intelligeret Pontifex,
expedire regulam approbare illius, qui suam propriam, ac spe-
cialem sedem sustentabat.
- 36 Vnde † Lateranensis Ecclesia tanquā vera, ac propria sedes
Pontificis, super omnes Orbis, & Urbis Ecclesias (etiam Vatica-
nam) merito est constituta; vt Apostolica auctoritate declarauit,
ac diffiniuit Gregorius XI. in supra allegata constitutione, cuius
verba, in eadem Ecclesia in marmoreo quodam lapide habentur.
Ex quibus, & alijs in contradictorio iudicio ita fuit obtentum, ac
decisum in Rota per R. P. Franciscum Sarmiento. Cuius sententiā
Pius V. confirmauit, vt patet, in constitutione sua 94. incip. Fir-
ma. Et ita communiter tenetur, vt refert Frāchus, in c. fundamen-
ta. num. 1. de elect. in 6. & Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesiæ,
lib. 2. cap. 11. in princ. adeo, quod Paulus Gryfald. in decisionibus

catholicæ fidei, verb. Ecclesia, num. 23. obseruet, hæreticum esse, contrarium sentire, intelligendo, vt ibi.

- 37 Pro † eius enim Ecclesiæ præeminētia obseruatum antea fuit, vt in Altari Beatorum Petri, & Pauli tantū septem Episcopi Cardinales celebrarent, cum in reliquis Ecclesijs Patriarchalibus, idē munus Præsbyteris Cardinalibus concessum esset, vt ex Anastasio Bibliothecario, & alijs obseruat Attilius Serranus, de septem
- 38 Urbis Ecclesijs, paulopost principium. † Quin, licet in Vaticana, & Ecclesia S. Pauli dimidiata Apostolorum corpora honorificè condita sint: In Lateranensi tamen amborum capita summa religione seruantur, vt ex præeinentia vtriusque capitis, Ecclesiæ etiam præeinentia cognoscatur, iuxta tex. in l. cum in diuersis locis. iuncta gl. verb. Cuius. ff. de religiof. & sumptibus funerum.
- 39 Nec † pratermittendum videtur, quòd licet prædictæ quinque Ecclesiæ Patriarchales varios Romæ præfectos habuerint: nō fuit absque consideratione factum, vt Lateranensi aliquando Decanus præficeretur, vt referunt (licet hoc non ponderent) Prouinciale Ecclesiarum, in princ. Philipp. Probus, ad Ioan. Monachum, in c. fundamenta. num. 8. de electione, in 6. & Quintilianus Mandosius, in regula Cancellariæ 7. q. 1. num. 3. in fine.
- 40 Vera † igitur causa constituendi Romæ quinque Patriarchales Ecclesias, in prædictis quinque Patriarchis (computando Romanum) verificatur, vt ex Epistolis Innocentij III. accepit Marcus Attilius Serranus, in dicto libello, de septem Urbis Ecclesijs, statim in principio. Cuius verba superius inferere promissa, habent in hunc modum. Quinque sunt in Vrbe Ecclesiæ, quæ ob insignē ædificiorum magnitudinem ex omni antiquitate Basilicæ vocantur, Lateranensis, Vaticana, S. Pauli via ostensi; S. Mariæ Maioris, S. Laurentij extra urbis menia, vt, & aliunde constat, & ex Epistolis Innocentij Tertij, quæ in Vaticana Bibliotheca adseruantur. Eadem Patriarchales dicebātur, quòd ex eis Lateranensis quidem Romano Pontifici (qui, & Patriarcha aliquando vocatus est) ad habitationem attributa erat; cæteræ ad hospitium, ac diuersorium alijs quatuor Reipublicæ Christianæ Patriarchis, Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano; qui post Romanum ex sacrorum Conciliorum decretis Principem in Ecclesia locum obtinebant. Quòd ideo factum est, vt si quando contigisset, generalia Concilia Romæ celebrari, quibus interessē, ij quatuor tenebantur, aut alia quauis de causa, ad Urbem accederent, suas quisque ibi sedes haberet. Est enim

- „ Roma communis omnium patria, quò, cum ex toto terrarum
 „ Orbe (antequàm adeo miserabiliter Christiana Respublica affli-
 „ cta esset) innumera gentes confluerent; conueniens fuit, aptumq;
 „ etiam ad conciliandos illarum animos: vt omnes quo confuge-
 „ rent, haberent, vbi suum agnoscerent ducem, ac pastorem. Hæc
 4 Attilius Serranus, vbi supra. † Cui consonat (mutata superiore
 sua sententia) Rodolphus Cupers, in tract. de sacros. vniuersali
 Ecclesia, in §. quæ sint Cardinalium partes, num. 29. pag. (secundū
 meū codicem) 221. & Matthias Hugonius Phamagustanus Epi-
 scopus, in tract. de præstantia Patriarchali, in vers. in nomine Do-
 „ mini, addens notabiliter hæc verba videlicet; Vt sic etiam de-
 „ monstratur, Romano Pontifici subditos esse reliquos quatuor Pa-
 triarchas. Quod etiam senserat Onufrius Panuinus, de septem
 Urbis Ecclesijs. in cap. 1.
 42 Cum † enim in manu Dei sint omnes fines terræ, Psal. 94. quos
 Petro, & successoribus in eo commisit Dominus, vt supradictum
 fuit, manus autem perfecta quinque digitos habeat; hinc coelesti
 consilio factum fuisse credo, vt Romæ, quæ mystica quædam ma-
 nus Orbis est, cum sit communis omnium patria, vt dixi; quinque
 istos etiam mysticos digitos haberet, quinque; scilicet Patriarcha-
 les Ecclesias. Ex quibus Lateranensis, tanquàm pollex Roma-
 no Pontifici speciali modo dicata fuit, & Archipatriarchalis di-
 cta, cæteræ verò reliquis quatuor Patriarchis assignatæ fuerunt.
 Vt sicut aliorum quatuor digitorum pollex dux, ac dominator
 dicitur, secundū Pierium Valerianum, in Hieroglyphicis, lib. 36.
 tit. de digito. verb. Pacificatio, & verb. Robur: Sic etiam appare-
 ret Romanum Pontificem aliorum quatuor Patriarcharum du-
 cem, ac dominatorem esse.
 43 Sicut † enim David contra in circuncisum Philistheū Goliath,
 quinque limpidissimos lapides de Torrente elegit, eosq; in Perā
 Pastoralem misit, vt patet 1. Reg. c. 7. sic etiam supremus ille Da-
 uid Christus Dominus de vniuerso Orbe, quinque limpidissimos
 lapides, quinque scilicet Patriarchas præcipuos elegit, & in Perā
 suā, idest in Ecclesiā sacrosanctā constituit; Vt sicut ex illisquinque
 lapidibus, primus, idest Christus (quatuor in pera remanentibus)
 Philistheum destruxit, sic in Ecclesia catholica (ijs quatuor Pa-
 triarchis conseruatis) primus, Romanus scilicet Pontifex iniqui-
 simi Philistæi, Dæmonis videlicet cum suis sequacibus astutias, &
 machinas repelleret, ac destrueret.
 44 Vnde, † & hoc mysterium (licet priscis Romanis absconditum)

- latere potuit, in eo, quòd Roma, vltra præcipuam Aquilam quatuor alia haberet militaria signa, Lupos videlicet, Minotauros, Equos, & Apros; vt refert Bartholomæus Cassaneus, in catalogo gloriæ mundi, p. 1. consider. 38. conclus. 17. in versic. sic legimus.
- 45 Hæc † enim omnia quinque licet exercitum præire, consueuerat, tamen cum dimicandum erat, sola Aquila è Castris educebatur, & sub eo vexillo (tanquam cum primo lapide Dauid) pugnabatur, vt referunt (sed non ad hoc propositum) Plinius, Naturalis historiae, lib. 10. c. 4. Alexander ab Alexandro, Genialium dierum, lib. 4. c. 2. in princ. & ibi Tiraq. in additione: vt sic appareat, hanc quinque Patriarchalium sedium in Ecclesia sancta constitutione insignem esse, ac venerandam; ad supremum Rom. Pontificis primatum cognoscendum. † Romanus enim Pontifex cum Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano hunc quintum Patriarcharum numerum constituit, quod non legitur de alia Ecclesiastica dignitate, vt aduertunt Cardin. Ioannes à Turrecremata, in c. clericos, num. 21 dist. 21. & ibi Ioannes de Grassis, in repet. num. 28. cum alijs supra allegatis.
- 47 Vnum † autem circa dictas quinque Urbis Ecclesias Patriarchales aduertendum cenfeo, quòd beneficia trium illarum Lateranensis scilicet, Vaticanæ, & Sanctæ Mariæ Maioris specialiter reservata sunt summo Pontifici, iuxta regulam Cancellariæ. 7. & tradit Dominus Anastasius Germonius, in tract. de Indultis Apostolicis, in §. tam ratione, num. 12. & seq. † Non tamen ideo credendum est, tres tantum illas Ecclesias Romæ esse Patriarchales; vt existimauit Marcellus Francolinus, in tract. de tempore horarum canonicarum, in cap. 28. num. 4. sunt enim quinque illæ supra relatæ; vt in terminis etiam obseruat Quintilianus Mandosius, in d. reg. Cancellar. 7. in princ. Facit etiam, quod licet Rom. Pontif. in tribus Urbis Ecclesijs solitus sit coronari, quinque tamen sunt ibidem Patriarchales Ecclesiæ, ad Orbis similitudinem, in quo sunt etiam quinque Patriarchales sedes. Hoc autem expresse constat, ex Epistola Innocentij III. Episcopis, & alijs Constantinopolitanis scripta, incip. Evangelica, in vers. *Ceterum licet quinque sint Patriarchatus in Orbe*, In illis verbis, *Nec alienum à ratione videtur, quod cum propter causam prædictam Rom. Pontif. habeat quinque Patriarchales sedes in Vrbe: apud tres tantum illarum solemniter coronatur.* Hæc Innoc. III. in Anno 7. quæ ex Bibliotheca Vaticana accepi.

Caput Decimumseptimum.

De vniuersali in Ecclesia Papæ Primatu, & quod optimè deducatur ex eo, quod sit super quatuor præcipuos Patriarchas constitutus: Refutaturque Carolus Molinaus, & declarantur aliquot Concilia, expenditur stylus Curia, quo aliquando Oratores appellabant se Papæ creaturas; & in primis probatur quanta sit Patriarchalis dignitas.

S V M M A R I V M.

- 1 Metus ministrorum honor est Domini.
- 2 Maioritas alicuius ex dignitate subditorum apparet.
- 3 Quanto quis præest dignioribus, tanto dignior est.
- 4 Si vinco vincentem te, vincam te.
- 5 Deus honorat patrem, in filiis.
- 6 Pater per filium, magister per discipulum, & præses per subiectos nobilitatur.
- 7 Primatus Papæ optimè deducitur ex eo, quod sit super Patriarchas quatuor præcipuos constitutus.
- 8 Primates, seu minores Patriarcha multi sunt.
- 9 Patriarcha propriè tantum quatuor sunt. & num. 16.
- 10 Poetæ appellatione quis intelligatur.
- 11 Iura aliquando allegant Poetas.
- 12 Apostoli appellatione intelligitur Paulus.
- 13 Dominij appellatione venit directum.
- 14 Excommunicationis appellatione venit maior.
- 15 Cardinalium appellatione non intelliguntur Rauennates, Compostellani, & similes; sed Illustrissimi Domini S. R. E. Cardinales.
- 17 Patriarchis quatuor principalibus insignior locus in Cappella Papæ, & in generali Concilio, quam alijs Patriarchis assignatur.
- 18 Reges appellantur in iure Illustres.
- 19 Patriarcha quatuor Illustres dicuntur.
- 20 Patriarcha quatuor pluribus præfunt Prouincijs.

21 Patriar-

- 21 Patriarchæ quatuor equiparantur Regibus.
- 22 Reges quatuor de iure inunguntur, alij: de consuetudine.
Reges ex Patriarchis exierunt. ibidem.
- 23 Patriarchæ quatuor præferebantur aliquando Dominis Cardin.
- 24 Eugenius Quartus prætulit Illustrissimos Cardinales, quatuor
Patriarchis principalibus.
Cardinales sunt Cardines terræ, & solium Gloriæ tenent. ibidē.
- 25 Extrauag. vt Prælatorum, de maiorit. & obed. expenditur.
- 26 Summi Pōtifices de Patriarchali dignitate per Emphasim quan-
dam loquuti sunt.
- 27 Patriarcharum specialia priuilegia.
- 28 Papa probat primatum Romanæ Ecclesiæ, ex eo, quod sit prælatus
alijs Patriarchalibus sedibus. & nu. 90.
- 29 Petro Apostolo quando fuerit concessus primatus à Domino.
- 30 Pedis supra manum positi; Hieroglyphicum.
- 31 Patriarchæ dicuntur Archiepiscoporum patres.
- 32 Papa qualiter sit primus Patriarcharum ostenditur, contra hæ-
reticos. & num. seq.
- 33 Nouella Iustiniani 131. de ecclest. tit. declaratur aliter, quàm
à Dionysio Gotthifredo.
- 34 Petrus Apostolus in administratione prælatus fuit alijs Apostolis.
- 35 Papa velut Sol, Fons, & Radix est Ecclesiasticarum di-
gnitatum.
- 36 Papa solus tantam habet potestatem, quantam habent omnes
Patriarchæ simul.
- 37 Gabriel Alexandrinus Patriarcha obedientiam dedit S. D. N.
Clementi Octauo, per notabilia epitheta.
- 38 Hæreticum est, dicere, Papam nō esse superiorem Patriarchis.
- 39 Molinae dictum reprobatur.
- 40 Molinaus hæreticus declaratus est.
- 41 Molinaus aliquando primatum Papæ confessus fuit.
- 42 Tex. in c. nullus Patriarcharum. 99. dist. expensus.
- 43 Hæretici lumen claræ veritatis, vt cæci non vident.
- 44 Quod de vno negatur, affirmatur de alijs.
- 45 In generali sermone non comprehenditur persona loquentis.
- 46 Papa, vniuersalis Ecclesiæ Rector est.
- 47 Epistolarum. SS. Clementis, Eleutherij, & Sixti intellectus.
Iura non sunt Iudaicè intelligenda. ibidem.
- 48 In Ecclesia debet esse vnus Episcopus.
- 49 Deprecatio in cathedratione summi Pontificis.

- 50 Papa cur non utatur Baculo Pastoralis, sicut alij Episcopi.
 51 Papa totus Orbis diæcesis est.
 52 Papa concurrat cum omni prelato.
 53 Papa multa potest in Episcoporum diæcesibus, quæ ipsi non possunt Episcopi.
 54 Stephanus de Gaeta, & Ludouicus Gomes expens.
 55 Episcopus non potest aliquem in sanctum canonizare.
 56 Domus quilibet Rex. Adagium.
 57 Crimina morte digna, quæ sint.
 58 Pater, & Dominus qualem habeat in familiam suam potest.
 59 Papa dicitur summus Pontifex, quia super omnes est.
 60 Text. in c. prima sedis. 99. dist. declaratur. & num. seq.
 61 Episcoporum epitheta multa sunt.
 62 Solus Papa appellatur summus Sacerdos.
 63 Stylus Romanæ Curie expensus, quare aliqui dicantur Papæ Oratores, alij verò Creaturæ. & num. seq.
 64 Ex noua dignitate noui homines effici videmur.
 65 Papæ admiranda potestas per creaturas suas inuestigatur, ad similitudinem Dei.
 66 Stylus Curie obseruandus est.
 67 In Stylo sit stricta interpretatio.
 68 Card. Gabrielis Paleotti opinio expensa, an congruè Domini Cardinales dicantur Papæ creaturæ? & num. seq.
 69 Purpureus Cardinalitius color charitatis perfectione significat.
 70 Principes sæculares aliquando noluerunt Domini appellari; & aliquando se vniuersales dicebant.
 71 Insignis Gregorij Papæ humilitas cum Abbate Ioanne.
 72 Gregorius primus clausulam illam [Seruus seruorum Dei] adinuenit, in literis Apostolicis.
 73 Papa qualiter rectè dicatur vniuersalis.
 74 Alexandrinus Patriarcha qualiter dicatur parilem cum Rom. Pontifice potestatem habere. & num. seq.
 75 Canonis. 6. alias 8. Nicani Concilij primi declaratio. ibidem, & num. seq.
 76 Constantinopolis fuit appellata Roma noua.
 77 Constantinopolis non erat condita tempore Nicani Concilij.
 77 Francisci Torrensis expositio circa prædictum canonem sextum Nicani Concilij.
 78 Verba dicti Can. 6. quomodo legebatur in antiquo Codice M. S.
 79 Eadem verba canon. 6. qualiter referant alij viri doctissimi.

- 80 Membra à capite dissidere non debent.
 81 Nicephori Calixti verba expensa.
 82 Romana Ecclesia auctoritas debet esse salua in omnibus.
 83 Constantinopolitanus Patriarcha scapham Ecclesie gubernare dicitur, non verò nauem.
 84 Scapha est quadam minor nauis.
 85 Petro Apostolo, & successoribus in Pontificatu datum est, nauem Ecclesie gubernare; & in altum ducere.
 86 Ecclesia dicta fuit aliquando Nauicula.
 87 Nauis appellatione quid veniat.
 88 Ecclesia nauis magna comparatur.
 89 Imperatores Constantinopolitani Patriarchas suos ad pedes sedere cogeant: Papæ verò pedes osculabantur.

ET quia inter alia multa, quibus Romani Pontificis Primatus comprobatur, ad idem argumentum ex occasione iam dicti Concionatoris, nouam hanc speculationem suscepim in quatuor præcipuis Orbis Patriarchis fundandam; necessarium esse duxi, aliqua hic de illorum excellentia aduertere; quia sicut Beatus Clemens Papa, in libro 7. Apostolicarum constitutionum, in c. 25. dicebat, quod metus ministrorum, honor est domini: Ita maiestas alicuius, ex dignitate subditorum cognoscitur. vt dixit Abbas in c. solitæ. nu. 4. de maior. & obed. Quæto enim quis præest dignioribus, & excellentioribus: tanto maior ipse dignior, & excellentior est, cap. 1. de priuileg. Nos igitur, in Authentico, de defensoribus ciuitatum, collat. 3. gl. verb. Canonicis, in vers. nota ergo, in c. statutum. de rescript. in 6. Cassaneus in Catalogo gloriæ mundi, p. 5. consider. 15. & 19. & Doctores Collegij Paduani, in cons. de præcedetia Monachorum, ad Canonicos regulares. nu. 51. posito, in fine Consiliorum Zabarella. Quibus consonat vulgata illa regula, l. de processionibus. ff. de diuersis, ac temporalibus præscriptionibus, vbi probatur, quod si vinco vincentem te; a fortiori vincam te, cum alijs, adductis à Cassaneo, in dicto Catalogo. p. 12. cõsid. 25. vers. ex quo sequitur. Honorat siquidem Deus patrem, in filijs: vt habetur Ecclesiastici, cap. 3. & ideo in Evangelio Marci cap. 15. exprimitur, quod Simon ille Cyrenæus erat pater Alexandri, & Rufi. Patrem enim per Filium, Magistrum per Discipulum, & Præsidentem per subiectos nobilitari; expresse probat textus in §. generaliter, in Authentico, Constitutio, quæ de dignitatibus, collat. 6. & ibi obseruat gloss. verb. nobiliores. Ioann.

- Neuizan. in Sylua nuptiali, in lib. 5. num. 42. & Tiraquell. de Nobilitate, cap. 16. num. 1. 3. & seq.
- 7 Sciendum igitur est (vt, & supra tetigi) quod magnus ille ethiologiarum magister Beatus Isidorus Patriarcham summum, vel Principem Patrū interpretatus fuit; vt refert Gratianus, in c. cle-ros, 2. 1. distinct. Vbi, & illa notabilia habentur verba, videlicet. *Et quia summo honore fungitur, tali nomine censetur.* Quo fit, vt dum Patriarcham (qui, iuxta prædicta in summo honore est constitutus) subditum Romano Pontifici expendo; inde etiā merito, primatū Papæ in reliquū Corpus Ecclesiæ sine controuersia deduco. Prædictus vero B. Isidori locus non est de quolibet primatē, vel minori Patriarcha intelligendus, vtcumq; alias fit ille venerandus, veluti Aquileiensis, Cantuariensis, Bituricensis, Toletanus, vel Tarraconensis, & similes: de quibus agit gl. verb. Archiepiscopis, in d. c. clericos. Archidiaconus, in c. 1. nu. 4. vers. Archiepiscopus, de statu Regul. in 6. Felyn. in rubr. de maior. & obed. nu. 1. vers. ponit. Mandosius in reg. Cancellariæ, 2. de reseruat. in princ. Anastasius Germonius, de sacerorum immunitatibus, lib. 3. c. 7. num. 1. & 2. Marcus Antonius Marsilius, de redditibus Ecclesiasticis p. 1. c. 11. nu. 17. & seq. & Antonius Augustinus, in epitome veteris iuris Pontificij, p. 1. de personis, lib. 2. de Patriarchis. tit. 9. de varijs primatibus, & tit. seq. & Vuolfangus Lazijs, de Republica Romana lib. 2. c. 2. versatque hæc de orientis.
- 9 Quamvis igitur enim lato sumpto vocabulo, idē primas, & Patriarcha dicatur (sic enim intelligo Iura, & Doctores, in quibus nulla differentia inter Primatem, & Patriarcham constitui videtur, vt refert inter alios Flaminus Parisius, de resign. beneficior. lib. 2. q. 1. num. 46.) strictē tamen, ac propriē Patriarcharū nomen quatuor illorum est, qui omnium sunt maximi; quibusq; Primates parent: vti Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus. vt iisdem verbis scripsit Anastasius Germonius, vbi supra in lib. 2. c. 5. num. 17. & consonant Gregorius Lopez, in l. 12. tit. 5. partita 1. in gl. in verbo. *que se llaman Patriarchas.* Et Franciscus de Pauinis, in tract. de offic. & potest. capit. sede vacante præludio 6. num. 12. & Gulielmus Redoanus, de Simonia mentali, p. 1. cap. 16. num. 5. dicentes, quod vltra istos quatuor Patriarchas; alij impropriē Patriarche appellantur.
- 10 Vnde, igitur sicut appellatione Poetæ apud Græcos Homerus, & apud Latinos Virgilius venit, sed ius quidem, & ibi glos. verb. Virgilius, instit. de iure naturali: & Nauarr. de de spolijs clericorū,

- 11 §. 2. num. 1. in fin. † Quod est notandum, quia sepè de illis iuramentum faciunt, vt aduertit Cassianus, in Catalogo glorie mundi p. 10. consid. 45. in vers. quin etiam. † Et sicut appellatione Apostoli venit Paulus, vt tetigie Lelius Zecchus, de Romano Pontifice, haresi prima, in Responsione ad decimum. † Et appellatione dominij venit directum, l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager ve-
- 14 digalis; † Et appellatione excommunicationis venit excommunicatio maior, c. si quem sub hac forma. de sentent. excommuni-
- 15 Et † denique, sicut appellatione Cardinalium non veniunt Cardinales Rauennates, Compostellani, Pisani, & similes, sed tantum Illustrissimi S. R. E. Cardinales: glos. verb. mundi, in cap. 1. 32. q. 2. Abbas, in cap. accedentes. num. 2. & ibi additio, in verb. Cardinales. de præscriptio. Ioannes Vaseus, in Chronico Hispania, cap. 2. 1. vers. Compostellanus. Stephanus de Græta, in repet. c. ad limina. 30. q. 1. in proæmio, num. 13. Andreas Gammarus, in Extranag. Iulij II. de Simoniaci Papæ electione, nu. 70. & seq. Germonius, d. lib. 3. cap. 16. num. 13. & seq. & Antonius Scæppas, in Responsio, de Birreto Rubeo dando S. R. E. Cardinalibus Regu-
- 16 laribus. nu. 3. † Ita etiã Patriarcharũ appellatione nõ veniunt minores Patriarchæ, seu Primates: sed tantum quatuor illi summi Patres; & Patriarchæ prædicti, vt aduertunt gl. verb. Patriarchis, in additione, in cap. 1. §. & quoniam. de statu Regularum. in 6. vbi Archidiaconus, num. 4. & Cassianus, in d. Catalogo, par. 4. considerat. 9. versic. alij autem, & probat tex. in cap. Graue. in fi. de præbend.
- 17 Hinc † est, quòd ijs summis, ac præcipuis Patriarchis, tum in Cappella Papæ, tum in loco Concilij generalis altior, ac dignior quam cæteris Patriarchis, seu potius Primatibus sit assignatus, & constitutus locus, vt patet, in Cereemoniali Romano lib. 1. sectione, 14. c. 3. cui titulus est. ordo sedendi in Concilijs, & lib. 2. sect. 2. c. 1. vers. quatuor verò Patriarchæ.
- 18 Quinimo, † cū Reges de iure Illustrès dicantur, c. nouit. in princ. de iudicijs. gl. verb. Illustribus, in §. cumq; hoc. in proæmio institutæ, & in alijs locis cumulatis à Petro Cenedo, in collectaneis ad ius Canonicum p. 2. collect. 109. ad c. intellecto. num. 1. de iure
- 19 iurando: † Etiam ijs quatuor Patriarchæ appellantur Illustrès, vt aduertunt post alios, Ias. in l. 1. num. 9. & Decius. nu. 19. ff. de offic.
- 20 eius, cui mand. est iurisd. † Cum enim pluribus præsent Prouincijs, vt patet, in Authentico, de Ecclesiasticis titulis, ibi, *In subiectis sibi Prouincijs*: cum alijs adductis à Gulielmo Redoano,

- 21 de Simonia mentali, p. 1. cap. 16. num. 10. † Factum est, quod Regibus æquiparentur, vt obseruauerunt expressè, & in terminis Bald. in l. 1. §. ijs cunabulis, num. 3. ff. de offic. præfecti prætorio, Gaspar Valascus, in repet. l. Imperium, nu. 100. ff. de iurisd. omn. iud. Card. Iacobatus, in tract. de Concil. lib. 1. art. 1. nu. 137. & seq. Andreas Barbacia, de præstantia Cardinaliū. q. 1. Basilicæ 1. nu. 43. Ias. in d. l. 1. num. 9. & ibi Petrus Calæfatus, num. 43. Lancelot. Conradus, in Templo omnium iudicum, lib. 2. cap. 3. num. 21. Sebastianus Medices, in tract. de legibus, & statutis, p. 1. q. 12. nu. 9. & Iacobus de Nigris, in repet. d. l. 1. ff. officio eius, cui mand. est iurisd. num. 16. Vbi auctoritate speculatoris, prædictos quatuor Patriarchas, super illustres etiam appellari, existimat.
- 22 Hinc † cum de iure quatuor tantum Reges inungantur, quia reliqui hoc, vel ex priuilegio, vel ex cōsuetudine habet: vt aduertunt Petrus Calæfatus in tract. de equestri dignitate, num. 102. & seq. & alij, quos allegat, & sequitur Lancelot. Conrad. in Templo omn. iud. lib. 1. d. 1. §. 4. vers. iudex est competens. num. 2. merito Illustis ille titulus nō Primatibus, sed quatuor prædictis Patriarchis est assignatus: vt insignioribus etiam Regibus æquiparari videantur: cum ex Patriarchis exierint Reges, vt aduertit Lyra, in 1. Paralipomenō, in c. 16. in verb. nolite tangere Christos meos.
- 23 Quid? quod communis, ac recepta fuit olim Doctorum sententia, quæ prædictos quatuor Patriarchas Illustrissimis S. R. E. Cardinalibus præferebat, vt Henricus Cardinalis Hostiensis scripsit, in c. antiqua. de priuileg. quem ibidem Abbas, num. 6. & alij sequuntur. Paulus Orianus, in repet. l. 1. nu. 23. ff. de offic. eius, cui mandata est iurisd. Philippus Probus, ad Ioannem Monach. in c. statutum. nu. 21. vers. item in sedendo, de rescript. in 6. Ioan. Paul. Lancelotus, in institut. canonica lib. 1. tit. de Episcopis, in §. Patriarchæ sunt, vbi gloss. in verb. locum. Hieronym. Gigas, de residentia Episcoporum, cap. fin. num. 7. & seq. Cassanaus, in d. catalogo, par. 4. confid. 9. vers. alia de ijs. Matthias Hugonius, de præstantia Patriarchali, col. 3. vers. est igitur. Sebastianus Medices, in d. q. 12. num. 3. Tiberius Decianus, in Responso 8. nu. 184. vol. 1. Dominicus Iacobatus Cardinalis, in tract. de Concilio, lib. 1. art. 1. nu. 95. & seq. & Præpositus Mediolanensis (qui etiam Cardinalis fuit) in c. Episcopos, num. 5. dist. 17.
- 24 Vnde † quamuis Cardinalitia dignitas modò altiori loco posita sit, argumento notatorum, in §. aliam. institut. de bonorum possessionibus, quod expresse decreuit Eugenius III. vt refe-

runt Cardinalis Iacobatus, de Concilio, lib. 1. art. 1. num. 252. & Dominus Gabriel Paleottus Cardinalis etiā meritissimus (vnus ex promotoribus meis ad Doctoratum vtriusque iuris) de sacri Consistorij Consultationibus, in conclusione operis, membr. 5. in princip. vers. ad cuius similitudinem, & in §. 2. incip. consistoriū, in fine, præferens Illustrissimos Cardinales, ijs etiam quatuor maximis Patriarchis: Nam cum Cardines terræ sint, merito Deus posuit super eos Orbem, vt solium gloriæ teneant, vt tangunt, qui integros de Cardinalibus tractatus scripserunt, & alij, quos allegat Flaminius Parisius, de resign. beneficiorum, lib. 12. q. 4. nu. 6. & 15. † Quod ante Eugenium fenserat (vt mihi videtur) Ioānes Papa 22. in Extrauag. vt prælatorum, in fin. de maiori-
 25 tate, & obedientia, in communibus, in illis verbis. *Etiā si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel quauis alia dignitate præfulgeāt.* Nam cum ascendendo, enumeret insignes illas dignitates, innuit etiam, quod verba illa vltima post Patriarchalē scripta, de Cardinalitia dignitate intelligantur, Patriarchalem superante: † Nihilominus tamen, tanta fuit semper apud summos Pontifices horum quatuor Patriarcharum excellentia, quod, vt illam exprimerent, quadam verborum emphasi vterentur, vt patet, in cap. scriptum. de electione, ibi; *Tanto Præfulatu*, in c. solitæ. de maiorit. & obed. ibi, *Magnum quidem, & honorabile membrum Ecclesie.* In extrauag. sancta Romana. de electione, ibi, *Quanto maioris eminent altitudine dignitatis.* In extrauag. fi. in fi. de maior. & obed. ibi: *Etiā Patriarchali dignitate fulgentes*, Et in Clemen. in plerisq; de electione. vbi Verba illa, *Quantacumq; dignitate præpollens*, Adinnuendū vnum, ex ijs quatuor Patriarchis scripta fuerunt à Pontifice, vt ibi expendunt glos. verb. *Quantacumq;*, & Cardinalis Zabarella, q. 16. num. 16.
 27 Vnde † nedum illis specialia illa priuilegia concessa sunt, vt d suffraganeis Archiepiscopis pro se professionem canonicā, & pro Romana Ecclesia sponsonem obedientiæ recipiant; quod ijsdem suffraganeis Pallium Pontificale largiantur; Quod excepta Vrbe, vel vbi fuerit Rom. Pontifex, vel eius Legatus vtens insignijs Apostolicæ dignitatis, vbiq; locorum faciant ante se deferri Dominicæ Crucis vexillum; & quod ad ipsos (omissis etiam medijs) appellationes deferantur: vt habetur, in c. antiqua, de priuileg. vbi DD.
 28 & maxime Card. Hostien. num. 4. commendat: † Verum etiam, tanti eam dignitatem fecerunt Romani Pontifices, quod Primatū Apostolicæ sedis eo notabili argumento deducant, quod etiam Patriar.

Patriarchales illas Ecclesias cōprehendat, vt patet, ex Epistola 1. S. Marcelli Papæ, ad Episcopos Antiochenæ Prouinciæ, in princip. dum ita habet. *Si vestra Antiochena, qua olim prima erat, Romana cessit sedi; nulla est, qua eius non subiecta sit ditioni.* habetur, in cap. Rogamus. 24. q. 1. vbi gl. in verb. fedi, & alij Doctores obseruant, & refert Gryfaldus, in decisionibus catholicæ fidei, verb. Papa, nu. 10. vers. hanc scribit. vt ita appareat, optimè nos idem argumentum ex dictis Patriarchalibus sedibus prosequi.

- 29 Pro † quo etiam pondero, quod cū Primatus à Domino ante Passionem suam Petro promissus, dicendo: *Tibi dabo clauēs regni cælorum.* Et post Resurrectionem datus, cum dixit. *Pasce oues meas,* vt habetur, in Euangelio, Ioan. c. 21. glos. verb. Petrus, in cap. in nouo Testamento. 21. dist. Michael Aninyon, de vnitae Ouilis, & Pastoris, cap. 20. num. 7. & seq. & doctus conualentinus Blasius Nauarrus, de sacro Ecclesiæ Principatu, lib. 1. c. 9. in vers. potestas spiritualis: in sacra illa lotionē pedum Petri fuerit designatus, vt, & alij considerant: † Non tamen tantum tunc pes Petri supra manum Domini positus fuit, vt soliditatem, ac perpetuitatem huius Primatus significaret; cum ex Egyptiorum doctrina, & Hieroglyphico constet, quod pes sic apparens, soliditatem innuat; vt Pierius Valerianus annotauit, in Hieroglyphicis lib. 35. tit. de pedib. in vers. fundamentū: Verum etiā tantū quatuor digiti sub pede Petri positi fuerūt (vtā cōiter accidētibus sit) pollice supra relicto; vt in eo Primatū successorū Petri sup quatuor alios digitos, idest quatuor Patriarchas pciperemus. Pro qua consideratione faciunt ea, q̄ supra de Patriarchalibus Urbis Ecclesijs rōne
- 31 Lateranēsis scripsi. Vnde † inter octuaginta Canones Nic. Conc. ex Arabico habitis, in can. 39. ita habetur. *Consideret Patriarcha, quæ Archiepiscopi, & Episcopi eius in Prouincijs suis faciūt, & si quid reperiāt, secus quā oporteat, factum mutet, & disponat, vt sibi videbitur; Siquidem ipse est pater omnium, & illi filij eius. sicque præest Patriarcha ijs omnibus, qui sub potestate eius sunt; sicut ille, qui tenet sedem Romæ, caput est, & Princeps omnium Patriarcharum: Quando quidem ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in omnes Principes Christianos, & omnes populos eorum; vt, qui sit Vicarius Christi Domini nostri super cunctos populos, & vniuersam Ecclesiā Christianā. Et qui contra dixerit, à Synodo excōmunicetur.* Hæc Cōciliū, & refert Alphōsus Pisanus, lib. 3. in Nicænum Conc. habenturq; in tom. 1. Conciliorū pag. 554. & iterum, in pag. 584. cum scholio doctissimi Francisci

Turriani, ex quibus verbis duo notabilia colliguntur. Primum, Patriarcharum excellentia, cum respectu suorum Archiepiscoporum non fratres, sed patres appellentur; Secundum, maioritas, ac Primatus Rom. Pontificis, qui primus, Princeps, & caput dicitur esse omnium Patriarcharum.

32 Illud ¶ verò est obseruandum, quòd Romanus Pontifex, nō sic est habendus primus in ordine aliorum quatuor Patriarcharum, sicuti est Constantinopolitanus respectu Alexandrini; & Alexandrinus respectu Antiocheni, & Antiochenus respectu Hierosolymitani; quia in illo non est sola praelatio ratione loci aliorum Patriarcharum, verum etiam est vera maioritas, supremaque potestas, vt optimè contra hæreticos aduertit Franciscus Turrianus, in scholio, ad d.c. 39. Nicæni Concilij, Lelius Zecchus, in tract. de Romano Pontifice, in hæresi 3. in responso ad 17. & Illustrissimus D. Cardinalis Bellarminus, in tom. 1. controuersiarum, controuersia. 3. lib. 2. c. 18. vers. argumentum Tertium, & vers. seq.

33 Hic ¶ etiam est verus, ac catholicus sensus Iustiniani Imperatoris, in nouella 131. de Ecclesiasticis Titulis, collat. 9. in princip. in illis verbis; *Sanctissimum senioris Romæ Papam, primum esse omnium Sacerdotum.* Nam quàmuis Dionysius Gottofredus (qui scholia nuper fecit ad totum corpus iuris ciuilis) verba illa interpretatus fuerit in hunc modum, Primum esse omnium, id est, primum sedere: allegando Iulianum, ibidem, num. 507. ita exponentem: Innunt tamen sine dubio dicta verba maioritatem, ac Primatum Pontificis, prout illum iisdem verbis docuit S. Thomas, contra errores Græcorum, quem allegat Paulus Gryfaldus, in decisionibus catholicæ fidei, verb. Papa, num. 1. quod est, pro

34 scholio scholij Dionysij Gottofredi obseruandum. ¶ Sed ad omne dubium circa hoc tollendum, adduntur in d. canone, 39. Nicæni Concilij illa verba; *Quandoquidem ipse est primus, sicut Petrus.* Quo fit, vt sicut Petrus Apostolus non tantum prior, sed, & maior, ac superior aliorum in administratione fuit; vt Melchiades Papa ad Episcopos Hispaniæ scripsit, patetque, in c. in nouo Testamento. 21. dist. & ideo Albertus Magnus, in Matth. c. 10. super illa verba *Primus Simon.* ita habet, Primus dignitate non vocatione. vbi etiā Frater Nicolaus de Gorra ita exponit, Quibus consonat Gryfaldus, vbi proxime in verb. Petrus, num. 3. & omnes, qui de potestate Papæ scripserunt; sic eius successor Romanus Pontifex non solum primus, vel prior aliorum quatuor Patriarcharum erit, vt primus sedeat: sed etiam prior, cui, velut superiori omnes obedire teneantur.

Sicut

- 35 Sicut † enim radij ad Solem, fluij ad fontem, & rami ad radicem; sic se habent Patriarchæ ad summum Pontificem, quod ex Beato Cypriano habetur, in c. loquitur. 24. q. 1. & tangit Nauarrus, de spolijs clericorum. §. 2. num. 1. vers. Papa stupor mundi.
- 36 Quinimo † allegando S. Bernardum, pulchrè dicebat Bald. in l. rescripta. num. 7. C. de precib. Imper. offeren. quod omnis dignitas, ac potestas, quam habent omnes Patriarchæ simul: habet (vt infra declaro) ipse solus Dominus Papa. quod refert, & sequitur Cassianus, in Catalogo gloriæ mundi. p. 4. consider. 7. in fi.
- 37 Vnde † Gabriel ille, nonagesimus septimus (secundum suam computationē) Alexandrinus Patriarcha, in legatione, & Epistola obedientiæ, missa Sanctiss. D. N. Papæ Clementi Octauo, Dat. Alexandria. 22. Nouembris. 1593. & lecta Romæ, in sacro Consistorio, die 15. Ianuarij. 1595. statim in principio, eundem D. N. in titulo, & inscriptione Epistolæ Principem Patriarcharum appellat. Hac enim sunt eius verba: Tibi Domino patrum patri; Patriarcharum Principi; tertio decimo Apostolorum gloriosi Domini nostri Iesu Christi; & quinto SS. Euangelistarum: Sancti Petri Apostoli successori. Quæ refert Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius (scholium faciens, ad catholicum dictorum verborum sensum) in Annalibus Ecclesiasticis, tom. 6. pag. 691. & seq.
- 38 Hæreticū † est enim, asserere Papam non esse prælatum, ac superiorem cæterorum Patriarcharum, vt in terminis, post S. Thomam contra errores Græcorum aduertit Paulus Gryfaldus, in decisionibus catholicæ fidei, verb. Papa. num. 4. & 10. & in verb. Patriarcha.
- 39 Ex † quibus reiiciendus est, ac omnino vitandus impius ille Carolus Molinæus, dum scripsit, quod Romanus Pötifex nō erat superior aliorum Patriarcharum, prout (illum detestando) refert pius Ramundus Ruffus, in Molinæum, pro Pontifice maximo,
- 40 sub num. 8. pag. 19. in versic. primatum. † Nam ultra, quod Molinæus homo fuit parum modestus erga sanctæ Apostolicæ sedis maiestatem, vt aduertit Couarruu. lib. 4. resolut. c. 16. num. 8. & in Practicis quæstio. c. 31. num. 2. illumque impium, pertinacem, ac de hæresi suspectum asserit Martinus Nauarrus, in Commentario de vsuris, ad c. si sceneraueris. 14. q. 3. num. 8. 10. & 11. Et expressè hæreticum appellat, ac dicit Franciscus Viuius, in lib. 2. suarum communium, in opinione 318. num. 3. & illum denique inter hæreticos primæ classis collocatum videamus, in Indice librorum prohibitorum; vt sic pateat, quod inimici testimonio fides non est

- est adhibenda: adhuc tamen in hoc articulo ipse Molinæus, vel ex
 41 inconstantia sua parui faciendus est. † Constat enim, quod in plu-
 ribus locis primatum Romani Pontificis in Patriarchas confessus
 fuit, vt obseruauit idem Ruffus, vbi proxime, sub num. 24. pag.
 263. & seq.
- 42 Verum† tamen ad maiorem huius veritatis elucidationem, fa-
 tisfaciendum est motiuo, quo ductus Molinæus, primatum Papæ
 in Patriarchas negauit. Argumentum ergo sumpsit, ex Pelagij
 secundi Epistola prima ad omnes Episcopos, qua prohibuit Pa-
 triarchis, se vniuersales appellare, ponderabatque verba illa Epi-
 stola, videlicet, *Quia si vnus Patriarcha vniuersalis dicitur: Pa-*
triarcha nomen cæteris derogatur. Vt habetur in c. nullus Patriar-
 charum. 99. dist. † Sed tantum abest, quod hæc Pelagij Papæ verba
 fundare possint Molinæi opinionem; quod imò illam apertè con-
 fundant, ac destruant: Nec mirum, quod homo in fide cæ-
 cus, lumen claræ veritatis in dicta Pontificia dispositione non vi-
 deat; Nam, vt dicebat Princeps Apostolorum Petrus, in Episto-
 la 2 c. 1. *Qui non præsto sunt hæc, cæcus est, & manutentans.*
- 44 Probat† ergo ille idem tex. in d. cap. nullus Patriarcharum; no-
 stram contra Molinæum sententiam: quia cum de Patriarchis lo-
 quatur, non est ad Papam extendendus, qui propriè non est Pa-
 triarcha; sed Princeps Patriarcharum. Vnde quod de ijs negauit
 Pelagius, visus est de Papa concessisse. arg. c. nonne? de præsumpt.
- 45 & l. cum prætor. ff. de iudic. † Quid? quod etsi Romanus Pontifex,
 propriè sit Patriarcha, adhuc sub illo generali sermone nullo mo-
 do se comprehendere voluit Pelagius, iuxta Regulam tex. in l. in-
 quisitio veritatis, C. de fidei iussoribus, qua probatur, quod in ge-
 nerali sermone non comprehenditur persona loquentis, quam re-
 gulam exornat Antonius Gabriel, in lib. 6. conclusionum. tit. de
- 46 verb. significat. conclus. 9. † Quo fit, vt licet Patriarchæ non pos-
 sint se vniuersales appellare, per d. c. nullus Patriarcharum: id ta-
 men licitè, ac iure poterit summus Pontifex, qui verè vniuersalis
 est, & Princeps Patriarcharum, vt expressè contra Molinæum pro-
 bat ipse Ramundus Ruffus, in d. nu. 8. vers. primatum, & obseruat
 Dominicus Bannes. 2. 2. q. 1. artic. 10. ad tertium. vers. ad confir-
 mationem. Franciscus Vargas, in tract. de auctor. Pontificis, pro-
 posit. 5. incip. quoniam verò. Antonius Augustinus, in epitome
 veteris iuris Pontificij, p. 1. de personis. lib. 1. tit. 3. per tot. & Illu-
 strissimus Dominus Cardinalis Bellarminus, in tom. 1. contr. 3.
 de Romano Pótifice, lib. 2. in c. 3 1. in vers. decimūquintum, ex quib.
 tum

tum ex Ephesino signanter Concilio, tum ex alijs multis sacrorū Conciliorum, & decretorum locis hanc veritatem comprobarūt.

- 47 Quamvis † enim apud S. Clementem, in lib. 6. Apostolicarum Constitutionum. c. 14. de Episcopis agens, verba illa legantur, videlicet, *Quibus vniuersalis Episcopatus creditus est*: Non sunt tamen, ita ad literam, idest Iudaicē intelligenda (prout in simili dixit glos. in verb. aliquas, in l. damni infecti, la. 1. §. si is qui. ff. de damn. infecto, & tetigi, in Flosculo de Clericorum excellen. par. 2. num. 17.) vt innuant, quod omnes Episcopi ita vniuersalem Episcopatum teneāt, quod nullus sit, qui cōteris omnibus præsiti; sed eum habent verum, ac catholicum sensum, quod cuilibet Episcopo, ita strenuē, ac laudabiliter in credita sibi particulari diācesi laborandum sit; vt ad omnes mundi Ecclesias, gloria Sanctæ gubernationis, & Catholica prædicationis lumen, & fructus perueniat, vt optimē cōtra hæreticos obseruauit Franciscus Turrianus, in explanatione ad d. c. 14. Clementis, quod etiam facit ad intellectum Epistolæ Sancti Eleutherij Papæ ad Gallia Prouincias, ibi, *Huius rei gratia vniuersalis vobis à Christo Iesu commissa est Ecclesia*. Et Epistolæ Sancti Sixti primi, ad Episcopos Hispaniæ ibi, *Sancta Ecclesia, quæ per vos regitur*.

- 48 Notissimum † est enim, reliquos Episcopos in partem solitudinis vocatos esse; ipsum verò Rom. Pontificem in plenitudinē potestatis fuisse constitutum. c. ad honorem. de auctoritate, & vsu pallij. extrauag. Vnam sanctam. de maior. & obed. & hoc innuit Cornelius Papa, in Epistola ad Cyprianum in illis verbis, *Vnum Episcopum in Catholica Ecclesia esse debere*. Vt habetur in tom. 1. Conciliorum, pag. 372. licet hæc verba, per Cyprianum, ad Cornelium scripta fuisse, referat Ioan. Fischerus insignis ille Episcopus Rossensis, in confutatione assertionis Lutherana; in

- 49 artic. 25. vers. miror impudentiam tuam. † Vnde in consecratione, seu cathedratione Pontificis, talis solet fieri deprecatio, videlicet, *Tribuas ei Domine Cathedram Pontificalem, ad regendam Ecclesiam tuam, & plebem tuæ sortis inter mundi limites vniuersam*. Et refert Aluarus Pelagius de Planctu Ecclesiæ, lib. 1. cap. 54. in versic. pro ista iurisdictione. Ordo Romanus. tit. Ordo qualiter ordinetur Romanus Pontifex. versic. tribuas ei. pag. 106.

- 50 Hinc † etiā est, quod licet alij Episcopi Baculo Pastoralī vtantur, eo tamen non vtitur Rom. Pontifex, vt patet, in c. 1. §. fin. in fi. de sacra vnctione. Neque enim fas est, vel cogitare, illum non es-

se Pastorem, quem pastor æternus non deferens, Pastorem Ecclesiæ suæ præesse voluit; sed, quia Baculi curuatio, in reliquis Episcopis limitatam, ac coarctatam potestatem significat, ideo illo nō utitur Papa; cum potestatem habeat vniuersalē, vt ex S. Thoma refert, ac commendat Fœlyn. in Rub. de constit. num. 2. in fin. in vers. Benefacit. Cassanæus, in Catalogo gloriæ mundi par. 1. sub confid. 38. conclus. 6. in vers. mystica verò. Lancellotus Conradus, in Templo omnium iudicum in lib. 2. in c. 1. §. 1. vers. Cruce utitur. num. 1. & 2. & alij, quos allegat Dominus Anastasius Germonius, de sacrorum immunitatibus, lib. 3. cap. 5. num. 108. & num. 110. & in tract. de Indultis Apostolicis, in §. Episcopus. num. 25. & seq. quæ sunt addenda ad gloss. in verb. historiam, & in verb. mysticā, in d. c. 1. §. fin. in fine, de sacra vñctione.

51 Romano † siquidem Pontifici totus Orbis Diæcesis est. c. cuncta per Mundum. 9. q. 3. Hostien. in summa, de auctōr. & vñ Palij, num. 6. vers. speciale ergo. Antonius Burgos, in repet. c. cognoscen-tes, num. 211. de constit. Ludouicus Gomes, in repet. c. 1. num. 34. de constit. in 6. & Dominus Anastasius Germonius, in d. cap. 5. num. 60. & seq.

52 Quo † fit, vt ob hanc vniuersalem in Ecclesia potestatem, concurrat summus Pontifex cum omni prælato. c. si eo tempore. de election. in 6. vbi Ioan. Monachus, num. 1. & Philippus Probus, ad illum, in num. 4. Bald. in tit. quis dicatur dux, vel Marchio, nu. 1. in Vñibus feudorum, & Ias. in l. rescripta. num. 4. C. de præcib. Im-

53 perat. offeren. † Quinimo nedum concurrat Papa, sed, & præcurrit, quia multa in singulorum diæcesibus potest; quæ ipsi non possunt diæcesani, vt declarat insignis ille iuris consultissimus Dominus Siluester Aldobrandinus, in cons. 1. num. 159. & contra Dominicum Soto, & Franciscū à Victoria magnis argumentis probauit doctissimus Theologus Blasius Nauarro Conualentinus, de Sacro Ecclesiæ Principatu. lib. 2. cap. 12. in vers. quæ si vera sunt.

54 Vnde † Cauendum est etiam, ab à Stepha. de Gaeta, in repet. c. ad limina 30. q. 1. in princ. num. 6. dicente, quod Episcopi parē potestatem habent cum Papa, & à Ludouico Gomes, in repet. d. cap. 1. num. 33. de constit. in 6. dicente, Episcopum in suo Episcopa-

55 tu Papam esse. † Neque enim (vt alia omittam) ita in propria diæcesi potest Episcopus aliquem in sanctum declarare, seu canonizare, sicut potest Papa in vniuerso Orbe. c. 1. de reliquijs, & ve-

56 nerat. sanctorum, gl. verb. sedis Apostoliæ in c. 1. eod. in 6. † Nam licet in domo sua, quilibet dicatur Rex, & Imperator, vt est in

- Adagio Manutij, Domui suæ quilibet Rex; Hoc tamen improprie est, & abusuè intelligendum. c. duo ista. 23. q. 4. Abb. in c. venera-
- 57 bilem. num. 19. de electione. † Vnde quamuis Rex, vel Imperator crimina morte digna (quæ ex Gulielmo Bont. cumulatit Iulius Clarus, in pract. §. fin. q. 68.) morte puniant naturali, iuxta not. in
- 58 l. Imperium. ff. de iurisd. omn. iudic. † tamen pater, vel dominus id impune facere non possent, in criminibus à familijs suis perpetratis. §. sed, & maior asperitas. institut. de his qui sunt sui, vel alien. iuris. l. in suis, in fine, ff. de liber. & posthum. vbi gloss. in verb. licebat, & in l. fin. C. de patr. potest. in gloss. permissa. Modicā enim illis tātum coercionē concesserunt iura. in l. 1. C. de emend. propinquo. & in l. 1. C. de emendat. seruorum. Quare benè probatur ipsius Romani Pontificis vniuersalis potestas, quæ ad maiora in Orbe se extēdit, quam illa Episcoporum in suis Episcopatibus.
- 59 Hinc † fit, quod cum Papa super omnes est, ideo summus Pontifex appellatur, vt Gaeta. in d. c. ad limina, in proæmio. num. 8. & Ludouicus Gomes. in d. c. 1. num. 16. & seq. aduertunt.
- 60 Neque † ijs obstat Carthaginense Conciliū, in quo Episcopus etiam primæ sedis non potest summus Sacerdos appellari, vt patet, in c. primæ sedis. 99. dist. quia tex. ille primates tātū, & Patriarchas ligare potuit; non vero Rom. Pontificem, vt aduertit Cardinalis Dominicus Iacobatius, de Concilio. lib. 10. art. 7. num. 258. Ramundus Ruffus, in Molinæū pro Pontifice Maximo, sub nu. 14. pag. 74. vers. diffinitum. & Dominus Anastasius Germonius, de
- 61 Indultis Apostolicis, in §. Episcopus. num. 21. & seq. † Imo decisio huius Concilij non fuit semper etiam circa Episcopos vsu recepta. Inter alia enim eorum epitheta, de quibus agit Iacobus Simancas, in tract. de dignitate Episcop. c. 8. & 9. sæpè fuerunt Summi Sacerdotes appellati, vt patet, in Concilio Aurelianense, 1. in c. 3. in Cōc. Taurinatense, c. 1. & in alijs à me cumulatis, in Allegatione illa, quam occasione patrij Valentini Concilij Pronincialis ad sacram Congregationem Concilij superioribus annis, ex Valentina patria misi, vt supra dicebam. Et nedum summi Sacerdotes dicti fuerunt Episcopi, quando plures in vnum locum congregabantur, vt ponderauit Ruffus, vbi supra, sub num. 26. pag. 291. in vers. equidem; Verum etiam quilibet in singulari numero ita poterat appellari, vt sentit Innocent. III. in c. 1. in §. per frontis.
- 62 de sacra Vnctione. † Quicquid tamen fuerit, nunc soli Romani Pontifices, summi Sacerdotes appellantur, vt tradit Ludouicus Gomes, in d. c. 1. nu. 16. & seq. & satis innuit Trid. Concil. sess. 14.

c.7. de casuum referuatione, ibi, *Non à quibusvis, sed à summis dumtaxat Sacerdotibus absolueretur. Vnde merito Pötifices Maximi pro suprema potestate sibi in vniuersa Ecclesia tradita. &c.* Quo loco, etiam apertè probatur Romani Pontificis in omnes vniuersalis potestas.

63 Ad þ hanc etiam in omnes, signanter vero in quatuor Patriarchas Romani Pontificis auctoritatem, & potestatem ostendendā, notabiliter facere videtur, quidā Rom. Curia stylus. Cum enim, quicumque siue clerici, siue laici: in supplicationibus S. D. N. Papæ offerendis, Deuoti Papæ Oratores dicantur, forsan iuxta illud Marci. cap. 11. ibi. *Quacunque orantes petitis, credite, quia accipietis, & euenient vobis:* vt aduertit Petrus Rebuffus, in Praxi beneficii. l. p. 1. tit. forma signaturæ in verb. orator; tamē insigniores Antistites, Episcopi scilicet, Archiepiscopi, Primates, & Patriarchæ non sic appellantur, quando Pontifici maximo, qui eos instituit, supplicationes offerunt, sed deuotæ Papæ Creaturæ dicuntur, vt obseruat Quintilianus Mádof. in Praxi commissionum, Forma 3. in verb. Creaturæ vestra.

64 Et þ quāvis vir iste doctissimus stylum hunc introductū fuisse dicat, ad insinuandā dictorum Antistitum nouam acquisitam dignitatem, quasi ex ea noui homines effecti videantur, per iura, quæ ibi allegat, dicens, hoc aliquando fecisse sibi honorem, apud magnum quendam Antistitem: Ego tamen prædictum stylum, pro honore summi Pötificis, & primatu illius in omnes, & signanter in quatuor præcipuos Patriarchas cognoscendo: introductum fuisse, confidero.

65 Sicut þ enim inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur, ex Apostolo ad Romanos, c. 1. sic per has insigniores creaturas, quas (licet propriè creare, solius sit Dei, & nulli communicabile, vt tetigit Pelagius, de Planctu Ecclesiæ, lib. 1. c. 5. 1. in vers. cōsequenter) ipse Pontifex creare dicitur. c. 1. dist. 22. & Concilium Tridentinum statim allegandum, illius magnalia, (quæ aliàs quasi incōprehensibilia sunt, vt tetigit Ludouicus Gomes, in c. 1. num. 28. de const. in 6. & Cucchus, in Institutionibus Maioribus, lib. 2. tit. 2. de summo Pontifice, num. 5. & 6.) cognoscantur. Et sicut Moyfi (cui non licuit essentiam Dei videre) dixit Dominus, *Posteriora mea videbis*, Exodi. c. 33. hoc est Creaturas, & effectus meos in illis, vt sacri DD. exponūt, sicutq; in Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed noua Creatura; vt habetur, ad Galatas, c. 6. in fine: ita prædictus

Curia

Curia stylus innuere voluit, quod nihil sit in quibuscunque Ecclesia praelatis, quoad Christum laudabile; nisi in quantum se Romani Pontificis creaturas esse, profitentur, vt tetigit Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesie lib. 1. c. 24. Præcipuis siquidem, & insignioribus Ecclesie Antistitibus respectu summi Pontificis, optimè verba illa Iacobi Apostoli, in c. 1. congruere videntur, videlicet, *voluntaria genuit nos verbo veritatis, vt simus initium ali-*
66 *quod creatura eius.* † Vnde manifeste apparet, prædictum Curia stylum maxime esse observandum, iuxta ea, quæ notantur, in c. quam graui. de crimine falsi. & per Fælyn. in c. 2. num. 16. & seq. de rescript. Ariam Pinellum, in l. 2. C. de rescind. vend. p. 2. cap. 4. num. 2. & latè Rebuffum, in tomo 3. ad leges Gallicas, tract. de
67 consuetud. art. 2. glos. 3. in verb. styles: † Vt cumque in eo strictissima debeat fieri interpretatio, vt ex multis resoluit Domin. Flaminus Parisius, de resign. beneficiorum lib. 3. q. fin. num. 76. & seq.
68 Quo † fit, vt licet doctissimus Card. Gabriel Patruetus (cuius scripta ferunt secum laudem suam, teste Illustrissimo Cardinale Baronio, in Annalibus, tom. 6. sub Anno Christi. 506. pag. 574. in vers. quod autem) asserat, Illustrissimos Dominos Cardinales minus congruo vocabulo appellari Papæ Creaturas, iuxta prædictum Curia stylum, vt habet, de sacri Consistorij Consultationibus,
69 p. 3. q. 1. in vers. prima est. & in vers. non obstat: † Nihilominus tamen, congruentius (parcat vir grauissimus) ijdem Illustrissimi Patres, ob insignè creationem suam factam à Papa; iuxta Conc. Trident. sess. 24. de reform. cap. 1. circa fin. ibi, *Etiā in creatione. S. R. E. Cardinalium*, eo stylo vtentur, cum alijs Ecclesie Antistitibus præferantur, iuxta interpretationem Mandosij. vt sicut dignitate ceteros omnes præcedunt, sic insignem in Rom. Pontificem obedientiam propensius manifestent, iuxta ea, quæ de Purpureo colore, ob Charitatis perfectionē illis, ab Innocentio III. assignato, ex Roberto Guanguino, in lib. 7. Amalium Francorū, aduertit Dñs Nicolaus Angelius, in Respōso, incip. Vñs purpuræ, num. 5. quod est octauum, ex illis cumulatis ab Antonio Scappo, in libello, de Birreto Rubeo dando S. R. E. Cardinalibus Regularibus, & allegando Augustinum de Ancona tradit Paulus Gryfaldus, in decisionibus catholica fidei, verb. Cardinalis, num. 10. & i. 1. Ex quibus omnibus, vniuersalis summi Pontificis Primatus apparet, quem insigniores Ecclesie Antistites, ad Creatoris similitudinē veneratur; quicquid Molinaus vbi supra cōtrarium dixerit, per d. c. nullus Patriarcharū, cui iā fuit plenissimè satisfactum.

Neque

- 70 Neque † pro Molineo facit, quod sanctissimus ille Papa Gregorius noluerit se vniuersalem appellare, & titulum illum, ab Alexandrino Patriarcha sibi scriptum repulerit, vt ex eius Epistola constat, de qua in c. ecce. 99. dist. Nam, vt titulum illum (aliàs de iure sibi debitum) tunc non admitteret Gregorius, hæc signanter laudabiliter mouere, potuerunt; Primo, quia licet aliquando laici Principes, noluerint se Dominos appellare, vt ex Suetonio aduertit Ludouicus Gomes, in repet. cap. 1. num. 41. in fin. de constitut. in 6. tamen tunc téporis titulus ille vniuersalitatis superbus erat, & hominum malitia factus profanus: eoque laici Principes utebantur, vt in terminis expendit Ramundus Ruffus, in Molinæum pro Pontifice Maximo, sub num. 8. p. 27. in vers. vt autem, & Ioannes Fischerus Roffensis Episcopus, in confutatione assertionis Lutheranae art. 25. vers. miror impudentiam tuam. Vnde nihil mirum, quod qui moribus, & non verbis prosperari desiderabat, si superbum tunc titulum illum repulisset.
- 71 Fuit enim Gregorius insignis humilitatis professor. Ad occursum namque cuiusdam Ioannis Abbatis, primus se humi prostrauit; in se autem erigendo, vltimus fuit, vt Pratum spirituale Sophronij, in c. 151. meritò commendauit. † Præterea primus fuit, qui notabilem illam humilitatis clausulam, in Ecclesiâ introduxit, qua Romanus Pontifex seruus seruorum appellatur, vt aduertunt glos. verb. seruus, in præmio Decretalium. & alia similis, in præmio sexti. Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesiæ, lib. 2. c. 13. vers. iste Gregorius, & Andreas Gammarus, in extrauag. Iulij II. de Simoniaca Papæ electione, in verb. Iulius. num. 10. & in terminis, quod dictus Gregorius ob humilitatem noluerit tunc vniuersalis appellari, Catholici omnes profitentur, referuntque Doctores superius num. 46. allegati.
- 72 Secundo † moueri potuit, vt nollet tunc Gregorius vniuersalis appellari, ne aliquis deciperetur, existimans, quod immediatè vnique sic præfset ciuitati, & diœcesi, includeretque in se omnes Episcopos; quasi nihil ad alios de Ecclesia Domini pertineret; Nam isto modo Papa non est vniuersalis, vt aduertunt Aluarus Pelagius, vbi supra, lib. 1. c. 54. post medium. vers. secundo Ecclesia. Anastasius Germonius, de Sacrorum immunitatibus. lib. 3. cap. 5. num. 84. Rodolphus Cupers, de sacrosanct. Eccles. ad c. oportebat. 79. dist. in §. dicitur autem Ecclesia. num. 12. Paulus Gryfaldus, in decisionibus Catholicae fidei, verb. Papa, num. 3. in Responsione ad Nonam obiectionem. Illustrissimus Dominus Cardinalis Bellarminus,

minius, tom. 1. controuer. 3. lib. 2. cap. 31. vers. Respondeo duobus modis, & ex Innoc. III. ita etiam obseruarunt Decreti Gratiani emendatores, in scholio ad d. c. ecce. 99. distinct. Quo fit, vt nullo modo superiora obstent, quin Papa verè vniuersalis Ecclesiæ Pastor dicatur, sitque superior aliorum quatuor Patriarcharum, reiecta contraria illa, ac hæretica Molinæi propositione.

- 74 Sed † remanet adhuc ex Nicæno Concil. 1. in canone 6. aliis 8. soluenda difficultas, qua multorum Doctorum torquentur ingenia. Quomodo videlicet, Alexandrinus Patriarcha parilem cum Romano Pontifice potestatem dicatur habere, iuxta dictū Concilium, vt habetur, in c. mos antiquus. 65. dist. in illis verbis. *Vt Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem, quandoquidem, & Episcopo Romano parilis mos est.* In tacitam enim consequentiam inferri videretur, Romanum Pontificem potestatem in Alexandrinum Patriarcham non habere; cum par, in parē rem non habeat Imperium, iuribus vulgatis. † Horum enim verborum difficultatem nesciens aliter euadere glos. ibidem in verb. parilis, dicebat, quod verba illa non de Romano Pontifice, sed de Constantinopolitano Patriarcha erant intelligenda; quia aliquando ipse venit appellatione Romani. c. sanè proferitur, in §. Romanorum. 24. quæst. 2. vbi glo. in verbo, Romanorum, exponit, idest Constantinopolitanorum. Pro cuius expositione facit tex. in l. 1. §. sed etsi quæ. C. de vetere iure enucleando, in illis verbis, *Romam autem intelligendum est, non solum veterem, sed etiam Regiam nostram.* & tetigi supra, vt sit sensus Concilij, Alexandrinum Patriarcham parem esse cum Constantinopolitano, non autem cum Romano. Et hunc meliorem, ac planiorem dictorum verborum intellectum esse; posessus est Hugo antiquus Doctor, vt refert glossella marginalis, in d. c. mos antiquus. 65. dist.
- 76 Sed † tamen, licet hæc expositio in eo placere posset, quod in essentia Patriarchali parem faciat Constantinopolitanum cum Alexandrino; contra illum etiam Concionatorem, qui huic suscipiendæ disputationi occasionem dedit: tamen Nicænum illud Concilium, non potest de Constantinopolitano Patriarcha intelligi, cum eo tempore, nec Constantinopolis ciuitas esset ædificata, vt ex Beato Hieronymo in Chronico constat. Quare alia est dictæ obiectioni danda solutio.
- 77 Franciscus † autem Torrensis, in tract. de potest. Papæ, lib. 3. pag. 112 in vers. videamus ergo, dicebat, quod illa verba, *Quandoquidem, & Episcopo Romano parilis mos est.* Adiecta, ac supposita

posita fuerunt ab hæreticis clanculum, ac dolosè, & quod ideo
 nullo modo ex Nicæno Concilio Alexandrini Patriarchæ parili-
 78 tas, cum Romano Pontifice comprobari poterat. † Inuat autem
 hanc Frâncisci Torrensis speculationem Bartholomæus Carrança,
 in summa parua Conciliorum, in scholio ad dictum Canonē sex-
 tum Nicæni Cōcilij, dicens, quod facta per ipsum Romæ diligen-
 ti, ac laboriosa inuestigatione circa dicta verba Concilij, repe-
 rit vetustissimum Codicem Latinum Marcelli Cardinalis sanctæ
 Crucis, vbi loco dictorum verborum, ita legebatur, videlicet.

Quoniam quidem Metropolitano Episcopo hoc idem moris est.

79 Sed † tamen Ramundus Ruffus (vir in iure nostro doctus, ac di-
 ligens) in Molinaum pro Pontifice Maximo sub num. 8. pag. 66.
 in vers. sed videamus, expresse confitetur, quod licet in Græcis
 Codicibus Nicæni Concilij non legantur verba illa, vt supra reci-
 tata sunt; habentur tamen in hunc modum, videlicet, *Quando-*
quidem, & Romanus Episcopus hoc consuevit. Et in hoc sensu
 concordant doctissimi Decreti Gratiani emendatores, ad d. cap.
 mos antiquus. 65. dist. in scholio in verb. parilis. dicentes, in Græ-
 co Codice ita legi, videlicet, *Quoniam, & Romæ Pontifici hoc*
usitatum est. Vnde optimè inferunt, quod ex verbis Nicæni Con-
 cilij, nulla colligi potest æqualitas Alexandrini Patriarchæ, cum
 Romano Pontifice. In cuius rei confirmationem adducunt verba
 Nicolai Papæ primi, in Epistola ad Michaelē Imperatorem, om-
 80 nino videnda. † Addit autem, & Ramundus Ruffus vbi proximè
 ,, satis aptam similitudinem, dicens, Nam sicut Rex quamuis com-
 ,, medat, viuat; ac moriatur sicut cæteri homines, nihilominus
 ,, eorum superior est: Sic etiam, licet Alexandrinus, & alij Patriar-
 ,, chæ aliqua habeant cum Romano Pontifice communia; non ta-
 ,, men in suprema potestate, ac primatu. Non enim sequitur, mi-
 nor in sua Prouincia morem maioris seruat, ergo illi par est,
 & æqualis: Imo, quia de iure morem, ac styllum alterius seruare
 tenetur (cum non deceat, membra à capite dissidere. c. 1. dist. 12.)
 ex eo ipso colligitur, quod superiorem recognoscat, argum. c. in-
 stitutio Missarum. de consecrat. dist. 2. & aduertit etiam in termi-
 nis Anastasius Germonius, de Sacrorum immunitatib. lib. 3. c. 5.
 num. 60. & seq.

81 Sed † neque Constantinopolitanus Patriarcha, qui primum in-
 ter dictos quatuor Patriarchas locum obtinet, hanc paritatem cū
 Romano Pontifice iure prætereendere potuit, licet apud Nicephorū
 Calixtum, lib. 12. Ecclesiasticæ historiæ, in c. 13. verba illa legan-
 tur,

- 7, tur, videlicet; Romanæ, & Constantinopolitanæ Ecclesiæ paria
 8, esse, & dignitatis præmia, & honorum iura. Nunquam enim po-
 tuit, vel poterit Constantinopolitana æquari Romanæ, sed sem-
 per illi inferior fuit, ac subdita in posterum erit, vt optimè pro-
 bat Illustrissimus Dominus Cardinalis Bellarminus, tom. 1. con-
 trouers. 3. lib. 2. c. 18. vers. argumentum secundum, cum vers. seq.
 82 Vnde & licet Mater Ecclesiarum sit appellata, vt & supra cap. 10.
 num. 4. tetigi, intelligendum est, ratione Ecclesiarum Orientis, vt
 optimè quoque aduertit Illustrissimus Dominus Cardinalis Ba-
 ronius, in Annalibus Ecclesiasticis tom. 7. sub anno Christi 534. in
 vers. dum ergo, pag. 203. vt in omnibus salua sit Romanæ Ecclesiæ
 auctoritas, iuxta Concil. Trid. sess. 25. de reformat. c. 21. cum alijs,
 à Francisco Gratiano cumulat, in Compendio iuris canonici,
 p. 1. dist. 6. de sede Apostolica.
 83 Hinc & Constantinopolitanus Patriarcha non dicitur nauem
 Ecclesiæ, sed tantum eius scapham gubernare, vt ex eodem Ni-
 caphoro constat, referente cuiusdam Constantinopolitani Impe-
 ratoris verba, quæ habetur, in tomo 1. Conciliorum, pag. 728. in §.
 84 cæterum. in vers. interea Imperator. & Vt sic etiam constet, quod
 sicut scapha, quædam minor nauis est, respectu maioris, l. fin. de
 fundo instructo. l. Scapham. ff. de euictionibus: ita coarctata
 intelligatur Constantinopolitani Patriarchæ, respectu Rom. Pon-
 85 tificis potestas. & Ipsi namque Christi Vicario, & Petri successori
 concessum est, & nauem Ecclesiæ gubernare, & in altum ducere:
 sicut Petro dixerat Dominus, vt patet Lucæ, c. 5. & habetur, in c.
 non turbatur nauis. 24. q. 1. Vt sic grauiora vniuersalis Ecclesiæ
 negotia illi censerentur commissa, iuxta not. in c. maiores. de Ba-
 ptismo. & tetigit Iacobus Simancas, de Catholicis Institutioni-
 bus. c. 44. num. 1. in fine.
 86 Quamuis & enim aliquando Ecclesia vniuersalis nauicula fue-
 rit appellata, vt patet, Mathæi. c. 18. ibi, *vt Nauicula operiretur*
 87 *fructibus*, nunquam tamen dicta fuit scapha. & Sed, & nauicula
 tunc dicta fuit, nedum, quia appellatione nauis, omnia nauigio-
 rum genera continentur, vt probat Benuenutus Straccha, in tract.
 de Mercatura. tit. de nauibus. p. 1. num. 2. Sed, & propter exiguum
 electorum numerum, facta comparatione reproborum, sicut, &
 apud Lucam, in cap. 12. dicitur, *pussillus Grex*, vt exponunt sacri
 Doctores, maxime venerabilis Beda, cuius locum habes in Bre-
 88 uiario, in communi Confessoris non Pontificis. & Proprie tamen
 Ecclesia sancta naui magnæ comparatur, vt habetur, in Epist. 1.
 iustind. 3

Clementis ad Iacobum fratrem Domini, in colum. 6. in vers. simili-
lis namque. à quo accepit S. Anacletus Papa, in Epistola i. col. 2.
vers. nam, vt ait. et tetigit Rodolphus Cupers, in tract. de sacros.
Ecclesia; ad c. oportebat. 79. dist. in S. iure diuino, num. 67. pag. 53.
Quam nauem Romanis Pontifex gubernat, qui in plenitudinem
potestatis est constitutus. iuxta prædicta.

- 89 Quod, † & Constantinopolitani Imperatores censerunt, dum
Sanctissimi Romani Pontificis pedes osculabantur, qui ad eorum
pedes Constantinopolitanum Patriarchā sedere, illisq; ministra-
re cogebant: vt aduertit dignissimus Oriolen. Episcopus Dñs
Iosephus Stephanus Conualentinus, de Adoratione pedum Ro-
mani Pontificis in c. 8. in princ. † Ex quibus optimè Romani Pon-
tificis Primatum suscepi ostendere, ex eo, quod super quatuor
præcipuas orbis Patriarchales sedes appareat constitutum; vel
exemplo S. Marcelli Papæ, qui idem ex sola Antiochena Eccle-
sia, quia subiecta erat Romanæ, deducebat, vt patet, in c. roga-
mus. 24. quæst. 1. & tetigi supra eod. num. 28.

Caput Decimum octauum.

De eodem Papæ Primatu agitur, ex eo etiam deducendo
tempore, quo quatuor Patriarchæ in Patriarchalibus
illis sedibus inobedientes, ac Rebelles fuerunt in
Romanam Sedem: Noueq; ac notabiliter ad
hoc interpretantur notissimæ illæ lit-
teræ quatuor Romanæ. S. P. Q. R.

S V M M A R I V M.

- 1 Natura nouas deproperat edere formas.
- 2 Fœmina notata, quod exercere voluerint ea, quæ sunt sacri
Ordinis. & num. seq.
- 3 Inscriptio c. noua, de pœnitent. restituta, in honorem Valentina-
rum Monialium.
- 4 Anglicus præsens status deplorandus.
- 5 Pepuliani heretici fœminis committebant officia presbyterorum.
- 6 Fœmina electa fuit Constantinopoli in Patriarcham.
- 7 Andreas Tiraquellus reprehensus, in opinione de fœmina Roma
electa in Pontificem.

- 8 Christus non commisit Matri suae claves Ecclesiae.
- 9 Quod non est verisimile, est inimicum naturae.
- 10 Equus semel Ioanni Papae seruienti, semper postea repulit foeminae Dominam suam apud Corinthum.
- 11 Foemina nunquam sedit Romae, ut Pontifex.
- 12 Platina in tetrum carcerem iniectus fuit à Paulo II.
- 13 Antonius Rosellus notatur, quod aliqua liberè scripserit.
- 14 Abbas Panormitanus notatur ab aliquibus.
- 15 Petrus Ferrariensis notatur, quod liberè scripserit.
- 16 Papa quare in sede forata collocetur, post electionem?
- 17 Stupa ante Papam accensa in die Coronationis suae, quid denotet?
- 18 Constantinopolis fuit appellata noua Roma.
- 19 Euangeliorum codici, & Imagini Christi aequalis reuerentia debetur.
- 20 Euangelium in Ecclesia stando audiendum est, & cum magna reuerentia.
- 21 Mediolani foeminis sedere permissum est, ex Mediolanensi Concilio dum Euangelium cantatur.
- 22 Populus olim stans Conciones audiebat.
- 23 Alexandrinus Patriarcha sedebat, dum Euangelium in Missa legebatur.
- 24 c. Apostolica, de consecrat. dist. i. declaratur.
- 25 Alexandrinorum error circa suum Patriarcham.
- 26 Papa non potest alterum Papam sibi coequalem constituere.
- 27 Timothei Alexandrini Patriarchae insolentia, in Pontificem Romanum, & Pralatos Chalcedonensis Concilij.
- 28 Legati sunt conseruandi illesi.
- 29 Paulus Constantinopolitanus Patriarcha iniurijs affecit legatos sedis Apostolicae.
- 30 Poena contra impediendum legatum Apostolicae sedis.
- 31 Ioannes Constantinopolitanus Patriarcha praesumpsit generale Concilium congregare.
- 32 Constantinopolitani Patriarchae voluerunt de primatu contendere cum Romano Pontifice.
- 33 In quatuor Patriarchalibus sedibus, Constantinopolit. Alexand. Antioch. & Hierosolym. sederunt aliquando haeretici, & haesiarchae.
- 34 Lucifer thronum suum super sydera in Oriente posuit.
- 35 Patriarcharum excessus sedibus Patriarchalibus nocere non debent. & num. 49.

- 36 Impium est, manum negare conuersis. *M. 7. in coram non iudic. 2*
 37 Emendatus non obstante priore lapsu, potest esse Episcopus. *Q. 2*
 38 Emendatus potest esse Cardinalis, & Papa. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 39 Lapsi sortiores resurgunt plerunque. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 40 Eligendus an magis sit, qui nunquam peccauit, an, qui post peccatum rectè pœnituit? *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 41 Gaudium in cælo fit, de pœnitentia peccatoris. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 Christi verba notabilia ad Beatum Carpum, pro amone hominum. *ibidem.*
 47 Per triennium bonam vitam agens, præsumptionem ex præterito delicto excludit. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 44 Pœna perpetui carceris solet remitti illi, qui per triennium inclusus, verè pœnitens apparuit. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 45 Alteri per alterum non debet conditio iniqua inferri. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 46 Iudæ Iscariotis proditio Apostolico Collegio nocere non debuit. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 47 Res non delinquent, sed qui res possident. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 48 Dignitas peccare non potest, sed, qui dignitatem habet. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 50 Patriarchales sedes semper detulisse Romanæ, quò accipiendū sit
 51 Hydrie quatuor Aquæ, quæ super Holocaustum Propheta Elia
 versa fuerunt, magis gloriosum fecerunt illius sacrificium. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 52 Romani Pontifices punierunt pro tempore Patriarcharum
 excessus. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 53 Statua salis fuit sodomis in memoriam peccati relicta. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 54 Coniectura occasionis cuiusdam Styli Curie speculatur. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 55 S. P. Q. R. quid hæc literæ significant. & num. seq. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 56 Sibilla Cumana in principio librorum suorum posuit illas literas
 quatuor, S. P. Q. R. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 57 Sibilla de Domino nostro Iesu Christo prophetarunt etiam. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 58 Syrii populi vocantur, non Assyrii. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 59 Siculi, ac Sabini arrogantes aliquando in inclutam Romanam. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 60 Roma quare utatur quatuor illis literis S. P. Q. R. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 61 Inuenta, inueniendis non obstant. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 62 Dolium vertere, Adagium. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 63 Quatuor illæ literæ, S. P. Q. R. Primatū Papæ, in quatuor Patriarchas declarant, ex noua ponderatione. & num. 65. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 64 Lucifer voluit esse similis Altissimo. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*
 66 Mystica alicuius notabilis rei significatio, summè est obseruanda. *in iudic. 1. in coram non iudic. 2*

Verum, † quia humani iuris conditio semper decurrens, nihil perpetuum stare sinit, natura quæ nouas deproperat edere formas

formas; vt Imperator dicebat, in l. 2. §. sed quia diuinæ. C. de veteri iure enucleando: ex temporum varietate, rerumque vicissitudine talia in ipso quoq; insignium quatuor Patriarchalium sedium statu (sic permittente Domino) contigerunt (vt statim videbimus) quod vel ex ipsis solis, plene quis intelligere possit, quanta (vt habetur in Psalmo 73.) malignatus sit inimicus in sancto. Sed, & suscepti nostri muneris erit, ex iisdem lachrimabilibus factis, in dictis Patriarchalibus sedibus occurrentis, nedum veram Patriarchalem dignitatem, & gloriosam eius quadruplicem significationem defendere: Verumetiam Romani Pontificis auctoritatem, eiusdemq; Apostolicæ sedis præminentiam super illas quatuor deducere.

- 2 In primis autem memoria recolendum esse, duxi, id, quod de certis mulieribus scripserat S. Clemens Papa, in lib. 3. Apostolicarum Constitutionum, in c. 9. dicens, quod, quæ sacris Ordinibus sunt annexa, contra Diuinam, & Ecclesiasticam constitutionem, ausæ fuerant exercere. † Et Innocentius III. in Moniales illas inuehit, quæ non verebantur, pœnitentiæ sacramentum ministrare, vt in c. noua, de pœnit. & Remissionibus scripsit Burgenfi Episcopo, & Palentino Sic autem legendum esse, non autem Valentino; ibi modo aduertit marginale scholium, quod, & ego hic aduerte- re cogor, in honorem Valentinarum Monialium, & maxime ob religiosam sororem meam charissimam Margaritam Paulam Loppis, quæ quadraginta ferè annis in insigni Sanctæ Trinitatis Monasterio Valentini Ordinem S. Francisci professa, à Generali eiusdem Ordinis, accedente Ordinarij, ac D. Regis assensu, ad reformandum Monasterium quoddam eiusdem Ordinis, sed diuersæ prouinciæ, in Vicariam electa fuit. † Sed, vt ad superiora redeam, idem, quod Clemens, & Innocentius statuerunt vbi supra, prosequutum est Parisiense Concilium, in lib. 1. c. 45. in tom. 3. Conciliorum. pag. 793. & multo antea Laodicænum Concilium, de quo, in c. fin. 32. distinct cum alijs, quæ tradit Alphonsus Vivaldus, in appendice ad candelabrum aureum, in cap. 3. num. 2. Misereq; experitur infelix Anglicus status, caput Ecclesiæ credens Elisabetham suam Reginam, vt dolenter meminit Nicolaus Sanderus, in schismate Anglicana in lib. 3. tit. de Elisabethæ Regno, in vers. Paulo igitur, cū seq. † Quinimo apud Peplusianos hæreticos Præbyterorum, & Episcoporum officia mulieres exercuisse; post Beatum Epiphanium aduertit Paulus Gryfaldus, in decisionibus Catholica fidei, in verb. mulier. num. 7.

- 6 Simile ꝑ autem miserabile factum Constantinopoli accidit, vbi abominatio in loco sancto visa fuit, quædam scilicet mulier in Patriarchali illa sede collocata, vt apertis testimonijs probat Illustriſſimus Dominus Cardinalis Bellarminius, tom. 1. cõtrouersia 3. lib. 3. c. 24. in versic. tertio probatur. Quod etiam ante quingentos annos Græcis obiecerat Roman. Pontifex Leo IX. vt patet, in eius Epistola. ad Michaellem, & Acridanum Constantinopolitanos Antislites. in c. 23.
- 7 Ex ꝑ huius verò solius Romani Pontificis testimonio conuincuntur Platina, Sabellus, & eos sequutus Lancelotus conradus, in Templo omnium iudicum. lib. 2. c. 1. §. 2. q. 4. num. 10. & Tiraquellus; qui in lege Connub. 11. in litera G. versic. Gilberta. ausus fuit scribere, Gilbertam Anglicam fœminam (quæ librum de Necromantia fecerat) sub nomine Ioannis fuisse electam Romæ in summum Pontificem. Non enim verisimile est, quòd Græcis auderet exprobare illud Romanus Pontifex Leo, si verè Romæ simile contigisset. ꝑ Præterea nec verisimile est, quòd Christus, qui Mariæ Virgini matri suæ sanctissimæ Pontificatum, vel clauēs Ecclesiæ non commisit; vt patet, ex dicto c. noua. de pœnit. & remissio. voluisset postea illum, vel illas per Necromanticam illam fœminam gubernari. ꝑ At quod non est verisimile inimicum naturæ est, & falsitatis imago. c. quia verisimile. de præsumptio. cum alijs, quæ in simili aduertunt Aymon Crauetta, in consil. 9. num. 35. vol. 1. & cons. 258. num. 18. & seq. vol. 2. latè idem Tiraquell. in l. si vnquam. C. de reuoc. donat. in præfatione. num. 37. & seq. & pulchre Quintilianus Mandosius, in regula Cancellariæ 30. de Verisimili notitia obitus, in præfatione, & in proprijs terminis ponderauit Lelius Zecchus, in tom. de Romano Pontifice, hæresi 4. in responsione ad vltimum. in vers. ad id de Ioanne Papa.
- 10 Quinimo ꝑ notabili quodam signo (licet ad hoc ponderatum non legerim) ostendere voluit Dominus, Romanam sedem nunquam per fœminam gubernandam fuisse; ex eo videlicet, quod in personam Rom. Pontificis Ioannis primi apud Corinthum contigit. Cum enim Constantinopolim proficisceretur, vt à Iustino Imperatore, contra Theodoricum Regem Italiam deuastantem, auxilium peteret; peruentus Corinthum, quidam vir nobilis mansuetum equum, quo illius vxor utebatur, itineris causa prædicto Pontifici commodauit; remissus postea equus, ita ferox euasit, vt fremitu, & totius corporis agitatione semper deinceps dominam suam expulerit; quasi indignaretur, mulierem recipere; ex quo

- quo sedisset in eo Iesu Christi Vicarius, vt refert Romanum Breuiarium, ad diem 27. Maij. in solemnitate prædicti Sancti Ioānis Papæ, & ex Beato Gregorio in Moralibus, refert Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, in Annalib. Ecclesiasticis tom. 7. sub anno Christi. 525. in princip. in versic. Gotthorum tempore.
- 11 Quod † est notabile magis, quam illud de Bucephalo Alexandri, de quo, Gellius, lib. 5. cap. 2. Vnde verè tenendum est, Romæ nullam fœminam sedisse in Pontificatu. Quod vltra Georgium Scherer, in libro, An sit verum, quòd Romæ fœmina Pontifex fuerit? quem allegat Petrus Cenedo, in collectaneis ad ius canonicum. p. 1. collectanea. 11. ad c. Rogamus. 24. q. 1. num. 5. validissimis argumentis post doctissimum Genebrardum, Alanum Copum, Maphæum, & alios comprobauit Illustrissimus Dominus Cardinalis Bellarminus, in d. c. 24. omnino videndus.
- 12 Neque † obstat, quòd Platina dixerit, quòd electus Rom. Pontifex in sede foratâ collocatur, eo quòd timeatur de simili fœmina in Papam eligenda; Vltra enim, quòd in Platina aliqua indignationis suspicio in Pontificium honorem posset timeri, ex eo, q̃ tentans aliquando ab ipso Paulo II. ad futurum Concilium appellare; in compedes, tetrumq; carcerem coniectus fuerit, vt ex ipso Platina refert Marchus Antonius Cucchus, in institutionib. maioribus. lib. 2. tit. 3. de Concilio. num. 48. † Sicut etiam similibus captis occasionibus, alij odia sua in Papam disseminarunt; vt de Antonio Rosello aduertunt Ioannes Neuizanis, in Silua nuptiali, lib. 1. num. 152. & Cæsar Lambertinus, de Iure Patron. lib. 2. p. 1.
- 14 q. 7. art. 13. num. 6. † Et de Abbate Panormitano sensit Lelius Iordanus, in tract. de Romanæ sedis origine. in c. 8. num. 2. & Paulus Gryfaldus, in decisionib. Catholicæ fidei, verb. Petrus. num. 2. in
- 15 responsio. 1. & 39. ad Lutherum. † Et de Petro Ferrariense post Petrum Rebuffum obseruaui, in Fosculo de Clericorum excellentijs. p. 1. num. 58. in vers. Petrus etiam: † Aliud tamen, ac nobilius est prædictæ sedis foratæ (vbi Papa collocatur) mysterium, videlicet, vt qui in gloriosa sede sedet; de humilitatis virtute non obliuiscatur. vt optimè contra Platinam aduertit Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris vniuersi. p. 2. lib. 15. c. 3. de summo Pontifice ex num. 22. † Sicut, & coram ipso modica illa stupa concrematur, vt memoria teneat, quòd licet in sublimitate positus sit, finem etiam habet, vt aduertit Ludouicus Gomes, in reper. cap. 1. num. 45. in fine. de constit. in 6. Vt ex ijs etiam minutissimis (quæ alijs videri poterūt) obseruationibus apertè miseri conuincantur

hæretici, quod in Ecclesia sancta Ritus Ecclesiastici pleni myste-
rijs sunt, vt late Gulielmus Durandus, in Rationali diuinorum
officiorum speculatus fuit. Cuius etiam institutū (post antiquio-
res patres Isidorum, Rabanum, Vualfridum, Bernonem, Iuonem,
& alios) acuratē Stephanus Durantus, in libro, de Ritibus pro-
sequutus est, & tetigit Gryfaldus, in decisionibus Catholicæ fidei
verb. caremonia.

- 18 Occasio † vero prædicti erroris, vt fœmina, quæ verè Constan-
tinopoli in Patriarchali sede fuit constituta, crederetur ab aliqui-
bus, Romæ in Pontificem electa, originem sumpsit ex eo, quod ip-
sa Constantinopolis ciuitas, Roma quoq; fuerit appellata. ex l. r.
§. sed, & si quæ. C. de veteri iurē enucleando, sicut in alio propo-
sito tetigi in c. superiori. num. 75. & in terminis obseruauit Lelius
Zecchus, vbi supra, in vers. ad id de Ioanne Papâ.
- 19 Transeamus † nunc ad alia, quæ miserè in dictis quatuor Pa-
triarchalibus sedibus euenerunt; vt inde laudabiles superiores
effectus etiam deducamus. Præsuppono ergo, quod Octauâ Ge-
neralis Synodus, Quarta videlicet Constantinopolitana, in cano-
ne 3. vt doceret, quali honore imago Domini nostri erat veneran-
da; ijs verbis explicauit, dicens, *Sacram Imaginem Domini
nostri Iesu Christi, & omnium Saluatoris æquo honore, cum li-
bro sanctorum Euangeliorum adorari, decernimus.* Ex quibus
verbis, & illud clare constat, Euangeliorum codicem adorandū
esse, vt aliquando in quadam insigni Ecclesia dicebam; dum sacer-
dos ille codex in Missâ maiori pro legendo Euangelio, deferebatur.
- 20 Præsuppono † etiam, quod ex Apostolica doctrina, dum in
Ecclesia sacrosanctum legitur Euangelium, surgere omnes te-
nentur, Dominica verba intente audire, & venerabiliter curui
fideliter adorare, vt patet ex S. Clemente Papa (cuius hodie fe-
stum diem celebrat Ecclesia) in lib. 2. Apostolicarum Constitu-
tionum. in c. 57. & ex S. Anastasio Papa, in Epistola 1. ad Germa-
niæ Episcopos. in c. 1. relatiuè, in c. Apostolica. de consecr. dist. 1.
& referunt Burcardus, in lib. 3. Decretorum, in c. 103. Lelius Zec-
chus, in tract. de Missâ. in c. 16. vers. dum verò Euangelium, & Ste-
phanus Durantus, de Ritibus Ecclesiæ catholicæ. lib. 2. cap. 23.
num. 17. † Vt mirum sit, concessam fuisse eo tempore fœminis
Mediolanensibus, sedendi facultatem, pro vt legitur, in Conci-
lio Mediolanensi. 3. tit. de ijs quæ pertinent ad Missæ sacrificium.
22 in vers. finali. in tom. 5. Concilior. pag. 595. † Maxime cum tem-
pore S. Augustini Homilijs, & Conciones non sedendo, sed stando
populus

populus audiebat, vt refert Aquifgranenfe Concilium. in c. 112. in princ. verf. vt ergo. tom. 3. Conciliorum. pag. 748. & colligitur ex Breuiario, in feria feptima infra octauam Affumptionis Mariæ, in lect. 8. In illis verbis, *Conueniftis, ftatis, auditis.*

- 23 Prædictis ꝑ verò (vt ad propositum noſtrum pertinet) traditionibus, ac constitutionibus Apoſtolicis non obſtantibus, tâta fuit Alexandrini Patriarchæ aliquâdo præſumptio, vel temeritas potius; vt debitam hanc reuerentiam recitationi Euangelij non perſoluerit. Quod cum admiratione quadam retulit Zoſomenus, in Eccleſiaſtica hiſtoria, in lib. 7. cap. 19. per hæc verba.
- 24 Nouum, & illud apud eoſdem Alexandrinos eſt, quòd Episcopus, dum recitatur Euangelium, non aſſurgat; quod apud alios vſquam fieri, equidem neque comperi, neque audiui. Hæc Zoſomenus, iuxta verſionem Ioannis Chriſtophorſoni, & referunt (licet eius locum corruptè allegent) Lelius Zecchus, & Stephanus Durantus, vbi ſupra. ꝑ Quod deteſtandum Alexandrinorum Antiſtitum factum alijs fuit cauſa ruinæ, & ita intelligo Anaſtaſij Papæ Epistolam illam primam, ad Germaniæ Episcopos, in c. 1. ibi, *Et hoc ex maiorum traditione ſe accepiffe, narrant.* Quod erit notandum, ad d. c. Apoſtolica. de conſecrat. diſt. 1. vbi dicta Anaſtaſij verba referuntur.
- 25 Præterea ꝑ ex eo tempore, quo Cæleſtinus Pontifex vices ſuas delegauit Sancto Cyrillo, vt eius nomine Concilio Ephesine præſideret, putarunt Alexandrini Patriarcham ſuum mitræ, & Papæ nomen accepiffe; remanſiſſeque in poſterum Iudicè vniuerſi Orbis, vt refert Nicephorus Calixtus, Eccleſiaſtica hiſtoria. lib. 14. cap. 34. in verſ. Cæleſtinus autem: cum tamen id, & à Cæleſtini, & Cyrilli mente longè fuerit alienum. ꝑ Cum Papa non poſſit, alterum Papam ſibi coæqualem conſtituere: vt tetigit Aluarus Pelagius, de Planctu Eccleſiæ. lib. 1. c. 34. in verſ. Papa autem.
- 26 Timotheus ꝑ etiâ, & ipſe Alexandrinus Patriarcha adeò inſolenter ſe geſſit, vt nedum cæteros Patriarchas, & Prælatos in generali Chalcedonèſe Concilio congregatos, vna cum Rom. Pontifice ſpreuerit: Verumetiam diabolica temeritate præſumpſerit, illos omnes excommunicare. vt habetur, in Epistola Episcoporum, & Cleri Alexandrini ad Leonem Imperatorem. incip. oblatæ. circa fin. in verſ. Cumq; ipſe. in tom. 2. Conciliorum. pag. 354.
- 27 Præterea ꝑ cum de comuni iure gentium legati quâmuſ ab hoſtibus mittantur, inuiolabiles tamen ſeruandi ſunt; iuxta textum.
- 28 in l. fin. ff. de legation. & c. Ius Gentium. diſt. 1. ꝑ Nihilominus ta-

- men, quidam Paulus Constantinopolitanus Patriarcha adeo infan-
 suit, vt nedum iure gentium, sed, & diuino etiam violato, Apo-
 stolice sedis legatos grauissimis poenis affecerit, ac in varias in-
 sulas relegauerit, vt refert Romanum Breuiarium, ad diem 12.
 30 Nouembr. in lect. 4. & 5. Sancti Martini Papæ, & martyr. † Cuius
 perditū hominis excessus quantus fuerit, ex verbis Alexandri Pa-
 pæ primi constat, quæ, in cap. si quis autem. 94. distinct. habent in
 hunc modum. *Qui legationem impedit, non cuius, sed multorum
 profectum auertit, & sicut multis noceat, ita à multis arguendus
 est, & bonorum societate priuandus, & quia Dei causam impedit,
 & statum conturbat Ecclesia; ideo ab eius liminibus arceatur.
 Ab omnibus itaque talis est cauendus, & non in communionem fi-
 delium, vsque ad satisfactionem recipiendus.* Hæc Alexander Pa-
 pa, cum alijs, à me cumulatis, in Flosculo de Clericorum excel-
 lentijs, p. 2. §. 8. num. 46. & in §. 18. num. 131. *Significat*
- 31 Quidam † etiam Ioannes Constantinopolitanus Patriarcha,
 adeo insolens fuit, vt de facto Generale Concilium tetauerit, con-
 uocare. vt patet, in c. multis. 17. dist. cum hoc solum Pontifici Ro-
 mano referuatum sit. vt habetur, in c. regula, & per totam ferè 17.
 dist. & notant omnes, qui de Concilio scripserunt.
- 32 Apertè † etiam Constantinopolitani Patriarchæ voluerunt, de
 Primatu contendere cum Romano, vt refert Dominus Anastasius
 Germanius, de sacrorum immunitatibus. lib. 2. cap. 4. num. 20. &
 Ludouicus Gomes, in repet. cap. 1. num. 43. & seq. de constit. in 6.
 Quod etiam Hierosolymitani Patriarchæ tetarunt, vt ex Polido-
 ro Virgilio, & alijs tetigi supra, cū de Hierosolymitana sede ag-
 bant, in cap. 9. in num. 10.
- 33 Denique † in omnibus illis veris, ac præcipuis Patriarchalibus
 quatuor sedibus, Constantinopolitana scilicet, Alexandrina, An-
 tiochena, & Hierosolymitana federunt aliquādo hæretici, ac hæ-
 resiarchæ Romanum Pontificem, & illius in Ecclesia vniuersali
 Primatum contemnentes, atque negantes, vt notabiliter aduer-
 tit Dominus Cardinalis Bellarminus, in tom. 1. controuersia 3.
 de summo Pontifice lib. 4. c. 3. in vers. quinto probatur, cuius ad li-
 teram hæc sunt verba, videlicet. Nam in primis constat omnes
 Patriarchales sedes defecisse à fide, ita vt hæretici, & hæresim pro-
 fitentes, ac docentes, in illis federint: excepta Romana sede. In
 sede Constantinopolitana federunt Macedonius, Nestorius, Ser-
 gius Hæresiarchæ. In Alexandrina Georgius, & Lucius Arriani,
 Dioscorus Eutychius, Cyrillus Monothelita; & alij. In Antio-
 chena

- ,, chena Paulus Samofatenus Hærefiarcha, Petrus Gnaphæus, Eu-
 ,, tychianus, Macharius Monothelita; & alij: In Hierofolymitana
 ,, Ioannes Origenista, & ante eum Eutychius, Hireneus, & Hila-
 ,, rius Arriani federunt. Hæc doctissimus pariter, ac Illustrissimus
 Dominus Cardinalis Bellarminius, & sequitur Lelius Zecchus, in
 tract. de Romano Pontifice in princ. vers. Quarto, nam omnes Pa-
 34 triarchales sedes. † Quod, & non obscure, imo notabiliter sensit
 Beatus Hieronymus dicens, quod Lucifer ille, qui cecidit, thro-
 num suum super sidera in Oriente posuit. vt habetur, in c. quoniā
 verastis, aliās, quoniam vetus. 24. q. 1. vbi gloss. in verb. posuit, hæc
 verba, a Beato Hieronimo dicta fuisse propter hereticos prælatos
 Orientis, interpretata est.
 35 Hæc † autē, quæ in dictis Patriarchalibus sedibus contigerunt,
 nedum excellentiam Romanæ sedis (quæ hæc passa non fuit) infi-
 nuant, prout, & alij aduerterunt: Verumetiam Primatum eius,
 super illas quatuor (vt statim aduerto) notabiliter declarant. Sed
 antea necessarium esse duxi, advertere, quod, dictorum Patriar-
 charū facta nefaria, Patriarchali dignitati, & gloriose illius qua-
 druplici superius traditæ Evangelistarum significationi nullum
 potuerit præiudiciū attulisse, vel alijs Catholicis Patriarchis no-
 cuisse, sed tantum suos illōs affecerunt auctores.
 36 Vt † autem id apertius constet, præsupponendum est, quod ip-
 sismet delinquentibus priora commissā delicta non obstant, etiam
 quoad gradus, & honores assequendos, quādo postea verē emen-
 datam vitam ostenderint, vt statuit Alexander III. in Lateranense
 Concil. in p. 26. in c. 13. in fi. in illis verbis, *Errant, qui putant, post
 dignam penitentiam Sacerdotem lapsum non posse reparari, &
 ministrari; si a malis abstineat.* cum alijs, a me cumulatis, in
 Flosculo de Clericorum excellentijs, p. 2. num. 12. & seq. quod, &
 senserat Innocentius I. in Epistola ad Mileuitanum Concilium,
 quæ est 26. in tom. 1. Conciliorum, in illis verbis. *Vt durum arbi-
 tror, conuiuentiam præbere peccantibus: ita impium iudico, manū
 negare conuersis.* Et faciunt tex. in c. ponderet. in c. Ioannes. cum
 multis alijs. 50. distinct. c. hoc ipsum 33. q. 2. & Authent. interdici-
 mus. C. de Episcopis, & Clericis.
 37 Vnde † ille qui emendatus est, optime poterit ad Episcopatum
 assumi. vt probat Martinus Nauarrus, in Miscellaneis de Oratio-
 38 ne, miscellanea. 39. num. 65. in vers. aduertendum. † Quod, & ad
 ad Cardinalatum, & ad Papatum extendit Andreas Gammarius,
 in tract. de auctoritate legati de latere. lib. 7. num. 114. & sequent.

quod satis apertè docuit Dominus, qui Beatissimū Petrum, postquam fleuit amare: Vicarium suum constituit, atque reliquit, ut patet, in Euangelio, & habetur, in c. considerandum. & tex. c. fidelior. 50. dist. cum similibus.

- 39 Quinimo ꝑ cum post lapsum multi pœnitentes fortiores resurgant, ut in Sancto Seuero Bituricensi Episcopo expendit Illustrissimus Dominus Cardinalis Baronius, ad diem 29. Ianuarij, in Martyrologio Romano, & in alijs probat tex. in c. talibus. iuncta glos. finali. de pœnit. dist. 2. & Tiraquellus, de pœnis temperandis, causa. 51. num. 21. ꝑ Hinc glos. in verb. gratiam, in d. cap. fidelior. 50. dist. colligit, quod potius eligendus sit, qui postquam peccauit pœnituit, quàm ille, qui semper bonus fuit, quā sequuntur Ludouicus Romanus, in singulari. 732. incip. sunt electi, & ibi copiosa additiones. Antonius Pretus, de præstaria clericorum. c. 3. nu. 10. & seq. Selua, de beneficio. p. 3. q. 2. nu. 39. Ripa, in c. eam te. num. 32. & seq. de rescript. Ias. in rubr. ff. de iustitia, & iure, num. 7. Thomas Actius, de ludo scacchorum. q. 9. num. 35. Ioannes segura, in directorio Iudicum Ecclesiastici fori, in c. 8. num. 7. & seq. & alij, quos allegat Petrus Cenedo, in collectaneis ad ius canonicum, collectanea 47. ad d. c. fidelior. nu. 1. ꝑ Pro quibus optimè facit, id, quod Dominus dixerat, Lucæ c. 15. ibi, *Gaudiū erit in cælo super uno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonagintanouem iustis; qui non indigent pœnitentia.* Et habetur, in cap. quia sancti.
- 42 tas. 50. distincti. ꝑ Et consonat, quod Patronus meus Sanctissimus Dionysius ad Demophylum scripsit, de verbis illis Domini nostri Iesu Christi ad Beatum Carpum dictis, quæ sic habent. *Paratus sum pro hominibus resaluandis iterum pati, & complacere super ijs, quàm super alijs hominibus, qui non peccauerunt.* Et refert Laurentius Surius, in tom. 5. de sanctis, in passione S. Dionysij, in verb. Demophylum. in fine.
- 43 Eum ꝑ verò iura, & doctores emendatum esse, considerant, qui per triennium cum bonis conuersatus, contrarijs prioribus suis actibus, vitam agit. Talis enim præsumptionem illam, c. semel, de reg. iur. in 6. quod semel malus semper præsumatur malus, omnino elidit, ac prorsus extinguit, ut probat tex. in §. si vero is qui. in Authentico de Monachis, & commendant Iacobus Nouellus, in Practica criminali, rubr. ad defensam. tit. an indicia pro reo danda sint? nu. 48. Franciscus Curtius, in tract. de sequestris. in vers. 2. num. 34. Rolandus à Valle, conf. 63. num. 12. vol. 3. Choueronius, de publicis Concubinarijs, in verb. vsque quo cum eis. num. 5. Tiraquell.

- raquell. de pœnis temperandis, causa 29. maxime. num. 5. Antonius Meneses, in l. 1. nu. 19. & seq. Cde fideicommissis, & Iosephus Maschardus, de probatio. concl. 1003. num. 37. & seq.
- 44 Ex † quibus ortus est stylus sacri Inquisitionis fidei Tribunalis, in quo pœna perpetui carceris remitti solet illi, qui per triennium inclusus, humilis, ac verè pœnitens apparuit. vt aduertit Iacobus septimacensis, de catholicis institutionibus. c. 16. nu. 11.
- 45 Cum † igitur ipsismet lapsis, postea emēdatis ad gradus, & honores assequendos, priora delicta non obstant; euidenter apparet, quod eorum successoribus minus poterunt nocere, qui non peccarunt. Scriptum est enim, quod anima quæ peccauerit, ipsa morietur. Ezechielis c. 18. relatiue in c. quæris à me. de consecr. dist. 4. & alteri per alterum non debet iniqua conditio inferri. l. alteri. ff. de reg. iur. Rubr. ne filius pro patre, & rubr. Ctes inter alios acta, vel iudicata alijs non nocere. l. sancimus. C. de pœnis.
- 46 Hinc † à fortiori deducitur, quod minus nocere potuerūt prædicta Patriarcharum delicta, ipsis sedibus Patriarchalibus, quæ peccare non poterant, sicut, & detestabilis Iudæ Iscariotis in Dominum nostrum commissa proditio, Sacrosancto Apostolico Collegio nocere non potuit, vt aduertit S. Clemens Papa, lib. 2. Apostolicarum constitutionum. in c. 14. in vers. Et si vultis cognoscere.
- 47 Quia † delictum personæ, non debet in detrimentum Ecclesiæ redundare. cap. delictum. de reg. iur. in 6. c. si Episcopum. 16. q. 6. vbi gloss. Neque enim res sunt, quæ delinquant, sed, qui res possident, vt dicebat Iustinianus Imperator, in §. oportet autem. in Authentico, de Mandatis Principum, & facit optimè, quod ex Tiberio Deciano, in Apologia contra Alciatum, in cap. 13. num. 3. & seq. aduertit in simili (circa Ecclesiæ diuitias laudandas, licet aliqui eis abutantur) in Flosculo de Clericorū excellentijs, p. 1. §. 2.
- 48 num. 66. † Ideo Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesiæ, in lib. 1. c. 8. aduertit, quod dignitas, iurisdictio, vel potestas non peccat, etiam si Iudex, vel Prælatus in ea residens, sicut homo peccare valeat, & Bald. in c. sanè. lo 2. in fine, de offic. deleg. dicebat, quod Papatus vt dignitas, nō vadit ad Inferos. & refert Ludouicus Gomes, in repet. c. 1. num. 3. de constit. in 6.
- 49 Et † in proprijs terminis Patriarchalium sedium, quod criminalia à Patriarchis commissa sedibus ipsis non præiudicent, obseruauit Abbas, in c. inter quatuor. in princ. notabili 1. de maior. & obed. cui addo etiam in terminis Sanctissimum Papam Leonem primum, in Epistola 5 1. ad Anatolium, in vers. nihil Alexandrinæ sedi.

- sedi. & in Epistola 53. ad Pulcheriam Augustam, in vers. hac autē
 obseruantia. & in Epistola 60. ad Maximum, in vers. etsi enim, cu-
 ius hac sunt verba, *Etsi interdum immoderati Presules aliquas*
incidunt culpas; Ecclesiarum tamen Christi integra gratia per-
seuerat, cum aliud sedes sint; & aliud presidentes. † Et ita acci-
 piendum est, quod Dominus Gregorius Nunnius Coronel. Ordini
 S. Augustini religiosissimus scripsit, de Optimo Reipublica
 1, stat. p. 1. lib. 3. cap. 4. dicens, Patriarchales sedes semper detulisse
 2, Romanæ. Quia non sunt ad Patriarchales sedes extendenda; Pa-
 triarcharum delicta, vt supra ostendi.
51. Nunc † autem (maiora cogitando) congruum erit, ostendere,
 quod quanto prædicti illi Patriarchæ in illis suis excessibus, ac
 insolentis pontificiam dignitatem, minuere, ac deprimere tenta-
 uerunt; tanto magis (contra eorum intentionem) Apostolicæ se-
 dis, & Romani Pontificis gloriam, ac Primatum etiam super ip-
 sos quatuor fecerunt apparere; ad similitudinem quatuor illarum
 hydriarum aquæ, quæ versa super holocaustum, ac ligna; magis
 gloriosum fecerunt accensum subito Eliæ Prophetae sacrificium.
52. vt habetur, 3. Reg. c. 18. † Ultra enim, quod illorum Patriarcha-
 rum, ac similium dicta, ac facta nefaria execrata, punitaq; fuerūt
 à diuersis Rom. Pontificibus. c. multis. 17. dist. c. in tantum, 21. dist.
 cum alijs cumulatis ab Hostiense, in summa de pœnit. & remis-
 sion. 18. quæ (eo non allegato) transcripsit Aluarus Pelagius, de
 Planctu Ecclesiæ. lib. 2. c. 19. in vers. Patriarchæ cum offendunt, &
 tetigit Ludouicus Gomes, in cap. 1. num. 43. & seq. de constit. in 6.
53. Adhuc † tamen, quia in detestationem atrociorum criminum,
 semper solent aliqua fieri, quæ ab hominum memoria non exci-
 dant; quemadmodum omnipotens Deus reservare voluit terram
 illam fumigabundam, desertam, & incredibilis illius animæ sta-
 tuam salis, vt illius insipientiæ, & peccati Sodomorum, in testi-
 moniū nequitia hominibus relinqueretur memoria; vt habetur,
 Sapientia, c. 10. facit tex. in c. felicitis. de pœnis. in 6. ibi, *Dentur*
cuncta ipsius edificia in ruinam, & vt perpetua ruina testetur,
nullo tempore reparentur. Cum alijs, quæ de crimine læsa Diui-
54. næ, ac humanæ Maiestatis passim aduertunt Doctores: † Sic con-
 sidero, quod celebrem illum styllum (de 10 supra in c. 17. nu. 63.
 & seq.) quo insigniores Ecclesiæ Antistites, in supplicationibus
 offerendis, coguntur se Papæ Creaturas appellare, voluerit Do-
 minus in Ecclesiam suam signanter introducere, in detestationem
 illorum Patriarcharum, qui Romani Pontificis Primatum, impijs
 illis

illis excessibus abrogare, putarunt; ad maiorem sui precipui, ac veri Vicarij honorem, & gloriam.

- 55 Sed, † & quatuor illas antiquissimas simul, ac notissimas apud Romanos literas S.P.Q.R. pro isto latenti, ac notabili mysterio introductas fuisse, nonè mihi misericors Dominus cogitare concessit. Notum est enim, prædictas quatuor literas in communis, vulgatoque sensu Senatus, Populiq; Romani statum significare, vt extensis literis patet, super Arcum Titi, ac Vespasiani Romæ iuxta Templum pacis, versus Coliseum. † Conualentinus autem Ludouicus Comes, in repet. c. i. num. 48. de constitut. in 6. vt habetur (paulo aliter, quàm in antiquiore impressione legebatur) in tom. 5. repetitionū iuris canonici, dixit, quòd Sybilla Cumana præmissò Crucis signo literas illas posuit in principio librorum, quos ab ea magnò pretio comparauit Tarquinius Priscus (vt de Hbris Sybillinis agens, tetigit Aulus Gellius, lib. 1. Noctium Atticarum. c. 19. quàm modo quòdam Prophetico pro Romano Populo deprecaretur Redemptorem nostrum, dicens: salua Populū, quem redemisti. Et cum vaticinium illud ignorarent Romani, ad planiorem sensum retorserunt, vt tantum per illas literas intel-
57 ligeretur Senatus, Populusque Romanus. † Pro cuius expositione facit, quod etiam Sybillis illis iniunctum fuit, de Christo Domino Prophetare, vt aduertit Sixtus Senensis, in Bibliotheca sancta. lib. 2. vers. Sybillarum oracula, & ex S. Thoma refert Paulus Gryfaldus. in decisionibus catholice fidei, in verb. Sybilla. 50
58 Sunt † tamen alij, qui aliter dictas literas exposuerunt, dicendo, Syrios Populos (sic enim propriè magis, quàm Assyrios vocandos esse, testatur Tiraquell. in lege connubiali 13. num. 2.) primum omnium quatuor illas literas inuenisse, vt arrogantia quadam significarent, ac dicerent, Syrijs Populis, quis resisteret? † Alij autem Siculis, alij verò (quod verisimilius est) Sabinis Populis inuentionem dictarum literarum applicauerunt, vt idem innuerent, quod de Syrijs dictum fuit, vt inter alios referunt Caspar de Salfedo, in libello Hispanicè edito, Pliego de cartas, in Epistola 5. & Ioānes Costa I. C. in libro Gouerno del Ciudadano, in tract. 3.
60 in Dialogo 3. † Addunt autem prædicti, quòd vt dictorum gentium arrogantiam deprimeret Inelyta, ac Dominatrix Roma (vt sibi de iure debitas) quatuor illas literas vendicauit, per quas omnibus illis responderet, quòd Syrijs, Siculis, vel Sabinis Populis resistet S.P.Q.R. (idest) Senatus, Populusq; Romanus.

- 61 Verum † cum inuenta, inueniendis non obstant, vt ex famoso Seneca,

- Seneca refert insignis alter Hispanus Ludouic. Gomes: in repet. d. 62 c. 1. de constit. in 6. in princ. † Hinc dum circa quatuor illas literas S. P. Q. R. more Diogenis contigit mihi quoque, Dolum vertere: altiore tamen, dignioremq; (nifallor) earum significationē
- 63 (fauente Domino) Videor consequutus. † Sicut enim D. Cardinalis Hieronymus Albanus (quem supra allegaui) speculatus fuit, Romam fuisse appellatam æternam ab Imperatoribus, propter Apostolicam sedem (quamuis id illi tunc non cogitarint) in æternum ibidem remansuram: quod etiam notabiliter ex alijs obseruauit Conualentinus Dominus Iosephus Stephanus Oriolen. Episcopus, de potestate Papæ coactiua. c. 10. nu. 4. omnino videndus: Sic etiam dico, Romam antiquitus quatuor illa verba S. P. Q. R. pro Primatu Pontificis summi, in quatuor Patriarchas (licet hoc tunc non caperet) diuina ordinatione sumpsisse.
- 64 Cum † enim aliquādo (vt vidimus supra) quatuor illi Patriarchæ imitantes Luciferum, qui dicebat in odium Christi, ascendā super altitudinem nubium, similis ero Altissimo, vt habetur, Isaia. cap. 14. Volendo se Romano Pontifici æquare, vi quatuor illarum literarum S. P. Q. R. erant vsuri: per illas superba interrogatione
- 65 significantes, ac dicentes, super Patriarchas quis regnat? † Diuino consilio quatuor eadem literæ fuerunt Romæ reseruata, quib. Romani Pontificis Primatum, super eisdem quatuor Patriarchas innueret, et prædictæ superbae interrogationi factæ, mirabiliter per easdem literas S. P. Q. R. responderet, dicendo, super Patriarchas quatuor; Romanus: referendo singulis literis, singulas dictiones, quod videtur ad laudem Dei, & honorem Romani Pontificis perpetuo notandū. † Dicebat enim Innocentius III. in c. 1. §. fin. in fine, de Sacra Vnctione; custodiendam esse mysticam, ac rationabilem alicuius insignis rei significationem: quod refert Burchardus, in lib. 4. Decretorum. c. 2. & exornat Sixtus Senensis, in Bibliotheca sancta. lib. 3. tit. de vsu, & vtilitate historiae, & mysticæ expositionis. Ex quibus omnibus liquidissime constat, prædictos in Ecclesia sancta quatuor Præcipuos Patriarchas, Constantinopolitanum scilicet, Alexandrinum, Antiochenum, & Hierosolymitanum: tam coniunctim, quam separatim consideratos, & tam obediētes, quam rebelles: semper in sua constitutione, Apostolicam Romanam sedem decorasse; & Primatum summi Pontificis mirabili quodam hieroglyphico ostendisse.

Verum quod inueniendū non esset, ut ex istis

Caput Decimumnonum.

De vero Quadruplicis Patriarchalis dignitatis honore conseruando in Ecclesia sacrosancta, quamuis modò Patriarchales Prouinciæ ab infidelibus detineantur;

& quod ideo dignè fuerit suscepta præsens noua hæc disputatio, quæ iustum librum exigebat: agiturque de

Episcopis Titularibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Patriarchæ quatuor Patriarchali Clero, ac Populo Christiano carent modò.
- 2 Prouinciæ Patriarchales, quare in Turcarum tyrannidem inciderunt.
- 3 Disputatio nebulosa, & tenebrosa, quæ dicatur.
- 4 Petrus Andreas Gammarus liberè scripsit, quod disputatio Patriarchalium sedium modò vana erat.
- 5 Patriarchalium sedium disputatio iustum exigebat librum.
- 6 Disputatio alicuius rei suscipi non potest, nisi de illa altè, ac magnificè sentiatur.
- 7 Patriarchale nomen displicet Nouatoribus Hæreticis.
- 8 Papa potest in terris Infidelium nouos Episcopales titulos erigere.
- 9 Episcopi titulares, quibus soleant epithetis affici: & nu. 10. & 11.
- 10 Episcopi Titulares appellantur ab aliquibus, Episcopi abusue; sed malè.
- 11 Hæreticum est, dicere Episcopos Titulares, non esse veros Episcopos.
- 12 Episcopi Titulares possunt appellari Vicarij in Pontificalibus. & num. 21.
- 13 Episcopis neque sublimior, neque inferior est, ex abundantia, vel defectu diuitiarum.
- 14 Qui soleant, Episcopos absque magnis redditibus contemnere?
- 15 Paupertas multis fuit occasio delinquendi. & num. seq.
- 16 Paupertas solet hypocrisim generare.
- 17 Siluester primus Papa quare copiosis Clericis egètes coniunxerit?
- 18 Occasio, quod titulares Episcopi à Populo vilipendantur.

- 21 Institutio Episcoporum Titularium laudabilis fuit in Ecclesia.
- 22 Episcopatus Titulares, quibus dari debeant.
- 23 Causa grauis, & ardua est, quæ ad honorem Ecclesiæ pertinet.
Honor, & vita æquiparantur: ibidem.
- 24 Sacrum Consistorium dicitur Tribunal Papæ.
- 25 Episcopatus Titulares in sacro Consistorio expediuntur.
- 26 In sacro Consistorio grauia, & ardua tractantur.
- 27 Prætor non curat de minimis.
- 28 Grauia sunt, quæ præsentiam, & decretum Papæ requirunt.
- 29 Titulares Episcopi, qui sint?
- 30 Ecclesia, in quibus Illustrissimi Cardinales Episcopalem Iurisdictionem exercent Romæ; Tituli vocantur.
- 31 Titularis Episcopi à principio nulla tenentis, & illius, qui ab Episcopatu eiectus fuit; differentia.
- 32 Pristinæ habitæ dignitatis, habenda memoria est.
- 33 Patriarchæ quatuor multa antiquitus possidebant.
- 34 Papæ habet Senatium Illustrissimorum DD. Cardinalium.
- 35 Patriarchæ præcipui solebant secum Episcopos habere in consilium: nulli Metropolitano subiectos, ad instar Papæ.
- 36 Curie Regum, quando in Caluaria locum conuerti, dicantur.
- 37 Episcopus in Ecclesia, non in Palatio certare debet.
- 38 Palatia ad Imperatores pertinent, Ecclesiæ ad Sacerdotes.
- 39 Subueniendum est illi magis, qui non voluntariè in necessitate est positus.
- 40 Ciuitas in Antistitem rebellis, Pontificali dignitate priuatur.
- 41 Episcopus malitia plebis eiectus, Pontificalem honorem conseruat. & num. seq.
- 42 Patienti pro Ecclesia persecutionem, beneuolentia, ac humanitas exhibenda est.
- 43 Plecti, non est malum, sed dignum fieri supplicio.
- 44 Episcopo, qui loco renunciavit, non ordini: multa reseruantur in iure.
- 45 Dux vi expulsus à Ducatu, in loco Ducum sedere debet.
- 46 Ecclesiastica secularibus præferuntur.
- 47 Hierosolymitana loca sacrum nomen conseruant.
- 48 Hierosolyma dicitur Terra Sancta.
- 49 Hierosolyma à Turcis appellatur Lecoust.
- 50 Argumentum à loco ad personas, vel è contra; iuridicum est.
- 51 Patriarchæ quatuor vocandi sunt ad Generale Concilium, in quo vocem deliberatiuam habent.

- 53 Analogum stat in potiori significatione.
 54 Euangelium Christi à quatuor Euangelistis scriptum fuit.
 55 Quatuor Patriarchalium sedium causa, an sit modò quatuor minimis terræ comparanda.
 56 Sapiens ex paucis multa intelligit.
 57 Speculatiua est nobilissima intellectus pars.
 58 Sufficientia nostra ex Deo est.

- 1 Cvm ÷ autem illæ quatuor Patriarchales sedes primo intuitu, ac superficiali modo considerata, quatuor illa minima terræ (de quibus sapiens, Prouerbiorum. c. 30.) videantur, cum Patriarchæ Catholici præsidio facultatum priuati, clero careant, ac populo Christiano; Clem. in plerisque de electione, & plantit;
 2 Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesiæ. lib. 2. c. 17. ÷ Obseruantq; videndi; insignis ille Ioānes Fischerus Roffensis Episcopus, in confutatione assertionis Lutherana, artic. 25. vers. miror impudentiā tuam, & Illustris. D. Card. Bellarminus, in tomo 1. controuers. 3. lib. 2. c. 31. vers. est autem hoc loco: Qui causam huius rei ex testimonio Beatæ Brigitæ, & aliorum eam fuisse, tradunt, quia Prouinciæ ille antea ab obedientia Romani Pontificis recesserunt:
 3 Ideò ÷ merito inuestigandum erit, An, hic præsens rerum status, ita Patriarchalem honorem, ac dignitatem affecerit; quod nedū notabiles illos superiores effectus impediat, verū etiam vanam reddat materiam istam, tractationeq; seu disputatione indignā, tanquā nebula illa sit, ac tenebrosa aqua in nubibus aeris; de qua ex Petro Manducatore (qui Commestor est, frater scilicet Gratiani) agit glossa, in c. 1. in verb. fideles. 30. dist.
 4 Pro ÷ ratione enim dubitandi, obtulit se insignis quidam Rotæ Auditor, Andreas scilicet Gammarus (à Ludouico Gomefio laudatus, in tract. Breuium, num. fin. in fi.) qui in tract. de auctor. legati de latere. lib. 2. tit. de varijs ordinariorum nominibus. num. 18. hæc voluit scripta verba relinquere, videlicet.
 ,, Hodie vana est disputatio de istis quatuor Patriarchalibus sedibus, postquā omnes isti Patriarchatus sunt in manibus Infidelium, & Hæreticorum; In hoc solum utilis, propter legatos, qui Patriarcharum auctoritatem superant. Hæc Gammarus.
 5 Sed ÷ tamen, pro ratione decidendi contra Gammarum, obtulit se etiam alius egregius, ac doctus Vir Dominus Anastasius Germanius, de sacrorum immunitatibus, lib. 3. c. 5. num. 60. expressè dicens, quòd quatuor insignium Patriarchalium sedium,

- 6 disputatio; iustum exigit librum. † Quo fit, vt cum aliter disputa-
tio aliqua suscipi non possit, nisi de illa altè, ac magnificè sentia-
tur, vt optimè aduertit Dominus Cardinalis Gabriel Paleottus,
de sacri Consistorij Consultationibus, in conclusione operis, in
membro 5. in princip. in vers. quod igitur; Hinc mei muneris erit,
ostendere, quod licet Patriarchales Prouinciæ ab Infidelibus ty-
rannicè occupatæ fuerint; vera tamen Patriarchalis dignitatis
essentia, illæsa remanserit; & ad omnes illos producendos in ho-
norem Ecclesiæ, ac summi Pontificis superius expensos effectus;
7 potentissima. † Sic enim in consequentiam patebit, disputatio-
nem Patriarchalium sedium vanam non esse: sed potius vtilem,
& viro Catholico dignam. Quod vel ex eo constat, quod Noua-
toribus Hæreticis (rebus etiam sic stantibus) Patriarchale nomē
summè displiceat; vt refert, nūquā satis pro dignitate lauda-
tus Illustrissimus Dominus Cardinal. Baronius, in Annalibus Ec-
clesiasticis. tom. 2. sub anno Christi. 112. pag. 52. versic. 2. incip.
leguntur.
- 8 Ad † rem igitur deueniendo, supponendū erit, quòd instè Ro-
man. Pōtifex ad vtilēs Ecclesiæ sanctæ effectus potest in ipsis ter-
ris Infidelium, nouos Episcopatus erigere, ac constituere, vt ex
Baldo, & Angelo in l. id, quod apud hostes. ff. deleg. 1. obseruauit
Aluarus Guerrero, in Thesauro Christianæ religionis, seu specu-
lo summorum Pontificum. in cap. 31. in princ.
- 9 Et † quamuis, qui ad hos Episcopatus assumuntur, cum præ-
sidio facultatū careant, soleant aliquibus minus honorificis Epi-
thetis affici; quia aliquādo dicuntur Nulla tenenses, seu nulla te-
nentes: vt refert Quintilianus Mandos. in regula Cancell. 26. de
10 beneficijs vacantibus per promotionem. q. 4. num. 5. † Aliquando
verò dicuntur Portatiles, seu Commodatitij; vt refert Ioannes
11 Quintinus in repet. c. de multa. num. 50. de præben. † Aliquando
etiam appellantur Ambulatorij, Portatiui, & Mobiles: vt refert
Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris, lib. 15. cap. 12. de Episco-
12 pis. num. 44. † Nec defuerunt, qui assererent, illos propriè non
esse Episcopos, sed abusiue; vt patet, ex Mandosio, in d. num. 5. Lu-
douico Gomesio, in regula de Annali possessore. q. 47. vers. acce-
dit etiam. Et ex libro, qui inscribitur, Piorum Clypeus, in q. 34.
13 in artic. 3. † Attamen, verè Episcopi sunt, & vt tales ab omnibus
catholicis honorandi, vt tetigit Ioannes Quintinus, in d. cap. de
multa. num. 49. & latius Hieronymus Vucl, in proprio de Episco-
pis Titularibus, tractatu. Quinimo contrarium cum pertinacia
asserere,

- asserere; esset hæreticum; vt aduertit Paulus Gryfaldus, in deci-
sionibus catholica fidei. in verb. Episcopus. num. 10.
- 14 Quamuis † enim propriam diæcesim non habeant, vbi nom ine
proprio functiones Episcopales exercean; ideoq; Vicarij in Pon-
tificialibus congruè possent appellari; vt patet in Concilio Colo-
niense secundo, ab Andulpho celebrato, in tit. censuræ, & decre-
ta. in cap. 36. & in Synodo Treuerensi, in princ. post mandatum,
15 conuocationis. in vers. cum itaq; † Non tamen debent, debito
Episcopali honore fraudari. Indignum namque est, quod accidēs
pecuniæ, magis quam substantia Ordinis Episcopalis habeatur.
arg. text. in c. accessorium. de regul. iur. in 6. cum ibi notatis. Di-
cebat enim Beatus Hieronymus, in Epistola, ad Euagrium Epi-
scopum, quòd potentia diuitiarum, aut paupertatis humilitas:
sublimiorem, vel inferiorem Episcopum non facit. & habetur, in
16 c. legimus in Isaia, in vers. vbi cumq; 93. distinct. † Vbi notabi-
lis gloss. in verb. eiusdem meriti, dicebat, quòd Viri sapientes, pe-
riti, ac discreti ita sentiunt; idiotæ verò, ac vulgares homines so-
lent contemnere Episcopos absque magnis redditibus. videndus
Petrus Ancharanus (quem laudat Tiraquell. in l. si vnquam verb.
susceperit liberos. num. 235. C. de reuocan. donat.) in Clemen. in
plerisque. num. 5. de electio. Aluarus Pelagius, de Planctu Ecclesiæ
lib. 2 c. 17. & Mandosius, in d. q. 4. num. 2.
- 17 Fateor † autem, quòd cum ipsa temporalium bonorū inopia,
multis fuerit occasio delinquendi; vt dixit Ecclesiasticus. in c. 27.
& in quibsdam Monasterijs Monialium expertum fuisse, refert
18 Aquisgranense Concilium, sub Ludouico Pio, in c. 12. † Et in alijs
etiam Ecclesiasticis viris possit timeri, quod, vel Hypocrisim ge-
neret; vt sensit Beatus Augustinus, relatus, in c. certe. 12. q. 2. ibi,
Nolo hypocritas habere. Quod, post Abbatem expresse obseruauit
Paulus Romanus, in tract. de Pensione Ecclesiastica in c. 7. nu. 20.
- 19 Vel, † quòd ad vulgarem, & inordinatam vitam inducat, vt sen-
sit Turonensis Synodus tertia, in canon. 23. & Sanctissimus Sylue-
ster primus Papa, dum copiosis clericis egentes coniunxit, vt ha-
20 bet Rom. Breuiarium: † Ideoque nonnullos titulares Episcopos
impulerit ad ea, quæ non sunt Iesu Christi quærenda, vt dolenter
refert Tridentinum Concilium sess. 14. de Reform. c. 2. Vnde for-
21 san coeperunt ipsi, ab alijs vilipendi, iuxta prædicta: † Nihilomi-
nus tamen eorum constitutio optima est, & ex antiquo Ecclesiæ
vsu laudatissima: nedum, vt alios Episcopos, qui maximis nego-
tijs, morbo, vel ætate confecti sunt, in Pontificalibus officijs adiu-
uare

- uare possint; vt contra hæreticos aduertit Paulus Gryfaldus, in
 22 decisionibus catholicæ fidei, verb. Episcopus, num. 10. † Verum
 etiam ob alios effectus, zelo fidei Christianæ adimplendos, vt te-
 tigit, omnino videndus Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris,
 lib. 15. c. 12. nu. 45. aduertens, similes Episcopatus non nisi accer-
 rimis fidei Christianæ Zelatoribus conferendos esse, qui non tam
 de honorifico, ac specioso titulo gaudeant; quàm de voluntate
 Episcopales functiones faciendi, in illis Infidelium partibus, in
 quibus suos Episcopales titulos meruerunt.
- 23 Vnde † cum causa, quæ ad honorem Ecclesiæ pertinet, grauis,
 & ardua dicatur, ac sit; vt dixit Antonius Butrius, in c. edoceri,
 num. 8. de rescript. & faciunt notata, in l. iusta. ff. de manumiss. vin-
 dict. & per Iacob. Nouellum, in reg. 12. incip. honor, & vita. Vbi
- 24 probatur, quod honor, & vita æquiparantur: † Hinc, vt Roma-
 nus Pontifex ostenderet erectionem, ac institutionem titularium
 quoque Episcoporum rem arduam, & maximam esse; in Sacro suo
 Consistorio (quod ipsius Tribunal appellatur, ex gloss. verb. Tri-
 bunal. in §. illud. in Authentico. de appellat. Archidiacono, in cap.
 Romana. num. 2. de appellat. & Mandosio, in reg. Cancellariæ 22.
 25 de vnionibus. q. 3. nu. 6.) † Illam statuit; atq; decernit. vt aduer-
 tit Petrus Gregorius, vbi supra, lib. 15. c. 4. num. 15.
- 26 In † Consistorio namque non nisi graua, ardua, ac seriosa tra-
 ctantur, vt referunt Octavianus Vestrius, in Practica Romanæ
 Curia, lib. 1. cap. 1. num. 2. vers. hic denique. Mandosius, in d. q. 3.
 num. 6. & Dominus Cardinalis Paleottus, de Sacri Cōsistorij con-
 sultationibus. p. 2. q. 7. circa finem. & p. 5. q. 8. vers. de grauitate. &
 27 q. 11. vers. post hæc cum dies. † Si enim Barbarius ille Philippus
 Prætor Romanus de minimis non curabat; l. Barbarius. ff. de offic.
 prætoris, iuncta l. scio. ff. de restit. in integr. curabit ne forsan, &
 in illo potissimū loco, de inanibus rebus maximus Ecclesiæ Præ-
 28 tor, Romanus scilicet Pontifex? † Indubitata siquidem, ac rece-
 pta sententia est, quòd illa, quæ Decreto, ac præsentia summi Pon-
 tificis terminanda sunt; graua semper, & ubiq; iudicantur, vt ad-
 uertit Iosephus Mascardus, de probatio. vol. 1. conclus. 34. num. 8.
- 29 Quinimo, † nec illis Episcopis verum Pontificij honorem
 auferre debet, quòd titulares appellentur, iuxta Concil. Trident.
 30 sess. 14. de Reformat. c. 2. † Quia, & S. R. E. Cardinales, per excel-
 lentiam titulos habent (de quibus Conradus, in Templo omnium
 iudicum, lib. 2. c. 2. §. 1. num. 14.) quos habere dicuntur in suis Ec-
 clesijs, in quibus Episcopalem iurisdictionem exercent, vt patet,

ex Illustrissimo Domino Cardinale Baronio, ad Martyrologium Romanum, sub die 26. Iulij, in verb. Titulus, iunctis ijs, quos allegat Marcus Antonius Cuchus, in institutionibus maioribus, lib. 2. in tit. 4. in num. 63.

- 31 Iam ¶ igitur cum causa illorū Episcoporum, quorum Episcopatus nouiter in terris Infidelium erecti sunt, grauis, ardua, ac disputatione digna habeatur: idem profecto, & a fortiori dicendum erit, circa præcipuos quatuor Patriarchas; qui Patriarchales illas sedes, ac amplissimas Prouincias summo Patriarchali honore pacifice iam dudum possederunt; iuxta doctrinam Domini Cardinalis Iacobatij, in tract. de Concilio, lib. 1. art. 4. num. 8. constituentis differentiam, inter Episcopum titularem à principio
- 32 nulla tenentem; & illum, qui ab Episcopatu vi expulsum fuit. ¶ Iustum siquidem est, ut in maximo semper honore habeatur memoria, alicuius, pristinae, & maximæ habitæ dignitatis. I. si. ff. de decurionibus, quam varijs exemplis exornauit Cattellianus Cotta, in memorabilibus iuris, in eo, quod incipit, Reliquia præcedentis officij, & tetigi, in Flosculo, de clericorum excellentijs, p. 2. nu. 80.
- 33 Constat ¶ autem, prædictos quatuor Patriarchas in Patriarchalibus illis Prouincijs multa, magna, ac honorificentissima possedisse, ut tetigit Quintilianus Mandosius, in regula Cancellariæ, 26. de beneficijs vacantibus per promotionem, q. 4. num. 2. in versic. amplius. quod latè supra probatum fuit.
- 34 Inter ¶ hæc autem, illud est perpetua recondatione dignissimum, quod quemadmodum Romæ, summi Pontifices Illustrissimorum Dominorum Cardinalium Senatū habent; iuxta c. Constantinus. 96. distinct. quod ex Innocentio, in c. cum I. & A. de re iudic. aduertit Paulus Borgasius, in tract. de Irregularitate, p. 6. tit. de Simonia, nu. 37. in vers. 3. & post Imolam, Capicciū, & Ioannem Bolognettum accuratè obseruat, videndus Nicolaus Antonius Grauatius, ad Practicam Octauiani Vestrij, lib. 1. c. 1. num. 8.
- 35 Ita ¶ etiam summi illi, ac præcipui Patriarchæ habebant secum in consilio quosdam Episcopos, sibi semper astantes, ac familiares; qui non subijciebantur alicui Metropolitano, ut obseruat insignis I. C. Petrus Gregorius, Syntagmatum iuris, lib. 15. in c. 9. de Patriarchatu in genere, num. 1.
- 36 Sed ¶ neq; prædictis quatuor Patriarchis imputari debet, quod in Patriarchalibus illis sedibus nō resideant. Quamuis enim iura, & doctores passim, & merito inuehant in Episcopos, qui omnis residentijs suis, varias Principum Curias, in Caluaria locum conuertere

uertere videtur, dum ibidem capita sine corporibus (hoc est Episcopi sine Ecclesijs) reperiuntur; ut ponderauit Frater Ioānes Pedraza, in summa casuum cōscientiæ. p. r. c. 5. tit. de los clerigos, vers. si tienen beneficio curado. & ex eo forsan refert Alphonsus Vinal
 37 dus, in appendice ad candelabrum aureum. c. 9. nu. 4. † Facit tex. in c. conuenior. 23. q. 8. vbi ex Beato Ambrosio habentur hæc verba, *Ad Palatium Imperatoris irem libenter, si hoc congrueret Sacerdotis officio, ut in Palatio magis certarem, quam in Eccle-*
 38 *sia.* † Ex quo Conradus Brunus, de Hæreticis. lib. 3. c. 8. num. 12. dicebat, quod Palatia ad Imperatores pertinebant, Ecclesiæ autē ad Sacerdotes. Quod satis aperte aduertit Trid. Concil. sess. 6. de Reformat. c. 1. vers. ac nihilominus, & tetigi, in Flosculo de Cle-
 39 ricorum excellentijs, p. 2. num. 118. † Sed tamen cum prædicti Patriarchæ non voluntariē, sed coactē à dicta residentia impedian-
 tur, tantum abest, ut Patriarchalem honorem perdant, quod magis ex eo, ab alijs catholicis viris honorandi, ac portandi veniūt; tum ex generali illa doctrina Bartoli, in l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. qui satisfacere cogantur, dum docet, faciendum illi magis esse, qui non voluntariē in necessitate est positus, quam alijs, ut constat ex notabili Pelagij secundi Epistola, ad Benignum Archiepiscopum, quæ adhuc propositum tota notabilis est. de qua etiam meminit Gratianus, in c. scias frater, & in c. omnis qui gemebat. 7. q. 1. ibi, *Nec ipsi in hoc peccant Episcopi; quoniam non sponte, sed coactē agunt.*
 40 Quamuis enim Pontificali dignitate priuentur illæ ciuitates, quæ in Antistites suos rebelles existunt, c. fin. 25. q. 2. c. felicitis. §. ciuitas. de pœnis. in 6. Annibal Rocchus. in tract. visitationum. in princip. in gloss. verb. ciuitates; illarum tamen Antistites suum honorem conseruant. † Vnde Antiochenum Concilium, sub Iulio I. celebratum, in canone. 18. hæc habet verba: *Si quis Episcopus ordinatus non abierit in Parrochiam, cui ordinatus est, non suo vitio, sed plebis forsitan contradictione; hic honorem susceptum retinere debet.* Tom. 1. Conciliorum. pag. 647. & refert Gratianus (licet alijs verbis) in c. si quis Episcopus. 92. dist. & Burchard.
 41 lib. 1. Decretorum. cap. 80. † In sexta etiam Synodo, quæ est tertia Constantinopolitana, in can. 37. habetur in hunc modum. *Quoniam diuersis temporibus Barbarica incursiones fuere, & ex eo plurimæ ciuitates ab iniquis subiugatæ fuere, ut ideo non possit eius ciuitatis Præsul, postquam ordinatus fuerit, suum Thronum apprehendere; & in eo Sacerdotali constitutione collocari: Et*
 infra.

infra. Nos honorem, ac venerationem Sacerdotio seruantes, & Gentilem iniuriam nequaquam ad Ecclesiasticorum iurium perniciem posse quicquam agere, volentes: &c. Ex quibus verbis apertè confunditur superius Andreæ Gammari dictum, dum vanam dicebat esse Patriarchaliū sedium disputationē, ex eo, quod Patriarchales Prouinciæ ab Infidelibus detineantur: & in opposito constat, eam optimè à me susceptam fuisse, vt sic, & insignium illorum quatuor Patriarcharum honorem, & in Ecclesia significationem defenderem; & Primatum Rom. Pont. ex hac etiam noua speculatione deductum, ac conseruatum comprobarem.

- 43 Cum † enim Christianum catholicum, qui pro catholica fide tribulationes patitur, omni honore à Sacerdotibus honorandum esse etiam in quotidiani victus ministerio, optimè aduertit Carthaginense Cōciliū 4. in can. 43. Et Sardicēse Conciliū in can. 11. cuius hæc sunt verba; *Si aliquis vim perpeffus est, & inique expulſus pro disciplina, ac Catholica confessione, vel pro defensione veritatis effugiens pericula, Innocens, & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quàm diū, aut redire possit, aut iniuria eius remedium acceperit: quia durum est, eum qui persecutionem patitur, non recipi, etiam & sacra beneuolentia, & humanitas est ei exhibenda.* Hæc Sardicēse Conciliū. & refert Burchardus, in lib. 1. Decretorum. c. 119. Hinc facile erit colligere, quid erit dicendum, quando similia insigniores patres, & Ecclesiæ Antistites (puta quatuor præcipui Patriarchæ) patiuntur. † Non enim plecti malum videri debet, sed dignum fieri supplicio, vt dicebat magnus ille Dionysius, de Diuinis nominibus. c. 4. vers. sed ne in Angelis, & S. Anacletus Papa, in Epistola 1. in princ. Quod apertè etiā docuit Beatus Petrus Apostolus, in Epistola 1. cap. 4. ibi, *Si autem, vt Christianus; non erubescat.* facit 1. si explagis. s. quidam. ff. ad legem Aquilianam.
- 45 Præterea † si Episcopo, qui loco suo renūciauit, multa sunt honorificè reseruata. c. 1. de ordinatis ab Episcopo, qui Episcopatu renunciauit, gloss. verb. quemuis Pontificem, in Clem. 1. de poenis. Flaminius Parisius Episcopus, de resign. benef. lib. 1. q. 17. nu. 5. & seq. quomodo quatuor prædicti Patriarchæ vilipendi poterunt, & vana haberi eorum disputatio: cum illi, nec Ordini, nec Patriarchalibus sedibus renunciauerint?
- 46 Denique † si in laicali statu Duces, Marchiones, ac comites à suis dignitatibus violenter expulsi, pristinum tamen honorem, retinent: ideoque de iure in proprio loco Ducum, Marchionum,

- ac Comitum sedere debent: vt ex alijs. obseruat. Cassianus, in Catalogo gloriæ mundi, p. 5. consideratione. 49. à fortiori profecto dicendum est idem, in quatuor præcipuis Patriarchis, ex maximis illis sedibus tyrannicè, ac violenter expulsis: Cum Ecclesiastica secularibus sint præponenda, & solita. de maiorit. & obed. Cassian. vbi supra, p. 4. consid. 2. & tetigi in Flosculo de Clericorū excellent. p. 2. num. 1201 & seq.
48. Ex quibus verè, ac resolutiue dicendum est, quod quemadmodum Hierosolymitana loca (quantumvis à Sarracenis occupata) sacrum suum nomen conseruant; vt contra glo. iurisciulicis, in verb. Sacer. in sacre res. Instit. de rer. diuisione, rectius obseruauit glossa iuris canonici, in verbo, Populo Christiano. in Clem. in 49. plerisque. de electione. & ibi Ancharra. num. 2. Vnde Hierosolymitana ciuitas in c. fin. de Parrochijs, & in Bulla Cruciatæ (solita Catholicis Hispaniæ Regibus concedi) & alibi passim; communiter terra sancta appellatur. Quinimo, & ab ipsis Turcis suo idiomate nominatur Lecoist, id est, Vrbs sacra; vt aduertit Abrahamus Ortellius, in Thetauro Geographico. in verb. Hierosolyma, & tetigi supra; sic etiam quatuor illi præcipui Patriarchæ licet Patriarchalibus Prouincijs sint destituti, tamen verum Patriarchalem honorem conseruant, & supradictam gloriosam Euangelistarum in Ecclesia significationem retinent. Argumento sumpto, vel à persona ad locum, vel à loco ad personas, iuxta ea, quæ tradit Euerardus in locis legalibus, in loco. 85. & 91.
52. Quare & illorum auctorum sententiæ libenter me subscribo, qui docent, hos quatuor insignes Patriarchas, non tantum de bene esse, sed etiam de necessitate vocandos esse ad Generale Ecclesiæ Conciliū celebrandum. Licet enim actui iurisdictionem, ac subditos non habeant, ad bonū tamen vniuersalis Ecclesiæ, cuius causa agitur, cuiusque verè sunt Patriarchæ, vocem in illo deliberatiuam, ac decisiuam habent. vt obseruauit Dominus Cardinalis Dominicus Iacobatius, in tract. de Concil. lib. 2. art. 2. num. 58. & seq. & num. 72. & seq. & sequuntur alij, quos pro hac parte allegat Petrus Cenedo, in collectaneis ad ius Canonicū. p. 2. collectanea. 108. nu. 3. quibus fauet Cæremoniale Romanum, in lib. 1. sectione 14. in c. 2. tit. de ijs, qui habent vocem deliberatiuam in Concilijs. per hæc verba. *Aderunt igitur in Concilijs ad Statuendum, Romanus Pontifex, tanquam Rector, ac moderator totius Ecclesiæ, Pastor Gregis Dominici, & omnium Episcoporum Episcopus, Sacer Cardinaliū Senatus, Patriarcha &c.* Hæc Cæremoniale Romanum.

- manū. Et refert, & sequitur Franciscus de Radilla, in Chronogra-
 53 phia Conciliorū, in princ. tit. Concilij, qui interesse debeat: Quā
 verba de ijs quatuor potissimum Patriarchis intelligenda esse,
 probat illa vulgata Philosophorum, ac iurisconsultorum doctri-
 na, quod Analogum per se sumptum, stat in potiori significatu.
 I. i. si qui in perpetuum. ff. si ager vectigalis. c. si quem sub hac. de
 sent. excommun. & tetigi supra; & expressit Cerimoniale Romā-
 54 num, vbi proxime, in c. 3. † Quibus omnibus addo, quadrare om-
 nino, vt Pontificijs decretis, & generalibus Ecclesiæ sanctionibus,
 quatuor insignium Patriarcharum subscriptiones inferatur; sicut
 in æterno Iesu Christi Domini nostri Euangelio, Quatuor Euan-
 gelistarum Matthæi, Marci, Lucæ, & Ioannis apparent testimo-
 nia. Vnde cum codex Euangelij in medio Generalis Concilij sit
 collocandus, iuxta Chalcedon. Concil. de quo supra, in cap. 12.
 num. 62. & Patriarchæ quatuor in Ecclesia, quatuor sacros Euan-
 gelistas representent, vt ostendi supra, in cap. 16. num. 17. & 19.
 deducitur necessario, oportunam esse in dicto Generali Con-
 cilio quatuor insignium Patriarcharum præsentiam, & subscri-
 ptionem.
 55 Quo † fit, vt licet quatuor insignium Patriarchalium sedium
 causa attento præsentī statu, quo est Patriarchalibus Prouincijs
 destituta, tāquam quatuor alia minima terræ aliquibus videatur,
 sicque disputatione indigna: sed tamen ijs, qui in ea, quæ intrin-
 secus latent, considerant, quorum aliqua (fauente Deo) supra te-
 tigimus: non dubium, quod non, vt minimis quatuor, sed, vt me-
 lioribus, ac sapientioribus adæquanda, ac comparanda videbi-
 tur; arg. c. 30. Prouerbiorum, maxime cum ex ea (etiam præsen-
 ti rerum considerato statu) summi Romani Pontificis Primatus
 deducatur, vt dixi. Vt sic etiam apertissimè (contra Andream
 Gammarum) constet, fructuosam esse de hac materia susceptam
 56 disputationē, ac catholico viro dignam. † Nam, & ex paucis plu-
 ra intelligere, sapientiæ tribuit glo. in verb. opinari. I. i. in Au-
 57 thentico de cōsanguineis, & vterinis fratribus. † Speculatiua si-
 quidē, seu imaginatiua intellectus est nobilissima pars, vt ex Baldo
 aduertit Cætelianus Cotta, in memorabili incip. Statuto Medi-
 58 lani disponitur. verū nihilominus, in fine. † Quod si ex prædicto fle-
 rili fundo vberimos collegisse fructus, laudabile fuit, illi soligra-
 tia sunt reddēda, *De cuius plenitudine* (vt dixit Ioā. in Bug. c. 1.)
oēs accepimus; Verissima quidē est Apostoli Doctrina, ad Cor. 1.
 3. dicētis: *Nō quod sufficētes simus, cogitare aliquā d nobis quasi*

ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est. Et ideo idē 1. ad Corinth. c. i. dicebat, qui gloriatur, in Domino gloriatur.

Caput Vigessimum, & Finale.

De quadruplici, ac vera Patriarchali dignitate nedum in Ecclesia conseruanda, verumetiam ad digniorem, & altiorem locum euehenda, ad maiorem
Romani Pontificis decorem,
& gloriam.

S V M M A R I V M.

- 1 Animalia quatuor sacra Apocalypsis ante, & retro erant plena oculis.
- 2 Euentus non aduersus, sed fauorabilis est in consideratione.
- 3 Tex. in l. non quemadmodum. ff. de Iudicijs notabilis limitatio. & num. 6.
- 4 Mali non debent esse melioris conditionis, quā boni.
- 5 Rem in bonis nostris habere videmur, si actionem ad eam recuperandam habemus.
- 7 Ecclesia an perdat possessionem rei occupatā à Tyranno?
- 8 Redintegranda sunt omnia spoliatis Episcopis.
- 9 Patriarchales Prouinciæ, quando à Turcarum tyrannide liberabuntur?
- 10 Res facili ad pristinam naturam reuertuntur.
- 11 Proprium quatuor modis dicitur.
- 12 Causa propria quatuor modis consideranda,
- 13 Papa quatuor considerare tenetur ex S. Bernardo.
- 14 Summi Sacerdotis, quatuor vestimenta.
- 15 Rationale summi Sacerdotis quadrangulum erat, eratque in eo quadruplex Ordo Gemmarum.
- 16 Summus Sacerdos ferebat Rationale in pectore.
- 17 Rationali utebatur summus Sacerdos, ad quatuor.
- 18 Papa non cogitur consilia DD. Cardinalium requirere.
- 19 Papa nunquā suis consiliarijs caruit.
- 20 Ecclesie vniuersalis administratio apud Pontificem, nititur consilio Illustrissimorum Dominorum Cardinalium.
- 21 Patriarchæ quatuor præcipui an in sacrum Illustrissimorum Dominorum Cardinalium Senatum sint admittendi, determinationi

- nationi S. D. N. Pontificis est relinquendum.
 Quæ verò Sanctissimum ipsius animum ad id mouere posse videantur. *ibidem.* & num. 22. & seq.
- 22 Papa dicitur habere iura in *scrinio pectoris*, etiam propter viros doctos, quos habet iuxta se.
- 23 Felinus post Petrum de Monte docuit Patriarchas quatuor debere esse in sacro Consistorio.
- 24 Marci Antonij Cucchi opinio circa Patriarchas, qualiter admittenda videtur?
- 25 Per distinctiones opinionum veritati appropinquamus.
- 26 Argumentum à Coniunctione duarum legum validum est.
- 27 In circuitu ratione sedis Patriarchalis quatuor sedes esse debere, ex antiqua collectione referunt Abbas, Ioann. Andr. Zabarella & alij.
- 28 Auctor in presenti opere quatuor adimplere curauit.
- 29 Materia Patriarchalis, ubi tractetur?
 In nullo peccare, Diuinitatis est potius, quam humanitatis. *ibid.*
- 30 Schismatici solent suos Pseudo Patriarchas de facto eligere in Oriente.
- 31 Patriarcha Orientales sapius promiserunt obedientiam Romano Pontifici.
- 32 Bernardi Lutzenburgi locus emendatus.
- 33 Moses Antiochenus Patriarcha fidei catholicæ professionē fecit.
- 34 Gabriel Alexandrinus Patriarcha obedientiam dedit S. D. N. Clementi VIII.
- 35 Patriarcharum earemonia, & ornamenta.
- 36 Mors omnia soluit.
- 37 Patriarcha ubi sit sepeliendus?
- 38 Patriarcha in sacris tabulis scripti.

1 **D**Enique cum Apostolus Ioannes quatuor illa animalia sacra (quæ hos quatuor Euangelistas representare, supra ostendi) oculis plena esse dixisset, non sine mysterio addidit verba illa; *ante, & retro*, ut patet Apocalypsis. c. 4. & in integra cap. scriptum est. de electione, quam supra in serui. ex quibus verbis confidero, quòd ad dignitatem, & excellentiam Patriarchalis dignitatis, potissimum attendendum est, tum retro actum tempus, quo Prouincias illas catholici Patriarchæ honorificè administrabant: tum futurum, quo per misericordiam Dei recuperatas ite-

- rum pacificè possidebunt. Cum verò de illo præterito tempore iã
 2 actū sit supra, restat, vt de futuro etiã aliquid proponam. † Nam
 cum euentus iste non tristis, vel aduersus sit, sed potius delecta-
 bilis, ac fauorabilis; merito beneficio iuris expectandus venit,
 argum. l. inter stipulantem. §. sacram. vers. sed hæc. fide verb. obl.
 l. si iactum retis emerit. ff. de actionibus empt. l. spem futura action-
 nis. C. de donat.
- 3 Nec † obstat in hoc casu, regula illa l. non quemadmodum. ff.
 de iudicijs, qua probatur, quod tractus futuri temporis, ad indi-
 cē non expectat; cum illa non procedat in iure de futuro, habente
 ordinem contingētis propter dolum possessoris, & culpam ad-
 uersarij. vt pulchrè aduertit Rodericus Xuarez, in allegatione,
 iuris 4. num. 4. & seq. quem sequitur Ludouicus Molina, in tract.
 de Hispanorum primogenijs. in lib. 3. c. 14. num. fin. quod satis vi-
 4 detur ad casum nostrum applicabile. † Nam aliter melioris con-
 ditionis viderentur perfidi illi, in Patriarchalibus Prouincijs vio-
 lenter intrusi; quam Catholici viri in iure, quod habent, ad illas
 recuperandas: quod esset, contra rationem tex. in c. eum qui. de
 præben. in 6. cum alijs, quæ tradunt Baldus, & Imol. in c. placuit.
 de præscriptionibus. vbi Petrus Paulus Parisius, in repet. num. 7.
- 5 † Quanto magis, quòd cū rem in bonis nostris habere videamur,
 quoties possidentes, exceptionem, aut amittentes, actionem ad il-
 lam recuperandam habemus, l. rem in bonis. ff. de acq. rer. domin.
 l. qui actionem habet. ff. de reg. iur. tradit Tiraqu. de retractu con-
 uentionali. §. 2. glo. vnica. nu. 6. & 48. & in terminis Patriarcharū,
 obseruauit glo. verb. reuocari. & glo. verb. reuertaris. in c. Pasto-
 ralis. 7. q. 1. & Cardinalis Zabarella, in Clemen. in plerisque. de ele-
 ctione. num. 5. in vers. sed non de iure; hinc optime colligitur, ha-
 bendam esse in nostro casu, futuri temporis considerationem.
- 6 Quia † regula d. l. non quemadmodum limitatur etiã in iure de
 futuro, si pender ab eo, quod est de præsentī. vt ex l. 1. C. de sent.
 quæ sine certa quantitate proferuntur; obseruat ibidem Paul. de
 Castro, in num. 1.
- 7 Quod † verò Patriarcharum causa talis sit, vt ex iure de præ-
 senti, pendent ius quod habet in futurum, dato, quòd non admit-
 tatur Baldi doctrina, in l. male agitur, in prima. num. 8. in vers.
 dum ego essem coram Urbano Papa. C. de præscript. 30. annorum,
 vbi tenet, quod Papa, & Ecclesia non perdit possessionem rerum
 occupatarum à tyranno; prout doctrinā illam non admittit Ab-
 bas, in c. inter quatuor, in princ. notab. 1. de maior. & obed. adhuc
 tamen,

- tamen quis audebit negare, quod ins catholicis Patriarchis competat, ad Patriarchales illas suas Prouincias recuperandas?
- 8 Redintegranda tamenque esse omnia spoliatis, ac eiectionis Episcopis, tam ex Synodaliibus Patrum decretis, quam Regum edictis, constat in rub. de restitu. spoliat. & l. vi. pulsos. C. unde vi. & expressè dixit Eusebius Papa. in Epistola 2. ad Aegyptios, circa finem, & habetur 3. q. 1. in c. redintegranda. 1. & 2. Comprobaturque ex ijs, quæ late congerunt Anton. Gabriel, lib. 5. conclus. tit. de restitu. spol. conclus. 5. per totam, & Iacobus Menoch. in tract. de recuper. poss. in remed. 15.
- 9 Sed tamen venturum esse, desideratum illud tempus, quo Patriarchales Prouinciæ redierint ad catholicos Patriarchas; prædixit Beata, Brigita, in lib. 7. suarum reuelationum. in c. 19. dicens, promississe, Dominum nostrum, quod quando Greci verè redierint ad obedientiam Romanæ Ecclesiæ, & summi Pontificis, quem in Ecclesiâ sua Vicarium suum reliquit; quod tunc ab iniqua, & tyrannica, Turcarum oppressione liberabuntur, & ex ea refert insignis ille Roffensis Episcopus Ioan. Fischerus, in consutatione assertionis Lutheranae, in artic. 25. vers. miror impudentiam tuam. circa finem.
- 10 Prædictam etiam Patriarchalium Prouinciæ futuram recuperationem sensit etiam Benedictus XI. in extrauag. sancta Romana. de electione. in illis verbis. *Vt quamdiu ciuitates ipse schismaticorum, aut Infidelium subsunt, aut subderunt ditioni, aut detinebuntur per eos.* Hac Pontifex. Vt hæc verba in casu iustæ expectatæ recuperationis aliquid operetur, iuxta not. in l. si quando. ff. deleg. 1. & alia, quæ pro eius ornatu supra allegaui; Iuncta etiam vulgata doctrina sumpta, ex c. ab exordio. 35. dist. qua dicitur, quod res faciliè reuertitur ad pristinam suam naturam; & exornat Gomefius, in repet. c. 1. num. 71. & seq. de conflict. in 6. sup. hui.
- 11 Unde tamen cum à partium enumeratione omni tempore, præterito videlicet, præsentis, ac pie sperando futuro, digna, laudabilis, honorificentissimaque sit, quadruplex ista verà insignium Orbis Patriarcharum Constantinopolitani, Alexandrini, Antiocheni, ac Hierosolymitani dignitatis erectio, quæ celebri illa Euangelistarum significatione Ecclesiam sanctam decorat, Romanique Pontificis Primatum ostendit; vt late supra probaui: infertur apertissime, quod merito ab omnibus eruditissimis, ac catholicis viris in maximo pretio sit habenda. Quinimo non immerito confidere potest, quod Apostolica Romana sedes specialibus fauoribus, ac Priuilegijs eam augebit, veluti specialem, ac propriam ipsius quoque;

- quoq; Rom. Pont. causam; iuxta quatuor illos modos proprij de quibus agit Petrus Gregorius, in Syntaxi artis mirabilis, lib. 2.
- 12 in c. 13. † Vel iuxta quatuor illos modos propriæ causæ, ratione videlicet utilitatis, iuris rei, iuris instantiæ, ac iuris officij, de quibus agunt Bald. in l. omnibus, num. 2. & seq. C. de testi. & in l. di-
stantibus, num. 4. C. de testam. Boer. decis. 44. num. 28. & ex Aristotele, ac Porphirio Rebuffus, in l. interdum, in verb. proprietatem. vers. Porphirius. ff. de verb. signific. vt sic, quadrigam suam Rom. Pontifex saluet, vt supra ponderabam, in c. 15. num. 19.
- 13 Cum † enim considerare, quæ circa se sunt, vnū sit, ex quatuor illis præcipuis, quæ Beatus Bernardus Eugenio Papæ summè consideranda, suasit; vt refert Bartholomæus à Martyribus Bracharen-
sis Archiepiscopus, in Aureo libro, cui titulus, Stimulus Pastorum, fol. 17. non est dubium, quin Romanus ipse Pontifex pro summa sua prudentia, diligenter circumspectet (ob Pontificij si-
gnanter culminis sui honorem) illa omnia, quæ ad decorem insignis quadruplicis Patriarchalis dignitatis competant: & signanter an, & quando admirabilis iste quadratus Orbis Patriarcharū
numerus, intra sacrum Illustrissimorum Dominorum Cardinalium Senatum admittendus sit, & speciali modo circa se habendus.
- 14 Hac † enim (vltra superiora mysteria) quadruplici dignitate magis circa se habita, decoratus semper incedet summus Rom. Pont. tanquam summus alter sacerdos, cum illis quatuor vestimentorū
generibus, de quibus, ex libro Exodi meminerūt Innocentius III. lib. 1. mysteriorum Missæ, cap. 11. & Cassanæus in catalogo gloriæ mundi. p. 1. confid. 38. in conclus. 3.
- 15 Præterea † summus ille Sacerdos in lege veteri insigni illo Rationali utebatur, dicebaturque Rationale iudicij. Erat autem illud quadrangulum, & quatuor lateribus æqualibus ad rectos Angulos coniunctum, in quo erat etiam quadruplex Ordo Gemmarum, vt habetur, exodi. cap. 28. & accuratè describit doctissimus
Arias Montanus Hispalensis, in libro Aaron, siue de Sanctorum
- 16 vestimentorum descriptione. † Ferebat vero summus ille Sacerdos Rationale in pectore, & cum eo quadruplicem sacræ scripturæ sensum declarabat, vt inter alios aduertit Gulielmus Durandus, in rationali diuinorum officiorum in proæmio, num. 18. in fi.
- 17 Cum † eoque inter illa quatuor bonum, & malum, verum, ac falsum discernebat, vt referunt Innocentius III. in Sermone 2. de consecratione summi Pontificis, in vers. rectè igitur, & in libro 1. mysteriorum Missæ, cap. 25. & seq. & Gulielmus Durandus vbi
supra.

- supra. lib. 3. cap. 19. num. 2. Quibus adde Illustrissimum Cardina-
lem Baronium, in Annal. Ecclesiast. tomo 1. sub anno Christi 17.
pag. 92. vbi ex Philone, & Iosepho præclara de Rationali
obseruat.
- 18 Quo fit, vt licet Roman. Pontifex in rebus vtcumque arduis
(saltem de plenitudine potestatis) etiam Illustrissimorum Do-
minorum Cardinalium consilium requirere non cogatur, sicuti
de magis communi opinione testantur Ferdinandus Menchaca,
lib. 1. controuersiarum Illustrium, cap. 23. Marcus Antonius
Cucchus, in Institutionibus maioribus lib. 2. tit. 2. de summo
Pontifice, num. 59. videndus Dominus Cardinalis Gabriel Pa-
leottus, de Sacri Consistorij Consultationibus. par. 1. quæst. 3.
- 19 per totam: Quia vero (sicuti decebat) nunquam suis consi-
liarijs caruit, vt omnes testantur, & post Barbaciam, & Lan-
cellorum Conradum aduertit idem Cucchus, vbi proxime,
- 20 lib. 2. tit. 4. de Cardinalibus, num. 8. fit Sicut, & modo Ecclesiæ
vniuersalis administratio apud Romanum Pontificem, eorundem
Dominorum Cardinalium consilio nititur: iuxta Concilium
Tridentinum sess. 25. de reform. cap. 1. in fi. & retigit Thomas
Stapletonus, de magnitudine Romanæ Ecclesiæ, lib. 2. cap. 13.
- 21 fit Congruentissimum videretur (si tamen ita Sanctiss. D. N.
Pontifici videatur) quod in sacro illo Consistorio, illorum
etiam quatuor Patriarcharum insignium consilio, ac industria
vteretur; vt ex mystico isto quadrato scrinio suo Pontificio pec-
tori iuncto, expressiorem quadrati illius Rationalis summi Sa-
cerdotis significationem ostenderet, ad superiora illa quatuor
notabilia declaranda, ac decidenda.
- 22 Celebris fit namque illa, in cap. 1. de constitutio. in 6. decisio,
quod Roman. Pontifex omnia iura in scrinio pectoris sui cen-
seatur habere; quamuis principaliter ob mirabilem illam sibi à
Deo concessam auctoritatem intelligatur; Sunt tamen viri gra-
ues, ac catholici, qui eam etiam extendant, intelligantq; pro-
pter viros doctos Papæ consilio assistentes: vt speculatus fuit
Abbas, in c. cum ex litteris. nu. 4. vers. quinto nota. de in inte-
grum restit. quem ad hoc, vna cum Bartholomeo Belenzino,
in tract. de charitativo subsidio, in q. 66. & Andrea Barbacia,
in rubr. de testamen. num. 17. in fine, allegat, & sequitur Conua-
lentinus Rotæ Auditor, & Sarneis Episcopus Ludouicus Gô-
mes, in reper. d. c. 1. nu. 100. Lancellotus Conradus in templo om-
nium Iudicium. lib. 1. c. 1. §. 3. vers. consultatione vti. num. 12. &
seq. & Thomas Actius, in tracta. de ludo scacchorum, q. 6. num.

6. & seq. ubi hoc notabile dictum Cyno tribuit, in l. omnium. C. de testamen.
23. Unde † Felinus (licet non hac ductus consideratione) in rubr. de maior. & obedien. num. 2. allegando Petrum de Monte, in sua Monarchia dicebat, debere hos quatuor Patriarchas in Consi-
24. storio, vna cum Illustrissimis DD. Cardinalibus sedere. † Et quamvis dum Patriarchæ prædicti Cardinalitij insignijs non decorantur, magis adherendum sit Marco Antonio Cucchio, in institutionibus maioribus, lib. 2. tit. 7. de Patriarchis. num. 13. contrarium tenenti: Illis tamen aliquando consecutis insignijs, postea in sacro illo Cardinalitio adstantes senatu ad honorem Ecclesie, summiq. pontificis (velut quatuor illæ etiam Cardina-
25. les virtutes) mirabiliter iuxta prædicta fulgebunt. † Et hanc mediam viam eligendo, contrariæ Doctorum sententiæ ad suam consonantiam reducentur, dum alij affirmant, intra sacrum senatum quatuor Patriarchas esse debere: Alij verò negant. Per has enim distinctiones veritati appropinquamus, ut in simili ponderat Illustrissimus D. Cardinalis Mantica, in tract. de coniect. ultim. volunt. lib. 8. tit. 3. num. 9. quod laudabile esse, aduertit Ramundus Ruffus, in Molinæum pro Pontifice Maximo sub numero 25. in princ.
26. Præterea † quævis superiora fundamenta ad mosem istam (licet grauiissimam) sustinendam, leuia dici non possent, adhuc tamē pro maiori soliditate illius, quadratum aliud ex Diuino simul, & Canonico Iure decreui illi ponere fundamentum: Receptum siquidem est, argumentum à coniunctione, seu combinatione duarum legum validissimum esse, ex Euerardo, in loco
27. legali. 28. † Quod igitur insignes quatuor prædicti Patriarchæ, in sacro illo Purpuratorum senatu circa Pontificem sedere debeant, irrefragabiliter inhi probare videntur, cap. primum Ezechielis, iuncto cap. inter quatuor. (cum sua integra, quam supra adduxi) de maiori tate, & obedientia, & c. 4. Apocalypsis, iuncto c. scriptum est. (iunctaq. antiqua sua collectione, quæ etiam supra adduxi) de electione. Nam animalia illa quatuor sacra ab Ezechiele præuisa, in dicto c. 1. quæ Innocentius Tertius in d.c. inter quatuor. iuxta integram literam, ut dixi, ad quatuor præcipuos Patriarchas applicauit: Ioannes Apostolus, in d. cap. 4. Apocalypsis, in medio, & in circuitu Sedis vidisse, testatur: Hinc idem Innocen. III. in d.c. scriptum est. de electione, notabiliter speculatus fuit, in circuitu ratione sedis Patriarcha-

lis, quatuor sedes esse debere. Quæ verba scripta ita fuisse in antiqua collectione, refert in d.c. Scriptum est. Abbas Panormitanus, in notab. l. vbi Ioannes Andreas expresse de hoc fidē facit, dicens, Prosequebatur, in antiquis, quod per hoc figuratur, in circuitu Romanæ sedis Patriarchales quatuor esse debere. Et sequitur etiam in eodem c. scriptum est. Cardinalis Zabarella; in princ. & videndus ibi Butrius, num. 2. Et quævis formalia verba dictæ integræ litteræ, d. cap. scriptum est. quæ ex Vaticana Bibliotheca accepta, inserui supra, in c. 16. num. 17. paulo aliter se habeant, quam referant Abbas, Ioan. And. Card. Zabarel. & Butrius; eundem tamen clarum, & apertissimum sensum habēt, videlicet; quod quatuor Patriarchales sedes in circuitu Sedis Romanæ debeant esse. Vnde manifeste apparet, quatuor insignes patriarchas prædictos, circa Patriarcharum Principem, summum scilicet Pontificem esse debere, in sacro illo senatu. Quibus omnibus hæc notabilem adiungo considerationem, ex d.c. 4. Apocalypsis, quod postquam quatuor illa animalia sacra, quæ hos quatuor Patriarchas (vt sepius dictum fuit) representant, dabant gloriam, & honorem sedenti super thronum; tunc procidebant vigintiquatuor seniores ante sedentem in throno, quod videtur summe notandum.

28. Ex quibus † cum Ecclesiastica post summū Pōtificatum dignitas, nec vltius progredi, nec altius ascendere, possit: consulti finem huic nostræ susceptæ disputationi imponimus. Ex eamq. quatuor (quæ satis esse videntur) notabilia deducuntur. Primum, expressum esse in iure, communiq. opinione receptum, quatuor esse veraciter in toto Orbe insigniores post Rom. Ecclesiam Patriarchales sedes; Constantinopolitanam scilicet, Alexandrinam, Antiochenam, & Hierosolymitanam: Secundū, quod quatuor illarum sedium Patriarchæ, celebrem illam, ac gloriosam in Ecclesia sancta, quatuor Euangelistarum significationem retineant: Tertium, quod ideo nedum antiquis, vtcumque magnis priuilegijs gaudeant; verū etiam ad Cardinalitiū honorem ascendere (si S. D. N. videbitur) mereantur: Quartum denique in necessarium consequens, quod pulchra, pia, necessaria, ac viro. Catholico digna fuerit, ad honorem Ecclesiæ, & Rom. Pontificis primatū suscepta hæc (Deo adiuuante) de numero quatuor Patriarchalium sedium disputatio. Quam spero in Domino, quod viri graues, pij, ac docti benigne fouebunt; & ad prædictos effectus vtilem iudicabunt.

29 Sed & † cum solius Dei perfecta sint opera, & in nullo penitus

- peccare, Diuinitatis potius, quam humanitatis sit. tanta. §. sed quia Diuina. l. dedit nobis. §. siquid autem. C. de Vetere iure c. nuclean. hanc etiam ex imperfectione styli, vel alias præsentis operis dabo viris doctissimis occasionem bonam, vt tam ex ijs, quæ habentur, in c. Constantinopolitana, cap. diffinimus. 22. distin. cap. scriptum. de electione c. inter quatuor. de maior. & obed. c. graue. de præben. c. antiqua, de priuileg. Clemen. in plerisq. de electione. Extrauag. Sancta Romana eod. tit. in communibus, cum similibus adductis per Aluarum Pelagium, de planctu Ecclesiæ, lib. 2. c. 17. Petrum Gregorium, Syntagmatum Iuris. lib. 15. maxime, in c. 5. 6. 7. & 8. Antonium Augustinum, in Epitome veteris Iuris pontificij, p. 1. de personis. li. 2. de Patriarchis. Matthiam Vgonium Phamagustanum Episcopum, de præstantia Patriarchali, Iulianum, super Nouellam Iustinianij 131. num. 507. quem allegat Dionysius Gortifredus, in Scholio ad d. Nouellam. in §. 1. Lelium Zecolum, de Republica Ecclesiastica. tit. de Statu Patriarcharum, & alios, quos supra latè allegaui: quam ex nouis eorum considerationibus, pro eadem Ecclesiæ utilitate, & Romani Pontificis primatu cognoscendo, incepta à me materiam vellent subtiliter emendare; sicq. ampliorem laudem consequi, iuxta, l. 1. vers. omnia. C. de vetere iure enunciando, vt in simili dicebat Ioannes Hugo, in tract. de offic. quatuor Prælatorum, in prologo, num. 5. & tetigit, videndus Ramundus Ruffus, in Molinæum, pro Pontifice Max. sub num. 15. pag. 15. in paruo.
- 30 Illud autē ꝑ omittendū nō est, quod licet indictis Patriarchalibus Prouincijs degentes schismatici audeant quendam pseudo Patriarcham de facto eligere, etiā contra dispositionem Clemen. in plerisq. de electione, offerendo Turcarum Principi magnam pecuniæ quantitatem, vt refert Hugonius Phamagustanus Episcopus, vbi proxime, in vers. nec ab alio, & tetigit Paulus Burgenfis Episcopus, in additione ad c. 13. Apocalypsis, posita post glossam ordinariam, & postillam Nicolai de Lyra, in vers.
- 31 secundo verò: ꝑ tamen sæpius prauaricatores prædicti redeunt ad cor, respicientesq. petram, ex qua excissi fuerant, vt habetur Isaia. in cap. 51. diuersis legationibus, ac procuratorijs mandatis ad Apostolicam Romanam sedem redeundo, obedientiam Christi Vicario Romano Pontifici dederunt, vt de Antiocheno illo Montis Libani patet, in Lateranensi Concilio, sub
- 32 Leone X. in sess. 11. tom. 5. Conciliorum pag. 162. ꝑ Ex quo

quo loco, emendandus est locus fratris Bernardi Lutsemburgi, in catalogo hæreticorum littera, M. vers. Maronita.

- 33 Moses † etiã Mardenus Antiochenus Patriarcha, anno 1552. fidei Catholicæ professionem fecit, vt habetur, in Bibliotheca Sanctorum Patrum nouæ editionis. tom. 7. pag. 1177. vbi paulo post, alia legitur similis alterius Patriarchæ professio. Et de alijs constat etiam in Conc. Florentino.
- 34 Nouissime † verò Gabriel Alexandrinus Patriarcha (secundum suam computationem à S. Marco, nonagesimus septimus) fidei professionem fecit, obedientiamque Romanæ sedi, & Sanctissimo D. N. Papæ Clementi Octauo promisit, Romæ, 15. Ianuarij 1595. in sacro Consistorio; per legatos suos Iosephum, & Abdelmasiam missos ex Aegypto. Quod memorabile factum merito literis commendauit Illustrissimus D. Cardinalis Baronijs, in Annalibus Ecclesiasticis tom. sexto, in fine, pag. 691. & seq. Fuitque per dictum Patriarcham ratificatum, missis ad hoc authenticis instrumentis, in Aegypto receptis, die 14. Ianuarij. 1597. & in sacro Consistorio, S. D. N. exhibitis, die 25. Iunij eiusdem Anni.
- 35 De † Caremonijs verò, ac ornamentis Patriarcharum agit idem Phamagustanus Episcopus, in dicto tract. de præstantia Patriarchali, in vers. non legimus plura, & Dominicus Iacobatius Cardinalis in tract. de Conc. lib. 1. artic. 1. nu. 254. Addens, Patriarchalem habitum, chlamydem esse rubeam: & murellum capellum. Quod est notabile, vt, quæ supra adueri, de admitendis hijs quatuor Patriarchis intra sacrum Purpuratorum senatum, facilius procedere possint.
- 36 Vltimo † verò, cum nouissimorum debeat fieri recordatio, Ecclesiasti. cap. 7. cumque mors omnia soluat, vt habetur. in §. deinceps. in auth. de nuptijs. quod latè exornauit (iuridico methodo) Ioannes Medices, in tract. mors omnia soluit.
- 37 † Sciendum est, quemlibet ex quatuor istis Patriarcham Catholicum decedentem; sepeliendum esse in Cathedrali Ecclesia illius loci, in quo mori contigerit. vt aduertit Petrus de Vbaldis, in tract. de Canonica Episcopali, in cap. 9. num. 32.
- 38 vt in morte etiam tantus decoretur Antistes. † Vt ita postquã in sacris tabulis, seu diptychis nomẽ eius receptũ fuerit, iuxta ea, quæ Cõualétinus Ioãnes Baptista Cardona Episcopus Dertusẽ. scripsit de diptychis, maxime dum allegat Acchillẽ Statium, dicentem, hoc solis Patriarchis competijffe; tandem ex honora-

bili-

bili sepulchro, virtutibus Pontificijs plenus gloriosus resurgat; & æternam beatitudinem consequatur. Quam precibus, ac meritis Sanctæ Mariæ Virginis, Apostolorum Petri, & Pauli; SS. Dionysij, Catherinæ, vtriusq; Vincetij, Iuonis, Agnetis, ac Lucie, cuius hodie festum celebramus, ac denique Sanctorum omnium: concedere nobis dignetur Rex Angelorum. Amen.

Regi Saculorum Immortali, & inuisibili soli Deo
honor, & gloria in sacula saculorum. Amen.

F I N I S.

INDEX MATERIARVM PER ORDINEM

ALPHABETI.

In quo primus numerus, numerum Capitum significat, secundus, numerum in margine, tertius vero paginam indicat.

A *B B A S Panormi-
tanus ab aliquibus
notatus fuit. c. 18.
num. 14. pag. 199.
Alius est ab anti-
quo Abbate. 2. 14.*

*pag. 153
Abacuc. cap. 3. ibi, Ascendes su-
per equos tuos, & quadrigæ
tuæ saluatio; etiam ad Pavam,
& quatuor Patriarchas appli-
catur. 15. 19.*

*152
Abesse non dicitur, qui statim re-
diturus est. 9. 31.*

*81
Absurdū est euitandū. 4. 26.*

*38
Accessorium naturam sequitur
sui principalis. 3. 48.*

*29
Actio bona quadruplicem bonita-
tem requirit. 11. 32.*

*107
Actio contra ingratos redacta est
ad certos aliquos casus, ne alias
omnia fora, ac tribunalia occu-
paret. 10. 19.*

*88
Adam datius homo, non nati-
uus fuit creatus ex terra sum-
pta ex quatuor mundi cardi-*

*nibus, quod innuerunt qua-
tuor sui nominis literæ. 11. 28.
106*

*Admirallus Magnus habet sub se
quatuor magistros militum.
15. 45.*

*156
Adrianus Papa I I. ostendit
quatuor esse præcipuos Pa-
triarchas. 4. 39. 41. Assensum
prebuit consecrationi Thara-
si in Patriarcham Constanti-
nopolitanum. 10. 8. 86. Conces-
sit Carolo Magno facultatem
eligendi Pontificem. 10. 34. 90*

*Agnus Paschalis torrebatur ad
ignem in figuram Cruci simi-
lem conformatus. 11. 59.*

*111
Agri medijs funibus mensuran-
tur. 15. 5.*

*150
Albericus de Rosate fallitur cir-
ca Grandensem Patriarchatū.*

*2. 31. 16. Adducit tenorem do-
nationis Constantini Impera-
toris. 10. 11.*

*87
Alfonsus à Borgia Valentinus,
qui fuit Papa Calixtus I I I.
laudatus in dicendis sententijs
in Consistorio, quando erat
Cardi-*

I N D E X.

<p>Cardinalis. 12. 33. 121</p> <p>Alexandrina Ecclesia cur Antio-
chena præferatur in ordine
Patriarchali. 13. 46. 29</p> <p>Alexandria dicta est Orbis Thea-
trum. 8. 1. 71. à quo, & quan-
do condita. ibidē. 2. 72. Quare
facta patriarchalis. ibidem. 1.
& 8. Ciuitas est Nobilis, Cla-
rissima, & alijs decorata epi-
thetis. ibidem. 4</p> <p>Alexandrina præfectura longe
præstabat præfectura Syriae. 8.
9. 72. & seq.</p> <p>Alexandrina diuitia. Adagium.
8. 3. 72</p> <p>Alexandrini dicuntur fallaces,
& seditionibus delectari. 8. 5.
72. Appellantur primarij, seu
primates respectu aliarum ci-
uitatum. ibidem. 6. Putarunt
suum Patriarcham Mitra, &
Papæ nomen consecutum. 18.
25. 201</p> <p>Alexādrinus Patriarcha habuit
decem suffraganeos Metropo-
litanos. 8. 10. 73. Qualiter di-
catur parilem potestatem ha-
bere cum Romano. 17. 74. &
seq. 191. Sedebat in Missa ad
lectionē Euangelij. 18. 23. 201
presumpsit excommunicare
Papam, & prælatos Chalcedo-
nens. Concilij. ibidem. 27</p> <p>Analogum stat in potiori signifi-
catione. 19. 53. 219</p> <p>Anathema sit, quid importet. 5.
54. 55</p> <p>Anaxenoras Citharedus conse-
quutus est à Marco Antonio
tributa quatuor ciuitatum</p> | <p>15. 26. 153</p> <p>Anchoræ quatuor in Naui Apo-
stoli Pauli. 15. 22. 153</p> <p>Andrea Gammari opinio circa
disputationem Patriarchalitū
sedium rejicitur. 19. 4. 211</p> <p>Angeli quatuor parati erant ad
nocendum. 15. 59. 157</p> <p>Angeli quatuor mouebantur ad
nutum alterius Angeli haben-
tis signū Dei viui. 15. 64. 158</p> <p>Angelus, qui apparuit Ioanni
Apostolo dicēs, Time Deum,
& date illi honorem, quia ve-
nit hora iudicij eius; designa-
uit S. Vincentium Ferrer Va-
lentinum. 12. 43. 122</p> <p>Anglicus status miserē existimat
Elisabetham suam Reginam
esse caput Ecclesia. 18. 4. 197</p> <p>Annibalis Rochi opinio expensa.
13. 15. 132</p> <p>Anima creata à Deo ob quadru-
plicem finem. 11. 64. 112</p> <p>Anima, quæ peccauerit, ipsa mō-
rietur. 18. 45. 205</p> <p>Animalia quatuor sacra apud
Ezechielem significant qua-
tuor Euangelistas. 16. 3. 161.
Et quatuor Patriarchas præci-
puos. ibidem. 4. 5. 17. Qualiter
cuique applicentur, ibidem. 11.
162. Quas alias habeāt signifi-
cationes, ibidem. 16. 163. Plena
erant oculis ante, & retro. 20.
1. 221. Coniunctas habebant pen-
nas alterius ad alterū. 5. 72. 58</p> <p>Antiochia dicta Theopoleos. 7. 11.
70. Dicta Epidaphne, ob simu-
lachrum Appollinis. ibidem. 4.
69. à quo condita. ibidem. 5.
quare</p> |
|---|---|

INDEX.

- quare Patriarchalis facta.*
ibidem. 6
Antiochia nomen commune fuit
multis ciuitatibus. 7. 3. 69
Antiochena Ecclesia à Petro fun-
data, prius quam Romana.
7. 1. 69. Appellatur Germana
Romana. *ibidem.* 7
Antiochenus Patriarcha dictus
Catholicus. 7. 8. 69. *Habuit cen-*
tum quinquaginta suffraga-
neos, in Euangelio designatos.
ibidem. 9. *Possidebat duas Phe-*
nicas, & Arabiam. 9. 14. 76
Antiphonarum vsus in officio Ec-
clesiastico ab Antiochena Ec-
clesia duxit originem. 7. 9. 69
Antistites Ecclesie communiter
docēt, quod quatuor sunt præ-
cipui Patriarchæ post Roma-
num. 4. 28. 38. *Nil habent cū*
Christo, si Papæ non obediunt.
17. 65. 188. & seq.
Antiquitas tēporis inducit præ-
sumptionem, quod aliquid re-
cte, ac solemniter factum sit.
10. 85. & seq. 98. & seq.
Antonius Rosellus notatur, quod
libere scripserit. 18. 13. 199
Annus Iubilei 1600. celeberrimus,
& quaternaria obserua-
tione decoratus. 14. 1. 141
Annulus sponsæ inseritur quar-
to digito. & quare. 13. 6. 130
Apollonis simulacrum quatuor
aures, & quatuor manus ha-
bebat, & quare. 11. 19. 105
Apostolica Sedes numquam mo-
ritur. 10. 50. 92. *An possit à Ro-*
ma mutari. 12. 56. 124
Apostolica Ecclesia multa fue-
runt. 3. 26. & seq. 24. & seq.
Apostoli Domini celebrarūt qua-
tuor Concilia. 12. 51. 123
Apostolorum quatuor genera. 12.
51. 123
Aquila est insigne Imperatoris.
16. 11. 162. & Romani Impe-
rij, & quando, & quare inca-
pit habere duo capita. 10. 13. 87
Sola educebatur è castris, cum
dimicandum erat. 16. 45. 172
Aquileiensis primatia capit occa-
sione cuiusdam schismatis. 2.
32. 16. Desolata remansit, quia
diuisa in Grandensem. *ibidem.*
33. Nō fuit ex quatuor præci-
pui Patriarchalibus. *ibid.* 31
Ara, in qua antiqui Dijs suis im-
molabant, quadrata erat. 11.
45. 109. Congruentius nunc ta-
lis est ad Missam celebrandam.
ibidem. 46
Archiepiscopus, & Metropolita-
nus idem. 1. 24. & seq. 6. & seq.
Differt à Patriarcha, contra
Cuiatium, & alios. *ibidem.* 30.
& seq. Non potest Concilium
prouinciale vocare sanctam sy-
nodum. 6. 25. 65
Ardua causa est, quæ ad honorē
Ecclesie pertinet. 19. 23. 214
Argumētum valet ab Adunatis.
5. 35. 52. De personis ad res. 14.
31. 145. De loco ad personas.
19. 51. 218. A coniūctione dua-
rum legum. 20. 26. 226. *A Ru-*
brica. 4. 48. 43. *Continet qua-*
tuor species. 12. 40. 121
Artifex excellens multa habet in
iure specialia. 15. 23. 153
Attributa Dei quatuor sunt, quæ

I N D E X.

concurrunt in omni effectu di-
uino. 11. 30. 107
Atrilia quatuor ambita per cir-
cuitum parietis domus Domi-
ni. 15. 22. 153
Auaritiam odire debet optimus
magistratus. 12. 21. 119
Auctores librorum ratione tem-
poris aliqua pratermittere de-
bent, quae scribenda aliàs erāt.
3. 4. 19. Habent actionem tan-
quam pro magno furto, si eis
M. S. Codex furatur. 10. 25.
89. Furtum committunt, &
ingratitude, qui sibi tri-
buunt aliorum dicta, & scri-
pta. 11. 8. 104. Aliqui soliti sunt
sibi tribuere aliorum dicta.
ibidem. 9. & seq.
Auctor huius operis qua occasio-
ne motus, ad illud scribendum.
3. 1. & seq. 18. & seq. & 19. 42.
217. Quatuor in eo adimpleuit.
20. 28. 227. Viris doctis subijcit
lud. ibidem. 29. Quid aduerte-
rit in quadam insigni Ecclesia
18. 19. 200. In patrio Gymna-
sio ex Catechismo arguit 4.
46. 42. Ad Sacram Concilij Tri-
dent. congregationem mittit iu-
ris allegationem, & quale Re-
sponsum acceperit. 6. 31. & seq.
66. Nouè speculatur quatuor
illas Romanas literas. S. P.
Q. R. pro materia, & ornamen-
to huius operis. 18. 63. 208
Auditores causarū sunt in qua-
druplici differētia. 14. 35. 146
Auditores Vallisolitani, & Gra-
natenses in quatuor classes, &
aulas diuisi sunt, ad ius red-

dendum. 12. 21. 119
Aut quinque bibe, aut ter, aut ne
quatuor. Adagium. 11. 13. 105
Azo insignis I. G. Bononia dicitur
decapitatus. 15. 25. 153

B

Baculus pastoralis Episcopo-
rum curuatus est, ut limi-
tatam eorum potestatem osten-
dat. 17. 50. 185
Baldus nihil ignorauit in iure.
5. 59. 56
Baptismus post commissum deli-
ctum susceptus, non tollit pœ-
nam in foro exteriori. 4. 46. 42.
Requirat pro forma, nominare
Diuinas personas, adiecta di-
ctione. [Et] 5. 51. 55
Illustrissimi Card. Baronius, &
Belarminius duo sunt huius
nostri temporis lumina. 1. 2. 3
Illustrissimi Card. Baronij locus
insignis, de vero Patriarchatu
Hierosolymitano. 9. 17. 77
Benedictus Papa XI. aperte
ostendit, quatuor esse praci-
puos Patriarchas. 4. 36. 40.
& seq.
Beneficienti tenemur beneface-
re. 10. 15. 87
Beneficia redire in seipsa, quomo-
do indicaret antiqui. 10. 46. 92
Beneficia Dei hominibus collata
innumerabilia sunt. 11. 38. 108
Præcipua vero sunt quatuor.
ibidem. 40.
Beneficia trium Ecclesiarum Pa-
triarchalium Roma sunt re-
seruata Papa. 16. 47. 172

Benefi.

I N D E X.

Beneficium Ecclesiasticum in
quatuor consistit. 14. 33. 146
Quatuor portis patet. ibidem.
 26. 145. *Vt diuidi possit, qua-*
tuor requirit. ibidem. 34. 146.
largo modo complectitur Pa-
pam. ibidem. 32
S. Bernardus quatuor proposuit
Consideranda Eugenio III.
Papae. 20. 13. 224
Bernardi Lutsemburgi locus ex-
pensus. 20. 32. 229
Biblia Sacra est liber vite, 12.
 44. 122. *Quatuor partes conti-*
net. ibidem. 45
Bibliotheca animata. Adagium.
 3. 25. 24
Bizantinis Episcopum dedit. S.
Petrus. 10. 2. 85
Bizantium nomen mutauit in
Constantinopolim, ex Magno
Constantino. 10. 3. 85
Boetij exclamatio, quod aliquan-
do virtuti pro premio poena
tribuat. 15. 24. 153
Bona sunt quadruplicia, Natu-
ra, Fortuna, Gratia, & Glo-
ria. 11. 39. 108
Bona Ecclesiae necessaria sunt, ut
anima corpori. 14. 23. 144. *Sunt*
vota fidelium, pretia peccato-
rum, patrimonia pauperum, et
stipendia Ecclesiasticorum.
ibidem. 24. 144. *Fuerunt in Ec-*
clesia ab eius exordio, abun-
dantius a donatione Constan-
tini. ibidem. 27. 145. *In quos*
usus expendenda. ibidem. 25.
 144. *Eorum quatuor facienda*
partes. ibidem. 30. 145
Bonifacius Papa IIII. in in-

signijs, & Armis faciebat vnā
magnam Crucem, quatuor a-
lias minores complectentem.
 13. 32. 134
Bonifacius Papa VIII. non
inuenit Iubileum centesimū,
sed in scriptis redegit illum.
 14. 15. 142
Bonitas quadruplex requiritur
in omni actione bona. 11. 32.
 107
Breue Pij V. prohibens Valenti-
no Concilio Prouinciali voca-
re se sanctam synodum; omnia
Orbis prouincialia Concilia
complectitur. 6. 26. 65
S. Brigita reuelatum fuit, quod
Christus, quatuor fuit Clauis
Cruci affixus. 11. 69. 112
Bulla, qua Carolus Magnus po-
terat eligere summum Ponti-
ficem, inter praecipuos Francia
thesauros recondita erat. 10.
 35. 90. *Cui bullae fuit renun-*
ciatum. ibidem. 37.
Bulgari consuluerūt Nicolaum
Papam I. de numero Patriar-
chaliū sedium; sed non de ra-
tione illarum. 48. 34
Bulgarus. I. C. quare derisus fue-
rit a suis scholaribus. 14. 16. 143

C

Canon animatus dicitur Pa
pa. 5. 5. 48
Canon dicitur Regula, & qua-
tuor continet species. 12. 60. 124
Proprie est determinatio Con-
cilij Generalis. ibidem. 61. *Im-*
proprie extenditur ad alia.

Concilia. *ibidem*. 66. 125
 Canones Ecclesiastici à Deo procedunt. 3. 8. 48. Sunt in ratione naturali fundati. *ibidem* 9. Aliquando ius Diuinum appellantur. *ibidem*. 10. Suggestente Spiritu sancto sunt conditi. *ibidem*. 11
 Canonicus iunior equiparatur antiquiori in voce capitulari. 6. 35. 67.
 Canonici Lateranensis Ecclesiæ quando possint eligere Papam. 16. 33. 169
 Canonizatio Sanctorum ad Papam pertinet, non ad Episcopos. 17. 55. 186
 Caput est principale hominis membrum. 16. 38. 170
 Caput humanum repertum fuit ab ijs, qui iacebant fundamenta Capitolij. 16. 25. 167
 Carceris perpetui pœna, quando remitti soleat in sacro fidei tribunali. 18. 44. 205
 Cardinales, Cardines terræ sunt, super quos Deus posuit Orbem. 17. 24. 180. Eorum consilio nititur Ecclesia, in administratione apud Summum Pontificem. 20. 20. 225. Eorum purpureus color perfectionem charitatis significat. 17. 69. 189. Eorum appellatione tantum intelliguntur. S. R. E. non autem alij, qui improprie Cardinales vocantur. 17. 15. 178. An congruè dicantur Papæ creaturæ. 17. 68. & seq. 189. Præferuntur ex constitutione Eugenij IIII. etiam quatuor

præcipuis Patriarchis. 17. 24. 179. & seq. Eorum sacro Collegio an addendi sint. Quatuor præcipui Patriarchæ. 20. 21. & seq. 225
 Carolus Magnus præclara exhibuit Ecclesiæ seruitia. 10. 33. 90. Habuit facultatem eligendi Papam. *ibidem*. 34.
 Carolus Molinaus hereticus primæ classis. 17. 40. 183. Impugnatur, dicens Papam non esse superiorem aliorum Patriarcharum. *ibidem*. 39. Aliquando confessus est primatum Papæ. *ibidem*. 41
 Carthusianorum Religiosorum commendatio. 11. 62. 111
 Castus iuuenis appellatur martyr absque sanguinis effusione. 5. 41. 53
 Cathalanus quidam venit Romanam ad annum Iubilæi centesimum, quadringentis annis ante Bonifacium VIII. 14. 18. 143
 Cathálogo verorum Patriarcharum scripti sunt veri Patriarchæ. 5. 40. 53
 Catechismus Romanus aperte docet, quatuor esse præcipuos Patriarchas ultra Romanum. 4. 43. 42. Appellatur sacer liber, eiusque auctoritas commendatur. *ibidem*. 44. & seq.
 Cathedra Alexandrina non est adepta Ecclesiasticum officium, sicut Antiochena. 3. 53. 30
 Cathedra Iacobi Apostoli Hierosolymis summè venerata fuit. 3. 30. 25

Cathedra Marci Evangelista ce-
lebris fuit apud Alexandriam.

3. 30.

Catholicorum dissensiones auxe-
runt statum Infidelium.

63.

Catholicus appellatur Rex Hi-
spania, per excellentiam, &
anthonomasiam.

7. 13.

Catholicus dictus fuit Patriar-
cha Antiochenus.

7. 12.

Catholicus vir persecutionem pro
Ecclesia patiens, summopere
adiuvandus est.

19. 43.

Causa cessante, cessat eius disposi-
tio.

3. 10.

Causa cause est causa causati.

50.

Cause moventes Romanos Pon-
tifices ad erigendum verum.

Patriarchatum Constantinopoli-
tani.

10. 9. & seq. 86. et seq.

Causarum forum appellavit Flu-
tarchus regionem impiorum.

10. 58.

Causa grauis, & ardua dicitur,
quæ pertinet ad honorem Ec-
clesiæ.

19. 23.

Causa propria quatuor modis cõ-
sideranda.

20. 11.

Causa finalis dicitur fons causa-
rum.

3. 9.

S. Cæcilia Responsorium in eius
officio Ecclesiastico expensum,
ac consideratum.

5. 39.

S. Cælestinus Papa dedit faculta-
tem S. Cyrillo, ut eius nomine
Concilio Ephesino presideret.

18. 25.

Ceremoniale Romanum aperte
ostendit, quatuor esse præci-

puos Patriarchas ultra Roma-
num.

4. 56.

Chalcedonensis Cõcilij Canon

28.

in sess. 16. quo primus locus
assignatus fuit Constantinopo-
litano inter Patriarchas, edi-
tus fuit absque approbatione

Sedis Apostolicæ.

6. 9.

Charitatis perfectio designatur
in purpureo colore Cardinali-
tio.

17. 69.

Charitatis tres sorores ab anti-
quis in chorum fuerunt depi-
ctæ, ut in seipsa redire benefi-
cia significarent.

10. 46.

Christus ad opus nostræ redem-
ptionis Hierosolimam elegit.

9

4. 75. Et in ea caluarie mon-
tem.

15. 2. 150. Magnus musi-
cus dicitur.

ibid. 27. 154. Eius
primatum ex quatuor deduxit

Apostolus.

ibidem. 13. 151. &
seq. In terram descendens, pacem

per Angelos nunciauit, & ad
celum rediens, discipulis in te-
stamento reliquit.

10. 69. 96. Scitans quatrduanum Laza-
rum, fleuit ob quatuor causas.

11. 52. 110. Non legitur, quod
suscitauerit quantum mortuum,

& quare.

15. 57. 157. Ad qua-
tuor Iudices in passione du-
ctus fuit.

11. 53. 110. Flagella-
tus, a quatuor ministris.

ibid. 54. & quatuor instrumentorũ
generibus.

ibidem. 55. Eius ve-
stes diuise sunt in quatuor par-
tes, & in quatuor milites.

ibid. 56. Crucis moriẽ elegit ob qua-
tuor causas præcipuas.

ibidem. 58. 111. Quatuor modis osten-
dit

dit suum in nos amorem. 13.
 50. 137. Quatuor clauis affi-
 xus Cruci. 11. 69. & seq. 112.
 Non commisit matri suae li-
 cet sanctissima clauis Eccle-
 sia. 18. 8. 198. Vocatus Admi-
 rabilis. 13. 13. 105. Eius qua-
 tuor digiti sub pede Petri in-
 lotione illa cene; quid indica-
 rint. 17. 30. 181. Eius verba ad
 beatum Policarpum; pro ineffa-
 bili amore animarum. 18. 42. 204
 Ciuitas ad sui perfectionem di-
 uersas debet habere hominum
 conditiones; ac diuersos gradus.
 1. 14. 5. Sine pauperibus dicitur
 imperfecta. ibidem. 15. Facta
 est eo ipso, quo Princeps consul-
 te vocat aliquod opidum, ciui-
 tatem. 5. 25. 50. In suum Epi-
 scopum rebellis, priuatur Epi-
 scopali dignitate. 19. 40. 216
 Classes quatuor semper erant Ro-
 ma paratae ad omnem Belli ma-
 teriam. 15. 42. 136
 Clauis quatuor fuerunt, quibus af-
 fixus fuit Cruci Redemptor
 noster. 11. 69. & seq. 112
 S. D. N. Clemens VIII. inter
 potentissimos Reges Hispaniae,
 & Galliae pacem conciliauit.
 10. 68. 96. In publico Consisto-
 rio Regias Philippi II. Regis
 nostri laudes commendauit. 12.
 20. 119. Eidem Alexandrinus Pa-
 triarcha Gabriel per legatos
 obedientiam dedit. 20. 34. 229
 Lateranensem Ecclesiam signan-
 ter mirifice illustrat. 16. 33. 169
 Clerici sine commendatitijs litte-
 ris non sunt admittendi ad Ec-

clesiastica officia. 13. 43. 136.
 Egentes. & pauperes sunt co-
 piofis, ac diuitibus iungendi.
 19. 19. 213
 Clerus vniuersus desert in capite
 coronam. & rasuram ob memo-
 riam Petri Apostoli. 15. 7. 150
 Cognatio spiritualis plures in iu-
 re effectus operatur. 5. 39. 52
 Collegia ab Episcopo gubernan-
 da cum consilio quatuor viro-
 rum. 14. 36. 146
 Colores quatuor praecipui in
 Ecclesiasticis officijs. 13. 58. &
 61. 139
 Commissiones causarum in par-
 tibus, quibus faciendae. 14. 35.
 146
 Communicatio Priuilegiorum,
 quid operetur. 5. 36. 52
 Communis opinio est, quam post
 glossam tenent duo famosi do-
 ctiores. 2. 6. 12. Facit, quod res
 amplius non potest dici dubia.
 ibidem. 28. 15
 Componere librum iniure, sudo-
 ris, ac vigiliarum negotium est
 10. 24. 89
 Compostellana Ecclesia nobilita-
 ta à Iacobo Apostolo. 3. 39. 27.
 Dicta fuit Apostolica. ibidem.
 Nunquam fuit Patriarcha-
 lis. ibidem. 40. 28
 Concilium generale exigit qua-
 tuor conditiones. 12. 64. 125.
 Ad illud vocandi sunt quatuor
 praecipui Patriarchae. 19. 52.
 218. Eius decreta subscriben-
 da sunt à quatuor Patriarchis
 ibidem. 54. 219
 Concilia prima quatuor Ecclesia
 cele-

celeberrima habentur. 12. 52.

123

Concilia quatuor fuerunt celebrata in Basilica. S. Petri. 15.

9.

157

Conciliorum quatuor genera. 12.

67.

125

Concilium provinciale nō potest amplius appellari Sancta synodus, licet antea per mille. & amplius annos eo epitheto utebatur. 6. 23. & 25.

65

Concordia, ac pacis fructus multifunt. 10. 55.

93

Confratris laudabiles institutæ, ad pacem inter discordes conciliandam. 10. 64.

95

Coniecturis non est locus in clavis. 4. 15.

36

Connexorum idem est iudicium.

5. 37.

52

Consecratio Eucharistiæ quatuor exigit substantialia verba. 11. 33. 107. Alia quatuor vide ibidem. 35. & seq.

Consistorium est Tribunal Papæ. 19. 24. 214. In eo gratia, & ardua expedienda. ibidem. 26. In eo an esse, ac sedere debeant quatuor Patriarchæ. 20. 21. & seq.

225

Constantinopolis Dei admonitu edificata fuit. 10. 1. 85. a Constantino Imperatore nomen accepit, quæ antea Bizantium vocabatur. ibidem. 3. Aeterna ciuitas dicta. ibidem. 3. Condita anno quinto post Nicænum Concilium. 6. 14. 63. Dicta fuit Roma noua. 17. 75. 191. Ibi electa fuit semina in Patriar-

cham. 18. 6.

198

Constantinopolitana Ecclesia, fuit ex tempore Constantini inter quatuor præcipuas Ecclesias, sed non ut verè patriarchalis. 6. 17. 60. Vocata fuit mater Christianorum Orthodoxæ Religionis. 10. 4. 85. Dicta etiā fuit mater Ecclesiarum. 17. 82. 193. Tempore Vigilij Papæ facta vere Patriarchalis. 10. 5. 86. An facta Patriarchalis, priusquam Hierosolymitana. ibidem. 6. De iure semper est subiecta Romanæ. 17. 81. 192. et seq. Ob consequendū Patriarchatum scandala multa orta sunt. 10. 56. 93. Illius erectio, & Hierosolymitanæ cessit in honorem Petri Apostoli. 4. 27. 38. & 15. 1. cum seqq. 149. & seq.

Constantinopolitanum primum Concilium instituisse, ac diuifisse Patriarchatus, qui docuerint. 6. 2. & 4. 61. Eius mens qualis fuerit. ibidem. 5. Eius Canon 3. alias. 5. Subreptitius fuit. ibidem. 6. & 7.

62

Constantinopolitanum Conciliū Secundum tempore Iustiniani Imperatoris non sub Iulio, sed sub Vigilio celebratum fuit. 9. 35.

81

Constantinopolitanus Patriarcha habebat viginti sex Archiepiscopos suffraganeos. 10. 74. 97. Præsumpsit convocare Generale Concilium. 18. 31. 202. In iurijs affectis, & relegauit legatos Sedis Apostolicæ. ibid. 29. 201.

Voluit

I N D E X.

voluit de primatu contendere
 cum Romano. *ibidem.* 32. Cogebatur
 sedere ad pedes Imperatoris. 17. 89. 94. Idem poterat,
 quod poterant Alexandrinus,
 & Antiochenus. 3. 67. 57. Non
 gubernat navem Ecclesia, sed
 scapham. 17. 83. 193
 Constantinopolitanus Patriarchatus
 verè erectus, maxime ob conciliandam
 pacem inter Græcos, & Latinos. 10. 73. 96.
 & seq.
 Constantinus Imperator non crexit
 Patriarchales sedes, ut falso putat
 hæretici. 6. 18. 64. Meruit, quod
 eius ciuitas esset verè Patriarchalis
 Sedes. 10. 14. 87. & 16. 17. 165. Insignem
 fecit Ecclesie donationem. 10. 10. 86.
 Fecit eam donationem in die quarta
 sui baptismatis. 14. 28. 145. Romanum
 Imperium munivit veneranda Christianorum
 fide. 10. 14. 87. Sepultus fuit
 Constantinopoli in atrio Ecclesie S. Petri. 15. 11. 151
 Constantius Imperator ab exilio
 reuocauit S. Hilarium, quia illi
 librum detulit. 10. 23. & 25. pag. 89
 Constitutiones iuris Orientalis probant
 quatuor esse ultra Romanum, præcipuos
 Patriarchas. 10. 87. 99
 Conuictus dicitur aliquis quatuor
 modis. 12. 26. 120
 Correlatiuum cessat, ubi non est
 subiectum. 6. 14. 63
 Corporale dicitur etiam lintheamentum. 11. 43. 109

Creatura, qui dicantur in supplicationibus
 Papæ offerendis. 17. 63. 188
 Creare propriè solius est Dei. 17. 63. 188
 Crimina morte digna, quæ sint. 17. 57. 186
 Crux fuit vitæ hieroglyphicum. 11. 61. 111
 Crux Christi quadrata, & quatuor
 literas habet. 11. 60. 111. In stipite
 habebat tabulam, ubi separatim
 pedes Christi clauis infixi fuerunt.
ibidem. 69. & seq. 122. Constabat ex quatuor
 generibus lignorum. *ibidem.* 68. Illius
 titulus quatuor habet dictiones. 13. 23. 133
 Caiatij opinio impugnatur. 1. 29. & seq. 7
 Curatis beneficijs præficiendi sunt
 à quatuor examinandi. 13. 36. 135
 Curia Regum, quando in Caluarie
 montem conuerti dicatur. 19. 36. 215

D

David vicit Goliath Philisteum. 15. 53. 157. Posuit
 quinque lapides in pera sua, et
 quid significent. 16. 43. 171
 Deambulatoria quatuor in domo
 saltus Libani. 15. 22. 153
 Decas plena integratur quatuor
 numeris. 11. 23. 106
 Decretales quatuor Epistola directæ
 Hierosolymitano Patriarchæ. 9. 21. 78
 Decretales quatuor Epistola Innocen.

nocent. III. applicat quatuor
animalia Ezechielis ad qua-
tuor principes Patriarchas .
c. 16. num. 4. pag. 161.
Decretalis Epistola intellectus
sumitur ex sua integra litera.
cap. 16. num. 8. pag. 162.
Decreti Gratiani emendatores alij
sunt, ab ijs, qui scholia fecerunt
ad Tomos Conciliorum. cap. 6.
nu. 8. pag. 62. Qualiter referat
verba Niceni Conc. in can. 6.
alias 8. in c. 17. nu. 79. pag. 192
Decretum Gratiani in quatuor
libros distributum, legitur .
cap. 12. num. 42. pag. 122.
Delictorum quatuor genera. c. 15
num. 48. & 55. pag. 156. & seq.
Delinquens emendatus, est admit-
tendus ad per se ipsos gradus, &
honores. c. 18. nu. 36. pag. 203.
Demonum quatuor genera. c. 11.
nu. 66. pag. 112. Eorum a lib.
similis est litigatio. cap. 10. nu.
59. pag. 94.
Determinatio respiciens plura de
terminabilia, pariformiter de-
terminat. c. 5. num. 38. pag. 52.
Deus coelestia, & terrena mode-
ratur. c. 1. num. 3. pag. 3. Veri-
tas est. c. 5. num. 12. pag. 48. In
re creatione uti voluit ver-
bo, fiat, ibidem, nu. 56. pag. 56.
Per incrementa temporum au-
xit scientiam spiritualium pa-
trū. c. 6. nu. 21. pag. 64. Omnia
fecit in pondere, numero, &
mensura. c. 11. nu. 2. p. 102. Qua-
tuor modis vocat homines ad
coelestem patriam. ibid. nu. 62.
et seq. pag. 3. Creavit rationa-

lem animam ob quadruplicem
finem. ibidem. nu. 64. pag. 112.
Posuit in firmamento duo lumi-
naria magna. cap. 15. num. 15.
pag. 152. Habet nomen qua-
tuor litterarum. ibid. nu. 35.
pag. 154. Honorat patrem in
filijs. c. 17. nu. 5. pag. 176. Eius
vindictam quatuor clamant.
cap. 15. num. 58. pag. 157. Eius
nomen quatuor litteris expli-
cant omnes fere gentes. cap. 11.
nu. 29. pag. 107. Eius attribu-
ta sunt quatuor, Potentia, Sa-
pientia, Iustitia, & Bonitas,
ibidem. num. 30. In eo sunt
quatuor substantialia. ibidem.
num. 31. Eius voluntas fuit,
ut successoribus Petri externi
honores tribuerentur, qui sibi
in terris debebantur. cap. 15.
num. 14. pag. 152. Eius boni-
tas per creaturas inuestigan-
da est. c. 17. num. 65. pag. 188.
Dicis causa aliquid fieri, signifi-
cat, non verè sed fictitiè, & ad
pompan fieri. cap. 9. num. 27.
pag. 79.
Dies in quatuor partes diuissus
ab Hebreis. c. 15. nu. 41. p. 155.
Digiti quatuor Domini sub Pede
Petri in lotionè cœna positi,
quid significant. c. 17. num. 30.
pag. 181.
Dignior tanto magis quis est,
quanto præest dignioribus.
cap. 17. num. 3. pag. 176.
Dignos omitti, & indignos assu-
mi; dolenter refert S. Hiero-
nymus. c. 14. nu. 26. pag. 145.
Dignitas pristina habita, honorẽ
confer-

- conferuat antiquo possessori .
c. 19. num. 32. pag. 215.
- Dignitas peccare non potest, sed
qui illa hēt. c. 18. nu. 48. p. 205.
- Dignitatis nomine factum, trā-
sit in successorem dignitatis.
cap. 10. num. 49. pag. 92.
- Dignitatum gradus quatuor ef-
se, multis placuit. c. 12. nu. 13.
pag. 118.
- Dilationes substantiales in Ro-
ta, quatuor sunt. c. 12. nu. 23.
pag. 119.
- Dionysius Magnus scripsit li-
bros de coelesti, & Ecclesiasti-
ca Hierarchia. c. 1. nu. 1. & 2.
pag. 3.
- Dionysij Gotthfredi expositio ad
Nouellam Iustiniani de Ec-
clesiast. tit. impugnatur. c. 17.
num. 33. pag. 182.
- Dyptihea in iure, quæ dicantur.
cap. 5. num. 40. pag. 53.
- Discipulus tenetur magistri sen-
tentiam defendere. c. 4. nu. 29.
pag. 38.
- Discipuli Domini ad breue tem-
pus transtulerunt Hierosoly-
mitanam Ecclesiam, ad Pellā,
& hoc iubente Domino. cap. 9.
num. 28. & seq. pag. 80.
- Disputatio suscipienda est, ut ne-
sciētibus fiat cognita, & scien-
tib. non onerosa. c. 3. nu. 3. p. 19
- Disputatio quatuor Patriarcha-
lium sedium pulchra, ac utilis
est. c. 19. nu. 3. & seq. pag. 211.
- Diuersitas Graduum in Republi-
ca, vniuersitatem conferuat.
cap. 1. num. 11. & seq. pag. 4.
- Diminutis est in nullo deficere,
non humanitatis. c. 20. nu. 229.
pag. 227.
- Diuortium verum est, cum sit
animo perpetuo diuertendi.
cap. 9. num. 30. pag. 80.
- Doctor intelligendus est, secun-
dum iura, quæ allegat. cap. 2.
num. 23. pag. 14.
- Doctoris opinio probabilis est, non
necessaria. cap. 4. nu. 2. pag. 33.
- Doctores, qui docent quatuor ef-
se præcipuas, ac veras Patriar-
chales sedes ultra Romanam,
allegantur. c. 2. nu. 2. 8. & seq.
maxime, nu. 27. pag. 11. & seq.
- Doctores quatuor primi Eccle-
sia, qualiter applicantur ad
quatuor Euangelistas. cap. 16.
num. 18. pag. 165.
- Doctorum singularia dicta, cum
grano salis sunt accipienda.
cap. 9. num. 13. pag. 76.
- Dolium vertere. Adagium. c. 18.
num. 62. pag. 208.
- Dolus possessoris facit, ut possit
iudex de iure futuri temporis
iudicare. c. 20. num. 3. pag. 222.
- Doni manere oportet belle fortu-
natum. Adagium. c. 13. nu. 42.
pag. 136.
- Domus quilibet Rex. Adagiū.
c. 17. num. 56. pag. 186.
- Dominici Bannes diuissio Con-
ciliorum, diminuta est. c. 12.
num. 68. pag. 125.
- Dominium in dubio intelligitur
directum. c. 17. nu. 13. pag. 178.
- Domini appellari reuerant ali-
quando seculares principes.
cap. 17. num. 70. pag. 190.
- Domus propria tutum cuilibet
refugium

refugium est, ac receptaculum.
 cap. 9. num. 23. pag. 79.
 Donatio Constantini Imperato-
 ris consentiente Senatu facta
 Papa Siluestro, & Ecclesie.
 cap. 10. num. 10. pag. 86. Illius
 tenor ubi seruetur, ac legatur.
 ibidem. nu. 11. & seq. Ab ali-
 quibus dicta fuit restitutio.
 ibid. nu. 42. pag. 91. Fuit re-
 muneratoria. ibidem. num. 43.
 Non fuit facta sub ea condi-
 tione, ut Constantinopolitana
 fieret Patriarchalis sedes. ibid.
 nu. 47. pag. 92. Quo die facta,
 & quibus consulibus. cap. 14.
 num. 28. pag. 145.
 Dubia res non dicitur, quando
 constat de communi opinione.
 cap. 2. num. 28. pag. 15.
 Duo sunt, quæ perficiunt omnes
 actus, Potestas videlicet, ac vo-
 luntas. cap. 10. nu. 75. pag. 97.
 De clara in numeris seqq.
 Dux à Ducatu vi expulsus, de-
 bet sedere in loco Ducum.
 cap. 19. nu. 46. pag. 217.

E

Ecclēsia in expugnabilis est,
 & qualiter sit munita. c. 1.
 nu. 4. pag. 3. Sponsa est Christi
 pudica, & incorrupta. cap. 13.
 nu. 2. pag. 130. Orbis, & Urbis
 eadem est. c. 16. nu. 22. pag. 167.
 Nihil habet inordinatum. c. 1.
 nu. 7. p. 3. Habuit bona ab eius
 exordio. c. 14. nu. 27. pag. 145.
 Habet quatuor precipua epi-
 theta. c. 12. nu. 59. pag. 124. Di-
 cta fuit aliquando naucula.
 s. 17. nu. 86. pag. 192. Proprie

comparatur naui magna. ibid.
 nu. 88. An perdat possessionem
 rei occupata à tyranno. cap. 20.
 nu. 7. p. 222. Tenetur remane-
 rare benemeritos, ne argui pos-
 sit de ingratitude. c. 10. nu.
 26. p. 89. Est ad exemplum trium-
 phantis constructa. c. 1. nu. 6.
 pag. 3. Varios habet Ecclesiasti-
 cos gradus sub Romano Pon-
 tifice eius visibili capite. c. 1.
 nu. 9. & seq. p. 4. & seq. Nun-
 quā moritur. c. 10. nu. 50. p. 92.
 Ecclesia triumphans varios ha-
 bet celestium spirituum ordi-
 nes. cap. 1. num. 8. pag. 4.
 Ecclesie matura deliberatio am-
 plectenda est, ommissis alijs ima-
 ginationibus. c. 4. nu. 42. pag. 42.
 Ecclesie dedicationem fingēs, de-
 gradatur. cap. 5. nu. 2. pag. 47.
 Ecclesie status in Missa quatuor
 insignibus verbis commenda-
 tur in praefatione. c. 11. nu. 37.
 pag. 108.
 Ecclesia ita bona expediūt, sicut
 anima corpori expedit. cap. 14.
 num. 23. pag. 144.
 Ecclesie bona quid sint, cap. 14.
 nu. 24. pag. 144. Et qualiter ex-
 pendenda. ibidem. nu. 25.
 Ecclesie ad sacerdotes pertinent,
 ut palatia ad Imperatores. c. 19.
 nu. 38. pag. 216. Apostolice di-
 cta fuerunt multa. c. 3. nu. 26.
 & seq. pag. 24. & seq. Quatuor
 visitandæ, pro anno Iubilei.
 cap. 14. num. 9. pag. 142.
 Ecclesiarum instantia, ac sollici-
 tudo versatur in multis vigi-
 lijs. cap. 15. num. 36. pag. 151.

I N D E X.

*Ecclesiastica secularibus sunt
præferenda. c. 9. nu. 47. pag. 218.*
*Ecclesiastici, in quos usus bona
Ecclesia expendere debent. c. 14.
nu. 24 & seq. pag. 144.* Ex qua-
tuor causis fiunt reprehensibi-
les. cap. 15. num. 47. pag. 156.
*Effectus à quo remouetur, remo-
uetur, & nomē c. 5. nu. 64 p. 57.*
*Egyptiorū sapientia a quaternione
cōprehēsa fuit. c. 12. nu. 11. pag.
112.* Licite Religio Christia-
na eam vendicat. ibid. num. 47.
*Elemosyna petenda est, absque
dedecore indumentorum Epi-
scopaliū. c. 5. nu. 33. pag. 51.*
*Electio indignorum, & dignorū
omissio deploratur à S. Hiero-
nymo. c. 14. nu. 26. pag. 145.*
*Eligendus an sit potius, qui pec-
cauit, & penituit, quā qui sem-
per bonus fuit. c. 18. nu. 40. p. 204.*
*Elias Propheta magis gloriosum
reddit sacrificium suū, ex quo
super ligna, & holocaustum
verse fuerunt quotuor ille hy-
dræ aquæ. c. 18. nu. 51. p. 206.*
*Eliseo Propheta cenaculum fa-
ctum fuit, & in eo, quatuor pa-
rata fuerūt. c. 15. nu. 22. p. 153.*
*Emendans subtiliter alterius fa-
ctum, laudabilior est primo in-
ventore. c. 20. nu. 19. pag. 228.*
*Emendatus à primis lapsibus pōt
in Episcopū, Cardinālē, & Pa-
pam eligi. c. 18. nu. 37. & seq.
pag. 203. & seq. Et quādo quis
dicatur emēdatus. ibid. nu. 43.*
*Enim, hæc dīctio in consecratione
Eucharistia nō est de substātia,
sed de præcepto. c. 11. n. 34. p. 107.*

*Ens omne in quatuor species di-
uiditur. c. 11. nu. 25. pag. 106.*
*Enunciatiua verba quādo di-
sponant. c. 16. nu. 10. pag. 162.*
*Ephesina Ecclesia dicta fuit. Apo-
stolica, ob Apostolum Iuan-
nem. cap. 3. num. 37. pag. 26.*
*Ephesinus Antistes sedebat an-
te Metropolitanos, licet non
esset Patriarcha. ob reuerentiā
Sedis. cap. 3. nu. 41. pag. 28.*
*Episcopalis ordo unus. c. 1. cap. 1.
num. 21. pag. 6.*
*Episcopales tituli possunt de no-
uo erigi à Papa in terris infi-
delium. c. 19. nu. 8. pag. 212.*
*Episcopatus titulares in sacro Cō-
sistorio expediuntur, sicut &
alij, qui clerū, & populū Chri-
stianū habēt. c. 19. nu. 25. p. 214.*
Quibus sint dandi ibid. nu. 22.
*Episcopi appellatur Throni. c. 3.
nu. 31. pag. 25.* Qui auctoritate
Papæ assumuntur, verē sunt
Episcopi. c. 5. nu. 70. p. 38. Mul-
ta specialia habēt, ut remunc-
rent, seruitia facta Ecclesie.
c. 10. nu. 28. & seq. p. 89. Quan-
do dicantur conuētere curias
Regū, in Caluaria montem,
seu locum. c. 19. nu. 36. pag. 215.
*Celebrant Synodale Conciliū.
c. 12. nu. 71. pag. 126.* In Cōci-
lio Generali diuiditur in qua-
tuor nationes, & disensas res
per quatuor deputationes ap-
probāt. ibid. nu. 63. pag. 125. Ad
Conciliū Generale quatuor de-
bent habere requisita. ibid. nu.
65. Plura habēt epitheta. c. 17.
n. 61. p. 187. In partē sollicitu-
dinis.

INDEX.

dinis sūt vocati. cap. 13. nu. 33.
 pag. 134. Quatuor debent habere
 qualitates. ibid. nu. 3. Qua
 re utatur baculo pastoralis cur
 uato. c. 17. nu. 50. pag. 185. Om
 nes, non dicantur habere Epi
 scopatū. vniuersalē. ibid. nu. 47.
 Episcopi titulares quibus nomini
 bus appellentur. c. 10. nu. 9. &
 seq. pag. 212. A quibus parui
 pendatur. ibid. nu. 16. pag. 213.
 Ad quid teneatur. ibid. nu. 22.
 pag. 214. Sunt verē Episcopi.
 ibidem. nu. 13. pag. 212. 109
 Episcoporum gradus an triplex sit,
 vel quadruplex. c. 1. num. 20.
 & 24. pag. 6.
 Episcopus in infirmitate, & mon
 te vicini Episcopi ad quid te
 neatur ex Valentino Concil.
 c. 6. nu. 27. p. 65. Quō se genat in
 subditos. c. 1. nu. 13. p. 4. Debet
 esse fons concordie. c. 10. nu. 65.
 pag. 95. Debet ita diocesim gu
 bernare, ut ad oēs mūdi Eccle
 sias gloria suā gubernationis
 perueniat. c. 17. nu. 47. p. 185.
 Vnus dēt esse in Ecclesia, qui
 ceteris præsīt. ibidem. num. 48.
 Potest pēsonē imponere, ut re
 muneret seruitia Ecclesie fa
 cta. c. 10. nu. 30. p. 89. Non po
 test aliquē Canonizare. c. 17.
 nu. 55. p. 186. Neq; sublimior,
 neq; inferior est, ex abundātia,
 vel defectu diuitiarū. c. 19. nu.
 15. pag. 213. In Ecclesia certa
 re debet, non in palatio. ibidē
 nu. 37. p. 216. Ab Episcopatu
 malitia plebis eiectus, honorem
 conseruat Episcopālē. ibid. n. 41

Equus semel commodatus Pa
 pe Ioanni primo itineris cau
 sa, postea semper repulit domi
 nam suam. c. 18. nu. 10. p. 198.
 Et, Dilectio ista ponitur inter
 eque principalia, repetitque
 precedentium qualitatem. c. 5.
 num. 45. pag. 54. Est de sub
 stantia Sacramenti Baptismi.
 ibidem. num. 51. pag. 55.
 Euangelistarum significationem
 in Ecclesia retinent quatuor
 praeipui Patriarchae. cap. 2.
 nu. 18. pag. 13. & c. 16. nu. 17.
 & 19. pag. 165.
 Euangeliorum codex solitus erat
 apponi in medio Concilij Gene
 ralis celebrandi, cum quadam
 Sella Regia. cap. 12. num. 62.
 pag. 125. & cap. 19. num. 54.
 p. 219. Ei debetur reuerentia,
 sicut Imagini Christi. cap. 18.
 num. 19. pag. 200.
 Euangelium quatuor libros con
 tinet quatuor Euangelistarū.
 cap. 12. num. 48. pag. 122. Au
 diendum est in Missa non se
 dendo, sed stando cū reueren
 tia. cap. 18. nu. 20. pag. 200. Vt
 in Missa post Epistolam lega
 tur, ordinauit Concil. Valen
 tinum. cap. 6. num. 28. pag. 66.
 Eius prædicatio ab Hierosoly
 ma inchoanda. c. 9. nu. 12. p. 76.
 Euangelium Ioannis. cap. 21. in
 illis verbis. Ascendit Simon
 Petrus, & traxit rete in ter
 rā plenum magnis piscibus,
 centum quinquaginta tribus,
 indicauit numerum suffraga
 neorum. Antiocheni Patriar
 chatus

I N D E X.

ebatus. cap. 7. num. 9. pag. 69.
 & seq.
Eugenius IIII. prætulit Cardinales ipsis quatuor Patriarchis. cap. 17. num. 24. pag. 179.
 Ostendit, quatuor esse Patriarchas præcipuos. cap. 4. num. 37. pag. 41.
Eum ausculta, cui quatuor sunt aures. Adagium. cap. 11. nu. 19. pag. 105.
Euodius Martyr post Petrum Primus Antistes Antiochenus. cap. 3. num. 47. pag. 29.
Ex, Dicitio est, causam proximam, & immediatam significans. cap. 4. num. 49. pag. 43.

F

Fabri quatuor insignes in Sacra Scriptura. cap. 15. nu. 65. pag. 158.
Fabrica Basilicæ S. Petri optima consideratione conseruabit antiquam quatuor secularium principum sepulturam, in atrio illius Ecclesiæ. cap. 15. nu. 12. pag. 151.
Fabrica insignis facta à S. D. N. Clem. VIII. in Ecclesiæ Lateranen. & quare. c. 16. nu. 33. pag. 169.
Falsitatis imago est, quod non est verisimile. c. 18. nu. 9. pag. 198.
Fauorabilis est remuneratoria dispositio, & ideo interpretatione amplianda. c. 10. num. 52. pag. 93.
Fœmina nunquam fuit electa Roma in Papam. cap. 18. nu. 7. &

seq. pag. 198. Constantinopoli fuit electa in Patriarcham. ibidem. num. 6. Nunquam potuit in suum equum ascendere, ex quo in eo sedit Ioannes Papa Primus. ibidem. num. 10.
Fœmina apud Pepulianos hereticos officia Præbyterorum, & Sacerdotum exercebant. c. 18. num. 5. pag. 198. Notantur de illo, & simili excessu ibidem. num. 2. & seq.
Fiat, est verbum presentis temporis. cap. 5. nu. 58. pag. 56. Eo usus est Dominus in rerum creatione; & utitur Papa in cœssionibus faciendis. ibid. nu. 56.
Fictio, est de casu certo contrario cap. 5. num. 28. pag. 50. In casu ficto idem operatur, quod veritas in casu vero. ibid. nu. 31.
Reperitur iuxta decem prædicamenta Aristotelis. ibidem. num. 28. Introducta est ad notabilem effectum deductum, equitati naturali non repugnantem. ibidem. num. 30.
Ficulnea Euangelij fructum non fecerat tribus annis. cap. 15. num. 56. pag. 157.
Finalis causa dicitur fons causarum. cap. 3. nu. 9. pag. 21.
Flavius Antiochenus Abbas fuit primus, qui decantauit gloriosam illam clausulam Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. cap. 5. num. 47. pag. 54.
Fons concordie appellatur Episcopus. cap. 10. num. 65. pag. 95.
Fons Iacob positus fuit in medio Ecclesiæ quadrifide. c. 12. nu. 57. pag. 124. For-

I N D E X.

Formata Epistola inuenta fuit à Nicæno primo Concilio. c. 13. num. 44. & 46. pag. 137. Quatuor habet litteras notabiles. ibidem. num. 45. pag. 136.

Forma quatuor interpretadi legem. c. 17. num. 77. pag. 127.

Fortè, est dictio dubitandi. cap. 3. num. 51. pag. 29.

Fortiores resurgunt aliquando lapsi. cap. 18. num. 39. pag. 204.

Fortuna ab Antiquis sculpta super rotundum lapidem. & quare. cap. 11. num. 16. pag. 105.

Forus causarum appellatur à Plutarcho impiorum Regio. cap. 10. num. 58. pag. 94.

S. Franciscus apparuit Innocentio III. pro Ecclesia Lateranensi. cap. 16. nu. 35. pag. 169.

Furtum magnum committit, qui alterius M. S. Codicem furatur. cap. 10. num. 25. pag. 39.

Futurum tempus quando sit in iure considerabile. c. 20. nu. 2. 6. & seq. pag. 222.

G

Gabrielis Card. Paleotti opinio expensa, an congrua Illustrissimi Cardinales dicatur creatura Papæ. cap. 17. num. 68. & seq. pag. 189.

Gabriel Alexandrinus Patriarcha per legatos suos dedit obediētiam S. D. N. Clemen. VIII. per notabilia Epitheta. cap. 17. num. 37. pag. 183. & cap. 20. num. 34. pag. 229.

Galleri quatuor Cardinalitij, qui

deseruntur ante Romanum Pontificem, dum solemniter equitat, quid significant. c. 13. num. 26. pag. 133.

Gaudium verum habet quatuor conditiones. cap. 13. num. 54. pag. 138. Fit in cælo de pœnitentia peccatoris. c. 18. nu. 41. pag. 204.

Geminatio actuum denotat animi deliberationem. c. 2. nu. 30. pag. 15.

Generales Ordinū, seu Religionū habent quatuor Assistētes. cap. 14. num. 37. pag. 146.

Generalis sermo non comprehendit personam loquentis. c. 17. num. 45. pag. 184.

Gilberta Anglicana dicitur, quod librū scripserit de Necromantia. c. 18. num. 7. pag. 198.

Gilbertus Genebrardus ex tempore Iacobi Apostoli fratris Domini vocat Hierosolymitanam Ecclesiam, Patriarchalē sedem. c. 9. num. 33. pag. 80.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, à quo primo decantata fuit. c. 5. nu. 47. pag. 54. Probat hæc clausula æqualitatem in diuinis personis. ibid. nu. 49. Fugat Demones. ibid. num. 48. Vsu recepta fuit, omis sis duobus alijs clausulis. ibid. num. 50.

Glossa iuris in multis locis docuit quatuor esse præcipuos Patriarchas ultra Romanum. cap. 2. nu. 2. pag. 11. Est naus in qua per iuris pelagus nauigantes, ducimur in portum claræ veritatis.

I N D E X.

- ritatis. ibidem. nu. 5. Est Idolum scholarium. ibidem. nu. 4. Est maioris auctoritatis, quā alterius cuiuscumq; doctoris. ibidem. num. 3. & 7. Sequuta à duobus insignibus I.C. cōstituit communem opinionem. ibidem. nu. 6. pag. 12. Aliquando errauit. c. 9. num. 18. pag. 78. Glossatoris Regularum Cancellariae expensa opinio. cap. 16. num. 32. & seq. pag. 168. Gradus Ecclesiastici varij sunt in Ecclesia constituti. cap. 1. num. 9. & seq. pag. 4. Grammaticos etiam solēt aliquando. I.C. allegare. cap. 1. nu. 42. pag. 9. Grandensis Patriarchatus nunquam fuit de quatuor precipuis. c. 2. nu. 31. & seq. pag. 16. Gratia gratiam parit. Adagium. cap. 10. num. 45. pag. 92. Gratia Pontificis per verbū fiat, habet essentiam gratiae. licet crearet forma probatoria. cap. 5. num. 57. pag. 56. Gratiam referre, interest Reipublicae. cap. 10. num. 21. pag. 88. Gratianus diuissit Decretum in quatuor libros. cap. 12. nu. 42. pag. 122. Eius inscriptio ad c. ad hoc. 89. dist. expenditur. c. 1. nu. 12. pag. 4. Eiusdem inscriptio ad cap. vrbes. 80. dist. animaduersa. c. 3. num. 14. pag. 22. Eius errores, qui cumularint. cap. 9. num. 34. pag. 81. Grauis causa dicitur, quae pertinet ad honorem Ecclesiae. c. 19. nu. 23. pag. 214. Et, quae praesentiam, & Decretum Papae requirit. ibidem. num. 28. Graecae Ecclesiae in multis discrepant à Latina. cap. 12. nu. 70. pag. 126. Graecae quatuor litterae in Formata Epistola. cap. 13. num. 45. pag. 126. Graeci ab unitate Ecclesiae Romanae recesserūt multis captis occasionib. c. 10. nu. 72. pag. 96. Quando verē rediēt ad obedientiam Romani Pontificis, tunc liberi erunt à tyrannica Turcarū oppressione. cap. 20. nu. 9. pag. 223. Gregorius Magnus noluit appellari vniuersalis, ob plures causas. cap. 17. num. 70. pag. 190. In litteris Apostolicis introduxit clausulam illam, videlicet, seruus seruorum Dei. ibid. nu. 72. Aperte docuit, quatuor esse principales Patriarchas, ultra Romanum. cap. 4. nu. 30. pag. 39. Eius insignis humilitas, cum Abbate Ioanne. c. 17. num. 71. pag. 190. Gregorius XI. declarauit Primatum Lateranensis Ecclesiae ad omnes vrbes, & Orbis Ecclesias. cap. 16. nu. 36. pag. 169. Gregorius XIII. notabiliter ponderauit magnam in Romano Pontifice negotiorum molem. cap. 4. num. 12. pag. 35. Gulielmus Durandus vulgo speculator in anno 34. edidit suū speculum iuris. cap. 2. num. 11. pag. 12. Gulielmus tyrus Metropolita per*

per notabilia verba scripsit ve-
rum Patriarchatum Hieroso-
lymitanum. c. 9. nu. 17. pag. 77.

H

Halleluia ab Aggeo Prophe-
ta primo in terra decanta-
ta fuit. c. 13. nu. 52. p. 138. Qua
druplex dicitur in fine Psal-
morum tempore Paschali. ibid.
num. 53.

Henrrichus Card. Hostien. lumē
iuris, & profundissimus cano-
nista dicitur. c. 2. nu. 9. pag. 12.

Hercules natus fuit in quarta
luna. cap. 11. nu. 14. pag. 105.

Hæreticus, ut quis propriè sit, qua-
tuor debent concurrere. c. 12.
num. 50. pag. 123.

Hæretici conantur minuire au-
thoritatem iuris canonici. c. 5.
nu. 7. pag. 48. Vocant nos Pa-
pistas à Papa cap. 13. num. 17.
pag. 132. Lumen claritatis non
vident. cap. 17. nu. 43. pag. 184.
Dolose tradunt, quod Costan-
tinus Imperator instituit Pa-
triarchales sedes. c. 6. nu. 18. &
seq. pag. 64. Aliquando sederūt
in quatuor Patriarchalibus se-
dibus, Constant. Alexand. An-
tioc. & Hierosolym. cap. 18.
nu. 33. pag. 202. Blasphemant
Patriarchale nomen. cap. 19.
nu. 7. pag. 212.

Hæreticum est, dicere, quod Titu-
lares Episcopi non sunt verè
Episcopi. c. 19. nu. 13. pag. 212.
Et dicere, quod Papa non est
superior aliorum Patriarcha-

rum. c. 17. nu. 38. pag. 183.

Hydria quatuor aqua super li-
gna, & holocaustum Elie Pro-
pheta versa, magis gloriosum
fecerunt illius sacrificium.
cap. 18. num. 51. pag. 206.

Hieremias Propheta fuit typus
Papæ. c. 15. num. 61. pag. 157.

S. Hieronymus qualiter notet hæ-
reticos prælatos Orientis. c. 18.
nu. 34. pag. 203. Cōqueritur,
quod favore humano assuman-
tur indigni, dignis prætermis-
sis. c. 14. num. 26. pag. 145.

Illustrissimi Domini Hieronymi
Card. Matthæi Sacrae congre-
gationis Concil. Trid. præfetti
cōmendatio. c. 6. nu. 32. pag. 66.
Eiusdem Domini Card. ad au-
ctorem Epistola, circa verba
illa. Sancta Synodus; quibus
Prouincialia Concilia uteban-
tur. ibidem.

Hierosolyma electa à Domino ad
redimendum genus humanū.
c. 9. nu. 4. pag. 75. Consultè non
est locus summi Sacerdotis.
ibidem. num. 11. pag. 76. Varia
habuit nomina. ibid. nu. 3. et 5.
pag. 75. A Turcis appellatur
Lecousk, idest Vrbs sacra. c. 19
num. 50. pag. 218.

Hierosolymitana Ecclesia ordi-
natione Petri Apostoli commis-
sa Iacobo Apostolo. c. 3. nu. 28.
pag. 25. Dicta fuit Apostolica.
ibid. nu. 29. & 35. p. 26. & ibid.
nu. 39. pag. 27. Dicta fuit alia-
rum Ecclesiarum Mater. c. 9.
num. 6. & seq. pag. 75. Mater
Christiani nominis. ibid. nu. 8.

- Mater Religionis. ibid. nu. 9. pag. 76. Ex Antiocheno, & Alexandrino Patriarchatu; verè Patriarchalis facta. ibid. n. 15. & seq. pag. 75. Facta Patriarchalis cum alijs tribus, cessit in magnum Petri Apostoli honorem. c. 4. nu. 27. pa. 38. & c. 15. per totum. pag. 149. & seq. Tempore Constantini non erat verè Patriarchalis, licet inter quatuor Ecclesias præcipuas numerata esset. c. 6. nu. 17. p. 64.*
Hierosolymitana loca sacrum nomen conseruant. cap. 19. nu. 48. pag. 218.
Hierosolymitanus Patriarcha, tres Palestinas possidebat. c. 9. nu. 14. pag. 76. Inter viginti quinque suffraganeos quatuor habebat Metropolitanos. ibid. num. 16. & seq. pag. 77. & seq. Præsumpsit aliquando primatum habere in Ecclesia. ibid. num. 10. pag. 76.
Hierusalem quadruplex consideratur. c. 9. nu. 1. pag. 75. Clarissima Urbs est Orientis. ibid. n. 2.
S. Hilarius ab exilio reuocatus fuit à Constantino Imperatore, quod ei librum detulerit. c. 10. nu. 23. & 25. pag. 89.
Hispania Rex per excellentiam appellatur Catholicus. cap. 7. num. 13. pag. 70.
Hispania leges Partitarum expressè ostendunt, quatuor esse præcipuas sedes Patriarchales ultra Romanam. c. 10. nu. 88. pag. 99.
Homo est nobilissima creaturatum. c. 11. nu. 26. pag. 106. Quatuor modis vocatur ad cœlestē patriam. ibidem. nu. 62. & seq. pag. 111. Quatuor modis peruenit ad lucem huius mundi. c. 12. nu. 8. et seq. pag. 117. Quatuor habet præcipua membra. cap. 15. num. 21. pag. 153.
Hominum corpora, & merita deferunt. c. 14. num. 7. pag. 142.
Honesti mores sunt conseruandi in Republica. c. 12. nu. 35. pag. 121.
Honestum propter se est eligibile. c. 12. nu. 35. pag. 121.
Honor est exhibendus ob pristinam habitam dignitatem. c. 19. num. 32. pag. 215.
Honor, & vita equiparantur. c. 19. nu. 23. pag. 214.
Humana societas discordia, & dissensione dirimitur, ac dissipatur. c. 10. num. 63. pag. 95.
Humanum caput repertum fuit à Iacientibus fundamenta Capitolij. c. 16. nu. 25. pag. 167.
Hypochripsis plerunque ex paupertate oritur. cap. 19. num. 18. pag. 213.
Iacobus, & Ioannes Apostoli fratres qualiter fuerint in terra consequuti dexterā, & sinistram à Domino. c. 3. nu. 38. pag. 26. & seq.
Iacobus Apostolus frater Ioannis meritò insignis est Hispania Patronus. cap. 3. num. 36. & seq. pag. 26. & seq.

Iacobus

I N D E X.

Iacobus Cuiatius iura Valentini Gallis interpretatus est. c. 1. nu. 29. p. 7. *Quomodo vocetur à Petro Fabro. ibidem. Impugnatur. ibidem.*

Ianitores præcipui Quatuor erant. cap. 15. num. 12. pag. 151.

Ianus depingitur Quadrifrons, & quare. c. 11. nu. 18. pag. 105

Idea omnium, quæ creata sunt, dicitur quaternarius numerus. c. 11. nu. 24. pag. 106.

Iesuitarum Patrum commendatio. c. 14. nu. 38. pag. 147.

Ietro quatuor comendauit Moyse. c. 12. nu. 21. pag. 119.

Ignorare vim verbi, de quo suscepta est disputatio, absurdum est. c. 1. num. 39. pag. 9.

Illatio non fit ex separatis. cap. 3. num. 35. pag. 52.

Illegitimi in dubio habent contra se quatuor præsumptiones. c. 13. num. 8. pag. 130.

Illustres dicuntur Patriarchæ, sicut Reges. c. 17. nu. 19. & 21. pag. 178.

Imagines Christi Crucifixi multe reperiuntur cum quatuor clauis. c. 11. nu. 70. pag. 113.

Imagini Saluatoris, & Codici Euangeliorum, par debetur reuerentia. c. 18. nu. 19. pag. 200.

Imperator verus est modo apud Germanos, non apud Græcos, vel alios. c. 5. nu. 69. pag. 58. *Debet habere quatuor requisita.* c. 12. nu. 16. pag. 118. *Est culmen dignitatum secularium.* c. 15. nu. 16. pag. 152. *Comparatur Luna.* ibid. nu. 18. *Quatuor*

habebat olim præfectos prætorio principales. c. 2. nu. 15. pag. 13. *Non habet ius eligendi Pontificem, nam facultas ei concessa, abrogata est.* cap. 10. nu. 37. & seq. pag. 90. & seq.

Imperatores in sepulchro Petri Apostoli, velut ianitores sunt in aulis Imperatorum. cap. 15. num. 11. pag. 151.

Imperatores Constantinopolitani cogebant Patriarchas sedere ad eorum pedes. c. 17. num. 89. pag. 194.

Impium est, negare manum conuersis. c. 18. num. 36. pag. 203.

In circuitu ratione sedis Romanæ Quatuor sedes esse debere, ex antiqua collectione Decretalium constat. in c. 20. nu. 27. pag. 226.

Indecentia non sunt, quæ sancti Patres sanxerunt. c. 4. nu. 41. pag. 42.

Indignos admittere, & excludere indignos, graue est. cap. 4. num. 33. pag. 39. & seq.

Indulgentia habet quatuor requisita. c. 14. num. 3. pag. 141.

Indulgentia concessa Ecclesiæ Lateranensi in die anniuersario consecrationis Pontificis. c. 16. nu. 35. pag. 169.

Indulgentiarum thesaurus unde Ecclesiæ acquisitus, & adunatus. c. 14. num. 2. pag. 141.

Infames solent fugere loca suæ nationis. c. 13. nu. 40. pag. 135.

Infidelium statum auxit discordia Catholicorum. c. 10. nu. 63. pag. 95.

I N D E X.

- Infima per media reducuntur ad
suprema.* c. 1. nu. 13. p. 4. & seq.
- Infra, Dicitur est, quæ includit
sua extrema.* c. 16. nu. 9. p. 162.
- Ingenuum est, fateri per quem,
quis proficit.* c. 11. nu. 10. p. 104
- Ingrati appellantur viles, ac tur
pes persona, non viuunt mora
liter, omnia habent vitia.* c. 10.
num. 20. pag. 88. Apud Mace
dones, Persas, & Athenienses
grauiter plebatur. ibi. nu. 18
- Ingratitudo ex omni lege pecca
tum est.* cap. 10. nu. 17. pag. 88.
- Ingratitudo est, aliorum scripta
sibi tribuere.* c. 11. nu. 8. p. 104.
- Ingratitudinis actio ad certos ca
sus redacta fuit, ne alias om
nia fora, ac tribunalia occupa
ret.* cap. 10. nu. 19. pag. 88.
- Initium, potissima cuiusque rei
pars.* c. 12. nu. 15. pag. 118.
- Inimicitia præsumitur inter liti
gantes ex ipsa natura litis.*
c. 10. num. 57. pag. 93. & seq.
- Inimicus multa malignauit in
Sancto.* c. 18. nu. 1. pag. 197.
- Iniuriosa propositio, quæ dicatur*
c. 5. nu. 72. pag. 58. & seq.
- Innocentius III. & docuit, &
decreuit quatuor esse Patriar
chales Sedes præcipuas pro di
gnitate Romanæ Sedis.* cap. 4.
nu. 32. & 35. p. 39. & seq. & in
c. 16. nu. 4 & seq. p. 161. & seq.
- Innocentius III. ut particula
ris doctor commentauit, ac illu
strauit ius canonicum.* cap. 4.
nu. 51. & seq. pag. 43. Concessit
Illusterrimis Cardin. Purpu
reum colorem, & qua signifi
catione. c. 17. nu. 69. pag. 189.
- Innominati contractus quatuor.*
c. 12. nu. 78. pag. 127.
- In Quadrū redigere. Adagium.*
c. 12. nu. 84. pag. 127.
- Inscriptio. c. noua. de pœniten. &
remiss. restituta.* c. 18. num. 3.
pag. 197.
- Instituere, inducit veram colla
tionem.* c. 4. nu. 36. pag. 41.
- Integra littera Decretalis, eluci
cidat eius mentem.* c. 16. nu. 8.
pag. 162.
- Integra duæ Decretaliū Innocē
tij III. applicant quatuor ani
malia Sacra Ezechielis, &
Ioan. Apostoli ad quatuor præ
cipuos Patriarchas.* c. 16. nu. 6.
& 17. pag. 161. & 163. & seq.
- Interdictum Ecclesiasticum in
officio peragendo, quatuor ser
uat requisita.* c. 14. n. 20. p. 143.
- Suspēditur à iure in quatuor
anni festiuitatib. ibid. nu. 21.*
- Intellectus, seu declaratio Cle
men. si summus Pontifex. & si
militer. de sent. excommunic.*
c. 5. nu. 18. & seq. pag. 49.
- Intellectus, seu declaratio Ex
trauag. Sancta Romana. de
elect. c. 5. nu. 45. pag. 54. ibidem.*
nu. 52. pag. 55. & c. 20. nu. 10.
pag. 223.
- Intellectus, seu declaratio Epi
stole Eugenij IIII. in Flo
rentino Concilio circa parem
essentiā quadruplicis Patriar
chalis dignitatis.* c. 5. num. 53.
pag. 55. & ibid. nu. 61. pag. 56.
- Intellectus seu declaratio. c. Con
stantinopolitana. 22. distin. in
cap. 6.*

- cap. 6. nu. 6. & seq. pag. 62.
Intellectus, seu declaratio Canonis 36. sextæ Synodi. in cap. 6. nu. 9. pag. 62.
Intellectus, seu declaratio Canonis. 28. sess. 16. Chalcedon. Concilij. in c. 6. nu. 9. pag. 62.
Intellectus, seu declaratio Canonis. 20. Antiocheni Concilij. in c. 12. nu. 69. & seq. pag. 125.
Intellectus, seu declaratio Canonis. 6. aliàs 8. Nicani. I. Concilij. in c. 17. nu. 74. & seq. p. 191.
Intellectus, seu declaratio. c. ius autem. dist. 1. in c. 12. nu. 73. & seq. pag. 126.
Intellectus, seu declaratio. c. Cleros. 21. dist. in c. 17. nu. 7. & 8. pag. 177.
Intellectus, seu declaratio. c. mos antiquus. 65. dist. in c. 17. nu. 74. & seq. pag. 191.
Intellectus, seu declaratio. c. sicut Domini vestimentum. 16. q. 7. in c. 11. nu. 56. pag. 110.
Intellectus, seu declaratio. c. Apostolica. de consecrat. dist. 1. in c. 18. nu. 24. pag. 201.
Intellectus, seu declaratio. c. 1. de constitutio. in 6. in c. 20. nu. 22. pag. 225.
Intellectus, seu declaratio. c. nullus Patriarcharum. 99. dist. in c. 17. nu. 42. & seq. pag. 184.
Intellectus seu declaratio, c. Primæ sedis. 99. dist. in c. 17. nu. 60 & seq. pag. 187. & seq.
Intellectus, seu declaratio Canonis. 39. Nicani Concilij. in c. 17. nu. 31. & seq. pag. 181.
Intellectus, seu declaratio. c. semel malus. de regul. iur. in 6. in c. 18. nu. 43. pag. 204.
Intellectus, seu declaratio Extrauag. ut prælatorum. de maioritate, & obed. c. 17. num. 25. pag. 180.
Intellectus, seu declaratio Extrauag. Antiquorū. de pœnit. & remiss. in c. 14. nu. 15. p. 142.
Intellectus, seu declaratio. c. 14. libri sexti Apostolicarum Constitutionum. S. Clementis. in c. 17. nu. 47. pag. 185.
Intellectus, seu declaratio Epistola Eleutherij Papæ ad Gallia Prouincias. in cap. 17. num. 47. pag. 185.
Intellectus, seu declaratio Epistola Sixti Primi Papæ ad Episcopos Hispania. in cap. 17. nu. 47. pag. 185.
Intellectus, seu declaratio. l. non quemadmodum. ff. de Iudicijs. in c. 20. nu. 3. & 6. pag. 222.
Intellectus, seu declaratio. l. 1. C. de caducis tollend. in cap. 16. nu. 28. pag. 167.
Intellectus, seu declaratio. l. in Orbe Romano. ff. de statu hominum. in c. 16. nu. 28. p. 167.
Intellectus, seu declaratio Iustini Imperatoris in Nouella 131. de Ecclesiasticis Titulis. in princ. in c. 17. nu. 33. p. 182.
Intellectus, seu declaratio. cap. 6. Canticorū in illis verbis. Reuertere reuertere sunamitis, &c. in c. 11. num. 63. pag. 111.
Intellectus, seu declaratio. c. 62. Isaia. in illis verbis, propter sion non tacebo. in c. 12. nu. 32. pag. 120. Intel.

Intellectus, seu declaratio. cap. 3.
Abacus, in illis verbis. Ascen-
des super equos tuos, & qua-
driga tua saluatio. in cap. 15.
num. 19. pag. 152.

Intellectus, seu declaratio stylli
curie, quo in supplicationibus
Romano Pontifici offerendis
aliqui vocantur Papæ creatu-
ræ; alij, deuoti Oratores. in
c. 17. nu. 63. & seq. p. 188. et seq.

Intellectus, seu declaratio illarū
Quatuor litterarum Roma-
manarum. S. P. Q. R. in c. 18.
nu. 55. & seq. pag. 207. & seq.
Intra quatuor esse. Adagium. c. 9
num. 22. pag. 79.

Inuenta, inueniendis non obstat.
c. 18. nu. 61. pag. 207.

Ioan. Andreas Tuba, & Fons iu-
ris canonici. c. 2. nu. 13. pag. 13.
Ioannis Turpini Rbemensis Ar-
chiepiscopi insignis locus de
Ephefina, & Compostellana
sede, ob Ioannem, & Iacobum
Apostolos. c. 3. num. 39. pag. 27.

Ioannes, & Iacobus Apostoli qua-
liter in terreno etiam Christi
Regno videantur consequuti
dexteram, & sinistram. cap. 3.
num. 39. pag. 27.

Ioānes Constantinopolitanus Pa-
triarcha præsumpsit conuoca-
re Generale Concilium. c. 18.
num. 31. pag. 202.

S. Ioannis Chrysostomi optima in
honorem S. Petri consideratio,
ampliatur. c. 15. nu. 11. & seq.
pag. 151.

Ionathæ Sacerdotium super qua-
tuor ciuitates constitutum.

cap. 15. num. 28. pag. 154.
Iosephus, & Abdelmassa legati
missi à Gabriele Alexandrino
Patriarcha obedientiam dede-
runt. S. D. N. Clemēti VIII.
cap. 20. nu. 34. pag. 229.

S. Isidori locus expensus, de nu-
mero Patriarcharum. in c. 3.
nu. 5. p. 19. & c. 4. nu. 2. pag. 33.

Iubileus sollemnis quatuor ha-
buit diuersa annorum tempo-
ra, centesimum scilicet, quin-
quagesimum, trigesimumter-
tium, & vigesimumquintum.
c. 14. nu. 6. pag. 141. Modo in-
dicatur quatuor vicib. in quo-
libet centenario. ibid. num. 11.

pag. 142. Eius materiam, qui
tractant, allegatur. ibid. nu. 4.
pag. 141. Huius anni 1600.
quaternaria obseruatione de-
coratur. ibid. nu. 14. pag. 142.
Quatuor Ecclesias Patriar-
chales visitandas præcipit. ibid.
nu. 9. Et in eo quatuor Porte
Sanctæ aperiuntur Romæ. ibi-
dem. num. 8.

Iubileus centesimus ab Ecclesia
primordijs capit. cap. 14. nu. 19
pag. 143. Indictus est ad tol-
lendam secularium ludorum
memoriam. ibid. nu. 13. p. 142.

Et in honorem Basilicarum
Petri, & Pauli. ibid. num. 12.

Iudæ Iscariotis proditio non po-
tuit nocere Apostolico Colle-
gio, sed tantum sibi. cap. 18.
nu. 46. pag. 205.

Iudæi contumeliosè raserunt ca-
put Apostoli Petri. c. 15. nu. 7.
pag. 150. Magis literam, quam
spiritum

spiritū sequuntur. c. 17. nu. 47.
 pag. 185. Abstulerunt à Psal-
 mo David, verba illa. à ligno.
 c. 11. nu. 57. pag. 111. Exarse-
 runt maiori inuidia in Chri-
 stum, ex die resuscitati Laza-
 ri quatrduani. ibidem. nu. 52.
 pag. 110.
 Iudex circa quatuor pericula
 versatur. c. 12. nu. 24. pag. 120.
 Ut cuncta rimetur, quatuor
 seruare debet. ibidem. num. 25.
 Quando posset de iure futuri
 temporis cognoscere. cap. 20.
 nu. 3. & 6. pag. 222.
 Iudicium humanum peruenitur
 quatuor modis. cap. 11. nu. 65.
 pag. 112.
 Iudicium multorum, integrum
 est. c. 2. nu. 29. pag. 15.
 Iudicium requirit quatuor per-
 sonas. c. 12. nu. 22. pag. 119.
 Iunior canonicus in voce capitu-
 lari equiparatur seniori. c. 6.
 nu. 35. pag. 67.
 Iuramenti forma apud Pithago-
 ricos talis erat, iuro tibi per
 eum, qui dat animā nostrā
 quaternarium numerum.
 c. 11. nu. 20. pag. 105.
 Ius tripartitum dixit Vlpianus,
 alij quadripartitum faciunt.
 c. 12. nu. 72. pag. 126. Non est
 iudaicè intelligendum, hoc est
 ad literā. c. 17. nu. 47. pag. 185.
 Intendit, negotijs providere.
 c. 5. nu. 17. pag. 49. Non fictè,
 sed verè disponit in ijs, quæ
 sunt iuris positiui. c. 5. nu. 26.
 pag. 50. Idem seruandum est,
 in quibus eadem est ratio. c. 3.

num. 42. pag. 28.
 Ius canonicum plura habet nota-
 bilia Epitheta. c. 5. nu. 8. & seq.
 pag. 48. Complectitur dogma-
 ta fidei, & ea, quæ ad humana
 iudicia pertinent. c. 4. num. 3.
 pag. 33. Quādo iuri civili præ-
 feratur. c. 1. nu. 28. pag. 7. Eius
 auctoritatem minuire conan-
 tur heretici. c. 5. nu. 7. pag. 48.
 Iure civili acquirimus quatuor
 modis titulo vniuersali. c. 12.
 nu. 78. pag. 127.
 Iuris ciuili appellatione non ve-
 nit canonicum. cap. 12. nu. 74.
 pag. 126.
 Iura in seruiō pectoris sui habe-
 re Papam, quomodo intelliga-
 tur. c. 20. nu. 22. pag. 225.
 Iurisconsultorum munera sunt
 quatuor. c. 12. nu. 27. pag. 120.
 Iustinianus Imperator quando
 cepit imperare. c. 9. num. 18.
 pag. 78.
 Iustitia vera Principis consistit
 circa quatuor. c. 12. n. 16. p. 118
 Iustus designatur per quatuor
 animalia Sacra Ezechielis.
 c. 16. num. 16. pag. 163.
 Iuuenis castus dicitur martyr
 absq; sanguinis effusione. c. 5.
 nu. 41. pag. 53.
 L
 Aberynthi mundi sunt qua-
 tuor. c. 15. nu. 51. pag. 157.
 Labor remunerandus est illius,
 qui honorem, & commodum
 Reipublicæ adfert. c. 10. nu. 31.
 pag. 90.
 Laico-

*Laicorum Status diuersitate gra-
daum, & officiorum decora-
tur.* c. 1. nu. 18. pag. 5.
*Lancelloti Contradi opinio de ra-
tione Ecclesiarum Patriarcha-
lium Romæ animaduertitur.*
c. 16. nu. 31. pag. 168.
*Lapis primarius in Ecclesia edi-
ficanda, debet esse quadratus.*
c. 11. nu. 48. pag. 109.
*Lapis sacer super quem in altari
consecramus, debet esse quadra-
tus.* c. 11. nu. 46. pag. 109.
*Lapsi resurgunt aliquando for-
tiores.* c. 18. num. 39. pag. 204.
*Lateranensis Ecclesia, in edibus
Pauli Laterani constructa,
inde nomē retinuit.* c. 16. nu. 34
pag. 169. Habet capita Aposto-
lorum Petri, & Pauli. ibidem.
nu. 38. pag. 170. Patriarchium
summi Pontificis appellatur.
ibidem. nu. 21. pag. 166. An sit
Cathedralis Papa. ibid. nu. 32.
& seq. pag. 168. Primatum ha-
bet in omnes Urbis, & Orbis
Ecclesias. ibidem. nu. 36. p. 169.
Conseruat tenorem donationis
Constantini. c. 10. nu. 12. pag. 87.
Olim in tertio Agnus Dei ad
Missam non dicebat, Dona no-
bis pacē, & quare. ibid. nu. 70.
pag. 96. Decoratur, ac illustra-
tur a S. D. N. Clemente VIII.
c. 16. nu. 33. p. 169. Ei aliquan-
do præfectus Decanus. ibidem.
nu. 39. pag. 170. Eius canonici,
quo casu possent eligere Pa-
pam. ibidem. num. 33. pag. 169.
*Laus magna ex quatuor causis
procedit.* c. 15. nu. 29. pag. 154.

*Lazari quatruiduani suscitatio æ-
cendit inuidiam Iudaorum in
Christum.* c. 11. nu. 52. pag. 110.
*Legati Principū sunt conseruan-
di illesi.* c. 18. nu. 28. pag. 201.
*Legationem Sedis Apostolica im-
pediens, acriter est puniendus*
c. 18. nu. 30. pag. 202.
*Leges quatuor, Naturalis, Mo-
sayca, Prophetarum, & No-
uitestamenti.* c. 15. nu. 37. p. 155
*Legio, quæ est ius militia, dicitur
quadrata.* c. 15. nu. 43. pag. 156.
*Lelij Zeebi opinio expensa circa
Grædensē, & Venetum Pa-
triarchatum.* c. 2. nu. 35. pag. 16
*Leo Papa Octauus concessit Ot-
thoni Primo facultatem eligen-
di summum Pontificem.* c. 10.
num. 36. pag. 90.
*Leo Nonus exprobrauit Græcis,
quod Constantinopoli sceminā
elegerunt in Patriarcham.*
c. 18. nu. 6. pag. 198.
*Leones duo fuerunt gratissimi
in suos benefactores.* c. 10. nu.
16. pag. 88.
Lepre sunt quatuor genera. c. 15.
nu. 49. pag. 156.
*Leuita quatuor in lege veteri ser-
uabant thesaurum domus Do-
mini.* c. 1. nu. 45. pag. 9.
Leprosi quatuor insignes. cap. 15.
nu. 52. pag. 157.
*Lex in quatuor species diuiditur
à Platone.* c. 12. nu. 76. pag. 126
*Quatuor modis interpretatur
ibidem.* num. 77. pag. 127. Qua-
tuor signis cognoscitur, quod
sit Generalis. ibid. nu. 81. Eius
virtus quadruplex est. ibidem.
nu. 97.

I N D E X.

nu.78. Et eius mens probatur
quatuor modis. ibidem. nu.82.

Liberius Papa numerum Patrū
Nicensi Concilij obseruauit.
c.11.nu.3.pag.102.

Libri Sacri plures sūt modo, quā
antea erant admissi. c.6. n.22.
pag.65.

Libri componendi sunt ad publi-
cam vtilitatem. & vitam be-
nē, beataquē ducendam. c.12.
num.37.pag.121.

Librum componere sudoris, ac vi-
giliarum negotium est. cap.10.
nu.24. pag.89. In quo tempo-
ris ratio est habenda, vt aliqua
aliās dicenda, silentio prater-
mitantur. c.3.nu.4.pag.19.

Librorum quatuor sunt causa.
c.12. nu.38. pag.121. Eorum
inutilis multitudo vnde pro-
ueniat. c.11.nu.7.pag.104. Eo-
rum materiam tractant qua-
tuor genera hominum. cap.12.
nu.39.pag.121.

Linteamina altaris debent esse
quadrāgula. c.11.nu.44p.109
Debent esse quatuor ad Mis-
sam celebrandam. ibid. nu.43.

Linteum Beato Petro ostensum,
cui quatuor initia erant, Or-
bem significauit. c.12. num.4.
pag.116.

Litigantes presumuntur inimi-
ci, ex ipsa natura litis. cap.10.
nu.57.pag.93. & seq.

Litigare, est simile Demonum
actibus. c.10. nu.59.pag.94.

Litium in commoda aliqua enu-
merantur. c.10.nu.61. pag.94.

Lis multorum annorum omnino

extinguenda est. c.10.num.61.
pag.94.

Loca, in quibus erant assignandi
Patriarcha. c.3.nu.12.pag.21.

Loquendum est, cum eo, qui sciāt
virtutem vocis. c.1.nu.37. p.8.

Lotharius Imperator lege lata
declarauit, quod ius eligendi
Summum Pontificem non per-
tinet ad Imperatorem. cap.10.
nu.41.pag.91.

Lotio pedum Petri à Christo fa-
cta, ad Primatū Papae in qua-
tuor Patriarchas expensa.
c.17.nu.30.pag.181.

Lucifer voluit esse similis Altissi-
mo. c.18.nu.64.pag.208. Posuit
Thronum suum in Oriente, &
qualiter. ibid. nu.34. pag.203.

Lucrum magnum est, iactura rei
molestiam, & inquietudinem
exclusisse. c.10.nu.61. pag.94.

Ludi seculares quolibet anno cen-
tesimo fiebant. cap.14. nu.13.
pag.105.

Ludouicus Caroli magni filius
renunciauit cōcessionī, & Pri-
uilegio eligendi Summū Pon-
tificem. cap.10. nu.37. pag.90.

Ludouicus Gomes qualiter inter-
pretetur verba illa Romana.
S.P.Q.R. c.18.nu.56. pag.207

Luna quarta nati putantur la-
boriosi, & quare. c.11. nu.14.
pag.105.

M

M Achabaeorum nomen à qua-
tuor litteris sumptum
fuit. c.13. nu.22. pag.133.

K k

Magi-

I N D E X.

Magister per discipulum defendendus est. c. 4. nu. 29. pag. 38.
Nobilitatur per suum discipulum. c. 17. nu. 6. pag. 176.
Magistri militum sunt quatuor sub magno Admirallo. cap. 15. num. 45. pag. 156.
Magistratus debent habere quatuor requisita. cap. 12. num. 21. pag. 119. Minus quam alij pec- care debent, ob quatuor causas. ibidem. nu. 24.
Magnum dicitur aliquid, quatuor modis. c. 15. nu. 30. p. 154.
Maiores, minores diligere tenentur. c. 1. nu. 1. pag. 4.
Maiores nostri omnem catholice vite rationem in quatuor precipua capita diuiserunt. c. 12. nu. 50. pag. 123.
Maiores nostros aliquid instituisse, ex antiqui temporis obseruantia presumendum est. c. 10. nu. 85. pag. 98. & seq.
Maior est aliquis quatuor modis. c. 15. nu. 32. pag. 154.
Maioritas in Ecclesia cognoscitur quatuor modis. c. 15. nu. 33. pag. 154.
Maioritas alicuius ex dignitate ministrorum cognoscitur. c. 17. nu. 2. pag. 176.
Maioritas Papae multis argumentis probatur. c. 15. nu. 34. p. 154.
Mala quatuor militant aduersus animam. c. 15. nu. 46. p. 156.
Mali non debent esse melioris conditionis, quam boni. c. 20. nu. 4. pag. 222.
Marcelli Francolini lapsus circa numerum Patriarchalium

Ecclesiarum Romae. cap. 16. nu. 48. pag. 172.
Marcellus Papa Romana Ecclesiae primatum deduxit ex eo, quod fuisset praelata Antiochena. cap. 17. nu. 28. pag. 180. & seq.
Marci Antonij Cuchi opinio expensa circa rationem Patriarchalium Ecclesiarum Romae. c. 16. nu. 31. pag. 168. Alia circa Lateranensem Ecclesiam. ibidem. nu. 32. Et alia circa mentem Chalcedonem. Concilij. c. 6. nu. 9. pag. 62.
Maria Virgo varijs decoratur epithetis. c. 13. n. 55. pag. 138. Ob quatuor causas fuit desponsata Ioseph. ibid. nu. 9. pag. 131. Salutatur in fine officij Ecclesiastici quatuor Antiphonis in anno. ibid. nu. 57. pag. 138. Eiq; laus debetur ob quatuor insignes causas. ibid. nu. 56.
S. Martinus Turonensis Episcopus curauit clericos suos concordare, etiam usque ad ultimum vite spiritum. c. 10. nu. nu. 66. pag. 95.
Martinus Lutherus impie ausus est comburere Canonum Codices. c. 5. nu. 7. pag. 48.
Martyr dicitur largo modo, qui castus est in iuuentute. c. 5. nu. 41. pag. 53.
Matrimonium ob quatuor causas institutum. c. 13. nu. 7. pag. 130.
Membra a capite dissidere non debent. cap. 17. nu. 80. pag. 192.
Quatuor precipua in homine. c. 15.

I N D E X.

e. 15. nu. 21. nu. 153. Debiliora, sunt necessariora. c. 1. n. 16. p. 5.
Mendacium querit, qui post veritatem repertam, aliquid ulte- rius discutit. c. 4. n. 40. pag. 41.
Mercurio dicarēt antiqui quar- tum numerum, quia quarta die mensis natus fuit. c. 11. nu. 15. pag. 105.
Merita alicuius in Ecclesiam re muneranda sunt. c. 10. nu. 26. & seq. pag. 89.
Metropolitanus à matrice ciuita te dicitur. c. 1. n. 23. pag. 6. Pro- priè non est Primas. ibid. nu. 32. pag. 8. Idem est cum Archi- episcopo. ibid. n. 26. & 28. pag. 7.
Metropolitanorum nomen quare datum Archiepiscopis. c. 1. nu. 25. pag. 7.
Minima terre sunt quatuor. c. 19. nu. 1. pag. 211.
Miracula Sanctorū per quatuor requisita probantur. c. 13. n. 49. pag. 137. Sunt per Episcopum examināda. c. 4. nu. 22. pag. 37.
Missā continet quatuor partes. c. 11. nu. 36. pag. 107.
Misericordia Dei quadrata dici- tur. c. 11. nu. 50. pag. 110.
Modus congruus in omni actu seruandus. c. 10. nu. 77. pag. 97.
Presumitur in actu Pontifi- cis. ibid. nu. 78.
Monarchiæ præcipuæ fuerunt quatuor. c. 12. nu. 3. pag. 116.
Monialiū incommoda ob pauper- tatem. cap. 19. nu. 17. pag. 213.
Mors in quibus delictis imponēda sit. cap. 17. nu. 57. pag. 187. Om- nia soluit. c. 20. nu. 36. pag. 229.

Moses Patriarcha Antiochenus obedientiam dedit Rom. Pont. c. 20. nu. 33. pag. 229.
Moyſi quare dixerit Dominus: Posteriora mea videbis. c. 17. nu. 65. pag. 188.
Mundus vnus est, licet sint, qui contrarium asserant. c. 12. nu. 1. et 2. pag. 116. Habet quatuor partes. ibid. nu. 3. Eius pulchri tudo ex quatuor causis proue- nit. ibid. nu. 7. pag. 117.
Mystica alicuius notabilis rei ra tio summopere conseruanda est. c. 18. nu. 66. pag. 208.

N

N Abuchodonosor vidit sta- tuam quadruplicis mate- riæ. c. 12. nu. 5. pag. 117. Petiit interpretationē a quatuor spe- ciebus hominum. ibid. num. 6.
Nationes omnes Romæ repe- riuntur. c. 16. nu. 27. pag. 167.
Natiuitatis Christi solemnitatē præueniunt quatuor Domini- cæ Aduētus. c. 13. n. 51. p. 137.
Natura eadem est, in quibus eā- dem est operatio. cap. 5. nu. 68. pag. 58.
Nauarri Azpilcueta notabilia verba pro optimo vsu bonorum Ecclesiasticorum. c. 14. nu. 25. pag. 144.
Nauis appellatione omnia navi- giorum genera continentur. c. 17. nu. 87. pag. 193.
Nauis magnæ comparatur Eccle- sia, c. 17. nu. 88. pag. 193.
Nicana ciuitas in quadro posita
Kk 2 habet

I N D E X.

- babet in medio Gymnasij lapidem ad quatuor rectos angulos quatuor portarum. cap. 12. nu. 53. pag. 123.*
Nicanum Concilium inuenit vsum Formata Epistola. c. 13. nu. 44. & seq. pag. 136. Primatum Papæ ostendit. c. 17. nu. 31. pag. 181. Eius tempore solum, erant Patriarchales tres sedes. c. 6. nu. 19. pag. 64. Eius canon 6. alias 8. declaratur. c. 17. nu. 74. & seq. pag. 191.
Nicephorus Calixtus aliquando sibi parum constans. c. 3. nu. 50. pag. 29. Eius verba declarantur. c. 17. nu. 81. pag. 192.
Nicolaus primus Papa tenuit aliquando tres tantum esse veraciter Patriarchales sedes. c. 3. nu. 8. pag. 20. Eius responsum 92. declaratur. in c. 4. nu. 9. pag. 34. Eiusdem alia duo responsa interpretantur. ibid. num. 17. & seq. pag. 36.
Nicolaus Quintus erexit Patriarchatum Venetiarum. c. 2. nu. 34. pag. 16.
Nisibi vrbs dicta fuit Antiochia. c. 7. num. 2. pag. 68.
Nobilitas quadruplex est. c. 15. n. 31. p. 154. Nisi in benefacendo crescat, existimat, nihil præstitisse. cap. 10. num. 54. pag. 93.
Nomen remouendum est, a quo remouetur effectus. c. 5. nu. 64. pag. 57.
Nomen Dei quatuor literis explicant omnes ferè gentes. c. 11. n. 29. pag. 107.
Nomina, & epitheta Romani Pontificis. c. 13. nu. 10. pag. 131.
Nome dignitatis factū, transit in successorem dignitatis. c. 10. nu. 49. pag. 91.
Nominis paritas, identitatem, essentia significat. c. 5. nu. 62. & seq. pag. 57.
Nominum quatuor prima litera erant scribenda in Formata Epistola. c. 13. nu. 45. pag. 136.
Novi homines effici videmur ex noua dignitate. cap. 17. nu. 64. pag. 188.
Novum quid dicatur. c. 14. nu. 15. pag. 143.
Nox habet quatuor partes. c. 15. nu. 40. pag. 155.
Numa Pompilius vnum constituit Pontificem Maximum, cui alios quatuor subiecit. c. 15. nu. 20. pag. 152.
Numerandi rationes quatuor. c. 11. nu. 21. pag. 106.
Numeri Pithagorici non sunt inanibus allegorijs exponendi. c. 11. nu. 13. pag. 105.
Numeris omnia constant. c. 11. nu. 4. pag. 103.
Numerorum vim tam in Diuinis, quam in Naturalibus multis expendunt. c. 11. num. 4. & seq. pag. 103.
Nullus potest pro dignitate laudare Quaternarium numerū. c. 11. nu. 11. pag. 104.

O

Obligatio mater actionis. cap. 12. nu. 79. pag. 127. Quadruplex est. ibidem. Contrahitur qua-

quatuor modis. *ibid.* nu. 80.
 Occasio huius tractatus. c. 3. nu. 1.
 & seq. pag. 18. & seq.
 Occasione dumtaxat opus impro-
 bitati. *Adagium.* cap. 3. nu. 3.
 pag. 19.
 Officium Ecclesiasticum sancto-
 rum in quatuor capita distri-
 buit. c. 13. nu. 48. pag. 137.
 Officium Ecclesiasticum tempore
 interdicti seruat quatuor re-
 quisi. c. 14. nu. 20. pag. 143.
 Omnia ex numeris constant. c. 11.
 nu. 4. pag. 103. Fecit Deus in
 numero, pondere, & mensura.
ibidem nu. 2. In figura contin-
 gebant. cap. 16. nu. 7. pag. 162.
 Opinio communis est, quam post
 glossam sequuntur duo famosi
 Doctores. c. 2. nu. 6. pag. 12.
 Opiniones contrarias conciliare,
 laudabile est, quia veritati ap-
 propinquamur. c. 20. n. 25. pag.
 226.
 Oratio, quæ dicitur in cathedra-
 tione Papæ. c. 17. num. 49. pag.
 185.
 Oratores quare dicantur, qui sup-
 plices preces offerunt Papæ. c.
 17. nu. 63. pag. 188.
 Orbis continet quinque Patriar-
 chales sedes, computando Ro-
 manam. c. 16. nu. 22. pag. 167.
 Totus est Diocesis Papæ. c. 17.
 nu. 51. pag. 186.
 Ordo in Ecclesia summe necessa-
 rius est. c. 1. num. 7. pag. 3.
 Ordo Episcopalis unus est. c. 1. nu.
 21. pag. 6.
 Orientales Patriarchæ sæpius pro-
 miserunt obedientiam Roma-

no Pontifici. c. 20. nu. 31. & seq.
 quæ. pag. 228.
 Orientalis iuris constitutiones
 probant quatuor esse præcipuos
 Patriarchas, ultra Romanum.
 ca. 10. nu. 87. pag. 99.
 Ottho primus obtinuit a Leone
 Papa Octauo facultatem eli-
 gendi Summum Pontificem.
 ca. 10. nu. 36. pag. 90. Ei facul-
 tati renunciauit. *ibidem*. n. 37.

P

Palatia ad Imperatores per-
 tinent, Ecclesiæ ad Sacerdo-
 tes. cap. 19. nu. 38. pag. 216.
 Palestina tres fuerunt adiudica-
 tæ Antistiti Hierosolymitano.
 cap. 9. nu. 14. pag. 76.
 Pallium Pontificale sumitur ex
 corpore Beati Petri. cap. 13. nu.
 30. pag. 134. Significat Pellem
 ouis, quam Dominus aberran-
 tem quesivit. *ibidem*. num. 28.
 An sit dicendum Pallium. *ibi-*
dem num. 29. Quattuor habet
 Cruces. *ibid.* nu. 31. Largitur
 per quatuor Patriarchas suis
 suffraganeis. cap. 17. num. 27.
 pag. 180.
 Papa habet sub se quatuor Pa-
 triarchas, sicut Imperator ha-
 buit quatuor præfectos præto-
 rio. cap. 15. nu. 17. pag. 152.
 In casibus iuris positiui potest
 extra, super, & contra ius
 statuere. cap. 3. nu. 54. pag. 30.
 Non respondet semper diffinien-
 do, sed aliquando, ut parti-
 cularis doctor. c. 4. nu. 5. p. 34.

Defi-

I N D E X.

Definiens rem de fide, non potest errare. cap. 4. n. 6. pag. 34.
In ijs, quæ ad humana iudicia pertinent, falli potest. cap. 4. nu. 10. & seq. pag. 35.
In ratione reddenda alicuius Decreti loquitur, ut particularis. cap. 4. nu. 7. pag. 34.
Nomina, & epitheta habet notabilia. cap. 13. nu. 10. pa. 131.
Non est impediendus vti sua plenissima potestate. ca. 4. nu. 25 pag. 38.
Est Canon animatus. cap. 5. nu. 3. pag. 48.
Est in plenitudinem potestatis assumptus. cap. 17. num. 48. pag. 185.
Pro commissis ouibus vigilat. ca. 15. nu. 38. pag. 155.
Aliquando in iure vocatur vicarius Petri, sed proprie Christi Vicarius est, & Petri successor. c. 15. n. 13. p. 49.
In beato Petro habet commissas oues à Domino. ca. 15. nu. 38. pag. 155.
An solo verbo faciat sacerdotes. cap. 5. num. 23. & seq. pag. 50.
In concessionibus faciendis utitur verbo, fiat, quo usus est Deus in rerum creatione. ca. 5. nu. 56. pag. 56.
Nominans aliquem sub titulo alicuius dignitatis, quando censeatur, ius illi tribuere. cap. 5. num. 18. & seq. pag. 49.
Si clare disponat, nihil amplius est querendum. cap. 5. nu. 21. & seq. pag. 50.
Pacis pelagus est appellandus.

c. 19. num. 67. pag. 96.
In sola Ecclesiarum, ac fidelium pace delectatur. cap. 10. num. 67. pag. 96.
Signum habet Dei viui. cap. 15. nu. 64. pag. 158.
In suis actibus modi congruitatem seruat. cap. 10. num. 78. pag. 97.
Est culmen Dignitatum. c. 15. nu. 16. pag. 152.
Reconditos habet in se omnes Ecclesiasticarum Dignitatum thesauros. cap. 10. nu. 79. pag. 98.
Quatuor seruare debet. c. 15. nu. 61. pag. 157.
Quatuor considerare tenetur. c. 20. nu. 13. pag. 224.
In decisionibus causarum maior est omnibus Sanctis. cap. 16. nu. 14. pag. 163.
Dux est, & dominator quatuor Patriarcharum. cap. 16. nu. 42. pag. 171.
Cum solemniter equitat, quatuor Galeri Cardinalitij ante se deferuntur, et qua significatione. c. 13. n. 26. pag. 133.
Habet præcipuam sedem in Lateranensi Ecclesia. cap. 16. nu. 32. & seq. pag. 168.
Est primus Patriarcharum, & quomodo. c. 17. nu. 31. & seq. pag. 181. & seq.
Quintum numerum constituit Patriarcharum. c. 16. nu. 46. pag. 172.
Concurrit cum omni prelato. c. 17. nu. 52. pag. 186.
Est vniuersalis. cap. 17. nu. 46. pag.

I N D E X.

pag. 184. Et quomodo. *ibid.* n.
73. pag. 190.
Dicitur Summus Pontifex, &
quare. c. 17. nu. 59. pag. 187.
Coronari solet in una ex tribus
Ecclesiis Patriarchalibus Ro-
mae. cap. 16. nu. 49. pag. 172.
Gubernat Nauem Ecclesia, &
in altum ducit. c. 17. num. 85.
pag. 193.
Post electionem in sede forata
collocatur, & quare. c. 18. nu.
16. pag. 199.
Non potest alterum Papam si-
bi coequalem constituere. c.
18. nu. 26. pag. 201.
Potest in terris Infidelium no-
uos Episcopatus Titulares co-
stituire. c. 19. nu. 8. pag. 212.
Habet Senatium S. R. E. Car-
dinalium. cap. 19. nu. 34. pag.
215.
Nunquam caruit suis consilia-
riis. c. 20. nu. 19. pag. 225.
Non cogitur requirere consiliū
Illustriſſimorum DD. Car-
dinalium. c. 20. nu. 18. p. 225.
Saluat quadrigam suam, deco-
rando quadruplicem Patriar-
chatum. c. 15. nu. 19. pag. 152.
& cap. 20. nu. 12. pag. 224.
Habet iura in scrinio pectoris
sui, & qualiter. cap. 20. num.
22. pag. 225.
Non utitur baculo Pastoralis,
& quare. cap. 17. nu. 50. pag.
185.
Papa nomen, est frequentius Ro-
mani Pontificis, & plures ha-
bet ethimologias. cap. 13. nu. 10.
& seq. pag. 131. Commune fuit

antea aliis. cap. 13. nu. 14. pag.
131. Reseruatū fuit Roma-
no Pontifici. c. 13. num. 15. &
seq. pag. 132. An sit scribendum
in medio cum duplici PP. c. 13.
nu. 18. pag. 132.
Papae primatus etiam ex Forma-
ta Epistola colligitur. c. 13. n.
46. p. 137. Etiam eluceſcit cir-
ca excessus quatuor Patriar-
charum. c. 18. num. 51. & seq.
pag. 206. Et ex stylo Curia,
dum tenentur aliqui vocare se
creaturas Papae. cap. 17. nu. 63.
& seq. pag. 188. Multis argu-
mentis probatur. cap. 15. nu.
34. pag. 154.
Papae potestas quasi incomprehen-
sibilis est, & sic per creaturas
Ecclesiasticas inuestigatur,
exemplo Dei. c. 17. nu. 65. pag.
188. Non est in disputationem
adducenda. cap. 10. nu. 83. pag.
98.
Papatus, ut dignitas non vadit
ad inferos. cap. 18. nu. 48. pag.
205. Dicitur largè beneficium
Ecclesiasticum. cap. 14. nu. 32.
pag. 146.
Papista vocatur viri Catholici
ab haereticis propter Papam. c.
13. nu. 17. pag. 132.
Par in parem non habet impe-
rium. c. 3. num. 56. pag. 30.
Paralyticus ductus est ad Chri-
stum per quatuor homines. c.
15. nu. 60. pag. 157.
Pardulphus Prateius numeran-
do Patriarchatus, omisit An-
tiochenum. cap. 7. nu. 11. pag.
70. Cauendus est, agens de Hie-
roso.

I N D E X.

- Ierosolymitana Ecclesia.* c. 9. nu. 26. pag. 79.
- Partialitates de sua natura peccatum continent.* c. 10. nu. 62. pag. 95.
- Paschata quatuor fluxerunt a baptismo Christi, usque ad eius passionem.* c. 11. nu. 51. pag. 110.
- Passio Christi maior fuit omnibus doloribus propter quatuor causas.* c. 11. nu. 71. pag. 113.
- Pastorum vigilie in nocte Natiuitatis Domini, quid indicant.* c. 15. nu. 37. pag. 155.
- Pater nobilitatur aliquando per filium.* c. 17. nu. 6. pag. 176.
- Patera vitrea, quae frangi non poterat, inuentori pro premio mortem dedit.* c. 15. nu. 24. pag. 153.
- Patria regulariter dulcis est.* c. 13. nu. 39. pag. 135. Aliquando est habenda pro exilio. ibid. nu. 42. pag. 136.
- Patria potestas constituitur quatuor modis.* cap. 16. num. 1. pag. 160.
- Patriarcha Summus patrum interpretatur.* c. 1. nu. 41. & 43. pag. 9. Summo honore fungi dicitur. cap. 17. nu. 7. pag. 177. Alius est ab Archiepiscopo, contra Cutatium. cap. 1. nu. 30. & seq. pag. 7. Relaxat suspensionem incursum ob electionem indigni a suffraganeis factam. cap. 4. num. 33. pag. 39. & seq. Non potest appellari vniuersus. 17. nu. 42. pag. 184. salis. cap. Patriarchale nomen ab ortu Ecclesie visitatum. c. 1. nu. 35. & seq. pag. 80. In sensum Nouatoribus hereticis. cap. 19. num. 7. pag. 212.
- Patriarchales Ecclesie Romae quinque sunt.* cap. 16. num. 21. pag. 166. Et quare sint quinque. ibidem. num. 31. & seq. pagi. 168. maxime num. 40. pag. 170. Trium illarum beneficia sunt reseruata Papae ibidem. num. 47. pagi. 172. In una ex tribus coronatur Papa. cap. 18. num. 49. pag. 172.
- Patriarchales Prouinciae quando sint liberandae à Turcarum Tyrannide.* c. 20. nu. 9. pag. 223.
- Patriarchales sedes praecipuas, ac veras Quatuor esse ultra Romanam, qui docuerint.* c. 2. nu. 28. & seq. maxime nu. 27. pag. 11. & seq. Instituta ad decorem Ecclesiae, & honorem Papae. cap. 16. nu. 20. pag. 166. Semper detulisse Romanae, quomodo accipiendum. c. 18. num. 50. pag. 206. Debere esse in circuitu sedis Romanae ex antiqua collectione Decretalium constat. cap. 20. num. 27. pag. 226. In illis aliquando sederunt heretici, & haesiarum. c. 18. num. 33. pag. 202. Earum disputatio iustum exitum librum. c. 19. nu. 5. pag. 211.
- Patriarchatus dignitas est de iure positius.* cap. 4. nu. 4. pag. 34. Eius nomen proprie tantum competit Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano. cap. 2. nu. 19. et seq. pag. 13. Eius dignitas dedu-

deducitur ex praterito, & futuro tempore. cap. 20. num. 1. pag. 221.

Patriarchatus diuersis temporibus erecti. c. 6. num. 19. pag. 64.

Institutos fuisse in primo Concilio Constantinopolitano, qui teneant. ibid. n. 2. & 4. pag. 61.

Patriarcha quasi Patriarum mundi Arcarij. cap. 1. num. 44. pa. 9. In quibus locis erant assignandi. ca. 3. num. 11. & seq. pag. 21. Quo casu possent eligere Papam. cap. 16. num. 33. pag. 169.

Proprie sunt quatuor. ca. 2. num. 19. & seq. pag. 13. & c. 17. num. 9. & 16. pag. 177. & seq. Patres Archiepiscoporum appellantur. ibidem num. 31. pag. 181. Delinquentes non nocent Sedibus. cap. 18. nu. 35. & 49. pag. 205. Multa antiquitus possidebant. ca. 19. num. 33. pag. 215. Quibus ceremonijs ac ornamentis utantur. c. 20. num. 35. pag. 229. Vbi sepe liendi. ibidem num. 37. In sacris tabulis; seu Diptychis conscripti. ibidem nu. 38. Orientales sepe promiserunt obedientiam Romano Pontifici. c. 20. num. 31. pag. 228.

Patriarcha quatuor veri, ac precipui sunt. ultra Romanum Pontificem. c. 2. nu. 2. 8. & seq. maxime num. 27. pag. 11. & sequen. Representant quatuor Euangelistas. cap. 16. num. 19. pag. 165. Et quatuor praefectos praetorio in Imperio. cap. 2. nu. 15. pag. 13. Et quatuor an-

malia sacra Ezechielis, et Apostoli Ioannis, & quomodo. ca. 16. num. 4. & 11. pag. 161. & seq. Coniuncti sunt in vera Patriarchali dignitate. cap. 5. num. 72. pag. 58. Habent Romana quatuor Sedes, & Ecclesias deputatas. ca. 16. num. 40. pag. 170. Digniores locum habent, quam alij Primates, seu minores Patriarcha. cap. 17. num. 17. pag. 178. Aliquando praeferebatur S. R. E. Cardinalibus. ibidem num. 23. pa. 179. Equiparantur Regibus. ibidem num. 21. & seq. Dicuntur illustres. ibid. n. 19. p. 176. Vocantur a Papa sub quadam verborum emphasi. ibidem nu. 26. pag. 180. Pluribus praesidebant prouincijs. cap. 17. nu. 20. pag. 176. Plura habent specialia priuilegia. cap. 17. num. 27. pag. 180. Secum habebant Episcopos, nulli Metropolitano subiectos, ad instar Senatus Populi cum Illustrissimis Cardinalibus. cap. 19. num. 35. pag. 215. Sunt vocandi ad generale Concilium; & habent vocem deliberatiuam. cap. 19. nu. 32. & seq. pag. 218. Esse debent iuxta Romanum Pontificem. cap. 20. num. 27. pag. 226. An in sacrum DD. Cardinal. Senatum sint admittendi, determinationi Summi Pontificis relinquendum. cap. 20. nu. 21. pag. 225. Qua possint mouere ad hoc statuendum. c. 20. num. 22. & seq. pag. 225. Doctores

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

qui

I N D E X.

- qui ita sentiunt allegantur. ib. nu. 23. & 27. pag. 226.
- Pauli Borgasij opinio expenditur. cap. 3. nu. 28. pag. 25.
- Pauli Laterani edes fisco additæ, fuerunt in Lateranensem Ecclesiam conuersa. ca. 16. nu. 34. pag. 169.
- Paulinus Cretensis à Vitaliano Papa reprehensus. ca. 4. nu. 41. pag. 42.
- S. Paulus raptus in Paradisum, & in tertium cælum. ca. 1. nu. 1. pag. 3. Intelligitur appellatione Apostoli. c. 17. nu. 12. pa. 178. Ingressus est templum cum quatuor viris votum habentibus super se. ca. 15. nu. 68. pag. 158.
- Paulus Constantinopolitanus Patriarcha relegauit legatos Sedis Apostolicæ, ac affecit iniurijs. cap. 18. nu. 29. pag. 202.
- Pauperes pertinent etiã ad perfectionē ciuitatis. c. 1. n. 15. p. 5.
- Paupertas multis fuit occasio delinquendi. cap. 19. nu. 17. & seq. pag. 213. Hypocrisim generat. ibidem. nu. 18.
- Pax plures notabiles effectus pro ducit. ca. 10. nu. 55. pa. 93.
- Pax redimenda. Adagium. c. 10. nu. 61. pag. 94.
- Pecunia fortune, ac mutabilitati subiecta, inde communiter rotundam figuram habet. c. 11. nu. 17. pag. 105.
- Pedes Christi separatim singulis clauis fuerunt infixi in tabula, in stipite Crucis posita. ca. 11. nu. 70. pa. 113.
- Pelagij II. Epistola declaratur. ca. 17. nu. 42. & seq. pag. 184.
- Pelle opido translata fuit ad tempus Ecclesia Hierosolymitana. c. 9. nu. 28. & seq. pag. 80.
- Penna quatuor animalium Ezechielis coniuncta erant alterius ad alterum. cap. 5. nu. 72. pag. 58.
- Pensio est seruitus beneficij. c. 10. num. 29. pag. 89. Potest ab Episcopo concedi alicui de Ecclesia benemerito. ibidem nu. 30.
- Populiani heretici commitebant faminis officia presbyterorum & Episcoporum. cap. 18. nu. 5. pag. 197.
- Peregrinorum quatuor genera: c. 13. nu. 43. pag. 136.
- Per seipsum facere, quid importet. c. 3. nu. 44. pag. 28.
- Pes supra manum; est Hieroglyphicum soliditatis, & perpetuitatis. cap. 17. num. 30. pag. 181.
- Petrus Andreas Gammarus disputationem Patriarchalium sedium vanam esse dixit. c. 19. nu. 4. pag. 211. Sed contrarium oculata fide constat. ibidem nu. 5. & seq. & per totum tractatum.
- Petri Ferrariensis Blasphemia in ius canonicum. cap. 5. nu. 7. pag. 48. Notatur in c. 18. n. 15. pag. 199.
- S. Petrus non sedit Alexandria cap. 3. nu. 43. 49. & seq. pag. 28. & seq. Primus est Apostolorum dignitate, non vocatione. c. 17. nu. 34. pag. 182. Appellatur

- sur Petra* cap. 4. nu. 20. pag. 37.
Non indiget nostris commenda-
tionibus. ibid. num. 21. De-
dit Episcopum Bizantinis,
c. 10. num. 2. pag. 85. Rasus
fuit à Iudæis in capite. cap. 15.
num. 7. pag. 150. Traditus fuit
quatuor quaternionibus cu-
stodiendus. ibidem num. 4. Ere-
xit prius Antiochenam, quam
Romanam. cap. 7. num. 1. pag.
69. Quatuor habet præcipuas
solemnitates. cap. 15. num. 8.
pagina. 151. In Atrio Ecclesiæ
Constantinopolitanæ habet se-
pulchrum Imperatoris Con-
stantini. ibidem num. 11. In
Atrio Basilicæ Vaticanæ ha-
bet sepulchra quatuor Princi-
pum secularium. ibidem num.
10. Tres habuit sedes præci-
puas. cap. 3. num. 6. pag. 19.
Eius primalitera nominis scri-
benda erat in Formata Epi-
stola. cap. 13. num. 45. pag. 136.
Eius dignitatem non minuit,
sed potius auxit erectio Con-
stantinopolitanæ, & Hiero-
solymitanæ in Patriarchales.
cap. 15. num. 1. & seq. pag. 149.
Ei quando fuit Primatus pro-
missus, & quando traditus. c.
17. nu. 29. pag. 181.
Philippus II. Hispaniarum
Rex in Regia dignitate Sa-
cerdotalem animum habebat
cap. 12. numero 19. pag. 119.
Laudatus a S. D. N. Clemente
Octauo in Publico Consistorio
ibidem. Charissimo filio felici-
citer nunc regnanti quatuor
potissima commendauit. ca. 12.
nu. 18. pag. 118.
Pices illi centum quinquaginta
tres, qui erant in rete Petri in-
dicabant tot suffraganeos An-
tiocheni Patriarchæ. c. 7. nu. 9.
& seq. pag. 69. & seq.
Pictores utuntur quatuor colo-
ribus. c. 13. nu. 59. pag. 139.
Pitthagorici iuramenti forma,
quæ fuerit. c. 11. nu. 20. p. 105.
Pius Quintus per suū Breue re-
seruauit Concilio Generali epi-
thetum Sanctæ Synodi, inter-
dicens illud Concilijs Prouin-
cialibus. c. 6. n. 25. & seq. p. 65.
Platina iniectus in carcerem à
Paulo II. cap. 18. nu. 12. pag.
199.
Plecti, malum non est, sed di-
gnum fieri supplicio. c. 19. nu.
44. pag. 217.
Plutarchus Traiano Imperatori
quatuor commendauit. ca. 12.
nu. 16. pag. 118.
Poeta fingunt, inaniter men-
tientes. c. 5. num. 29. pag. 51. Al-
legantur aliquando in iure. c.
17. nu. 11. pag. 178.
Pollex dicitur dux, & domina-
tor quatuor digitorum. ca. 16.
nu. 42. pag. 171.
Polidorus Virgilius agit de qua-
tuor Patriarchatibus. ca. 4. nu.
56. pag. 44. Lapsus in origine
Iubilei Centessimi. cap. 14. nu.
14. pag. 142.
Popularis vnius maxime ciuita-
tis, an præferendus ciui alte-
rius minoris ciuitatis. c. 8. n. 7.
pag. 72.

- Populus* solebat conciones audire
stando. cap. 18. nu. 22. p. 200.
- Pontificale Romanum* est alle-
gabile ad decisionem causarum
cap. 11. nu. 49. pag. 110.
- Porta* quatuor patent ad Ecce-
siastica beneficia. c. 14. nu. 26.
pag. 145.
- Porta sancta* quatuor aperiun-
tur Romæ in anno Iubilei. ca.
14. nu. 8. pag. 142.
- Possidens* re à Principe per qua-
driennium, non potest in iu-
re illius amplius inquietari. c.
5. nu. 71. pag. 58.
- Potestas*, & voluntas perficiunt
omnes actus. cap. 10. num. 75.
pag. 97.
- Pratum Spirituale*, quare dica-
tur Sophronij, cum editū fue-
rit a Ioanne Moscho. cap. 3. n.
33. pagi. 26. Est liber magna
auctoritatis, & allegatur a
Nicæna Synodo. ibid. nu. 34.
- Prefationes Misse* sunt decem. c.
11. nu. 42. pag. 108.
- Presumptio iuris*, & de iure
non admittit probationem in
contrarium. cap. 16. num. 12.
pag. 163.
- Pretor* non curat de minimis. ca.
19. nu. 27. pag. 214.
- Primates* non sunt propriè Pa-
triarcha. cap. 17. nu. 9. & pag.
177. & nu. 16. pag. seq. Aliqui
enumerantur. ibidem nu. 8.
- Primatus Papæ* probatur ex su-
perioritate in quatuor Pa-
triarchas. cap. 17. num. 28. pag.
180.
- Primus Apostolorum* quomodo
sit Petrus. cap. 17. num. 31. &
34. pag. 181. & seq.
- Primus Patriarcharum* quomo-
do sit Papa. cap. 17. num. 31.
pag. 181.
- Princeps legibus solutus* est, ad-
strictum tamen se legibus pro-
fitetur. cap. 5. nu. 3. pag. 47. Te-
netur remunerare seruitia il-
li facta. cap. 10. nu. 22. pag. 88.
Et etiam facta Antecessori
suo. ibidem nu. 53. pag. 93. Qua-
tuor seruare tenetur. c. 12. nu.
16. pa. 118. Ei quod placet, ha-
bet vigorem legis. ca. 10. nu. 81.
pag. 98.
- Prior tempore* non est semper po-
tior iure. cap. 6. nu. 36. pag. 67.
- Privilegiarum* communicatio quid
operetur. ca. 5. nu. 36. pag. 52.
- Procuro* apparuit Romulus di-
cens, quod Roma erat caput
Orbis. cap. 16. nu. 24. pag. 167.
- Prohibitum* quia malum est etiam
prohibitum Papæ. cap. 5. nu. 4.
pag. 47. & seq.
- Propositio iniuriosa*, & seditiosa,
quæ dicatur. cap. 5. num. 72.
pag. 58. & seq.
- Propria causa* dicitur quatuor
modis. cap. 20. nu. 12. pag. 224.
- Proprium alicuius* dicitur qua-
tuor modis. cap. 20. num. 11.
pag. 223.
- Propter unum* quodque tale, &
illud magis. cap. 3. num. 45.
pag. 29.
- Prouinciales Ordinum* habent
secum quatuor diffinitores. ca.
14. num. 37. pag. 146.
- Prouinciale Concilium* non po-
test

INDEX.

testiam vocari Sancta Synodus. cap. 6. num. 25. pag. 65.
 Prouincie Patriarchales cur in Turcharum tyrannidem inciderint. cap. 19. nu. 2. pag. 211.
 Prudentia mater virtutum habet quatuor annexas conditiones. cap. 12. nu. 31. pag. 120.
 Psalterium Basilice Vaticane S. Petri in Matutino ferie sexte ad psal. 95. habet verba illa à ligno. cap. 11. nu. 57. pag. 111.
 Publica utilitas quatuor modis consideranda. cap. 12. num. 34. pag. 121. Et ob quatuor causas defendenda est. ibidem. nu. 32. pag. 120.
 Purpureus color concessus DD. Cardinalibus perfectionem charitatis significat. c. 17. n. 69 pag. 189.

Q

Quadrangula debent esse lintheamina altaris. c. 11. n. 44. pag. 109.
 Quadrangulum fuit Rationale Summi Sacerdotis. c. 20. n. 15. pag. 224.
 Quadrare dicitur, quicquid congruit, ac aptum est. c. 12. n. 74. pag. 127.
 Quadrata erat apud Antiquos Ara, in qua dijs immolabant. c. 11. num. 45. pag. 109.
 Quadrata fuit Christi Crux. ca. 11. nu. 60. pag. 111.
 Quadratus est lapis super quem consecramus. cap. 11. num. 46.

pag. 109. & etiam primus, qui ponendus est in Ecclesia edificanda. ibidem nu. 48.
 Quadratus homo. Adagium. c. 11. nu. 17. pag. 105.
 Quadriennio possidens rem à Principe non potest in ea amplius molestari. cap. 5. num. 71. pag. 58.
 Quadrifrons fuit depictus Ianus, & quare. cap. 11. num. 18. pag. 105.
 Quadruplex bonitas requiritur in omni actione bona. c. 11. nu. 32. pag. 107.
 Quadruplex finis creandi animam rationalem. c. 11. nu. 64. pag. 112.
 Quadruplex Radix inordinate vite. c. 11. nu. 66. pag. 112.
 Quadruplex materia statue Nabuchodonosoris, quid indicarit. c. 12. nu. 5. pag. 116. & seq.
 Quadruplex nobilitas. c. 15. n. 31. pag. 154.
 Quadruplex obligatio iuris. c. 12. nu. 79. pag. 127.
 Quadruplex Patriarchatum sedium erectio ultra Romanam ad Petri etiam dignitatem pertinuit. c. 15. num. 1. & seqq. pag. 149.
 Quarta Luna nati putantur laboriosi. cap. 11. nu. 14. pag. 105.
 Quarto die mundi fuit creatus Sol. c. 14. num. 29. pag. 145.
 Quarto die sui Baptismi fecit Constantinus donationem Ecclesie. cap. 14. num. 28. pag. 146.
 Quartus mortuus non legitur su-

I N D E X.

- fuscitatus à Domino. c. 15. nu. 57. pag. 157.*
- Quartus numerus Mercurio dicatus, & quare. cap. 11. nu. 15. pag. 105.*
- Quaternaria plura simul collecta. cap. 11. nu. 6. pag. 103.*
- Quaternarius numerus à viris laudatissimis expensus est. c. 11. nu. 5. pag. 103. Ab Auctore expenditur pro ornamento Quatuor Patriarchalium Sedium. ibid. pag. 102. cum capitib. seq. Est Idea quedam omnium, que creata sunt. cap. 11. nu. 24. pag. 106.*
- Quaternione continebatur omnis Aegyptiorum sapientia. c. 12. nu. 41. pag. 122.*
- Quatriduo orabat Populus Romanus antequam ad bellum proficisceretur. c. 15. n. 44. pag. 156.*
- Quatuor Angeli ad nutum Angelis habentis signum Dei viui. cap. 15. nu. 64. pag. 164.*
- Quatuor animalia sacra Ezechielis, & Apostoli Ioannis significant quatuor Euangelistas. cap. 16. nu. 3. pag. 161. Et etiam significant quatuor Patriarchas. ibidem. nu. 4.*
- Quatuor animalia ultra Aquilam habuit Roma pro insigniis militaribus. c. 16. nu. 44. pag. 172.*
- Quatuor Antiphona precipua ad salutandam Virginem Mariam per totum annum in Ecclesiastico officio. c. 13. n. 57. pag. 138.*
- Quatuor Apostolorum Concilia c. 12. nu. 51. pag. 123.*
- Quatuor Apostolorum genera. ibidem.*
- Quatuor Argumenti species. ibid. nu. 40. pag. 121.*
- Quatuor assistentes Generalibus Ordinum c. 14. nu. 37. pag. 146.*
- Quatuor Atrilia ambita per circuitum parietis domus Domini. c. 15. nu. 22. pag. 153.*
- Quatuor attributa Dei concurrunt in omni effectu diuino. c. 11. nu. 30. pag. 107.*
- Quatuor Beneficia Dei precipua cap. 11. nu. 40. pag. 108.*
- Quatuor Bonorum genera. c. 11. nu. 39. pag. 108.*
- Quatuor Bonorum Ecclesiasticorum partes. c. 14. nu. 30. pag. 145.*
- Quatuor Cardinales virtutes. c. 12. nu. 30. pag. 120.*
- Quatuor Ill. Cardinales subscrībunt informationes qualitatum illorum, qui ad praelaturas assumuntur. c. 13. n. 35. p. 135.*
- Quatuor causis Christus flevit, suscitans Lazarum Quatriduum. c. 11. nu. 52. pag. 110.*
- Quatuor modis Christus ostendit suum amorem. cap. 13. nu. 50. pag. 137.*
- Quatuor ciuitates tributariae erant Anaxenori Citharedo, ob illius artis excellentiam. c. 15. nu. 26. pag. 153.*
- Quatuor ciuitates subiectae erant Sacerdotio Ionathae. c. 15. n. 28. pag. 154.*
- Quatuor classes erant Romae paratae ad Bellum. c. 15. nu. 42. pag. 156.*

Qua.

I N D E X.

Quatuor classibus diuiduntur
Auditores in Cancellaria Val-
isoletana, & Granaten. c. 12.
nu. 21. pag. 119.
Quatuor clauis fuit Dominus no-
ster Cruci affixus c. 11. nu. 69.
et seq. pag. 112.
Quatuor colores precipui. cap. 13.
nu. 58. & seq. pag. 138.
Quatuor Concilia celebrata in
Vaticana Basilica. c. 15. nu. 9.
pag. 151.
Quatuor Concilij generalis requi-
sita. c. 12. nu. 64. pag. 125.
Quatuor Conciliorum genera. c.
12. nu. 67. pag. 125.
Quatuor modis conuincitur ali-
quis. ibid. nu. 26. pag. 120.
Quatuor Cruces inseruntur Pallio
Pontificali. c. 13. n. 31. pag. 134.
Quatuor Cruces intra vnā
aliā magnā erant insignia,
& arma Bonifacij Quarti. c.
13. nu. 32. pag. 134.
Quatuor deambulatoria in domo
Saltus Libani Salomonis. c. 15.
nu. 22. pag. 153.
Quatuor decretales Epistole In-
nocentij Tertij applicant ani-
malia quatuor Ezechielis ad
quatuor Patriarchas. c. 16. nu.
4. pag. 161.
Quatuor delictorum genera. cap.
15. nu. 48. & 55. pag. 156.
Quatuor modis vocat Deus homi-
nes ad celestem patriam. c. 11.
nu. 62. & seq. pag. 111.
Quatuor sunt diei partes. c. 15. nu.
155.
Quatuor definitores Prouincia-
lium Ordinū. c. 14. n. 37. p. 146.

Quatuor digiti Domini positi sub
pede Petri in lotionē Cœnæ quid
significent. c. 17. n. 30. pag. 181.
Quatuor dignitatum gradus. c.
12. nu. 13. pag. 118.
Quatuor diuinandi genera. c. 12.
nu. 6. pag. 117.
Quatuor Ecclesia visitanda Ro-
ma in anno Iubilei. c. 14. nu. 9.
pag. 142.
Quatuor epitheta precipua Ec-
clesiæ. c. 12. nu. 59. pag. 124.
Quatuor equi Solis. c. 15. nu. 18.
pag. 152.
Quatuor Fabri insignes in sacra
Scriptura. c. 15. n. 65. pag. 158.
Quatuor facibus ducebatur vxor
ad domum mariti. cap. 13. nu. 5.
pag. 130.
Quatuor festiuitates Apostoli Pe-
tri. cap. 15. nu. 8. pag. 151.
Quatuor festiuitates suspendunt
de iure interdictum Ecclesiasti-
cum. c. 14. nu. 21. pag. 143.
Quatuor flagellorum generibus,
à quatuor ministris fuit flagel-
latus Christus Dominus. c. 11.
nu. 34. & seq. pag. 110.
Quatuor filij Ornan. c. 15. nu. 62.
pag. 158.
Quatuor Galleri purpurei auro
circundati deferuntur ante
Pontificem, cum solemniter
equitat, & qua significatione,
c. 13. nu. 26. pag. 133.
Quatuor gaudij veri conditiones.
c. 13. nu. 54. pag. 138.
Quatuor generationes omnium
numerorum. c. 11. n. 22. p. 106.
Quatuor generentium. ibidem
num. 25.

Qua-

I N D E X.

- Quatuor generandi modi. cap. 12. nu. 9. pag. 117.*
Quatuor requiruntur, ut hereticus sit aliquis. cap. 12. num. 50. pag. 123.
Quatuor modis homo venit ad lucem huius mundi. c. 12. nu. 8. et seq. pag. 117.
Quatuor genera hominum maxime dignitatis in lege veteri. ibid. nu. 12.
Quatuor genera hominum versantur circa libros. cap. 12. nu. 39. pag. 121.
Quatuor hominum species. c. 12. nu. 11. pag. 117.
Quatuor homines obtulerunt Christo Paralyticum. c. 15. num. 60. pag. 157.
Quatuor hostes Ecclesie. cap. 15. nu. 50. pag. 156.
Quatuor hydrie aquae versae super holocaustum Eliae propheta fecerunt illud sacrificium magis gloriosum. c. 18. nu. 51. pag. 206.
Quatuor contra illegitimos praesumptiones. cap. 13. nu. 8. pag. 130.
Quatuor requiruntur ad Indulgentiam. c. 14. nu. 3. pag. 141.
Quatuor initia in Linteo ostenso Petro Apostolo. cap. 12. nu. 4. pag. 116.
Quatuor obseruanda tempore interdicti ad celebrandum officium Ecclesiasticum. c. 14. nu. 20. pag. 143.
Quatuor diuersis temporibus indictus annus Iubilai. cap. 14. nu. 6. pag. 141.
Quatuor iudicibus presentatus est Dominus in sua passione. c. 11. nu. 53. pag. 110.
Quatuor iudicandi pericula principalia. c. 12. nu. 24. pag. 120.
Quatuor modis iudicium humanum peruertitur. c. 11. nu. 65. pag. 112.
Quatuor veram iustitiam Principis constituunt. cap. 12. nu. 16. pag. 118.
Quatuor Iurisconsultorum munera. c. 12. nu. 27. pag. 120.
Quatuor laberynthi mundi. c. 15. n. 51. pag. 157.
Quatuor cause magne laudis. c. 15. nu. 29. pag. 154.
Quatuor in lege consideranda. cap. 12. nu. 75. & seq. pag. 126. & seq.
Quatuor leges designatae fuerunt in vigilijs pastorum, quando natus est Christus. c. 15. n. 37. pag. 155.
Quatuor leprae genera. c. 15. n. 49. pag. 156.
Quatuor leprosi insignes. ca. 15. n. 52. pag. 157.
Quatuor Leuitae custodiebant thesaurum domus Domini. cap. 1. nu. 45. pag. 9. & c. 14. num. 31. pag. 146.
Quatuor cause librorum. c. 12. n. 38. pag. 121.
Quatuor libris diuisum Decretum Gratiani. cap. 12. num. 42. pag. 122.
Quatuor lignorum genera in Cruce Christi. cap. 11. num. 68. pag. 112.
Quatuor literae nominis Adam, quid

- quid significant. cap. 11. nu. 28. pag. 106.
- Quatuor litera expriment nomen Dei apud omnes ferè gentes. cap. 11. num. 29. pag. 107.
- Quatuor litera in nomine Papa. cap. 13. nu. 10. pag. 131.
- Quatuor litera indicant Romanam potestatem. c. 13. n. 21. pag. 133.
- Quatuor litera dederunt nomen Machabæis. cap. 13. num. 22. pag. 133.
- Quatuor prima litera quatuor nominum, trium scilicet Diuinarum personarum. & Apostoli Petri erant scribenda in Formata Epistola. c. 13. n. 45. pag. 136.
- Quatuor ille litera Romana. S. P. Q. R. nouè ac notabiliter expense pro primatu Papa in quatuor Patriarchas. c. 18. nu. 55. & seq. pag. 207. & seq.
- Quatuor linteamina ad consuecrandum corpus Christi in Missa. c. 11. n. 43. p. 108. & seq.
- Quatuor magistri militum sub Admirallo. cap. 15. num. 45. pag. 156.
- Quatuor in magistratibus requisita. cap. 12. num. 21. pag. 119.
- Quatuor modis est aliquid magnum. cap. 15. nu. 30. pag. 154.
- Quatuor mala militant aduersus animam. cap. 15. num. 46. pag. 156.
- Quatuor membra precipua in homine. cap. 15. num. 21. pag. 153.
- Quatuor mensura speculantur in Cruce Dominica. c. 11. nu. 67. pag. 112.
- Quatuor mensura habentur in Euangelio. cap. 11. numero 39. pag. 108.
- Quatuor milites diuiserunt sibi vestimenta Domini in quatuor partes. cap. 11. num. 56. pag. 110.
- Quatuor minima terræ sunt sapientiora sapientibus. c. 19. nu. 55. pag. 219.
- Quatuor Monarchie precipue. c. 12. nu. 5. pag. 116.
- Quatuor sunt mundi secundū aliquos. cap. 12. nu. 1. pag. 116.
- Quatuor nomina in præfatione Missæ, videlicet, dignum, iustum, æquum, & salutare, quid significant. cap. 11. nu. 41. pag. 108.
- Quatuor numeri integrant plenam decadem. cap. 11. num. 23. pag. 106.
- Quatuor sunt precipue consideranda Papa. cap. 20. num. 13. pag. 224.
- Quatuor Paschata à Baptismo Christi, vsque ad eius passionem. cap. 11. num. 51. pag. 110.
- Quatuor Patriarchales sedes vera, ac precipue. cap. 2. num. 1. cum seq. maxime nu. 27. pag. 11. & seq. Debent esse in circuitu Sedis Romana. c. 20. num. 27. pag. 226. Aliquando occupate fuerunt ab hæreticis. cap. 18. num. 33. pag. 202.
- Quatuor Patriarchæ. vide supra verb. Patriarchæ.

I N D E X.

- Quatuor Peccatorum genera. ca.*
11. nu. 66. pag. 112.
Quatuor Peregrinorum genera.
c. 13. nu. 43. pag. 136.
Quatuor prudentiæ conditiones.
c. 12. n. 31. pag. 120.
Quatuor Pontifices sub altero
maximo constituit Numa
Pompilius. cap. 15. nu. 20. pag.
152.
Quatuor portæ ad Ecclesiastica
beneficia. cap. 14. num. 26. pag.
144. & seq.
Quatuor Portæ sanctæ aperiun-
tur Romæ in anno Iubilei. c. 14
n. 8. pag. 142.
Quatuor principes seculares se-
pulti in atrio Basilicæ Vatica-
nae S. Petri. cap. 15. num. 10.
pag. 151.
Quatuor quaterniones custodie-
bant Petrum Apostolum. c. 15.
n. 4. pag. 150.
Quatuor necessaria in Reipubli-
cæ administratione. c. 12. n. 14.
pag. 118.
Quatuor Rotæ ad motû quatuor
animalium. cap. 15. nu. 66. pag.
118.
Quatuor Sacerdotij gradus. ca. 1.
nu. 33. pag. 8.
Quatuor sacrarum rerum species
c. 14. nu. 22. pag. 144.
Quatuor sunt, quæ mouent san-
ctos viros, ut libere loquantur
pro Republica. cap. 12. nu. 32.
pag. 120.
Quatuor sunt sacra Scripturae
sensus. cap. 12. num. 46. & seq.
pag. 122.
Quatuor genera Spirituum ma-
lignorum. cap. 11. num. 66. pag.
112.
Quatuor genera sponsaliorum. c.
13. num. 4. pag. 130.
Quatuor symbola Catholicae fidei
c. 12. n. 49. pag. 123.
Quatuor verba de substantia
consecrationis Eucharistiae. c.
11. n. 33. pag. 107.
Quatuor vindictam Dei clamât.
c. 15. n. 58. pag. 157.
Quatuor vestimenta summi Sa-
cerdotis. cap. 20. num. 14. pag.
224.
Quatuor sunt, quæ vitæ commu-
nis rationem docent. c. 12. num.
29. pag. 120.
Quatuor necessaria ad vitæ spi-
ritualis perfectionem. c. 12. nu.
28. pag. 120.
Quatuor vitia maximè repræben-
dunt Ecclesiasticos. c. 15. num.
47. pag. 156.
Quatuor viri habentes votum,
supra se. cap. 15. num. 68. pag.
158.
Quæstio debet esse de casu dubita-
bili. c. 2. num. 1. pag. 11.
Quævis terra, patria. Adagium.
c. 13. nu. 42. pag. 136.
Quinque sunt in Orbe præcipua
Patriarchales sedes, computan-
do Romanam. cap. 2. nu. 24. &
seq. pag. 14.
Quinque Patriarchales Ecclesia
Romæ. cap. 16. num. 21. 31.
& seqq. pag. 166. & num.
31. ibidem pag. 168. & num.
40. pag. 170.
Quinque lapides positi in Pera
Dauid, quid significant. c. 16.
num.

num. 43. pag. 171.
 Quintilianus Mādosius de qua-
 dam interpretatione Stylli cu-
 ria gloriatur. cap. 17. num. 63.
 & seq. pag. 188.

R

R Ancor amarissimus innasci
 tur in iudicio causarum.
 c. 10. nu. 60. pag. 94.

Ratio Patriarchalis sedis a Ni-
 colao Primo reddita, quomodo
 accipienda. cap. 3. num. 8. pag.
 20. & seq. Quæ autem sit es-
 sentialis ibidem num. 11. & seq.
 pag. 21. & in cap. 4. nu. 16. &
 seq. pag. 36.

Rationale Summi Sacerdotis
 erat quadrangulum. cap. 20.
 num. 15. pag. 224. Illud de-
 ferebat Sacerdos in pectore.
 ibidem num. 16. Cum quo deci-
 debat inter quatuor. ibidem
 num. 15.

Recaredus, & Badda coniuges,
 & Reges Hispaniæ acclama-
 ti Catholici tempore Gottho-
 rum. c. 7. nu. 13. pag. 70.

Rector Parrochialis unus est
 ex quatuor, quibus omnis ani-
 ma subijcitur. cap. 13. num. 37.
 pag. 135.

Remunerandi sunt benemeriti à
 Principibus. c. 10. nu. 22. pag.
 88. Et maxime ab Ecclesia.
 ibidem num. 26. & seq. pag. 89.

Remuneratio ex parte remune-
 rantis, personalis est. cap. 10.
 num. 48. pag. 92. Quando obli-
 get successorem. ib. n. 49. & seq.

Remuneratoria dispositio fau-
 rabilis est, & ideo interpreta-
 tione adiuvanda. c. 10. nu. 52.
 pag. 93.

Remuneratoria fuit donatio Con-
 stantini facta Ecclesiæ. cap. 10.
 num. 43. pag. 91.

Res transeunt cum onore suo. c. 10
 nu. 51. pag. 93.

Res non delinquant, sed qui res
 possident. cap. 18. num. 47. pag.
 205.

Res de facili ad pristinam natu-
 ram reuertuntur. cap. 20. n. 10.
 pag. 223.

Responsorium in officio S. Cæci-
 liæ expensum. cap. 5. num. 39.
 pag. 52. Aliud in officio Quin-
 que Summorum Pontificum.
 ibidem nu. 43. pag. 53.

Responsum Nicolai Primi ad
 Bulgaros datum, de numero
 Patriarchalium Sedium in-
 terpretatur. cap. 4. num. 3. &
 seq. pag. 33. & seq. Alia duo
 eiusdem Papæ Responsa decla-
 rantur. ibid. pag. 36.

Respublica habet multa officia.
 cap. 1. numero 17. pag. 5. Quæ
 sit perfecta. ibidem num. 9. pag.
 4. Vt bene administraretur, qua-
 tuor requiruntur. cap. 12. nu.
 14. pag. 118. Curare debet in
 referenda gratia. cap. 10. num.
 21. & 31. pag. 88. & 90. Con-
 servare debet honestos mores. c.
 12. n. 35. pag. 121.

Restitutio fuit dicta ab aliqui-
 bus donatio, quam fecit Con-
 stantinus Ecclesiæ. c. 10. n. 42.
 pag. 91.

I N D E X.

- Reti Petri, in quo reperti fuerunt centum quinquaginta tres Pisces, innuit tot suffraganeos Antiocheni Patriarchæ. cap. 7. nu. 9. & seq. pag. 69.*
- Reuelatio beatae Brigitte de tempore, quo Græci sint liberandi à Turcarum tyrannide. ca. 20. nu. 9. pag. 223.*
- Rex, quod dici possit Catholicus, magnum est ex Gregorio Magno Papa. cap. 7. num. 12. pag. 70.*
- Rex Hispaniæ per excellentiam appellatur Catholicus. cap. 7. num. 13. pag. 70.*
- Rex dicitur quilibet in domo sua. cap. 17. nu. 56. pag. 186.*
- Reges ortum habuerunt à Patriarchis, in veteri testamento cap. 17. nu. 22. pag. 179.*
- Reges quatuor de iure inunguntur, alij de consuetudine. ca. 17. nu. 22. pag. 179.*
- Regum curiæ, quomodo in Caluaria montem conuerſi dicantur. ca. 19. nu. 36. pag. 215.*
- Regum officium, quale. ca. 12. nu. 17. pag. 118.*
- Ritus Ecclesiastici sunt mysterijs pleni. ca. 18. nu. 17. pag. 199.*
- Rodulphi Cupers locus expendendus. cap. 10. nu. 84. pa. 98.*
- Roma in quadrod fundata, & dicta quadrata. cap. 12. num. 54. pag. 124. Quatuor classes habebat semper paratas ad bellum. cap. 15. num. 42. pag. 156. In medio mundi posita. cap. 16. num. 23. pag. 167. Dicta fuit æterna, & quare. cap. 12. nu. 55. pag. 124. Est quadam mystica manus Orbis. cap. 16. nu. 42. pa. 171. Ultra Aquilam habuit alia quatuor militaria signa. cap. 16. num. 44. pag. 172. Habet quinque Ecclesias Patriarchales. cap. 16. num. 21. & 40. & sequent. pag. 166. Ad quem sensum utatur illis quatuor literis S. P. Q. R. nouiter expenditur. cap. 18. nu. 55. & seq. pag. 207. & seq.*
- Roma fuit primum nomē impostum Valentini ciuitati. ca. 16. nu. 30. pag. 168.*
- Romana Sedes debet habere in circuitu quatuor alias sedes. c. 20. nu. 27. pag. 226.*
- Romana Ecclesia in arce novum constructa, quatuor est mundi adstricta lateribus. cap. 12. nu. 58. pa. 124.*
- Romane Sedis auctoritas salua debet esse in omnibus. c. 17. nu. 82. pag. 193.*
- Romani sub solo vexillo Aquila pugnabant, licet quatuor alia signa militaria deferrent ad bellum. cap. 16. num. 44. & seq. pag. 172.*
- Romani Pontifices debent se exhibere beneficos principibus secularibus. cap. 10. nu. 32. pag. 90. Reuocarunt ex iustis causis privilegia illis concessa eligendi Pontificem. cap. 10. nu. 38. pag. 91. Concesserunt magna privilegia quatuor Patriarchis. cap. 17. num. 27. pag. 180. Nominant quatuor Patriarchas cum magna verborum empha-*

- emphasi. ibidem num. 26. Punierunt pro tempore Patriarcharum excessus. cap. 18. num. 52. pag. 206. Eorum nomina, & Epitheta. cap. 13. num. 10. pag. 131. Eorum Primatus in quatuor Patriarchas, nouiter expensus per quatuor illas literas. S. P. Q. R. cap. 18. num. 63. & seq. pag. 208. Eis voluit Deus externos honores tribuere, qui sibi in terris debebantur. cap. 15. num. 14. pag. 152. Eis saepe dederunt obedientiam Patriarcha Orientis. cap. 20. nu. 31. & seq. pag. 228.
- Romulus post mortem Proculo apparuit, nunciauitque, Romam caput esse Orbis. c. 16. nu. 24. pag. 167.
- Romulus Hispania Rex Valentinam condidit ciuitatem, quam appellauit Romam, antequam alius Romulus conderet urbem. cap. 16. num. 30. pag. 168.
- Rotæ quatuor ad motum quatuor animalium. cap. 15. num. 66. pag. 158.
- S. P. Q. R. quid hæc literæ significant. cap. 13. num. 21. pag. 133. & c. 18. nu. 55. & seq. pag. 207. & seq.
- Sacerdos, cui in Missa de calice sanguinis Domini aliquid stil lauerit; quomodo puniatur. cap. 11. nu. 43. pag. 108. & seq.
- Sacerdos lapsus, si a malis absti-
- neat, reparandus est, ministrare, & ad maiora poterit promoueri. ca. 18. nu. 36. & seq. pag. 203.
- Sacerdotes, qui res diuinas diligentius tractant, quatuor ponunt in altari lintheamina ad Missam celebrandam. c. 11. nu. 43. pag. 108. & seq.
- Sacerdotij gradus sunt quatuor. c. 1. n. 33. pag. 8.
- Sacerdotium Ionathæ fuit super quatuor ciuitates constitutum. cap. 15. nu. 28. pag. 154.
- Sacrilegium est, de potestate Papæ disputare. ca. 10. nu. 83. pagina 98.
- Salis statua Sodomis relicta, & ad quid. cap. 18. num. 53. pag. 206.
- Sancta Synodus erat commune Epithetum Concilijs Prouincialibus, quod nunc solis Generalibus est reseruatum. c. 6. n. 23. & 25. pag. 65.
- Sancti viri non querunt verbis prosperari, sed moribus. ca. 4. nu. 23. pag. 37. Loquuntur libere pro publica utilitate, ob quatuor causas. cap. 12. num. 32. pag. 120.
- Sanctorum dicta relata à Gratiano in Decreto, allegantur ad decisionem causarum. ca. 4. num. 7. pag. 20. Intellige. in ca. 4. num. 1. pag. 33.
- Sanctorum memoria celebranda. ca. 3. num. 47. pag. 137.
- Sanctorum festiuitas in quatuor præcipua capita est distributa. c. 13. num. 48. pag. 137.

I N D E X

- Sanctus non est laudandus de-
trahendo alteri Sancto. c. 4. n. 24
pag. 37.*
- Sapiens ex paucis intelligit mul-
ta. c. 19. num. 56. pag. 219.*
- Scachum magnum cum pedona-
an videatur datum, si illa fa-
cta sit domina. cap. 6. num. 13.
pag. 63.*
- Secundum multa ob Patriarcha-
tum Constantinopolitanum.
c. 10. num. 56. pa. 93.*
- Seanderia vocatur à Turcis Ale-
xandria. c. 8. num. 2. pag. 72.*
- Scapha, quæ dicatur. c. 17. nu. 84.
pag. 193.*
- Scientia spiritualium patrum,
aucta fuit à Deo per incremen-
ta temporum. cap. 6. num. 21.
pag. 64.*
- Scriptura sacre sensus quatuor
sunt. cap. 12. num. 46. & seq.
pag. 122.*
- Seculares ludi, qui fuerint. c. 14.
num. 13. pag. 148.*
- Seculares Principes aliquando
voluerunt appellari Domini,
aliquando se dicebant vniuer-
sales. c. 17. num. 70. pag. 190.*
- Seculum magnum in quatuor est
tempora distributum. c. 14. nu.
11. pag. 142.*
- Sedes Patriarchales præcipue ac
vere quatuor sunt, ultra Ro-
manam. c. 2. n. 2. 8. & seq. pa. 11.
& seqq.*
- Sedes quatuor esse debent in cin-
citu Sedis Romane. ca. 20. nu.
27. pag. 226.*
- Sedes aliud sunt, & aliud præ-
sidentes. cap. 18. num. 49. pag.*
- 205. & seq.*
- Sedes Apostolica semper est ea-
dem. cap. 10. num. 50. pag. 92.*
- Seditiones ex sua natura pecca-
tum continent. cap. 10. nu. 62.
pag. 95.*
- Seditiosus propositio, quæ sit. c. 5. n.
72. pag. 58. & seq.*
- Seleucia vocatur à Turcis Antio-
chia. c. 7. n. 4. pag. 69.*
- Seniores viginti quatuor adora-
bant sedentem in Throno, post
signum datū à quatuor sacris
animalibus. c. 15. n. 67. pa. 58. et
c. 20. n. 27. p. 227.*
- Sermo generalis non comprehen-
dit personam loquentis. c. 17. n.
45. pag. 184.*
- Servus servorum Dei est titulus
Papæ in literis Apostolicis ex
tempore Gregorij Magni. c. 17.
n. 72. pag. 190.*
- Sextæ Synodi Canon 36. declara-
tur. c. 6. n. 9. pag. 62.*
- Sibilla Cumana in principio
suorum librorum posuit illas
quatuor literas, videlicet
S. P. Q. R. cap. 18. num. 56.
pag. 207.*
- Sibille etiam de Christo prophe-
tarunt. cap. 18. num. 56. pag.
207.*
- Sibillini libri empti à Targuinio
Superbo. cap. 18. num. 56. pag.
207.*
- S. Silvester Papa I. copiosis cla-
ricis pauperes contungebat. c.
19. n. 19. pag. 213.*
- S. Silvester Aldobrandinus insi-
gnis I. C. & pater S. D. N.
Clementis Octavi scholij fuit.*

ac commentarijs ius commune
illustrauit. cap. 16. num. 33.
pag. 169.
Singularia dicta doctorum acci-
pienda sunt cum grano salis. c.
9. n. 13. pag. 76.
Si uinco uincen te, vincam te.
c. 17. n. 4. p. 176.
Sotcreatus fuit a Deo in quarto
die mundi. cap. 14. nu. 29. pag.
145. Dicitur habere quatuor
equas. cap. 15. nu. 18. pag. 152.
Solutio diuinatua aliquādo ad-
mittenda, ad concordiam iu-
rium. cap. 4. n. 14. pag. 35.
Specialia duo non solent concur-
rere. c. 5. n. 60. pag. 57.
Speculatiua est optima intel-
lectus pars. cap. 19. num. 57. pag.
209.
Spiritus sanctus equalis est Pa-
tri & Filio, cum quibus pari
honoris gradu coniungitur. c.
1. nu. 44. pag. 53.
Spoliati sunt redintegrandi. cap.
12. nu. 8. pag. 223.
Sponsa decoratur priuilegijs spon-
si. c. 13. nu. 3. pag. 130. Et qu-
nulus inferitur quarto digito.
ibid. num. 6.
Sponsaliorum quatuor genera. c.
13. nu. 4. pag. 130.
Stephani de Gaeta locus expen-
dendus. c. 17. nu. 54. pag. 186.
Stupa comburitur die consecra-
tionis Papae & quare. c. 18. nu.
17. pag. 199.
Stylus Curiae est obseruandus. c.
17. nu. 66. pag. 189. Est inter-
pretandus Strictē. ibidem.
num. 67.

Stylus Romana Curiae expendi-
tur, dum aliqui in supplica-
tionibus dicuntur deuoti ora-
tores, aliqui Papa creatura. c.
17. nu. 63. & seqq. pag. 188.
Subrogatum sapit naturam eius,
in cuius locum subrogatur. c. 2.
nu. 35. pag. 16.
Subscriptio, quid operetur. c. 4. n.
38. pag. 41.
Successor an teneatur remunera-
re seruitia facta praedecessori.
c. 10. nu. 53. pag. 93.
Sumus, es, est, verbum est declarā-
formam, & essentiam rei. c. 5.
nu. 55. & 60. pag. 55. & seqq.
Summus Pontifex dicitur Papa,
quia super omnes est. c. 17. nu.
59. pag. 187.
Summus Sacerdos intelligitur
Romanus Pontifex. c. 17. num.
62. pag. 187.
Suspensio, quae est Ecclesiastica
censura multis modis incurri-
tur. c. 4. nu. 34. pag. 40.
Symbola Catholica fidei dicun-
tur Quatuor. c. 12. nu. 49. pag.
123.
Synodale concilium conuocat Epī-
scopus. c. 12. nu. 71. pag. 126.
Syrii Populi vocandi sunt, non
autem Assyrii. cap. 18. nu. 58.
pag. 207.

T Emporis diuersitas in tri-
gendis Patriarchalibus se-
dibus non nocet essentiae illa-
rum. c. 6. nu. 20. & 34. pag. 64.
& 67.

Tem-

- Temporis Antiquitas facit, ut a-
ctus presumatur factus rite,
& recte. c. 10. n. 85. & seq. p. 98.
- Temporū incrementis auxit Deus
scientiam Spiritualium Pa-
trum. c. 6. nu. 21. pag. 64.
- Tenor donationis Constantini,
ubi habeatur. c. 10. num. 11. &
seq. pag. 87.
- Terra non creat peius homine in-
grato. c. 10. nu. 20. pag. 88.
- Terra, ex qua creatus est Adam.
c. 11. nu. 28. pag. 106.
- Testis in iure melior non reperi-
tur quam glossa ordinaria. c. 2.
n. 7. pag. 12.
- Tetragrammaton nomen est Dei
quatuor literarum. cap. 15. nu.
35. pag. 154.
- Thalia una est ex tribus sororibus
charitatis secundum antiquos.
cap. 10. num. 46. pag. 92.
- Thesaurus Domus Domini in
veteri Testamento creditus erat
quatuor Leuitis. c. 1. n. 45. p. 9.
- Thracēs homines numerare scien-
tiant usque ad quatuor. c. 11. nu.
12. pag. 104.
- Tironē appellantur Episcopi. c. 3.
nu. 31. pag. 25.
- Throni Apostolici Orientis dicun-
tur Antiochenus, Alexandri-
nus, & Hierosolymitanus. c. 3.
n. 32. pag. 25.
- Timotheus Alexandrinus Pa-
triarcha præsumpsit excommu-
nicare Papam, & Prelatos
Chalcedonensis Concilij. c. 18. n.
27. p. 201.
- Traquellus passim conqueritur
de Chassaneo. cap. 11. nu. 9. pag.
104. Impugnatur in opinione
de femina electa in Papam. ca.
18. nu. 7. pag. 198.
- Titulares Episcopatus possunt eri-
gi à Papa in terris infidelium.
c. 19. n. 8. pag. 212.
- Titulares Episcopi quotmodis a
vulgo appellantur. ca. 19. nu. 9.
& seq. pag. 212. Sunt verè E-
piscopi, & esset hæreticum di-
cere contrarium. ibid. nu. 13.
- Tituli vocantur Romæ Ecclesia
illa, in quibus Illustrissimi
Card. exercent Episcopalem iu-
risdictionem. c. 19. n. 30. p. 214.
- Titulus Dominicæ Crucis habet
quatuor dictiones, & quatuor
mysteria. cap. 11. nu. 67. p. 112.
- Transcribere dicta aliorum, vitio-
sum est. c. 11. nu. 7. pag. 104.
- Tres esse tantum Patriarchales
sedes, qui, & quando docuerint.
c. 3. n. 5. & 8. p. 19. & 20. Qui-
bus respondetur. ibid. n. 9. & seq.
pag. 21. & seq.
- Tres charitatis sorores de pietate ab
antiquis in orbem, & quare. c.
10. nu. 46. & seq. pag. 92.
- Tria sunt, quæ omnes actus cano-
nizant. c. 10. n. 76. & seq. p. 97.
- Triennium emendatæ vitæ elidit
præsumptionem contrariam
præcedentis. c. 18. n. 43. p. 204.
- Triennium veræ penitentiæ facit,
ut pena perpetui carceris re-
laxetur. cap. 18. n. 44. pag. 205.
- Trinitatis Sanctissimæ una est
Diuinitas, & equalis gloria. c.
3. nu. 46. pag. 54.
- Trium Ecclesiarum Patriarcha-
liū Romæ beneficia sunt reser-
uata

I N D E X.

nata Papa. c. 16. nu. 47. pa. 172.
 Turpis persona appellatur ingra-
 tus. cap. 10. n. 20. pag. 88.
 Turpius nihil est, quam cum eo
 bellum gerere, cum quo fami-
 liariter uixeris. c. 10. n. 61. p. 94.

V

V Alentia Patria Auctoris
 fuit appellata Roma à suo
 conditore Romulo Rege Hi-
 spania, ante quam alter Romu-
 lus conderet urbem. c. 16. n. 30.
 pag. 168.

Valentina Ecclesia erecta in Me-
 tropolitanam ab Innocentio
 Octauo. c. 10. n. 82. pag. 98. Eius
 constitutiones duo signatur in
 signes. c. 6. n. 27. & seq. pag. 65.

Valentine Moniales Religiosissi-
 ma. c. 18. n. 3. pag. 197.

Valentini Hispani speciali qua-
 dam consideratione possunt ap-
 pellari Romani. c. 16. n. 30. pa.
 168.

Valentinum Concilium Prouin-
 ciale de anno 1566. quo moti-
 uo vocauerit se Sanctam Syno-
 dum. c. 6. n. 23. & seq. pag. 65.

Vaticanus mons antiquitus ap-
 pellabatur infamis. c. 15. num.
 3. pag. 150.

Venetus Patriarchatus in locum
 Grandensis erectus à Nicolao
 V. c. 2. n. 34. p. 16.

Verba debent aliquid operari. c. 3
 nu. 20. pag. 23. Enunciatiua
 quando disponant. c. 16. n. 10. p.
 162. Importantis fictionem,
 quando sint expressiua verita-

tis. c. 5. n. 27. pag. 50.

Verisimile, quod non est; dicitur
 imago falsitatis. c. 18. n. 9. p. 198

Veritas rerum attenditur in De-
 cretis Pontificijs, cap. 5. num.
 15. & seq. p. 49.

Veritati appropinquamus per di-
 stinctiones opinionum. c. 20. n.
 25. pag. 226.

Vestimentum Domini aliud non
 scissum; aliud in quatuor par-
 tes diuisum. c. 11. n. 56. p. 110.

Videlicet, hæc dictio, quid impor-
 tet. c. 1. n. 27. pag. 7.

Vigilie noctis quatuor sunt. cap.
 15. n. 40. pag. 155.

S. Vincentius Ferrer Valenti-
 nus designatus per Angelum
 Apocalypsis, dicentem. Timi-
 te Deum, & date illi honorem,
 quia venit hora iudicii eius. c.
 12. n. 43. pag. 122.

Violaceus color an ad nigrum, an
 ad Purpureum petineat. c. 13.
 num. 60. pag. 139.

Virgilij locus expensus. c. 11. n. 14
 pag. 105.

Vir honestus quando possit hone-
 ste se à Patria absentare. c. 13.
 n. 42. p. 136.

Virtus, quod non solum præmijs
 caret, verum etiam scelerato
 rû pedibus subiecta calcatur,
 & in loco facinorum supplicia
 luit, dixerit Boetius S. Hiero-
 nymus, & alij. c. 15. n. 24. p. 153.

Virtutes Cardinales sunt qua-
 tuor. c. 12. n. 30. pag. 120.

Vita emendata alicuius quando
 tollat presumptionem. c. Semel
 malus. de regul. Iur. in 6. c. 18
 num.

I N D E X.

nam. 43. pag. 204.

Vita honesta in quatuor loca diuisa. c. 12. n. 36. p. 121.

Vita inordinata ex quadruplici radice oritur. c. 11. n. 66. p. 112.

Aliquando ex Paupertate. ca. 19. n. 19. pag. 213.

Vita spiritualis perfecta requirit quatuor. c. 12. n. 28. pa. 120.

Vita catholica ratio in quatuor præcipua capita est à maioribus diuisa. c. 12. n. 50. pag. 123.

Vita cõmunis ratio ex quatuor locis petenda. c. 12. n. 29. p. 120.

Vniuersitas ex uarietate ordinũ cõseruatur. c. 1. n. 11. & seq. p. 4.

Vniuersalis merito appellandus est Papa. c. 17. n. 46. & seq. pa. 184. & n. 73. pag. 190.

Vniuersalis non potest appellari Patriarcha. c. 17. n. 42. p. 184.

Vniuersalis quare noluerit appellari Gregorius Magnus. c. 17. n. 70. pag. 190.

Vniuersales se appellarunt ali-

quando seculares Principes. c. 17. n. 70. p. 190.

Voluntas, & potestas perficiunt omnes humanos actus. c. 10. n. 75. pag. 97.

Vrbium nobilitas fuit etiam causa erigendi Patriarchalem sedem. c. 3. n. 21. pag. 23.

Vsus communis loquendi est maxime obseruandus. cap. 12. num. 83. pag. 127.

Vtilitas publica quatuor modis est consideranda. c. 12. n. 34. p. 121. Et ob quatuor causas est defendenda. c. 12. n. 32. p. 120.

Vxor ad domum mariti ducebatur cum quatuor facibus. c. 13. num. 5. pag. 130.

Z

Z *Acheus quando audiuit à Domino verba illa. Hodie salus domui huic facta est. cap. 15. num. 54. pag. 157.*

F I N I S L A V S D E O.

ERRATA SIC CORRIGENDA.

pag. linea pro	lege	pag. linea pro	lege
11 33 superiourum	superiorum	135 19 æqualitate	qualitate
15 20 præpositio	propositio	139 24 in dictum	indictum
22 24 prouiscia	prouincia	142 19 octauī, &	octauī quaternarius,
43 11 Albertis	Alberti	244 5 deputatav t	deputata vt
65 10 numerorum	numera	148 28 Anaxenoras	Anaxenoras
65 35 solo	foli	167 22 in dubia	indubia
71 3 pertinentiæ	pertinentia	169 16 fisco, addictis	fisco ad dictis,
73 1 præfectis	præfecti	170 28 ostensi	Ostiensī
92 8 gratiā gratiā	gratia gratiam	184 exqui, tum	Ex quibus, tum
101 39 Deus	Dominus	209 29 episcopis	episcopus
106 3 exprimentis	experimentis	212 28 promicionem	promotionem
118 14 Princeps	Principes		

Regestum.

¶ ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm.

Omnes sunt Duerniones, præter M m, qui est Ternio.

ROMAE, Ex Typographia Aloysij Zanneti. Anno Iubilæi MDC.

SUPERIORVM PERMISSV.

